

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kejserkrigens finansiering

Dansk-norsk krigsfinansiering 1625-29

af

Jens Carl Kirchmeier-Andersen

**Vejleder:
Docent, dr.phil. Karl-Erik Frandsen
Historisk Institut
Københavns Universitet
Maj 1991**

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. INDLEDNING	3
1.1. Problemformulering	4
1.2. Problemafgrænsning	6
1.3. Undersøgelsens regnskabstekniske principper	9
1.3.1. Regnskabsperiodens afgrænsning	9
1.3.2. Fastlæggelsen af indtægternes indbetalingstidspunkt	10
1.3.3. Indtægternes form	11
1.4. Kildematerialet	12
1.5. Forskningsoversigt	16
1.5.1. Sverige	16
1.5.2. Danmark	18
2. CHR. IV'S NORMATIVE DRIFTSUDGIFTER TIL RYTTERIETS OG FODFOLKETS PERSONEL	21
2.1. Driftsudgifternes art	21
2.2. Driftsudgifternes normative omfang	22
2.2.1. Antallet af månedspengeberettigede rytter- og fodfolkssoldater	23
2.2.2. Størrelsen på de 'månedssolde', Chr. IV skulle betale sine soldater	25
2.2.3. Skøn over de samlede driftsudgifters normative omfang	25
3. 'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER	27
3.1. Egentlige betalingsmidler	28
3.1.1. Dansk-norske midler	28
3.1.1.1. Midler oppebåret i form af penge	28
3.1.1.1.1. Chr. IV's 'førkrigsformue'	28
3.1.1.1.1.1. Bidrag fra selve 'førkrigsformuen'	30
3.1.1.1.1.2. Bidrag fra 'førkrigsformuens' løbende afkast	34
3.1.1.1.1.3. Sammenfatning	36
3.1.1.1.2. Direkte og indirekte pengeskatter og -afgifter	36
3.1.1.1.2.1. Ekstraskattemidler	36
3.1.1.1.2.2. Indkvarteringskontributioner	48
3.1.1.1.2.3. Ekstratoldindtægter	56
3.1.1.2. Midler oppebåret i form af naturalier	60
3.1.1.2.1. Chr. IV's naturaliebeholdninger forud for Kejserkrigen	60
3.1.1.2.2. Den dansk-norske produktion af naturalier under krigen	61
3.1.2. Udenlandske midler	65
3.1.2.1. Midler oppebåret i form af penge	65
3.1.2.1.1. Subsidier	65
3.1.2.1.1.1. Den nedersachsiske Kreds	66
3.1.2.1.1.1.1. Fradraget for 'frit kvarter'	67
3.1.2.1.1.1.2. England	69
3.1.2.1.1.1.3. Holland	71
3.1.2.1.1.1.4. Frankrig	71

3.1.2.1.2. Afgifter i forbindelse med gennemfart af områder under Chr. IV's kontrol . .	72
3.1.2.1.2.1. Øresundstolden	72
3.1.2.1.2.2. Tolden ved Ruden	74
3.1.2.1.3. Driftoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser	74
3.1.3. Lånte midler	75
3.1.3.1. Pengelån	76
3.1.3.2. Varekreditter	82
3.1.3.3. 'Restsedler' (tjenestekreditter)	89
3.2. Qvasi-betalingsmidler	92
3.3. Sammenfatning	102
3.3.1. 'Krigskassens' samlede indtægter	102
3.3.2. 'Krigskassens' indtægter i hver af krigens 4 hovedfaser	106
3.3.2.1. 'Krigskassens' indtægter i oprustningsfasen	108
3.3.2.2. 'Krigskassens' indtægter i den offensive fase	110
3.3.2.3. 'Krigskassens' indtægter i den defensive fase	112
3.3.2.4. 'Krigskassens' indtægter i aftakningsfasen	113
4. CHR. IV'S KRIGSFINANSIELLE SYSTEM SET I ET EUROPÆISK PERSPEKTIV . .	115
4.1. Wallensteins krigsfinansielle system	115
4.1.1. Det wallensteinske kontributionssystem	115
4.2. Svensk krigsfinansiering	119
5. KONKLUSION	126
Oversigt over benyttet utrykt materiale	130
Litteraturfortegnelse	135

BILAGSFORTEGNELSE:

APPENDIKS 1: Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder under Kejserkrigen.

APPENDIKS 2: Regnskabsmaterialet.

APPENDIKS 3: Efterretninger og oplysninger om ekstraskatter og frivillige kontributioner bevilget, udskrevet og oppebåret i Danmark-Norge med henblik på Kejserkrigens finansiering.

APPENDIKS 4: Fortegnelse over de lån, som Chr. IV optog med henblik på Kejserkrigens finansiering.

1. INDLEDNING:

Det har igennem længere tid været kendt, at produktionsapparatet i den 'militære' sektor undergik en række revolutionerende forandringer i løbet af senmiddelalderen (se f.eks. *Parker 1979; Parker 1988* samt *Kirchmeier-Andersen 1987*). Mens det pansrede, lansebevæbnede rytteri havde været det bærende element i enhver hær i den tidlige middelalder, ændrede dette forhold sig radikalt, da man i midten af det 14. århundrede opfandt nye våben og udviklede nye taktiske kampformationer, som satte fodfolket i stand til at gøre det tunge rytteri rangen stridig som slagmarkens dominerende våbenart. Fremover blev de væbnede styrkers vigtigste bestanddele de pikebevæbnede fodfolkssoldater, dvs. de såkaldte 'pikenerer', og på længere sigt tillige de musketbevæbnede fodfolkssoldater, dvs. de såkaldte 'musketererer'.

Dette skift fik afgørende indflydelse på hærenes størrelse. Tidligere, da det panserede rytteri havde været fremherskende, havde antallet af soldater, som de krigsførende magter kunne stille, været stærkt begrænset. Der havde ganske enkelt været en naturlig grænse for, hvor mange personer, der havde råd til at finansiere den årelange uddannelse, der krævedes, førend en rytter var kampklar, ligesom de formidable udgifter til udrustning og hest havde virket stærkt begrænsende. Med fodfolkets renæssance faldt disse forhindringer bort, og antallet af soldater, som de krigsførende magter kunne rekruttere, blev voldsomt forøget. I første omgang manifesterede disse omvæltninger sig dog kun som potentielle muligheder. Den vedvarende styrkekamp staterne imellem medførte imidlertid snart et krav om, at disse muligheder blev udnyttet optimalt af sikkerhedsmæssige hensyn. Realiserede blot en enkelt stat sit nye rekrutteringspotentiale, ville den hurtigt kunne underlægge sig de andre stater, hvis de ikke tilsvarende udnyttede deres, og skiftet fra rytteri til fodfolk udmøntede sig således hurtigt i et intensivt kapløb, om hvem der kunne opstille flest fodfolkssoldater. Den militærteknologiske udvikling i senmiddelalderen ophævede m.a.o. en række hidtidige begrænsninger for voldsproduktionens ekspansionsmuligheder og 'terrorkapløbet' staterne imellem gik ind i en ny fase med fornyet kraft.

Teoretisk set fandtes der to måder, hvorpå en stat kunne forøge sin militære arbejdsstyrke. Enten kunne det ske ad frivillighedens vej, dvs. ved at hverve mennesker til at 'arbejde' i den militære sektor, eller også kunne det ske ad pligtens vej, dvs. ved at befale mennesker til at gøre det. Af disse to rekrutteringsformer havde den første fuldstændigt fortrængt den sidste i løbet af middelalderen, og ved overgangen til det 17. århundrede var hvervesystemet ubetinget det mest benyttede i Europa.

Det konstituerende element i hvervesystemet var den gensidige udveksling af økonomiske goder mellem juridisk set ligestillede mennesker, dvs. varebyttet mellem mennesker, der ikke befandt sig i et lydighedsforhold til hinanden. I praksis fungerede systemet på den måde, at en krigsherre henvendte sig til andre mennesker for at forhøre sig om de ville være interesseret i at indgå en byttehandel. Han tilbød dem således penge og andre økonomiske goder, hvis de til gengæld ville tjene i hans hær. Den drivende kraft i systemet var altså af økonomisk karakter. Det var forventningen om økonomisk berigelse og fremfor alt forventningen om snarlig økonomisk berigelse, der fik folk til at acceptere krigsherrens tilbud og lade sig hverve som soldater. Tilsvarende var det i høj grad forventningen om økonomisk berigelse, der fik dem til at fortsætte deres soldatertjeneste. Uden denne forventning, var deres motivation for fortsat at tjene krigsherren yderst begrænset, og det hændte ikke så sjældent, at de valgte at gøre mytteri eller i værste fald at desertere. Det må således stå fast,

at 'penge' i ordets videste forstand har været af nøjagtig ligeså fundamental betydning for datidens fremherskende rekrutteringssystem, som benzin i dag er det for bilen. Uden 'penge' fungerede systemet ganske enkelt ikke, eller som det så udmærket findes udtrykt i følgende passus fra Kongeloven af 14. nov. 1665:

"... KriigsMagt kand icke holdes uden besoldning, ..." (Kongeloven, s. 45)

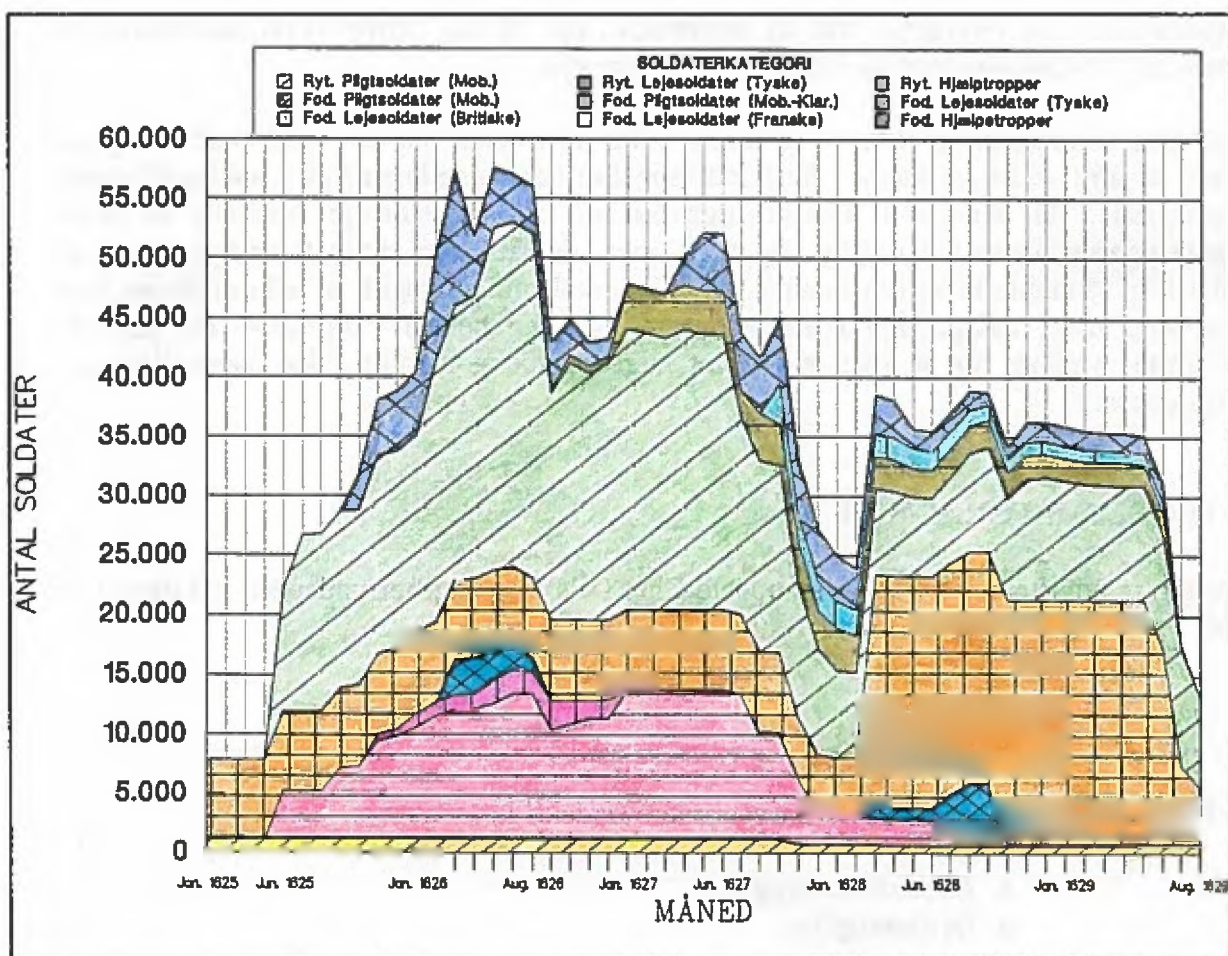
Ikke mindst fordi hvervesystemet efterhånden var blevet det mest almindelige rekrutteringssystem, må den militærteknologiske udvikling i løbet af senmiddelalderen således have stillet de europæiske staterne overfor stadigt mere presserende problemer af krigsfinansiel art; problemer, de nødvendigvis måtte løse, hvis de fortsat skulle opretholde deres hidtidige magtpositioner i det europæiske statssamfund. I det 17. århundredes Europa, hvor staternes nationalprodukt tilsyneladende knapt kunne dække indbyggernes mest grundlæggende behov, og hvor mulighederne for afgørende og øjeblikkelige produktivetsforbedringer syntes udtømt, må det have været en nærmest håbløs opgave at frigøre de penge, hvormed staterne skulle gennemføre den betydelige udbygning af deres militære arbejdsstyrke, som der var blevet behov for. Hvordan løste de denne opgave? Hvilke midler og metoder stod til deres disposition, i hvilken udstrækning lykkedes det, og hvilke samfundsmæssige konsekvenser fik det?

1.1. PROBLEMFORMULERING:

Skal man besvare disse spørgsmål, må udgangspunktet være et bredt anlagt komparativt studium af de europæiske staters krigsfinansielle systemer i det 17. århundrede. Dette kræver imidlertid et detaljeret kendskab til de enkelte staters krigsfinansielle systemer, og det har vi beklageligvis ikke i dag. En fuldstændig og tilfredsstillende besvarelse af de rejste spørgsmål vil derfor ikke være mulig, idet det kræver en omfattende forskningsindsats, der strækker sig langt ud over rammerne for et historiespeciale.

Formålet med nærværende afhandling er i stedet at yde et bidrag til denne forskningsindsats ved at belyse, hvorledes et enkelt medlem af det 17. århundredes europæiske statssamfund finansierede en pludselig og markant forøgelse af sin militære arbejdsstyrke. Fokus har været rettet mod den dansk-norske stat ved begyndelsen af det 17. århundrede, og det konkrete fænomen, der er blevet undersøgt, har været hvorledes Danmark-Norges daværende overhoved, Chr. IV, finansierede den såkaldte Kejserkrig. Som det vil fremgå af Figur 1, gjorde denne krig det nødvendigt for Chr. IV at foretage en pludselig og markant forøgelse af Danmark-Norges militære arbejdsstyrke. Ved årsskiftet 1624/25 bestod hans hær i alt væsentligt af ca. 1.200 rostjenesteryttere og ca. 7.000 mobiliseringsklare tjenestekarle. Allerede ved krigsudbruddet den 28. maj 1625 var denne styrke blev forøget med lidt over 14.000 professionelle lejesoldater. Senere blev styrken yderligere forøget, således at den samlede tilvækst i Danmark-Norges militære arbejdsstyrke i løbet af Kejserkrigen i gennemsnit kan anslås at have været på ca. 27.000 'pligtsoldater', lejesoldater og 'hjelpeetropper' samt yderligere ca. 4.000 mobiliseringsklare 'pligtsoldater' (Appendiks 1: 4. del).

Undersøgelsen er blevet gennemført i to tempi. I første omgang har sigtet været at afklare, hvordan Chr. IV finansierede Kejserkrigen. Ved hjælp af hvilke midler skete det? Var det i overvejende grad med dansk-norske midler, eller lykkedes det at finansiere krigen med

Figur 1 Styrketallet på Chr. IV's hær under Kejserkrigen. (Tal fra Appendiks 1: 4. del).

udenlandske midler, dvs. som maksimen dengang lød: 'at få krigen til at føde sig selv'. I anden omgang har sigtet været at undersøge om en sammenligning af de forskningsresultater, som jeg har nået i undersøgelsens første del, med de resultater, som andre forskere hidtil har nået i lignende undersøgelser af andre europæiske staters krigsfinansiering, giver anledning til at tro, at de midler og metoder, hvormed Chr. IV finansierede Kejserkrigen, afveg væsentligt fra de midler og metoder, som andre stater benyttede sig af på den tid. Fra forskellig side er det fornyligt blevet gjort gældende, at dansk-norsk krigsfinansiering forekommer at have været dybt forældet på Kejserkrigens tid, helt ude af trit med den rivende udvikling, der netop i disse år fandt sted indenfor dette felt, og spørgsmålet er naturligvis, om denne kritik er berettiget (Ladewig Petersen 1982, s. 312f. samt Krüger 1988 a).

Ønsket om, at undersøgelsen engang med tiden skulle kunne indgå i et bredt anlagt komparativt studium af de europæiske staters krigsfinansielle systemer i det 17. århundrede, har naturligvis stillet særlige krav til dens gennemførelse. Det har nemlig betydet, at den måtte gennemføres på et så højt abstraktionsniveau, at det ville være muligt at benytte de anvendte analysebegreber i forbindelse med en lignende undersøgelse af en hvilken som helst anden europæisk stats krigsfinansielle system. Kun ved at gennemføre undersøgelsen på denne måde, kunne man opnå den fornødne sikkerhed for, at de opnåede resultater ville antage en sådan sådan form, at man umiddelbart ville kunne sammenligne dem med resultaterne fra lignende undersøgelser af andre europæiske staters krigsfinansielle systemer. Et sådant

analyseapparat stod imidlertid ikke til disposition, og det har derfor været nødvendigt at etablere det sideløbende med de empiriske undersøgelser.

For at føre undersøgelsen frem til et tilfredsstillende resultat har det været nødvendigt at foretage en lang række omfattende detaljundersøgelser i overvejede grad på grundlag af utrykt kildemateriale. Af hensyn til overskueligheden er kun de endelige resultater af disse delundersøgelser blevet indarbejdet i opgaven, mens de data, som resultaterne bygger på, er vedlagt som særskilte bilag (Appendiks 1-4). Det skal understreges, at **afhandlingen kan læses uden disse bilag**. Den fremstår m.a.o. som en helhed i sig selv. Bilagene er udelukkende vedlagt for at give læseren et mere detaljeret indblik i den bagvedliggende arbejdsproces.

1.2. PROBLEMAFGRÆNSING:

Afhængig af udgifternes art kan man opdele Chr. IV's krigsudgifter under Kejserkrigen i to hovedkategorier, nemlig i udgifter til hhv.:

1. **Personel**
2. **Materiel**

Udgifterne indenfor hver af disse kan yderligere opdeles i:

- a. **Anskaffelsesudgifter**
- b. **Driftsudgifter**

Endelig lader udgifterne indenfor hver af disse kategorier sig opdele i udgifter vedrørende:

1. **Hæren**, der yderligere lader sig opdele i udgifter vedrørende:
  - a. **Krigskommissarierne**
  - b. **Generalstaben**
  - c. **Rytteriet**
  - d. **Dragonerne**
  - e. **Fodfolket**
  - f. **Artillerikorpset**
  - g. **Proviantkorpset**
2. **Flåden**

For at begrænse undersøgelseernes omfang har jeg valgt at koncentrere mig om finansieringen af udgifter i kategorierne 1.b.1.c. og 1.b.1.e.: dvs. finansieringen af udgifterne i kategorierne **driftsudgifter til hhv. rytteriets og fodfolkets personel**. Det er min grundlæggende antagelse, at udgifterne i disse kategorier har været så meget større, end udgifterne i de andre kategorier, at man med en vis ret kan gøre gældende, at Kejserkrigens finansiering dybest set har bestået i at fremskaffe de midler, som man behøvede for at kunne dække udgifterne af netop disse to kategorier.

Denne antagelse bygger først og fremmest på et memorandum, som den berømte militærteoretiker, markgreve Georg Frederik af Baden-Durlach, udarbejdede i efteråret 1627, mens han

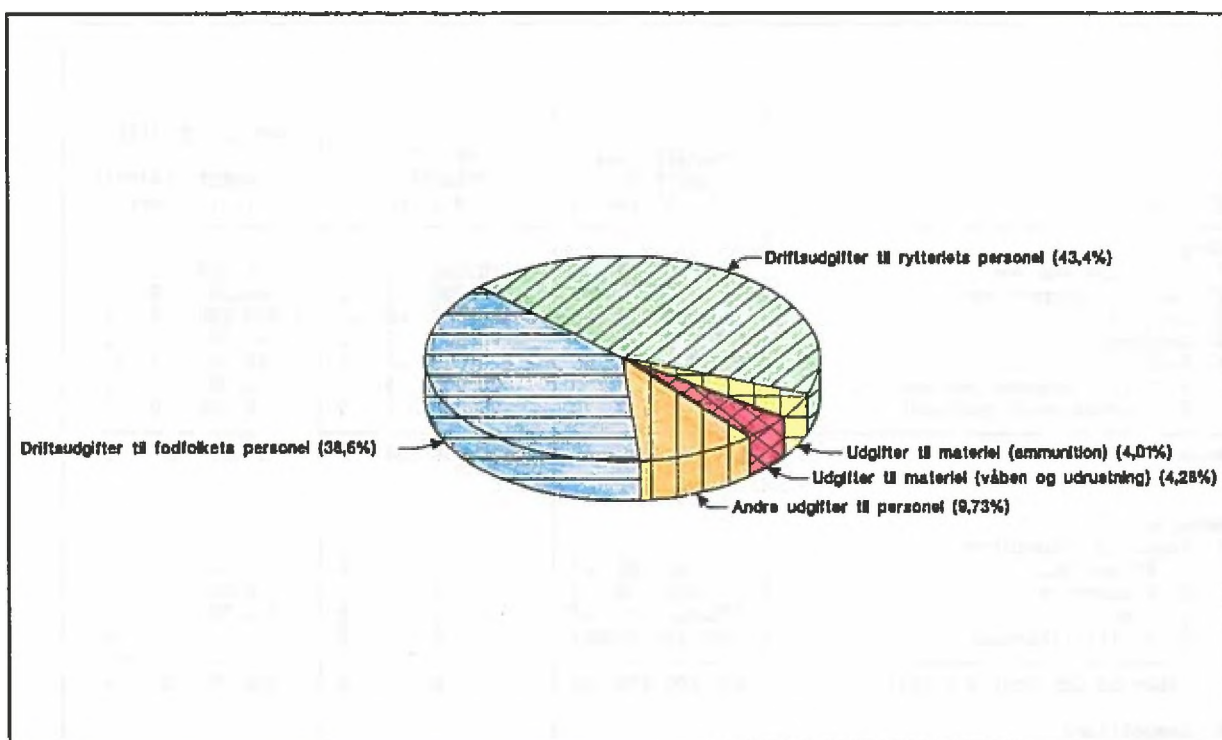
'RESSOURCE':	ANSKAFSELSES- UDGIFTER		ÅRLIGE DRIFTSUDGIFTER		DE SAMLEDE UDGIFTER I DET FØRSTE KRIGSÅR	
	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)
A. Personel:						
1. Krigskommissarier	0	0	10.000	0	10.000	0
2. Generalstabspersonel	0	0	100.000	2	100.000	2
3. Rytteri	80.000	43	2.270.000	49	2.350.000	49
4. Dragoner	4.000	2	90.000	2	94.000	2
5. Fodfolk	100.000	54	2.020.000	44	2.120.000	44
6. Artillerikorpsets personel	0	0	120.000	3	120.000	3
7. Proviantvæsenets personel	0	0	5.000	0	5.000	0
Personeludgifter i alt:	184.000	100	4.615.000	100	4.799.000	100
B. Materiel:						
1. Våben og udrustning:						
a. Rytteriet	110.000	49	0	-	110.000	25
b. Dragonerne	4.000	2	0	-	4.000	1
c. Fodfolk	110.000	49	0	-	110.000	25
d. Artillerikorpsset	(Var forhånden)		0	-	0	0
Våben og udrustning i alt:	224.000	100	0	-	224.000	52
2. Ammunition:						
a. Rytteriet	0	-	0	0	0	0
b. Dragonerne	0	-	0	0	0	0
c. Fodfolket	0	-	60.000	29	60.000	14
d. Artillerikorpsset	0	-	150.000	71	150.000	35
Ammunition i alt:	0	-	210.000	100	210.000	48
Materieludgifter i alt:	224.000	100	210.000	100	434.000	100
Udgifter i alt:	408.000	100	4.825.000	100	5.233.000	100

Figur 2 Anskaffelsesudgifter og årlige driftsudgifter til den hærstyrke markgreve Georg Frederik mente, man behøvede for at kunne vinde Kejserkrigen. (Tal hovedsageligt fra Bestal. Fortegn).

gjorde tjeneste i Chr. IV's hær med rang af generalløjtnant over infanteriet (TKUA, Baden, nr. 2: Brev af 3. okt. 1627). Heri gjorde markgreven udførligt rede for de 'ressourcer' (soldater og våben, krudt og kugler), som Chr. IV måtte fremskaffe for at kunne opstille den hærstyrke, som man efter markgrevens opfattelse behøvede for at generobre Jylland og de andre områder, fjenden havde besat. Hvad udgifterne hertil ville blive, kom Markgreven beklageligvis ikke nærmere ind på; men holder man sig til de priser og de lønninger, der almindeligvis var gældende i det dansk-tyske område på Kejserkrigens tid, kan udgifterne skønsvis opgøres som i Figur 2.

Som man ser, giver markgrevens memorandum os god grund til at tro, at Kejserkrigens finansiering i altovervejende grad har været et spørgsmål om at dække de løbende driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel. Selvom tallene i Figur 2 naturligvis ikke siger noget som helst om kongens faktiske krigsudgifter, kan de tages til indtægt for, at det har været relativt omkostningsfrit at anskaffe og vedligeholde de militære produktionsmidler, som krigsførelsen krævede. Tallene i Figur 2 kunne således tyde på, at udgifterne til våben, udrustning og ammunition kun har udgjort ca. 8 pct. af de samlede krigsudgifter i krigen

Figur 3 Den relative fordeling af det første års udgifter til den hærstyrke markgreve Georg Frederik fandt, man måtte opstille for at kunne vinde Kejserkrigen. (Tal fra Figur 2).

første år. Derimod har udgifterne til personel, udgjort så meget som ca. 92 pct., og heraf udgjorde driftsudgifterne til rytteriets og fodfolkets personel godt 80 pct. Målt i forhold til de samlede krigsudgifter i det første krigsår udgjorde driftsudgifterne til rytteriets og fodfolkets personel ikke mindre end ca. 82 pct. (se Figur 3).

Nu bør man imidlertid være opmærksom på, at markgreven kun har anført de ressourcer, som han mente det var nødvendigt at opstille for at kunne vinde krigen på land. Hvad Chr. IV tilsvarende behøvede for at kunne vinde krigen til søs, ville han ikke udtale sig om, fordi han ikke syntes, at han vidste nok derom (TKUA, Baden, nr. 2: Brev af 3. okt. 1627, s. 13). Med udgangspunkt i flådehistorikeren, pastor H.D. Linds fortrinlige afhandlinger om flåden på Chr. IV's tid (Lind 1889 samt Lind 1890), et par flådelister fra 1600-årene samt diverse oplysninger i Oluf Dås tegnebog kan det imidlertid opgøres, at de samlede driftsudgifter til sømilitær arbejdskraft i løbet af Kejserkrigen under ingen omstændigheder kan tænkes at have beløbet sig til mere end 1.3-1.4 mill. rd. (se Figur 4). Det må derfor stå fast, at de har været forsvindende små i forhold til kongens driftsudgifter til hærpersonel. Af det følgende vil fremgå, at de samlede driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel i hvert fald må have beløbet sig til 9.3 mill. rd. i løbet af Kejserkrigen, dvs. mere end 7 gange så meget (se Figur 8). Da man må gå ud fra, at langt størsteparten af kongens flådeudgifter under Kejserkrigen ligesom for hærens vedkommende har været af kategorien driftsudgifter til personel, kan man derfor se bort fra 'flådefinansieringen' i denne sammenhæng og helt og holdent koncentrere sig om 'hærfinansieringen'.

SKIBSKLASSE:	BESÆTNINGENS OMTRENLIGE STØRRELSE I GENNEMSIT (antal mand)	ANTAL SKIBE AF DEN PÅGÆLDENDE SKIBSKLASSE TIL CHR. IV'S DISPOSITION UNDER KEJSERKRIGEN	DEN MAKSIMALE SUM LØNUDGIFTEN TIL SKIBETS/SKIBENES BESÆTNING(ER) KAN HAVE BELØBET SIG TIL		
			PER SKIB OM ÅRET (rd.)	I ALT OM ÅRET (rd.)	I ALT I LØBET AF 4 ÅR (rd.)
Største klasse	290	9	16.000	144.000	576.000
Mellemste klasse	140	8	8.000	64.000	256.000
Mindste klasse	80	13	4.500	8.500	234.000
Gallej-klassen	40	27	2.250	60.750	243.000
I alt:			1.000.000	327.250	1.309.000

Skønnet bygger på den antagelse, at samtlige orlogsskibe har været i søen hele året rundt. Det har naturligvis næppe været tilfældet, men eftersom det var væsentligt billigere at have skibene oplagt, kan man være rimelig sikkerhed på, at de faktiske udgifter ikke har været højere end her anslået.

Tal og oplysninger fra: Lind 1889; Lind 1890; Holck 1945 samt Tandrup 1971, s. 451-53 og s. 517-18.

Figur 4 Skøn over hvor meget Chr. IV's samlede udgifter til sømilitær arbejdskraft maksimalt kan tænkes at beløbet sig til under Kejsærkrigen.

1.3. UNDERSØGELSENS REGNSKABSTEKNISKE PRINCIPPER:

Resultatet fra en undersøgelse som denne, hvor formålet har været at undersøge ved hvilke midler, bestemte udgifter er blevet finansieret, måtte nødvendigvis tage form af et regnskab. Som ethvert andet regnskab, vil dette kun kunne læses og vurderes af udenforstående, såfremt de har et kendskab til de regnskabstekniske principper, det er opstillet efter. I det følgende vil jeg derfor kort gøre rede for de principper, som har ligget til grund for de opgørelser, som jeg vil fremlægge i det følgende. Disse vedrører i alt væsentligt 3 aspekter:

1. regnskabsperiodens afgrænsning
2. fastlæggelsen af indtægternes indbetalingstidspunkt
3. indtægternes form

1.3.1. Regnskabsperiodens afgrænsning:

Regnskabsperiodens startdato er sat til den 1. jan. 1625. På dette tidspunkt havde kongen endnu ikke taget sin skæbnessvangre krigsbeslutning. Det skete som bekendt først et par dage senere (Tandrup 1979, s. 460ff.). Finansieringen af udgifter, som er blevet afholdt førend dette tidspunkt, er derfor ladt ude af betragtning i denne sammenhæng.

Periodens slutdato er sat til den 31. dec. 1629, idet indtægter, der er blevet oppebåret efter fredsaflutningen i Lübeck den 12. maj 1629, kun er taget med, såfremt de pågældende indtægter blev inkasseret som følge af ekstraordinære foranstaltninger, der var truffet før den 12. maj 1629 med det ene formål at skaffe midler til Kejsærkrigens finansiering.

Man vil måske mene, at det havde været mere oplagt at gøre status den 12. maj 1629, hvor krigen som sagt blev afsluttet. Når jeg alligevel har valgt at gøre det den 31. dec. 1629, skyldes det primært, at de sidste hærenheder, der var opstillet specielt med henblik på Kejserkrigen, først blev 'aftakket' mod slutningen af 1629 (*NiKra1629* samt *KaAhl3*). Herudover er valget i nogen grad blevet truffet ud fra en formodning om, at inkasseringen af Chr. IV's krigsfinansielle indtægter har været præget af en hel del inert, ikke mindst mod slutningen af krigen, hvor den dansk-norske stats finansielle præstationsevne utvivlsomt har været helt i bund. Indtægter, der principielt burde være indbetalt før eller i hvert fald kort tid efter den 12. maj 1629, må derfor formodes først at være indbetalt længe efter, ja i visse ekstreme tilfælde flere år efter.

Det er klart, at der foreligger en mulighed for, at beslutningen om at gøre status netop den 31. dec. 1629, har været bestemmende for de resultater, jeg er nået frem til; forstået på den måde, at jeg ville være nået til nogle andre resultater, hvis jeg havde valgt at gøre status på et andet tidspunkt. Var Kejserkrigen således i vid udstrækning blevet finansieret med lånte midler, som blev tilbagebetalt med 'ikke-lånte' inden den 31. dec. 1629, kunne mit valg af statutidspunkt have indebåret, at jeg kom til at undervurdere de lånte midlers betydning. Allerede på dette sted kan det imidlertid slås fast, at finansieringen af de løbende krigsudgifter har været så ressourcekrævende igennem hele Kejserkrigen, at det ikke har været muligt at afdrage på den krigsgæld, som langsomt blev akkumuleret, i det mindste ikke i noget nævneværdigt omfang. Beslutningen om at gøre status per 31. dec. 1629 har derfor næppe haft større indflydelse på mine iagttagelser.

1.3.2. Fastlæggelsen af indtægternes indbetalingstidspunkt:

Tidspunktet, på hvilket en given indtægt er blevet oppebåret, er per definition blevet fastsat som det tidspunkt, på hvilket den pågældende indtægt blev indleveret i '*Chr. IV's krigskasse*', idet man ved dette begreb skal forstå et 'tænkt' forvaltningsorgan, dvs. et forvaltningsorgan, der aldrig har eksisteret i konkret forstand, men blot som en nutidig forestilling eller rettere sagt en nutidig betegnelse, som jeg har fundet det formålstjenligt at indføre for derved lettere at kunne indfange og beskrive den historiske virkelighed. Ved '*Chr. IV's krigskasse*' skal man således forstå et fiktivt forvaltningsorgan, hvorigennem alle de midler er passeret, som Chr. IV inkasserede i løbet af regnskabsperioden med særligt henblik på at kunne betale sine løbende driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel. Per definition er jeg derfor gået ud fra, at et givet middel kun har været anvendt til dette formål, hvis og kun hvis det er passeret igennem '*Chr. IV's krigskasse*'. På den anden side er jeg per definition gået ud fra, at et middel kun er passeret igennem '*Chr. IV's krigskasse*', hvis og kun hvis det i en eller anden forstand er blevet anvendt til 'Kejserkrigens finansiering'. Per definition gælder altså, at de eneste midler, der er passeret igennem '*Chr. IV's krigskasse*', er dem, der er blevet inkasseret specielt m.h.p. på Kejserkrigen.

Tidspunktet for indtægternes indlevering i '*Chr. IV's krigskasse*' er herefter blevet defineret som et af følgende tidspunkter:

- 1) det øjeblik, hvor den pågældende indtægt for første gang blev ført til indtægt i et af de (militære) regnskaber, der *ekstraordinært* blev oprettet og ført som følge af Kejserkrigen;

- 2) det øjeblik, hvor den pågældende ressource blev ført til indtægt i et *ordinært*, dansk-norsk regnskab over 'statslige' midler, dvs. et regnskab, der blev ført af en dansk-norsk myndighed, som forvaltede enten kongens 'private' ressourcer og/eller ressourcer stillet til statens ('Rigens') disposition, og som (principielt) ville være blevet ført, uanset om Kejserkrigen var blevet udkæmpet eller ej;
- 3) det øjeblik, hvor den pågældende ressource blev udleveret til Chr. IV's rytter- og fodfolkssoldater eller på anden måde forbrugt til et 'Kejserkrigsfinansielt' formål - for så vidt som den pågældende ressource aldrig blev kanaliseret gennem hverken et *ekstraordinært* eller et *ordinært* regnskab, sådan som disse er blevet defineret foroven.

Som man måske allerede har gennemskuet, har en fastsættelse af indtægternes indbetalings-tidspunkt efter disse definitioner, indebåret, at den oprindelige hensigt om kun at koncentrere sig om finansieringen af driftsudgifterne til rytteriets og fodfolkets personel, i flere tilfælde har måttet opgives. Af praktiske grunde har det således været umuligt at afgøre hvilke af regnskaberne indtægter, der er blevet anvendt til hvilke udgifter og dermed at udskille de indtægter, der er blevet brugt til at dække de løbende driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel, fra de indtægter, der blev brugt til andre krigsfinansielle formål. Når definitionerne alligevel er blevet benyttet, skyldes det, at denne utilsigtede udvidelse af undersøgelsesfeltet, ikke giver anledning til bekymring, snarere tværtimod. Den har i grunden blot haft den positive effekt, at midler, der ellers ville være blevet udeladt, er blevet talt med.

1.3.3. Indtægternes form

Ud over de to forudgående principper har den omstændighed, at indtægternes form kunne ændre sig efter og i realiteten også før, de blev indbetalt til '*krigskassen*', gjort det nødvendigt at indføre et tredje og et fjerde opgørelsesteknisk princip. Indtægter, der var blevet inkasseret i form af f.eks. penge, kunne på et senere tidspunkt blive 'ombyttet' til naturalier, endnu mens de så at sige befandt sig i '*krigskassen*'. Indtægter, der var blevet inkasseret i form af penge, kunne f.eks. på et senere tidspunkt blive anvendt til at indkøbe proviant til soldaternes underhold. Før indtægterne blev indleveret i '*krigskassen*', kunne de skifte form, derved at indtægter, som formelt set burde være blevet indleveret i form af f.eks. penge, i realiteten blev indleveret i form af naturalier, f.eks. fordi indbetalerne ganske enkelt ikke var i stand til at få fat i penge. For at sikre en ensartet behandling af problemet med indtægternes ombyttelighed, efter de var blevet indbetalt til '*krigskassen*', har jeg i forbindelse med nærværende undersøgelse taget den beslutning, at indtægternes form per definition var den, som de havde, på det tidspunkt, hvor de blev indleveret i '*Chr. IV's krigskasse*'. M.h.p. på den omstændighed, at indtægterne i visse tilfælde må tænkes at være blevet erlagt i en anden form, end det oprindeligt var hensigten, har jeg tilsvarende taget den beslutning, at deres form ved indleveringen i '*krigskassen*' per definition var den, som de formelt set burde have haft, og det uanset hvilken form de faktisk havde.

Man bør holde sig disse regnskabstekniske principper for øje, for de indebærer i sagens natur, at de fremlagte resultater ikke vil kunne bruges til at afklare, i hvilket omfang Kejserkrigen blev finansieret ved hjælp af f.eks. penge og naturalier. Resultaterne vil i princippet kun kunne skaffe os en viden om størrelsen på Chr. IV's driftsudgifter til rytter- og fodfolkssoldater, samt en viden om hvorfra hans krigsfinansielle indtægter stammede, og hvordan de blev oppebåret.

1.4. KILDEMATERIALET:

Grundstamme og udgangspunkt for undersøgelsen har naturligvis været det ganske omfattende og svært overskuelige regnskabsmateriale, som endnu findes bevaret fra Kejserkrigen. Rentekammerets obligatoriske og til tider nærmest pedantiske kontrol af de penge- og naturalieforvaltende myndigheders virksomhed, stillede de ansvarlige embedsmænd overfor et ufravigeligt krav om at gennemføre en minutøs registrering af deres økonomiske aktiviteter. Samtidigt nødvendiggjorde hensynet til soldaternes og købmændenes 'endelig afregning', at der blev ført nøje regnskab med, hvor mange midler, de fik udleveret, hvilket på sin side uundgåeligt medførte en stærk centralisering i Chr. IV's krigsfinansielle forvaltningsapparat.

En afgørende styrke ved regnskabsmaterialet har selvfølgelig været dets objektive karakter. På en uforarbejdet og ufortolket måde præsenterer de bevarede regnskaber os for de holdpunkter, som kongens afregnere arbejdede ud fra, da de skulle afvikle kongens økonomiske mellemværender med hans embedsmænd, soldater, købmænd osv., og som sådan udgør de i grunden et materielt levn fra disse afregninger.

De talrige og ofte vanskelige, tekniske detailproblemer, som skyldes overlapninger i regnskabsmaterialet, 4 hektiske års evindelige og løbende justeringer af de penge- og proviantforvaltende myndigheders arbejdsopgaver og ansvarsområder, samt succesive udskiftninger blandt kongens regnskabsførere, er blevet overvundet på to måder. For det første har jeg gennemført en individuel registrering af samtlige rytter- og fodfolksenheder, der indgik i Chr. IV's hær under Kejserkrigen og herunder de organisatoriske forandringer, som enhederne undergik, efterhånden som krigen skred frem (se Appendiks 1). Med udgangspunkt i denne registrering har jeg foretaget en minutøs bogføring af samtlige lønudbetalinger, der ifølge kildematerialet er blevet gjort til de pågældende enheder, hvad enten det nu var til enheden som sådan eller til enkelte af dens medlemmer. Denne bogføring er blevet gennemført lige fra enhedernes oprettelse (= første mønstring) og frem til den 31. dec. 1629, hvor jeg som nævnt har valgt at opgøre '*krigskassens*' status (se Appendiks 1). For det andet har jeg foretaget en udtømmende registrering af de utallige regnskaber, der ekstraordinært blev oprettet under Kejserkrigen for at føre regnskab med de midler, der skulle anvendes til krigens finansiering (se Appendiks 2). En central opgave i forbindelse med denne registrering har været at kortlægge, i hvilket omfang de forskellige regnskaber i sin tid har fået overført midler fra andre regnskaber, såvel ordinære som ekstraordinære, og herunder hvilke regnskaber midlerne i givet fald var blevet overført fra. For det tredje er de ordinære regnskaber blevet undersøgt (dvs. de regnskaber, der ville være blevet ført uanset, om Kejserkrigen var blevet udkæmpet eller ej), m.h.p. at kortlægge i hvilket omfang '*krigskassens*' indtægter er blevet kanaliseret igennem disse (se Appendiks 2). Som det tydeligvis afsløres af de vedlagte bilag, har dette registrerings- og bogføringsarbejde unægteligt været overvældende og særdeles tidskrævende. Men det har bestemt også været umagen værd, for

kun på denne måde har det været muligt at gennemføre en tilbundsående systematisering af et ellers fuldkomment uoverskueligt og usammenhængende talmateriale, og uden denne systematisering ville det på forhånd have været umuligt at føre denne undersøgelse frem til et tilfredsstillende resultat.

Kontrol af regnskabsmaterialets pålidelighed er i realiteten foretaget efter de samme retningslinier, som Rentekammerets revisorer fulgte. Ved overførelser fra en regnskabsførende myndighed til en anden, er de pågældende regnskaber så vidt muligt blevet konfronteret med hinanden. Resultatet af denne krydsrevision indicierer iøvrigt, at regnskabsmaterialet kvalificerer sig ved en særdeles høj grad af sandhedsværdi. Fejlagte oplysninger om selv relativt ubetydelige detaljer, som f.eks. ind- eller udbetalingstidspunkter, hører så absolut til sjældenhederne. I grunden har de største problemer vist sig at stamme fra min egen kopiering af regnskabsmaterialet, i regel i forbindelse med regnskaber ført med romertal. En streng kontrol af mine egne optegnelser, skulle dog gerne have elimineret mig blandt fejlkilderne.

Til brug for vurderingen af regnskabsmaterialets repræsentativitet har først og fremmest Rentekammerets register(kvittance)bøger (*KvitBog1625ff.*) vist sig uundværelige. Register(kvittance)bøgerne er kopibøger over de skrivelser, som blev udstedt direkte fra Rentekammeret, heriblandt de kvitteringer, som rentemestrene lod udstede, til de penge- og naturalieforvaltende myndigheder ved endt regnskabsaflægning (*Engberg 1972, s. 78-81*). Som hovedregel er de underkastet lignende kildemæssige begrænsninger som kancelliets brevkopibøger, men selvom man altså på forhånd må gå ud fra, at de ikke repræsenterer en fuldstændig katalogisering af alle militære penge- og proviantregnskaber 'de facto' ført under Kejserkrigen, udgør de en særdeles nyttig fortegnelse over regnskaber, hvorom vi med sikkerhed ved, at de under alle omstændigheder er blevet ført. Det bør iøvrigt bemærkes, at register(kvittance)bøgerne ikke blot har vist sig særdeles formålstjenelige som kontrolredskaber. I flere af de tilfælde, hvor register(kvittance)bøgerne har afsløret alvorlige lakuner i regnskabsrækkerne, har det været muligt straks at udfylde hullerne ved hjælp af kopibøgernes relativt udførlige informationer om de reviderede regnskabs indtægter og udgifter, finansieringskilder og udgiftsposter, regnskabsførere og regnskabsperioder, etc.

Sideløbende med register(kvittance)bøgerne er regnskabsmaterialets dækningsgrad tillige blevet målt ved hjælp af de endnu bevarede afregninger (*Dan. Kanc., B 147; TKIA, A 150 og A 151 samt AxAre1626-27*). På udgiftssiden - Hans kgl. Majestæts debit - er afregningerne udstyret med detaljerede oplysninger om ydelseernes oprindelsessted, og til forskel fra register(kvittance)bøgerne har de særlige omstændigheder omkring afregningernes ophavssituation formentlig bevirket, at de er gennemført på et så fuldstændigt regnskabsgrundlag, som overhovedet muligt. Det betyder naturligvis ikke, at afregningerne nødvendigvis indeholder udtømmende informationer om regnskabsmaterialets reelle omfang under Kejserkrigen, men derimod at samtlige regnskaber, som har stået til rådighed for den afregnende myndighed på afregningstidspunktet, og som - vel at mærke - bogførte ydelser til de personer eller enheder, afregningerne drejede sig om, må forventes at optræde i afregningerne. Med udgangspunkt i afregningerne har det således været muligt ikke blot at kortlægge de regnskabsførende myndigheders geografiske fordeling på hærens operationsområder, men også at fastslå hvilke myndigheder, der overhovedet har fungeret i de forskellige garnisoner og større kampagneområder.

Endelig er Rentekammerrevisorernes utallige antegnelser i regnskaberne blevet benyttet. Angiver et regnskab således udgifter, som er blevet overført til et andet regnskab, uden at det dog fremgår af det pågældende regnskab, kan man trygt stole på, at revisorerne har været bekendt med sagens rette sammenhæng, og på en mere eller mindre indirekte måde gjort opmærksom på, at der i realiteten var tale om overførsler fra et regnskab til et andet. Margenbemærkningen som f.eks. "*Overens med hans* (obljt Limbachs - min bemærkning) *regnskab*" (AxAre1626), har således været med til at afsløre, men også i nogen udstrækning rekonstruere i dag tabte regnskaber¹⁾.

Fast holdepunkt for opgørelsen af Kejserkrigens normative udgifter har været en "Verzeichniss der KriegssBestellungen, so nach der handt aussgegeben. ab anno 1625 ad ann. 1631 inclusive." (*Bestal. Fortegn.*), der findes bevaret blandt akterne i Tyske Kancellis indenrigske afdeling (TKIA, A 46). Overstregninger og et hav af indskud røber fortegnelsen som et forarbejde, formentlig til en samlet register(bestallings) bog mage til den fornemme bestallingskopibog, der findes bevaret fra Kalmarkrigen (TKIA, A 45). En tilfredsstillende udmåling af fortegnelsens dækningsgrad har kildematerialet ikke muliggjort, men selvom den kontrol, der har kunnet etableres bl.a. på grundlag af det foreliggende regnskabsmateriale, kun sjældent er faldet negativt ud, nødvendiggør de nærmere omstændigheder omkring fortegnelsens ophavssituation stadig en række principielle, kildekritiske forbehold. For det første omhandler fortegnelsen udelukkende bestallinger udstedt i Chr. IV's navn. Bestallingerne for de udenlandske hjælpetropper, der blev stillet under kongens kommando, men som forblev i Charles I's samt Generalstaternes sold, figurerer således ikke i fortegnelsen. Hvad angår de engelske hjælpetropper har det imidlertid været muligt at opveje disse mangler ved at supplere det danske kildemateriale med det omfattende materiale, der findes i det engelske arkiv, Public Record Office, State Papers Foreign 75: Denmark (*PubRecOff, S.P., DK*). For de hollandske hjælpetroppers vedkommende har det i alt væsentligt været tilstrækkeligt at komplettere bestallingsfortegnelsen med de oplysninger, der findes i F.J.G. Ten Raa's og F. de Bas' omfattende fremstilling af den nederlandske hærs historie 1568-1795: "Het Staatsche Leger" (Raa og Bas 1911f.).

For det andet bør man lægge mærke til, at fortegnelsen er et arbejde udført af og i Tyske Kancelli. Bestallinger fra andre myndigheder med kompetance til at udstede bestallinger i Chr. IV's navn, findes derfor næppe medtaget i fortegnelsen. I de få tilfælde, hvor det tilsyneladende alligevel er tilfældet, drejer det sig rimeligvis, om bestallinger, der allerede var blevet udstedt, men som på et senere tidspunkt - formentlig i bekræftelsesøjemed - er blevet indleveret i Tyske Kancelli, for ved kancelliets egen foranstaltning at blive udstedt påny med tilbagevirkende kraft. Spørgsmålet er imidlertid, hvor mange myndigheder, der ligesom Tyske Kancelli har haft kompetance til at udstede bestallinger i Chr. IV's navn. Ekstraordinære omstændigheder har utvivlsomt i visse (sjældne?) situationer gjort det bydende nødvendigt at udstede bestallinger udenom Tyske Kancelli, f.eks. i forbindelse med togtet til Schlesien eller forsvaret af Nienburg og Wolfenbüttel. Tilbage står blot de juridiske formaliteter, og så vidt jeg kan se, har en bestalling udstedt i Chr. IV's navn først været

---

¹⁾ Udover det allerede omtalte kontrolmateriale har jeg desuden i en vis udstrækning anvendt Rentekammerets tegnebøger (*Dan. Kanc.*, B 225, B 235, B 236 og B 237). Udbyttet var imidlertid ringe, idet de tilsyneladende kun kunne bidrage med oplysninger, som allerede var indeholdt i det anførte kontrolmateriale.

økonomisk forpligtende for kongen fra det øjeblik, den var forsynet med hans egenhændige underskrift. Er disse betragtninger rigtige, må det betyde, at Danske Kancelli har været den eneste kompetente bestallingsudstedende myndighed ved siden af Tyske Kancelli. Ved at supplere Tyske Kancellis bestallingsfortegnelse med Danske Kancellis brevkopibøger (*Kanc. Brevb.* 1624-26 og 1627-29) har det således været muligt - principielt, hvis ikke faktisk - at indfange Chr. IV's bestallingsudstedende virksomhed i dens fulde omfang.

Andre problematiske aspekter ved bestallingsfortegnelsen har været dens normative karakter samt dens mangel på præcise oplysninger vedrørende de ansattes - de 'bestaltedes' - tjene-
steperioder. Fortegnelsen er en registrant over udfærdigede bestallinger, kronologisk ordnet efter bestallingerne udstedelsesdato, og som oftest indeholder den blot et yderst kortfattet resume af de forskellige bestallingers hovedpunkter. Den angiver således ikke, hvilke ansættelsesforhold der 'de facto' blev oprettet, og i reglen heller ikke, hvornår et evt. ansættelsesforhold er blevet etableret. Men på trods af alle dens begrænsninger, har fortegnelsen alligevel dannet et fremragende grundlag for en indkredsning af de forskellige 'protobestallinger' som Chr. IV's bestallinger har været skåret over; en indkredsning, der ved inddragelse af Tyske Kancellis øvrige bestallingsmateriale (hovedsageligt *TKIA*, A 46 og A 155⁶⁾) har kunnet gennemføres med relativ stor præcision.

De tekniske vanskeligheder, som fortegnelsens normative og upræcise form rejser, er blevet løst ved at supplere bestallingsmaterialet med serien af afregninger, en lang række styrke- og enkadreringsoversigter fra såvel danske som engelske og tyske arkiver, Robert Monros usædvanlige regimentshistorie: "His Expedition with the Worthy Scots Regiment" (*Monro* 1637), Danske Kancellis brevkopibøger og Rentekammerets register(kvittance)bøger. Herved har det i stor udstrækning vist sig muligt, men tillige særdeles besværligt at fastsætte hærens aktuelle sammensætning og normative styrkeniveau til ethvert tidspunkt under hele Kejserkrigen, hvorimod det kun er lykkedes at opnå glimtvis indtryk af hærens reelle styrkeniveau. Selvom frygten for at foretage ringslutninger vedvarende har manet til den største forsigtighed, er regnskabsmaterialet alligevel blevet inddraget i rekonstruktionsprocessen i en vis udstrækning. Udbetalinger af hvervepenge og 'mønstermånedssolder', respektive afdrag på 'rester' har således været nyttige fingerpeg om, hvornår militære enheder er blevet henholdsvis oprettet og opløst, ligesom serien af regnskaber har kunnet give et uforpligtende førstehåndsindtryk af, hvilke enheder der blev oprettet, og omvendt hvilke, der ikke blev det, men kun nåede til hvervestadiet.

En opgørelse af købmændsleverancernes krigsfinansielle værdi og dermed i sidste instans omfanget af de købmandskreditter, der er blevet ydet til 'Chr. IV's krigskasse', har måttet gennemføres på et mindre bæredygtig grundlag. Hovedproblemerne har været, at tøjmaster Georg Helbiegks regnskab over tøjhuset(/-husene) i Krempe (*Mil. Rgsk.*, XI, XVI Krempe fæstningsregnskaber, nr. 1) er det eneste tøjhusregnskab, der er overleveret fra Kejserkrigen, samt at rækken af proviantregnskaber beklagevis er fyldt med store huller. Spredte oplysninger rundt omkring i pengeregnskaberne og i særdeleshed de to proviantmestre i Glückstadt, Wulbern Gabels og Didrick Ewachtmanns kolossale proviantregnskaber fra 1625-29 (*WuGalIndt*; *WuGalUdg* samt *DiEwa*) har dog for en god del kunnet råde bod på manglerne, og ved at supplere med register(kvittance)bøgerne, samt et par originale afregninger har det alligevel været muligt at danne sig et rimeligt skøn over såvel købmandsleverancernes omfang som størrelsen af de ydede kreditter.

Sammenfattende gælder det, at krigens skæbnesvangre forløb, de krigsfinansielle transaktioners formidable størrelsesorden, og mangfoldigheden af funktionsdygtige betalingsmidler, har sat deres tydelige præg på kildematerialet. Det skal indrømmes, at Chr. IV's centraladministration har præsteret en kraftanstrengelse af format, og gjort, hvad der overhovedet stod i dens magt for at bringe tingene under kontrol. Men udgangsbetingelserne har unægteligt været urimelige, og trods en beundringsværdig indsats har akutte likviditetskriser, store geografiske afstande, dårlige transport- og kommunikationsmidler, det internationale diplomatis ejendommeligheder osv. fremkaldt situationer, hvor forvaltningen har været nødsaget til at improvisere sig frem, og i værste fald tvunget til at gribe til desperate 'ad hoc' løsninger. I andre situationer - f.eks. i slaget ved Lutter am Barenberge og de kejserlige troppers indtrængen i Jylland - løb udviklingen på den militære front i bogstaveligste forstand fra centraladministrationen og gjorde dens virke formålsløs. Resultatet er blevet et fuldstændigt kaotisk kildemateriale, der til forveksling kunne minde om de sørglige rester fra et bomberamt hus. På den anden side må man dog samtidigt konstatere, at det er højst forbløffende, hvor mange af disse - for nu at blive i billedsproget - 'husrester', der endnu findes bevaret, og dermed i hvor høj grad det har været muligt at genopbygge det itusprængte hus, selv godt 400 år efter. Jeg har ganske vist ikke været i stand til at følge hver eneste rigsdaler, musket eller kande øl, der har passeret igennem 'Chr. IV's krigskasse', først og fremmest fordi et par centrale regnskaber i dag er gået tabt, heriblandt hovedproviantregnskabet fra krigens første år og øverstefelttøjmaster Christoffer Schwencks tøjhusregnskaber; men selvom de kategoriske vendinger ofte har måttet blive liggende, er det trods alt lykkedes mig at foretage en lang række beregninger, på grundlag af hvilke jeg i grove træk har kunnet undersøge Kejserkrigens finansiering igennem alle krigens forskellige faser.

1.5. FORSKNINGSOVERSIGT:

1.5.1. Sverige

Overraskende nok er det åbenbart kun i Sverige, man har fundet det umagen værd at beskæftige sig mere indgående med krigsfinansielle spørgsmål. Som et foreløbigt slutpunkt på en lang forskningstradition, der strækker sig helt tilbage til midten af forrige århundrede, fremlagde en række svenske historikere for nogle årtier siden et antal krigsfinansielle studier, hvori de behandlede forskellige aspekter ved svensk krigsfinansiering i det 17. århundrede. Studierne blev gennemført indenfor rammerne af det svenske forskningsprojekt: "*Sociala och statsfinansielle problem i 1600-talets svenska samhälle*" ved Uppsala Universitet, og de var tilrettelagt således, at de kunne supplere hinanden.

Ud fra en forestilling om, at de krigsfinansielle udgangsbetingelser og dermed de krigsfinansielle midler og metoder var forskellige afhængig af i hvilket område, den krig blev udkæmpet, som skulle finansieres, havde svenskerne inddelt dem i hhv.:

- 1) 'angrebskrige', hvormed de mente krige, som blev ført udenfor for den krigsførende magts moderland
- 2) 'forsvarskrige', hvormed de mente krige, som blev ført indenfor den krigsførende magts moderland

Ud fra lignende betragtninger havde de tilsvarende opdelt 'angrebskrigene' i en række faser; denne gang ud fra en forestilling om, at de krigsfinansielle midler og metoder i en angrebskrig ikke blot var afhængige af hvilken type krig, der skulle finansieres, men også af hvilken fase i det samlede krigsforløb, det drejede sig om. De forskellige faser, hvori angrebskrigene var blevet opdelt, var følgende, som man passende kunne kalde for hhv.:

- 1) **oprustningsfasen**, hvorved der menes den fase, hvori oprustningerne forud for selve krigsudbruddet fandt sted
- 2) **etableringsfasen**, hvorved der menes, den fase, hvor angrebskrigen lige var blevet indledt, men hvor man endnu ikke i større omfang kunne inddrive midler til krigsførelsen fra selve krigsskuepladsen
- 3) **konsolideringsfasen**, hvorved der menes, den fase, hvor man for alvor havde fået bidt sig fast i 'fjendeland' og nu forsøgte at vælte alle krigsudgifter over på de 'besatte' områder.

Den første fase i en angrebskrig, oprustningsfasen, fik Hans Landberg til opgave at behandle. I afhandlingen "Krig på kredit. Svensk rustningsfinansiering våren 1655" (*Landberg* 1971) har han således undersøgt, hvordan svenskerne finansierede 'oprustningsfasen' forud for Karl X Gustavs polsk-danske krig 1655-60. Efter en meget detaljeret studie af selve oprustningsforløbet kan han slå fast, at svenskerne var nød til at gennemføre omfattende hvervninger, når de skulle indlede en angrebskrig på det europæiske kontinent. En tilstrækkelig talstærk og kampvant hær lod sig ikke opstille alene ved hjælp af de udskrevne, indlandske pligtsoldater. Oprustningsfasen krævede derfor engangsudbetalinger af meget store summer, og sådanne var det umuligt at fremskaffe inden for rammerne af den svenske statsøkonomi; det lod sig i det mindste ikke gøre fra den ene dag til den anden. Allerede før krigsudbruddet måtte svenskerne derfor tvunget ud i en omfattende låntagning, der kun kunne gennemføres ved at stille statens fremtidige indtægter som sikkerhed.

Angrebskrigens etableringsfase fik Lars Ekholm til opgave at undersøge, og i afhandlingerne 'Kontribution och krediter. Svensk krigsfinansiering 1630-31" (*Ekholm* 1971) samt "Rysk spannmål och svenska krigsfinansiering 1629-1633" (*Ekholm* 1974) har han således undersøgt, hvorledes svenskerne finansierede etableringsfasen i Gustav II Adolfs tyske krig 1630-32, dvs den fase, der strakte sig fra landgangen i Pommern den 26. jun. 1630 og indtil slaget ved Breitenfeldt den 7. sep. 1631. På baggrund af meget omfattende undersøgelser kan han påvise, at bidragene, som svenskerne kunne udvinde fra krigsskuepladsen i den første fase af krigen var relativt beskedne og i realiteten uden nogen større betydning. Indtil svenskerne for alvor havde etableret sig i krigsområdet, var de derimod nødsaget til at tilføre store beløb udefra, både fra udlandet i form af subsidier, men også fra det svenske moderland og de baltiske provinser i form af toldindtægter og andre statsindtægter.

Undersøgelsen af angrebskrigens konsolideringsfase blev overladt til Roland Nordland. I afhandlingerne "Krig genom ombud. De svenska krigsfinanserna och Heilbronnförbundet 1633" (*Nordlund* 1971) samt "Kontribution eller satisfaktion. Pommern och de svenska krigsfinanserna 1633" (*Nordlund* 1974 a) undersøger han således, hvorledes svenskerne i 1633 gennem oprettelsen af det såkaldte Heilbronnforbund forsøgte og faktisk havde held med at lægge alle deres krigsudgifter over på de 'besatte' områder i Tyskland. Hans undersøgelser godtgør således, at der blev vendt op og ned på forholdet mellem krigsskuepladsens bidrag

til krigsførslen og bidragene, der blev tilsendt udefra, straks fra det øjeblik, da svenskerne havde fået slået fjenden - i slaget ved Breitenfeld den 7. sep. 1631 og slaget ved Lützen den 7. nov. 1632 - og var trængt dybt ind i hans baseområder i Tyskland. Som følge af de omfattende erobringer kunne svenskerne i denne fase opnå betydelige bidrag fra krigsskuepladsen, enten gennem forhandlinger, som den modsatte forhandlingspart måtte føre under et voldsomt militært pres fra svenske side, eller også ved ganske enkelt at udnytte 'jure belli' til at indkræve brandskatter, at gennemføre konfiskationer eller ved at pålægge lokalbefolkningen i de besatte områder vedvarende indkvarteringskontributioner. Hermed havde svenskerne næsten nået deres oprindelige målsætning '*at få krigen til at føde sig selv*'. Målsætningens endegyldige indfrielse kom imidlertid først i det øjeblik, hvor svenskerne tillige slap for deres juridiske forpligtigelse til at aflønne deres soldater. Under Trediveårskrigen skete i det 1633, hvor den svenske hovedarmé blev 'aftakket' og derpå straks hvervet af det nyoprettede og svensk kontrollerede Heilbronnforbund. Forbundet bestod af de sydtyske kredse, og eftersom at de svenske lejetropper ej længere var hvervet af Sverige, men derimod af Heilbronnforbundet, var det således de sydtyske kredse, der fremudover ville være juridisk forpligtigede til at aflønne soldaterne, og dermed 'de facto' svenskernes hær. Med denne manøvre havde svensk krigsfinansiering nået det højeste udviklingstrin, det var muligt nå, nemlig *at få krigen til at føde sig under, efter og i en vis forstand også før krigen!*

Forsvarskrigens finansiering fik endelig Berndt Fredriksson til opgave at behandle. I sin svenske doktorafhandling: "Försvarets finansiering. Svensk krigsekonomi under skånska kriget 1675-79" (Fredriksson 1976) undersøger han således, hvilken betydning det fik for svenskernes krigsfinansielle aktiviteter under Den skånske Krig 1675-79, at denne krig måtte føres som en defensiv krig indenfor Sveriges egne grænser. Ved at sammenligne sine forskningsresultater med de resultater, som hans kollegaer tidligere havde nået vedrørende svensk krigsfinansiering under Sveriges angrebskrige på det europæiske kontinent, kunne han til sidst konkludere, at det mest fremtrædende træk ved svensk krigsfinansiering i en forsvarskrig, var at denne praktisk talt udelukkende skulle finansieres med hjemlandets knappe ressourcer. Når statens ordinære indtægter og herunder de 'ordinære ekstraordinære' skatteindtægter slap op, måtte man nødvendigvis skaffe sig nye indtægter og blev dermed tvunget til at opkræve nye, hidtil ukendte former for skatter. Igennem hele krigen bestræbte staten sig dog på ikke at bringe lokalbefolkningen i krigsområderne ud i økonomisk ruin. Som følge heraf havde man imidlertid endnu sværere ved at tilfredsstille hærens behov for penge, mad og drikke. Når endelig alle statens indtægter var brugt op, måtte svenskerne optage langfristede lån og dermed udskyde krigsudgifterne til senere. I parentes bør det dog indskydes, at denne fremgangsmåde ikke var noget specielt for svensk krigsfinansiering under en forsvarskrig. Tidligere i århundredet havde de i vid udstrækning også ladet deres angrebskrige finansiere på denne måde.

1.5.2. Danmark:

I modsætning til svensk krigsfinansiering er de andre staters krigsfinansiering så godt som ikke blevet undersøgt. Det gælder ikke mindst dansk krigsfinansiering. Mig bekendt er den prof., dr. phil. E. Ladewig Petersen den eneste, der til dags dato har publiceret en artikel om dette emne. I artiklen "*Defence, War and Finance: Christian IV and the Council of the Realm 1596-1629*" (Ladewig Petersen 1982) behandler han den intime sammenhæng og gensidige vekselvirkning mellem på den ene side Chr. IV's og rigrådets indbyrdes magtkampe og på

den anden side Danmark-Norges krigsfinansielle dispositioner og resultater. På grundlag af sine undersøgelser mener han at kunne drage den konklusion, at Chr. IV's stadigt stigende pengebehov under Kejserkrigen, gjorde ham mere og mere afhængig af sit rigsråd. Da kongen havde opbrugt sin formidable 'førkrigsformue', og hans muligheder for at optage nye lån uden om rigsrådet var blevet væsentligt forringet, kunne de fornødne midler til krigens fortsættelse til sidst kun fremskaffes gennem udskrivning af ekstraskatter, og sådanne kunne som bekendt kun udskrives med rigsrådets accept. Denne styrkelse af rigsrådets magtstilling overfor kongen udnyttede rådet ifølge Ladewig Petersen til endegyldigt at få sat en stopper for kongens absolutistiske tilbøjeligheder: I forbindelse med ekstraordinære bevillinger af skatter, told- og acciseforhøjelser, som rigsrådet nødtvunget måtte acceptere af hensyn til 'Rigens højeste fornødenhed', drog rigsrådet den eneste logiske konklusion og satte Chr. IV under økonomisk administration i 1628.

Hvor fejlagtig denne påstand er, vil fremgå af det følgende (se side 46-48). Her vil jeg blot nøjes med at fremhæve en række mindre mangler ved Ladewig Petersens artikel, som tilsammen bevirker, at man nødvendigvis må nære den dybeste skepsis overfor de konklusioner, han drager. For det første må det således stå fast, at artiklen ville have vundet meget, hvis Ladewig Petersen blot havde været en smule mere grundig i sit arbejde med kilderne og f.eks. underkastet dem en skrapere kontrol. Det er således betegnende, at han fuldkommen overser, at den første af Chr. IV's militsordninger, ordningen af 1614/15, ikke blev finansieret med kronens 'ordinære' indtægter, men derimod med ekstraordinære indtægter fra småtolden (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. I, s. 242*). Betegnende er det også, at han tilsvarende overser, at Chr. IV ved en fejltagelse er kommet til at forsyne det beløb, at han udbetalte til sin hofmønsterskriver Reinhold Hansen i august 1625, med et nul for meget, da han noterede det i sin rejsekalender. I denne står der således, at Reinhold Hansen fik udleveret den formidable sum af 150.000 guldgylden, dvs. 187.500 rd. eller lige godt halvdanden gang det sædvanlige provenu fra en 'ordinær' (dobbel)ekstraskat (se Appendiks 3). Et kontrolopslag i Reinhold Hansens krigsregnskab ville imidlertid hurtigt have afsløret, at der var tale om en alvorlig fejl. Heraf fremgår det nemlig, at det faktiske beløb, som Reinhold Hansen fik udleveret, blot beløb sig til 15.000 guldgylden eller 18.750 rd., nemlig de 15.000 guldgylden, kongen - bl.a. jævnfør sin skrivekalender - havde modtaget fra 'Mønten for København Slot' den 1. jun. 1625. Endelig er det betegnende, at Ladewig Petersen overser, at det akkumulerede nettooverskud fra de foregående års Kieleromslag, faktisk findes anført i regnskaberne vedrørende omslaget i 1625. Ladewig Petersen påstår ellers, at det ikke er tilfældet, men af de pågældende regnskaber fremgår det, at det helt nøjagtige beløb, kongen kunne godskrive sig fra de forudgående års omslag, var 60 rd. 35⁷/₁₂ sk. lüb. (*KieOmsl-Rgsk1625, s. 5*). Man må derfor kategorisk afvise Ladewig Petersens påstand om, at kieleromslagsregnskaberne "... testify to a premeditated accumulation of capital in Holstein after 1623 (Ladewig Petersen 1982, s. 305). I virkeligheden kunne man blive ved med at fremføre sådanne eksempler, der måske ikke isoleret betragtet er af større principiel betydning for det endelige analyseresultat, men som alligevel ved deres blotte antal uvilkårligt fremkalder det indtryk, at Ladewig Petersen har forsømt at tillægge det empiriske moment i sine undersøgelser den betydning, som det nødvendigvis må have.

Det styrker naturligvis heller ikke hans position, at den metode eller for nu at være helt præcis den måde, hvorpå han anvender sin metode, 'a priori' medfører en væsentlig indsnævring af hans erkendelseshorisont. Studerer man hans artikel ud fra en metodologisk synsvinkel, vil man opdage, at den bygger på den grundlæggende antagelse, at det først og

fremmest er ved hjælp af 'regnskaberne', og selvfølgelig først og fremmest de regnskaber, som Chr. IV og hans embedsmænd førte på Kejserkrigens tid, at vi i dag kan skaffe os en viden om 'Kejserkrigens finansiering'. I sig selv er der naturligvis intet principielt at indvende herimod. Det kritisable ved Ladewig Petersens fremgangsmåde ligger i, at han i en vis forstand også anvender sin metode til at definere den historiske virkelighed, han ønsker at rekonstruere; han ophæver m.a.o. sin metode til et metafysisk princip. Det kommer bl.a. til udtryk derved, at de konklusioner, som han drager, tydeligvis bygger på den grundlæggende antagelse, at 'Kejserkrigens finansiering' var det, og kun det, regnskabsmaterialet kan fremskaffe os oplysninger om. Det fremgår også af hans kildemateriales sammensætning og af, at de eneste problemer af erkendelsesmæssig karakter, som han finder det fornødent at påpege, er de problemer, det rejser, at ressourcer i flere tilfælde kan tænkes at være ført til indtægt i op til flere regnskaber, samt at ressourcer i andre tilfælde må antages at være blevet ført til indtægt i regnskaber, der i dag er gået tabt. Derimod bekæftiger han sig end ikke antydningvis med de problemer, det uvilkårligt må skabe, at ressourcer i visse tilfælde må formodes at være anvendt til krigens finansiering, uden at have sat sig det ringeste spor i regnskabsmaterialet, hvad grunden hertil så end måtte være (*Ladewig Petersen 1982, s. 304 og s. 306*). Når Ladewig Petersen derfor mod slutningen af sin artikel konkluderer, at dansk-norsk krigsfinansiering "... followed the traditional pattern and made no serious attempt to innovate or to use the innovations of others" (*Ladewig Petersen 1982, s. 312f.*), er det måske i orden ud fra hans præmisser. Men at denne konklusion skulle være rigtig, forpligtiger Ladewig Petersens argumentation og bevisføring os under ingen omstændigheder til at tro! Om eksempelvis det wallensteinske kontributionssystem, som Ladewig Petersen selv fremhæver som en af de revolutionerende nyskabelser, der fandt sted på Kejserkrigens tid, gjaldt det netop, at det i vid udstrækning byggede på det princip, at soldaterne selv skulle indkræve de kontributioner, som lokalbefolkningen i kontributionsområderne blev pålagt at yde til soldaterne (*Gindely I, s. 128-151; Gindely II, s. 313-319; Loewe 1895 samt Ritter 1903*). Systemet var m.a.o. indrettet således, at kontributionerne kunne opkræves udenom de regnskabsførende myndigheder, og der er derfor al mulig grund til at tro, at disse midler ofte er blevet opkrævet og anvendt til krigsfinansielle formål uden at være blevet bogført i noget regnskab.

2. CHR. IV'S NORMATIVE DRIFTSUDGIFTER TIL RYTTERIETS OG FODFOLKETS PERSONEL:

Skal man undersøge med hvilke midler, Chr. IV fik dækket sine løbende driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel, må man begynde med at gøre op, hvor store disse udgifter i alt har været set ud fra et normativt synspunkt. Vælger man et andet udgangspunkt, kan man aldrig vide sig sikker på, at man har fået alle midler med. Vælger man eksempelvis det udgangspunkt, som svenskerne og også Ladewig Petersen har benyttet, vil man som dem være afskåret fra at kortlægge, i hvilket omfang krigen blev finansieret ved slet ikke at betale udgifter, som man i realiteten var forpligtiget til at betale.

2.1. DRIFTSUDGIFTERNES ART:

Driftsudgifterne til rytteriets og fodfolkets personel faldt i tre grupper, nemlig hhv.:

- 1) månedspenge til rytter- og fodfolkssoldaterne
- 2) aftakningspenge til rytter- og fodfolkssoldaterne
- 3) 'recompens' til rytter- og fodfolkssoldaterne

Månedspenge til rytter- og fodfolkssoldaterne kan bedst beskrives som den del af soldaternes samlede løn, som Chr. IV lovede at betale dem, fordi de lod sig stille under hans kommando. Beløbets størrelse blev fastsat på månedsbasis, dvs. som et fast beløb, lejesoldaterne skulle have udbetalt for hver måned, at de var et medlem af Chr. IV's hær. På Kejserkrigens tid kaldte man denne månedlige takst for en 'månedssold'. Selvom soldaternes månedspenge således blev beregnet som en funktion af 'antal måneder i tjeneste', var 'dagen' alligevel den mindste kronologiske enhed, man anvendte i praksis, idet hver måned var inddelt i 32 dage (CCD IV, s. 304). Havde en af kongens soldater f.eks. tjent i 6 måneder (å 32 dage) samt i yderligere 12 dage herudover, blev hans samlede månedspenge udregnet som summen af 6 gange hans månedssold plus $12/32$ af hans månedssold. Den tjenesteperiode, der lå til grund for lønberegningerne, tog sin start den dag, hvor soldaterne lod sig stille under Chr. IV's kommando, dvs. fra den dag hvor de blev mønstret for første gang og sværgede kongen deres troskabsed. Hvornår tjenesteperioden ophørte kunne det ofte være problematisk at afgøre. Formelt det ophørte tjenesteperioden den dag, soldaterne blev aftakket; problemet var blot at fastlægge den konkrete dato for, hvornår den i grunden gjorde det. På grund af det beklagelige forløb, som Kejserkrigen fik for Chr. IV og hans hær, findes der utallige eksempler på, at soldaternes tjenesteperioder er blevet beregnet indtil det tidspunkt, hvor deres enhed af den ene eller anden grund gik til grunde. En sådan dato kunne typisk være den 17. aug. 1626, dagen for slaget ved Lutter am Barenberge, hvor stort set alle kongens fodfolkskompagnier, der deltog i slaget, blev sprængt af Tilly's hær.

Hjemsendelsespenge til rytter- og fodfolkssoldaterne var et engangsbeløb, som kongen lovede at udbetale - i det mindste - de hvervede soldater under specielle omstændigheder. Blev en lejesoldat således aftakket, inden at han havde tjent i 6 fulde måneder, lovede kongen, at han ville få udbetalt et særligt aftakkelsesbeløb, nemlig en såkaldt 'abdancksold'. Havde han imidlertid allerede fået udbetalt månedspenge for 6 fulde måneder, havde han dog ikke længere krav på at få udbetalt 'abdancksold'. Hensigten med hjemsendelsespengene var vistnok, at de skulle dække soldaternes udgifter i forbindelse med deres hjemrejse. Formentlig

PERIODE:	MAJ 1625 TIL NOV 1625	NOV 1625 TIL MAJ 1627	MAJ 1627 TIL OKT 1627	OKT 1627 TIL SEP 1629
ANTAL MÅNEDER (á 32 dage):	5	17	5	22
A. Rytteris:				
1. Pligtsoldater	1.200	1.200	1.200	700
2. Lejesoldater	5.000	11.000	11.000	1.400
3. 'Hjælpetropper'	0	1.200	0	0
Rytteris i alt:	6.200	13.400	12.200	2.100
B. Fodfolk:				
1. Pligtsoldater				
a. 'Mobiliseringsklare'	6.700	6.700	6.600	16.100
b. 'Mobiliserede'	0	700	100	300
Pligtsoldater i alt:	6.700	7.400	6.700	16.400
2. Lejesoldater	14.000	23.500	23.000	12.300
3. 'Hjælpetropper'	600	4.000	5.000	2.000
Fodfolk i alt:	21.300	34.900	34.700	30.700
Tilsammen:	27.500	48.300	46.900	32.800

Figur 5 Chr. IV's rytteris og fodfolks gennemsnitlige styrke. (Tal fra Appendiks 1: 4. del).

som en følge af, at Kejserkrigen varede i næsten 4 år, har Chr. IV tilsyneladende ikke udbetalt hjemsendelsespenge til sine soldater; kildematerialet giver i det mindste ingen eksempler herpå. Jeg har derfor valgt at se bort fra hjemsendelsespengene i denne sammenhæng.

'Recompens' til rytter- og fodfolkssoldaterne var en særlig ekstraordinær ydelse, som soldaterne kunne kræve udbetalt ud over deres ordinære løn, såfremt de i kraft af en ekstra prisværdig krigsindsats havde gjort sig fortjent dertil. Den grundliggende forudsætning for eventuelt at gøre sig fortjent til 'recompens' synes dog at have været, at man vandt krigen, og man derfor gå ud fra, at ingen af Chr. IV's soldater har gjort sig fortjent dertil under Kejserkrigen (Nordlund 1971, s. 346ff. samt Nordlund 1974 b, s. 25ff.). Jeg har derfor også valgt at se bort fra 'recompens' i denne sammenhæng.

2.2. DRIFTSUDGIFTERNES NORMATIVE OMFANG:

Skal man foretage en nøjagtig opgørelse af Chr. IV's normative driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel, må man vide:

- 1) hvor mange rytter- og fodfolkssoldater, Chr. IV på ethvert tidspunkt i løbet af krigen har været forpligtiget at betale månedspenge
- 2) størrelsen på de månedspenge, som kongen havde forpligtiget sig til at betale til enhver af disse månedspengeberettigede soldater.

2.2.1. Antallet af månedspengeberettigede rytter- og fodfolkssoldater:

Antallet af rytter- og fodfolkssoldater, som Chr. IV har været forpligtiget at betale månedspenge, er vanskeligt at opgøre nøjagtigt i dag. På grundlag af de undersøgelser og antagelser, som jeg har vedlagt i Appendiks 1, kan rytteriets og fodfolkets gennemsnitlige styrketal dog skønsvist anslås til at have været som angivet i Figur 5. Når jeg har valgt at angive det gennemsnitlige styrketal i netop disse fire intervaller, skyldes det, at i det mindste fodfolkets lønninger holdt sig konstant indenfor hver af dem. derimod ikke på tværs af dem.

Man må imidlertid gøre sig klart, at det kun var en del af sine soldater, som Chr. IV havde forpligtiget sig til at betale månedspenge. Aflønningen af hærens 'hjelpetropper' havde han f.eks. intet med at gøre. Disse soldater skulle aflønnes af de stater under hvis kommando, de

PERIODE:	MAJ 1625 TIL NOV 1625	NOV 1625 TIL MAJ 1627	MAJ 1627 TIL OKT 1627	OKT 1627 TIL SEP 1629
ANTAL MÅNEDER (á 32 dage):	5	17	5	22
A. Rytteri:				
1. Pligtsoldater	0	50	50	0
2. Lejesoldater	5.000	11.000	11.000	1.400
3. 'Hjelpetropper'	0	0	0	0
Rytteri i alt:	5.000	11.050	11.050	1.400
B. Fodfolk:				
1. Pligtsoldater				
a. 'Mobiliseringsklare'	0	0	0	0
b. 'Mobiliserede'	0	700	100	300
Pligtsoldater i alt:	0	700	100	300
2. Lejesoldater	14.000	23.500	23.000	12.300
3. 'Hjelpetropper'	0	0	0	0
Fodfolk i alt:	14.000	24.200	23.100	12.600
Tilsammen:	19.000	35.250	34.150	14.000

NBI: Tallene angiver ikke hvor mange soldater, at Chr. IV i alt rådede over af de forskellige kategorier, men alene hvor mange soldater, at han havde forpligtiget sig til at betale månedspenge.

Figur 6 Det gennemsnitlige antal soldater, Chr. IV havde lovet at lønne for deres tjenester (Tal fra Appendiks 1: 4. del).

i princippet stod. Set ud fra et krigsfinansielt synspunkt var 'hjelpetropper' med andre ord særdeles gunstige for Chr. IV; de tjente i hans hær, uden at det kostede ham en skilling. Tilsvarende fordelagtige for kongen var hærens 'pligtsoldater'. Så længe de blot indgik i hæren som 'mobiliseringsklare', dvs. som endnu ikke 'mobiliserede', kostede de ham heller ikke noget, og af de 'mobiliserede' pligtsoldater skulle den danske(-norske) adel selv aflønne de rostjenesteheste, som de holdt af deres arvegods og af de len, som de havde på afgift, så længe de pågældende heste opholdt sig indenfor Danmark-Norges rigsgrænser. En undtagelse herfra var dog de af de jyske rostjenesteheste, som nåede at flygte over til landsdelene øst for Lille Bælt, før Jylland blev besat af Wallenstein i 1627. Disse heste blev

samlet i det såkaldte 'Jyske Kompagni', og dette kompagni, der må have talt ca. 100 ryttere, blev aflønnet af Chr. IV eller rettere sagt 'Rigen', lige indtil Jylland blev befriet i sommeren 1629 (se Appendiks 1, s. 12).

Ser man bort fra de soldater, som andre skulle aflønne, kan antallet af månedspengeberettigede rytter- og fodfolksoldater herefter skønsvist fikseres, som det er blevet gjort i Figur 6.

FUNKTION	MAJ 1625 TIL NOV 1625 (rd./mnd.)	NOV 1625 TIL MAJ 1627 (rd./mnd.)	MAJ 1627 TIL OKT 1627 (rd./mnd.)	OKT 1627 TIL SEP 1629 (rd./mnd.)
A. Regimentstaben:				
Oberst	0,00	0,00	13,33	6,67
Oberstløjtnant	12,50	10,00	5,00	2,67
Major	25,00	2,67	1,67	1,67
Kvartermester	0,00	1,33	0,83	1,00
Proviantmester	0,00	1,17	0,83	0,80
Feltpræst	1,00	0,67	0,67	0,67
Regimentskriver	0,00	0,53	1,00	1,00
Vognmester	0,00	0,00	0,83	0,00
Profos	0,83	0,83	0,00	0,80
Stokmester	0,00	0,23	1,57	0,27
Stokkeknægte	0,00	0,50	0,00	0,00
Bøddel	0,00	0,00	0,00	0,27
'Tøjmester'	0,00	0,00	0,00	1,00
Konstabel	0,00	0,00	0,00	0,33
Konduktør	0,00	0,00	0,00	0,27
Artilleriknægt	0,00	0,00	0,00	0,13
Regimentstaben i alt:	39,33	17,93	25,73	17,53
B. Kompagnistaben:				
Kaptajn	56,00	50,00	50,00	33,33
Løjtnant	15,00	16,67	16,67	13,33
Fänrik	12,50	11,67	11,67	10,00
Trænvogn til ljt, fan og sgt'erne	6,00	0,00	0,00	0,00
Kaptajn des armes	4,50	5,67	5,67	3,33
Sergent	9,00	12,00	12,00	10,00
Furier	3,00	3,33	3,33	3,33
Mønsterskriver	0,00	4,00	4,00	3,33
Feltlæge	0,00	0,00	4,67	3,33
Trommeslager	5,00	4,00	4,00	4,00
Kompagnistaben i alt:	111,00	107,33	112,00	84,00
C. Soldater:				
Korporal over adelsurserne	3,25	3,00	3,00	0,00
Korporaler, gefreitere og adelsurser	41,50	43,00	43,00	63,00
Menige soldater	343,75	498,33	498,33	364,00
Soldater i alt:	388,50	544,33	544,33	427,00
Samlede udgifter per 100 soldater:	538,33	669,60	682,07	528,53

Figur 7 Chr. IV's relative lønudgifter til fodfolket under Kejserkrigen. (Kilde: TKIA, A 46).

2.2.2. Størrelsen på de 'månedssolde', Chr. IV skulle betale sine soldater:

Hvor meget enhver af de månedspengeberettigede rytter- og fodfolkssoldater skulle have udbetalt i løn om måneden, det vil m.a.o. sige hvor store deres månedssolde har været, afhæng naturligvis af hvilken rang og funktion, soldaterne havde, samt i nogen udstrækning af hvilken enhed, de tjente i. På grundlag af de bestallinger, Chr. IV udstedte i løbet af krigen, kan det dog skønsvis slås fast, at hans månedlige udgifter til månedspenge i gennemsnit har været, som angivet i Figur 7 for fodfolkets vedkommende. Figuren angiver de månedlige udgifter til månedspenge for hver 100 'soldater', dvs. for hver 100 korporaler, adelbursler/gefreitere og menige soldater, der indgik i de af Chr. IV's fodfolksenheder, som han var forpligtiget til at betale månedspenge. En tilsvarende beregning af de månedlige udgifter til rytteriet, lader sig desværre ikke gennemføre; usikkerheden omkring rytterenhedernes sammensætning fra 1626 og fremefter er for stor. Som et absolut minimum kan man dog gå ud fra, at udgifterne på intet tidspunkt har været mindre end 1.300 rd. for hver 100 'kæmpende' ryttere.

2.2.3. Skøn over de samlede driftsudgifters normative omfang:

Støtter man sig til de ovennævnte skøn og beregninger, kan det skønsvis anslås, at Chr. IV's normative driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel minimum har beløbet sig til i hvert fald 9.3 mill. rd. (se Figur 8). Hvor meget det faktiske beløb har ligget over dette minimum, er som sagt vanskeligt at afgøre, men eftersom det med sikkerhed kan slås fast, at de månedlige driftsudgifter for op til flere af Chr. IV's rytterenheder har været væsentligt

	Antal mand gennemsnitligt at lønne	Gennemsnitlig løn om måneden per 100 mand (rd.)	Antal måneder	I alt lovet at udbetale i løn (afrundet til nærmeste 100.000) (rd.)
A. Rytteri:				
Fra maj 1625 til november 1625 . . .	5.000	1.300	5	300.000
Fra november 1625 til maj 1627 . . .	11.050	1.300	17	2.400.000
Fra maj 1627 til oktober 1627 . . .	11.050	1.300	5	700.000
Fra oktober 1627 til september 1629	1.400	1.300	22	400.000
Rytteri i alt:	-	-	-	3.800.000
B. Fodfolket:				
Fra maj 1625 til november 1625 . . .	14.000	538	5	400.000
Fra november 1625 til maj 1627 . . .	24.200	670	17	2.800.000
Fra maj 1627 til oktober 1627 . . .	23.100	682	5	800.000
Fra oktober 1627 til september 1629	12.600	529	22	1.500.000
Fodfolket i alt:	-	-	-	5.500.000
Tilsammen:	-	-	-	9.300.000

Figur 8 Overslag over hvor store lønninger, Chr. IV i alt havde lovet at betale sine rytter- og fodfolkssoldater under Kejserkrigen. (Tal fra de tre forudgående figurer).

større end 1.300 rd. per 100 'kæmpende' hest, er det bestemt ikke utænkeligt, at det faktiske beløb har ligget flere hundredetusinder, ja måske flere millioner rigsdaler over det her anslåede minimum.

3. 'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER:

Det normative omfang af Chr. IV's samlede driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel kan anslås til med sikkerhed at have løbet sig til mere end 9.3 mill. rd. Spørgsmålet, der nu melder sig og som vil blive behandlet i det følgende, er, med hvilke midler, kongen fik dækket disse udgifter?

- A. **Egentlige betalingsmidler**, der efter oprindelse kan opdeles i midler fra:
1. Danmark-Norge - oppebåret i form af:
    - a) Penge:
      - 1) Chr. IV's 'førkrigsformue' (aktiverne i 'Kongens eget Kammer' forud for Kejserkrigen)
      - 2) Direkte og indirekte skatter og afgifter
    - b) Naturalier:
      - 1) Chr. IV's naturaliebeholdninger forud for Kejserkrigen
      - 2) Den dansk-norske produktion af naturalier under krigen
  2. Udlandet - oppebåret i form af:
    - a) Penge:
      - 1) Subsidier
      - 2) Afgifter i forbindelse med gennemfart af områder under Chr. IV's kontrol
      - 3) Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser
    - b) Naturalier
  3. Lånte midler:
    - a) Pengelån:
      - 1) Fra dansk-norske personer
      - 2) Fra udenlandske personer
    - b) Varekreditter:
    - c) 'Restsedler' (tjenestekreditter)
  4. Andet eller uspecificeret
- B. **Quasi-betalingsmidler** - (oppebåret) i form af:
  - a) beløb, der aldrig blev, men formelt burde være blevet udbetalt

Figur 9 Skema over de forskellige kategorier 'krigskassens' indtægter kan opdeles i.

Som det blev nævnt i indledningen, vil jeg per definition gå ud fra, at et hvilket som helst middel, som Chr. IV anvendte til dette formål, er passeret igennem *Chr. IV's krigskasse*' (se side 10). Det her aktuelle spørgsmål kan derfor omformuleres og stilles på følgende måde: Hvilke var '*krigskassens*' indtægter? Denne omformulering indebærer ganske vist, at man uvilkårligt vil komme til at medtage midler, som er blevet brugt til andre krigsfinansielle formål end til at dække de løbende driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel. Som det allerede er blevet påpeget, betyder det dog ikke noget, snarere tværtimod. Det medfører i grunden blot, at undersøgelsen bliver endnu mere præcis, end hvis man snævert havde fokuseret på de indtægter, som faktisk blev brugt til at afvikle kongens lønningsløfter med (se side 11).

Afhængig af midlernes proveniens og form kan '*krigskassens*' indtægter kategoriseres som i Figur 9. Med udgangspunkt i denne kategorisering skal '*krigskassens*' indtægter blive gennemgået i det følgende. På gr. af den beskedne plads, der er til rådighed, kan der kun

blive tale om en yderst summarisk gennemgang, der i alt væsentligt vil forme sig som en opgørelse over, hvor store indtægter '*krigskassen*' har haft af de forskellige kategorier.

3.1. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:

3.1.1. Dansk-norske midler:

3.1.1.1. Midler oppebåret i form af penge:

3.1.1.1.1. Chr. IV's 'førkrigsformue':

En rimelig pålidelig og formentlig udtømmende opgørelse af Chr. IV's 'førkrigsformue' finder man i Figur 10. Udover Chr. IV's likvide pengemidler på opgørelsestidspunktet den 1. jan. 1625 omfatter opgørelsen den kapital, som kongen havde lånt ud, samt den kapital, han selv skyldte væk. Værdien af pengemidler bundet i kronens produktionsapparat, bygninger, sølv, smykker etc. indgår ikke. Kongens egne indlæg i Det ostindiske Kompagni, hvilke han i august 1623 opgjorde til ca. 432.000 rd., er heller ikke talt med, ud fra den betragtning, at der her var tale om kapital, investeret for egen risiko i håb om en fremtidig forrentning, og ikke om kapital udlånt til andre²⁾.

Kassebeholdningen i hhv. Danmark-Norge og Slesvig-Holsten er fastsat på baggrund af Kieleromslagsregnskabet 1625, Chr. IV's egenhændige kalenderoptegnelser for året 1625, rentemesterens regnskab 1624/25, møntskriveren for København Slots regnskaber 1625 samt hofmønsterskriver Reinhold Hansens krigsregnskab. Mens kassebeholdningen i hertugdømmerne har kunnet opgøres præcis på grundlag af Kieleromslagsregnskabet 1625, er der tale om et skøn, hvad angår beholdningen i Danmark-Norge; et skøn der bygger på den velbegrundende antagelse, at hele kongens likvide kapital ved årsskiftet 1624/25 blev indbetalt i '*Chr. IV's krigskasse*' i løbet af de tre første kvartaler af året 1625.

Kongens fordringer er opgjort ved hjælp af kancelliets brevbøger, Chr. IV's egenhændige kalenderoptegnelser for året 1625, Kieleromslagsregnskabene 1625 og 1626 samt omslagsskriver Søren Rasmussens regnskab respektiv fortegnelse over kongens gældsbreve. Den

---

²⁾ *Ladewig Petersen* 1974, s. 47. I sin opgørelse over kongens samlede tilgodehavender i 1623 (*ibid*), inkluderer Ladewig Petersen overraskende nok kongens indlæg i Det ostindiske Kompagni, selvom der på ingen måde var tale om midler, som kongen havde tilgode. Det er mig i øvrigt en gåde, hvorledes Ladewig Petersen kommer frem til, at kongen henholdsvis den 23. og 24. feb. 1626 skal have opsagt borgerlige og erhvervsmæssige investeringer på i alt 215.350 rd. (heraf 180.500 rd. i København). Går man Ladewig Petersens kildested (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 576f) igennem, viser det sig, at kongens opsigelser fordelte sig på følgende måde: udlån til adelige: 237.433 rd. (heraf 78.783 rd. i København); udlån til borgerlige: 63.100 rd. (heraf de 58.100 rd. med sikkerhed i København); hvilket tilsammen giver: 300.533 rd. (heraf 136.883 rd. med sikkerhed i København). Selvom Ladewig Petersen muligvis har taget højde for, at en del af de opsagte lån først blev optaget efter 1623, forekommer hans maksimumsgrænse for kongens borgerlige og erhvervsmæssige investeringer på i alt 215.300 rd. ikke blot ubegrundet, men også helt ude af proportioner. Man bør desuden notere sig, at de adelige udlån opsagt i 1626 allerede er medregnet i Ladewig Petersens 'tabel 4.2', hvor kongens udlån til danske adelige er sat til 330.700 rd.

AKTIVER:		
A. Kassebeholdning:		
1. I Danmark-Norge:	ca. 200.000 rd.	
2. I Hertugdømmerne:	92.000 rd.	
Kassebeholdningen i alt:	ca. 292.000 rd.	ca. 292.000 rd.
B. Fordringer:		
1. Kong Jacob I af England:	300.000 rd.	
2. Hertug Fredrik Ulrik af Braunschweig-Wolfenbüttel:	300.000 rd.	
3. Hertuginde Elisabeth af Braunschweig-Wolfenbüttel:	10.000 rd.	
4. De sønderborgske hertuger:	21.000 rd.	
5. Danske adelige:	278.255 rd.	
6. Danske borgerlige:	70.232 rd.	
7. Det ostindiske Kompagni:	50.000 rd.	
8. Klædekompagniet:	46.667 rd.	
9. Holstenske adelige:	1.000 rd.	
10. Bremen:	2.000 rd.	
Fordringer i alt:	1.079.154 rd.	1.079.154 rd.
Tilsammen:		ca. 1.371.154 rd.
PASSIVER:		
A. Opsparing og driftsoverskud indtil årsskiftet 1624/25:		
1. Oprindelsessted ikke specificerbar:	ca. 650.582 rd.	
2. Driftsoverskuddet fra hertugdømmerne 1624:	40.572 rd.	
I alt:	ca. 691.154 rd.	ca. 691.154 rd.
B. Lån:		
1. Med de danske rigsråder som forlovere:	100.000 rd.	
2. Med danske adelige som forlovere:	140.000 rd.	
3. Med investorer i Det ostindiske Kompagni som forlovere:	50.000 rd.	
4. Med de holstenske råder som forlovere:	390.000 rd.	
I alt:	680.000 rd.	680.000 rd.
Tilsammen:		ca. 1.371.154 rd.

Figur 10 Chr. IV's pengeformue den 1. jan. 1625. (I teksten er der gjort nærmere rede for, hvorledes opgørelsen er udarbejdet).

herved udarbejdede opgørelse er sidenhen blevet konfronteret med det øvrige kildemateriale, heriblandt en af kongen egenhændigt udfærdiget gældsfortegnelse fra efteråret 1621 (*Egenh. Breve I*, s. 224-232). På grundlag af denne kontrol kan det slås fast, at kongens udlånsaktivitet er blevet kortlagt i sit fulde omfang. Fordringer, som kongen er blevet godtgjort i dagene umiddelbart efter den 1. jan. 1625, og det vil bl.a. sige ved Kieleromslaget 1625, er naturligvis blevet bogført, som fordringer, og ikke som kassebeholdning.

Kongens gæld er opgjort med udgangspunkt i Kieleromslagsregnskabet 1625, dronning Sofies memorial vedrørende hendes omslagsforretninger 1626 (Rev. civile regnskaber, nr. 29: Dr. Sofies regnskaber 1588-1626) samt en fortegnelse over de renter, som Chr. IV skulle erlægge til enkedronningen i 1625 (Kongehusets arkiv, Fr. II's dronning Sofies arkiv: Dokumenter vedr. dr. Sofies pengesager III).

	LÅNTAGER: De søn- derborg- ske hertuger (rd.)	Danske adelige (rd.)	Danske borger- lige (rd.)	Det øst- indiske Kompagni (rd.)
Samlet udlån per 1. jan. 1626:	18.000	241.956	70.232	50.000
Heraf opsagt:				
1. Den 17. dec. 1625 til betaling:				
a. Straks	-	-	-	50.000
Pct. af saml. udlån pr. 1/1 1626:	-	-	-	100%
2. Den 23. feb. 1625 til betaling:				
a. På Kieleromslaget 1627	-	156.650	-	-
b. I Rentekammeret 20. jan. 1627	-	46.833	-	-
c. Forskellige tider 1626-27	-	31.850	-	-
I alt opsagt:	-	235.333	-	-
Pct. af saml. udlån pr. 1/1 1626:	-	97%	-	-
3. Den 24. feb. 1626 til betaling:				
a. 1 maj 1626	-	-	13.000	-
b. Påsken 1626	-	-	15.100	-
c. Forskellige tider sep.-dec. 1626	-	-	7.200	-
d. 20. jan. 1627	-	-	27.500	-
e. 27. mar. 1627	-	-	300	-
I alt opsagt:	-	-	63.100	-
Pct. af saml. udlån pr. 1/1 1626:	-	-	90%	-
4. Formentlig i beg. af 1626 til betaling:				
a. På Kieleromslaget 1627	18.000	-	-	-
Pct. af saml. udlån pr. 1/1 1626:	100%	-	-	-

Figur 11 Chr. IV's låneopsigelser under Kejserkrigen. (Kilde: Kanc. Brevb. 1625-29 samt KieOmslRgsk1625-30).

Vil man opgøre i hvilket omfang og på hvilken måde, 'førkrigsformuen' bidrog til Kejserkrigens finansiering, må man gøre sig klart, at den kunne gøre det på to måder: enten kunne selve formuen tages i anvendelse med en tilsvarende formuereduktion tilfølgende, eller også kunne afkastet anvendes, som formuen løbende gav.

3.1.1.1.1. Bidrag fra selve 'førkrigsformuen':

Koncentrerer man sig i første omgang om bidragene fra selve 'førkrigsformuen', fremgår det af Figur 10, at den må have beløbet sig til den formidable sum af godt og vel 1.37 mill. rd. Heraf var det dog kun omk. 290.000 rd., dvs. ca. 1/5, der umiddelbart stod til kongens disposition. Resten var bundet i udlån, for størstepartens vedkommende til den engelske konge, Jacob I, og hertug Fredrik Ulrik af Braunschweig-Wolfenbüttel, der hver især skyldte kongen 300.000 rd.

Som nævnt må man formode, at de likvide pengemidler i Kgs. eget Kammer blev opbrugt i løbet af oprustningsfasen og krigens første par måneder. Krigen var i det mindste dårligt et halvt år gammel, førend Chr. IV måtte gribe til den del af sin formue, der var bundet i udlån. Den 17. dec. 1625 opsagde han således de 50.000 rd., som han havde optaget hos sin mor, enkedronning Sofie, og sidenhen udlånt til Det østindiske Kompagni den 28. jul. 1624.

PERIODE	DEBITOR:									
	Adelen			Borgerskabet		Det oetindiske Kompagni		Klædekompaniet		
	Nye lån (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny rest-gæld (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny rest-gæld (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny rest-gæld (rd.)	Nye lån (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny rest-gæld (rd.)
Restgæld per 31. dec. 1624:			278.255		70.232		50.000			48.667
1. 1/1 1625 - 27/5 1625	5.000	47.400	235.855	0	70.232	0	50.000	0	0	48.667
2. 28/5 1625 - 2/10 1625	0	0	235.855	0	70.232	0	50.000	0	0	48.667
3. 3/10 1625 - 7/2 1626	0	28.600	208.255	800	69.432	29.000	21.000	0	0	48.667
4. 8/2 1626 - 18/8 1626	0	8.100	198.155	22.550	46.882	15.000	6.000	0	0	48.667
5. 17/8 1626 - 22/10 1626	0	12.500	185.655	2.200	44.682	0	6.000	0	0	48.667
6. 23/10 1626 - 27/2 1627	0	137.483	48.172	400	44.282	0	6.000	0	0	48.667
7. 28/2 1627 - 4/7 1627	0	12.580	35.612	2.162	42.120	0	6.000	0	0	48.667
8. 5/7 1627 - 9/11 1627	0	5.140	30.472	500	41.620	2.000	4.000	0	0	48.667
9. 10/11 1627 - 16/3 1628	0	13.000	17.472	1.739	39.881	4.000	0	6.000	0	52.667
10. 17/3 1628 - 22/7 1628	0	6.000	11.472	0	39.881	0	0	0	52.667	52.667
11. 23/7 1628 - 27/11 1628	0	0	11.472	6.483	33.398	0	0	0	0	0
12. 28/11 1628 - 4/4 1629	0	3.238	8.238	1.050	32.348	0	0	0	0	0
13. 5/4 1629 - 10/8 1629	0	0	8.238	1.383	30.965	0	0	0	0	0
14. 11/8 1629 - 16/12 1629	0	0	8.238	0	30.965	0	0	0	0	0
Tilsammen:	5.000	275.019		39.267		50.000		6.000	52.667	

Dansk-norske debitorer i alt afdraget netto 405.953 rd.

Figur 12 Udviklingen i Chr. IV's fordringer til dansk-norske debitorer 1. jan. 1625 - 31. dec. 1629. (Tal fra Appendiks 2).

Dernæst, hhv. den 23. og 24. feb. 1626, opsagde han praktisk talt alle sine indenlandske udlån til adelige og borgerlige låntagere, og på samme tid har han utvivlsomt også opsagt sine resterende udlån til de sønderborgske hertuger (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 560, s. 575-579 og s. 586-588 samt *Dan. Kanc.*, B. 213. Se også Figur 11).

Indfrielsen af de opsagte lån forløb forbavsende hurtigt, den almindelige økonomiske situation taget i betragtning (se Figur 12 og Figur 13). I slutningen af februar 1627, hvor lånene skulle være tilbagebetalt, var kongens samlede udlån til den danske adel blevet reduceret til ca. 50.000 rd., hvormed omk. 80 pct. af kongens adelige udlån var blevet indfriet; og kun et år senere udgjorde de tilsammen 17.500 rd. Når det i Figur 12 fremgår, at kongens samlede udlån til det danske borgerskab kun var blevet nedbragt til lidt under det halve af førkrigs-niveauet ved krigens ophør i sommeren 1629, behøver det ikke nødvendigvis at være et udtryk for, at de borgerlige låntagere havde langt vanskeligere ved at afvikle deres gæld, end

PERIODE	DEBITOR:											
	Kong Jacob I af England		Hertug Fr. Ulrik af Braunschweig-Wolfenbützel		Hertuginde Elisabeth af Braunschweig-Wolfenbützel		De senderborgske hertuger		Den slesvig-holstenske adel		En kannik fra Bremen	
	Afdrag (rd.)	Ny restgæld (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny restgæld (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny restgæld (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny restgæld (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny restgæld (rd.)	Afdrag (rd.)	Ny restgæld (rd.)
Restgæld per 31. dec. 1624:	0	300.000	0	300.000		10.000		21.000		1.000		2.000
1. 1/1 1625 - 27/6 1625	0	300.000	0	300.000	10.000	0	3.000	18.000	1.000	0	0	0
2. 28/6 1625 - 2/10 1625	0	300.000	0	300.000	0	0	0	18.000	0	0	0	0
3. 3/10 1625 - 7/2 1626	0	300.000	0	300.000	0	0	0	18.000	0	0	0	0
4. 8/2 1626 - 16/8 1626	0	300.000	0	300.000	0	0	0	18.000	0	0	0	0
5. 17/8 1626 - 22/10 1626	0	300.000	0	300.000	0	0	0	18.000	0	0	0	0
6. 23/10 1626 - 27/2 1627	0	300.000	0	300.000	0	0	18.000	0	0	0	0	0
7. 28/2 1627 - 4/7 1627	0	300.000	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
8. 5/7 1627 - 9/11 1627	0	300.000	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
9. 10/11 1627 - 16/3 1628	0	300.000	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
10. 17/3 1628 - 22/7 1628	0	300.000	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
11. 23/7 1628 - 27/11 1628	0	300.000	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
12. 28/11 1628 - 4/4 1629	0	300.000	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
13. 5/4 1629 - 10/8 1629	0	300.000	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
14. 11/8 1629 - 16/12 1629	0	300.000	***	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilsammen:	0		-		10.000		21.000		1.000		0	

Udenlandske debitorer i alt afdraget netto 32.000 rd.

*** = Fordringen overdraget til kejser Ferdinand II, som et led i fredsforhandlingen indgik i Lübeck 12. maj 1629.

Figur 13 Udviklingen i Chr. IV's fordringer til udenlandske debitorer fra den 1. jan. 1625 til den 31. dec. 1629. (Tal fra Appendix 2).

de adelige. De reelle forhold kan i nogen udstrækning være forvrænget af rent regnskabstekniske ejendommeligheder. Man må således gå ud fra, at flere af de borgerlige låntagere har opbygget større og større fordringer hos kongen i løbet af krigen, f.eks. i form af ikke-betalte vareleverancer og i nogle tilfælde penge- og/eller søvlån, som først er blevet opgjort efter krigen, hvorefter de blev udlignet med kongens fordringer til dem. Det er således betegnede, at de lån på i alt 14.000 rd., som det malmøske borgerskab havde optaget i 1617 og 1619, først blev afviklet i 1636, selvom lånene skulle være tilbagebetalt hhv. påskedag 1626 og 1. maj 1626, og selve måden, hvorpå det skete, var netop den, at lånene blev modregnet i restancer, Chr. IV skyldte malmøborgerne for tidligere leverancer (SøRas-

PERIODE	DEBITOR:									
	Adelen		Borgerskabet		Det oestindiske Kompagni		Klozdekompaniet		Dansk-norske debitorer i alt	
	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)
1. 1/1 1625 - 27/5 1625	14.451	14.451	1.316	1.316	0	0	0	0	15.767	15.767
2. 28/5 1625 - 2/10 1625	0	14.451	0	1.316	0	0	0	0	0	15.767
3. 3/10 1625 - 7/2 1626	13.019	27.470	1.756	3.072	785	785	0	0	15.540	31.307
4. 8/2 1626 - 16/6 1626	503	27.973	2.527	5.599	570	1.335	0	0	3.800	34.807
5. 17/6 1626 - 22/10 1626	608	28.581	186	5.785	0	1.335	0	0	794	35.701
6. 23/10 1626 - 27/2 1627	10.761	39.342	24	5.809	0	1.335	0	0	10.785	46.486
7. 28/2 1627 - 4/7 1627	666	40.208	375	6.184	0	1.335	0	0	1.241	47.727
8. 5/7 1627 - 9/11 1627	0	40.208	86	6.270	360	1.695	0	0	446	48.173
9. 10/11 1627 - 16/3 1628	1.744	41.952	190	6.460	607	2.602	0	0	2.841	51.014
10. 17/3 1628 - 22/7 1628	300	42.252	0	6.460	0	2.602	0	0	300	51.314
11. 23/7 1628 - 27/11 1628	0	42.252	800	7.260	0	2.602	0	0	800	52.114
12. 28/11 1628 - 4/4 1629	210	42.462	221	7.481	0	2.602	0	0	431	52.545
13. 5/4 1629 - 10/8 1629	0	42.462	0	7.481	0	2.602	0	0	0	52.545
14. 11/8 1629 - 16/12 1629	0	42.462	0	7.481	0	2.602	0	0	0	52.545
Tilsummen:	42.462		7.481		2.602		0	0	52.545	

Figur 14 Chr. IV's renteindtægter fra sine pengeudlån til dansk-norske debitorer 1. jan. 1625 - 31. dec. 1629. (Tal fra Appendix 2).

GældsFort, s. 29).

Selvom opgørelserne i Figur 12 og Figur 13 altså skal tages med et vis forbehold, afslører de dog ikke desto mindre, at selve 'førkrigsformuen' hurtigt har mistet sin betydning som et krigsfinansielt aktiv. Allerede fra begyndelsen af 1627 var det blot ubetydelige beløb, at kongen kunne aflede fra denne og tilføre sin 'krigskasse'. Set ud fra en kvantitativ betragtning, må det tilsvarende stå fast, at det kun var en overraskende lille andel af den samlede 'førkrigsformue', som det i det hele taget viste sig muligt at anvende. Af Figur 12 og Figur 13 fremgår det, at kun omk. 450.000 rd., eller lige godt 41 pct. af Chr. IV's omfattende udlån ved årsskiftet 1624/25 blev indfriet under krigen. Lægger man hertil den likvide pengebeholdning ved årsskiftet 1624/25, har det kun været i alt omk. 740.000 rd., som kunne tages i anvendelse, dvs. kun omk. 54 pct. af den samlede 'førkrigsformue'.

PERIODE	DEBITOR:											
	Kong Jacob I af England		Hertug Fr. Ulrik af Braunschweig-Wolfenbüttel		Hertuginde Elisabeth af Braunschweig-Wolfenbüttel		De sønderborgske hertuger		En kanrik fra Bremen		Udenlandske debitorer i alt	
	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)	Renter (rd.)	I alt siden 1/1 1625 (rd.)
1. 1/1 1625 - 27/5 1625	36.000	36.000	12.000	12.000	600	600	1.260	1.260	0	0	48.860	48.860
2. 28/6 1625 - 2/10 1625	0	36.000	0	12.000	0	600	0	1.260	0	0	0	48.860
3. 3/10 1625 - 7/2 1626	0	36.000	0	12.000	0	600	1.080	2.340	0	0	1.080	60.940
4. 8/2 1626 - 16/6 1626	0	36.000	0	12.000	0	600	0	2.340	0	0	0	60.940
6. 17/6 1626 - 22/10 1626	0	36.000	0	12.000	0	600	0	2.340	0	0	0	60.940
6. 23/10 1626 - 27/2 1627	0	36.000	0	12.000	0	600	1.080	3.420	60	60	1.140	62.080
7. 28/2 1627 - 4/7 1627	0	36.000	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	0	62.080
8. 5/7 1627 - 8/11 1627	0	36.000	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	0	62.080
8. 10/11 1627 - 16/3 1628	4.260	40.260	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	4.260	66.330
10. 17/3 1628 - 22/7 1628	0	40.260	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	0	66.330
11. 23/7 1628 - 27/11 1628	3.248	43.488	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	3.248	69.578
12. 28/11 1628 - 4/4 1629	4.260	47.748	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	4.260	63.828
13. 5/4 1629 - 10/8 1629	4.260	51.998	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	4.260	68.078
14. 11/8 1629 - 16/12 1629	0	51.998	0	12.000	0	600	0	3.420	0	60	0	68.078
Tilsammen:	51.998		12.000		600		3.420		60		68.078	

Chr. IV modtog ingen renter fra den slesvig-holstenske adel i den her aktuelle periode.

Figur 15 Chr. IV's renteindtægter fra sine pengeudlån til udenlandske debitorer fra den 1. jan. 1625 til den 31. dec. 1629. (Tal fra Appendix 2).

3.1.1.1.2. Bidrag fra 'førkrigsformuens' løbende afkast:

Det er selvfølgelig indlysende, at forbruget af selve formuen har betydet en tilsvarende nedgang i 'krigskassens' indtægter fra formuens løbende afkast. Langt mere problematisk har det imidlertid været, at de mest betydningsfulde af kongens låntagere enten undlod eller måske snarere ikke formåede at betale de renter, der årligt forfaldt på deres lån. For samtlige af kongens udlån gjaldt det, at lånene skulle forrentes med 6 pct. p.a. med en enkelt rentetermin om året. Med et samlet udlån på ca. 1.1 mill. rd. ved årskiftet 1624/25 kunne Chr. IV således på det tidspunkt beregne sig et årligt formueafkast på 66.000 rd. I takt med udlånsmassens nedbringelse blev det ideelle afkast som sagt tilsvarende reduceret, og i begyndelsen af 1627 var det bragt ned til 40-45.000 rd. og ved krigens ophør til lidt under

INDTÆGTEN STAMMEDE FRA:					
INDTÆGTEN OPPEBÅRET AF:	KASSEBEHOLDNINGEN VED ÅRSSKIFTET 1624/25: (rd.)(pct)	AFDRAG PÅ DE PENGE, CHR. IV HAVDE LÅNT UD VED ÅRSSKIFTET 1624/25: (rd.)(pct)	RENTER PÅ DE PENGE, CHR. IV HAVDE LÅNT UD VED ÅRSSKIFTET 1624/25: (rd.)(pct)	USPECIFICERET: (rd.)(pct)	SAMLET INDTÆGT: (rd.)(pct)
1. Chr. IV's forvalter ved omslaget i Kiel (statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow): . .	92.000 34	162.900 38	78.354 67	0 0	333.254 40
2. Chr. IV's omslagsskriver (i Danmark-Norge), renteskriver Søren Rasmussen:	0 0	198.036 47	23.715 20	0 0	221.751 27
3. Hofmønsterskriver Reinhold Hansen:	136.000 50	0 0	0 0	0 0	136.000 17
4. Klædekompaniet:	0 0	46.667 0	0 0	0 0	46.667 6
5. Møntskriveren for København Slot:	44.456 16	0 0	0 0	0 0	44.456 5
6. Chr. IV selv:	0 0	10.400 2	4.238 4	0 0	14.638 2
7. Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldt:	0 0	5.200 1	0 0	8.083 100	13.283 2
8. Chr. IV's ambassadør til England og Frankrig, Palle Rosenkrantz:	0 0	0 0	11.050 9	0 0	11.050 1
9. Lensmanden på Koldinghus, Gunde Lange:	0 0	2.000 0	360 0	0 0	2.360 0
Tilsammen: (Pct. af de samlede indtægter):	272.456 100 33	425.203 100 52	117.717 100 14	8.083 100 1	823.459 100 100

Figur 16 'Krigskassens' indtægter fra Chr. IV's 'førkrigsformue'. (Tal fra Appendiks 2 samt SøRasFort).

40.000 rd. Selvom afkastet dermed var blevet reduceret til 2/3 af førkrigsniveauet var der dog fortsat tale om et betragteligt beløb. Tilsammenligning kan det f.eks. nævnes, at det ordinære nettoafkast af krongodset blev budgeteret til ca. 230.000 rd. i hhv. 1608/09 og 1629/30 (se Figur 34 og *Kröger* 1988 b, s. 130).

Som det fremgår af Figur 14 og Figur 15, lå det reelle formueafkast dog væsentligt under det ideelle afkast hele Kejserkrigen igennem. Fra 1. jan. 1625 til 16. dec. 1629 indbetalte kongens debitorer ca. 121.000 rd. i renter, og heraf blev næsten halvdelen indbetalt på omslaget i Kiel til helligtrekongersdag 1625 (Appendiks 2, s. 82). Når renteindtægten blev så stor på dette omslag skyldtes det dels, at størstedelen af de renter, der forfaldt til betaling på omslaget, faktisk blev betalt; dels at kong Jacob I af England erlagde to års rentepenge på sit 300.000 rd. store lån, nemlig renterne for årene 1623 og 1624. Af Figur 15 fremgår det endvidere, at det lave formueafkast i årene efter det usædvanligt givtige omslag i 1625 i overvejende grad skyldtes, at kong Jacob I af England og hertug Fredrik Ulrik ikke forrentede deres lån til tiden.

3.1.1.1.3. 'Krigskassens' samlede indtægter fra 'førkrigsformuen':

En samlet opgørelse over 'krigskassens' indtægter fra Chr. IV's 'førkrigsformue', vil man finde i Figur 16. Opgørelsen er udfærdiget således, at man ikke blot kan danne sig et indtryk af indtægternes omfang, men også af hvorledes de blev oppebåret og forvaltet. Som man ser, beløb de samlede indtægter sig til i alt ca. 825.000 rd. Heraf blev ca. 335.000 rd. eller 40 pct. oppebåret ved omslaget i Kiel, og ca. 225.000 rd. eller 27 pct. af Søren Rasmussen, der i forbindelse med kongens omfattende gældsopsigelser i februar 1626 blev udnævnt til kongens 'omslagsforvalter' eller 'omslagsskriver'. Endelig blev 136.000 rd. eller 17 pct. oppebåret af hofmønsterskriveren Reinhold Hansen, hvilket skete den 16. maj 1625 godt to uger før den første generalmønstring fandt sted (*ReHan*). De øvrige forvaltningsorganer spillede derimod kun en underordnet rolle. Når det er angivet, at der blev oppebåret ca. 47.000 rd. i Klædekompaniet, skyldes det, at kongens fordringer til kompaniet blev eftergivet som betaling for dets leverancer af bl.a. uniformer og andet klæde til kongens soldater under krigen (*SøRasFort.*).

3.1.1.1.2. DIREKTE OG INDIREKTE PENGESKATTER OG -AFGIFTER:

Allerede på Chr. IV's tid inddelte man indtægterne i denne kategori i hhv.:

- 1) ordinære indtægter, hvorved man mente de indtægter, som staten havde fra de skatter og afgifter, som den med tiden havde fået hævd på at oppebære, uden at den behøvede en særlig, ekstraordinær bevilling dertil
- 2) ekstraordinære indtægter, hvorved man mente de indtægter, som staten havde fra de skatter og afgifter, som den principielt kun måtte oppebære, såfremt den havde fået en særlig, ekstraordinær bevilling dertil.

Af disse former for indtægter havde 'krigskassen' imidlertid kun indtægter af den sidste slags, 'ekstraordinære indtægter', og alt afhængig af måden, hvorpå disse indtægter blev oppebåret af staten, inden denne leverede dem videre til 'krigskassen', kan de inddeles i hhv.:

- 1) Ekstraskattemidler;
- 2) Indkvarteringskontributioner;
- 3) Ekstratoldindtægter.

3.1.1.1.2.1. EKSTRASKATTEMIDLER:

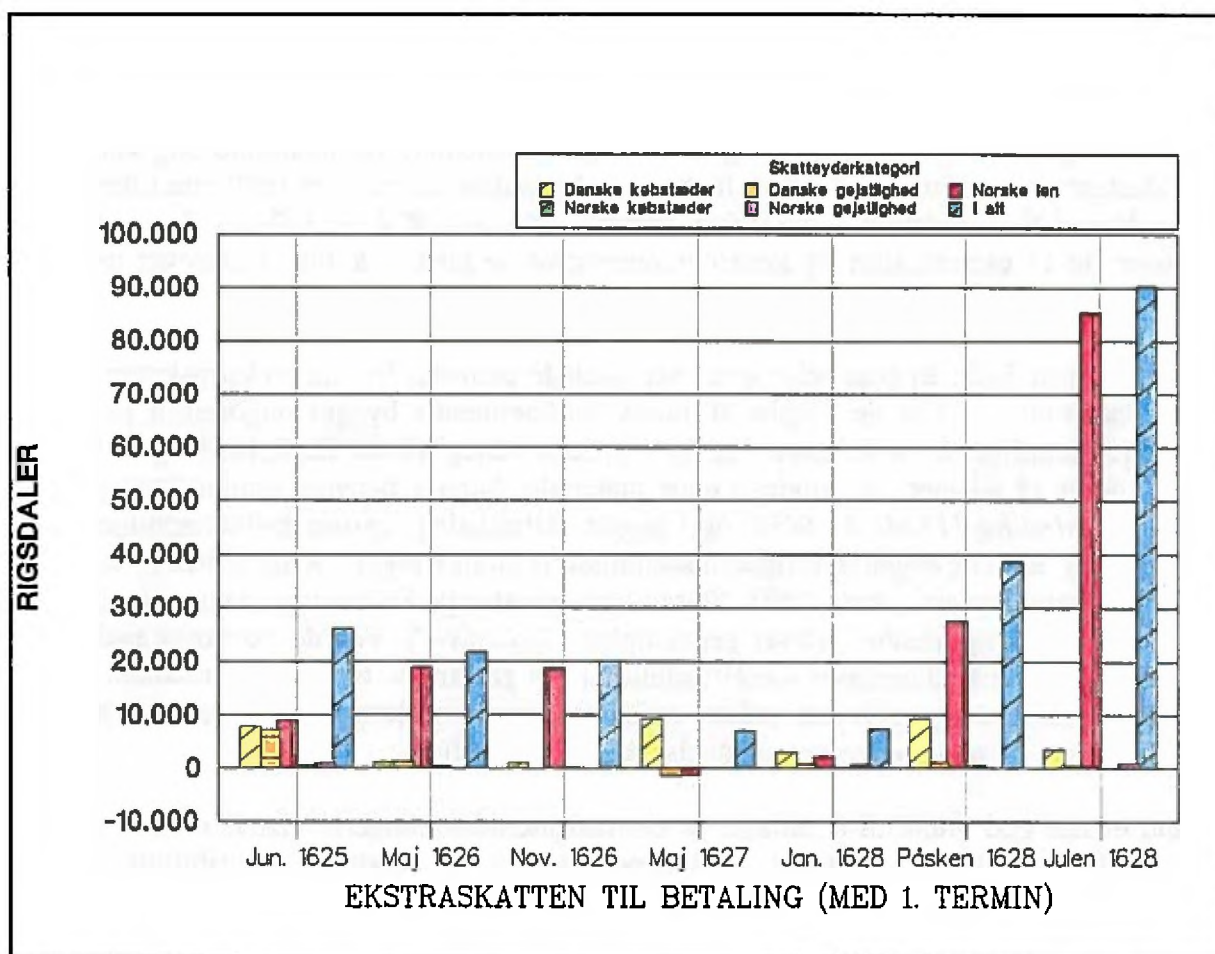
Ekstraskattemidler var de midler, der stammede fra:

- 1) de ekstraskatter, som rigsrådet bevilligede til krigens finansiering;
- 2) de frivillige kontributioner, som adelen og i sjældnere tilfælde borger- og bondestanden bevilligede til det samme formål.

M.h.p. Kejserkrigens finansiering blev der under selve krigen bevilget og oppebåret i alt 11 ekstraskatter og frivillige kontributioner, der principielt set var landsdækkende. Hertil kom et mindre antal skatter og kontributioner, der i de fleste tilfælde blev oppebåret i visse dele af riget, først og fremmest til finansiering af befæstningsarbejder. De indbragte dog kun et yderst beskedent provenu og for de mest indbringendes vedkommende var midlerne tiltænkt andre formål end Kejserkrigens finansiering (*Bennike Madsen 1978, s. 367-71*). En samlet oversigt over de 11 ekstraskatter og kontributioner samt de satser, de blev udskrevet med, vil man finde i Appendiks 3.

I Figur 18 vil man finde en opgørelse over det samlede provenu fra disse ekstraskatter og frivillige kontributioner. For de danske stænders vedkommende bygger opgørelsen på en gennemgang af samtlige ekstraskattemandtal og kontributionsregnskaber fra Kejserkrigens tid. For at udfylde de få lakuner, der findes i dette materiale, har jeg benyttet rentemesterregnskaberne (*RtMesIndtRgsk1624/25-29/30*) og i nogen udstrækning register(kvittance)bøgerne (*KvitBog1625ff.*). Endelig er generalkrigszahlkommissarie Niels Krags (*NiKra1628-29*), krigskommissarie Jørgen Seefelds (*JøSee1628-29*) samt lensmanden på Koldinghus, Gunde Langes krigs- og ekstraskatteregnskaber blevet gennemgået (*GuLana-F*). For de norske stænders vedkommende har jeg beklageligvis været forhindret i at gå direkte til skattemandtallene og kontributionsregnskaberne, men har måttet nøjes med rentemesterregnskaberne, register(kvittance)bøgerne og de tre ovennævnte adelsmænds regnskaber.

På forhånd er der god grund til at antage, at ekstraskatteindbetalingerne fra de danske len, kronens og kirkernes tiendefæstere, de højlærdes samt adelens frivillige kontributioner er blevet indfanget i deres fulde omfang. Anderledes forholder det sig beklageligvis med købstædernes, gejstlighedens og de norske lens bidrag. Som det tydeligvis fremgår af Figur 17 er usikkerheden størst omkring de norske len. Det skyldes naturligvis, at behandlingen af de norske len som sagt har måttet gennemføres ad indirekte vej. Alligevel er det dog formentlig lykkes at indkredse stort set alle indbetalingerne fra de norske len i regnskabsperioden. På grundlag af en datidig oversigt over omfanget af ekstraskatten indleveret fra de norske len i 1611 (*Dan. Kanc., B 215c, III*), Jens Engbergs undersøgelser af Danmark-Norges finansvæsen i 1640'erne (*Engberg 1972*) samt diverse oplysninger i Rentekammerets regnskabs- og revisionsmateriale, kan det med stor sandsynlighed slås fast, at det ideelle skatteprovenu fra de norske len maksimalt har ligget mellem 585.000 rd. og 635.000 rd. I det kildemateriale, som jeg har gennemgået, har det på anden side ikke været muligt at fremskaffe oplysninger vedrørende oppebærelsen af mere end ca. 474.000 rd. Det giver umiddelbart en usikkerhedsmargen på maksimalt 161.000 rd. eller ca. 34 pct. i forhold til de i Figur 18 anførte beløb. En række omstændigheder gør det imidlertid rimeligt at indsnævre denne usikkerhedsmargen væsentligt. Af Figur 17 fremgår det, at opgørelsen af provenuet fra den skat, som blev udskrevet til betaling med halvparten hhv. juledag 1628 og påskedag 1629, er behæftet med størst usikkerhed. Her mangler der oplysninger for over 80.000 rd. af det skatteprovenu, som man kunne have forventet, mens det tilsvarende tal for de øvrige skatter kun i et enkelt tilfælde når op på over 20.000 rd., nemlig ca. 28.000 rd. Den store usikkerhed omkring den sidste skat skyldes dog ikke, at skatten ikke er blevet betalt, men primært at jeg har valgt at lægge slutpunktet for min regnskabsperiode til den 31. dec. 1629, dvs. kun godt trekvart år efter, at skatten skulle betales. Det har nemlig betydet, at en stor del af de norske lens skatteindbetalinger utvivlsomt ikke har nået at kunne komme med i opgørelsen. Som regel gik der op til flere måneder, førend de norske lensmænd fik overført ekstraskatteprovenuet til Danmark. Langt størstedelen af de 80.000 rd., er derfor

Figur 17 Forskellen mellem det ekstraskatteprovenu, der hhv. burde være oppebåret og blev oppebåret i flg. det kildemateriale, jeg har gennemgået. (Tal fra Appendiks 3).

rimeligvis først blevet indbetalt efter min regnskabsperiode, og det samme har utvivlsomt også været tilfældet med størsteparten af de 28.000 rd., der er usikkerhed omkring i forbindelse med skatten, der skulle være betalt med halvdelen hhv. påskedag 1628 og 1. jul. 1628. Tager man højde herfor og antager, at omkr. 80.000 rd. er blevet oppebåret efter 1629, bliver der kun halvdelen tilbage af den oprindelige usikkerhedsmargin på 161.000 rd. Per skat giver det gennemsnitligt 11-12.000 rd., dvs. en relativ lille usikkerhed, der ligesåvel kan skyldes fejlskøn i forbindelse med fastsættelsen af det ideelle skatteprovenu, som at skatten ikke skulle være blevet betalt.

Sammenlignet med de norske len må usikkerheden omkring købstædernes og gejstlighedens skatter betegnes som ubetydelig. Ser man bort fra kapitalskatten, der skulle betales i 1627, kan det ideelle provenu fra købstæderne opgøres til ca. 140.000 rd. og fra gejstligheden til ca. 91.000 rd., fordelt med 68.000 rd. på præsteskabet og 23.000 rd. på domkapitlerne (Appendiks 3: 4. del, 9. del og 11. del). Ideelt set skulle der således være indbetalt i alt omk. 230.000 rd., men af disse har det kun været muligt at fremskaffe oplyser om knapt de 170.000 rd., hvilket umiddelbart giver en usikkerhedsmargin på ca. 60.000 rd. Som for de norske lens vedkommende bør denne dog formentlig sættes lavere.

Omkring oppebærelsen af købstædernes og gejstlighedens skat til betaling i 1625 findes der kun oplysninger vedrørende et samlet beløb svarende til godt 1/3 af det ideelle provenu på ca. 25.000 rd. Der er imidlertid ingen grund til at tro, at den resterende del ikke også skulle være blevet indbetalt. Det er utvivlsomt sket på Haderslevhus, hvortil skatteopkrævere havde fået befaling til at indlevere den del af skatten, der blev oppebåret i enkende rigsdaler. Når disse indbetalinger ikke findes inkluderet i min opgørelse, hænger det ene og alene sammen med, at det ikke har været muligt at finde et regnskab over de skattemidler, der blev indbetalt i Haderslev (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 345f.). Hvad angår den resterende del af forskellen mellem det ideelle og det i Figur 18 angivne provenu, skyldes den i alt væsentlig, at det kun i en vis udstrækning har været muligt at skaffe oplysninger omkring inddrivelsen af de danske købstæders ekstraskatter til betaling i 1627, 1628 og 1629. For skatten til betaling i 1627 har det således ikke været muligt at følge afviklingen af de sidste 10.000 rd. I modsætning til skatten i 1625 må man dog gå ud fra, at størstedelen af denne rest aldrig blev indbetalt. Det skyldes formentlig, at de jyske købstæder ikke nåede at indbetale den anden termin af ekstraskatten, førend de kejserlige tropper havde erobret Jylland. Hvad angår købstædernes ekstraskatter i 1628 og 1629 er det svært at forklare, hvorfor det kun har været muligt at følge afviklingen af en beskedent del af det ideelle provenu. En del af forklaringen er vel, at købstæderne ganske enkelt ikke har evnet at betale deres skatter, fordi de svære økonomiske tider p.gr. af krigen har bragt flere borger på fallittens rand. Man kunne imidlertid også forestille sig, at ekstraskatterne blev erlagt i form af vareleverancer, og dermed afviklet på samme måde som en del af Chr. IV's pengeudlån til borgerlige personer formentlig blev det (se side 32).

	Samlet provenu oppebåret til og med 31. dec. 1629	
A. Ekstraskatten til betaling:		
24. jun. 1625 og 11. nov. 1625	174.110 rd.	
8. maj 1626	145.953 rd.	
11. nov. 1626	200.139 rd.	
1. maj 1627 og tre/en efterflg. terminer	228.962 rd.	
1. jan. 1628	103.659 rd.	
Påskedag 1628 og 1. jul. 1628	252.634 rd.	
Juledag 1628 og påskedag 1629	185.960 rd.	
Ekstraskatterne i alt:	1.291.417 rd.	1.291.417 rd.
B. Adelens frivillige kontribution:		
24. jun. 1626	76.917 rd.	
1. maj 1627 og tre efterflg. terminer	52.844 rd.	
Midfaste 1628	10.649 rd.	
Adelens frivillige kontributioner i alt:	140.410 rd.	140.410 rd.
C. Kapitalskatten til betaling i 1627:		9.661 rd.
Tilsammen:		1.441.488 rd.

Figur 18 Provenuet fra de ekstraskatter og frivillige kontributioner, der bevilget og oppebåret under Kejserkrigen m.h.p. denne krigs finansiering. (Tal fra Appendix 3: 14. del).

Som det fremgår af Figur 18 må det stå fast, at de udskrevne og frivilligt pålagte ekstraskatter og kontributioner under Kejserkrigen har indbragt et samlet provenu på mindst 1.44 mill. rd.

Hertil bør man imidlertid lægge 25.000 rd., der som nævnt ovenfor efter alt at dømme er blevet indbetalt af købstæderne og gejstligheden på Haderslev Slot i 1625. Endvidere må man gå ud fra, at et samlet ekstraskatteprovenu på ca. 80.000 rd. først er blevet overført fra de norske len til centralforvaltningen i Danmark efter min regnskabsperiodes ophør den 31. dec. 1629, og antager man endelig, at tabet af Jylland i efteråret 1627 betød et skattetab på ca. 10.000 rd. i form af skatter, der ikke nåede at blive indbetalt fra de jyske købstæder, når man til slut frem til det resultat, at det reelle provenu, der blev oppebåret fra maj 1625 til januar 1630, maksimalt har ligget 7-8 pct. over det opgjorte minimum; det har med andre ord højst beløbet sig til 1.54 mill. rd. I denne sammenhæng bør det i parentes bemærkes, at den tyske historieprofessor, Kersten Krüger, nåede til et langt mere beskedent provenu, da han forsøgte at opgøre indtægterne fra de ekstraskatter, der blev oppebåret i hans analyseperiode fra den 1. maj 1588 til den 30. apr. 1629. Ifølge hans undersøgelser indbragte ekstraskatterne og de frivillige kontributioner til og med skatten til betaling med halvparten hhv. påskedag 1628 og 1. jul. 1628 et samlet provenu på kun omk. 820.000 rd., hvorimod det ifølge mine undersøgelser må have været på mindst 1.26 mill. rd., dvs. mere end en halv gang så meget (Krüger 1970, s. 197-99). Når Krügers tal ligger så langt fra de faktiske, skyldes det, at hans opgørelser stort set udelukkende bygger på rentemesterregnskaberne, og i disse finder man kun sporadiske oplysninger om skattermidler indbetalt andre steder end i Rentekammeret.

Den absolutte samt procentvise fordeling af det inddrevne skatteprovenu fordelt på de forskellige skatteyderkategorier finder man opgivet i Figur 19-Figur 22. Som man kunne have forventet, tegnede lenene sig for langt størsteparten af indbetalingerne. Lidt over 3/4 af det samlede provenu blev således indbetalt fra de dansk-norske len, og ser man bort fra adelens frivillige kontributioner og kapitalskatten i 1627, stammede gennemsnitligt 88 pct. af det oppebårne provenu fra lenene. Fra adelen blev der frivilligt kontribueret i alt 140.000 rd., dvs. 10 pct af det samlede provenu. Det må dog på ingen måde betragtes som adelstandens samlede bidrag til Kejserkrigens finansiering. Som bekendt var det kun en del af adelens bønder, der var skattefri, hvorfor store dele af adelens bidrag til krigens finansiering, er inkluderet i opgørelsen over skatteindbetalingerne fra lenene. Med hensyn til de øvrige bidragydere bør man vel notere sig, at provenuet fra købstædernes kapitalskat i 1627 svarede til et samlet nettoudlån på næsten 1/4 mill. rd., for gejstlighedens vedkommende til lige godt det halve, nemlig ca. 147.000 rd., og for de 'højtlærdes' vedkommende til den overraskende sum af 77.800 rd. Ser man bort fra de adeliges udlån, der tilsyneladende ikke har oversteget deres optagne lån væsentligt, viser det samlede provenu fra kapitalskatten i 1627, at der dengang må have været udlånt mindst 480.000 rd. ud over de beløb, der var optaget på lån. Hvor betydelig Chr. IV's rolle på det danske kapitalmarked end har været forud for Kejserkrigen, hvor kongens samlede fordringer til adelige og borgerlige personer i Danmark-Norge beløb sig til ca. 350.000 rd. (se Figur 10), må man altså konkludere, at der fandtes andre lånegivere, end den noget ustabile kreditor, Chr. IV.

Anlægger man en geografisk synsvinkel, ser man, at 60-70 pct. af det samlede skatteprovenu blev oppebåret i Danmark, indtil Wallenstein erobrede Jylland i efteråret 1627. Herefter voksede Norges andel fra 30-40 pct. til omk. 50 pct., hvis man ser bort fra skatten med halvparten hhv. juledag 1628 og påskedag 1629. Denne markante forandring i skatteindbetalingernes geografiske fordeling kan kun tilskrives tabet af Jylland og den skattefrihed, som Fyn og Langeland blev bevilliget som kompensation for de der stedfundne indkvarteringer (se Figur 27), hvorfor de skattemæssige konsekvenser heraf må have været, at det danske beskatningsgrundlag blev reduceret med 40-50 pct., dvs. med knapt 30-40 pct. målt i forhold

EKSTRASKATTEN TIL BETALING:												
PROVENU FRA:	24/6 1625 OG 11/11 1625			8/5 1626			11/11 1626			1/5 1627 OG TRE EFTERFLG. TERMINER		
	(rd.)	(pct.)		(rd.)	(pct.)		(rd.)	(pct.)		(rd.)	(pct.)	
A. Danmark:												
1. Lenene	91.076	88	52	74.690	75	51	106.156	84	53	96.917	61	42
2. 'Tiendeføst.'	6.038	6	3	5.750	6	4	-	-	-	-	-	-
3. Købstæderne	4.456	4	3	11.297	11	8	11.277	9	6	39.050	24	17
4. Gejstligheden	2.073	2	1	8.131	8	6	9.448	7	5	23.240	15	10
5. De 'højlarde'	-	-	-	-	-	-	-	-	-	424	0	0
Danmark i alt:	103.643	100	60	99.868	100	68	126.881	100	63	156.631	100	70
B. Norge:												
1. Lenene	68.905	98	40	43.315	94	30	70.164	96	35	62.336	90	27
2. Købstæderne	598	1	0	702	2	0	1.014	1	1	2.118	3	1
3. Gejstligheden	964	1	1	2.068	4	1	2.080	3	1	4.377	6	2
4. De 'højlarde'	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500	1	0
Norge i alt:	70.467	100	40	46.085	100	32	73.258	100	37	69.331	100	30
TILSAMMEN:	174.110	100		145.953	100		200.139	100		228.962	100	

EKSTRASKATTEN TIL BETALING:									
PROVENU FRA:	1/1 1628		PÅSKEDAG 1628 OG 1/7 1628		JULEDAG 1628 OG PÅSKEDAG 1629		DE 7 EKSTRASKATTER TILSAMMEN		
	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)
A. Danmark:									
1. Lenene	42.436	88	41	109.643	87	43	107.034	84	58
2. 'Tiendeføst.'	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Købstæderne	3.019	6	3	9.593	8	4	8.394	7	5
4. Gejstligheden	3.024	6	3	6.389	5	3	11.567	9	6
5. De 'højlarde'	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Danmark i alt:	48.479	100	47	125.625	100	50	126.995	100	68
B. Norge:									
1. Lenene	53.781	97	52	124.617	98	49	50.790	86	27
2. Købstæderne	725	1	1	2.392	2	1	4.562	8	2
3. Gejstligheden	674	1	1	-	0	0	3.613	6	2
4. De 'højlarde'	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norge i alt:	55.180	100	53	127.009	100	50	58.965	100	32
TILSAMMEN:	103.659	100		252.634	100		185.960	100	

Figur 19 Fordelingen af det provenu, som de 11 ekstraskatter, der blev bevilliget til Kejserkrigens finansiering, indbragte til og med den 31. dec. 1629. (Tal fra Appendiks 3: 14. del).

til det samlede dansk-norske beskatningsgrundlag i begyndelsen af krigen.

Men selvom riget således mistede en markant del af sit beskatningsgrundlag i efteråret 1627, førte det bemærkelsesværdigt nok ikke til nogen større nedgang i de ekstraordinære skatteindtægter. Ser man bort fra adelens frivillige kontributioner samt kapitalskatten i 1627, blev der fra den 28. maj 1625 og indtil Jyllands erobring i september-oktober 1627 oppebåret et samlet ekstraskatteprovenu på 650-700.000 rd.; dvs. gennemsnitligt 24-26.000 rd. per

ADELENS FRIVILLIGE KONTRIBUTION TIL BETALING:

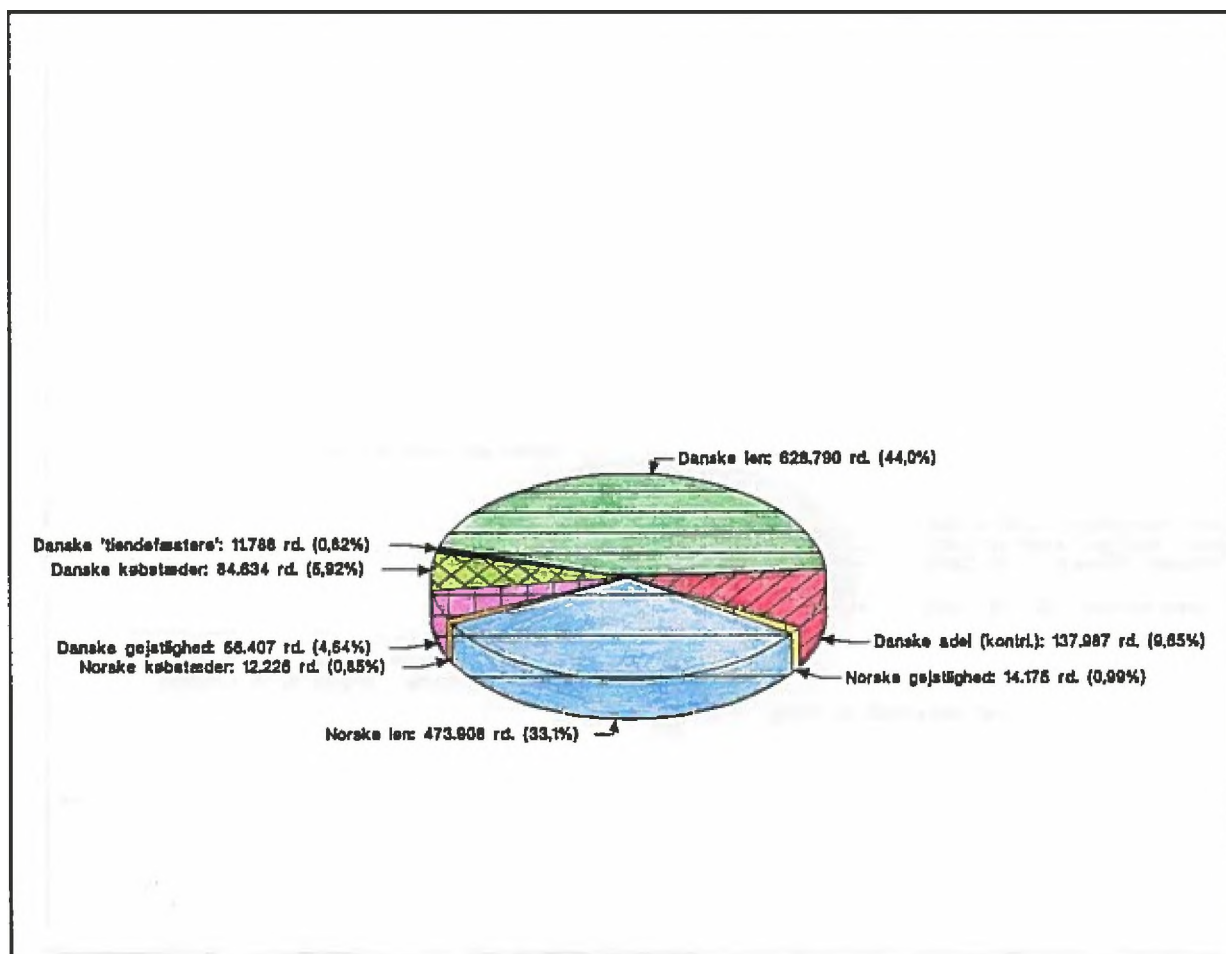
PROVENU FRA:	24/6 1626		1/5 1627 OG TRE EFTERFLG. TERMINER		MIDFASTE (23/3) 1628		TILSAMMEN	
	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)
Den danske adel:	76.917	100	50.421	95	10.649	100	137.987	98
Den norske adel:	-	-	2.423	5	-	-	2.423	2
TILSAMMEN:	76.917	100	145.953	100	200.139	100	140.410	100

DET SAMLEDE EKSTRASKATTE- OG KONTRIBUTIONSPROVENU:

PROVENU FRA:	KAPITALSKATTEN 1/5 1627 OG EN EFTERFLG. TERMIN			DE 7 EKSTRASKATTER TILSAMMEN			ADELENS FRIVILLIGE KONTRIBUTIONER TILSAMMEN		TILSAMMEN	
	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)	(rd.)	(pct.)
A. Danmark:										
1. Adelen	-	-	-	-	-	-	137.987	98	137.987	15 10
2. Lenene	208	2	2	628.582	80	49	-	-	628.160	67 44
3. 'Tiendeføst.'	-	-	-	11.788	2	1	-	-	11.788	1 1
4. Købstæderne	4.848	53	50	79.786	10	6	-	-	91.934	10 6
5. Gejstligheden	2.535	28	26	63.872	8	5	-	-	66.407	7 5
6. De 'højlarde'	1.556	17	16	424	0	0	-	-	1.980	0 0
Danmark i alt:	9.147	100	95	784.452	100	61	137.987	100 98	938.256	100 65
B. Norge:										
1. Adelen	-	-	-	-	-	-	2.423	2	2.423	0 0
2. Lenene	-	-	-	473.908	95	37	-	-	473.908	94 33
3. Købstæderne	115	22	1	12.111	2	1	-	-	12.226	2 1
4. Gejstligheden	399	78	4	13.776	3	1	-	-	14.175	3 1
5. De 'højlarde'	-	-	-	500	0	0	-	-	500	0 0
Norge i alt:	514	100	5	500.295	100	39	2.423	2	503.232	100 35
TILSAMMEN:	9.661	100		1.284.747	100		140.410	100	1.441.488	100

Figur 20 Fordelingen af det provenu, som de 3 frivillige kontributioner og kapitalskatten, Chr. IV. fik bevilliget, indbragte til og med den 31. dec. 1629. (Tal fra Appendiks 3: 14. del).

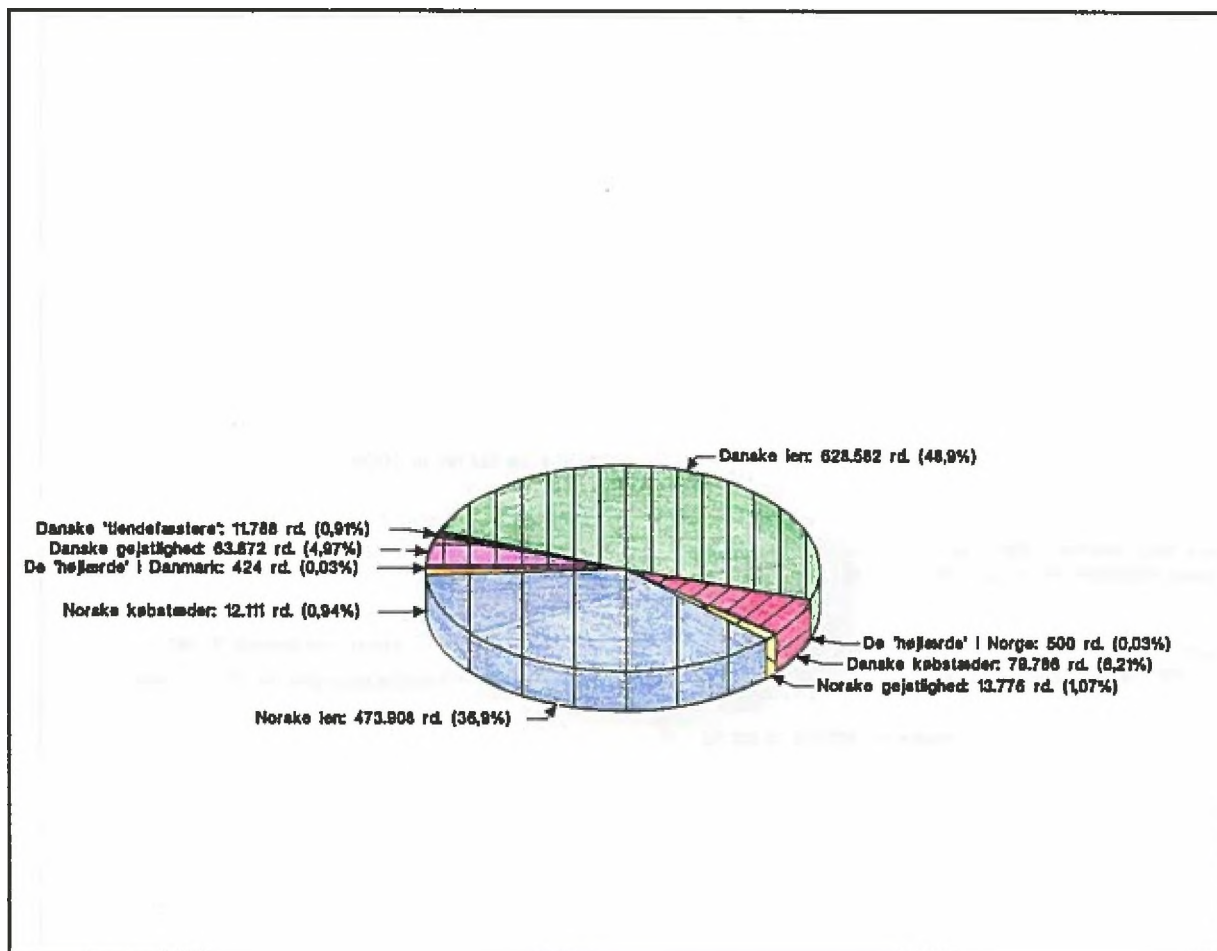
måned. Til sammenligning blev der tilsvarende oppebåret 600-650.000 rd. fra september-oktober 1627 til årsskiftet 1629/30, eller gennemsnitligt 23-25.000 rd. per måned; altså stort set det samme gennemsnitlige månedlige provenu, som blev oppebåret før tabet af Jylland (Appendiks 3: 14. del). Betragter man de faktiske indbetalinger måned for måned, synes tabet af Jylland end ikke at have givet anledning til blot en midlertidig stagnation i de månedlige skatteindbetalinger. I Figur 23 finder man en oversigt over de månedlige indbetalinger til centraladministrationen, hvorved der menes Rentekammeret og de overordnede forvaltningsorganer, der specielt fik bemyndigelse til at oppebære de udskrevne skatter. Betragter man denne figur, kunne det umiddelbart se ud, som om det månedlige niveau af skatteindbetalingerne til centraladministrationen holdt sig forbavsende konstant krigen igennem. Figuren skal dog læses med den største forsigtig; for omkr. 185.000 rd. eller 15-16 pct. af det samlede provenu indbetalt til Rentekammeret og de øvrige overordnede forvaltningsorganer har det beklageligvis ikke vist sig muligt at tidsfæste indbetalingstidspunktet. Størst er usikkerheden

Figur 21 Fordelingen af provenuet, som de ekstraskatter og frivillige kontributioner, der blev bevilget til Kejsærkrigens finansiering, indbragte til den 31. dec. 1629. (Tal fra Appendiks 3: 14. del).

vedrørende indbetalingerne i 1628. Her har det ikke været muligt at afgøre, hvornår på året, at ca. 147.000 rd. er blevet indbetalt, hvorimod de tilsvarende tal for de andre år er ca. 1.800 rd. for 1625, ca. 3.400 rd. for 1626, ca. 2.100 rd. for 1627, og endelig ca. 29.000 rd. for 1629. Mens man således kan ud fra, at Figur 23 giver et rimeligt pålideligt billede af indbetalingstakten fra krigsudbruddet 1625 og indtil årskiftet 1627/28 samt for året 1629, forholder det sig modsat, hvad angår indbetalingerne i 1628. Den afmatningstendens man kan spore i anden halvdel af 1628 behøver således ikke at have hold i den historiske virkelighed. Man kan meget vel forestille sig, at de indbetalinger, som det ikke har været muligt at tidsfæste, netop har fundet sted i denne periode. Trods den store usikkerhed omkring indbetalingerne i 1628, dokumenterer figuren dog tilfulde, at tabet af Jylland og Fyns og Langelands skattefrihed under ingen omstændigheder har medført en pludselig og markant nedgang i centraladministrationens månedlige skatteopbærelser.

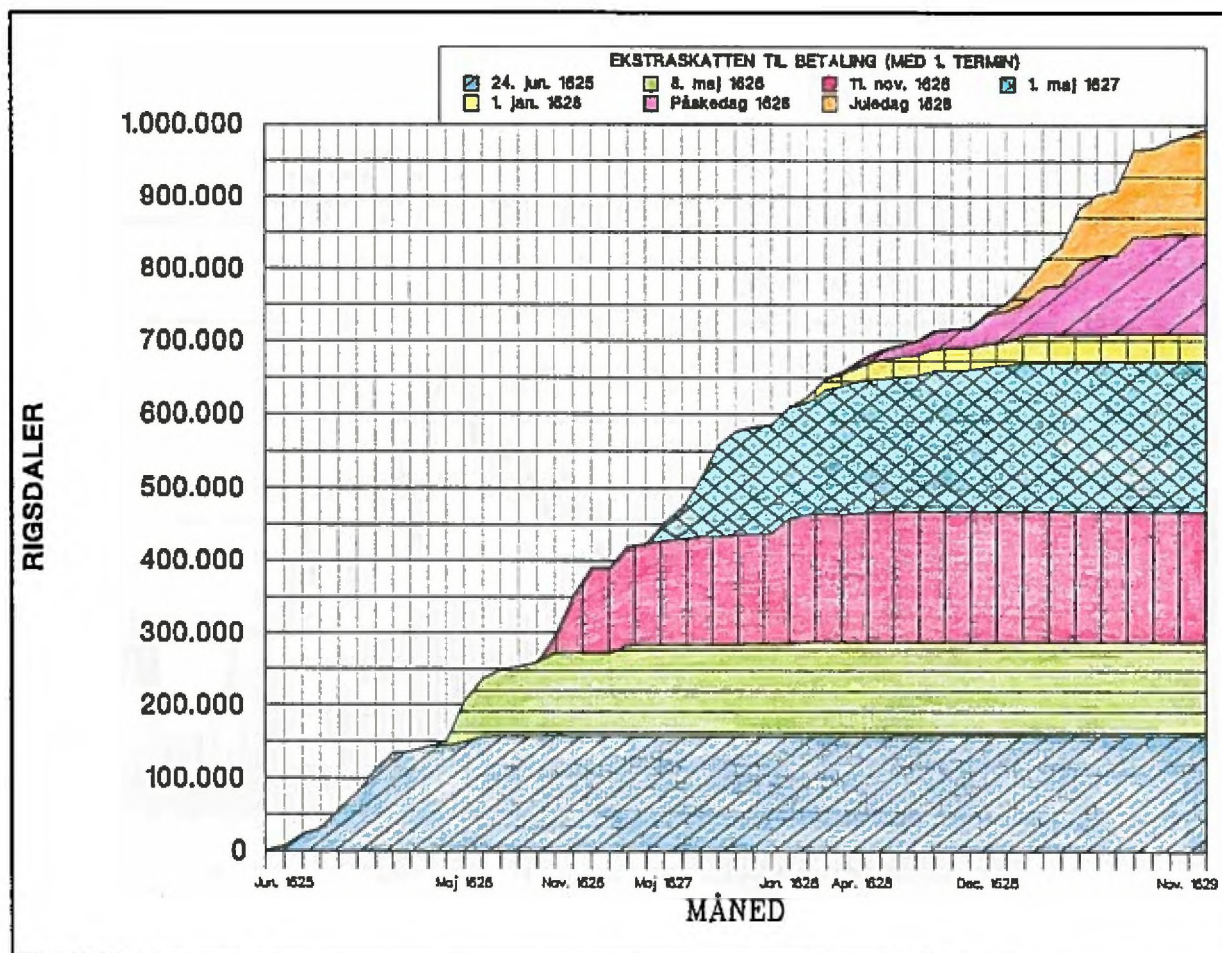
Disse iagttagelser fortjener så afgjort den største opmærksomhed. De afslører nemlig, hvor beskedent det dansk-norske dobbeltmonarkis engagement i 'Kongens krig' må have været i den del af krigen, hvor kamphandlingerne foregik udenfor landets grænser. Vist blev der udskrevet usædvanligt mange ekstraskatter også i denne del af krigen, men skatteskruen blev aldrig skruet helt i bund, hvilket vel først og fremmest må tilskrives en bevidst politik fra rigsrådets side. Anderledes forholdt det sig naturligvis i perioden efter Jyllands erobring, hvor

Figur 22 Fordelingen af det provenu, som de 7 ekstraskatter, der blev bevilget til Kejsærkrigens finansiering, indbragte til og med den 31. dec. 1629. (Tal fra Appendiks 3: 14. del).

'Kongens krig' i uhyggelig grad havde forvandlet sig til en 'Rigens' eksistenskamp. Her forbød hensynet til 'Rigens' højeste fornødenhed at føre den tidligere, moderate beskatningspolitik. Men netop fordi man havde undgået at skrue skatteskruen helt i bund i krigens første par år, var der nu mulighed for at give den et par ordentlige ekstraomgange. Det var på denne måde, at der i en vis forstand blev kompenseret for skattetabet som følge af Jyllands erobring og Fyns og Langelands skattefrihed.

For den enkelte skatteyder må prisen dog have været ualmindelig høj, sådan som det tydeligvis fremgår af Figur 24, der viser udviklingen i den normative skattetyngde for et læg på 10 fæstebønder i de ikke-besatte områder hele krigen igennem. Grafen angiver hvor stort et beløb et læg på 10 fæstebønder, der sad for 'hele' gårde, månedligt skulle betale i ekstraskat, beregnet som gennemsnittet af de samlede ydelser i et løbende tidsinterval på 12 måneder á 32 dage fra opgørelsesmåneden og 12 måneder frem i tiden. Selvom man ser bort fra naturalieskatterne, der vel snarere har været en kollektiv beskatning af de personer, der på forskellig vis var knyttet til det enkelte gårdbrug, end en personlig beskatning af den enkelte fæstebonde, steg den normative skattetyngde markant i årsintervallerne fra intervallet 'januar 1627 - januar 1628' og frem til intervallet 'januar 1628 - januar 1629'. Mens 10 fæstebønder månedligt måtte lægge godt 2.00 rd. i det første årsinterval, måtte de tilsvarende lægge næsten 5.00 rd. per måned i det sidste tidsinterval, dvs. mere end det dobbelte. Det

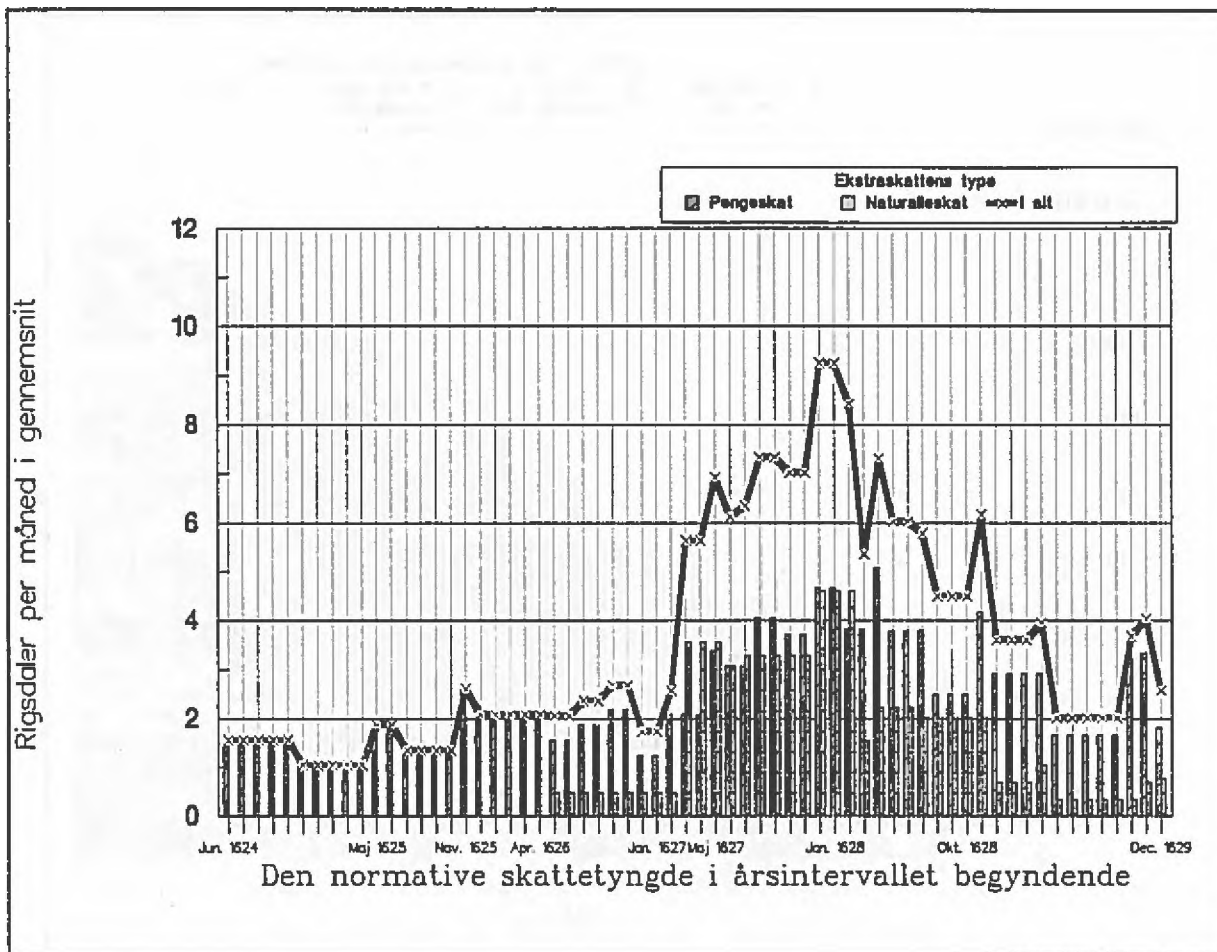

Figur 23 Akkumuleret oversigt over de månedlige indbetalinger af ekstraskatter til 'Rigens' centrale finansforvaltning. (Tal fra Appendiks 3: 14. del).

gjorde selvsagt ikke sagen bedre, at naturalieskattetyngden steg eksplosivt sideløbende med denne voldsomme tilvækst i pengeskattetyngden. Beregner man således værdien af de naturalier, der ekstraordinært skulle erlægges i skat, i henhold til de takster, Chr. IV fastsatte for krigsfolket (se Appendiks 3: 15. del), kan den ideelle skattetyngde for et læg på 10 fæstebønder i alt opgøres til over 9.00 rd. per måned fra årsskiftet 1627/28 og frem til årsskiftet 1628/29. I hhv. krigens første og andet år. var de tilsvarende beløb derimod ikke højere end ca. 1.75 rd. respektiv ca. 2.00 rd.

I moderne dansk historieskrivning har man ofret oppebærelsen af de ekstraordinære skatter udskrevet under Chr. IV's regeringstid stor opmærksomhed. Man har således ment, at de nærmere omstændigheder omkring ekstraskatternes inddrivelse og forvaltning har kunnet tjene som indikatorer for det øjeblikkelige styrkeforhold mellem de to hovedkomponenter i det danske 'dyarchi': konge og rigsråd. Ved at påberåbe sig selve måden, hvorpå de ekstraordinære skattemidler skulle være blevet forvaltet under Kejserkrigen, er det fra forskellig side blevet postuleret, at rigsrådet bevidst bestræbte sig på at bringe Chr. IV under økonomisk administration, og med henvisning til Niels Krag's udnævnelse til generalkrigszahlkommissarie i forsommeren 1628, hævdes det almindeligvis, at rigsrådet langt om længe havde heldet og styrken til at realisere denne målsætning (se f.eks. Mykland 1960, s. 15; Heiberg 1976, s. 29-31 og s. 55f. samt Ladewig Petersen 1982, s. 309f. og s. 313). Med Niels Krag's udnævnelse skulle rigsrådet have sikret sig kontrollen over de midler, der

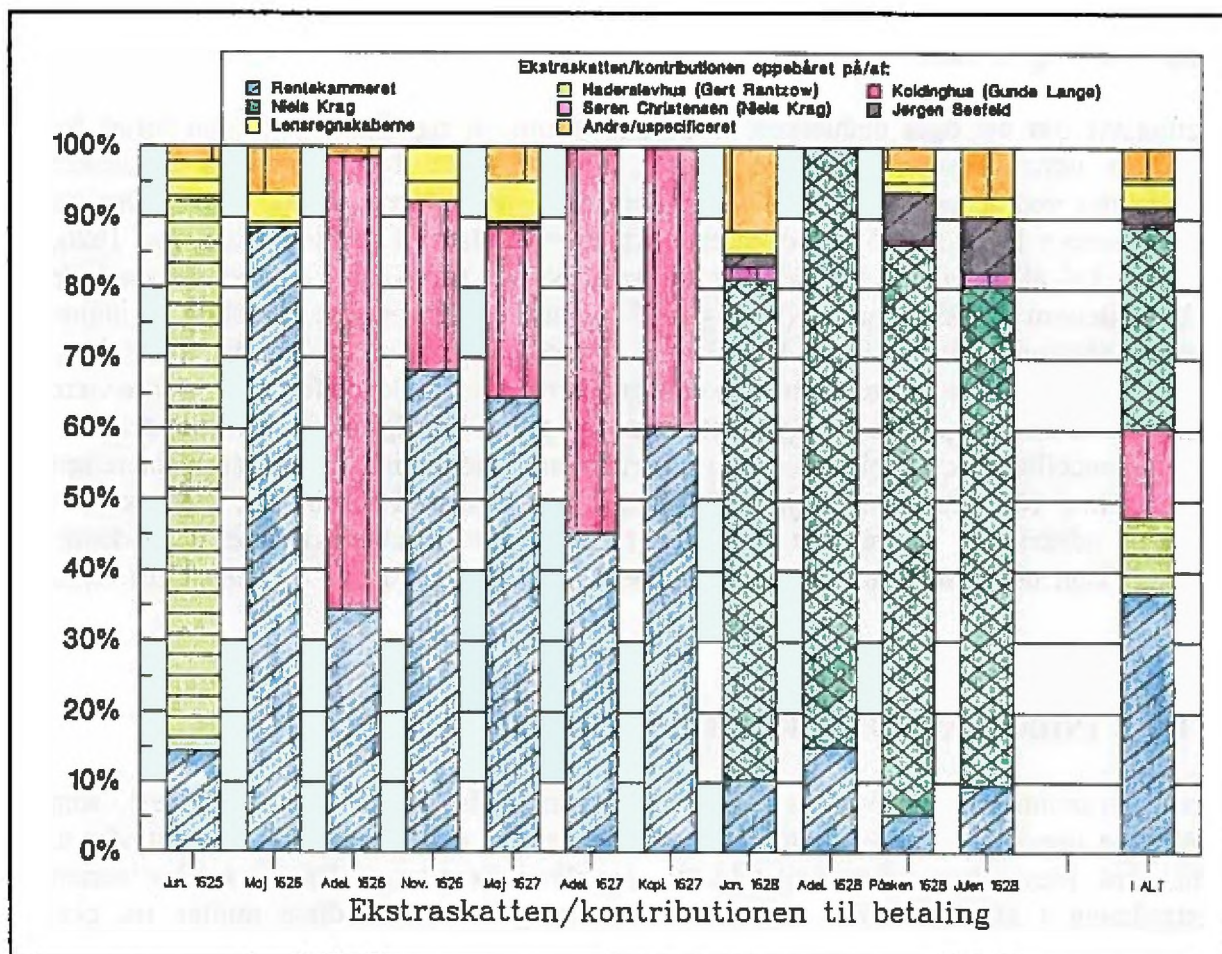

Figur 24 Den månedlige, ideelle skattetyngde for et lægd på 10 sjællandske fæstebønder, der sad for 'hele' gårde. (Tal fra Appendix 3: 1. del og 2. del).

ekstraordinært blev bevilliget til krigens fortsættelse.

At Niels Krag vitterlig har forvaltet langt størsteparten af midlerne fra de ekstraskatter, der blev udskrevet under hans embedsperiode, fremgår af Figur 25, der viser den procentvise fordeling af det samlede provenue fra de forskellige ekstraskatter og kontributioner oppebåret under krigen, fordelt på de forskellige skatteoppebærere. Selvom Niels Krag først blev udnævnt den 21. jun. 1628, strakte hans embedsperiode sig formelt set helt tilbage til midten af december af 1627 og frem til den 31. dec. 1629, og som man ser, forvaltede Niels Krag og Søren Christensen, der i realiteten blot fungerede som en slags medhjælper (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 578f.*), så godt som hele det provenue, som ekstraskatterne indbragte i denne periode.

Spørgsmålet er imidlertid om rigsrådet har haft en særlig kontrol med de midler, der blev indbetalt til Niels Krag; det synes nemlig bestemt ikke at have været tilfældet. I rigsrådets forslag til oprettelsen af Niels Krags embede som generalkrigszahlkommissarie hedder det ganske vist, at Niels Krag skulle udbetale de oppebårne midler "... paa de steder, som di erre forordnede och general krigscommissarii med rigens marsk disponierer och forordner, ..." (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 135 - min fremh.*). Men selvom forslaget således ubestrideligt lægger op til, at Niels Krags midler skulle stilles under rigsrådets kontrol, må det stå fast, at realiteten blev en anden. I sin endelige instruks til Niels Krag gav

Figur 25 Provenuet fra de ekstraskatter og frivillige kontributioner, der blev oppebåret til Kejserkrigens finansiering, fordelt på de embedsmænd, der oppebar det (Tal fra Appendiks 3: 14. del).

Chr. IV. nemlig ordre til, at han skulle udbetale sine midler til krigsfolket "... efter di ruller, hannom bliver tilstillet efter voris anordning, hver halve aar" (min fremh.), og hvad angik generalkommissarierne bestemte Chr. IV., at de blot skulle hjælpe "... voris dertil deputerede rigens raad" (min fremh.) med at revidere Niels Krags regnskaber (CCD IV, s. 419). Fjernet var rigsrådets forslag om, at pengene skulle anvendes dér, hvor "... general krigscommissarii med rigens marsk disponierer och forordner" (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, 135); ja 'Rigens marsk' findes end ikke nævnt i Niels Krags instruks!!!

Selv en temmelig overfladisk prøvelse af kildematerialet, viser således, at det ingenlunde kan verificeres, endstige sandsynliggøres, at Chr. IV blev sat under økonomisk administration i forsommeren 1628. Det må under alle omstændigheder afvises, at rigsrådet skal have udnyttet en særlig gunstig magtposition overfor kongen og få gennemtvunget oprettelsen af et embede, der skaffede det fuldstændig kontrol med 'Rigens' ekstraordinære indtægter. End ikke instruksens revisionsbestemmelser kan tolkes derhen; de var helt og holdent i overensstemmelse med den almindelige praksis i sådanne sager. Denne bestod sædvanligvis deri, at Chr. IV beskikkede et par rigsråder til at revidere de mere betydningsfulde regnskaber, førend de blev kvitteret, og for rentemesterregnskaberne vedkommende var det ligefrem en fast praksis. I den forbindelse bør det således nævnes, at også generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts krigsregnskaber fra 1. jan. 1626 til 31. dec. 1627 blev revideret af særligt tilfornedne

rigsråder (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. III*, s. 584 samt *Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II*, s. 114 og s. 155).

Afslutningsvis bør det også bemærkes, at påstanden om, at rigsrådet i perioden forud for Niels Krags udnævnelse skulle have forsøgt at opnå kontrol med de ekstraordinære skatteindtægter ved at lade dem kanalisere igennem Rentekammeret, heller ikke holder (se *Ladewig Petersen* 1982, s. 305f.). Ser man bort fra skatten til betaling den 8. maj 1626, blev mindst 1/4 af provenuet fra ekstraskatterne udskrevet før Niels Krags embedsperiode oppebåret udenom Rentekammeret (se Figur 25). Kun den procentvise fordeling af indbetalingerne vedrørende skatten i maj 1626 kunne umiddelbart tyde på, at man har tilstræbt at lade alle skattemidler kanalisere igennem Rentekammeret, men at denne fordeling skulle være et resultat af en bevidst politik fra rigsrådets side, må på det kraftigste afvises. Som det bl.a. fremgår af kancelliets brev(kopi)bøger, blev de organisatoriske retningslinjer for oppebærelsen af skatten i maj 1626 suverænt afgjort af Den udvalgte Prins'. I forbindelse med skattens bevilling og udskrivelse begrænsede rigsrådets rolle sig blot til underskrivelse af de skattebreve, som Den udvalgte Prins lod dem tilstille (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. I*, s. 468f.).

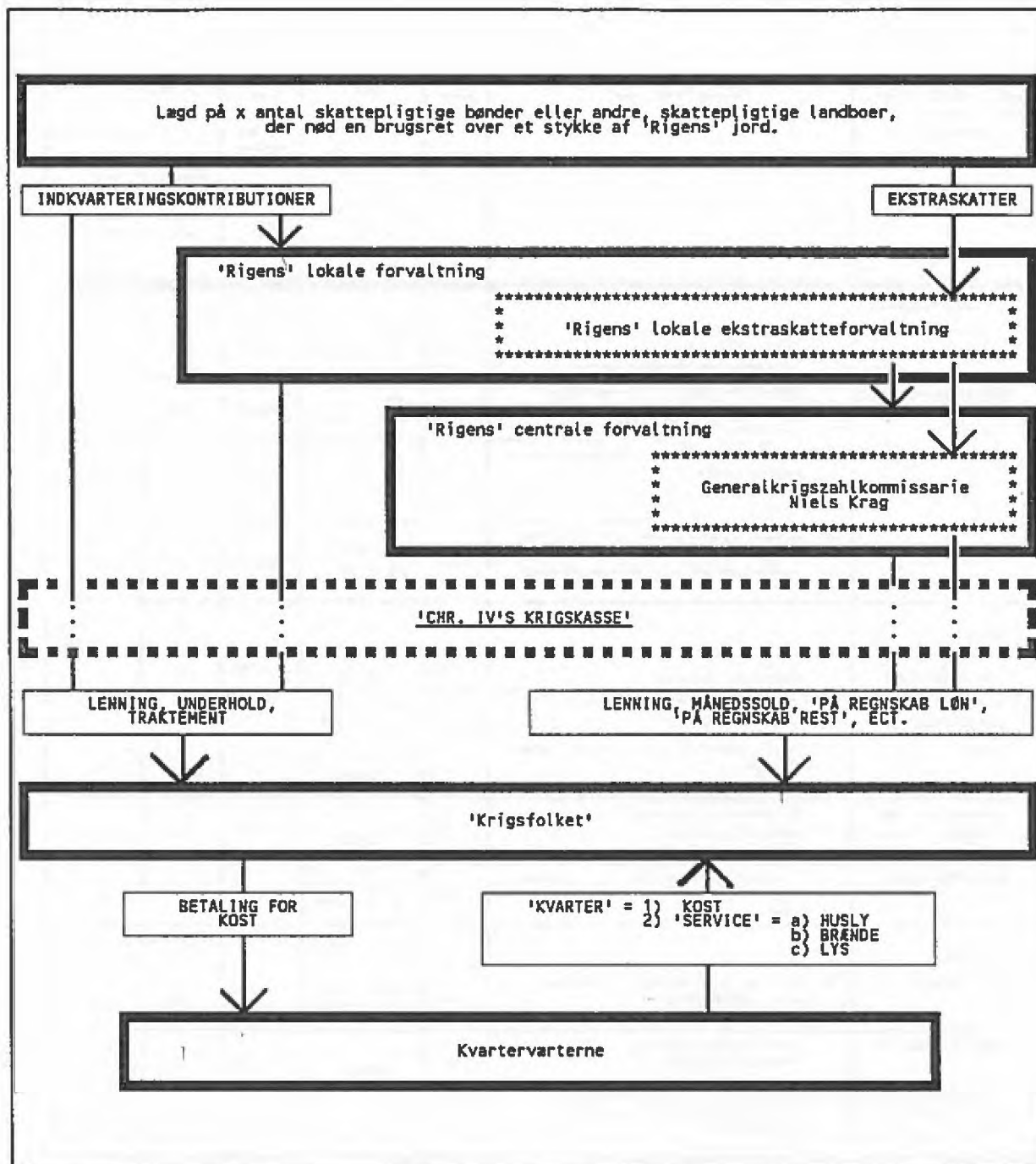
3.1.1.1.2.2. INDKVARTERINGSKONTRIBUTIONER:

Indkvarteringskontributioner var de midler, som stammede fra de 'kontributioner', som skattepligtige bønder og andre skattepligtige landboer, der nød en brugsret til et stykke af 'Rigens' jord, blev pålagt at betale til soldater, der blev indkvarteret i Danmark efter hærens tilbagetrækning i efteråret 1627. Da det er vanskeligt at skelne disse midler fra ekstraskattemidlerne, har jeg udarbejdet Figur 26, der viser de administrative kanaler ad hvilke de to former for indtægter blev overført til Chr. IV's soldater. Som man ser, bestod den afgørende forskel på de to indtægtskategorier deri, at indkvarteringskontributionerne i modsætning til ekstraskattemidlerne i visse tilfælde blev oppebåret udenom 'Rigens' forvaltningsapparat. Man må derfor umiddelbart kunne gå ud fra, at centraladministrationens kontrol med oppebærelsen og udleveringen af indkvarteringskontributioner har været væsentligt mindre, end den tilsvarende kontrol med ekstraskattemidlernes oppebærelse og anvendelse.

Herudover adskilte indkvarteringskontributionerne sig fra ekstraskattemidlerne, derved at påbudet om at betale de første var en stående ordre, hvorimod påbudet om at betale de sidste, var af en væsentligt mere afsluttet karakter. Mens det ved udskrivningen af en ekstraskat blot blev bestemt, at en given ydelse skulle erlægges på et bestemt tidspunkt, blev det ved udskrivningen af indkvarteringskontributioner bestemt, at en given ydelse skulle erlægges en gang om ugen, indtil andet blev bestemt.

I modsætning til ekstraskattemidler, der blev oppebåret gennem hele krigen, blev der kun oppebåret indkvarteringskontributioner i godt et halvt års tid. I Figur 27 finder man en fortegnelse over de perioder, hvor kontributionerne blev ydet, de len, hvorfra de blev ydet, de enheder, hvortil de blev ydet, samt endelig et skøn over, hvor store, de har været.

Som det fremgår, er en væsentlig del af de oppebårne indkvarteringskontributioner blev konverteret til ekstraskattemidler i begyndelsen af 1628. Det skyldes, at det ved udskrivelsen

Figur 26 De administrative kanaler ad hvilke hhv. ekstraskattemidler og indkvarteringskontributioner blev overført fra bidragsyderne til Chr. IV's soldater.

af ekstraskatten til betaling med halvparten hhv. påskedag 1628 og 1. jul. 1628 blev besluttet, at værdien af de kontributioner, der var blevet ydet i landsdelene øst for Store Bælt skulle afkortes i de ekstraskatter, som indbyggerne skulle erlægge i disse egne. Betegnende for fremgangsmåden er følgende passus i ekstraskattemandtallet for Kalundborg len vedrørende skatten til betaling med halvparten hhv. juledag 1628 og påskedag 1629:

"Den 13. april (1629) leverede Anders Madsen, førige skriver paa Kalundborg Slot, efter Hans Lindenovs befaling, af 1.476 rd., som menige

De len, hvorfra der med sikkerhed blev ydet indkvarteringskontributioner under Kejsærkrigen	Den militære enhed/de militære enheder som kontributionerne blev ydet til	Antal soldater	Kontributionsperiode	Kontributionernes (enelådel) værdi (rd.)	Blev de lagte kontributioner	
					1. senere konverteret til ekstraskat	2. kompensert med fritagelse for ekstraskat
A. FYN OG LANGE LAND:						
Odensegård len	a. 2 kmp'er fra hofmarskal, rhingreve Otto L. Wildts arkebuserregiment (indkvarteret i de fynske købstæder)	240	fra 7/9 1827 til 1/6 1828	15.000	Nej	Ja
Nyborg, Rugård, Hagerøkov, Hindsøgalv og Trankjær len	a. 8 kmp'er fra hofmarskal, rhingreve Otto L. Wildts arkebuserregiment (indkvarteret i de fynske købstæder)	860	fra 7/9 1827 til 1/6 1828	80.000	Nej	Ja
	b. 3 kmp'er fra oberst Donald Mackays (skotske) fodfolke-regiment (indkvarteret i de fynske købstæder og landsbyer)	600	fra 7/9 1827 til 1/6 1828	17.000	Nej	Ja
	c. 6 kmp'er fra genvagtmæ B.J.v. Schlammerdorfs fodfolke-regiment (indkvarteret i de fynske købstæder og landsbyer)	1.200	fra 7/9 1827 til 1/6 1828	34.000	Nej	Ja
B. SJÆLLAND:						
Roskildegård og Ringsted Kloster len	a. Det jyske Kompagni (w/ritm Tønne Friis) (indkvarteret i Helsingør)	100	Vinteren 1827/28	2.490	Ja	-
Antvorskov, Søbygård og Korsør len	a. Hoffanen (w/ritm Wenzel Rothkirch) (indkvarteret i Slagelse)	260	fra 3/11 1827 til 17/3 1828	8.408	Ja	-
Møn len	a. Resten fra oberst Marquart Rantzows fodfolke-regiment (indkvarteret på Møn)	130	Vinteren 1827/28	185	Nej	Nej
Kalundborg len med undtagelse af Samsø	a. 2 kmp'er fra genvagtmæ B.J.v. Schlammerdorfs fodfolke-regiment (indkvarteret på Samsø)	480	Vinteren 1827/28	1.480	Ja	-
Samsø (Kalundborg len)	a. 2 kmp'er fra genvagtmæ B.J.v. Schlammerdorfs fodfolke-regiment (indkvarteret på Samsø)	480	fra 13/11 1827 til 24/2 1828	3.950	Nej	Ja
C. JYLLAND:						
Tune (Århusgård len)	a. 2 kmp'er fra genvagtmæ B.J.v. Schlammerdorfs fodfolke-regiment (indkvarteret på Samsø)	480	fra 20/11 1827 til 24/2 1828	88	Nej	Ja
Endelave (Åkjær len)	a. 2 kmp'er fra genvagtmæ B.J.v. Schlammerdorfs fodfolke-regiment (indkvarteret på Samsø)	480	Vinteren 1827/28	max 200	Nej	Ja
Løse (Åberghus len)	a. 1 kmp fra genvagtmæ B.J.v. Schlammerdorfs fodfolke-regiment (indkvarteret på Løse)	200	fra 11/11 1827 til 13/1 1828	192	Nej	Ja
I ALT (maksimum):					143.998	
Heraf senere konverteret til ekstraskat:				-	13.376	
Netto i alt:					130.623	
Tal og oplysninger fra Appendiks 2, <i>NiKer 1628-29, JaSee 1628-29, RA, Lensregnskaber: C. Ekstraskattemandtal 1627-29 samt Det kgl. Biblio., Håndskriftsafdelingen: Gt. kgl. Samling fol. nr. 1131, s. 368 ff.</i>						

Figur 27 Fortegnelse over de len, hvori der med sikkerhed blev oppebåret indkvarteringskontributioner. (Tal fra Appendiks 2 samt RA, Lensregnskaber: C. Ekstraskattemandtal 1627-29).

bønder og gavseder i Kalundborg len, har udgivet på tvende tider, til lehnning til de officerers og soldaters underholding som paa Samsø var indkvarterede, Och er bevilget af hr. statholder samt Danmarks Riges Raad,

at bønderne samme deres Tuende udgivne lehninger at skulle dem igen gives af huis paa bønderne skatter, som siden af dem skulle udgives, Efterdi af ingen andre Lenene ehre nogen Lehning penge i saa maader udgivet uden af dette, hvorfor hanom nu denne gang er leveret efter hans bevis' indhold penge 1.258½ rd." (Lensregnskaber, Kalundborg len: C: Ekstraskattemandtal jul 1628/påske 1629)

Som det fremgår af Figur 27, blev der således kun oppebåret indkvarteringskontributioner på Fyn, Langeland, Samsø og vel også på Anholt og Læsø. De sidste to har jeg imidlertid valgt at se bort fra i denne sammenhæng, da værdien af de dér gjorde kontributioner næppe har beløbet sig til mere end et par hundrede rigsdaler. Kontributionspligtige var kun de skattepligtige bønder og åbenbart også embedsmænd med avl, sådan som det fremgår af et kontributionsregnskab fra Antvorskov, Sæbygård og Korsør len (Lensregnskaber, Antvorskov len: C: Ekstraskattemandtal 1627).

A. Kompagnistaben:		
1 ritmester:	43,00 rd.	
1 løjtnant:	14,00 rd.	
1 kornet:	11,00 rd.	
1 kvartermester	6,00 rd.	
2 tromperetere (hver 2 rd.)	4,00 rd.*	
1 mænsterskriver:	2,00 rd.*	
1 feltlæge:	2,00 rd.*	
1 plattenslager:	2,00 rd.*	
1 sadelmager:	2,00 rd.*	
1 smed:	2,00 rd.*	
1 vogrmester:	2,00 rd.*	
Kompagnistaben i alt:	90,00 rd	90,00 rd.
B. Soldater:		
3 korporaler (hver 3 rd.):	9,00 rd.	
84 menige ryttere (hver 2 rd.):	168,00 rd.	
Soldater i alt:	177,00 rd.	177,00 rd.
Kompagniet i alt:		267,00 rd.
* = beløbet er skønnet.		
Kilder: CCD IV, s. 393; TKIA A 150, "Verzeychnuß, waß Ich (rhingreve Otto L. Wildt - min bemærkning) von dem Amtmann Zue Mittelfahr wochentlich empfangen, vndt auff meines Regiments Officirer wieder außgebe, wie folget."; Bestal. Fortegn., fol. 9.		

Figur 28 Opgørelser over, hvor meget bønderne i et givet indkvarteringsområde skulle kontribuere til et rytterkompagni i 'lenning' om ugen (en uge = 8 dage).

Hvor store kontributioner, bønderne i en given egn skulle yde, blev beregnet som en funktion af styrketallet og den mandskabsmæssige sammensætning på den enhed, der skulle oppebære kontributionerne, og eftersom den grundlæggende tidsenhed i beregningerne var en uge á 8 dage, blev kontributionerne også kaldt for 'ugelønninger', eller som oftest blot "lenninger". For enhver af sine officerer, underofficerer og menige soldater fastsatte Chr. IV, hvor stort et *traktement*, de hver især skulle oppebære om ugen. Han angav m.a.o., hvor stort et beløb, de ugenligt skulle godtgøres i 'lenning', og ligesom man kender det fra Wallensteins så

A. Kompagnistaben:		
1 kaptajn:	15,00 rd.	
1 løjtnant:	5,00 rd.	
1 fønrik:	5,00 rd.	
3 sergenter (hver 1 rd.):	3,00 rd.	
1 kaptajn des armes:	1,50 rd.	
1 furier:	1,50 rd.	
1 feltlæge:	1,50 rd.	
1 mønsterskriver:	1,00 rd.	
2 trommeslagere (hver 1 rd.):	2,00 rd.	
<hr/>		
Kompagnistaben i alt:	35,50 rd	35,50 rd.
B. Soldater:		
6 korporaler (hver 1 rd.):	6,00 rd.	
21 gefreitere (hver 1 rd.):	21,00 rd.	
273 menige soldater (hver 0,75 rd.):	204,75 rd.	
<hr/>		
Soldater i alt:	231,75 rd.	231,75 rd.
<hr/>		
Kompagniet i alt:		267,25 rd.

For disse 'lønninger' skulle soldaterne holde sig med alt undtagen huslejen. Resten af deres månedspenge, dvs. den del af deres retmæssige løn, som lå udover det beløb, de ville få udbetalt i form af 'lønning', skulle de først have udbetalt ved deres afregning.

Kilder: *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 226, 229f og 239f; *Det kgl. Biblio., Håndskriftsafdelingen*: Gl. kgl. Samling fol. nr. 1131, s. 357; *CCD IV*, s. 393.

Figur 29 Opgørelser over, hvor meget bønderne i et givet indkvarteringsområde skulle kontribuere til et fodfolkskompagni i 'lønning' om ugen (en uge = 8 dage).

berømte 'kontributionssystem' (se *Gindely I*, s. 128-151; *Gindely II*, s. 313-319; *Loewe* 1895 samt *Ritter* 1903), bekendtgjorde Chr. IV størrelsen på sine soldaters traktementer i nogle såkaldte 'Verpflegsordnungen', eller som de kom til at hedde på dansk: "*Ordinans for underholdningen af ...*"; "*Ordinans om traktement til officerer og soldater på ...*" eller "*Ordinans paa, hvad officerer og soldater til fods skal have til lønning på ...*" (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 226, s. 229f. og s. 239f.). Det var på grundlag af disse 'traktementsordinanser', at man kunne beregne omfanget af bøndernes ugentlige indkvarteringskontributioner til en given enhed, og i Figur 28 og Figur 29 vil man kunne se, hvor meget det formelt set drejede sig om, hvis den pågældende enhed var hhv. et rytterkompagni og et fodfolkskompagni.

Indkvarteringen af krigsfolket og påligningen af kontributionerne blev overladt til de danske krigs- og kvarterkommissarier, hvortil der for de forskellige landsdele blev udpeget mindst 2 lokalkendte adelsmænd, og som øverste ansvarlige blev der i januar 1628 udpeget et antal rigsråder til at være generalkrigskommissarier for hhv. Sjælland (Claus Då), Skånelandene (Thage Thott Ottesen), Lolland-Falster (Hans Lindenov), Langeland (Christoffer Ulfeldt) og Fyn (Mogens Kås) (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 309f.). På Samsø og Læsø blev indkvarteringerne og påligningerne forestået af to særligt udnævnte krigskommissarier, nemlig hhv. Jørgen Seefeldt og Dietrich v. Ahlefeldt (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 220 og s. 228f.).

Hvorledes kontributionerne blev lignet i de forskellige landsdele, er bedst belyst for Sjællands og Samsøs vedkommende, men fremgangsmåden, som man fulgte i de andre dele af landet,

har vel næppe været væsentlig forskellig fra den, der blev fulgt i egnene øst for Store Bælt. Da Hoffanen, Det jyske Rytteri og de holstenske kommissariers heste blev overskibet fra Fyn og indkvarteret i en række sjællandske købstæder i begyndelsen af november 1627, fik de sjællandske krigskommissarier, Frederik Reedtz og Palle Rosenkrantz, den 2. december befaling til at forfatte "... en Ordinans om, hvor mange Bønder der skal lægges sammen til at underholde hver Rytter, baade de som rider under Hoffanen og de jydsk og holstenske, efter den Ordinans, som Kongen har overgivet Ritmesteren, og ligeledes hvor mange Bønder der skal være sammen om at holde hver Soldat, baade dem her i landet (dvs. Sjælland - min bemærkning) og dem, der er indkvarterede paa Samsø" (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 259). Ingen af de bønder, der normalt plejede at betale skat, skulle gå fri, uanset hvem de end måtte tjene og tilhøre. Så snart krigskommissarierne havde fundet ud af, hvor meget bønderne i de respektive len skulle yde, skulle de meddele det skriftligt til lensmændene, der herefter skulle oppebære kontributioner. Noget senere, den 31. dec. 1627, modtog krigskommissarierne for Skåne, Halland og Blekinge en tilsvarende befaling til at afgøre, hvor mange bønder der hér skulle lægges i læg for hver indkvarteret soldat (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 278f.).

Af det tidligere omtalte kontributionsregnskab fra Antvorskov, Sæbygård og Korsør len, der er et "*Kontribution och Mandtalsregister*" over hvad bønderne i de pågældende len havde kontribueret til Hoffanen fra den 3. nov. 1627 til den 17. mar. 1628, samt en samtidig afskrift af en befaling den 21. jan. 1628 fra de sjællandske krigskommissarier til lensmanden på Roskildegård, Gabriel Kruse, fremgår det, at de sjællandske krigskommissarier nåede til det resultat, at der skulle lægges 8 (hele) fæstebønder i læg for hver indkvarteret soldat (*Lensregnskaber, Antvorskov len: C: Ekstraskattemandtall 1627 samt Det kgl. Biblio., Håndskriftsafdelingen, Gl. kgl. Samling fol. nr. 1131, s. 356ff.*). Befalingen til Gabriel Kruse viser iøvrigt, at kommissarierne åbenbart undlod at blande sig i lenenes interne forhold. I det konkrete tilfælde nøjedes de således med at fastsætte Roskildegård lens samlede kontributionsbidrag, hvilket de gjorde med udgangspunkt i et tidligere ekstraskattemandtall fra lenet. Selve sammenlægningen af bønderne i lægd og den individuelle påligning af ydelserne overlod de til lensmanden, og deres begrundelse herfor var, at "... *böndnerið Leilighed er hannom* (dvs. lensmanden - min bemærkning) *Sielffuer bedst Beuist*". Hvilket resultat, man nåede frem til øst for Øresund, og hvorledes lægdlægningen og påligningen kom til at foregå dér, vi ved desværre ikke.

På Samsø fik kontributionsvæsenet en noget anderledes indretning end på Sjælland, formentlig fordi øens relative isolation i forhold til resten af riget gjorde det mere hensigtsmæssigt, hvis den da ikke ligefrem bød det. I et åbent brev af 28. okt. 1627 fritog Chr. IV samsingerne for alle deres ordinære skatter og afgifter til kronen samt alle deres restancer på skat, told, accise osv., på den betingelse at de blev brugt til at underholde det krigsfolk, der blev indkvarteret på øen. Til at forestå oppebærelsen og udbetalingen af midlerne gav kongen tilladelse til, at samsingerne selv måtte vælge sig et antal "*dannemend*" fra deres midte, og han lod dem forstå, at denne tilladelse skulle være vidnesbyrd om, "... *at vi icke ville, at i af nogen fremmede her udi skulle blifve forfordelit eller forurettit, mens at i kunde blifve ved eders nering och bering*" (*CCD IV, s. 381*). Fra Jørgen Seefeldts krigsregnskab ved vi, at kongens befaling blev fulgt. Af dette fremgår det nemlig, at "*Bønder och Almuen paa Samsoe, Beuilgede at Contribuere, effter Konngh: Maytz befallingh Om Vggenn 314 Slette daller 1 mk. 6ß: 2 alb efter den taxt och den Mandtall, de der paa Sielff gjorde*". Til at opkræve kontributionen, der iøvrigt blev opkrævet dobbelt, havde samsingerne forordnet 10 mænd, nemlig 2 i hvert af Samsøs i alt 5 sogne (*JøSee1628, Ekstrakten, afsnit II*). Det fremgår dog

også, at de 10 'dannemænd' ikke lod de inddrevne midler tilgå soldaterne direkte. I stedet indleverede de dem i Jørgen Seefeldts 'krigskasse', hvorfra de senere blev udbetalt til soldaterne.

Hvorledes kontributionsvæsenet blev organiseret på Fyn og Langeland, er desværre meget dårligt belyst. Forskellige oplysninger dokumenterer dog, at kontributionsbyrderne også har været fordelt efter et eller andet system på Fyn og Langeland. Omkr. den 8. dec. 1627 beklagede borgerskabet i Nyborg sig over, at de en tid lang havde underholdt et rytterkompagni uden at have modtaget hjælp dertil af bønderne (*Kanc. Brevb. 1627-29*, s. 263). På foranledning heraf gav Chr. IV lensmanden over Nyborg len, rigsråden Jakob Ulfeldt, besked om at være borgerne behjælpelige med, at de bønder, som skulle underholde kompagniet, så vidt muligt hjalp borgerskabet med omkostningerne dertil. Hos bønderne skulle han lade indkræve det, som de skulle udgive til underholdning for de ryttere og soldater, der var indkvarteret i Nyborg, og dette skulle han levere til deres officerer, som derpå skulle videregive det til krigsfolkets værter. Godt et år senere kom en noget lignende sag kongen for øre. Den gang var det ikke blot det nyborgske borgerskab, men hele det fynske borgerskab, der var raget uklar med de fynske bønder om, hvorvidt de indkvarteringskontributioner, som bønderne havde været pålagt at yde til Rhingrevens ryttere, mens rytterne havde været indkvarteret i de fynske købstæder i løbet af vinteren 1627/28, skulle ydes indtil den dag, rytterne forlod Fyn i juli 1628. Det mente borgerskabet, de skulle, men bønderne mente derimod noget andet. De har utvivlsomt ment, at de kun skulle ydes til den 1. maj 1628, idet kongen den 8. maj 1628 havde givet befaling til, at bønderne på Fyn og Langeland fra den 1. maj 1628 skulle være fri for fremover at yde indkvarteringskontributioner til det hvervede krigsfolk på disse øer (*Kanc. Brevb. 1627-29*, s. 420 og s. 525).

Hvorledes kontributionerne har været pålignet de enkelte bønder på Fyn og Langeland, er det imidlertid vanskeligere at afgøre. En klage fra Tåsinge kunne umiddelbart tyde på, at bønderne dér har været sammenlagt i lægd af 2 (hele) fæstegård per rytter. De pågældende bønder beklagede sig nemlig over, at de hver især var blevet pålagt at yde til rytterhold om ugen 3/4 rd., 4 skpr. havre, 1/2 læs hør og 1/2 læs halm, hvilket netop svarede til det halve af en rytters ugentlige traktement, hvad angår pengene og havren, hvorimod høet og halmet svarede til det ugentlige traktement på 2 ryttere, men eftersom værdien af penge- og havreydelsen til 2 ryttere beløb sig til 5 rd., og værdien af hør- og halmydelsen på en 'halv' rytter kun var takseret til 1/8 rd., er der vel størst sandsynlighed for, at der på en eller anden måde har sneget sig en skrive- eller regnefejl ind ved fastsættelsen af bøndernes ugentlige ydelse af hør og halm. Spørgsmålet er imidlertid om størrelsen på tåsingebøndernes indkvarteringskontributioner var repræsentativ for alle de fynske og langelandske bønder. Kongens svar på den aktuelle klage, kunne tyde på, at visse personer har ment, at nogle bønder var pålagt større kontributioner end andre, men om det havde noget på sig, er umuligt at afgøre. Kongen benyttede dog lejligheden til at give de fynske kvarterkommissarier ordre til at ordne kontributionsvæsenet således, at det overalt gik "... *ligeligen og lideligen til*", så den ene ikke blev mere betyngt end den anden, og til det formål skulle de anordne "... *en vis Takst for*," hvad tåsingebønderne og andre undersætter skulle udgive i kontributioner (*Kanc. Brevb. 1627-29*, s. 237).

Nærmer man sig spørgsmålet fra en anden side, forekommer det dog langt fra helt utænkeligt, at bønderne på Fyn og Langeland har været pålagt langt større kontributionsydelse end f.eks. de sjællandske bønder, selvom det måske nok har været lige i overkanten, at der er gået 2

bønder på hver rytter. Som nævnt var de skattepligtige bønder de eneste, der var kontributionspligtige, og undersøger man ekstraskattemandtallene vedrørende penge- og kornskatten til betaling over 4 terminer i 1627, vil man opdage, at der dengang fandtes, hvad der svarede til 5.624 hele fæstebønder, på Fyn og Langeland. Erindrer man sig nu, at det rytterregiment, der var indkvarteret på Fyn og Langeland, nemlig Rhingrevens rytterregiment, talte 1.200 ryttere (Appendiks 1, s. 56), må det betyde, at skønsvist 4-5 (hele) fæstebønder har underholdt én rytter; dvs. halvt så mange bønder som på Sjælland. Hertil kom kontributionerne til de 3 skotske fodfolkskompagnier samt de 6 fodfolkskompagnier fra oberst Kolbs - senere generalvagtimester og oberst Schlammerdorfs - regiment, som alle var indkvarteret rundt omkring på Fyn og Langeland. Det nøjagtige styrketal på disse enheder kender vi desværre ikke, men de har formentligt kunnet mønstre tilsammen omkr. 2.000 mand, for selvom Chr. IV den 23. okt. 1627 gav befaling til, at kompagnierne under oberst Kolbs regiment skulle være på 300 mand hver, har den gennemsnitlige styrke på de 9 kompagnier sandsynligvis ligget et sted mellem 200-250 mand (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 218). Det kan således nævnes, at to andre kompagnier fra oberst Kolbs regiment, mønstrede hhv. 231 og 249 officerer og menige soldater, da de blev forlagt til Samsø i begyndelsen af november 1627 (*JøSee1628*, Ekstrakten, udgift, afsnit I og II). Går man ud fra, at de 9 fodfolkskompagnier tilsammen har kunnet mønstre ca. 2.000 mand, har kontributionerne til disse været af samme størrelsesorden som kontributionerne til en rytterenhed på lidt under 700 ryttere (se Figur 28 og Figur 29). Alt i alt kan det således anslås, at bønderne på Fyn og Langeland har skullet underholde en samlet styrke svarende til lidt over 1.800 ryttere, hvormed den individuelle kontributionsbyrde skønsvist kan anslås til at have været af størrelsesorden 3-3¼ (hele) fæstebønder per rytter.

Hvorfor man allerede efter et halvt års forløb standsede opkrævningen af indkvarteringskontributioner, fremgår ikke eksplicit af kildematerialet, men implicit af et missiv, som kongens kansler, Christian Friis, og statholderen i København, Franz Rantzow, sendte til den daværende krigskommissær på Samsø, Jørgen Seefeldt, den 3. apr. 1628. Heri meddelte de to brevskrivere, at Chr. IV efter deres mening næppe ville fritage de samsingske bønder for den ekstraskat, der var blevet udskrevet den 18. feb. 1628. Til gengæld kunne de forsikre ham om, at samsingerne "... ikke yderligere ..." skulle "... besværes med nogen Skat", idet man havde gjort et overslag over, hvad enhver i riget skulle "... kontribuere, for at Soldaterne ..." kunne "... faa deres Lønning og betale deraf i deres Losementer" (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 369). Hvad Christian Friis og Franz Rantzow mente, er ganske vist noget uklart, men deres missiv skal vel formentlig forstås sådan, at de samsingske bønder under ingen omstændigheder skulle betale nogen former for ekstraordinære ydelser, herunder indkvarteringskontributioner, udover den ekstraskat, som var blevet udskrevet den 18. feb. 1628. Er dette den rette fortolkning af missivet, må det samtidigt betragtes som en forklaring på, hvorfor man overhovedet havde udskrevet ekstraskatten den 18. feb. 1628, nemlig man ønskede at fordele de økonomiske byrder i forbindelse med krigsfolkets indkvartering over hele riget, fremfor blot at fordele dem i de områder, hvor soldaterne nu engang tilfældigvis var blevet indkvarteret. I stedet for at pålægge de indbyggerne i indkvarteringsområderne usædvanligt store indkvarteringskontributioner, mens resten af rigets indbyggere fuldstændigt blev forskånet, havde regeringen indset, at det ville være langt mere hensigtsmæssigt at danne sig et skøn over de samlede udgifter til hæren og dernæst fordele dem over hele den ekstraskattepligtige del af befolkningen. Derved opnåede man ikke blot en langt mere rimelig fordeling af udgifterne; man opnåede samtidigt at reducere indkvarteringstrykket på lokalbefolkningen i de særligt udsatte indkvarteringsområder, og dermed risikoen for, at de ville gå fallit.

3.1.1.1.2.3 EKSTRATOLDINDTÆGTER:

Ekstratoldindtægter blev kun oppebåret i Kejserkrigens sidste år. At der skulle gå så længe, før man greb til toldforhøjelser for at skaffe midler til krigens finansiering, skyldtes, at man allerede umiddelbart før krigen havde udnyttet tolden som et krigsfinansielt aktiv. Med virkning fra den 1. maj 1625 havde man den 3. feb. samme år forhøjet småtolden markant i Danmark-Norge med det formål at tilvejebringe midler til at aflønne fæstningsgarnisonerne langs med den dansk-svenske grænse, at vedligeholde og reparere grænsefæstningene samt at finansiere det planlagte "Defensionsværk" i Skåne (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 351-54).

Den faretruende situation efter Jyllands erobring gjorde det imidlertid nødvendigt at udnytte enhver mulighed for at skaffe midler til krigens fortsættelse, og den 6. maj 1628 gik rigsrådet med til at forhøje småtolden. Det skete dog kun på den udtrykkelige betingelse, at Chr. IV udstedte en revers, hvori han lovede at ophæve den ekstraordinære toldforhøjelse, så snart freden blev sluttet. Samtidigt bevilligede rigsrådet et antal konsumptionsafgifter, som også skulle ophæves, når der blev fred igen. De bevilligede toldforhøjelser og konsumptionsafgifter

1) Dobbelst udførselstold af varer opført i toldrullen af 3. feb. 1625
2) Tredobbelst indførselstold af varer opført i toldrullen af 3. feb. 1625 ¹⁾
3) Forbrugsafgifter (accise) på drikkevarer til salg:
vin. . . . . : 2 sk.dan. per pot
dansk brandevin. . . . . : 2 sk.dan. per pot
rhinsk brandevin . . . . . : 4 sk.dan. per pot
akvavit. . . . . : 8 sk.dan. per pot
øl . . . . . : 1 sk.dan. for hver 4 potter ²⁾
4) Forbrugsafgifter på slagtervarer til salg:
nød. . . . . : 1 rd. per stk.
svin, kalv, får og lam . . . : 4 sk.dan. per stk.
¹⁾ : For drikkevarer skulle der dog kun svares dobbelt indførselstold.
²⁾ : Det ringere øl, " <u>hvortil tagis 2% siellandske skipper</u> ", skulle dog ikke belægges med afgift.

Figur 30 Oversigt over de toldforhøjelser og konsumptionsafgifter rigsrådet bevilligede den 6. maj 1628 m.h.p. at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering. (Kilde: CCD IV, s. 421f.).

fremgår af Figur 30.

Chr. IV var dog ikke helt tilfreds med de bevilgede toldforhøjelser. Efter hans mening fandtes der adskillige varer, som ikke var opført i toldrullen af 3. feb. 1625, men som passende burde være det (*Egenh. Breve II*, s. 162). Rigsrådet ville dog ikke umiddelbart gå men til at indføre told på nye varer af frygt for, at handelen derved ville gå helt i stå, hvormed rigets told- og acciseindtægter ville falde modsvarende (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II*, s. 149). I begyndelsen af 1629 bragte Chr. IV atter sagen op, idet han overfor rigsrådet gjorde gældende, at der i den nuværende toldrulle fandtes "*mange poster wdeldat, huoraff udi siiste feiide* (dvs. Kalmarkrigen - min bemærkning) *gaffuis toll*" (*Egenh. Breve II*, s. 185). På rådsmødet i marts undersøgte rigsrådet, om kongen skulle have ret i sin påstand, og efter at

det var blevet overbevist, lod det udfærdige en ny toldrulle, hvori en del hidtil upågtede poster var taget med. Ydermere gik rigsrådet med til at forhøje Øresunds- og Bælttolden, hvilket jeg vil vende tilbage til senere. Endelig gik rigsrådet meget modvilligt med til at hæve udførselstolden på øksner med 1/2 rd. per okse. Som ved de foregående toldforhøjelser understregede rigsrådet, at de nye skulle ophæves, såsnart krigen var slut (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 177f. og s. 180 samt CCD IV, s. 444ff.*).

De ekstraordinære toldforhøjelser og forbrugsafgifter blev dog først afskaffet et par måneder efter ved fredsafslutningen i maj 1629. Den 25. okt. 1629, hvor regeringen genudstedte såvel toldforordningen som toldrullen af 3. feb. 1625, og allerede den 6. okt. 1629 havde lensmændene i Danmark-Norge fået besked om, at tolden og accisen fremover skulle oppebæres efter denne toldrulle (*CCD IV, 494 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 787*).

Hvor stort provenuet fra de ekstraordinære told- og afgiftsforhøjelser har været, er vanskeligt at afgøre. I Figur 31 finder man en oversigt over De skånske Kommissariers indtægter af

INDTÆGT:	1/5 1625 TIL 30/4 1626		1/5 1626 TIL 30/4 1627		1/5 1627 TIL 30/4 1628		I GENNEM- SNIT OM ÅRET	I GEN- NEMSNIT PER MÅ- NED AF 32 DAGE (rd.)	
	(rd.)	(pct)	(rd.)	(pct)	(rd.)	(pct)			
A. Overskuddet fra forrige års regnskab: .	5.697	14	13.248	29	265	1	6.403	16	561
B. Kontributionen til betaling i 1625: . .	372	1	0	0	0	0	124	0	11
C. Småtolden, rorstolden og accise af vin:									
1. Danmark:									
a. Sjælland	10.559	26	8.054	18	11.370	35	9.994	25	876
b. Fyn	1.357	3	1.423	3	397	1	1.059	3	93
c. Lolland-Falster	1.295	3	1.366	3	468	1	1.043	3	91
d. Jylland	2.043	5	2.198	5	1.492	5	1.911	5	168
e. Skåne	4.425	11	5.525	12	3.926	12	4.625	12	405
Danmark i alt:	19.679	48	18.566	41	17.653	54	18.632	48	1.633
2. Gotland:	2.334	6	2.100	5	1.039	3	1.824	5	160
3. Norge:	13.060	32	11.165	25	13.372	41	12.532	32	1.099
I alt:	35.073	85	31.830	70	32.063	99	32.989	83	2.892
D. Ubesatte officersgårde:	0	0	127	0	161	0	96	0	8
Tilsammen:	41.142	100	45.205	100	32.489	100	39.612	100	3.473

Figur 31 De skånske Krigskommissariers indtægter fra 1. maj 1625 til og med den 30. apr. 1628. (Tal fra *RA, Mil. Rgsk, IIb, nr. 6b*).

småtolden fra den 1. maj 1625 og frem til årsdagen 1628, og af denne fremgår det, at deres gennemsnitlige indtægt har været ca. 2.700 rd. per måned (å 32 dage), hvis man fratrækker den gennemsnitlige indtægt, som de havde fra de jyske toldsteder. Forestiller man sig nu, at den gennemsnitlige ind- og udførsel af småtoldsbelagte varer var den samme i perioden fra den 15. maj 1628, hvor de første told- og afgiftsforhøjelser blev gennemført, og indtil den 25. okt. 1629, hvor de atter blev afskaffet, dvs. i en periode på 16½ måned (å 32 dage),

måtte man forvente et samlet toldudbytte på hhv. ca. 89.000 rd., hvis samtlige varer var belagt med dobbelt, og ca. 134.000 rd., hvis de var belagt med tredobbelt ind- og udførsels-told. Hvor stor omsætningen har været med afgiftsbelagte drikkevarer og slagtet kød, samt hvor stor, den reelle ind- og udførsel af småtoldsbelagte varer har været, er det umuligt at sige, men alt taget i betragtning forkommer det usandsynligt de samlede indtægter fra småtolden, rorstolden, vinaccisen etc. har været større end 100.000 rd.

Spørgsmålet er imidlertid, om det var hensigten, at samtlige indtægter fra småtolden, rortolden, vinaccise etc. skulle anvendes til Kejserkrigens finansiering. Som nævnt ovenfor var de ordinære indtægter fra småtolden øremærket til defensionsværket og garnisonerne i de skånske provinser, og spørgsmålet er om, rigsrådets bevilling den 6. maj 1628 indebar, at såvel de ekstraordinære som de ordinære indtægter af småtolden skulle anvendes til Kejserkrigens finansiering. Da De skånske Kommissariers regnskaber over indtægterne fra småtolden fra den 1. maj 1628 og de næstfølgende år desværre er til konservering for tiden, har det ikke været muligt at afklare, hvor stor en del af de samlede småtoldsindtægter, der blev oppebåret af De skånske Kommissarier efter toldforhøjelserne i maj 1628. En del tyder dog unægteligt på, at det kun var merindtægterne, der skulle indleveres i 'Chr. IV's krigskasse', mens de ordinære indtægter fra småtolden fortsat skulle oppebæres og anvendes af De skånske Kommissarier efter de samme retningslinjer og til de samme formål, som det var sket siden institutionens oprettelse i 1625.

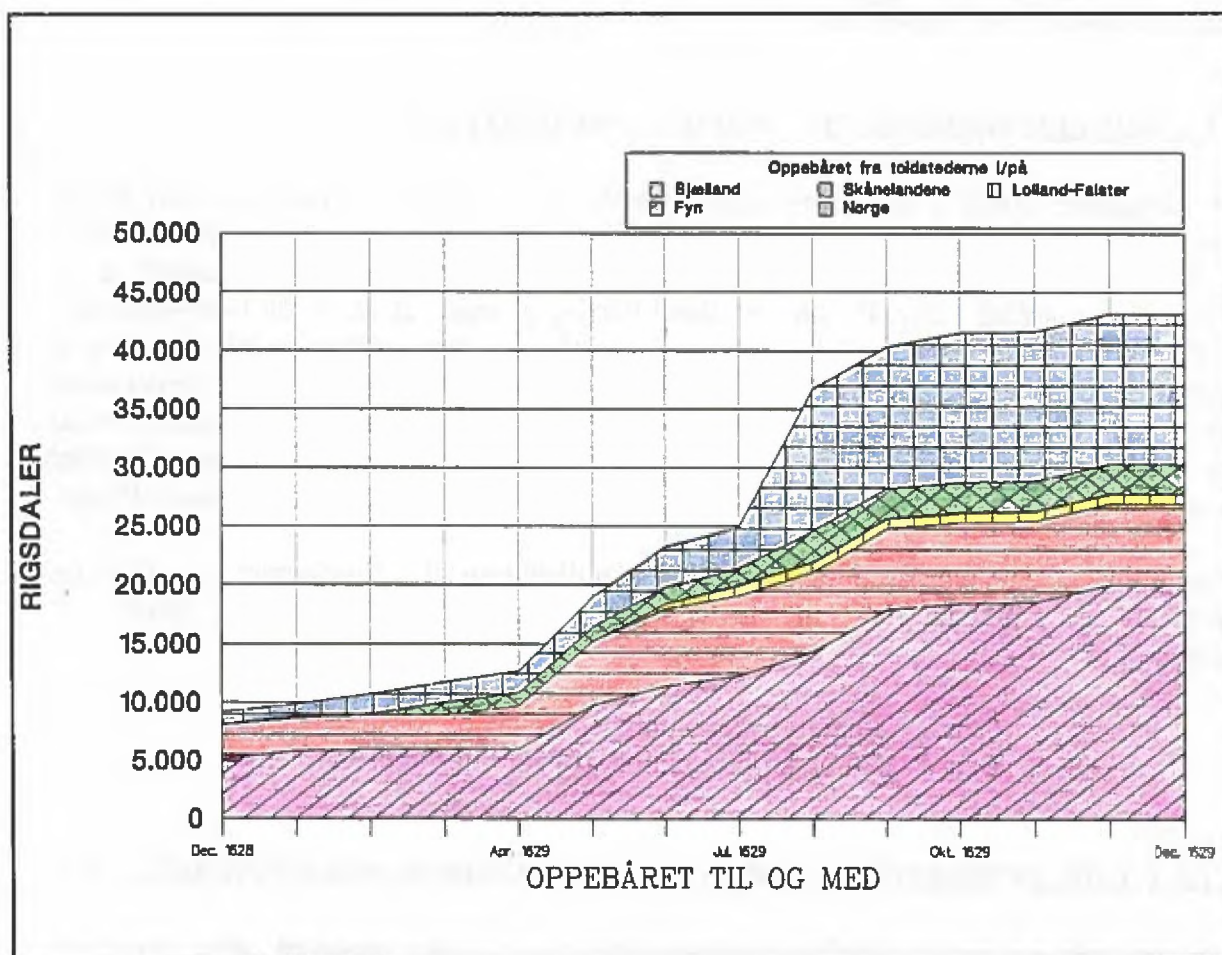
Hvorom alting er, så skabte rigsrådets told- og accisebevilling et akut administrativt problem i maj 1628; idet det åbenbart var uklart hvem, der skulle forestå oppebærelsen af de ekstraordinære indtægter. De daværende beslutningstagere synes således ingenlunde at have

A. Danmark:			
1. Sjælland	20.048 rd.	66%	46%
2. Skåne, Halland og Blekinge	6.812 rd.	22%	16%
3. Lolland-Falster	847 rd.	3%	2%
4. Fyn	2.595 rd.	9%	6%
<hr/>			
Danmark i alt:	30.302 rd.	100%	70%
<hr/>			
B. Norge:	12.834 rd.	100%	30%
<hr/>			
Tilsammen:	43.136 rd.	-	100%

Figur 32 Generalkrigszahlkommissarie Niels Krags told- og acciseindtægter. (Tal fra Appendix 2, s. 72).

taget det for givet, at 'kronen' skulle gøre dette. Selv Chr. IV anerkendte, at disse indtægter i princippet ikke vedrørte ham. I en egenhændig skrivelse lod han rigsrådet forstå, at "... uorris Renthemeister inted med contributionen haffuer at Skaffe uyder end med den, uorre lehn och købsteeder vdgiffuer" (Egenh. Breve II, s. 157). Da regeringen hævdede småtolden i februar 1625, fandt man som bekendt frem til den løsning, at der skulle udpeges to kommissarier blandt de rigsråder, der havde residens i de skånske provinser, eller såfremt disse var indisponible eller ligefrem manglede, blandt de lokale adelsmænd. På 'Rigens' vegne skulle disse kommissarier oppebære og forvalte de ekstraordinære indtægter i kraft af toldforhøjelserne (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. I, s. 449f.; Kanc. Brevb. 1624-26, s.

351 samt *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 322f. og s. 780). I 1628 var situationen imidlertid en ganske anden: mens toldforhøjelsen i 1625, tog sigte på at tilvejebringe midler til at afholde udgifter, der knyttede sig til en bestemt del af riget, var told- og afgiftsforhøjelserne i 1628 møntet på udgifter, der principielt kunne opstod overalt i riget. Det var derfor helt naturligt, at rigsrådet foreslog, at indtægterne fra disse skulle oppebæres af en "*general krigs zal commissarius*", hvis virkefelt skulle være hele riget. Når rigsrådet samtidigt foreslog, at generalkrigszahlkommissarien ikke blot skulle oppebære og forvalte ekstraindtægterne fra told- og afgiftsforhøjelsen, men også fra "*... anden contribution, som til disse landes och befestningers defension och securitet intages och opbærges*", hang det selvfølgelig sammen med, at ekstraskatte- og kontributionsbevillingerne var givet til nøjagtigt det samme formål, som told- og afgiftsforhøjelserne (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 135). Chr. IV, der utvivlsomt gerne havde set et embede som generalkrigszahlkommissarie oprettet for længe siden, modtog rigsrådets forslag overordentligt positivt, og efter behændigt at have fjernet forslaget mere betænkelige sider, udnævnte han Niels Krag til generalkrigszahlkommissarie den 23. jun. 1628, hvormed det i realiteten var blevet besluttet, at 'Rigens' ekstraordinære told- og acciseindtægter under Kejserkrigen skulle oppebæres af Niels Krag og ingen anden (*Egenh. Breve* II, s. 157f. samt *CCD* IV, s. 418f.).

Figur 33 Kronologisk oversigt over generalkrigszahlkommissarie Niels Krags told- og acciseindtægter. (Tal fra Appendix 2, s. 72).

Hvor store Niels Krags told- og acciseindtægter var, og hvorledes indtægterne fordeler sig på de forskellige landsdele, fremgår af Figur 32. Som man ser, var indtægterne af et yderst

beskedent omfang i forhold til de ekstraskatteindtægter, man samtidigt oppebar. I sin samlede regnskabsperiode fra den 17. dec. 1627 til den 1. jan. 1630 kunne Niels Krag således ikke indtægtsføre mere end 43.136 rd., dvs. skønsvist 7-8 pct. af det samlede ekstraskatteprovenu, der blev oppebåret i den tilsvarende periode. Indtægternes kronologiske fordeling kan kun angives med større præcision for den sidste halvdel af perioden, men som det fremgår af Figur 33, blev næsten 3/4 dele af indtægterne oppebåret, efter freden blev sluttet i Lübeck den 12. maj 1629.

Hvorvidt der er blevet oppebåret ekstraordinære told- og acciseindtægter udenom Niels Krags regnskab er et åbent spørgsmål, som kun en minitiøs gennemgang af samtlige de daværende told- og acciseregnskaber vil kunne afgøre. En sådan gennemgang har jeg imidlertid ikke fundet det hensigtsmæssigt at gennemføre, da man på forhånd måtte gå ud fra, at resultat, som man ville nå, ikke ville komme til at stå i et rimeligt forhold til den tid, gennemgangen ville tage. Som nævnt må man forvente, at det maksimale udbytte fra småtolden, rorstolden, vinaccisen etc. næppe har været over 100.000 rd., og man må skønsvist gå ud fra, at De skånske Kommissarier har skullet indkassere 40-50.000 rd. af disse midler, hvorved Niels Krags ideelle told- og acciseudbytte kan anslås til 50-60.000 rd. Heraf følger, at hans reelle indtægter sandsynligvis har ligget på maksimalt 17.000 rd. mindre end hvad, han i absolut bedste fald kunne have oppebåret.

3.1.1.2. MIDLER OPPEBÅRET I FORM AF NATURALIER:

I det foregående afsnit er det blevet opgjort, hvor store midler, der formelt set er blevet indbetalt til 'Chr. IV's 'krigskasse' fra Danmark-Norge i form af penge. Penge var imidlertid ikke det eneste betalingsmiddel, hvormed Chr. IV kunne dække sine driftsudgifter til personel. I min artikel "Chr. IV som taktiker" har jeg påpeget, at en række bestemmelser i Chr. IV's krigsartikler havde til følge, at kongen reelt betalte sine soldater en fuld månedssold i kraft af det dem udleverede krigsmateriel (*Kirchmeier-Andersen* 1988, s. 47). Tilsvarende dokumenterer diverse afregninger, at Chr. IV i flere tilfælde udbetalte soldaterne en del af deres løn i form af mad og drikke. I det følgende skal det derfor blive undersøgt i hvilket omfang, 'krigskassen' er blevet tilstillet betalingsmidler af denne slags fra Danmark-Norge.

Afhængig af måden, hvorpå de dansk-norske naturaliebidrag blev tilvejebragt, og afhængig af hvornår, de oprindeligt blev stillet til Chr. IV's rådighed, kan de indeles i midler, der stammede fra:

- 1) Chr. IV's naturaliebeholdninger forud for Kejserkrigen;
- 2) Den dansk-norske produktion af naturalier under krigen;

3.1.1.2.1. CHR. IV'S NATURALIEBEHOLDNINGER FORUD FOR KEJSERKRIGEN:

Ud fra en samlet vurdering af det foreliggende kildemateriale tyder meget på, at de naturalier, der lå opmagasineret i Chr. IV's slotte, tøjhuse, proviantgårde etc. ved oprustningernes start, kun kom til at udgøre et beskedent bidrag til Kejserkrigens finansiering. Tilsyneladende var det kun førkrigsbeholdningerne af våben og udrustning, der blev taget i anvendelse, hvorimod beholdningerne af proviant ikke synes at have spillet nogen nævneværdig rolle. Det er dog

ikke til at afgøre i hvilket omfang førkrigsbeholdningerne af krigsmateriel kom til at bidrage til krigens finansiering, men efter alt at dømme har tøjhusene været tilstrækkeligt velforsynede til at bevæbne og udruste størsteparten af en styrke på mindst 4.000 ryttere og 12.000 fodfolk (*Kirchmeier-Andersen* 1988, s. 6-15).

3.1.1.2.2. DEN DANSK-NORSKE PRODUKTION AF NATURALIER UNDER KRIGEN:

Til denne kategori vil jeg henføre de midler, hvorom det gælder:

- 1) at produkterne blev fremstillet i løbet af krigen;
- 2) at de vederlagsfrit blev stillet til statens rådighed i form af naturalier;
- 3) at de ad forskellige veje og på forskellig vis blev overført til '*Chr. IV's krigskasse*' og herfra udleveret til kongens soldater som enten forskud eller afdrag på deres løn.

'*Krigskassens*' indtægter af dansk-norske naturalier, som blev fremstillet i løbet af krigen og vederlagsfrit stillet til statens rådighed, kom praktisk talt udelukkende fra naturalieindtægterne i de dansk-norske len. Naturalier, der på forskelligvis blev stillet til rigets rådighed så at sige udenom lensapparatet, var nemlig af en sådan karakter, at de ganske enkelt ikke kunne bruges til at aflønne Chr. IV's soldater med.

En samlet opgørelse over, hvor stor en andel af den dansk-norske naturalieproduktion, der blev indleveret til '*Chr. IV's krigskasse*' forudsætter en minutøs gennemgang af samtlige lensregnskaber fra Danmark-Norge i regnskabsårene 1. maj 1625 til 30. apr. 1630. Fra de naturalieforvaltende embeder, hvor lensmændene indleverede deres indtægter, findes der kun bevaret yderst få regnskaber, hvorimod rækken af lensregnskaber er så godt som komplet for regnskabsårene 1625/26-1629/30. Der ville alt i alt have været tale om en gennemgang af lidt over 250 lensregnskaber, og da jeg på forhånd skønnede, at '*krigskassens*' indtægter af naturalier produceret i Danmark-Norge under krigen utvivlsomt var relativt beskedent i forhold til '*krigskassens*' indtægter fra de ekstraordinære pengeskatter udskrevet til krigens, fandt jeg rigtigst at bruge mine kræfter og min tid på en fuldstændig gennemgang af de bevarede ekstraskattemandtal fremfor at gennemgå lensregnskaberne.

Det ligger derfor i sagens natur, at der hér kun kan blive tale om et forsigtigt skøn over '*krigskassens*' samlede indtægter af dansk-norske naturalier produceret under krigen. Til det formål har jeg udarbejdet Figur 34. Af denne vil man kunne se, hvad embedsmændene i den centrale finansforvaltning skønnede, at lensindtægterne ville blive i 1608, og hvad dr. phil. Jens Engberg har opgjort de faktiske lensindtægter til i regnskabsårene 1641/42 og 1642/43, dvs. umiddelbart før Torstensson-fejden og den efterfølgende finansmisere. Som man ser, har de samlede lensindtægter åbenbart været af den samme størrelsesorden 17 år før Kejserkrigen som 12-13 år efter. Indtægterne i 1608 skønnede man til at blive i alt omk. 225.000 rd. og ifølge Engbergs undersøgelser blev de hhv. 267.000 rd. og 251.000 rd. i 1641/42 og 1642/43. På grundlag af disse beløb kan man rimeligvis gå ud fra, at lensindtægterne maksimalt kan have ligget på omkr. 225-250.000 rd. om året i krigsårene 1625-29, og dermed i alt har beløbet sig til 1.125-1.250 mill. rd. i perioden fra den 1. jan. 1625 til den

OMRÅDE:	FORVENTET INDTÆGT I 1608/09 (rd.)		FAKTISK INDTÆGT I 1641/42 (rd.)		FAKTISK INDTÆGT I 1642/43 (rd.)	
A. Danmark:						
1. Jylland	58.500	26%	91.200	34%	82.100	33%
2. De ikke-besatte provinser:						
Fyn og Langeland	9.000	4%	15.500	6%	12.800	5%
Lolland-Falster	2.500	1%	0	0%	0	0%
Sjælland	34.100	15%	88.400	33%	85.100	34%
Skåne, Halland og Blekinge	22.300	10%	29.800	11%	26.300	10%
Bornholm	2.300	1%	3.700	1%	2.300	1%
De ikke-besatte provinser i alt:	70.200	31%	137.400	51%	126.500	50%
Danmark i alt:	128.700	57%	228.600	85%	208.600	83%
B. Norge:	38.900	17%	30.800	12%	36.500	15%
C. Gotland og Øsel:	9.600	4%	3.500	1%	3.100	1%
D. Island, Færøerne og Vespene:	6.300	3%	3.700	1%	3.100	1%
E. Den 'uvise' indtægt:	44.000	19%	inkluderet i beløbene foroven		inkluderet i beløbene foroven	
Tilsammen:	227.500	100%	266.600	100%	251.300	100%

Figur 34 'Rigens' forventede lensindtægter i 1608/09 samt de faktiske lensindtægter i 1641/42 og 1642/43. (Tal fra Grundtvig 1872, s. 28-98 og Engberg 1972, s. 294-309).

31. dec. 1629.

Spørgsmålet er imidlertid i hvilket omfang, disse indtægter er blevet hhv.:

- 1) forhøjet på grund af ekstraordinære foranstaltninger, truffet m.h.p. krigens finansiering;
- 2) formindsket på grund af uforudsete og ekstraordinære tab som følge af fjendens erobringer.

'Rigens' indtægter fra lenene kunne i princippet forhøjes ekstraordinært på to måder. Enten kunne man forøge dem ved at mindske den del af lenenes bruttoindtægter, som de respektive lensmænd fik udbetalt i løn og til dækning af diverse driftsudgifter, eller også kunne man forhøje de skatter og afgifter, rigets indbyggere var forpligtiget til at indlevere til lensmændene. Selvom begge metoder synes at være blevet anvendt under Kejserkrigen, tyder en samlet vurdering af kildematerialet tydeligvis på, at Chr. IV kun i et begrænset omfang har været i stand til at forhøje sine lensindtægter ved at reducere lensmændenes andel af lenenes bruttoindtægter, hvorfor denne fremgangsmåde ikke vil blive gjort til genstand for en nærmere undersøgelse her.

OMRÅDE:	I. PROVENUET FRA LANDBEFOLKNINGEN:					II. PROVENUET FRA PRÆSTESKABET:		III. I ALT:	
	SKATTEN TIL LEVERING:					SKATTEN TIL LEVERING:			
	1/5 1627 (rd.)	FASTELAVN (24/2) 1628 (rd.)	24/6 1628 (rd.)	JUL 1628 (rd.)	1/5 1629 (rd.)	FASTEL. (24/2) 1628 (rd.)	JUL 1628 (rd.)	(rd.)	
A. Danmark:									
Nørrejylland	10.807	-	-	-	-	-	-	10.807	5%
Fyn og Langeland	3.398	-	-	7.810	4.282	795	444	16.730	7%
Lolland-Falster	2.449	14.812	1.150	6.322	3.307	467	183	28.690	13%
Sjælland	6.232	40.101	3.080	16.240	8.673	1.880	732	76.936	34%
Skånelandene	5.414	43.139	3.397	17.871	9.485	3.102	1.242	83.649	37%
Bornholm	0	4.820	365	2.064	2.416	201	101	9.967	4%
Danmark i alt:	28.299	102.871	7.992	50.307	28.163	6.445	2.702	226.779	100%
B. Norge:	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
C. Gotland:	0	?	?	?	?	?	?	?	-
Tilsammen:	28.299	102.871	7.992	50.307	28.163	6.445	2.702	226.779	100%

Figur 35 Anslået værdi af det ideelle ekstraskatteprovenu fra naturalieskatterne udskrevet under Kejserkrigen. (Tal fra Appendiks 3: 13. del).

Ekstraordinære forhøjelser af de naturalieskatter og -afgifter, indbyggerne skulle lægge, skete gennem udskrivelse af ekstraordinære naturalieskatter. Af sådanne blev der udskrevet 8 i løbet af Kejserkrigen. En detaljeret gennemgang af hver af disse skatter tillader pladsen ikke, men i Appendiks 3 vil man kunne se, hvornår, af hvem og hvorledes, de skulle lægges. Hvor stort et provenue de indbragte, afhæng naturligvis af til hvilken pris, naturalierne kunne afsættes. Benytter man imidlertid de priser, Chr. IV fastsatte (se Appendiks 3: 15. del), kan provenuets samlede værdi skønsvist opgøres som i Figur 35. På grundlag af denne opgørelse, må man rimeligvis gå ud fra, at 'Rigens' lensindtægter er blevet forøget med maksimalt omk. 225.000 rd. i kraft af ekstraordinære foranstaltninger.

I hvilken udstrækning lensindtægterne er blevet formindsket på grund af krigen, kan man i sagens natur kun gætte sig til; men den nedgang, der har været, har vel fremfor alt skyldtes tabet af Jylland i efteråret 1627. Som det fremgår af Figur 34, viste Jens Engbergs undersøgelser, at de jyske len tegnede sig for ca. 1/3 af den centrale finansforvaltnings samlede lensindtægter i regnskabsårene 1641/42 og 1642/43. Hvad embedsmændene tilsvarende skønnede, at de samlede indtægter fra Jylland ville blive i 1608, fremgår uheldigvis ikke af det bevarede overslag, men den procentvis andel af de såkaldt 'visse' indtægter fra de jyske len skønnede embedsmændene i det mindste til at ville blive ca. 26 pct. Går man herefter ud fra, at Jyllands andel også har været 1/3, indtil halvøen blev besat i september/oktober 1627, og antager man desforuden, at selve besættelsen og de omfattende krigsødelæggelser i Jylland havde tilfølgende, at central forvaltningens indtægter fra de jyske len udeblev fra efteråret 1627 og helt frem til mit opgørelsestidspunktet den 31. dec. 1629, dvs. i mere end to fulde to år, kan det skønsvist anslås, at Jyllands besættelse må have betydet en nedgang i rigets lensindtægter på 150-170.000 rd.

Tager man højde for de ekstraordinære indtægter og de uforudsete tab, riget uvilkårligt må antages at have haft som følge af krigen, kommer man til slut frem til, at den centrale finansforvaltning i riget må have haft en samlet indtægt fra de dansk-norske len på i alt 1.180-1.645 mill. rd. fra den 1. jan. 1625 til den 31. dec. 1629. Hvor stor en andel af disse indtægter, der blev stillet til rigets rådighed i form af hhv. naturalier og penge, kan kun besvares på baggrund af en grundig gennemgang af de bevarede lensregnskaber. Støtter man sig imidlertid fortsat til Jens Engbergs undersøgelser, kan man vel rimeligvis gå ud fra, at mindst 2/3 af de 'ordinære' lensindtægter fra Danmark i fredstid blev stillet til rådighed i form af naturalier. Hvor stor en brøkdel af de resterende indtægter, der blev oppebåret i form af naturalier, er det derimod vanskeligere at give et kvalificeret bud på, men antager man, at alle anvisninger til lenene er blevet betalt med naturalier, kan maksimalt omkr. 85 pct. af de 'ordinære' lensindtægter fra Danmark være oppebåret i form af naturalier. Hvad de 'ekstraordinære' indtægter angår, blev de alle indleveret som naturalier. Fra Norge og de øvrige rigsdele kan man tilsvarende antage, at maksimalt omkr. 70 pct. af de samlede lensindtægter har været naturalier (*Engberg 1972*, s. 304 og s. 308). Ud fra disse antagelser kan man sluttelig beregne de samlede naturalieindtægter fra lenene under krigen på følgende måde:

1) 'Ordinære' naturalieindtægter fra Danmark:	660-760.000 rd.
2) 'Ordinære' naturalieindtægter fra Norge:	130-150.000 rd.
3) 'Ekstraordinære' naturalieindtægter:	ca. 225.000 rd.
<hr/>	
I alt:	1.015-1.135.000 rd.

Rigets samlede naturalieindtægter fra de dansk-norske len må forventes at have været 1-1.2 mill. rd. i løbet af Kejserkrigen. Det næste spørgsmål bliver så, hvor stor en andel af disse naturalier, der kan tænkes at være udleveret til soldaterne på regnskab af deres løn. Som før kan der kun blive tale om et kvalificeret gæt, idet flere af de mest centrale naturalieregnskaber fra krigen er gået tabt. En grundig gennemgang af kancelliets brevkopibøger samt de bevarede aktstykker fra Chr. IV's forhandlinger med rigsrådet viser dog, at rigets naturalieindtægter for langt størsteparten har været reserveret til flådens behov. Fra og med besættelsen af Jylland synes kun de ekstraordinære indtægter fra kornskatten til levering sankthansdag 1628 at være anvendt til at aflønne Chr. IV's hær med, og som det fremgår af Figur 35 indbragte denne skat kun korn til en samlet værdi på knapt 8.000 rd. De proviantregnskaber, der findes bevaret, synes endvidere at kunne dokumentere, at naturalieleverancerne fra de norske len, på intet tidspunkt var af en sådan konsistens, at de kunne anvendes til at aflønne soldaterne med. Der var nemlig tilsyneladende kun tale om byggematerialer, først og fremmest træ (*DiEwa*).

Ser man bort fra kornskatten til levering sankthansdag 1628, var det altså tilsyneladende kun naturalieindtægterne i de danske len fra oprustningernes start i begyndelsen af 1625 og indtil Jyllands besættelse, som umiddelbart kan tænkes at have været anvendt til aflønning af Chr. IV's soldater, og på grundlag af de foregående skøn og antagelser, kan de i alt anslås at have beløbet sig til 520-580.000 rd. Hvor stor en andel heraf, der blev sendt til Tyskland, og dér anvendt til at aflønne Chr. IV's soldater med, er usikkert, men det har drejet sig om mindst halvdelen. Regnskaberne fra Chr. IV's proviantmester, Wulbern Gabel, godtgør således, at provianthusene i Glückstadt og Stade fik leveret proviant til en samlet værdi på næsten

100.000 rd. fra de danske len i tidsrummet fra oprettelsen af Wulbern Gabels embede i oktober 1625 og frem til efteråret 1627 (se Appendiks 2, s. 77). Herudover vides det med sikkerhed, at der før årsskiftet 1626/27 fra lenene i Danmark til Tyskland er blevet sendt omfattende proviantleverancer, som ikke er blevet indleveret til Wulbern Gabel. I september 1625 gav Chr. IV således ordre til, at der fra de danske len skulle fremsendes naturalier til en samlet værdi på ca. 86.000 rd., og disse naturalier skulle leveres i Bremen (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 503-506). I sommeren 1626 fik lensmændene ligeledes befaling til at sende så meget proviant som muligt til kongens fellejre i Tyskland, og selvom provianten denne gang skulle leveres på Elben, er det ikke nødvendigvis ensbetydende med, at Wulbern Gabel modtog alle leverancerne.

Sammenfatter man de forudgående betragtninger, antagelser og skøn, kan det med al rimelighed anslås, at '*krigskassens*' samlede indtægter af naturalier produceret i Danmark-Norge under Kejserkrigen mindst har beløbet sig til 1/4 mill. rd. På den anden side kan indtægterne dårligt tænkes at have beløbet sig til mere end 600.000 rd. Da de sparsomme oplysninger, der findes i det øvrige kildemateriale, dog stærkt peger på, at de reelle indtægter har ligget væsentligt tættere på minimumsgrænsen, end på maksimumgrænsen, vil jeg derfor sætte '*krigskassens*' naturalieindtægter fra Danmark-Norge til i alt 300-400.000 rd.

3.1.2. UDENLANDSKE MIDLER:

3.1.2.1. MIDLER OPPEBÅRET I FORM AF PENGE:

Til denne kategori vil jeg henføre de midler, som '*Chr. IV's krigskasse*' modtog fra udlandet i form af penge. Afhængig af den måde, hvorpå midlerne blev ydet, falder de i tre delkategorier, nemlig hhv.:

- 1) Subsidier
- 2) Afgifter i forbindelse med gennemfart af områder under Chr. IV's kontrol
- 3) Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser

3.1.2.1.1. SUBSIDIER:

En samlet opgørelse over '*krigskassens*' indtægter i form af subsidier kan man finde i Figur 36, hvoraf det desuden fremgår, hvor store indtægter '*krigskassen*' ville have haft, såfremt Chr. IV havde modtaget alle de subsidier, han var blevet lovet. Det skal understreges på det kraftigste, at der blot er tale om en vejledende opgørelse. Hvor store subsidier, Chr. IV reelt blev lovet, har således været genstand for livlig debat lige siden, løfterne i sin tid blev givet. Skulle det imidlertid vise sig, at de i Figur 36 anførte opgørelser af de lovede subsidiers omfang er forkerte, kan man dog være rimelig sikker på, at de 'korrekte' tal i så fald er større end figurens. Ved figurens udarbejdelse er eventuelle tvivlsspørgsmål vedrørende de lovede subsidiers størrelse, som princip blev afgjort til Chr. IV's fordel. Tilsvarende kan der være nogen tvivl om, hvorvidt samtlige indbetalinger af udenlandske subsidiepenge er kommet med i figuren. Denne tvivl begrænser sig dog til indbetalingerne fra Den

Bidragsyder:	LOVEDE SUBSIDIER:					FAKTISK BETALTE SUBSIDIER:		
	Per måned á 32 dage (rd.)	Per år á 365 dage (rd.)	Perioden, hvor subsidierne (rimeligvis) burde være blevet ydet:	I alt antal mdr. ca. år	I alt love at yde: (rd.)	Beløb (rd.)	Pct. af det lovede beløb:	
England	120.000	-	29/5 1625 - 22/3 1627	21	-	2.366.250 ^a	535.511	22
Holland	20.000	-	1/1 1626 - 1/1 1629	36	-	720.000	417.395	57
Frankrig	-	208.333	1/1 1625 - 1/1 1629	-	4	833.333	270.833	32
Den nedersachsiske Kreds	61.268 ^b	-	28/5 1625 - Okt. 1627	27	-	1.654.236	457.038 ^c	28
Hertugdømmet Slesvig	-	-	1626	-	-	40.000	40.000	100
Kremper og Wilster Marsken	-	-	1626	-	-	20.000	?	?
Nordditmarsken	-	-	1626?	-	-	?	?	?
Sønderditmarsken	-	-	1626	-	-	10.000	?	?
Schauwenburg	-	-	1626	-	-	10.000	10.000	100
Hamburg	-	-	1629	-	-	10.000	10.000	100
Tilsammen:	-	-		-	-	5.663.819	1.740.777	31

^a: Næmlig: 120.000 rd. x 20 22/32 mdr.
^b: 1 måneds 'tripelhjælp in triplo' fra Den nedersachsiske Kreds' stænder (se Figur 37).
^c: Hertil skal lægges værdien af kredsens subsidiebidrag i form af 'frit kvarter'.

Figur 36 Antallet af subsidier, som Chr. IV på den ene side blev lovet og som han på den anden side faktisk fik tilstillet. (Tal fra *Dan-Nor. Trak. III*, s. 639 samt *Appendiks 2*).

nedersachsiske Kreds, Ditmarsken samt Kremper og Wilster Marsk, idet de faktiske bidrag fra de øvrige stater og områder efter alt at dømme er blevet indfanget i et tilstrækkeligt fyldestgørende omfang.

3.1.2.1.1.1. Den nedersachsiske Kreds:

Når det ikke har været muligt at foretage en udtømmende opgørelse over subsidieindbetalingerne fra Den nedersachsiske Kreds, skyldtes det først og fremmest, at subsidieregnskabet mellem Chr. IV og Den nedersachsiske Kreds aldrig blev gjort op. Ved fredshandlingerne, der blev indledt i Lübeck i januar 1629, og som endte med fredsafslutningen den 12. maj 1629, krævede de kejserlig-katolske forhandlere, at Chr. IV skulle opgive alle sine fordringer på krigsskadeerstatninger og på krigsomkostninger i Det tyske-romerske Rige, og selvom det næppe har behaget Chr. IV, måtte han til sidst bøje sig for dette krav. Det lykkedes ham dog at få optaget det forbehold i den endelige fredstraktat, at "... alle und jede vor disem im Nidersächsischen craiss erhobenen kriegswesen zuegestandene rechtmessige forderungen", ikke var omfattet af fredens bestemmelser (*Dan-Nor. Trak. IV*, s. 80f.).

Havde det ikke været fordi, at Chr. IV blev tvunget til at opgive alle sine fordringer på krigsskadeerstatninger og på krigsomkostninger i Det tysk-romerske Rige, havde han utvivlsomt krævet Den nedersachsiske Kreds til regnskab for de subsidiepenge, han var blevet lovet, og som han i vid udstrækning allerede havde lagt ud (se f.eks. *Opel II*, s. 287). Nu fandt denne afregning imidlertid ikke sted, og det betød, at det aldrig blev aktuelt for Den nedersachsiske Kreds' medlemmer at foretage en systematisk opgørelse over værdien af de utallige og mangeartede former for ydelser, de mere eller mindre bevisligt og mere eller mindre nødtvungent havde måttet bidrage med til Chr. IV's krigsførsel. For nærværende undersøgelse har det betydet, at det væsentligste kildemateriale i forbindelse med opgørelsen over subsidieindbetalingerne fra f.eks. England og Holland, aldrig blev skabt for Den nedersachsiske Kreds' vedkommende. Det er muligt, at en gennemgang af kildematerialet i Niedersachsens forskellige 'Staats'-arkiver for en stor del ville kunne have rådet bod på denne mangel, men en sådan omfattende gennemgang har jeg ikke haft mulighed for at foretage.

3.1.2.1.1.1. Fradraget for 'frit kvarter':

Det pudsige er imidlertid, at Chr. IV og hans embedsmænd har været stort set ligeså uvidende om Den nedersachsiske Kreds' reelle bidrag til '*Chr. IV's krigskasse*', som vi er det i dag. Hver gang, Chr. IV skulle afregne med en af sine soldater, medførte denne uvidenhed, at man ikke vidste, hvor stor en del af lønnen, den givne soldat havde fået udbetalt, mens han havde opholdt sig i Den nedersachsiske Kreds. Man vidste måske, hvor mange penge og naturalier soldaten havde oppebåret fra de af kongens embedsmænd, der førte regnskab over deres udgifter, men hvor store ydelser, soldaten havde oppebåret derudover, havde man praktisk talt intet begreb om. Afregnes skulle der imidlertid, hvorfor man nødvendigvis måtte finde frem til en eller anden måde at trække soldaten for de ydelser, som han med al sandsynlighed havde oppebåret på denne måde. Som det fremgår af de afregninger, der endnu findes bevaret, blev løsningen den, at man uden videre tog for givet, at den afregnende soldat havde nydt 'frit kvarter' under hele sin tjeneste, og som sådan trak man ham for den fulde værdi heraf igennem hele hans tjenesteperiode, idet man beregnede værdien af 'frit kvarter' efter de retningslinjer, der var angivet herfor i Chr. IV's krigsartikler (*TKIA*, A 150 og A 151). I praksis har denne fremgangsmåde, som soldaterne tilsyneladende stod magtesløse overfor, haft den for Chr. IV overordentligt gunstige konsekvens, at Chr. IV fik afviklet langt størsteparten af soldaternes retmæssige besoldningskrav, uanset hvor beskedne de ydelser var, som soldaterne havde oppebåret, mens de befandt sig i Den nedersachsiske Kreds, og uanset hvor ringe, subsidieindbetalingerne fra Den nedersachsiske Kreds havde været. Går man ud fra de lønninger, Chr. IV lovede sine soldater i perioden fra den første generalmønstring den 28. maj 1625 og frem til Jyllands erobring i efteråret 1627, og går man ud fra de regiments- og kompagniopbygninger, kongen benyttede i denne del af krigen, kan det på grundlag af bestemmelserne i Chr. IV's krigsartikler beregnes, at den ovennævnte praksis, i realiteten har betydet, at Chr. IV fik afviklet gennemsnitligt ca. 45 pct. af sine ideelle besoldningsudgifter til hvert af sine fodfolksregimenter og mellem 38 pct. og 50 pct. for hver sine rytterenheder i kraft af fradraget for frit kvarter (*CCD IV*, s. 307 samt *Bestal. Fortegn.*). For en samlet betragtning må det betyde, at Chr. IV alene i kraft af 'kvarter-fradraget' har kunnet kreditere sig et samlet beløb af størrelsesorden 2-3, ja måske helt op til 4 mill. rd. På grundlag af de undersøgelser, jeg har fremlagt i Appendiks 1, kan det skønsvist anslås, at Chr. IV i perioden fra maj 1625 til den oktober 1627 havde gennemsnitligt 10.000 ryttere og 22.000 fodfolk, som han selv skulle aflønne med midler fra

sin 'krigskasse', og hver af disse ryttere har han kunnet trække for mindst 5.5 rd. i hans månedssold i de i alt 27 måneder perioden strækker sig over, og for hver af fodfolks-soldaterne tilsvarende mindst 2.5 rd. (CCD IV, s. 307).

	BIDRAG, HVIS 'TRIPELHJÆLPEN IN TRIPLO' SKULLE YDES I:				Pct- vise and- del:
	1 måned å 32 dage	12 måneder å 32 dage	27 måneder å 32 dage (= perioden 28/5 1625 til 8/10 1627)	45 måneder å 32 dage (= perioden 28/5 1625 til 7/5 1629)	
KREDSSTAND:	(rd.)	(rd.)	(rd.)	(rd.)	
A. Fyrstedømmer:					
1. Braunschweig-Wolfenbüttel og Braunschweig-Calenberg	10.985	131.814	296.582	494.303	18
2. Braunschweig-Lüneburg	5.670	68.040	153.090	255.150	9
3. Grubenhagen	473	5.670	12.758	21.263	1
4. Mecklenburg	5.886	70.632	158.922	264.870	10
5. Holsten	6.300	75.600	170.100	283.500	10
6. Sachsen-Lauenburg	1.701	20.412	45.927	76.545	3
Fyrstedømmerne i alt:	31.014	372.168	837.378	1.395.630	51
B. Grevskaaber:					
1. Regenstein	189	2.268	5.103	8.505	0
C. Erkestifter:					
1. Magdeburg	10.238	122.850	276.413	460.688	17
2. Bremen	5.418	65.016	146.286	243.810	9
Erkestifterne i alt:	15.656	187.866	422.699	704.498	26
D. Stifter:					
1. Hildesheim	3.951	47.412	106.677	177.795	6
2. Halberstadt	3.402	40.824	91.854	153.090	6
3. Lübeck	284	3.402	7.655	12.758	0
4. Schwerin	756	9.072	20.412	34.020	1
5. Ratzeburg	189	2.268	5.103	8.505	0
Stifterne i alt:	8.582	102.978	231.701	386.168	14
E. Byer:					
1. Lübeck	3.780	45.360	102.060	170.100	6
2. Goslar	473	5.670	12.758	21.263	1
3. Mühlhausen	1.260	15.120	34.020	56.700	2
4. Northausen	315	3.780	8.505	14.175	1
Byerne i alt:	5.828	69.930	157.343	262.238	10
Tilsammen:	61.268	735.210	1.654.223	2.757.038	100

Figur 37 De enkelte kredsstanders bidrag ved udskrivningen af en 'tripelhjælp in triplo' i Den nedersachsiske Kreds. (Kilde: TKUA, Spec. Del, Rigskredsene, Nedersachsiske Kredsakter, nr. 22).

Nu ville det naturligtvis være forkert at betragte samtlige beløb, som Chr. IV kunne godskrive sig i kraft af 'kvarter-fradraget', som hidrørende fra Den nedersachsiske Kreds. I store dele af den aktuelle periode, befandt flere af de soldater, Chr. IV formelt var forpligtiget til at aflønne, sig ganske enkelt udenfor Den nedersachsiske Kreds, og af de ydelser, som soldaterne faktisk oppebar i kredsen, var i det mindste en mindre del tilført kredsen udefra. Men

selvom andre bidragsydere til '*Chr. IV's krigskasse*' således med rette har kunnet gøre krav på at have ydet visse af de beløb, Chr. IV kunne modregne i soldaternes besoldningskrav, har værdien af det samlede fradrag for 'frit kvarter', alligevel været af en sådan størrelsesorden, at man rimeligvis må gå ud fra, at Chr. IV i kraft af denne fradragningsordning i realiteten sikrede sig, at det fulde subsidiebidrag fra Den nedersachsiske Kreds blev indbetalt i '*krigskassen*'. Ideelt kan kredsens samlede subsidiebidrag under krigen beregnes til ca. 2.82 mill. rd., såfremt kredsen skulle være forpligtiget til at yde subsidier igennem hele krigen og dermed også i den del af krigen, hvor kredsen var 'besat' af Tilly og Wallenstein. Chr. IV synes dog almindeligvis at have anerkendt det princip, at områder under 'besættelse' automatisk blev fritaget for at erlægge skatter, subsidier etc., som de ellers var forpligtiget til at erlægge. Derfor har han vel også kunnet acceptere, at medlemmerne af Den nedersachsiske Kreds blev fritaget fra deres subsidiepligt, efterhånden som deres områder blev 'besat'. Hvornår de blev det, lader sig vanskeligt afgøre, men man kan vel under alle omstændigheder regne med, at Den nedersachsiske Kreds var fritaget for at yde subsidier efter hærens endelige tilbagetrækning fra kredsen i september/oktober 1627. Ud fra disse betragtninger kan det skønsvist beregnes, at kredsens ideelle subsidiebidrag maksimalt har beløbet sig til ca. 1.65 mill. rd. Af disse blev der ifølge kildematerialet indbetalt ca. 0.40 mill. rd. til '*Chr. IV's krigskasse*' i form af kontanter, hvilket giver en 'rest' på 1.25 mill. rd. Når man tager i betragtning, hvor store dele af hæren, der til hver en tid befandt sig indenfor kredsens grænser fra maj 1625 til oktober 1627, forekommer det ganske enkelt helt utænkeligt, at andre bidragsydere til '*Chr. IV's krigskasse*' end Den nedersachsiske Kreds med rette har kunnet gøre krav på at have ydet så stor en andel af de 3-5 mill. rd., at der ikke skulle blive mindst 1.25 mill. rd. tilbage som Den nedersachsiske Kreds' retmæssigt kunne gøre krav på at have betalt.

3.1.2.1.1.2. England:

Ser man bort fra Den nedersachsiske Kreds, hertugdømmet Slesvig og de andre nordtyske områder, som altså med nogen ret kan hævde at have indfriet deres subsidieforpligtigelser, omend det måske nok skete på en højst tvivlsom måde, fremgår det af Figur 36, at de øvrige subsidieydere kun i ringe grad har levet op til deres løfter. Det er allerede blevet understreget, at Figur 36 kun kan betragtes som vejledende. Men ikke desto mindre synes forskellen mellem de beløb, der burde være blevet indbetalt fra de øvrige subsidieydere, og de beløb, der faktisk blev indbetalt, at være så markant, at der dårligt kan være tvivl om, at de andre subsidieydere i uhyggelig grad har forsømt deres forpligtigelser.

Værst var England, der under ingen omstændigheder kan have indbetalt mere end 1/5 af de subsidier, de havde lovet Chr. IV. Oprindeligt skulle den engelske hjælp have været en ren 'troppehjælp', men af en række praktiske grunde og ikke mindst for at spare tid besluttede man sig hurtigt for, at Chr. IV selv skulle hverve de engelske 'hjelpeetropper'. Englænderne skulle til gengæld sende Chr. IV penge til dækning af hans hverve- og lønudgifter. Den 10. maj 1625 gav den engelske regering således lord Robert Anstruther, den engelske ambassadør hos Chr. IV, instruktion om, at den engelske konge månedligt ville overføre 30.000 £ sterling, dvs. 120.000 rd. efter den daværende kurs, til '*Chr. IV's krigskasse*' til dækning af hans løbende lønudgifter til de engelske 'hjelpeetropper' samt et engangsbeløb på 16.000 £ sterling (= 64.000 rd.) til dækning af hans hverveudgifter (*PubRecOff, S.P., DK Vol. 9, fol. 363*). Formelt havde denne omorganisering af den engelske krigshjælp til følge, at Chr. IV

overtog Charles I's rolle som krigsherre for de engelske 'hjelpetropper', og som sådan overtog han også det juridiske ansvar for betalingen af soldaternes løn. Nyordningen betød med andre ord, at de engelske 'hjelpetropper' mistede deres status af som 'hjelpetropper', og i stedet kom de til at indgå i kongens hær som 'lejetropper', hvilket set ud fra et krigsfinansielt synspunkt var en langt mindre gunstig situation for Chr. IV.

Som et led i aftalen med englænderne, der iøvrigt til punkt og prikke blev optaget og stadfæstet i den såkaldte Haagertraktat, som blev indgået mellem Danmark, England og Holland den 29. nov. 1625, skulle englændere have lov til delvis at afløse deres månedlige pengehjælp med troppehjælp, hvis de ønskede det. I art. 3 i den hemmelige memoire, der på dansk opfordring blev taget ad referendum til Haagertraktaten, blev det bestemt, at den engelske konge fortsat skulle være berettiget til at sende en fodfolksstyrke på 6.000 af sine egne undersåtter ("*ses propres subjects*") til Chr. IV's hær samt en hvervet(?) rytterstyrke på 1.000 ryttere, der skulle have det samme i løn, som Chr. IV gav sine ryttere. Tropperne skulle sendes med 3 måneders varsel ("*au bout de trois mois*") og alle de udgifter, den engelske konge havde i forbindelse med deres opstilling og aflønning, skulle han være berettiget til at lade korte i hans månedlige subsidier til Chr. IV (*Dan-Nor. Trak.* III, s. 644).

Af frygt for, at kongen af England blot ville benytte sig af denne mulighed for at afløse sin pengehjælp til at unddrage sig forpligtigelsen til at betale de lovede subsidier, gik Chr. IV aldrig gik med til at ratificere artikel 3 i den hemmelige memoire; Men selvom han således formelt var uforpligtet af artiklen, anerkendte han den ikke desto mindre. På foranledning af de forhandlinger, der blev ført med den engelske gesandt Thomas Roe i efteråret 1638, foretog Chr. IV's forhandler, Christoffer Pentz, en kritisk gennemgang af den øjeblikkelige status i det dansk-engelske subsidiemellemværende fra Kejserkrigens tid, og af denne fremgår det, at Chr. IV kun krævede de engelske subsidier betalt indtil det tidspunkt, general Morgans engelske 'hjelpekorps' indtrådte i Chr. IV's tjeneste, hvilket det gjorde den 23. mar. 1627 (*TKUA*, England, nr. 13 samt Appendiks 1, s. 145). At kongen har indtaget dette standpunkt, må vel betragtes som en overordentlig venlig gestus fra hans side. Ved fuld normeret styrke talte general Morgans 'hjelpekorps' kun omkr. 5.000 mand til fods, og de normative lønudgifter til korpset beløb sig kun til lidt over 40.000 rd. om måneden, dvs. til kun godt 1/3 af det beløb, Chr. IV ellers skulle have haft (*PubRecOff, S.P., DK Vol. 8, fol. 152* samt Appendiks 1, s. 145).

Alt taget i betragtning kan det anslås, at England burde have betalt Chr. IV 120.000 rd. per måned á 32 dage, begyndende den 29. maj 1625 og sluttende den 22. mar. 1627, dvs. i alt 2.366.250 rd. På grund af diverse regnskaber, opgørelser, kvitteringer og deslige kan det imidlertid gøres op, at englænderne kun fik indbetalt ca. 540.000 rd. eller lige godt 23 pct. af disse subsidier i løbet af krigen. Størsteparten, nemlig 315.500 rd. eller over 58 pct. blev allerede udbetalt i slutningen af 1625 og begyndelsen af 1626, hvor pengene blev overført til Hamburg per veksel (*AxAre1626*). Her blev de oppebåret af lord Anstruther, der sørgede for deres videre befordring til 'Chr. IV's krigskasse'. Af de resterende subsidier, der faktisk blev betalt, bør det vel nævnes, at næsten 60.000 rd. eller 11 pct. blev udbetalt i England til officerer og underofficerer, der havde fået Chr. IV's anvisning på at modtage deres 'rest' fra kongen af England på regnskab af de skyldige subsidier (*TKUA*, England, nr. 13).

3.1.2.1.1.3. Holland:

Bedst til at opfylde sine forpligtigelser var Holland, hvilket iøvrigt var den almindelige opfattelse allerede på Kejserkrigens tid. Ved indgåelsen af Haagertraktaten den 29. nov. 1625 forpligtigede hollænderne sig til hver måned at overføre 50.000 holl. gylden (= 20.000 rd.) til Hamburg og at udbetale dem til Chr. IV. Hvornår den periode begyndte, hvori subsidierne skulle ydes, fremgår ingen steder, men det har efter alt at dømme været den 1. jan. 1626. Tilsvarende giver kildematerialet heller ikke noget præcist svar på, hvornår subsidieperioden ophørte, men den har i hvert fald løbet helt frem til den 1. jan. 1629. Skønsvist kan det således gøres op, at hollænderne har skullet betale mindst 680.000 rd. (= 20.000 rd i 34 måneder á 32 dage), og maksimalt 770.000 rd. (= 20.000 rd i 38½ måned á 32 dage), hvis subsidieperioden undtagelsesvis har løbet helt frem til freden blev sluttet den 12. maj 1629. Af disse subsidier kan det med stor sikkerhed opgøres, at hollænderne har erlagt mindst 415.000 rd. Det vil med andre ord sige, at hollænderne under alle omstændigheder har erlagt mindst 53 pct. af de subsidier, de lovede. Hvor langt den reelle dækningsgrad har ligget over dette minimum, lader sig vanskeligt afgøre, men eftersom subsidieperioden næppe har strukket sig længere end til den 1. jan. 1629, og eftersom hollænderne efter alt at dømme har tilstillet Chr. IV subsidier for mindst 20.000 rd. udover de 415.000 rd., ligger den formentlig helt oppe på ca. 64 pct. eller knapt 2/3 (TKUA, Nederlandene, nr. 188).

3.1.2.1.1.4. Frankrig:

Tænker man på den store mistro og de ringe forventninger, ikke blot de danske rigsråder, men også Chr. IV nærede forud for Kejserkrigen til franskmændenes vilje til at indfri deres løfter om assistance til den forestående krig, er det bemærkelsesværdigt i hvor høj grad franskmændene faktisk levede op til deres løfter. I begyndelsen af 1625 havde Ludwig XIII lovet den brandenburgske gesandt, Christian v. Bellin, at han ville støtte den eller dem, der ville starte en krig i Tyskland mod kejser Ferdinand II og Den katolske Liga med 1.00 mill. franske gylden (= 416.666 2/3 rd.) i krigens to første år (*Opel II*, s. 119). I slutningen af november 1625, efter længere tids tøven om, hvor stor en del af denne støtte, der skulle udbetales til Chr. IV, besluttede Ludwig XIII sig til sidst for, at den ubeskåret skulle gå til den danske konge (TKUA, Frankrig, nr. 7; TKUA, Nederlandene, nr. 189 samt *Opel II*, s. 119, s. 284 ff. og s. 334ff.). Senere, da de to år var omme, forlængede Ludwig XIII sin støtte til Chr. IV med endnu to år, sådan at Chr. IV skulle få udbetalt 500.000 franske gylden (= 208.333 1/3 rd.) i hvert af årene 1627 og 1628 (TKUA, Nederlandene, nr. 189). Om støtten blev forlænget yderligere er usikkert, men at dømme efter kildematerialets noget dunkle oplysninger synes det ikke at have været tilfældet (TKUA, Nederlandene, nr. 189).

Alt i alt kan det således gøres op, at den franske konge lovede at støtte Chr. IV's militære engagement i Tyskland med subsidier for et samlet beløb på mindst 2.0 mill. franske gylden eller omregnet til rigsdaler: 833.333 1/3 rd. Kort sagt et betragteligt beløb, der indplacerede Frankrig som en endnu mere indbringende alliancepartner end Holland. Men som det bl.a. gjaldt for kongen af England, evnede kongen af Frankrig kun dårligt at indfri sine løfter, omend han formåede at gøre det en anelse bedre end sin engelske kollega. Det kan således med stor sikkerhed slås fast, at Chr. IV i løbet af Kejserkrigen fik udbetalt ca. 270.000 rd. af de lovede subsidier fra Frankrig, dvs. knapt 1/3 af, hvad han burde have fået udbetalt. Af disse subsidier bør det retfærdigvis nævnes, at omkr. 1/5, nemlig 50.000 rd. blev udbetalt

i form af embeder, som siden hen måtte sælges med et 'kurstab' på ca. 27 pct. Fratrækker man dette kurstab, var 'kontantværdien' af den franske subsidiestøtte derfor kun på 257.500 rd., dvs. på ca. 31 pct. af det lovede (TKUA, Nederlandene, nr. 189 samt TKUA, Tillæg: Gesandtskabsregnskaber, nr. 12).

3.1.2.1.2. AFGIFTER I FORBINDELSE MED GENNEMFART AF OMRÅDER UNDER CHR. IV'S KONTROL:

Til denne kategori vil jeg henføre de indtægter 'krigskassen' havde fra Chr. IV's indirekte beskatning af først og fremmest udenlandske statsborgere, derved at købmænd og andre handelspersoner, der transporterede varer igennem særlige områder under kongens kontrol, skulle svare en særlig 'gennemfartstold'.

Hvor og i hvilket omfang, der blev oppebåret dens slags indtægter under Kejserkrigen, fremgår af Figur 38. Så godt som al den gennemfartstold, der blev erlagt under Kejserkrigen,

TOLDSTED:	1625: (rd.)	1626: (rd.)	1627: (rd.)	1628: (rd.)	1629: (rd.)	I alt: (rd.) (pct.)	
Øresundstolden (Helsingør):	148.164	165.566	128.832	91.435	283.370	817.367	94
Bælttolden (Nyborg) - skønsvis:	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	10.000	1
Elbtolden (Glückstadt):	-	-	-	?	441	441	0
Tolden ved Ruden:	-	-	-	11.387	32.220	43.607	5
Tolden ved Wismar:	-	-	-	-	1.325	1.325	0
Tilsammen:	150.164	167.566	130.832	104.822	319.356	872.739	100

Kilder: ØrSuToIndt1625-29, KaAhl3, RA: Dan. Kanc. B 237b, fol. 150^a, KvitBog1628/29, fol. 372f., KvitBog1629/30, fol. 160f., 195^a, 209^b og 214^b; RA: Reg. 108b, Rev. civile regnskaber: nr. 169a (vedr. tolden for Wismar) samt Krüger 1970, s. 154-55.

Figur 38 Chr. IV's indtægter af 'gennemfartstold' 1625-29. (Tal fra Appendix 2).

blev oppebåret af Øresundstolderne i Helsingør. Af de samlede indtægter oppebar de hele 94 pct., hvorimod tolderen ved Ruden kun oppebar 5 pct. og de øvrige tolderne 1 pct. eller derunder.

3.1.2.1.2.1. Øresundstolden:

Som det var tilfældet med ind- og udførselstolden, tøvede man forbavsende længe med at hæve Øresundstolden. Første gang, man i en vis forstand gennemførte en toldforhøjelse, var i sommeren 1628. Af indtægtsregnskabet for 1628 fremgår det, at de søfarende med virkning fra og med den 17. jun. 1628 blev pålagt at svare to nye former for afgifter som følge af den krigstilstand riget befandt sig i. Den første blev kaldt for "havnepenge", og den bestod af en

afgift på 1/2 rd. per skib, der gik gennem sundet. Den anden blev kaldt for "*defensionspenge*", men hvori den nærmere bestod fremgår ingen steder. Det vides dog, at den i gennemsnit indbragte 4.4 rd. per skib i 1629 (*ØrSuToIndt1628-29*). I egentlig forstand blev Øresundstolden dog først hævet så sent som med virkning fra og med den 20. mar. 1629, og indtil denne forhøjelse atter blev afskaffet den 1. jan. 1630, indbragte den et merprovenu på ca. 152.000 rd. udover den 'ordinære' indtægt i 1629 på ca. 114.000 rd. (se Appendiks 2, s. 81). Målt i forhold til den 'ordinære' indtægt, der under alle omstændigheder ville være blevet oppebåret i 1629, uanset om tolden var blevet forhøjet eller ej, udgjorde merprovenuet således 133 pct. Det vil med andre ord sige, at toldforhøjelsen i marts 1629 i gennemsnit svarede til mere end en fordobling af den tidligere told.

INDTÆGTER ANVENDT TIL UDGIFTER:	1625: (rd.)	1626: (rd.)	1627: (rd.)	1628: (rd.)	1629: (rd.)	I alt: (rd.)(pct)
A. Der (primært) skyldtes Kejserkrigen:						
1. Overført til 'ordinære' regnskaber:						
a. Rentemesterens regnskab	0	29.975	38.326	7.050	51.886	127.237 17
b. Chr. IV's kalenderoptegnelser	21.921	0	0	0	9.001	30.922 4
i alt:	21.921	29.975	38.326	7.050	60.887	158.159 21
2. Overført til 'ekstraordinære' regnskaber:						
a. Reinhold Hansens (ReHan)	60.000	0	0	-	-	60.000 8
b. Axel Arenfeldts (<i>AxAre1626-27</i>)	-	39.500	26.687	-	-	66.187 9
c. Palle Rosenkrantz's	-	0	0	1.000	1.441	3.958 1
d. Wenzel Rothkirchs (Hoffanen)	-	-	-	-	700	700 0
i alt:	60.000	39.500	26.687	1.000	2.141	130.845 17
3. Udbetalt ved Øresundstolden på anvisning:	23.390	85.853	?	63.864	175.000	346.591 46
Udgifter vedr. Kejserkrigen i alt:	105.311	155.327	?	71.915	238.028	635.594 84
B. Der ikke primært skyldtes Kejserkrigen:						
1. Overført til 'Kgs. eget Kammer':	0	0	?	0	4.988	4.988 1
2. Anvendt på anden måde:	34.505	16.594	?	21.444	41.667	114.209 15
i alt:	34.505	16.594	?	21.444	46.655	119.197 16
Tilsammen:	139.816	171.921	128.832	93.358	284.683	754.791 100

Figur 39 Anvendelsen af indtægterne fra Øresundstolden 1625-29. (Tal fra Appendiks 2, s. 81).

Hvor stor en andel af Øresundstolden, der blev indbetalt til '*Chr. IV's krigskasse*', lader sig desværre ikke opgøre helt præcist, fordi Øresundtoldernes udgiftsregnskab for året 1627 i dag er gået tabt. Ved hjælp af generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts krigsregnskaber samt rentemesterregnskaberne kan det dog slås fast, at lidt over halvdelen af indtægten i 1627 er blevet overført til disse regnskaber, og går man herefter ud fra, at et sted mellem 10-25 pct. af den samlede indtægt i 1627, ligesom indtægten i de øvrige år under Kejserkrigen er blevet anvendt til udgifter, der ikke vedrørte Kejserkrigen, kan det skønsvist anslås, at i alt 32-51.000 rd. af selve Øresundstolden er blevet udbetalt til krigsfinansielle formål, og dermed blev der i alt overført 97-116.000 rd. til '*Chr. IV's krigskasse*' i 1627. I løbet af hele krigen,

fra den 1. jan. 1625 til den 1. jan. 1630, skulle der således være blevet overført et sted mellem 670-690.000 rd. til '*krigskassen*', dvs. et beløb svarende til 45-47 pct. eller lige godt halvdelen af det samlede provenu, som de ekstraskatter, der blev udskrevet under Kejserkrigen indbragte (se Figur 39).

3.1.2.1.2.2. Tolden ved Ruden:

Tolden ved Ruden var en 'gennemfartstold', som Chr. IV pålagde de søfarende i august 1628, efter at han havde indtaget øen, der lå centralt placeret ved indsejlingen til Wolgast. Hvor store indtægter, der blev oppebåret ved Rudentolden under Kejserkrigen, lader sig ikke afgøre, men indtil den 1. jan. 1630 er der i hvert fald blevet inkasseret mindst 43.600 rd., og ud fra en samlet vurdering af det foreliggende kildemateriale synes der ikke at være nogen grund til at tro, at de reelle indtægter har ligget ret meget derover. Af disse indtægter blev der udbetalt i alt 3.100 rd. til oberst Henrik Holck, der anvendte dem til militære formål i forbindelse med hans undsætningstogt til Stralsund i den anden halvdel 1628. Langt størsteparten, nemlig lidt over 39.600 rd., blev indleveret til Rentekammeret til dækning af ekstraordinære udgifter, som Rentekammeret havde som følge af krigen. Alt i alt kan man således skønsvis gå ud fra, at hele provenuet fra tolden ved Ruden med tiden blev indleveret til '*Chr. IV's krigskasse*'.

3.1.2.1.3. DRIFTSOVERSKUDET FRA CHR. IV'S UDENLANDSKE BESIDDELSER:

Indbetalinger fra Chr. IV's udenlandske domæner begrænser sig til de midler, der blev indbetalt til '*krigskassen*' fra de kongelige amter i hertugdømmerne Slesvig-Holsten amter samt fra toldstederne i Gottorp og Rendsburg via den kongelige omslagsforvalter ved omslaget i Kiel. På forhånd kan det naturligvis ikke udelukkes, at visse midler er blevet indbetalt uden om kieleromslagsforvalteren. En undersøgelse af, om det har været tilfældet, ville imidlertid forudsætte en gennemgang af samtlige regnskaber fra de kongelige amter i hertugdømmerne samt fra tolden i Gottorp og Rendsburg, og det har ikke kunnet lade sig gøre, ikke mindst fordi det viste sig umuligt at hjemlåne regnskaberne til Rigsarkivet i København. Man kan dog roligt sætte sin lid til, at de beløb, der eventuelt måtte være blevet indbetalt uden om omslagsforvalteren i Kiel, under ingen omstændigheder har været af en sådan størrelse, at de har kunnet ændre det overordnede billede nævneværdigt.

Størrelsen på de beløb, den kongelige omslagsforvalter i Kiel modtog fra hhv. de kongelige amter i hertugdømmerne samt toldstederne i Gottorp og Rendsburg under Kejserkrigen, findes anført i Figur 40. Af de indbetalte midler blev imidlertid omkr. 50.000 rd. anvendt til at dække såvel 'ordinære' som 'ekstraordinære' udgifter, der ikke havde noget med Kejserkrigen at gøre. Netto har indbetalingerne fra Chr. IV's udenlandske domæner til '*krigskassen*' således kun beløbet sig til 155.000 rd.

OPPEBÅRET/UDGIVET VED KIELEROMSLAGET:						
	1625: (rd.)	1626: (rd.)	1627: (rd.)	1628: (rd.)	1629: (rd.)	I alt: (rd.)
A. BRUTTO-INDTÆGTER:						
1. De kgl. amter og godser i Slesvig-Holsten:						
Haderslev amt.	20.000	14.000	5.000	0	0	39.000
Rendsburg amt.	3.500	4.500	5.085	0	0	13.085
Flensburg amt.	2.000	2.000	1.000	0	0	5.000
Steinburg amt.	18.000	15.000	12.000	0	0	45.000
Sønderditmarsken	16.250	17.000	13.000	0	0	46.250
Segeberg amt	4.500	4.500	4.500	0	0	13.500
Svavsted amt	5.500	5.775	5.000	0	0	16.275
Hanerau gods	2.900	3.000	2.000	0	0	7.900
Qatkenhatstette gods	267	267	267	0	0	801
Friederichshaff gods	600	600	600	0	0	1.800
Wansbek gods	901	823	849	0	0	2.573
Roelfffstörff gods.	800	0	0	0	0	800
Amt- og godsindtagter i alt:	75.218	67.465	49.301	0	0	191.984
2. Øksnetolden samt Chr. IV's andel af tolden oppebåret i Gottorp						
Rendsburg:						
Rendsburg.	713	452	300	0	0	1.465
Gottorp.	655	728	400	0	0	1.783
Uspecificeret.	15.005					15.005
Toldindtagter i alt:	16.373	1.180	700	0	0	18.253
BRUTTO-INDTÆGT I ALT:	91.591	68.645	50.001	0	0	210.237
B. UDGIFTER:						
1. 'Ordinære driftsudgifter':	9.317	10.834	8.163	0	0	28.314
2. Afdrag 'førkrigs-gæld':	10.000	0	0	0	0	10.000
3. Renter 'førkrigs-gæld':	13.200	0	0	0	0	13.200
UDGIFTER I ALT:	32.517	10.834	8.163	0	0	51.514
NETTO-INDTÆGT:	59.074	57.811	41.838	0	0	158.723

Figur 40 Chr. IV's indtægter fra de kgl. domæner i Slesvig-Holsten samt fra toldstederne ved Gottorp og Rendsburg. (Kilde: KieOmslRgsk1625-27(-29)).

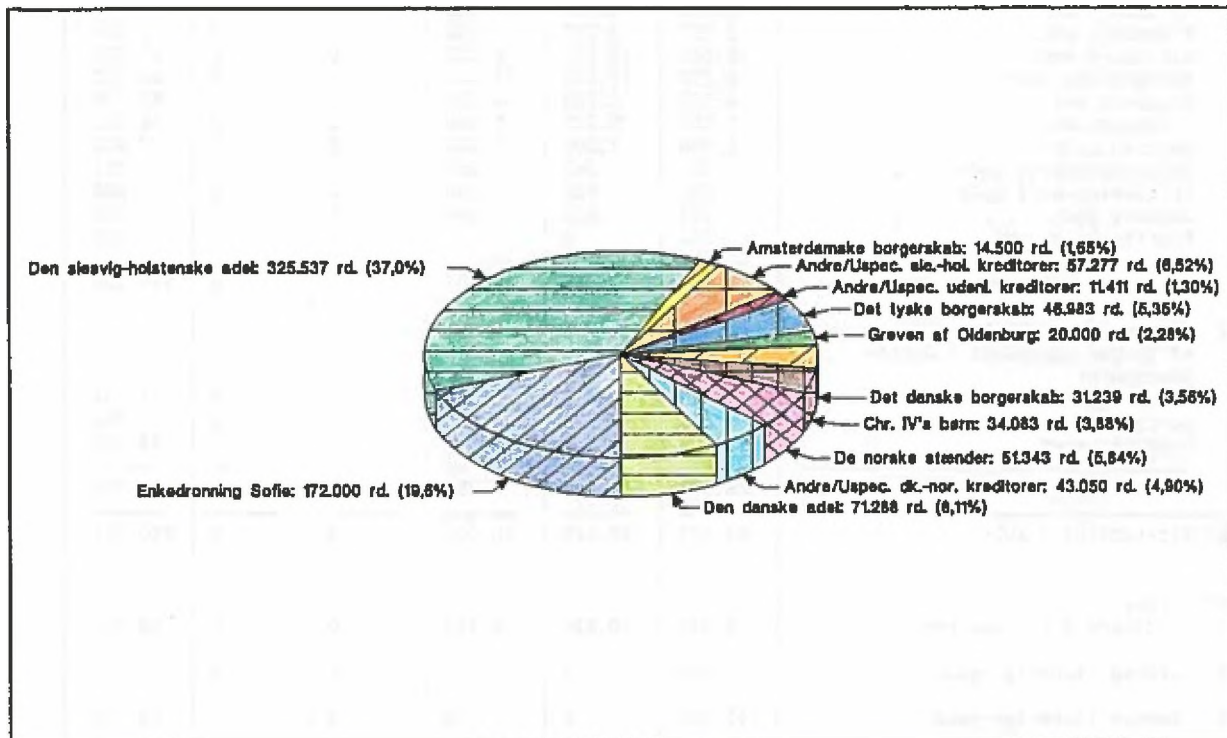
3.1.3. LÅNTE MIDLER:

Afhængig af måden, hvorpå de lånte midler blev oppebåret, kan de inddeles i tre underkategorier, nemlig:

- 1) Pengelån
- 2) Varekreditter
- 3) 'Restsedler' (tjenestekreditter)

3.1.3.1. PENGELÅN:

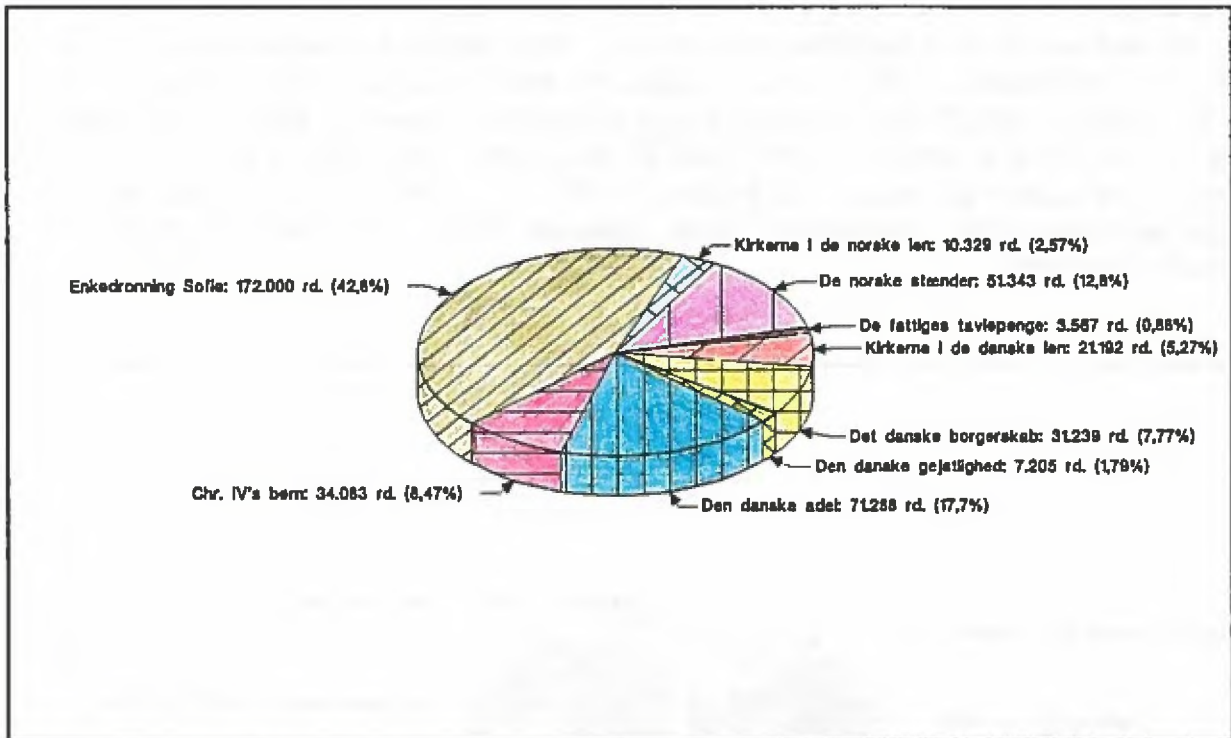
En samlet oversigt over Chr. IV's låneaktiviteter fra Kieleromslaget den 6. jan. 1625 til midten af december 1629 vil man finde i Appendiks 4. Som det fremgår, optog Chr. IV i løbet af opgørelsesperioden lån til en samlet hovedstol på ca. 880.000 rd. (Appendiks 4, s. 16), og af Figur 41 ser man, at ikke mindre end 46 pct. af disse lån blev ydet af dansk-norske långivere. Kongens ubetinget største långiver var imidlertid af udenlandsk herkomst, nemlig

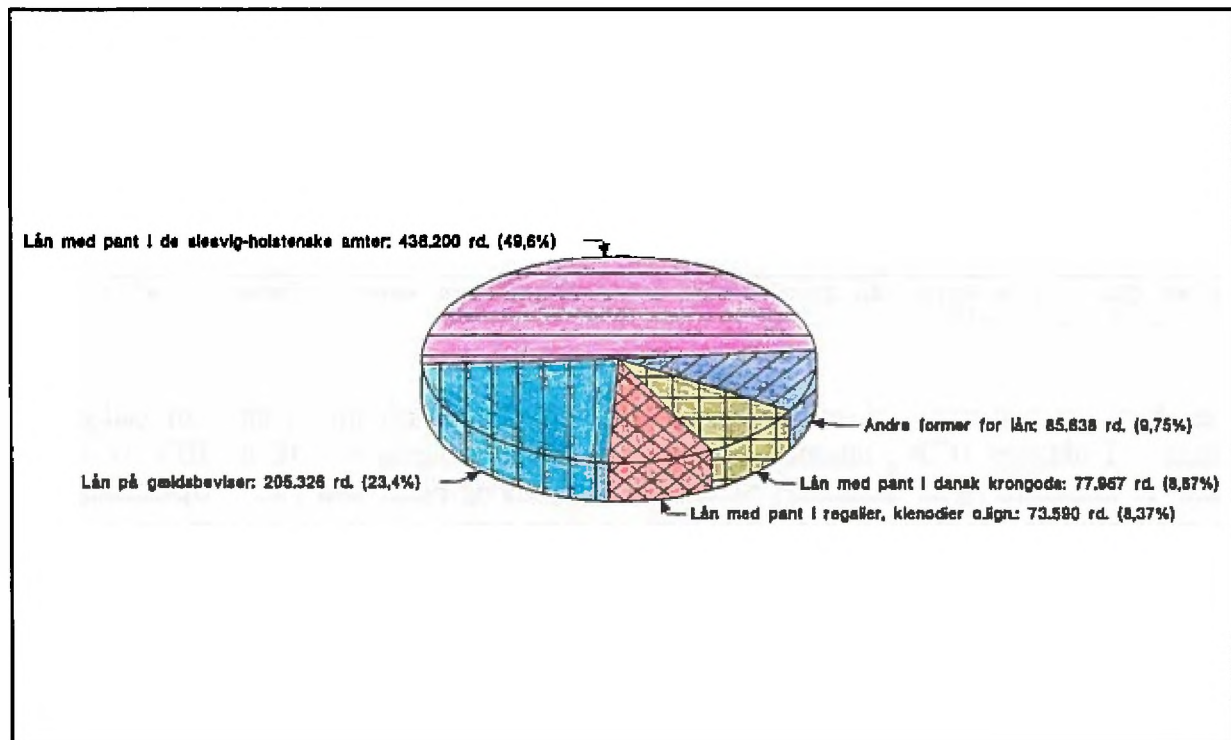
Figur 41 Chr. IV's krigslån fordelt på de forskellige kreditorer. (Tal fra Appendiks 4, s. 16).

den slesvig-holstenske adel, der i løbet af krigen udlånte ca. 325.000 rd. eller godt 37 pct. af kongens samlede krigslån. Den næststørste långiver var Enkedronning Sofie, der udlånte i alt 172.000 rd., dvs. ca. 43 pct. af de indenlandske lån og 1/5 (20 pct.) af de samlede udlån. Blandt de mere beskedne långivere er det vel bemærkelsesværdigt, at de norske stænder og de norske kirker tilsammen tegnede sig for knapt 15 pct. af de indenlandske udlån (se Figur 42), og hele 28 pct., hvis man ser bort fra Enkedronning Sofies lån. Iøjnefaldende er det vel også, at den danske adels udlån incl. udlånene fra kongens to sønner, Christian og Hans Gyldenløve, kun udgjorde ca. 1/4 af de indenlandske udlån. Fratrækker man Enkedronning Sofies lån udgjorde den danske adels lån dog omk. 46 pct.

Fordeler man kongens krigslån på de forskellige typer lån, han optog, viser det sig (se Figur 43 samt Appendiks 4, s. 20-21), at knapt 2/3 af lånene blev optaget mod pant i Chr. IV's indtægter fra såvel krongodset i Danmark-Norge som hans gods i hertugdømmerne Slesvig-Holsten. Ubetinget størst var pantsætningen i hertugdømmerne. Af de samlede krigslån på ca. 880.000 rd. blev 50 pct. eller ca. 436.000 rd. optaget mod sikkerhed i de slesvig-holstenske amter. Til sammenligning blev kun 9 pct. af de samlede krigslån eller ca. 78.000 rd. optaget med sikkerhed i det dansk-norske krongods. Af disse blev 40.000 rd. optaget mod sikkerhed i kronens indtægt fra Vordingborg len, mens der for de resterende

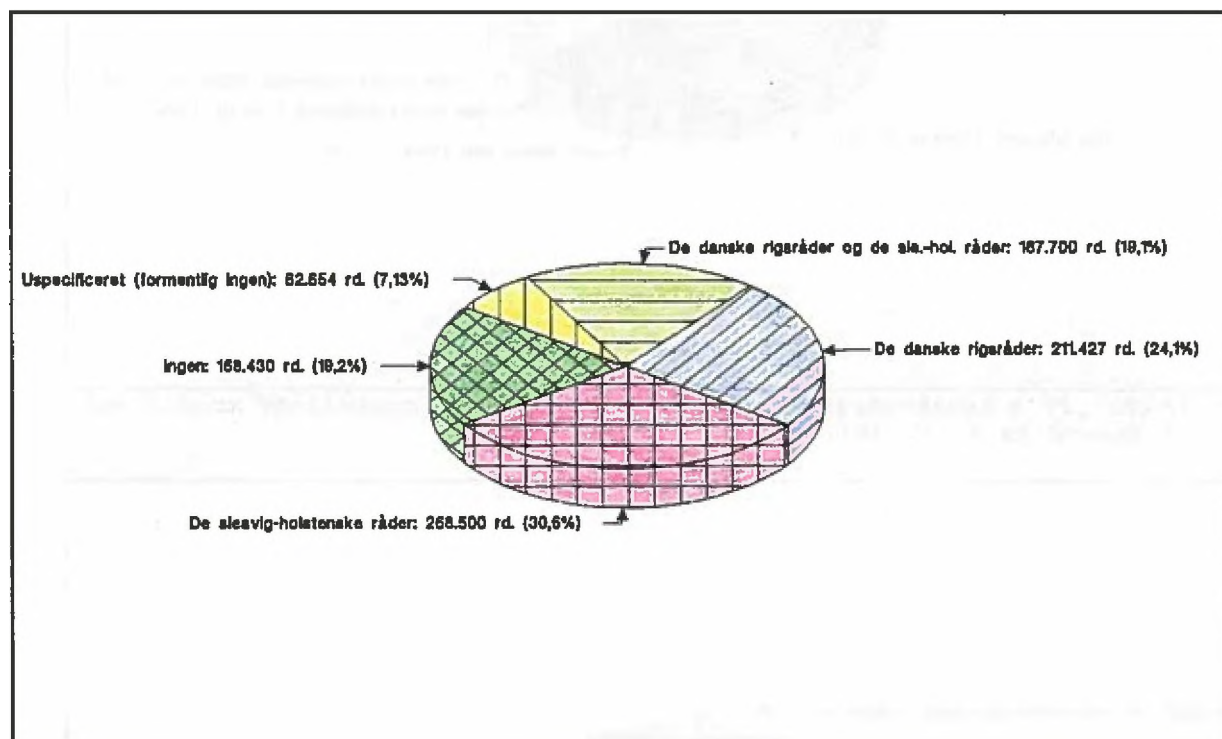
Figur 42 Chr. IV's dansk-norske krigslån fordelt på de forskellige kreditorer. (Tal fra Appendiks 4, s. 16).

Figur 43 Chr. IV's krigslån fordelt på de forskellige typer af lån. (Tal fra Appendiks 4, s. 20-21).

38.000 rd. blev pantsat krongods til en værdi af 4 tdr. hartkorn for hver 100 rd. hovedstol, dvs. for i alt knapt 1.500 tdr. hartkorn eller et sted mellem 0.5-0.75 pct. af kronens samlede godsmasse i Danmark (Ladewig Petersen 1982, s. 292f.). Det skal dog tilføjes, at det reelle

omfang på pantsætningen af dansk krongods, muligvis har ligget en anelse højere, end angivet. Det kan fastslås med sikkerhed, at en del af de lån, kongen oprindeligt optog fra den dansk-norske adel uden at stille krongods i sikkerhed, senere blev konverteret til pantegæld efter de samme retningslinjer som den øvrige pantegæld til adelen. Men selvom man forsøgsvis gik ud fra, at den dansk-norske adel fik udlagt krongods i pant for alle sine udlån til kongen, der tilsammen beløb sig til godt og vel 90.000 rd., ville det kun betyde, at der blev pantsat krongods til en samlet værdi af ca. 3.600 tdr. hartkorn, dvs. under 1.75 pct. af det danske krongods.

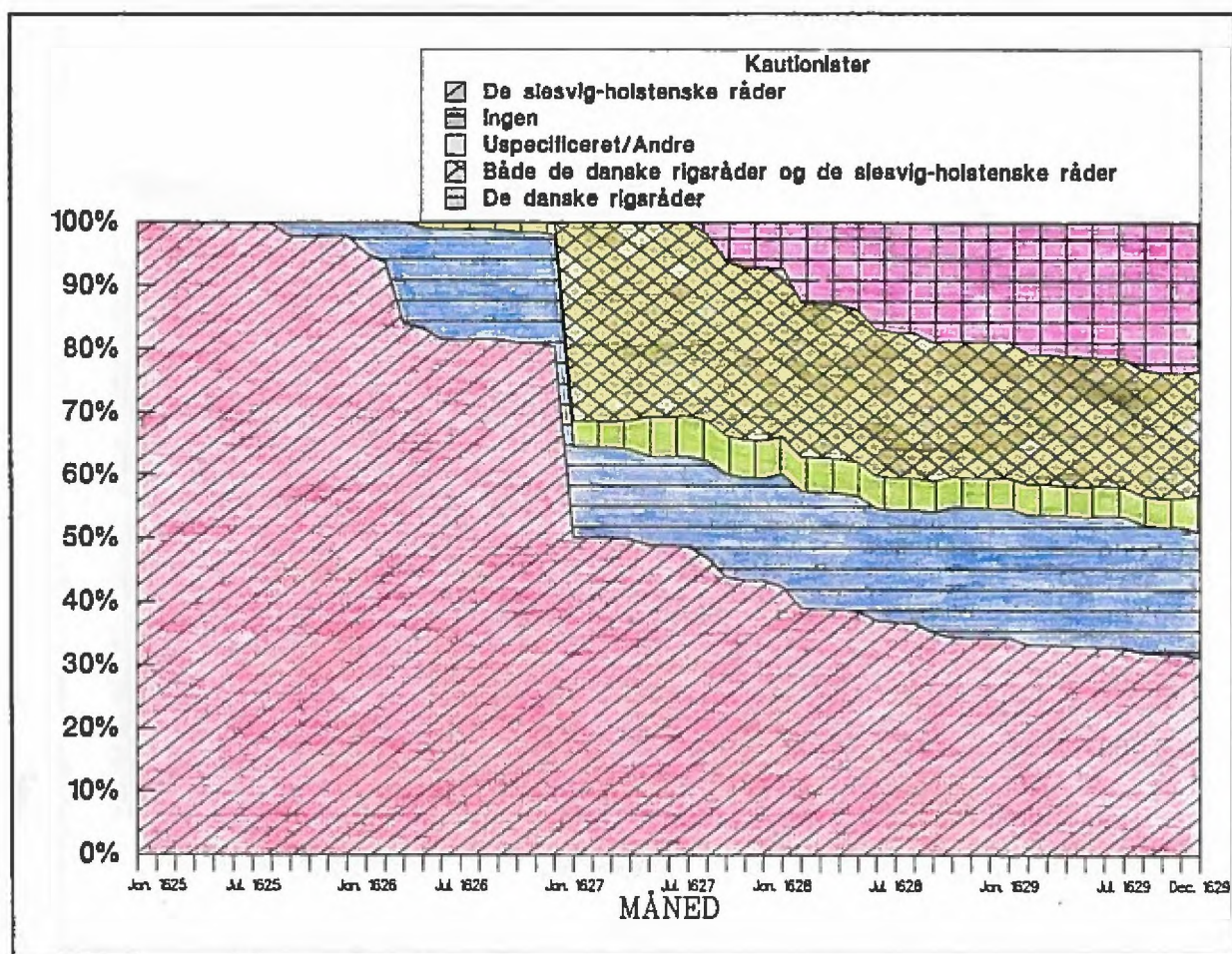

Figur 44 Chr. IV's krigslån fordelt på de forskellige kautionister. (Tal fra Appendiks 4, s. 18-19).

Udover lånene med pant i jord optog Chr. IV lidt godt 75.000 rd. med pant i forskellige 'klenodier'. I oktober 1628 pantsatte han eksempelvis to kongekroner (Chr. III's ?), et rigsæble, et rigssværd og et rigsscepter til Gabriel Marselis og Ferdinand Feust. Oprindeligt havde han regnet med at kunne optage 35.600 rd. på disse regalier, men de to långivere ville kun belåne dem med 9.000 rd. (*KieOmslRgsk1630* samt *Mil. Rgsk.*, IIb, nr. 28 (*RantBuch*), bilag lit. A). Tilsvarende kan det nævnes, at han i slutningen af 1627 pantsatte et fornemt stykke ridetøj, formentlig det, han havde benyttet ved sin kroning i 1596, i Amsterdam for 14.500 rd. (*KieOmslRgsk1630* samt *Buchwald*).

Fordeler man kongens krigslån på kautionisterne for lånene (se Figur 44 samt Appendiks 4, s. 18-19), kunne det umiddelbart synes, at mønstret fra før gentager sig. Mens de danske rigsråder kun har kautioneret for 24 pct. af lånene, har de slesvig-holstenske råder stået inde for hele 60 pct. Reelt har forholdet dog været et andet, idet de danske rigsråder indirekte har kautioneret for over halvdelen, nemlig 58 pct. af de lån, som de slesvig-holstenske råder stod inde for. Ved optagelsen af lånene fra den slesvig-holstenske adel, der alle blev optaget ved

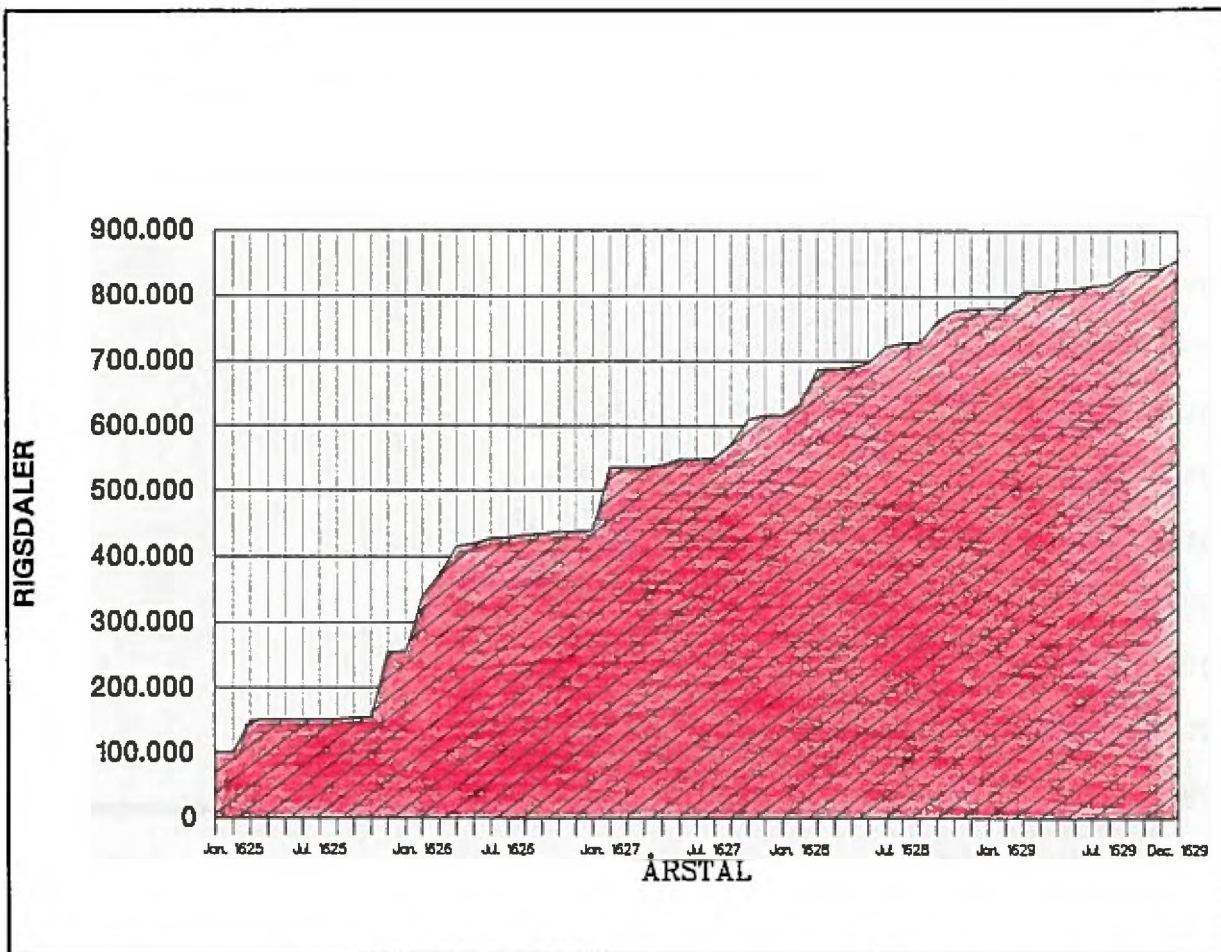

Figur 45 Udviklingen i den procentvise sammensætning af Chr. IV's samlede krigslån 1625-29, idet lånene er kategoriseret efter kautionsforholdene. (Tal fra Appendiks 4).

omslaget i Kiel, var fremgangsmåden, at Chr. IV anmodede de mest betydningsfulde adelsmænd i Slesvig-Holsten om at optage en række lån på hans vegne. Det var således disse, der formelt kom til at stå for lånene. Til gengæld udstedte Chr. IV en såkaldte "assecuracion" eller som den blev kaldt på tysk: "Schadlosverschreibung", som de slesvig-holstenske adelsmænd fik overrakt som garanti for, at de ville få dækket de udgifter, der måtte opstå i forbindelse med de lån, de havde optaget på kongens begæring. Ved optagelse af lånene på Kieleromslaget i 1625, der blev optaget ad to omgange, nemlig hhv. 100.000 rd. den 29. nov. 1624 og 50.000 rd. den 16. mar. 1625, blev de tilhørende 'assecuracioner' underskrevet af Chr. IV og kun ham. Tilsvarende gjaldt det for lånene optaget på Kieleromslaget i 1626, hvor kongen iøvrigt forgæves prøvede at få rigsrådet til at udstede en 'assecuracion', som ville have gjort det muligt for ham at optage endnu flere lån. Ved lånene optaget på Kieleromslaget i 1627, der tilsammen beløb sig til 167.700 rd., gik rigsrådet imidlertid med til at underskrive den nødvendige 'assecuracion', og i kraft af denne beslutning blev de danske rigsråder reelt medkautionister for over halvdelen af de lån, de slesvig-holstenske råder havde kautioneret for (*Det kgl. Biblio.*, Håndskriftafdelingen, Ny kgl. Samling fol. nr. 616c samt TKIA, A 10, fol. 64).

Men selvom det således må stå fast, at de danske rigsråder reelt kautionerede for i alt 379.000 rd. af de lån, Chr. IV optog og anvendte til Kejserkrigens finansiering, lykkedes det

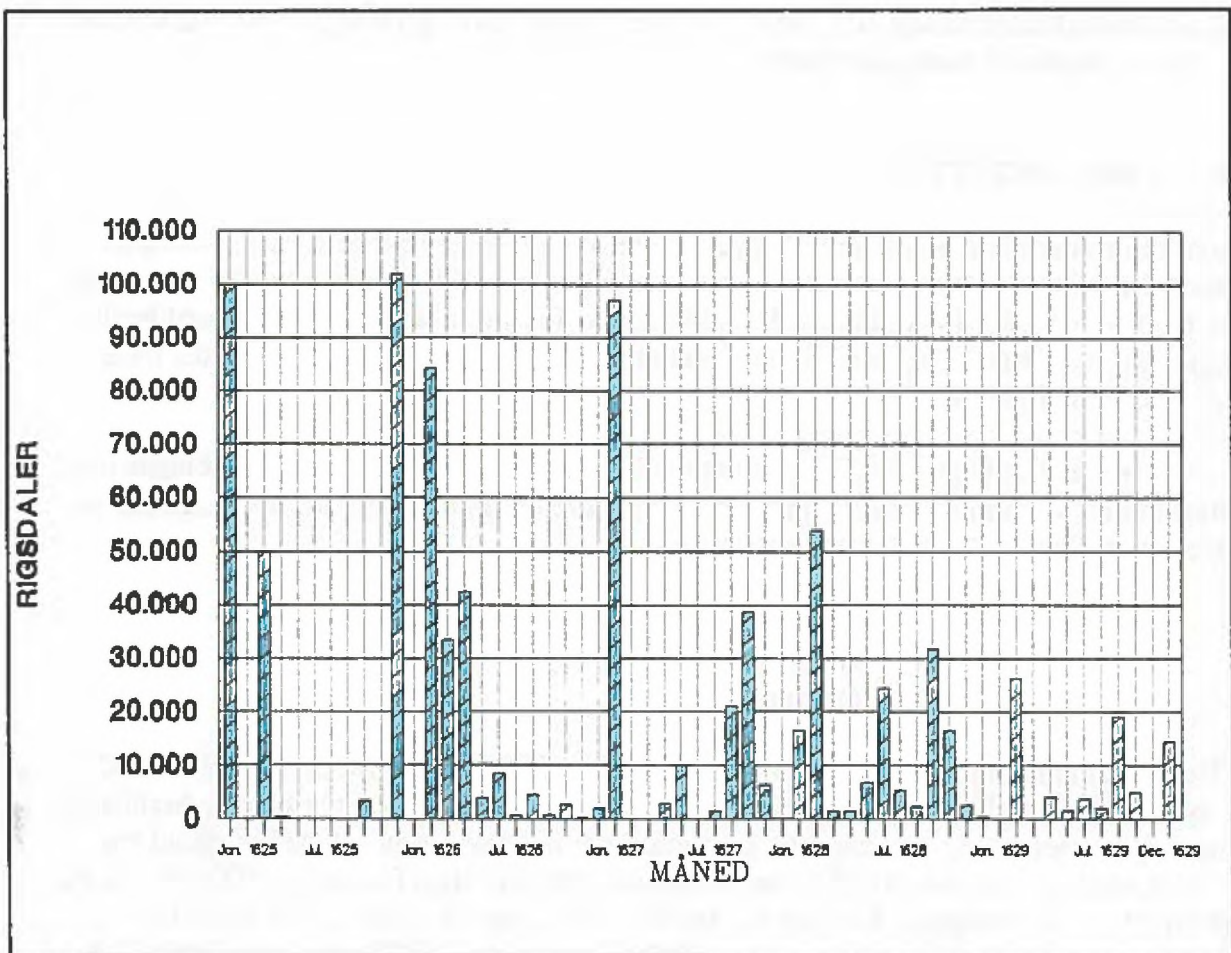

Figur 46 Den gradvise tilvækst i Chr. IV's samlede låntagning 1625-29. (Tal fra Appendiks 4).

ham fortsat at optage ikke mindre 500.000 rd. uden rigsrådets direkte medvirken og accept. Det viser ikke blot, hvor gunstige kongens muligheder har været for at gøre sig økonomisk uafhængig af rigsrådet ved at udnytte de eksisterende kreditmuligheder først og fremmest ved omslaget i Kiel; det synes også at understrege i hvor høj grad rigsrådet utvivlsomt har ønsket, at krigen skulle blive en 'Kongens' eller måske rettere en 'Hertugen af Holstens' krig.

Betragter man kongens låneaktiviteter under krigen i et kronologisk perspektiv træder disse forhold endnu tydeligere frem. Fra i oprustningsfasen og de første par måneder af krigen udelukkende at have optaget lån med de slesvig-holstenske råder som kautionister, begyndte Chr. IV så småt i løbet af 1626 at supplere disse lån med ukautionerede lån (se Figur 45). Oprindeligt var det kongens hensigt, at kreditorerne bag disse lån, dvs. hans to sønner Christian Ulrik og Hans Gyldenløve, samt et mindre antal dansk-norske adelsmænd, skulle have været sikret med pant i krongods, men velsagtens fordi rigsrådet ikke ønskede at engagere riget i 'Kongens' krig på denne måde, måtte kongens kreditorer tage sig til takke med et kongeligt gældsbevis (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 614f., s. 616f. og s. 796f.). Først i januar 1627 efter mere end halvandet års krigsførsel gik rigsrådet med til at kautionere for kongens krigslån. Hvorfor de valgte at gøre det netop på dette tidspunkt, giver kurverne ikke svar på. Forklaringen skal vel først og fremmest findes i den håbløse situation, Chr. IV befandt sig i ved årsskiftet 1626/27, hvor han forgæves forsøgte at genopbygge sin hær og genvinde de tabte positioner i Den nedersachsiske Kreds ovenpå tilbagetrækningen til

Figur 47 Chr. IV's samlede låntagning måned for måned 1625-1629. (Tal fra Appendiks 4).

ærkestiftet Bremen og Elb-området sydøst for Hamburg umiddelbart efter nederlaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626. Ud fra den - som det senere skulle vise sig - realistiske betragtning, at krigen uundgåeligt ville blive ført ind over rigets grænser, hvis Chr. IV's forsvar i Nordtyskland brød sammen, har rigsrådet vel ment, at hensynet til 'Rigens' sikkerhed ligefrem bød dem at kautionere for kongen, for derved at sikre sig, at kongen fik optaget så store lån som det overhovedet var muligt.

Afslutningsvis finder man i Figur 46 en kurve, der viser den gradvise tilvækst i kongens låntagning i løbet af krigen, og i Figur 47 en kurve, der viser, hvor store lån, der blev optaget måned for måned. Det første, der uvilkårligt springer én i øjnene, når man betragter disse kurver, er den diskontinuitet, der har præget låntagningen i krigens første par år. Efter de omfattende lån på omslaget i Kiel i januar 1625 og umiddelbart herefter, hvor Chr. IV i alt lånte netto 140.000 rd., hvilket i høj grad var medvirkende til, at det overhovedet var muligt for ham at begynde krigen uden rigsrådets accept, gik der næsten et helt år, før han optog nye lån. Men da skete det også i et endnu voldsommere omfang end året før. I månederne omkring årsskiftet 1625/26 optog Chr. IV således netto omk. 240.000 rd. Herefter fulgte atter en periode uden nævneværdig låntagning, indtil der blev optaget nye lån for netto ca. 82.000 rd. på Kieleromslaget i januar 1627. I resten af krigen fik låntagningen et langt mere jævnt forløb, hvilket til dels skyldtes, at de lån, der blev optaget, generelt set var langt mindre end før, men også at låntagningen ej længere i den grad var knyttet til det årligt

tilbagevendende Kieleromslag, der var suspenderet i årene 1628 og 1629 p.gr. af Wallensteins og Tillys besættelse af hertugdømmerne.

3.1.3.2. VAREKREDITTER:

Selvom kildematerialets beskaffenhed ikke gør det muligt at gennemføre en tilbundsående undersøgelse af Chr. IV's varekreditter ved årsskiftet 1629/30, er der alligevel meget der kunne tyde på, at Chr. IV's samlede leverandørgæld for varer leveret specielt med henblik på Kejserkrigens finansiering, næppe har beløbet sig til mere end et par 10.000 rd.; i værste fald til allerhøjest 100.000 rd.

For det første er det begrænset, hvor omfattende leverancerne har været. Gennemgår man kildematerialet, vil man se, at de varer, Chr. IV indkøbte i løbet af krigen, faldt i tre kategorier (se Figur 48):

- 1) våben og udrustning
- 2) ammunition
- 3) proviant

Af våben og udrustning blev der kun indkøbt materiel af den slags, som blev benyttet af Chr. IV's rytteri og fodfolk. Alle andre former for våben og udrustningsgenstande, heriblandt kanoner og mortérer, var det åbenbart ikke muligt at indkøbe. Man må derfor gå ud fra, at Chr. IV's samlede udgifter til våben og udrustning må have ligget på under 600.000 rd. På baggrund af de undersøgelser som jeg har fremlagt i Appendiks 1, kan det anslås, at Chr. IV har hvervet og tildels udskrevet maksimalt 20.000 ryttere og 90.000 fodfolkssoldater i løbet af Kejserkrigen, og benytter man de priser, der var gældende på Kejserkrigens tid, kan de samlede udgifter til bevæbning og udrustning af en hær på denne størrelse anslås til at have beløbet sig til ca. 593.000 rd., såfremt man antager, at mandskabets fordeling på de forskellige soldatertyper var den samme som i Chr. IV's hær under Kejserkrigen (se Figur 49).

Af ammunition, var det åbenbart kun krudt, lunter og musketkugler, at Chr. IV kunne få leveret mod betaling. Hvor stort forbruget heraf har været, kan vi ikke opgøre i dag, men et par samtidige skøn giver os utvivlsomt et rimeligt pålideligt indtryk af dets omfang. I det

4.000 kyrasserer	(15 rd./soldat):	60.000 rd.
16.000 arkebusierer	(8 rd./soldat):	128.000 rd.
45.000 pikenerer	(5 rd./soldat):	225.000 rd.
45.000 musketerer	(4 rd./soldat):	180.000 rd.
I alt:		593.000 rd.

Figur 49 De skønsvise udgifter til våben og udrustning til en styrke på 20.000 ryttersoldater og 90.000 fodfolkssoldater. (Tal fra regnskabsmaterialet).

tidligere omtalte memorandum, som Chr. IV's daværende generaløjntant over infanteriet, den

Varetype:	REGNSKAB					I ALT:	
	Reinhold Hansens (ReHan) (rd.)	Axel Aren- feldts (AxAre- 1626-27) (rd.)	Tønnes v. Buch- walds (Buch- wald) (rd.)	Kay v. Ahle- feldts (KaAhf- 1-3) (rd.)	Niels Krag (NiKra- 1628-29) (rd.)	(rd.)	(pct.)
1. Våben, udrustning og ammunition:	24.943	108.504	3.994	0	10.835	148.276	42
2. Proviant:	40.770	65.326	33.889	15.413	14.831	170.229	48
3. Soldaterklædninger o.lign.: . .	150	7.705	9.128	0	0	16.983	5
4. Tømmer:	645	661	191	191	32	1.720	0
5. Pengeoverførelser per veksel- breve:	0	12.710	0	0	0	12.710	4
6. Andet:	279	692	306	720	0	1.997	1
I alt:	66.787	195.598	47.508	16.324	25.699	351.915	100

Figur 48 De mest betydningsfulde ekstraordinære regnskabers udgifter til indkøb af varer, fordelt på de forskellige varetyper, der blev indkøbt. (Tal fra Appendix 2).

berømte militærteoretiker, markgreve Georg Friedrich af Baden-Durlach, udarbejdede i oktober 1627 (se side 6-7), anslog han, at det årlige ammunitionsforbrug for en hær på 8.000 ryttere og 24.000 fodfolk skønsvist ville blive på lidt over 400.000 pd. krudt og på lidt over 100.000 pd. musketkugler (TKUA, Baden, nr. 2: Brev af 3. okt. 1627). Opgjort i daværende priser har det svaret til et samlet forbrug på ca. 110.000 rd., idet 100 pd. krudt maksimalt har kostet 27 rd. og 100 pd. musketkugler 3 rd. per 100 pd. Hvor stort forbruget af lunter har været, fremgår ikke af markgrevens skøn, men udgifterne til lunter har næppe været særligt omfattende, da man tilsyneladende har beregnet 150 pd. lunter for hver 100 pd. musketkugler, og 150 pd. lunter i gennemsnit har kostet 6 rd. (Mil. Rgsk., XI, IV.c. Københavns tøjhusregnskaber, nr. 2: 1621-51).

Det andet skøn stammer fra begyndelsen af 1629, hvor Johan Ludwig v. Zollikopfen, der på det tidspunkt tjente som oberstløjtnant ved Chr. IV's artilleri, fik til opgave at beregne, hvor meget ammunition, der medgik til et felttog med en styrke på 8.000 mand til fods. Som det fremgår af Figur 50, kom obljt Zollikopfen til et noget anderledes resultat end markgreven af Baden-Durlach. Obljt Zollikopfen skønnede, at de 8.000 mand ville forbruge hhv. 18.100 pd. krudt, 31.650 pd. lunter og 21.200 pd. musketkugler, dvs. et samlet forbrug på ca. 7.500 rd. opgjort i daværende priser (Mil. Rgsk., XI, IV.c. Københavns tøjhusregnskaber, nr. 2: 1621-51).

Tager man sit udgangspunkt i disse overslag, og går man ud fra, at Chr. IV's hær i gennemsnit har talt ca. 30.000 mand til fods i perioden fra den 28. maj 1625 og helt frem til den 16. dec. 1629, kan det med al muligt forbehold anslås, at hærens samlede ammunitionsforbrug har ligget på et udgiftsniveau på omkring 0.25-0.75 mill. rd.

KRUDT:	
2 "Krudtpotter" (hver på 24 pd.):	1.400 pd.
2 "Konger" (hver på 18 eller 16 pd.):	1.100 pd.
2 "Drager" (hver på 8 pd.):	1.000 pd.
2 "Naldeblade" (hver på 4 pd.):	600 pd.
8 Regimentstykker (hver på 6 pd.):	880 pd.
2 Mortéerer (hver på 60 pd.):	400 pd.
Musketterne:	12.720 pd.
<hr/>	
KRUDT I ALT:	18.100 pd.
LUNTER:	
2 "Krudtpotter" (hver på 24 pd.):	250 pd.
2 "Konger" (hver på 18 eller 16 pd.):	150 pd.
2 "Drager" (hver på 8 pd.):	50 pd.
2 "Naldeblade" (hver på 4 pd.):	150 pd.
8 Regimentstykker (hver på 6 pd.):	1.000 pd.
2 Mortéerer (hver på 60 pd.):	50 pd.
Musketterne:	30.000 pd.
<hr/>	
LUNTER I ALT:	31.650 pd.
MUSKETKUGLER:	21.200 pd.

Figur 50 Obljt Zollikopfens overslag over ammunitionsforbruget til en styrke på 8.000 mand til fods. Hamburg den 20. jan. 1629. (Kilde: Mil. Rgsk., IV C.2, Københavns Tøjhusregnskab 1621-51).

Af proviant var der naturligvis ingen grænser for, hvad Chr. IV kunne få leveret mod penge. Partier af stort set alle de mangeartede former for mad- og drikkevarer, der fandtes dengang, blev leveret Chr. IV i løbet af krigen, omend visse varetyper selvfølgelig blev det i et betydeligt større omfang end andre.

Det faktiske forbrug af proviant, er ikke til at gøre op i dag, men som det var tilfældet med ammunitionsforbruget, gør et par datidige vurderinger det muligt at indkredse dets omtrentlige omfang. I Figur 51 finder man således et forsigtigt skøn over hærens samlede proviantforbrug under Kejserskrigen. Skønnet bygger dels på krigsartiklernes bestemmelser om størrelsen på de kostrationer, soldaterne dagligt skulle udleveres, hvis de havde 'frit kvarter' (CCD IV, s. 307); dels på de såkaldte 'Taxters' oplysninger om de priser, Chr. IV bestemte, soldaterne skulle betale for det proviant, de modtog (Appendiks 3: 15. del). Hvad angår hærens styrketal, bygger skønnet på de undersøgelsesresultater, jeg har fremlagt i Appendiks 1: 4. del.

Sammenholder man nu de forskellige skøn over det samlede forbrug af hhv. våben, ammunition og proviant, kan det samlede forbrug af de varetyper, som Chr. IV kunne få leveret mod betaling, skønsvist anslås til maksimalt at have beløbet sig til følgende:

1) Våben og udrustning:	ca. 0.60 mill. rd.
2) Ammunition:	0.25 - 0.75 mill. rd.
3) Proviant:	6.60 - 10.70 mill. rd.
<hr/>	
I alt:	7.45 - 12.05 mill. rd.

	MAJ 1625 TIL OKT 1627 (27 MDR) (mill. rd.)	OKT 1627 TIL SEP 1629 (22 MDR) (mill. rd.)	I ALT (49 MDR) (mill. rd.)
A. Rytteri:			
1. Udskrevet. . . .	0.25 - 0.30	0.10 - 0.15	0.35 - 0.45
2. Hvervet.	1.85 - 2.25	0.20 - 0.25	2.05 - 2.50
3. 'Hjælpetropper' .	0.20 - 0.25	0.00	0.20 - 0.25
Rytteri i alt:	2.30 - 2.80	0.30 - 0.40	2.60 - 3.20
B. Fodfolk:			
1. Udskrevet. . . .	0.50 - 0.95	0.90 - 1.75	1.40 - 2.70
2. Hvervet.	1.50 - 2.80	0.70 - 1.30	2.20 - 4.10
3. 'Hjælpetropper' .	0.25 - 0.45	0.15 - 0.25	0.40 - 0.70
Fodfolk i alt:	2.25 - 4.20	1.75 - 3.30	4.00 - 7.50
Tilsammen:	4.55 - 7.00	2.05 - 3.70	6.60 - 10.70

Figur 51 Forsigtigt skøn over Chr. IV's hærs samlede proviantforbrug. Beløbene er angivet i mill. rd.. (Tal fra CCD IV, s. 307; Appendiks 1: 4. del samt Appendiks 3: 15. del).

Nu må man imidlertid gøre sig klart, at det kun var en del af de varer, der blev forbrugt under krigen, som blev leveret mod betaling i løbet af min regnskabsperiode fra den 1. jan. 1625 til den 31. dec. 1629. Flere af varerne var allerede indkøbt inden krigen, andre blev produceret ved hjælp af 'Rigens' eget produktionsapparatet, andre igen blev erobret fra fjenden og visse mere eller mindre frivilligt afleveret af indbyggerne i venligtsindede områder.

Det må således stå fast, at de danske tøjhuses førkrigsbeholdninger af våben og udrustning stort set må have været tilstrækkelige omfattende til at kunne bevæbne og udruste, størsteparten af de enheder, som Chr. IV lod oprette i sommeren 1625 (*Kirchmeier-Andersen* 1988, s. 6-15). Da disse enheder tilsammen talte omk. 4.000 ryttere (overvejende kyrasserer) og 12.000 fodfolk, må det have betydet, at mindst en 1/6 af Chr. IV's samlede behov for våben og udrustning kunne dækkes med de beholdninger, der var opmagasineret rundt omkring i kongens tøjhuse ved oprustningernes start, eller som soldaterne selv lå inde med.

Tilsvarende må man på forhånd gå ud fra, at det kun var en yderst begrænset del af det proviant, der blev forbrugt under krigen, som blev leveret mod betaling. Efter Jyllands erobring i oktober 1627 var det i realiteten kun garnisonerne i Glückstadt og Krempe, der forbrugte proviant indkøbt af Chr. IV. I Danmark, hvor langt størsteparten af hæren befandt sig det meste af tiden i denne periode, betalte soldaterne i princippet selv for den proviant, de forbrugte, og de øvrige fæstningsgarnisoner, hvoraf de vigtigste var garnisonerne i Stade (indtil april 1627), Nienburg (indtil november 1627) og Wolfenbüttel (indtil december 1627), modtog ganske enkelt ikke proviant indkøbt af Chr. IV i denne periode. Det må således stå fast, at kun en begrænset del af det proviant, der blev forbrugt fra oktober 1627 og frem til september 1629 er blevet leveret mod betaling. Proviantregnskaberne ført af proviantmestrene i Glückstadt samt en række opgørelser, som den daværende regering lod udføre over bl.a. leverancerne af proviant til Glückstadt og Krempe fra efteråret 1627 og frem til årsskiftet

1628/29, kunne tyde på, at Chr. IV i den pågældende periode har indkøbt proviant for en samlet værdi af allerhøjest 200.000 rd., dvs. kun 5-10 pct. af det samlede, skønnede forbrug (*WuGallndt* og *DiEwa* (se Appendiks 2, s. 77-78); *Mil. Rgsk.*, IIb, nr. 16b samt *TKUA*, Kejseren, nr. 13). Hvorvidt, de samme forhold gør sig gældende i perioden forud for Jyllands erobring, er desværre langt mere usikkert, men foretager man en samlet vurdering af kildematerialets utallige og som oftest sporadiske oplysninger om hærens proviantering, er der unægteligt meget, der taler for, at Chr. IV's indkøb af proviant har været af et endnu mere beskedent omfang i denne del af krigen, end i den efterfølgende periode. Mens kildematerialet således indeholder utallige vidnesbyrd om aftaler indgået mellem Chr. IV og diverse leverandører vedrørende leverancer af proviant i perioden fra oktober 1627 og indtil slutningen af 1629, findes der kun påfaldende få vedrørende proviantleverancer i perioden fra maj 1625 til oktober 1627, og de få, der findes, drejer sig blot om ubetydelige leverancer målt i forhold til de leverancer, der blev indgået aftaler om i den efterfølgende periode. At Chr. IV's indkøb af proviant må have været yderst begrænset i det mindste i de første par måneder af krigen, synes iøvrigt yderligere bekræftet derved, at krigsregnskaberne viser, at soldaterne fik udbetalt stort set al den løn, de var berettiget i denne del af krigen, i form af penge. Endelig forekommer det oplagt, at Chr. IV i overvejende grad har ladet krigsfolket 'leve af landet' i denne del af krigen, hvor hæren befandt sig syd for den dansk-norske rigsgrænse.

Tager man højde for disse forbehold, kan det anslås, at Chr. IV's samlede vareindkøb under Kejserkrigen maksimalt har været af størrelsesordenen 1.5-2.0 mill. rd. Når det derfor fornylig er blevet påstået, at Chr. IV skulle have opnået varekreditter for ca. 1.5 mill. rd. i løbet af Kejserkrigen, forekommer det ærligt talt som grebet ud af luften (*Ladewig Petersen* 1982, s. 303). Undersøger man påstanden nærmere, viser det sig da også, at den bygger på den helt urimelige antagelse, at alle Rentekammerets udbetalinger til købmænd fra 1629 til 1636 var afbetalinger på leverancer, der var blevet gjort m.h.p. på Kejserkrigens finansiering.

Når jeg selv skønner, at Chr. IV's varekreditter til højst at have været på 100.000 rd., sker det på grundlag af en nærmere undersøgelse af kreditforholdene omkring Chr. IV's ubetinget største leverandører under krigen, nemlig hhv. Paul de Villum, de to kompagnoner, Albret Baltzer Berns og Gabriel Marselis, samt kompagnonerne, Johan de Villum - en bror til Paul de Villum - Johan de Villums stedsøn, Lorenz Meulengracht, samt endelig Johan Bødker v.d. Delden (se Figur 52).

Paul de Villum, der var Chr. IV's faktor i Amsterdam, skal i løbet af krigen have leveret mindst 10.000 harnisker af forskellig slags, 22.400 musketter, 210.000 pd. musketkugler, 950.000 pd. lunter, 300.000 pd. krudt, dvs. en samlet leverance, der mindst har beløbet sig til 300.000 rd. (*Klein* 1965, s. 196f.). Hvorledes Paul de Villum er blevet betalt for sine leverancer, fremgår ikke af kildematerialet, men ifølge en afregning fra den 29. dec. 1628 skyldte Chr. IV åbenbart ikke mere end knapt 15.000 rd. til Paul de Villum og dennes kompagnon i Amsterdam, Johan Skomager. Restancen fik de to købmænd godtgjort med det samme, idet de købte tre orlogsskibe med tilhørende kanoner af Chr. IV til en samlet pris på omkr. 53.000 rd. For den overskydende sum påtog de sig at levere Chr. IV en række varer, heriblandt våben og ammunition, og da de tre atter opgjorde deres mellemværende den 23. jul. 1630, skyldte kongen dem kun lidt under 500 rd. (*KvitBog1630/31*, fol. 547^b).

LEVERANDØR:	UDBETALT FRA FØLGENDE									I ALT	
	EKSTRAORDINÆRE REGNSKAB					ORDINÆRE REGNSKAB					
	Reinhold Hønsens (ReHen)	Axel Aren- feldts (AxArw 1626- 27)	Søren Rasmus- sens (SøRaa)	Tønnes v. Buch- walds (Buch- wald)	Key v. Ahle- feldts (KaAH)- 31	Niels Krage (NiKe- 1628- 29)	Rens- mæ- terens (RtMæ- Udg- Rgså- 1625- 29)	Kjøl- omlag- reg- nska- bet (KjØ- Omål- Rgså- 1625- 27)	Chr. W's egenh. kalen- derop- tagelser (1625- 29)		
Større leverandører:											
Albert Baltzer Berne og Gabriel Mer- sels	0	63.178	21.405	3.988	10.415	0	5.507	0	14.000	118.488	15
Lorenz Meulengracht og Johan de Villum	0	2.690	0	0	0	8.728	74.387	0	0	85.816	11
Jacob og Hans Møller	0	18.434	0	0	0	0	0	27.537	430	46.401	6
Ellen Mørelin	0	0	0	0	0	0	28.170	0	0	28.170	4
Joachim og Peter Hausch	0	18.082	0	0	0	0	0	10.000	0	28.082	4
David Schwingen	0	0	0	24.101	97	0	0	0	0	24.198	3
Kurt Ulrich	22.300	0	0	0	0	0	0	143	0	22.443	3
Johan Brøem	0	0	0	0	0	0	17.471	0	0	17.471	2
Herman Windracken	3.530	11.664	0	0	0	0	0	0	0	15.194	2
Dietrich Kießling	3.158	10.790	0	0	0	0	0	0	0	13.935	2
Det islandske Kompagni	0	0	0	0	0	0	12.936	0	0	12.936	2
Joachim Langemach	0	0	0	0	0	0	11.438	0	0	11.438	1
Johan Børve	0	8.568	0	0	0	0	0	0	0	8.568	1
Levin Steinkuhl	600	8.323	0	0	0	0	0	0	0	8.923	1
Herricus Meyer	7.800	1.000	0	0	0	0	0	0	0	8.800	1
Claus Thor Smøde	1.333	2.000	0	0	0	0	4.850	0	0	8.283	1
Hans Hindøe	0	0	0	0	0	0	8.176	0	0	8.176	1
Søren Sørensen	0	0	0	0	0	0	7.540	0	0	7.540	1
Steffen Rode	0	0	0	0	0	0	7.412	0	0	7.412	1
Claus Dashaussen	1.000	4.812	0	0	0	0	0	0	0	5.812	1
Nels Pedersen	0	0	0	0	0	0	5.218	0	0	5.218	1
Gregorius Kottwich	0	0	0	0	0	0	0	0	4.000	4.000	0
Større leverandører i alt:	38.818	151.537	21.405	28.097	10.512	8.728	184.214	37.680	18.430	500.422	62
Mindre leverandører:	3.630	30.842	0	8.075	3.845	16.803	38.451	1.210	0	102.856	13
Uspecificerede leverandører:											
Generalproviantsmeesteren at indkøbe proviant for	15.788	0	0	0	0	0	0	0	0	15.788	2
Uspecificeret leverandør af klæde	0	0	0	9.033	0	0	0	0	0	9.033	1
Bageri i Braunschweig	0	2.935	0	0	0	0	0	0	0	2.935	0
Andre uspecificerede (små leveran- dører)	10.973	10.284	0	2.304	1.988	188	143.682	1.088	0	170.467	21
Uspecificerede leverandører i alt:	26.771	13.219	0	11.337	1.988	188	143.682	1.088	0	198.233	25
I ALT:	70.218	185.588	21.405	47.509	16.325	25.700	366.347	38.977	18.430	801.510	100

NBI: Oppgørelsen inkluderer også betalinger for leveranser, der ikke havde noget med Kjøperkrigen at gøre.
Ved 'større leverandører' forstås der leverandører, som i alt har fået udbetalt mindst 4.000 rd. fra de ovennævnte regnskaber.

Kilder: De ovennævnte regnskaber.

Figur 52 De mest betydningsfulde regnskabers udgifter til leverandører fordelt på de forskellige leverandører. (Tal fra de pågældende regnskaber).

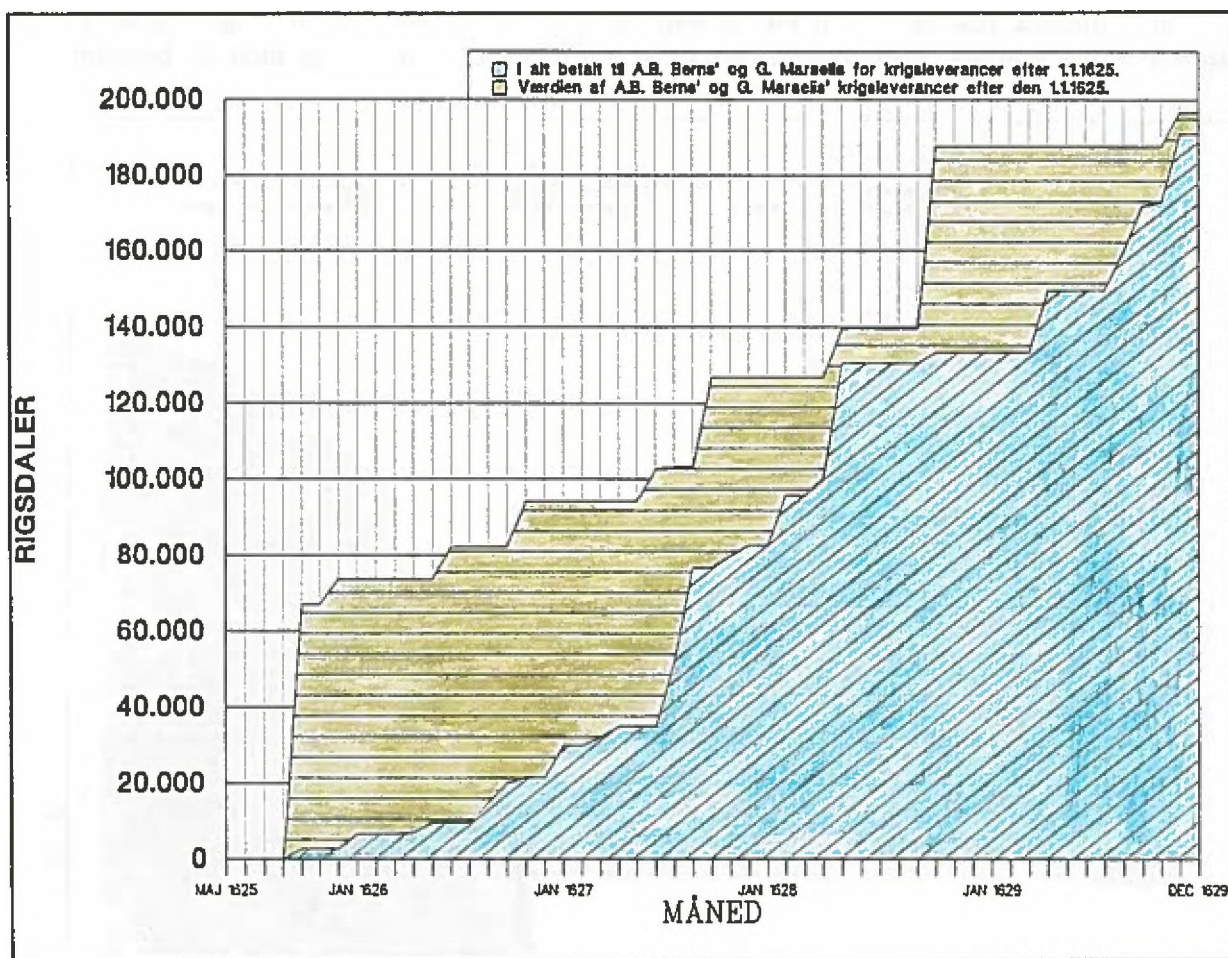
Omfanget af Johan de Villums, Lorenz Meulengrachts og Johan Bødker v.d. Deldens samlede

leverancer var under krigen, kan beklageligvis heller ikke gøres op i dag, men fra den 12. maj 1628 og til den 15. maj 1630 leverede Lorenz Meulengracht og Johan Bødker v.d. Delden Chr. IV diverse varer til en samlet indkøbspris på ca. 105.400 rd. På disse leverancer skyldte Chr. IV de to købmænd lige godt 40.000 rd. ved årsskiftet 1629/30 (*KvitBog1631/32*, fol. 206^b og fol. 209^a). Hvad angår leverancerne i den del af krigen, de lå før maj 1628, er oplysningerne desværre yderst sparsomme. Fra kancellietsbrevbøger ved vi, at Johan de Villum i januar 1628 havde et tilgodehavende på mindst 18.500 rd. for de leverancer, han havde gjort af våben og ammunition (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 279f. (og s. 112)); og fra materialet i Rentekammerets arkiv ved vi også, at der i slutningen af 1628 må være blevet gennemført en afregning vedrørende Johan de Villums og den ovennævnte Johan Skomaggers udlæg af rede penge og leverance af varer til Chr. IV i perioden fra den 16. mar. 1625 til den 30. nov. 1628, uden at det dog nærmere fremgår, hvad udfaldet af denne afregning blev (*Rtk*, nr. 216.252). I kildematerialet, der stammer fra tiden efter årsskiftet 1628/29, findes der imidlertid intet, der kunne tyde på, at Chr. IV har været hverken Johan de Villum, Lorenz Meulengracht eller Johan Bødker v.d. Delden et større eller mindre beløb skyldigt for leverancer fra krigsudbruddet og frem til maj 1628. Det må rimeligvis må tages til indtægt for, at kongen har været i stand til at godtgøre de tre købmænd for deres leverancer i denne periode inden årsskiftet 1629/30.

I modsætning til de foregående leverandører er forholdene omkring de to kompagnoner, den københavnske købmand, Albret Baltzer Berns og den hamburgske købmand, Gabriel Marselis, relativt godt belyst. Som det fremgår af Figur 53, beløb værdien af de to købmænds leverancer sig til rundt regnet 200.000 rd., og af disse skyldte Chr. IV dem kun en beskedent brøkdelen ved årsskiftet 1629/30; et par afregninger fra årene 1629-33 tyder på, at den nøjagtige restance har ligget et sted mellem 5-6.000 rd. (*KvitBog1630/31*, fol. 586^b; *KvitBog1632/33.II*, fol. 221^a samt *TKIA*, A 10, fol. 365). Figuren giver det generelle indtryk, at Chr. IV løbende har været i stand til at betale Albret Baltzer Berns og Gabriel Marselis for deres leverancer. De to kurver løber i det mindste påfaldende tæt på hinanden. Man skal dog være forsigtig med ikke at overdrive deres størrelse. De to købmænd må dog have ydet kongen kortvarige kreditter på ganske betragtelige beløb. De par steder, hvor de bevæger sig tydeligt væk fra hinanden, skyldes det formentligt ene og alene, at det ikke har været muligt at gennemføre en tilstrækkelig præcis bestemmelse af, hvornår de forskellige leverancer har fundet sted. For ca. 67 pct. af de leverancer, der er blevet gjort i perioden frem til årsskiftet 1627/28, ved vi således kun, at de har fundet sted i denne periode, men nøjagtigt hvornår ved vi ikke. Tilsvarende har det heller ikke været muligt at foretage en præcis datering af de leverancer, der blev gjort i månederne fra oktober 1628 til marts 1629. Som følge af disse dateringsproblemer må man uvilkårligt gå ud fra, at den reelle forskel mellem hhv. kredit- og debetkurven i de pågældende perioder, har været væsentligt mindre, end det fremgår af Figur 53, eftersom den samlede værdi for de leverancer, som det ikke har været muligt at tidsfæste, af tekniske grunde er blevet angivet i begyndelsen af de respektive perioder, hvor leverancerne med sikkerhed har fundet sted.

Den endelige konklusion på denne gennemgang og opgørelse af Chr. IV's restancer til sine ubetinget største leverandører under Kejserkrigen, må blive, at kongens samlede leverandørgæld ved årsskiftet 1629/30 må antages at have været af et relativt beskedent omfang. Den samlede gæld til de leverandører, der er blevet behandlet ovenfor, må således have ligget under 50.000 rd. Holder man fast ved, at langt størsteparten af de leverancer, der blev gjort under krigen af indkøbte varer, er blevet gjort af netop de ovennævnte leverandører,

Figur 53 Forskellen mellem værdien af Alb. Bal. Berns' og Gab. Marsellis' krigsleverancer til Chr. IV 1625-29 og Chr. IV's godtgørelser til de to købmænd for disse leverancer.

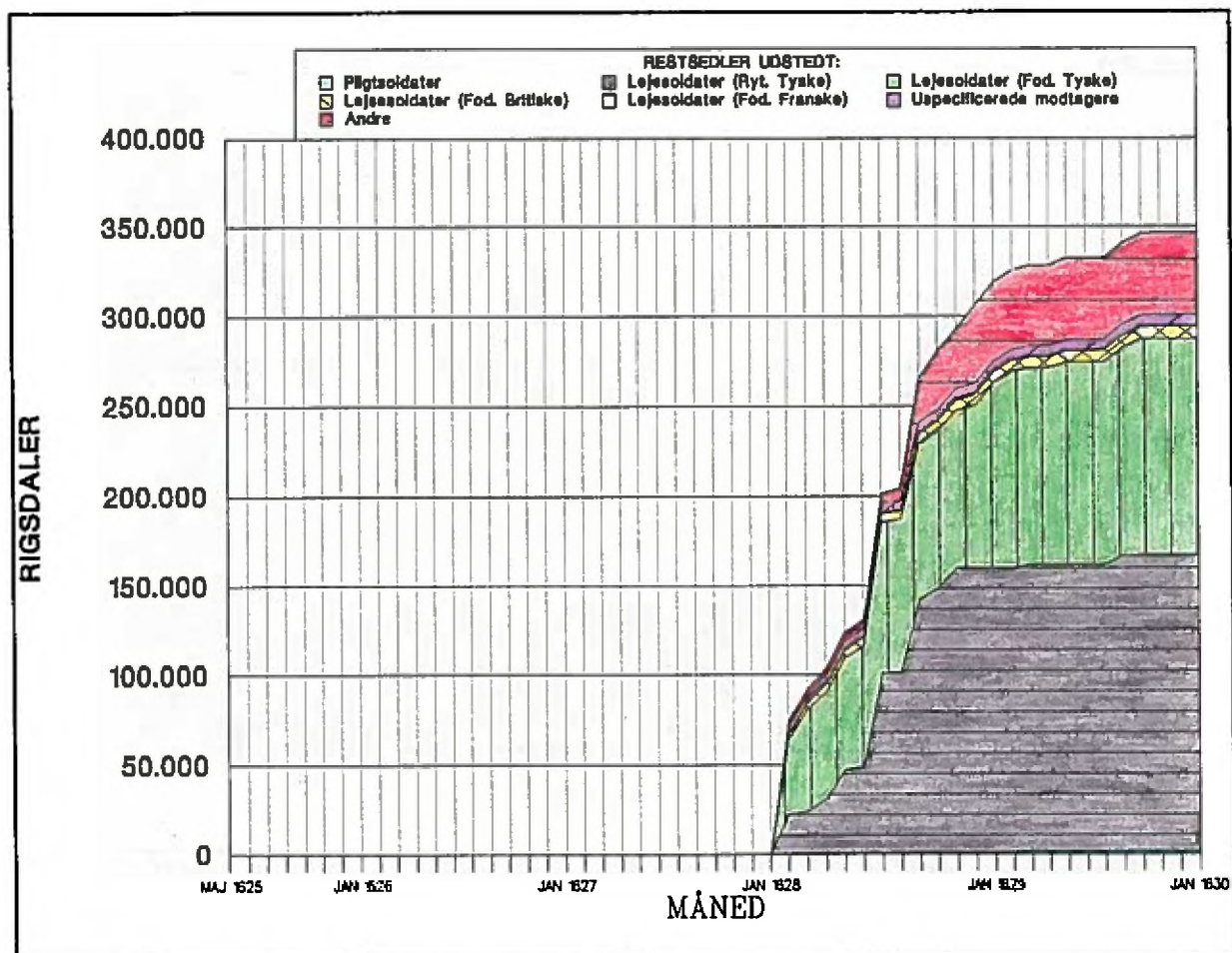
forekommer det bestemt ikke helt urealistisk, hvis man går ud fra, at den samlede leverandørgæld ved årsskiftet 1629/30 maksimalt har beløbet sig til 100.000 rd.

3.1.3.3. 'RESTSEDLER' (TJENESTEKREDITTER):

I det forudgående er det blevet undersøgt i hvilket omfang Chr. IV finansierede Kejserkrigen ved at 'låne' sig til penge og varer, som han siden hen kunne anvende som betalingsmidler, først og fremmest til at betale sine soldater deres retmæssige løn. En noget anden måde at tilvejebringe midler på end denne mere traditionelle form for låntagning, var at 'låne' dem direkte fra de personer, der senere skulle have dem udbetalt. I praksis kom denne 'låntagning' til at ske på den måde, at Chr. IV betalte sine soldater med gældsbeviser fremfor kontanter. Da denne betalingsform kun blev anvendt til at godtgøre eller rettere sagt delvis at godtgøre soldaterne den del af deres løn, de manglede at få udbetalt ved afregningen, kaldte man som regel disse gældsbeviser for 'restsedler'. Kun i de få tilfælde, hvor beløbsmodtageren var en særlig betydningsfuld og højtstående officer blev gældsbeviset udstedt som en kongelig obligation. Selve indholdet adskilte sig dog ikke nævneværdigt fra de 'restsedler', de almindelige soldater fik udleveret.

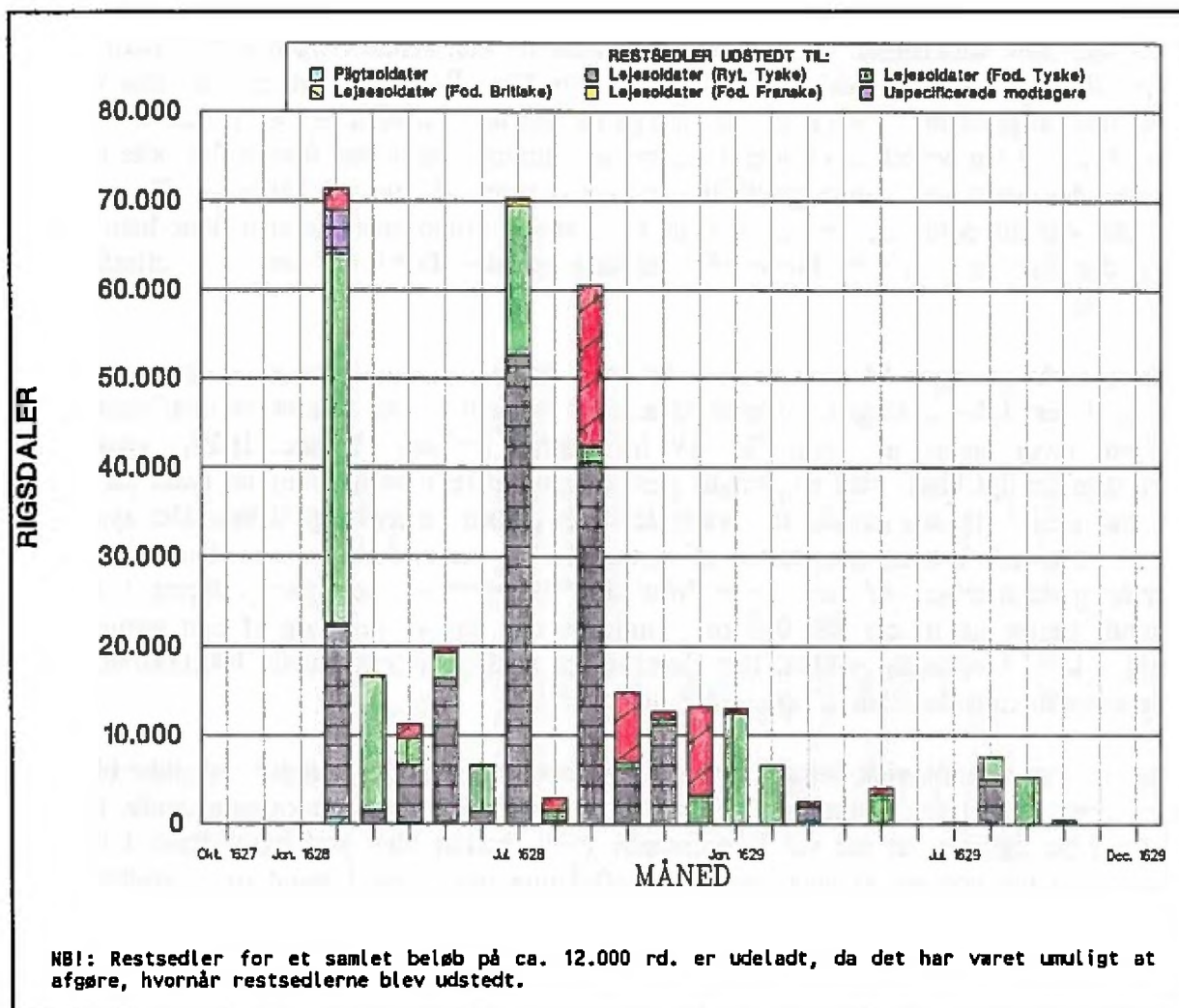
Mest af alt mindede restsedlen om en 'anvisning'. Der var ikke tale om noget egentligt gældsbevis, hvori kongen forpligtigede sig til at forrente de lånte penge med en bestemt

Figur 54 Den akkumulerede 'restseddelgæld' 1625-29. NB! Restsedler for ca. 12.000 rd. er udeladt, da det ikke har været muligt at afgøre, hvornår de er udstedt. (Tal fra Appendiks 1: 6. del).

procentsats hvert år. I modsætning til den gængse 'anvisning', der i princippet blot henviste beløbsmodtageren til at modtage sine penge et andet sted, anviste 'restsedlen' i reglen kun pengene til betaling på et senere tidspunkt. Under Kejserkrigen var den typiske formulering i en 'restseddel' således på, at sedlens retmæssige indehaver skulle have udbetalt et nærmere specificeret beløb (som regel et multiplum af soldatens månedssold) fra Rentekammeret inden, der var gået år og dag (*Dan. Kanc.*, B 147 samt *TKIA*, A 150 og A 151).

Når soldaterne overhovedet var interesseret i at få udleveret 'restsedler', hang det ikke blot sammen med, at det under alle omstændigheder var bedre at få et skriftligt bevis på, at Chr. IV stadig skyldte dem en del af deres løn. Det skyldtes også, at en soldat kunne overdrage sin restseddel til en anden, som en slags betaling for varer eller tjenesteydelser. Restseddelen var med andre ord en slags proto-papirspenge, og selve fremgangsmåden med mere eller mindre uhæmmet at udstede restsedler var i grunden blot datidens version af vor egen tids så ofte benyttede fremgangsmåde til løsning af akutte likviditetsproblemer i en krigssituation: at lade seddelpressen køre.

Figur 55 Antal rd. udstedt på restsedler måned for måned fra oktober 1627 til december 1629 til de forskellige soldaterkategorier. (Tal fra Appendiks 1: 6. del).

I hvilken udstrækning og hvornår, Chr. IV lod seddelpressen køre under Kejserkrigen, fremgår af Figur 54 og Figur 55, der er udarbejdet på grundlag af den i Appendiks 1, 6. del vedlagte oversigt, der viser hvor store beløb, Chr. IV i løbet af krigen lod udbetale til sine rytter- og fodfolkssoldater i form af restsedler. Denne oversigt er opstillet med udgangspunkt i en endnu bevaret fortegnelse, der må være udarbejdet af den daværende administration, angiveligt med det formål at føre kontrol med udstedelsen af restsedler, så man havde styr på, hvor store beløb, der senere skulle udbetales få at indfri de udstedte restsedler (TKIA, A 150⁴). Fortegnelsen angiver ganske vist kun navnene på de personer, der har fået udstedt restsedler, samt hvor stort et beløb de forskellige restsedler lød på, men ved at sammenstille den med de hundredvis af ordrer om udfærdigelser af restsedler, der endnu findes bevaret (Dan. Kanc., B 147 samt TKIA, A 150 og A 151), er det i vid udstrækning muligt at afgøre, hvornår restsedlerne er blevet udstedt samt i hvilke enheder, seddelmodtagerne har tjent. Hvad angår fortegnelsens dækningsgrad, er der meget, der tyder på, at der er tale om en udtømmende fortegnelse over samtlige restsedler, udstedt under Kejserkrigen. Af de utallige restsedler, der enten findes bevaret eller som blot på forskellig vis har sat sig spor i kilde-materialet, er det kun yderst få, som ikke også findes opført i fortegnelsen. De få, der savnes, stammer som regel fra tiden før årsskiftet 1627/28, hvilket umiddelbart kunne tyde på, at det

var omkring det tidspunkt, regeringen begyndte at foretage en systematisk registrering af de restsedler, der blev udfærdiget. Da restsedlerne imidlertid kun synes være blevet udstedt til soldaterne, der stod foran at skulle aftakkes, men som Chr. IV på den anden side ikke var i stand til fuldt at godtgøre deres rest, må man gå ud fra, at antallet af restsedler udstedt før årsskiftet 1627/28 har været af et yderst begrænset omfang, og at det formentlig ikke har været forbundet med nogen større 'gældstiftelse' til soldaterne. I denne del af krigen blev der blot aftakket enkelte soldater, som af den ene eller anden grund ønskede at forlade hæren, hvorimod der ikke synes at være blevet aftakket hele enheder. Det skete først i den efterfølgende periode.

Som det fremgår af Figur 54, kan det således med udgangspunkt i restseddelfortegnelsen godtgøres, at der i løbet af krigen er blevet udfærdiget restsedler til en samlet værdi af næsten 360.000 rd. Hvor mange af disse, Chr. IV fik indfriet før den 31. dec. 1629, fremgår desværre ikke særligt klart, men en grundig gennemgang af regnskabsmaterialet tyder på, at det kun har drejet sig om ganske få, svarende til et ganske ubetydeligt beløb. Det synes således at måtte stå fast, at benyttelsen af restsedler har været forbundet med en ganske omfattende gældstiftelse. Af den mere 'ordinære' låntagning, der som opgjort i det forudgående beløb sig til ca. 880.000 rd., udgjorde den ca. 41 pct., og af den samlede krigsgæld - incl. leverandørgælden, der skønsvist er anslået til maksimalt 100.000 rd. - udgjorde restseddelgælden hele 27 pct. eller lidt over 1/4.

Anlægger man en kronologisk betragtning, bør man notere sig, at der praktisk talt ikke blev udstedt 'restsedler' i 1629, hvilket umiddelbart kan forekomme en smule overraskende, når man tager i betragtning, at det var i sommeren 1629, hæren blev endeligt 'aftakket' (se Figur 55). Det må betyde, at man ved denne aftakning har været i stand til at godtgøre soldaterne deres besoldningskrav på anden vis.

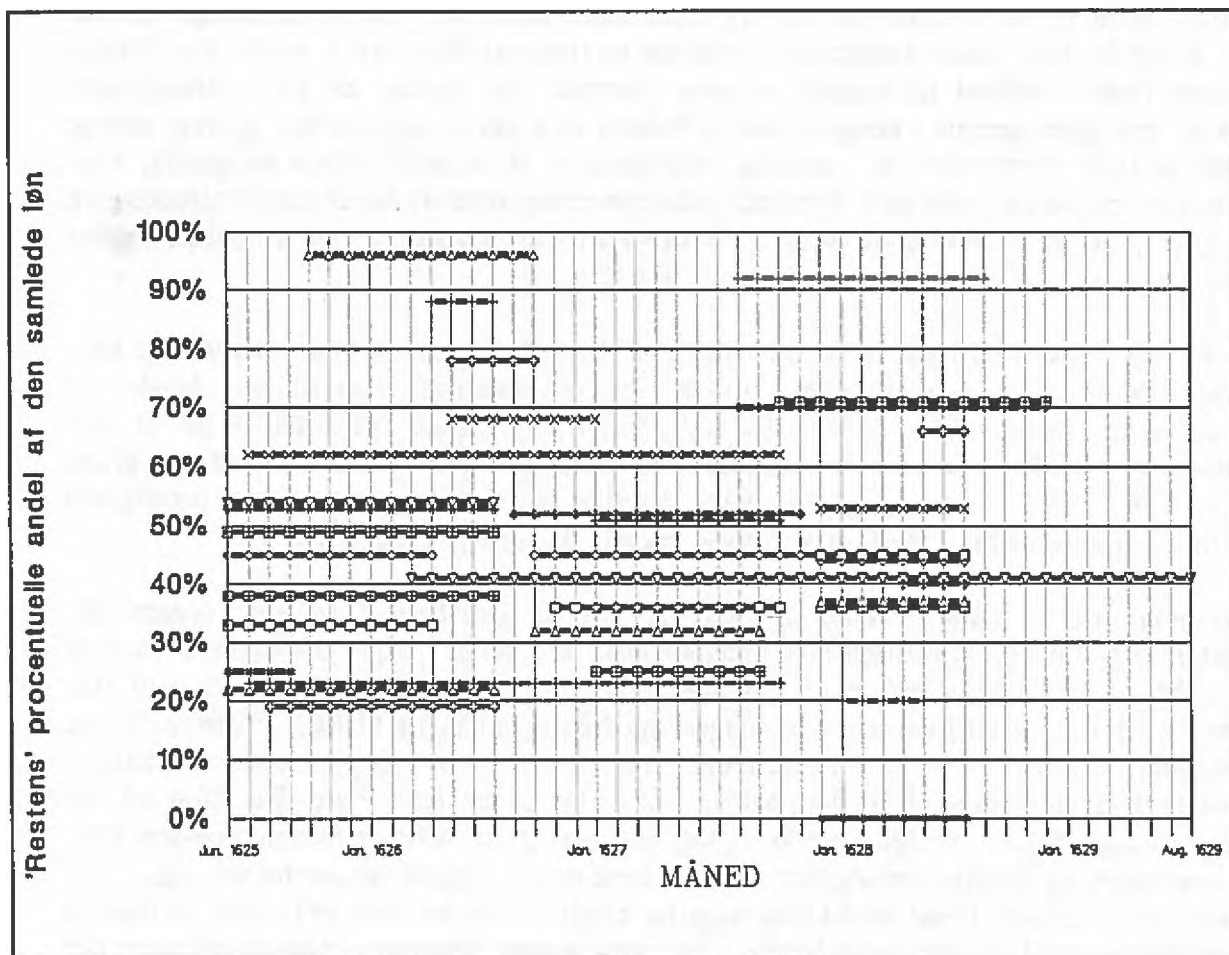
3.2. QVASI-BETALINGSMIDLER:

Hidtil har jeg udelukkende beskæftiget mig med, hvad jeg noget firkantet har kaldt for 'de egentlige betalingsmidler', dvs. de betalingsmidler, der havde en 'stoflig eksistens', og derfor i fysisk forstand var til at 'tage og føle' på. Afhængig af indhold og form på det 'stof', der udgjorde betalingsmidlets materielle side, lod midlerne sig opdele i to hovedtyper, nemlig hhv. penge (heriblandt restsedler) og naturalier. Fælles for dem var imidlertid, at de i kraft af deres 'stoflighed' var 'et eller andet', som Chr. IV i egentlig forstand kunne overdrage til sine soldater som betaling for deres tjeneste.

På grundlag af de forudgående undersøgelser lader det sig imidlertid påvise, at den samlede tilgang af egentlige betalingsmidler til '*Chr. IV's krigskasse*' under ingen omstændigheder kan have været større end eller blot lig med de midler, der var nødvendige, såfremt Chr. IV skulle udbetale alle de månedspenge, hans rytter- og fodfolkssoldater formelt havde krav på. Med mindre man ligefrem vil hævde det barokke synspunkt, at der den dag i dag skulle eksistere berettigede og uhonorerede betalingskrav, som vedrører lønninger til Chr. IV's soldater for deres tjenester under Kejserkrigen, må man derfor konstatere, at der nødvendigvis må have eksisteret andre betalingsmidler, hvormed Chr. IV har kunnet afvikle sine driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel. Da den slags midler imidlertid på ingen måde kan karakteriseres som midler i egentlig forstand, men i grunden blot har været særlige

omstændigheder, der har bevirket, at Chr. IV har kunnet afvikle eller rettere nedskrive sine normative driftsudgifter til personel, uden at det har kostet ham noget, har jeg valgt at betegne midlerne af denne type som 'qvasi-betalingsmidler'.

De få beregninger, der lader sig anstille på grundlag af det foreliggende kildemateriale, tyder unægteligt på, at krigen i vid udstrækning er blevet finansieret med 'qvasi-midler'. Selvom det i flere tilfælde har været vanskeligt at afgøre, hvor store beløb, der er blevet indbetalt til 'krigskassen' i form af 'egentlige' betalingsmidler, må det ikke desto mindre stå fast, at 'krigskassens' samlede oppebærelser af denne type i bedste fald kan have beløbet sig til maksimalt 7.0 mill. rd., såfremt man ser bort fra indtægterne i form af 'frit kvarter' (Appendiks 2: 7. del). På den anden side har jeg tidligere fastslået, at Chr. IV's normative driftsudgifter til rytteriets og fodfolkets personel i hvert fald må have beløbet sig til i alt 9.3 mill. rd. (se Figur 8). Sammenholder man disse beløb, må man altså umiddelbart gå ud fra, at 2.5 mill. rd. eller lidt over 1/3 af de samlede, normative driftsudgifter er blevet afviklet med 'qvasi-midler'.

Figur 56 Soldaternes tjenesteperioder afbilledet mod den procentdel af deres løn, som de 'røstede' at få udbetalt ved deres 'endelige afregning'. (Kilder: RA, TKIA A 150-151 samt RA, Dan. Kanc. B 147).

Nogenlunde det samme resultat kommer man til, hvis man beregner 'qvasi-midlernes' omfang på grundlag af de 'endelige afregninger', der er blevet gjort med soldater, der havde tjent i Chr. IV's hær under Kejserkrigen. I denne sammenhæng udmærker de 'endelige afregninger'

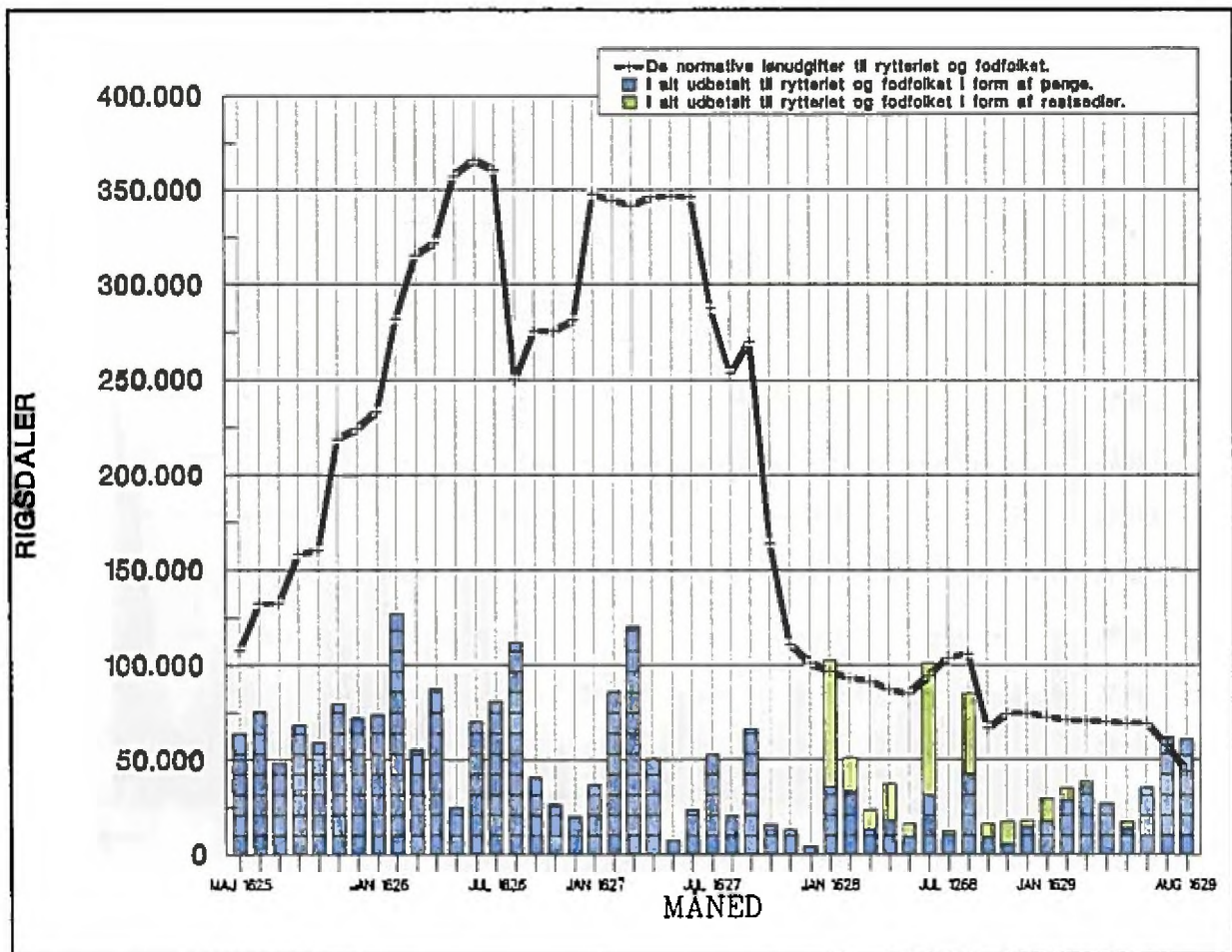
sig derved, at de viser, hvor mange månedspenge soldaterne havde optjent, men endnu ikke fået udbetalt, da afregningerne fandt sted. De 'endelige' afregninger angiver m.a.o., hvor store soldaternes 'rester' var på afregningstidpunktet. Da de som oftest også indeholder oplysninger om, hvor stor en del af disse 'rester' de forskellige soldater fik godtgjort, efter at afregningerne havde fundet sted, kan man på grundlag af de 'endelige afregninger' opgøre, hvor stor en andel af deres løn, soldaterne har fået godtgjort med hhv. 'egentlige' betalingsmidler og 'quasi-midler'.

Som man kunne have ventet, er der desværre kun bevaret yderst få 'endelige afregninger' fra Kejserkrigen. I alt er det kun lykkedes mig at opspore 41, men på trods af deres ringe antal er der alligevel god grund til at antage, at de giver et glimrende indtryk af soldaternes lønningsforhold (*Dan. Kanc.*, B 147; *TKIA*, A 150 og A 151 samt *AxAre1626-27*), idet afregningerne vedrører et rimeligt repræsentativt udpluk af hærens samlede mandskab, både m.h.t. rang og hærenheder, og også m.h.t., hvor soldaterne blev indsat, samt hvornår i krigen, de gjorde tjeneste.

På grundlag af de 41 afregninger har jeg udfærdiget Figur 56, der er udfærdiget på den måde, at jeg for hver enkelt afregning har trukket en linje parallelt med x-aksen. Placeringen af denne linje i forhold til x-aksen angiver, hvornår den soldat, en given afregningen vedrører, har gjort tjeneste i kongens hær. I forhold til y-aksen, angiver linjen, hvor mange procent af hans retmæssige løn, soldaten manglede at få udbetalt på det tidspunkt, hvor afregningen med ham fandt sted. Den indbyrdes placering af de 41 linjer kunne således give et fingerpeg om sammenhængen mellem, det tidsrum, hvor soldaterne gjorde tjeneste og den løn, de havde til gode, da afregningen fandt sted.

Som det fremgår af Figur 56, synes der tydeligvis ikke at være en sådan sammenhæng. Man kan derimod spore en generel tendens, for så vidt som ingen af de 41 soldater havde fået udbetalt mere end ca. 80 pct. af deres retmæssige løn, ligesom over halvdelen af dem 'restede' 40 pct. eller derover. I første omgang giver afregningsmaterialet således god grund til at antage, at Chr. IV maksimalt har udbetalt 4/5 af de månedspenge, han var forpligtiget til at betale sine soldater, førend han gjorde 'endelig afregning' med dem.

Undersøger man herefter 'quasi-midlernes' omfang på grundlag af regnskabsmaterialet, bekræftes det indtryk, de forudgående undersøgelser har givet. I Figur 57 vil man finde en grafisk fremstilling, der viser, hvor store lønninger, Chr. IV burde have udbetalt til sine ryttere og fodfolk, samt hvor store lønninger han faktisk udbetalte til dem i form af penge og restsedler. Af Figur 58 vil man dernæst kunne se, hvor stor en procentdel de faktiske lønudbetalinger udgjorde af de lønudgifter, Chr. IV burde have haft. Det skal på det kraftigste understreges, at figurene kun giver et skøn af det relative forhold mellem Chr. IV's normative og faktiske lønudgifter. Problemerne med at opgøre de normative udgifter er allerede blevet omtalt. Hvad de faktiske udgifter angår, vides det med sikkerhed, at flere af de regnskaber, der blev ført under krigen, i dag er gået tabt. Hvor store lønudbetalinger, der af denne grund mangler at blive taget med i Figur 57 og Figur 58, er selvfølgelig svært at sige, men det drejer sig efter alt at dømme om lønudbetalinger, der tilsammen udgør et relativt ubetydeligt beløb. Anderledes problematisk er det derimod, at det ikke har været muligt at medtage de lønudbetalinger, der blev gjort med naturalier, fordi nogle af de største og mest betydningsfulde proviant- og tøjhusregnskaber er gået tabt. Det behæfter de månedlige opgørelser over de faktiske lønudbetalinger med en usikkerhed, der meget vel kan

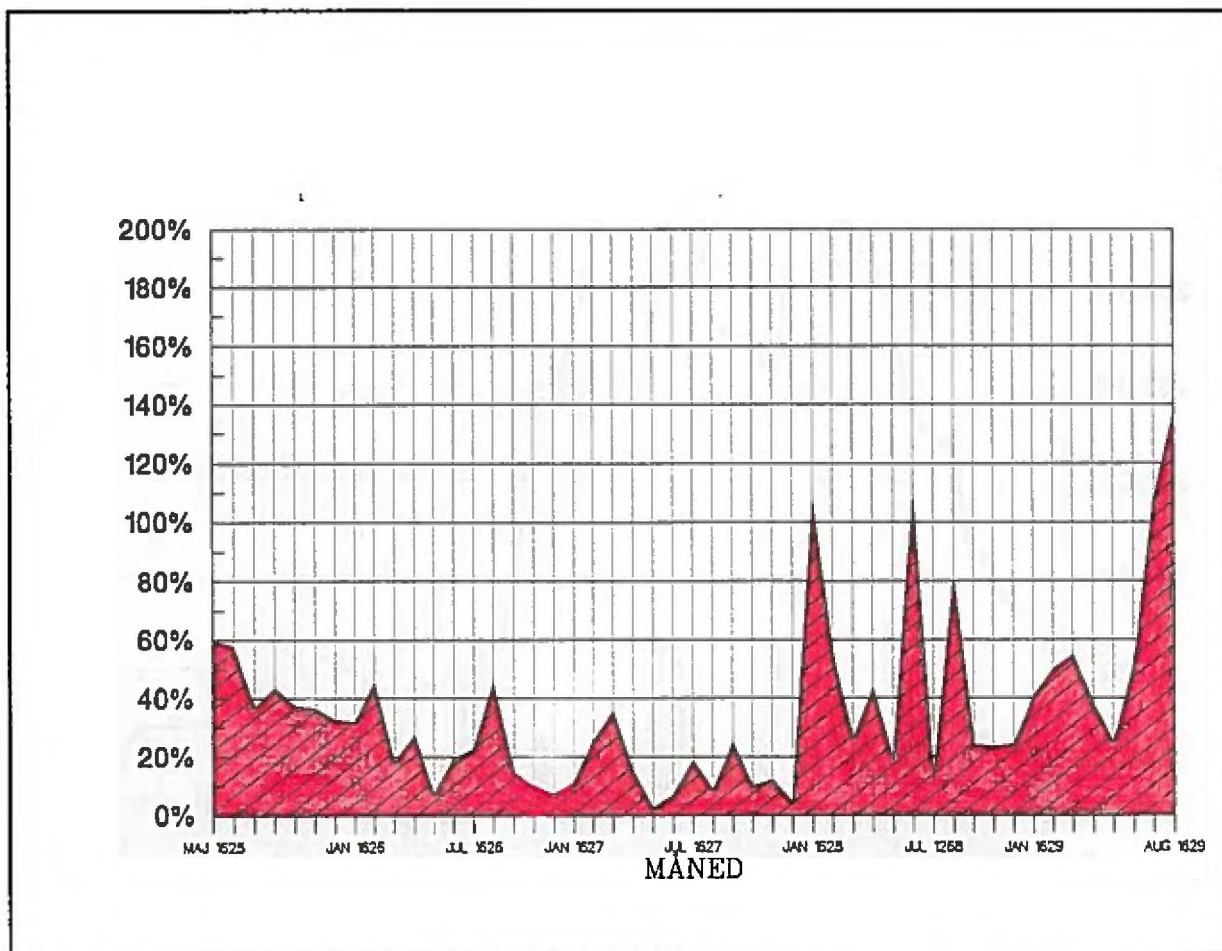

Figur 57 Omfanget af de lønninger, Chr. IV burde have betalt sine rytter- og fodfolkssoldater samt af de lønninger, han faktisk betalte dem i form af hhv. penge og restsedler (Tal fra Appendix 1).

tænkes at være på over 100 pct. for månederne før Jyllands besættelse i september/oktober 1627.

Men selvom Figur 57 og Figur 58 altså skal anvendes med den største forsigtighed, synes de ikke desto mindre at være endnu et bevis for, at store dele af Chr. IV's driftsudgifter til personel må være blevet betalt med andre midler end de 'egentlige betalingsmidler'. I den periode, hvor der hersker størst usikkerhed om de faktiske lønudbetalingers omfang, altså fra sommeren 1625 til efteråret 1627, er den relative afstand mellem figurens kurver så stor, at de faktiske lønudgifter stadig ville være lavere end de normative, selvom det skulle vise sig, at de faktiske udgifter i realiteten har været tre gange større end angivet i de to figurer.

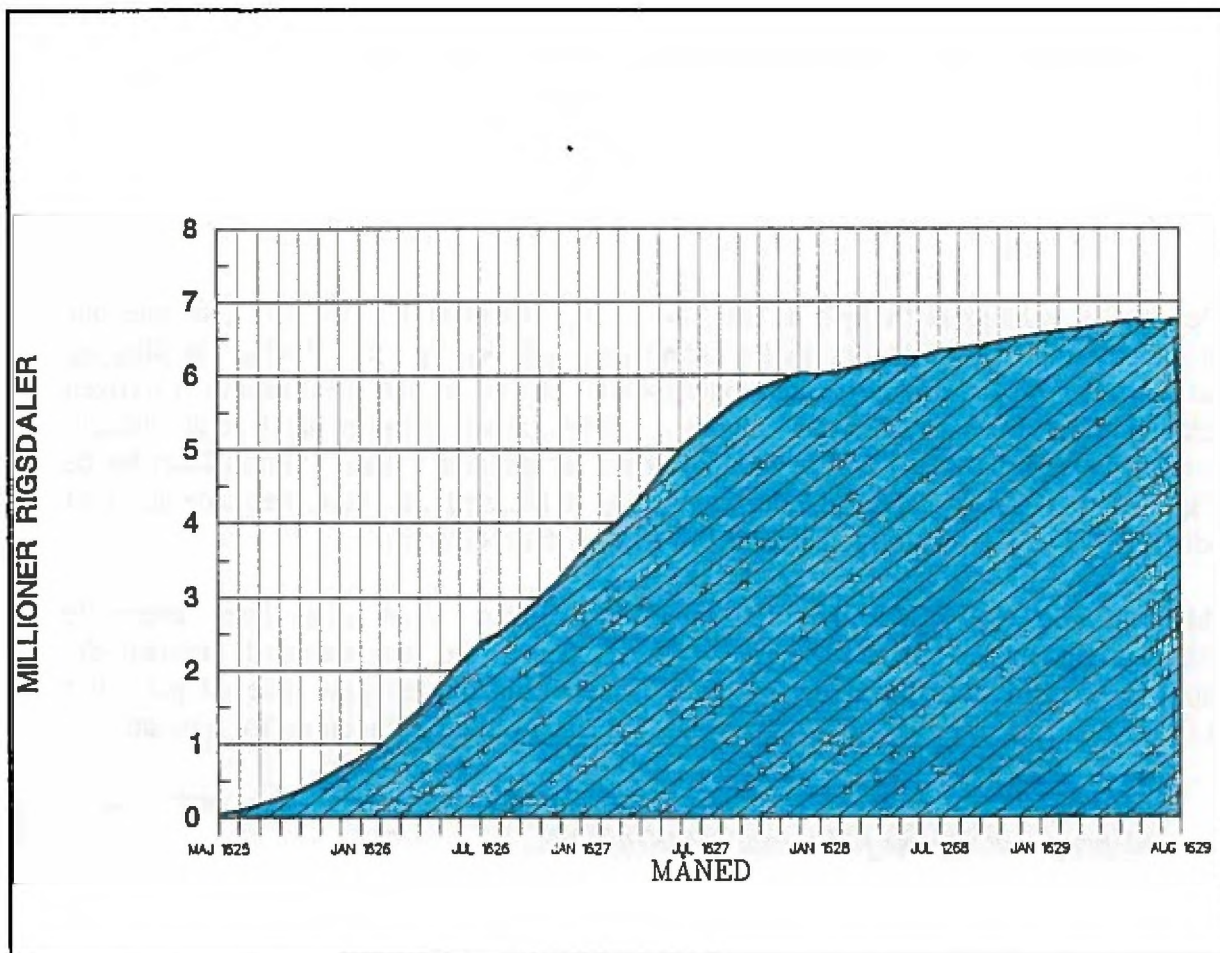
Da Figur 57 og Figur 58 imidlertid kun viser den månedlige nettopåvirkning af balanceregnskabet mellem Chr. IV's normative og faktiske lønudbetalinger, har jeg fundet det formålstjenligt at udfærdige endnu en graf, der viser udviklingen i selve dette balanceregnskab. I Figur 59 vil man således finde en graf, der måned for måned angiver, hvor stort et beløb af de samlede, normative lønudgifter, Chr. IV ikke havde betalt med enten penge eller restsedler; eller sagt på en anden måde: hvor stort et beløb af de samlede, ideelle lønudgifter, Chr. IV enten havde betalt med naturalier eller som han endnu manglede at betale. Det interessante ved denne graf er ikke blot dens lineære forløb, men nok så meget

Figur 58 Omfanget af Chr. IV's faktiske lønudbetalinger udtrykt som procent af de udbetalinger, han formelt set burde have gjort. (Tal fra Appendix 1).

det 'knæk', den gør i slutningen af 1627. Fra den første generalmønstring den 28. maj 1625 og i de næstfølgende måneder steg tilvæksten i differencen mellem Chr. IV's ideelle og faktiske lønudbetalinger gradvist. Fra og med begyndelsen af 1626 ophørte denne stigning og lige indtil efteråret 1627 voksede differencen mellem de ideelle og faktiske udgifter konstant med ca. 260.000 rd. per måned. Herefter faldt tilvæksten brat, og indtil størstedelen af hæren blev endeligt aftakket i sensommeren 1629 holdt den sig konstant på ca. 45.000 rd. per måned. Nogen sikker forklaring på denne bemærkelsesværdige stabilitet og dette markante omsving i slutningen af 1627 er det ikke muligt at give. Men for så vidt som det ikke skyldes en ren og skær tilfældighed, eller at man i større udstrækning lod hæren aflønne med naturalier før omsvinget, kunne forklaringen være, at hærens tilbagetrækning til dansk moderland afgørende ændrede de krigsfinansielle udgangsbetingelser for Chr. IV i efteråret 1627. Hidtil havde kongen åbenbart haft gode muligheder for at finansiere sin krig med 'quasi-midler', dvs. ved at lade soldaterne tjene, uden at de fik deres retmæssige løn. Denne finansieringsform indebar imidlertid den risiko, at soldaterne i utilfredshed med den manglende betaling foretog plyndringer og overgreb på civilbefolkningen. en sådan risiko var man naturligvis langt mindre villig til at løbe, hvis ens egne områder var i fare, og det var netop det, der blev tilfældet med hærens tilbagetrækning og efterfølgende indkvartering indenfor rigets grænser i efteråret 1627. Ikke mindst fordi rigsråd, adel og de øvrige stænder pressede på for at reducere plyndringsfaren til et absolut minimum, har Chr. IV's muligheder for at lade sine soldater tjene ulønnet været væsentligt ringere i denne del af krigen end i den

Figur 59 Chr. IV's månedlige lønningsrestancer. (Tal fra Appendiks 1).

forudgående periode, hvor hæren befandt sig syd for grænsen. I den sidste del af krigen var han derfor tvunget til at skabe større overensstemmelse mellem sine normative udgifter til hæren og sin økonomiske præstationsevne, og i den givne situation kunne det kun gøres ved at reducere de normative udgifter. Det var i det mindste, hvad der skete jvf. Figur 57, og som det fremgår at Figur 1 må denne reduktion være opnået ved praktisk talt at afskaffe det dyre, hvervede rytteri og ved at omlægge fodfolkets mandskab fra de dyre lejesoldater til de omkostningsneutrale mobiliseringsklare 'pligtsoldater'.

Den store betydning, 'qvasi-midlerne' unægtelig må have haft for Kejserkrigens finansiering, vækker interesse for, hvori de konkret bestod. Som jeg allerede har nævnt, var 'qvasi-midlerne' ikke midler i egentlig forstand, men snarere særlige omstændigheder, der bevirkede, at Chr. IV kunne afvikle en del af sine lønudgifter ved blot at ned- eller afskrive dem. Selvom man måske skulle tro, at disse omstændigheder har været yderst forskelligartede, viser det sig, at de i store træk kan inddeles i i alt tre hovedgrupper. Chr. IV har således kunnet ned-/afskrive sine lønudgifter til en given soldat ved:

- 1) at soldaten i kraft af en 'ulovlig' handling helt eller delvist havde mistet sin ret til at oppebære de månedspenge, som kongen skyldte ham. (Soldaten havde med andre ord 'forbrudt sin rest', som man sagde dengang)
- 2) at soldaten eftergav Chr. IV sine resterende månedspenge
- 3) at soldaten aldrig afkrævede Chr. IV sine resterende månedspenge

Som det med al tydelighed fremgår af Chr. IV's krigsartikler af 10. maj 1625, fandtes der et utal af handlinger, hvorved en soldat kunne gøre sig skyldig i en ulovlig handling og dermed helt eller delvist miste sit løntilgodehavende. Det er vanskeligt at afgøre, i hvilken udstrækningen dette er sket. Men det kan f.eks. nævnes, at kongen pure nægtede at udbetale 'resterne' til de soldater, der havde draget hærgende op igennem Jylland, umiddelbart før de kejserlige tropper indtog halvøen. Under henvisning til disse plyndringer, hævdede han kort og godt, at de havde 'forbrudt deres rester' (TKLA, A 50 (1627-28)).

At soldaterne mere eller mindre frivilligt har eftergivet Chr. IV en del af deres resterende månedspenge findes der talrige eksempler på. Af Niels Krags krigsregnskab fremgår det eksempelvis, at ritmesteren over det såkaldte Jyske Kompagni eftergav hele 43 pct. eller 1.956 rd. af den samlede 'rest' til kompagniets soldater, og baggrunden herfor var, at:

"... han hellere ville lade falde resten paa det han kunne bekomme redepenge, at aftakke folket med" (NiKra1629).

Tilsvarende dokumenterer de utallige ordrer, den daværende statholder i København, Franz Rantzow, lod udstede om udfærdigelse af restsedler, at soldaterne ved den 'endelige afregning' i langt de fleste tilfælde måtte gå med til blot at få udbetalt et bestemt antal månedssolde i hhv. penge, naturalier og restsedler, og altså ikke deres fulde 'rest'. Typisk er således følgende notat, der er skrevet af renteskriver Peder Hansen den 27. mar. 1632:

"Efterdi der ikke kunne gøres afregning med de andre officerer, som har tjent i Slesien under oberst Marquart Rantzows regiment, da har hr. stathalter paa Kgl. Mayst vegne, bevilget dem for deres ganske rest 2. maaneders besoldning i penge, en i varer og 5. i restsedler. ..." (Dan. Kanc., B 147 (29. mar. 1632)).

Hvor store beløb, Chr. IV er blevet eftergivet af sine soldater, eller måske rettere: hvor store beløb han har tvunget dem til at eftergive sig, kan sig ikke afgøres med sikkerhed. Kildematerialet tyder imidlertid på, at beløbet har været relativt beskedent målt i forhold til de samlede indtægter af 'qvasi-betalingsmidler'. Regnskabs- og afregningsmaterialet peger således på, at der kun er blevet gjort 'endelig afregning' med et forholdsmæssigt lille antal soldater. Antallet af personer, der fik udstedt restsedler, synes således at have været færre end 1.000, og af krigsregnskaberne fremgår det, at de eneste soldater, der blev aftakket uden at få udstedt restsedler, var de soldater, der blev aftakket med deres enheder i løbet af 1629, og disse udgjorde som bekendt kun en mindre del af alle de enheder, der havde indgået i hæren.

Direkte beviser for at Chr. IV har afskrevet lønudgifter, fordi de soldater, de vedrørte, aldrig krævede dem udbetalt, findes der i sagens natur ikke. Alligevel må man rimeligvis gå ud fra, at det er sket. I artikel 58 i Chr. IV's krigsartikler af 10. maj 1625 blev det således bestemt, at det "... ved dag oc time" skulle noteres i kompagniets mønsterrulle, hvis en af kompagniets soldater afgik ved døden. Herpå skulle man underrette krigskommissarien og overdrage ham den dødes "... vaaben oc verge". Baggrunden for disse bestemmelser blev eksplicit angivet at være den, at "... fordelten af de obne lucker oc alt andet os allene maa vorde, som det oc i sig billigt, ..." (CCD IV, s. 308). I artikel 58 blev det med andre ord bestemt, at det var Chr. IV, og f.eks. ikke kompagnichefen, der skulle inkassere disse penge. Det skal dog retfærdigvis nævnes, at artikel 58 sikrede enker og børn efter afdøde soldater en ret til at kræve deres familiefars 'rest' udbetalt, såfremt de henvendte sig til kongen senest et år efter dødsfaldet, og en tilsvarende ret blev tilskrevet andre retmæssige arvinger, når blot de henvendte sig til kongen inden, der var gået 6 måneder (CCD IV, s. 308). Men selvom regnskabsmaterialet indeholder flere eksempler på, at denne ret faktisk er blevet benyttet, er det samlede antal eksempler herpå dog fortsat så lille, at man må gå ud fra, at 'resterne' fra langt størstedelen af de soldater, der afgik ved døden, aldrig er blevet udbetalt til deres eventuelle arvinger, men derimod godskrevet Chr. IV.

Dødsfald har dog næppe været den eneste grund til, at soldater aldrig fik afkrævet Chr. IV's deres 'rest'. Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig andre årsager. Det kunne f.eks. være, at de ganske enkelt ikke havde råd til at opsøge kongen, eller at de måske ligefrem var forhindret deri, f.eks. fordi de havde fået beskæftigelse et andet sted, f.eks. i en anden hær. Det er heller ikke utænkeligt, at de i visse tilfælde har afholdt sig fra at opsøge kongen, fordi de simpelt hen ikke fandt det umagen værd, f.eks. fordi de vurderede, at de dermed forbundne omkostninger ikke stod i et rimeligt forhold til den gevinst, de kunne opnå. Om alle disse situationer gælder det blot, at det er umuligt at afgøre, i hvilket omfang de faktisk har foregået. Som det gjaldt for de foregående typer 'qvasi-betalingsmidler', har det derfor heller ikke været muligt at afgøre, hvor store kongens indtægter har været af netop dette 'qvasi-middel'.

Selvom 'qvasi-betalingsmidlerne' har været af tre forskellige typer, havde de dog en væsentlig ting til fælles. Uanset hvilke omstændigheder, der lå til grund for deres oppebærelse, skete denne dybest set på den måde, at soldater, der havde tjent i kongens hær, mere eller mindre berettiget blev snydt for lønninger, de under normale omstændigheder burde have fået udbetalt. For den enkelte soldat kom det i grunden ud på ét, om han havde 'forbrudt sin rest', om han havde eftergivet den, eller om han aldrig fik den krævet udbetalt: han måtte affinde sig med helt eller delvist at have tjent sin krigsherre gratis.

En nærmere granskning af 'qvasi-betalingsmidlerne' viser altså, at selve begrebet blot er et økonomi-teoretisk eller måske bedre regnskabsteknisk udtryk for det reale forhold, at soldater har tjent deres krigsherre gratis. Som sådan må man uvilkårligt gå ud fra, at 'qvasi-betalingsmidler' har været og stadig må være yderst attraktive for en krigsherre. Set ud fra et økonomisk synspunkt må en af de mest effektive former for krigsfinansiering unægteligt være, hvis man kan få sine soldater til at føre éns krige gratis. I en vis forstand er det netop det forhold, der udmærker vore dages værnepligtige hære, og som gjorde, at overgangen til netop denne hærtype blev den umiddelbare og vel nok eneste logiske løsning på de alvorlige økonomiske problemer, der knyttede sig til anvendelsen af hvervede hære. I den værnepligtige hær kæmper soldaten principielt, fordi han har pligt til at gøre det. Han kæmper netop

ikke for penge, og som sådan kæmper han i virkeligheden gratis. Det må naturligvis ikke forstås sådan, at man ikke behøver at tilstille ham ressourcer af samme slags, som dem man gav den hvervede soldat som betaling for hans tjeneste. Som ethvert andet menneske må den værnepligtige soldat selvfølgelig også have 'mad og drikke' for overhovedet at kunne leve. På det plan adskiller den værnepligtige hær sig ikke fra den hvervede. Den afgørende forskel ligger deri, at krigsfinansieringsproblematikken i den værnepligtige hær begrænser sig til de problemer, der melder sig som følge af, at mennesker skal have føde, logi osv. for at leve, hvorimod den i den hvervede hær tillige omfatter de problemer, der melder sig, når mennesker udfører et bestemt stykke arbejde, fordi de forventer at opnå en eller anden form for økonomisk gevinst.

Hvorvidt Chr. IV har erkendt disse forhold og bevidst bestræbt sig på i så stor udstrækning som muligt at finansiere Kejserkrigen med 'qvasi-betalingsmidler', skal være usagt. Kildematerialet indeholder dog tilstrækkeligt klare beviser på, at kongen bevidst har tilrettelagt sine lønudbetalinger på en sådan måde, at soldaterne kun har fået udbetalt en del af deres retmæssige løn i langt det meste af deres tjenesteperiode. Af artikel 50 i Chr. IV's krigsartikler af 10. maj 1625 og af en række forordninger vedrørende soldaternes 'traktement' fremgår det således, at soldaterne under normale omstændigheder skulle have udbetalt en såkaldt "*ugelønning*" eller som oftest blot "*lenning*" hver 9. dag (CCD IV, s. 304, s. 383f. og s. 392ff.; *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 213, s. 226, s. 229f. og s. 239f. samt *Det kgl. Biblio.*, Håndskriftsafdelingen, Gl. kgl. Samling fol. nr. 1131, s. 356ff.). Havde en lenning svaret til 1/4 månedssold, ville soldaterne have fået udbetalt hele deres løn løbende uge for uge, idet Chr. IV som tidligere nævnt fastsatte måneden til 32 dage under Kejserkrigen (se side 21). Det gjorde den imidlertid. Regnskabs- og afregningsmaterialet tyder derimod på, at den kun har udgjort et sted mellem 1/5 og 1/6 af en månedssold i krigens første par år, og af det samme materiale samt af en lønningsoversigt fra december 1627 og de førnævnte forordninger fremgår det, at den med sikkerhed kun har udgjort et sted mellem 1/6 og 1/8 af en månedssold fra slutningen af 1627 og igennem resten af krigen (*ReHan; AxAre1626-27; TKIA*, A 155⁶; CCD IV, s. 383f. og s. 392ff.; *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 213, s. 226, s. 229f. og s. 239f. samt *Det kgl. Biblio.*, Håndskriftsafdelingen, Gl. kgl. Samling fol. nr. 1131, s. 356ff.).

Baggrunden for, at kongen har tilrettelagt sine lønudbetalinger på denne måde, synes dog snarere at have været ønsket om at holde på soldaterne, fremfor ønsket om at finansiere krigen med 'qvasi-midler'. Der er meget, der tyder på, at det grundliggende princip for Chr. IV's lønningssystem under Kejserkrigen, var det samme lønningsprincip, som han i 1638 beskrev for sin daværende krigskommissarie Mogens Sehested på følgende måde:

"... vil Vi naadigst, at Du skal dem (dvs. lejesoldaterne (min anm.)) en 8 dage tilbage af hver deres maanedes sold uformærkt eller ved undskyldning entholde, paa det de ikke, naar de pengene ganske har, bort skal udrejse, men altid noget resterer" (*Dan. Kanc.*, B 81, bd. 9, fol. 549^b).

Men uanset om Chr. IV bevidst har bestræbt sig på at maksimere sine indtægter af 'qvasi-betalingsmidler', forekommer det på den anden side overordentligt sandsynligt, at det højst beklagelige forløb, Kejserkrigen fik for Danmark-Norge, i virkeligheden har haft en yderst gunstig indvirkning på kongens muligheder for at finansiere krigen med 'qvasi-midler', dvs. på hans muligheder for at få '*krigen til at føde sig selv*' ved at lade soldaterne føre den gratis.

Erindrer man sig, hvilke omstændigheder, som muliggjorde oppebærelsen af 'quasi-midler', må man gå ud fra, at netop fordi kongen tabte de afgørende slag i krigen, og netop fordi han ofte har måttet trække sig tilbage, har han kunnet inkassere flere 'quasi-midler', end hvis krigen havde haft et mere succesrigt forløb. Hvor katastrofale kongens militære nederlag end har været, har de utvivlsomt haft den positive effekt, at kongen 'de facto' har kunnet afskrive store summer månedspenge, som ellers skulle være udbetalt. Nederlagene betød nemlig, at tusindvis af hans soldater blev taget til fange, og som det var almindelig skik og brug på Kejserkrigens tid, blev de tilfangetagne soldater ikke indsat i krigsfangelejr, men derimod tilbudt og om nødvendigt tvunget til at tage tjeneste i den sejrende parts egne hærenheder (se *Kirchmeier-Andersen* 1987, s. 79). Der er således al mulig grund til at tro, at Chr. IV har sluppet for at udbetale størsteparten af de månedspenge, han skyldte de soldater, der blev taget til fange under krigen, som f.eks. i slaget ved Lutter am Barenberge, hvor praktisk talt al kongens fodfolk enten faldt på slagmarken eller blev taget til fange af fjenden. Tog en af kongens tilfangetagne soldater tjeneste hos fjenden, svarede det i realiteten til, at han deserterede fra kongens hær, og som sådan betød det, at han 'forbrød sin rest'. Tilsvarende betød de mange nederlag og den evindelige tilbagetrækning, at flere af kongens enheder ganske enkelt gik i opløsning eller som det hed dengang: blev 'sprængt', og selvom næppe alle soldaterne fra disse enheder er blevet taget til fange, må man antage at flere af dem af en eller anden grund har undladt at opsøge Chr. IV for at få deres løntilgodehavende udbetalt.

At Kejserkrigens negative forløb må have haft en positiv indflydelse på kongens muligheder for at finansiere krigen med 'quasi-betalingsmidler', kom utvivlsomt klarest til udtryk ved krigsafslutningen i 1629. Som det fremgår af kildematerialet, var Chr. IV i stand til relativt hurtigt og ubesværet at afslutte sit krigsengagement og aftakke sin hær i samme øjeblik blot nogenlunde acceptable fredsbetingelser forelå. En af de væsentligste forudsætninger herfor synes paradoksalt nok at have været netop den omstændighed, at han 'tabte' krigen. Ved krigsafslutningen og hærens efterfølgende aftakelse kom ganske vist regnskabet's time, hvor kongen var forpligtiget til at afvikle sit økonomiske mellemværende med dem, der havde tjent ham i løbet af krigen. Men netop fordi han i en vis forstand havde 'tabt' krigen, var antallet af soldater, der endnu befandt sig i hans tjeneste, overordentligt beskedent i forhold til det samlede antal soldater, der havde tjent ham i løbet af hele krigen, og måske allervigtigst i denne sammenhæng: i forhold til antallet af soldater, der ville have været i hans tjeneste ved krigsophøret, såfremt han havde 'vundet' krigen. Havde han vundet krigen, måtte det bl.a. skyldes, at han havde haft held til at bevare sin hær rimeligt intakt, og dermed måtte de besoldningskrav, som Chr. IV ville være blevet stillet overfor ved fredsslutningen, have været af et ganske andet omfang, end de krav, han reelt blev præsenteret for i 1629.

Det ligger i sagens natur, at disse påstande ikke lader sig bevise inden for rammerne af nærværende undersøgelse. Det forekommer dog højst sandsynligt, at en komparativ undersøgelse af hhv. dansk og svensk krigsfinansiering vil kunne verificere dem på afgørende punkter. Sagen er nemlig den, at Tredivårskrigen's sejrherre, Sverige, tilsyneladende havde store problemer med at afvikle sit krigsengagement. Ved den endelige afslutning på Tredivårskrigen, der formelt skete i 1648 ved indgåelsen af Freden i Vestpfalen, fik svenskerne tilkendt en 'krigsskadeerstatning' på 5 mill. rd. For disse penge skulle de nu tilbagebetale de lån og varekreditter, de havde måttet optage m.h.p. krigsførelsen, samt de lønninger, de endnu skyldte soldaterne. Det viste sig imidlertid hurtigt, at 'krigsskadeerstatningen' kun kunne dække en del af svenskernes samlede krigsgæld, og eftersom de efter fredsslutningen ikke længere kunne lægge udgifterne over på udlandet, måtte de afvikle deres

resterende krigsgæld i Sverige. På baggrund af disse omstændigheder har den svenske professor, Sven. A. Nilsson, påstået, at: "... *it was expensive to conclude a war, even more expensive than to begin one*" (Nilsson 1988, s. 21). Med tanke på den stadige 'udskyden af udgifter', eller som Nilsson selv kalder det: "*övervältringsmekanism*" (Nilsson 1974, s. 105), som efter hans opfattelse var indbygget i alle stadier af det svenske krigsfinansielle system under Tredivårskrigen, hævder han, at man må regne med, "... *daß die Kosten der Demobilisierung die schwerste Last für Schweden bildeten, in der Tat schwerer als die Belastungen, die mit der Rüstungsphase verbunden gewesen waren*" (Nilsson 1971, s. 479).

Det er naturligvis det rene sludder, at selve krigsafslutningen og den efterfølgende 'demobilisering' skal have kostet noget som helst. Havde soldaterne tjent så længe, at de ikke længere var berettiget til 'hjemsendelsespenge', dvs. et halvt års tid, var det fuldkommen gratis for en krigsherre at aftakke sin hær, for så vidt som selve aftakelsen ikke påførte ham 'nye' udgifter. Hvad Nilsson vel i grunden refererer til, når han taler om "*Kosten der Demobilisierung*", er på den ene side det forhold, at 'demobiliseringen' markerede overgangen til 'aftakningsfasen', dvs. den fase i det samlede krigsfinansielle forløb, hvor de krigsfinansielle aktiviteter ene og alene tog sigte på enten at afvikle eller at udskyde afviklingen af den krigsgæld, der var oparbejdet såvel før som under krigen, og på den anden side det forhold, at krigsherren muligvis har følt denne fase særlig omkostningsfuld, fordi han ikke længere kunne bruge den 'krig', det drejede sig om at finansiere, som et middel til at forøge sine krigsfinansielle indtægter.

Hvor økonomisk belastende, det reelt var for svenskerne at afvikle deres 18-årige krigsengagement i Tyskland 1630-48, giver de foreliggende undersøgelser af svensk krigsfinansiering intet præcist svar på. Der er dog ingen grund til at tro, at Nilsson vurderer de hidtidige undersøgelsesresultater forkert, når han fremhæver aftakningsfasen som den mest byrdefulde for det svenske rige målt i forhold til de øvrige faser i det krigsfinansielle forløb. Spørgsmålet er blot, om Nilsson tilsvarende må formodes at have ret i sin principielle påstand om, at det generelt skulle være dyrere at afslutte en krig, end at begynde en. Den relative lethed, hvormed det økonomisk betrængte Danmark-Norge fik afsluttet Kejserkrigen viser, at der i det mindste fandtes en stat, for hvilken det ikke er tilfældet, og forklaringen herpå synes primært at være den, at den pågældende stat tabte sin krig.

3.3. SAMMENFATNING:

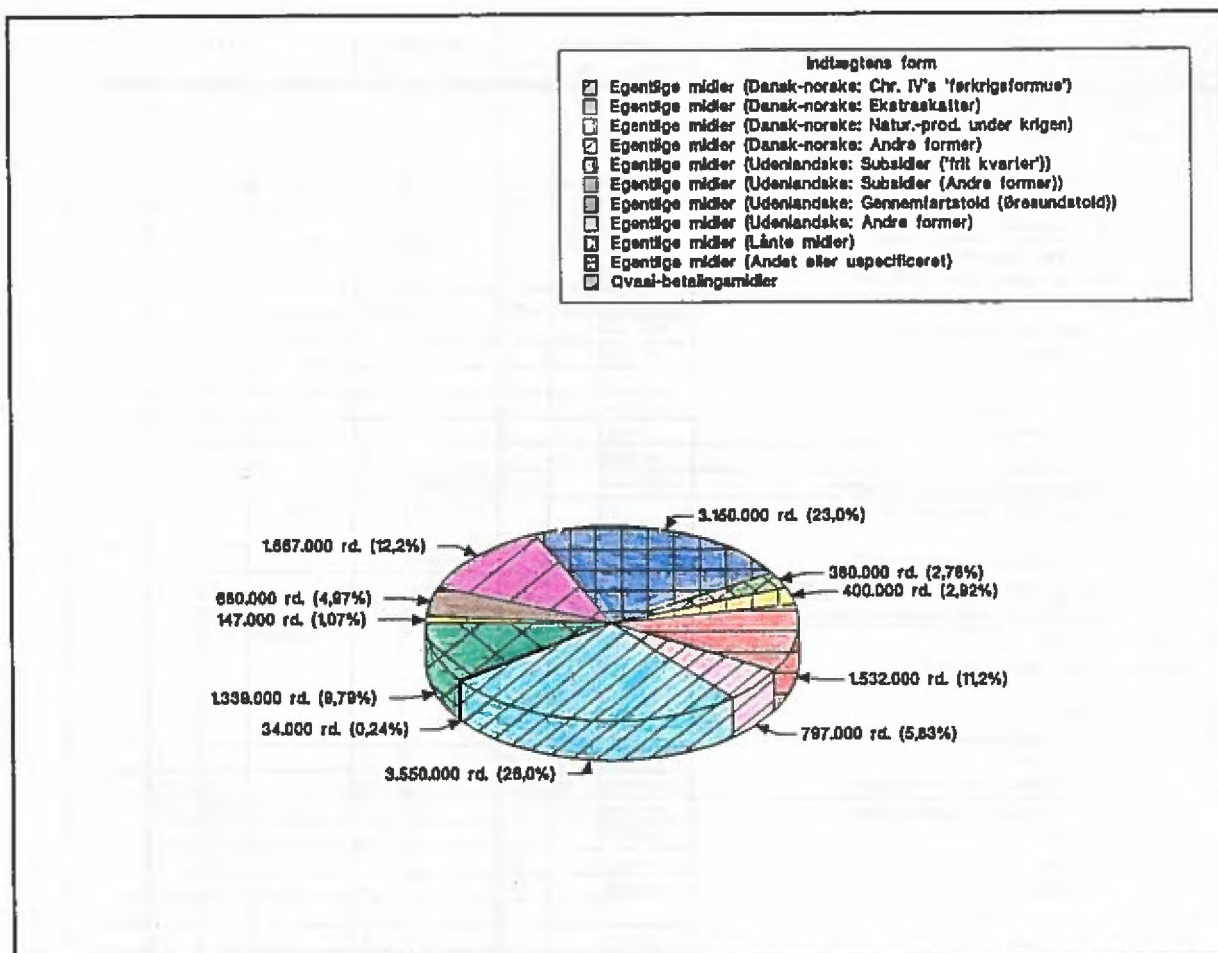
3.3.1. 'KRIGSKASSENS' SAMLEDE INDTÆGTER:

Sammenfatter man resultaterne fra de forudgående undersøgelser, kan sammensætningen og omfanget af '*krigskassens*' indtægter i perioden fra den 1. jan. 1625 til og med den 31. dec. 1629 skønsvis gøres op, som det er blevet gjort i Figur 60. I hvilken udstrækning, opgørelsen bygger på hhv. 'regnskabsdokumenterede' og 'anslåede' beløb, vil fremgå af Appendiks 2: 7. del.

Som man ser, kan '*krigskassens*' samlede indtægter skønsvis anslås til at have beløbet sig til godt og vel 14 mill. rd. Af disse blev kun omk. 3/4 oppebåret i form af egentlige betalingsmidler, idet 'qvasi-betalingsmidlerne' må formodes at have tegnet sig for så meget

BETALINGSMIDDEL	DELSUMMER			DELSUMMER			I ALT			
	(rd.)	(oct.)	(pet.)	(rd.)	(oct.)	(pet.)	(rd.)	(oct.)	(pet.)	(pet.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:										
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:										
a. Penge:										
1. Chr. IV's 'færligeformue':										
a. 'Penge'	754.000	-	94		29		24	7	6	
b. 'Edelmetaller'	44.000	-	6		2		1	0	0	
Chr. IV's 'færligeformue' i alt	798.000		100	798.000	31		26	8	6	
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:										
a. Ekstraskatter	1.532.000	-	87		60		48	15	11	
b. Indkøbskontingenter	131.000	-	7		5		4	1	1	
c. Ekstratold	45.000	-	3		2		1	0	0	
d. Andet										
1. Sølvvækt i Norge	52.000	86	3		2		2	1	0	
2. Andet	2.000	4	0		0		0	0	0	
Andet i alt	54.000	100	3		2		2	1	0	
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt	1.762.000		100	1.762.000	69		57	17	13	
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:				2.560.000	100		2.560.000	82	25	19
b. Naturalier:										
1. Chr. IV's 'færligenaturalebeholdninger':				150.000	27		5	1	1	
2. Den dansk-norske naturaleproduktion under krigen:				400.000	73		13	4	3	
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:				550.000	100		550.000	16	5	4
Dansk-norske midler i alt:							3.110.000	100	31	23
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:										
a. Penge:										
1. Subsidier:										
a. Den nederrheiniske Kreds (samt Slesvig):										
1. Penge	403.000	24	8		7		7	4	3	
2. 'Penge' i form af 'hit kvæter'	1.250.000	76	26		22		22	12	9	
Den nederrheiniske Kreds i alt:	1.653.000	100	34		29		29	16	12	
b. England:	538.000	-	11		8		8	5	4	
c. Holland:	478.000	-	10		8		8	5	4	
d. Frankrig:	215.000	-	4		4		4	2	2	
e. Andre eller uspecificeret:										
1. Penge	34.000	2	1		1		1	0	0	
2. 'Penge' i form af 'hit kvæter'	1.800.000	88	39		34		34	19	14	
Andre eller uspecificeret i alt:	1.934.000	100	40		34		34	19	14	
Subsidier i alt:	4.817.000		100	4.817.000	85		85	48	35	
2. Gennemfartstold:										
a. Øresundstolden:	680.000	-	93		12		12	7	5	
b. Bøtstolden (ved Nyborg)	10.000	-	1		0		0	0	0	
c. Tolden for Ruden:	0	-	0		0		0	0	0	
d. Elbtolden:	44.000	-	6		1		1	0	0	
e. Tolden for Wiemar:	0	-	0		0		0	0	0	
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	-	0		0		0	0	0	
Gennemfartstold i alt:	734.000		100	734.000	13		13	7	5	
3. Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:										
a. De slesvigsk-holstenske områder:				93.000	2		2	1	1	
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:				5.644.000	100		5.644.000	100	58	41
b. Naturalier:							0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:							5.644.000	100	58	41
3. Lånte midler:										
a. Pengelån:										
1. Fra dansk-norske personer				403.000	46		30	4	3	
2. Fra udenlandske personer				478.000	54		38	5	3	
Pengelån i alt:				878.000	100		878.000	88	9	6
b. Vækselkreditter:							100.000	7	1	1
c. 'Resteadler' (Tjenestekreditter):							390.000	27	4	3
Lånte midler i alt:							1.368.000	100	13	10
4. Andet eller uspecificeret:							34.000	100	0	0
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:							10.127.000		100	74
B. 'OVASJ-BETALINGSMIDLER':							3.550.000	100	100	28
INDTÆGTER I ALT:							13.677.000			100

Figur 60 Samlet opgørelse af 'krigskassens' indtægter fra januar 1625 til og med 1629. (Tal fra Appendiks 2: 7. del).

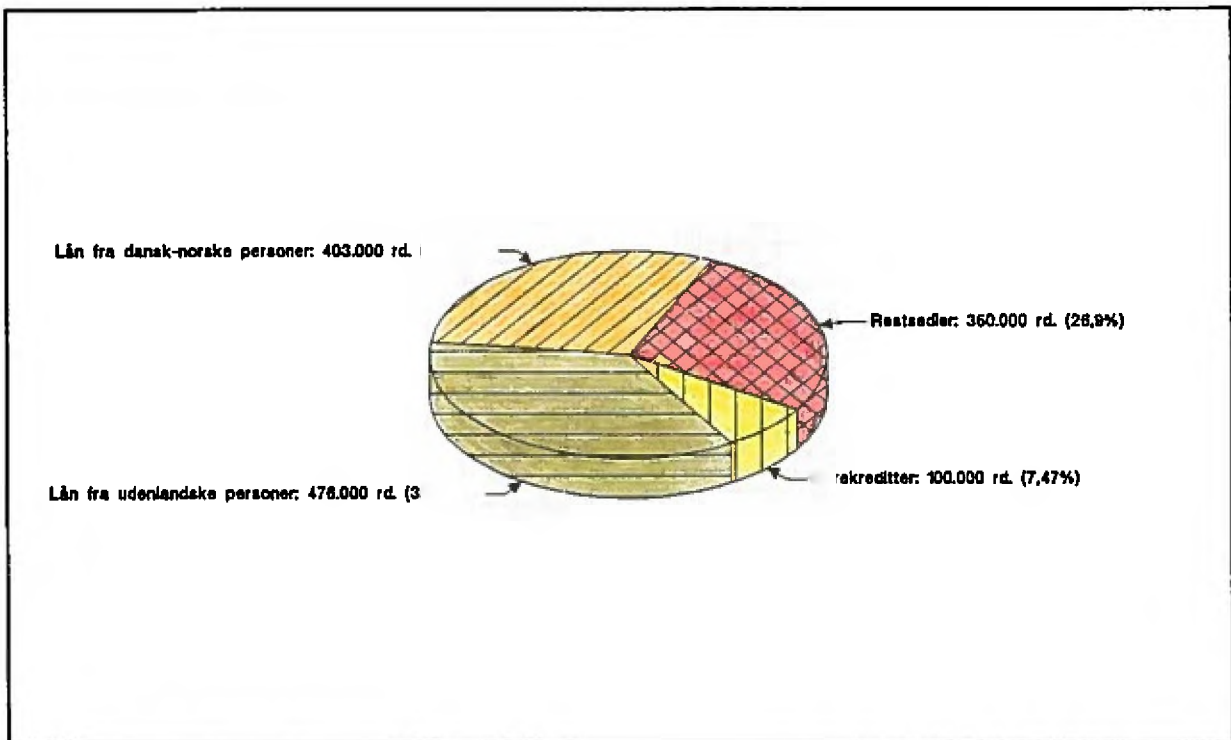

Figur 61 Fordelingen af 'krigskassens' samlede indtægter. (Tal fra Appendiks 2: 7. del).

som 26 pct. af de samlede indtægter (se Figur 61). Af de egentlige midler var knapt 1/3 af dansk-norsk oprindelse, hvorimod over halvdelen var udenlandske midler. Målt i forhold til 'krigskassens' samlede indtægter udgjorde de hhv. 1/4-1/5 (23 pct.) og 2/5 (41 pct.). De lånte midler udgjorde kun rundt regnet 1/8 af de egentlige midler, dvs. 1/10 af de samlede indtægter. Selvom langt størstedelen af de lånte midler utvivlsomt senere blev tilbagebetalt med dansk-norske midler, og derfor retteligt bør betragtes som sådanne, må det ikke desto mindre stå fast, at det i forbløffende grad lykkedes for Chr. IV at få Kejserkrigen til 'at føde sig selv'. Tilsammen udgjorde de dansk-norske midler og de lånte midler 1/3 af 'krigskassens' samlede udgifter, mens de udenlandske midler og 'qvasi-midlerne' i alt tegnede sig for 2/3.

Men selvom Kejserkrigen i vid udstrækning synes at have født sig selv, på trods af det skæbnesvangre forløb den fik, afslører Figur 60, at den ikke føres uden en omfattende tilførsel af ikke blot udenlandske, men også dansk-norske midler. Fra den 1. jan. 1625 til og med den 31. dec. 1629 var 'krigskassens' samlede indtægter af betalingsmidler af dansk-norsk oprindelse lidt over 3.1 mill. rd., hvortil kom ca. 400.000 rd., som blev indleveret i 'krigskassen' i form af lån fra dansk-norske långivere. I alt er der altså blevet tilført næsten 3.5 mill. rd. eller i gennemsnit ca. 700.000 rd. om året hele regnskabsperioden igennem - unægteligt et formidabelt beløb. Til sammenligning kan det nævnes, at Danmark-Norges ordinære statsindtægter i begyndelsen af det 17. århundrede blev anslået til at ligge et sted

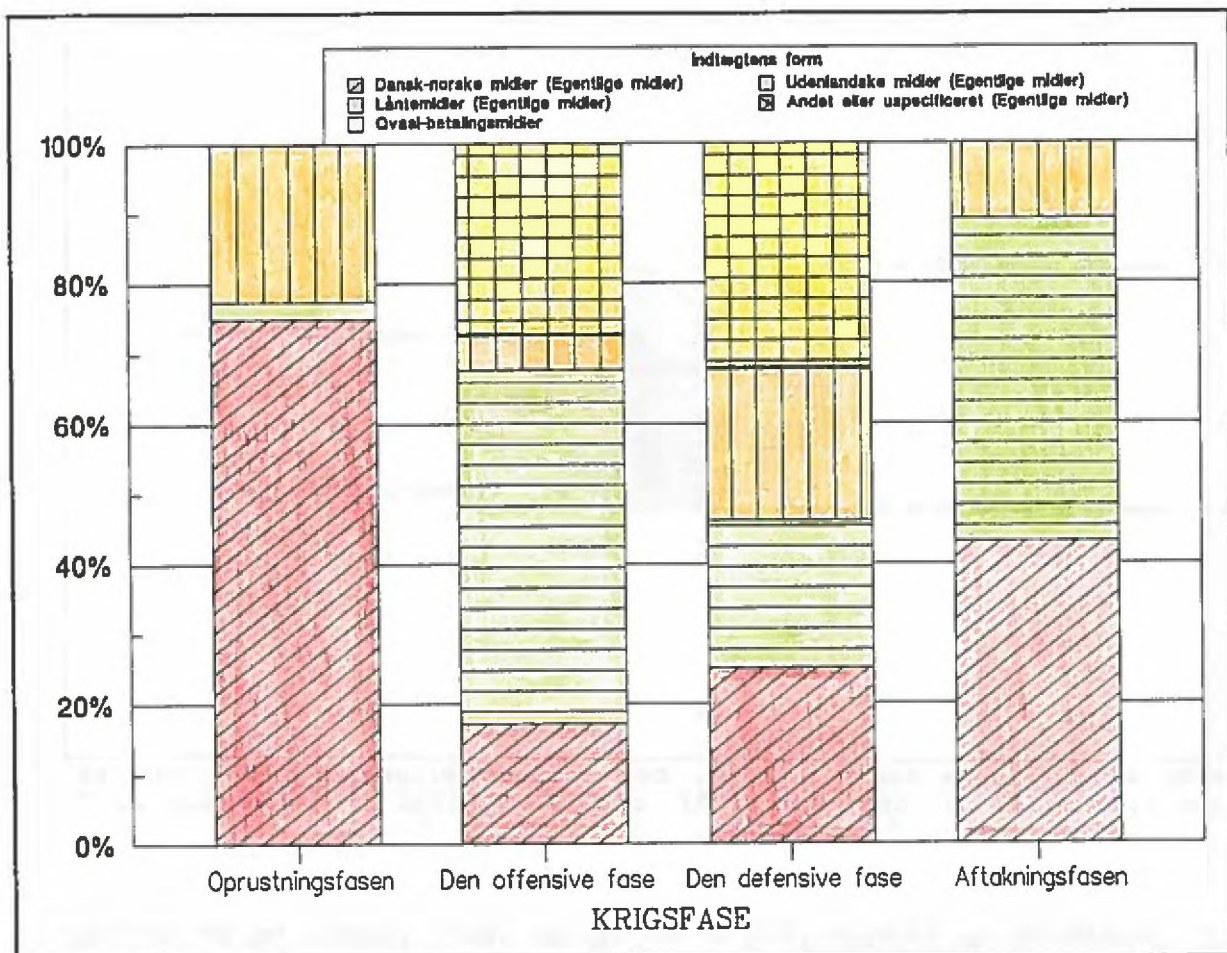

Figur 62 Krigsgældens sammensætning. Den samlede krigsgæld beløb sig til minimum 1.33 mill. rd. opgjort per 31. dec. 1629. (Tal fra Appendiks 2: 7. del).

mellem 400-430.000 rd. (Krüger 1970, s. 66) og det ideelle provenu fra en en-foldig almindelig (dobbel)ekstraskat beløb sig til maksimalt 170.000 rd. (Appendiks 3, s. 31).

Den samlede krigsgæld har mindst været på 1.3 mill. rd. den 31. dec. 1629 (se Figur 60 og Figur 62). Heraf var de ca. 400.000 rd. formelt set at betragte som 'Rigens' gæld og yderligere lidt over 250.000 rd. som hertugdømmerne Slesvig-Holstens gæld. Den resterende del af krigsgælden har derimod formelt set være at betragte som Chr. IV's egen mere eller mindre personlige gæld. Set på den baggrund forekommer Chr. IV's krav til rigsrådet om en klækkelig erstatning for sine udlæg på rigets vegne under krigen næppe at have været så ublu, som visse historikere antyder (Heiberg 1976). Man kan naturligvis med god ret betvivle, om det var 'Rigens' opgave at redde Chr. IV ud af en 'personlig' gæld, som han havde måttet stifte for at skaffe penge til en krig, som han egenrådigt havde indledt på trods af sit rigsråds indtrængende advarsler. Uanset hvad man måtte mene herom, må det dog under alle omstændigheder stå fast, at den krigsskadeerstatning, som kongen fik på i alt 10 tønder guld, dvs. på 1 mill. rd., var alt for beskeden, til at den ville gøre det muligt for ham at genvinde blot en smule af den økonomiske uafhængighed, som han havde haft i årene op til Kejserkrigen. Ikke mindst fordi det tilsyneladende var underforstået, at krigsskadeerstatningen ikke blot skulle bruges til at afvikle kongens personlige krigsgæld, men desforuden 'Rigens'. I virkeligheden er der meget, der kunne tyde på, at rigsrådet har haft et nøje kendskab til krigsgældens sammensætning og omfang og med baggrunden i denne viden bevidst afpasset 'Rigens' krigsskadeerstatning, således at den lige præcis var tilstrækkelig stor til at bringe såvel Chr. IV som 'Rigen' ud af sin krigsgæld. Det forekommer i hvert fald overordentligt påfaldende, at den faktiske gældstiftelse i løbet af krigen åbenbart netop var af et sådant omfang og af en sådan karakter, at rigsrådets krigsskadeerstatning på 'ti tønder guld' lige

Figur 63 Den procentuelle fordeling af 'krigskassens' i krigens 4 hovedfaser. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

akkurat var tilstrækkelig stor til at dække Chr. IV's 'personlige' og 'Rigens' krigsgæld, men ikke hertugdømmernes.

3.3.2. 'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER I HVER AF KRIGENS 4 HOVEDFASER:

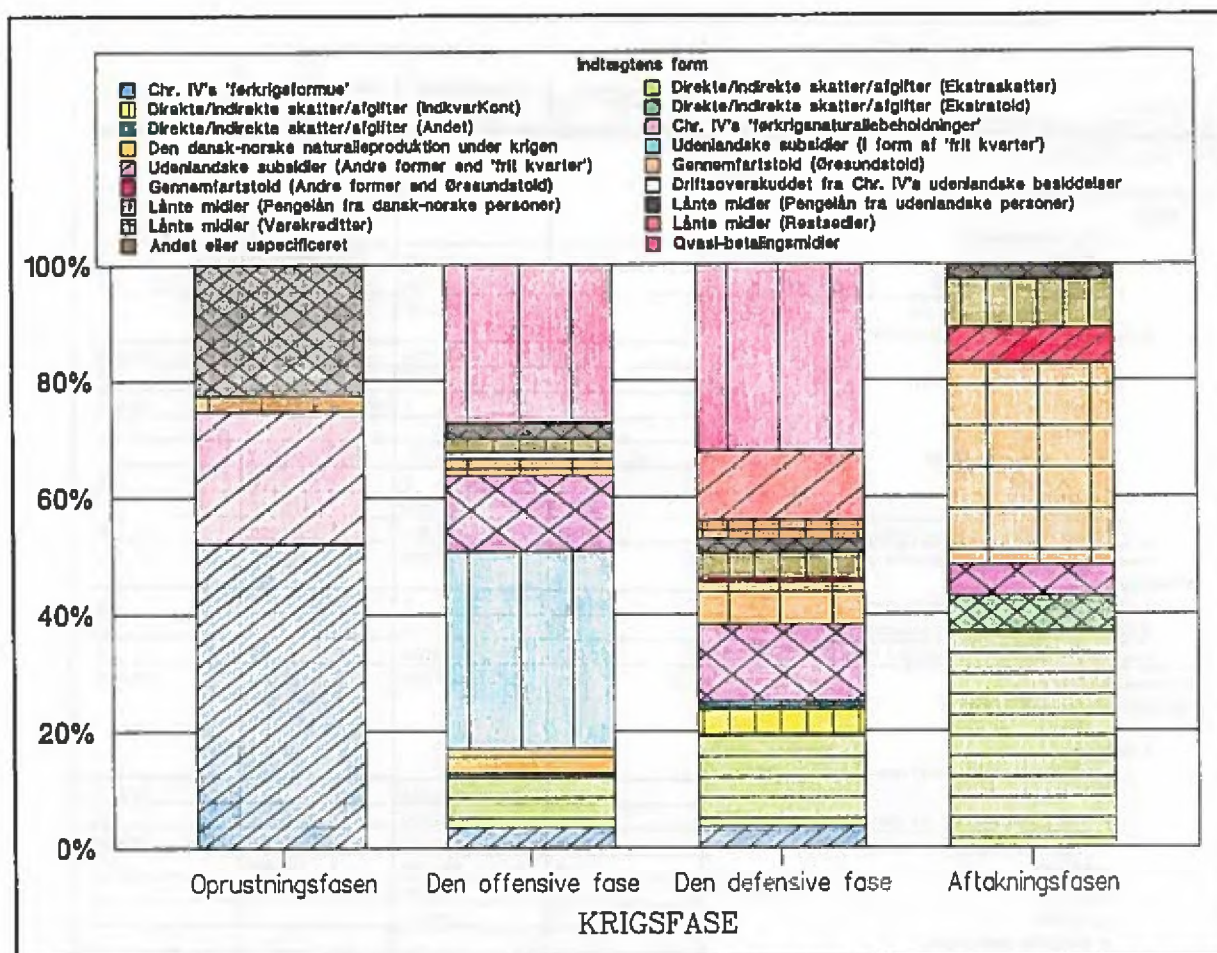
Undersøger man, hvorledes 'krigskassens' indtægter fordeler sig på de 4 faser, som Kejserkrigen gennemgik, vil man opdage, at deres sammensætning ændrede sig markant, hver gang krigen gik over i en ny fase (se Figur 63, Figur 65 og Figur 66). I Figur 64 vil man kunne finde en opgørelse over 'krigskassens' indtægter i hhv.:

- 1) oprustningsfasen, der strakte sig fra årsskiftet 1624/25 til den første generalmønstring den 28. maj 1625
- 2) den offensive fase, hvor hæren befandt sig udenfor dansk-norsk moderland, og som strakte sig fra den 28. maj 1625 til Jyllands besættelse i begyndelsen af oktober 1627;
- 3) den defensive fase, hvor store dele af hæren var indkvarteret i Danmark, og som strakte sig fra begyndelsen af oktober 1627 til fredsafslutningen den 12. maj 1629;

BETALINGSMIDDEL (NB! Alle beløb er afrundet til nærmeste hundrede)	KRIGSFASE			
	OPRUSTINGS- FASEN (rd.)	DEN OFFENSIVE FASE (rd.)	DEN DEFENSIVE FASE (rd.)	AFTAKINGS- FASEN (rd.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:				
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:				
a. Penge:				
1. Chr. IV's 'færligeformue':				
a. 'Penge'	306.000	334.000	114.000	0
b. 'Edelmetaller'	42.000	1.000	1.000	0
Chr. IV's 'færligeformue' i alt	348.000	334.000	115.000	0
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:				
a. Ekstraskatter	0	842.000	486.000	194.000
b. Indkvarteringskontributioner	0	0	131.000	0
c. Ekstratold	0	0	15.000	30.000
d. Andet				
1. Sølvværket i Norge	2.000	27.000	23.000	0
2. Andet	0	0	2.000	0
Andet i alt	2.000	27.000	25.000	0
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	2.000	869.000	667.000	224.000
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	350.000	1.204.000	782.000	224.000
b. Naturalier:				
1. Chr. IV's 'færligenaturaliebeholdninger':	150.000	0	0	0
2. Den dansk-norske naturlieproduktion under krigen:	0	400.000	0	0
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	150.000	400.000	0	0
Dansk-norske midler i alt:	500.000	1.604.000	782.000	224.000
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:				
a. Penge:				
1. Subsidier:				
a. Den nederlandske Kreds (samt Slesvig):				
1. Penge	0	385.000	0	18.000
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	1.250.000	0	0
Den nederlandske Kreds i alt:	0	1.635.000	0	18.000
b. England:	0	388.000	148.000	0
c. Holland:	0	213.000	268.000	0
d. Frankrig:	0	215.000	0	0
e. Andre eller uspecificeret:				
1. Penge	0	24.000	0	10.000
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	1.900.000	0	0
Andre eller uspecificeret i alt:	0	1.924.000	0	10.000
Subsidier i alt:	0	4.375.000	414.000	28.000
2. Gennemførelstold:				
a. Øresundetolden:	18.000	260.000	224.000	178.000
b. Bølløstolden (ved Nyborg)	0	0	10.000	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0
d. Elbtolden:	0	0	11.000	33.000
e. Tolden for Wismar:	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	0	0	0
Gennemførelstold i alt:	18.000	260.000	245.000	211.000
3. Drittsøverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:				
a. De slesvigske-holstenske områder:	1.000	84.000	0	0
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	17.000	4.729.000	658.000	238.000
b. Naturalier:	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	17.000	4.729.000	658.000	238.000
3. Lånte midler:				
a. Pengelån:				
1. Fra dansk-norske personer	0	228.000	132.000	43.000
2. Fra udenlandske personer	150.000	232.000	80.000	14.000
Pengelån i alt:	150.000	460.000	212.000	57.000
b. Væredrøtter:	0	0	300.000	0
c. 'Rætsædler' (Tjenestekrøditter):	0	0	380.000	0
Lånte midler i alt:	150.000	460.000	672.000	57.000
4. Andet eller uspecificeret:	1.000	25.000	8.000	0
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	668.000	6.816.000	2.121.000	520.000
B. QVASI-BETALINGSMIDLER:	0	2.550.000	1.000.000	0
INDTÆGTER I ALT:	668.000	9.366.000	3.121.000	520.000

Figur 64 Samlet opgørelse af 'krigskassens' indtægter i de 4 hovedfaser Kejserkrigen gennemgik. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

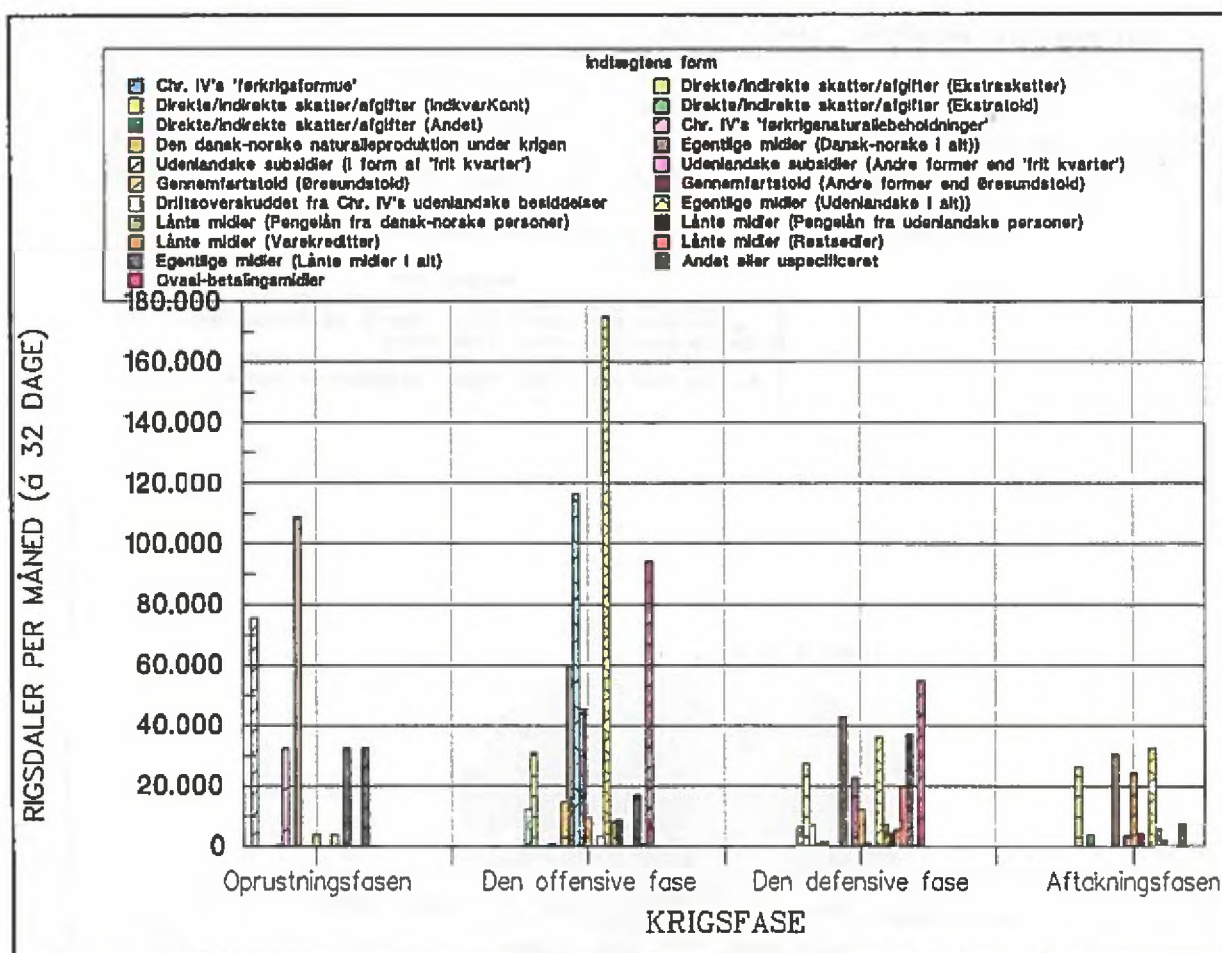
Figur 65 Den procentuelle fordeling af 'krigskassens' indtægter i krigens 4 hovedfaser. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

- 4) til fredsafslutningen den 12. maj 1629; aftakningsfasen, der i princippet dækker hele perioden efter fredsafslutningen den 12. maj 1629, men som her af praktiske grunde er sat til at ophøre med udgangen af 1629.

Det bør pointeres, at Figur 64 alene angiver 'krigskassens' indtægter, og altså ikke dens udgifter. Den angiver derfor ikke, hvor meget de enkelte faser så at sige har 'kostet', men derimod hvor store 'krigskassens' indtægter var i hver af de respektive faser. Hvor stort driftsoverskuddet eller eventuelt driftsunderskuddet har været i de enkelte faser, har det ikke været muligt at afgøre. Der synes dog ikke at være nogen grund til at tro, at det blot i en enkelt fase har været af et sådant omfang, at det har haft nævneværdig indflydelse på indtægternes sammensætning i den næstfølgende fase.

3.3.2.1. 'Krigskassens' indtægter i oprustningsfasen:

Som det fremgår af Figur 64 og Figur 67, blev oprustningsfasen så godt som udelukkende finansieret med den formue, som Chr. IV havde opsparet i perioden forud for Kejserkrigen, samt ved hjælp af de 'naturalie-beholdninger' - først og fremmest af våben og udrustning -

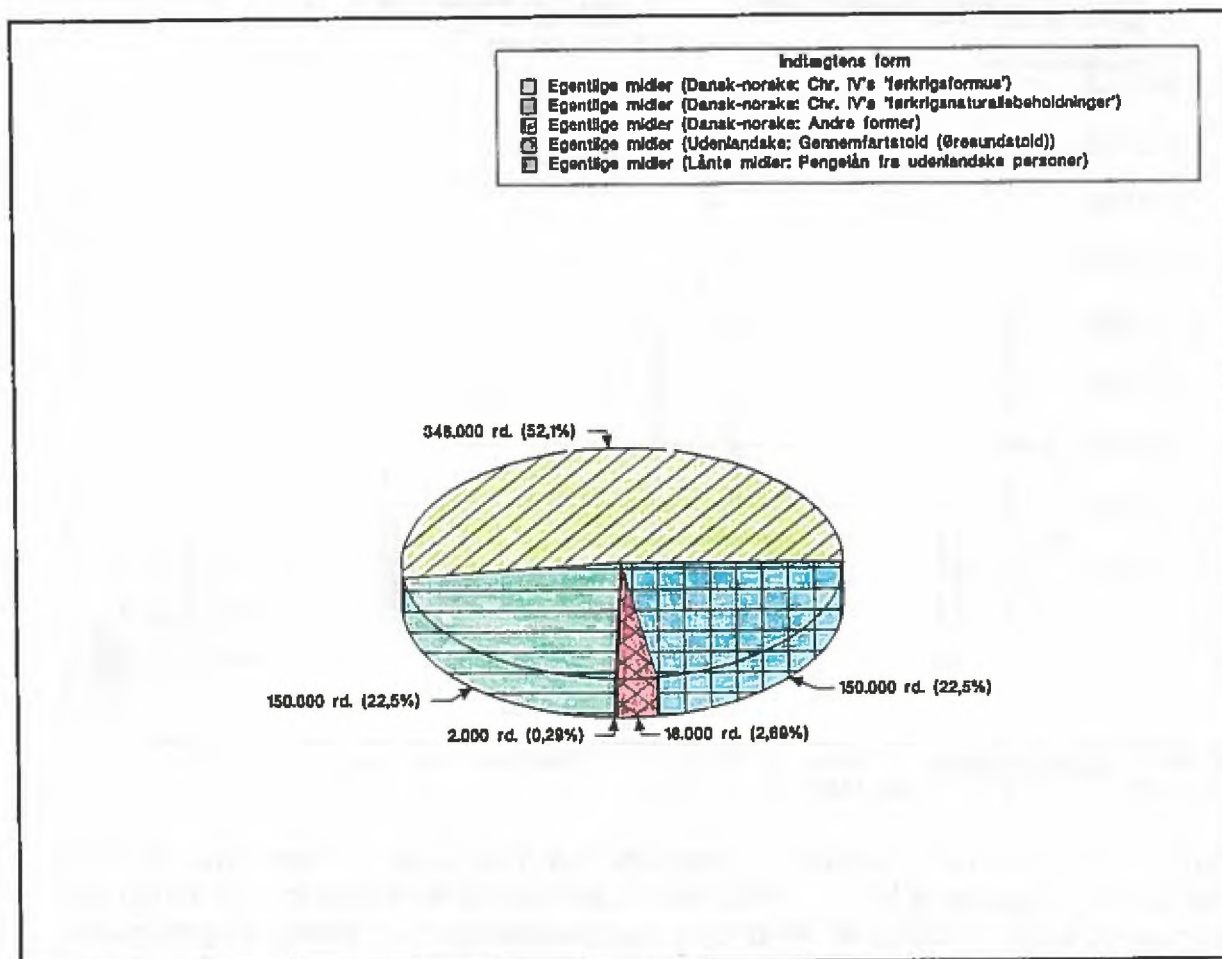

Figur 66 'Krigskassens' gennemsnitlige indtægter per måned i krigens 4 hovedfaser. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

IV's krigskasse' under oprustningsfasen, stammede ikke mindre end halvdelen fra Chr IV's 'førkrigsformue' af penge og for en mindre dels vedkommende ædelmetaller, der hurtigt lod sig omsmelte til penge. Værdien af 'førkrigsnaturaliebeholdningernes' bidrag til oprustningsfasens finansiering kan skønsvist sættes til ca. 150.000 rd., dvs. mellem 1/4 og 1/5 af 'krigskassens' samlede indtægter i denne fase. Tilsammen tegnede de dansk-norske midler sig dermed for 3/4 af de samlede indtægter i oprustningsfasen. Fra udlandet modtog krigskassen' ingen midler. Den sidste fjerdedel af indtægterne stammede fra lån, som kongen optog hos en række adelspersoner fra Slesvig-Holsten, dels på det ordinære omslag i Kiel helligtrekongersdag 1625, dels på et ekstraordinært omslag, der blev afholdt umiddelbart efter det ordinære omslag utvivlsomt for at skaffe kongen midler til den krig, som man nu vidste måtte komme. Til sikkerhed for disse lån stillede Chr. IV de ordinære indtægter fra to af sine amter i Slesvig-Holsten, nemlig hhv. Rendsburg amt i Slesvig og Steinburg amt i Holsten (se Appendiks 4, s. 12). Sammenfattende må man altså konstatere, at Kejserkrigen så afgjort ikke kunne føde sig selv i oprustningsfasen; oprustningen måtte i realiteten helt og holdent finansieres med dansk-norske midler.

3.3.2.2. 'Krigskassens' indtægter i den offensive fase:

Som man vel kunne have forventet, synes krigen i høj grad at have finansieret sig selv, såsnart den gik over i den offensive fase (se Figur 64 og Figur 69). Af de lidt over 9 mill. rd., der blev indleveret til 'krigskassen' i denne del af krigen, var halvdelen af udenlandsk

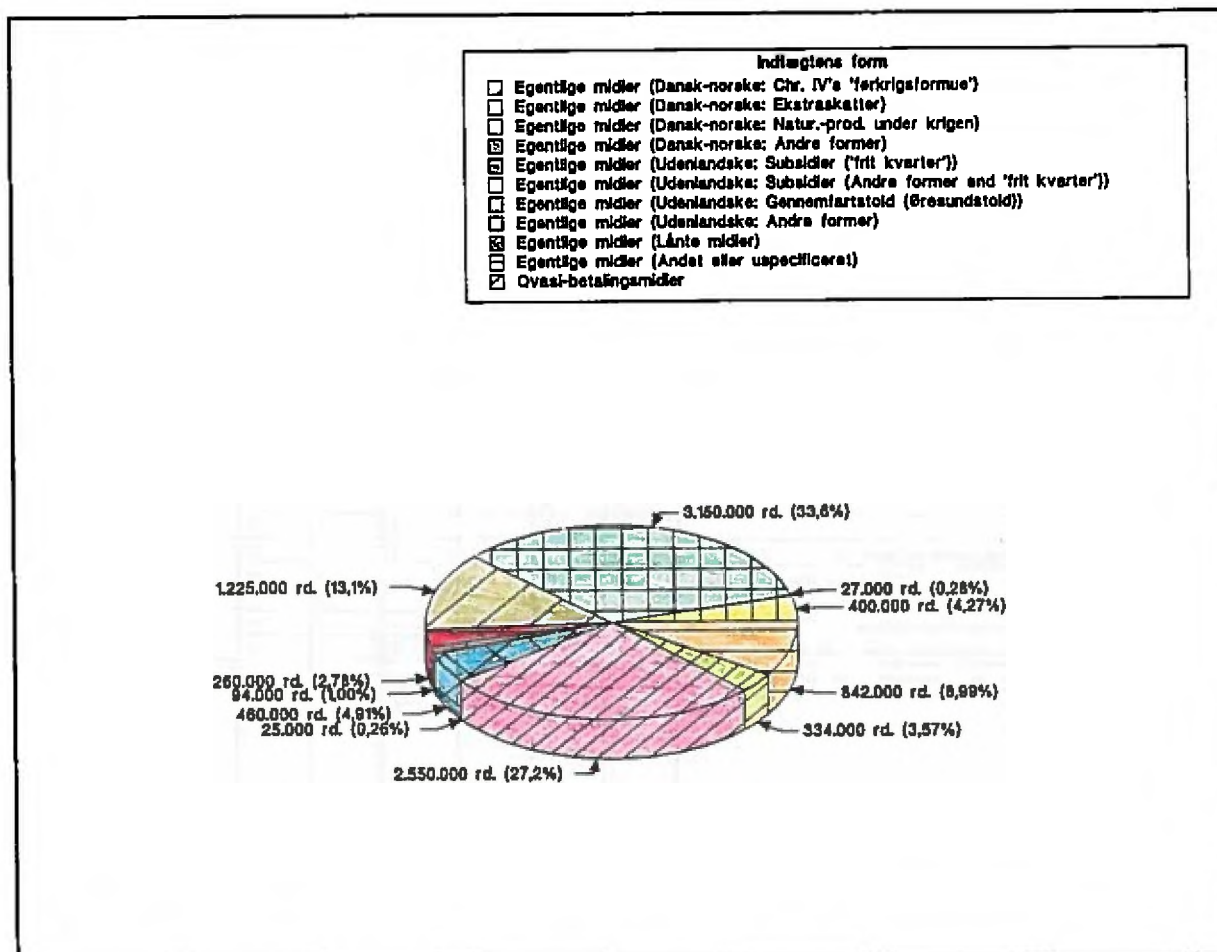
Figur 67 Fordelingen af 'krigskassens' indtægter i oprustningsfasen. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

oprindelse. Det ubetinget største bidrag stammede fra midler, der blev oppebåret i form af 'frit kvarter'. Hvor omfattende 'krigskassens' indtægter af den slags har været, kan man som nævnt i det forudgående kun gætte sig til, men på grundlag af hærens størrelse i den offensive fase samt størrelsen af de beløb, soldaterne blev afkortet i deres månedspenge for 'frit kvarter', er det mit skøn, at indtægterne har beløbet sig til lidt over 3 mill. rd. eller omk. 1/3 af 'krigskassens' samlede indtægter i den offensive fase. Resten af de udenlandske midler stammede stort set udelukkende fra de øvrige subsidier, Chr. IV's allierede indbetalte til 'krigskassen'. Tilsammen udgjorde de lidt over 1/10 af de samlede indtægter eller ca. 1/4 af de samlede indtægter af udenlandsk oprindelse. En medvirkende årsag til at krigen i høj grad kunne føde sig selv i den offensive fase, har endvidere været, at Chr. IV åbenbart i udstrakt grad har kunnet finansiere krigen i denne fase ved hjælp af 'qvasi-midler'. I alt må 'krigskassens' indtægter af 'qvasi-midler' således have beløbet sig til lidt over 2.5 mill. rd., dvs. lidt over 1/4 af 'krigskassens' samlede indtægter i den offensive fase.

BETALINGSMIDDEL	DEN PROCENTVISE FORDELING AF 'KRIGSKASSENS' SAMLEDE INDTÆGTER I				DEN PROCENTVISE FORDELING AF 'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER I FORM AF EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I			
	OP-RUSTINGSFASEN (pct.)	DEN OFFENSIVE FASE (pct.)	DEN DEFENSIVE FASE (pct.)	AFTAKINGSFASEN (pct.)	OP-RUSTINGSFASEN (pct.)	DEN OFFENSIVE FASE (pct.)	DEN DEFENSIVE FASE (pct.)	AFTAKINGSFASEN (pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:								
1. Dansk-norske midler formøkt oppbejret i form af:								
a. Penge:								
1. Chr. IV's 'færligeformue':								
a. 'Penge'	48	4	4	0	46	5	5	0
b. 'Ædelmetaller'	0	0	0	0	0	0	0	0
Chr. IV's 'færligeformue' i alt	52	4	4	0	52	5	5	0
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:								
a. Ekstrækatter	0	9	18	37	0	12	23	37
b. Indkvarteringskontributioner	0	0	4	0	0	0	8	0
c. Ekstratold	0	0	0	8	0	0	1	8
d. Andet								
1. Sølvværket i Norge	0	0	1	0	0	0	1	0
2. Andet	0	0	0	0	0	0	0	0
Andet i alt	0	0	1	0	0	0	1	0
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	0	9	21	45	0	12	31	45
Dansk-norske midler formøkt oppbejret i form af penge i alt:	52	13	25	45	52	18	37	45
b. Naturalier:					22			
1. Chr. IV's 'færligeformue' i alt:	22	0	0	0	0	0	0	0
2. Den dansk-norske naturafproduktion under krigen:	0	4	0	0	22	0	0	0
Dansk-norske midler formøkt oppbejret i form af naturalier i alt:	22	4	0	0	22	0	0	0
Dansk-norske midler i alt:	75	17	25	45		24	37	45
2. Udenlandske midler oppbejret i form af:								
a. Penge:								
1. Subsidier:								
a. Den nedersachske Kreds (saemt Slesvig):								
1. Penge	0	4	0	3	0	8	0	3
2. 'Penge' i form af 'frit kvæter'	0	13	0	0	0	18	0	0
Den nedersachske Kreds i alt:	0	17	0	3	0	24	0	3
b. England:	0	4	5	0	0	8	7	0
c. Holland:	0	2	9	0	0	3	13	0
d. Frankrig:	0	2	0	0	0	3	0	0
e. Andre eller uspecificeret:								
1. Penge	0	0	0	2	0	0	0	2
2. 'Penge' i form af 'frit kvæter'	0	20	0	0	0	28	0	0
Andre eller uspecificeret i alt:	0	21	0	2	0	28	0	2
Subsidier i alt:	0	47	13	5	0	64	20	5
2. Gennemfærtatold:								
a. Øresundetolden:	3	3	7	34	3	4	11	34
b. Bejrtolden (ved Nyborg):	0	0	0	0	0	0	0	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0	0	0
d. Eibetolden:	0	0	0	0	0	0	1	8
e. Tolden for Wismar:	0	0	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Gledetadt:	0	0	0	0	0	0	0	0
Gennemfærtatold i alt:	3	3	8	41	3	4	12	41
3. Driftsoverlæddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:								
a. De slesvigske-holsenske områder:	0	1	0	0	0	1	0	0
Udenlandske midler oppbejret i form af penge i alt:	3	50	21	46	3	68	31	46
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	3	50	21	46	3	68	31	46
3. Lånte midler:								
a. Pengelån:								
1. Fra dansk-norske personer	0	2	4	8	0	3	6	8
2. Fra udenlandske personer	22	2	3	3	22	3	4	3
Pengelån i alt:	22	5	7	11	22	7	10	11
b. Værelødder:	0	0	3	0	0	0	5	0
c. 'Reestædder' (Tjenestelødder):	0	0	12	0	0	0	17	0
Lånte midler i alt:	22	5	22	11	22	7	32	11
4. Andet eller uspecificeret:	0	0	0	0	0	0	0	0
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	100	73	88	100	100	100	100	100
B. 'QVASI-BETALINGSMIDLER':	0	27	32	0	-	-	-	-
INDTÆGTER I ALT:	100	100	100	100	-	-	-	-

Figur 68 Den procentvise fordeling af 'krigskassens' indtægter i de 4 hovedfaser Kejserkrigen gennemgik. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

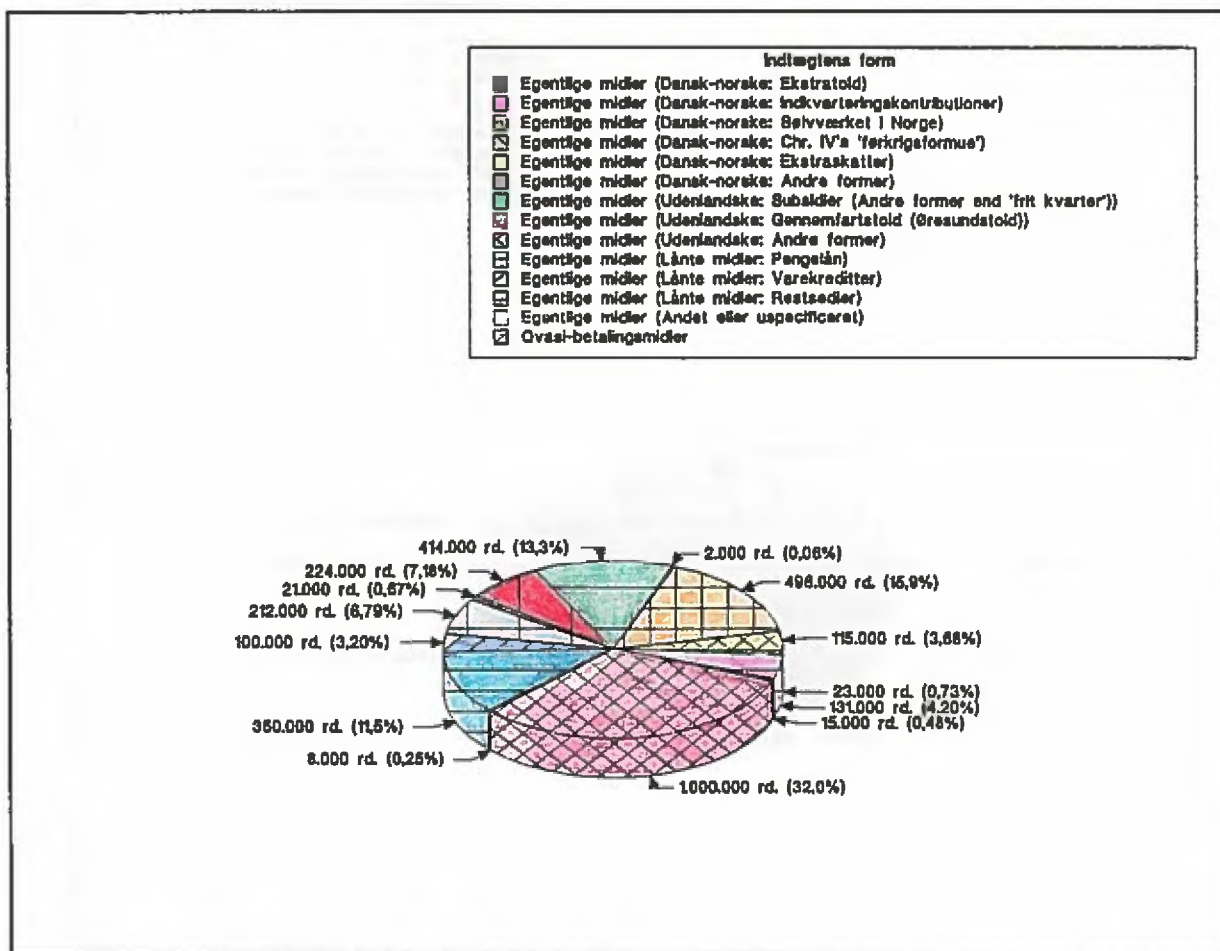

Figur 69 Fordelingen af 'krigskassens' indtægter i den offensive fase. (Tal fra Appendix 2: 8. del).

Tilsammen udgjorde de udenlandske midler og 'qvasi-midlerne' lidt over 3/4 af 'krigskassens' samlede indtægter i den offensive fase. De lånte midler tegnede sig for skønsvist 5 pct., fordelt med 2 pct. på pengelån fra dansk-norske og 3 pct. på pengelån fra udenlandske långivere. Alt i alt synes det således kun at have været omk. 1/6 af de samlede indtægter, der var af dansk-norsk oprindelse i denne fase. Som i den forudgående fase, oprustningsfasen, stammede en væsentlig del, nemlig nærmere bestemt 1/5, af de dansk-norske indtægter fra kongens 'førkrigsformue'. Størstedelen, nemlig lidt over halvdelen, stammede imidlertid fra de ekstraskatter og frivillige kontributioner, der løbende blev bevilget for at skaffe midler til krigens finansiering.

3.3.2.3. 'Krigskassens' indtægter i den defensive fase:

Betragter man dernæst den defensive fase er det i høj grad bemærkelsesværdigt, at de dansk-norske midlers procentuelle andel af 'krigskassens' samlede indtægter åbenbart ikke ændrede sig væsentligt ved overgangen fra offensive fase til den defensive fase (se Figur 64 og Figur 70). Samlet beløb indtægterne sig skønsvist til ca. 3.1 mill. rd., og af disse var lidt over 1/5 af udenlandsk oprindelse og knapt 1/3 af typen 'qvasi-midler'. Målt i forhold til den

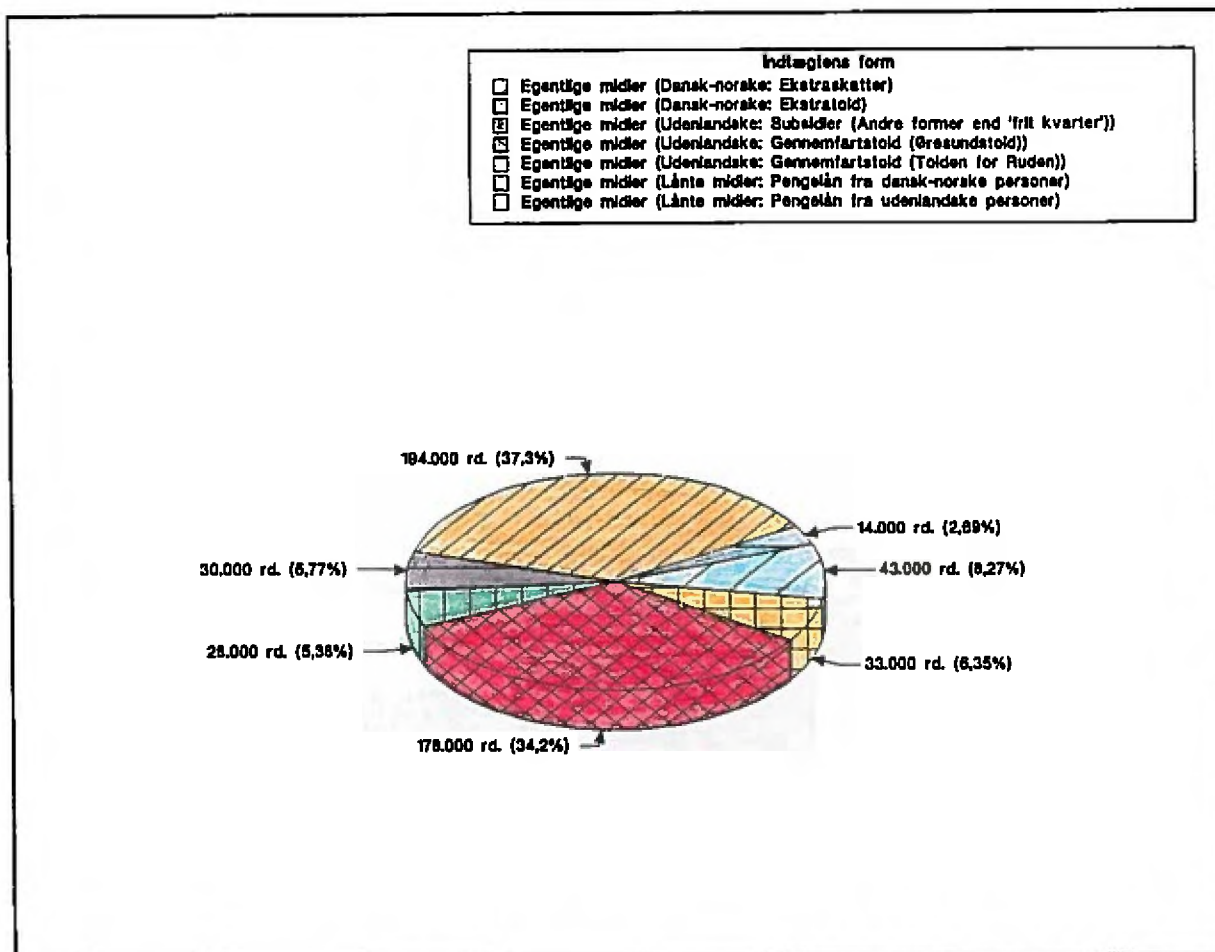
Figur 70 Fordelingen af 'krigskassens' indtægter i den defensive fase. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

offensive fase betød det mere end en halvering af de udenlandske midlers andel af de samlede indtægter, hvorimod 'quasi-midlernes' andel forblev næsten uændret. Tilbagegangen af de udenlandske midlers andel synes imidlertid ikke at have givet anledning til en tilsvarende forøgelse af de dansk-norske midlers relative bidrag til krigens finansiering. Det skyldtes hovedsageligt, at de lånte midlers andel steg markant i denne fase. Mens de lånte midlers andel af de samlede indtægter som sagt havde udgjort ca. 5 pct. i den offensive fase, steg deres tilsvarende andel nu til ikke mindre end ca. 22 pct. Som det fremgår af Figur 64, skyldtes denne voldsomme stigning i de lånte midlers andel i alt væsentligt, at Chr. IV i vid udstrækning gik over til at aflønne sine soldater med 'restsedler'.

3.3.2.4. 'Krigskassens' indtægter i aftakningsfasen:

At det i ringere grad lykkedes at få krigen til at føde sig selv i aftakningsfasen, end i de to forudgående faser, kan vel næppe komme bag på nogen (se Figur 64 og Figur 71). Noget overraskende er det måske alligevel, at næsten halvdelen af 'krigskassens' indtægter i denne fase stammede fra udlandet. Baggrunden for denne pludselige stigning i de udenlandske midlers andel skyldtes ikke blot, at flere af de andre indtægter, som f.eks. 'quasi-midlerne' udeblev, men fremfor alt den betydelige forhøjelse, man lagde på Sundtolden med virkning

Figur 71 Fordelingen af 'krigskassens' indtægter i aftakningsfasen. (Tal fra Appendiks 2: 8. del).

fra den 20. mar. 1629 (se side 73).

4. CHR. IV'S KRIGSFINANSIELLE SYSTEM SET I ET EUROPÆISK PERSPEKTIV:

I det forudgående er det blevet fastslået, med hvilke midler Chr. IV finansierede Kejserkrigen. Spørgsmålet er nu om hans krigsfinansielle system var tidssvarende. Som nævnt i indledningen, er vor viden om europæisk krigsfinansiering i det 17. århundrede endnu begrænset. Der synes dog at herske almindelig enighed om, at krigsfinansieringen var inde i en rivende udvikling på Kejserkrigens tid, og at især Wallenstein og Gustav II Adolf og efter hans død Axel Oxenstjerna har været drivkræfterne bag denne udvikling. Det er derfor nærliggende at undersøge, hvorvidt Chr. IV's krigsfinansielle system på afgørende vis adskilte sig fra deres systemer.

4.1. WALLENSTEINS KRIGSFINANSIELLE SYSTEM:

Desværre er Wallensteins krigsfinansielle system ikke særligt godt belyst i den eksisterende litteratur. Det synes dog at være en udbredt opfattelse, at netop hans særlige kontributions-system udgjorde en revolutionerende nyskabelse indenfor det krigsfinansielle område. Det er derfor blevet kritiseret, at Chr. IV ikke indførte dette system under Kejserkrigen. Denne kritik må imidlertid afvises, da en nærmere analyse af systemet viser, at end ikke Wallenstein kunne have taget det i anvendelse, såfremt han havde været i Chr. IV's sted.

4.1.1. DET WALLENSTEINSKE KONTRIBUTIONSSYSTEM:

Studerer man de afhandlinger, der findes udgivet om det wallensteinske kontributionssystem (*Gindely I*, s. 128-151; *Gindely II*, s. 313-319; *Loewe* 1895 og *Ritter* 1903), får man uvilkårligt det indtryk, at systemet har været anvendeligt hvor som helst. En nærmere prøvelse af kildematerialet afslører imidlertid, at denne opfattelse er forkert. Det har nemlig kun været muligt at benytte det wallensteinske kontributionssystem i **fjendeland**. I alle andre områder, det være sig neutrale, venligtsindede eller egne områder, kunne systemet ikke bruges.

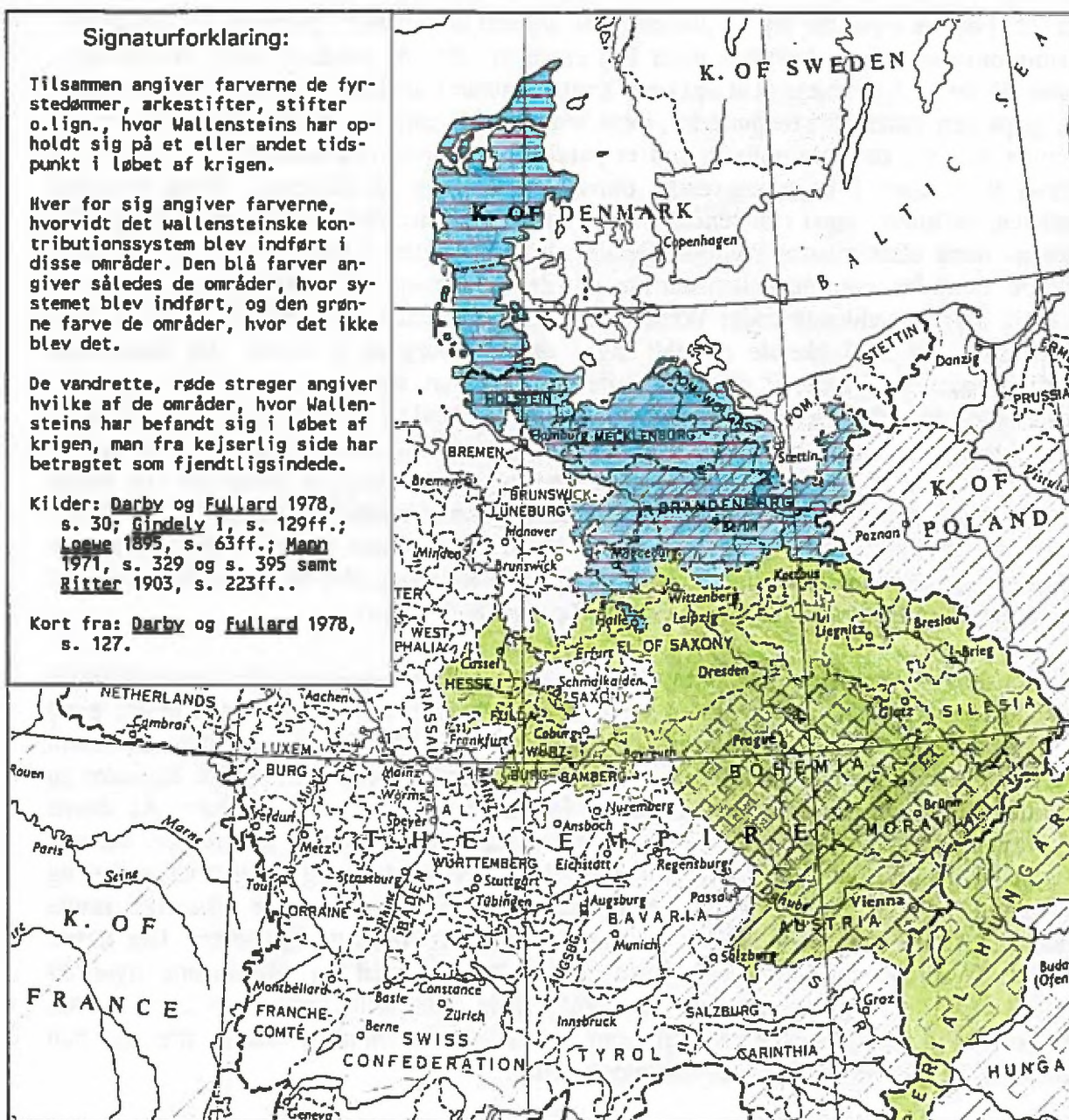
Når man hidtil har troet, at det wallensteinske kontributionssystem har været anvendeligt hvor som helst, er det utvivlsomt fordi, man har misforstået dets grundlæggende karakter. Man har således troet, at det særlige ved systemet lå i, at de kontributionsberettigede soldater hver måned skulle tilstilles en fuld månedssold fra indbyggerne i de områder, der blev belagt med kontributioner (*Ritter* 1903, s. 225). I de andre kontributionssystemer, som f.eks. det tillyske, var det grundlæggende princip det betydeligt mere beskedne, at indbyggerne blot skulle være forpligtede til at levere soldaterne den proviant, som de behøvede for at kunne holde sig i live. Resten af deres løn, dvs. den del, der blev tilovers, efter at man havde trukket soldaterne for værdien af den udleverede proviant, skulle de få udbetalt af krigsherrens kommissarier (*Ritter* 1903, s. 225 og *Redlich* 1959-60, s. 253f.).

På grund af denne misforståelse har man hidtil troet, at de såkaldte 'Verpflegsordinanzen' eller 'Verpflegsordnungen', som Wallenstein og hans generalstabsofficerer løbende udstedte, var 'Soldordnungen', dvs. forordninger om hvor meget enhver af de kejserlige soldater skulle have i løn om måneden (*Gindely I*, s. 129; *Gindely II*, s. 315 samt *Loewe* 1895, s. 63). Det

var imidlertid ikke tilfældet. Bestemmelser af denne slags blev ikke givet i disse forordninger, men derimod i de kejserlige officersbestallinger.

De wallensteinske 'Verpflegsordnungen' tjente et helt andet formål, nemlig at regulere de plyndringer, som soldaterne uundgåeligt ville foretage i de områder, man erobrede fra fjenden. Ved hjælp af forordningerne skulle disse udplyndringer bringes under kontrol, således at man undgik, at områderne blev udpint. Set fra soldaternes synspunkt fremstod forordningerne således som fortegnelser over, hvor meget de havde lov til at tilrane sig i de erobrede områder. Fra lokalbefolkningens synspunkt fremstod de som forordninger om, hvor meget de var 'pligtige' til at lade sig udplyndre. Fra krigsherrens synspunkt fremstod de endelig som fortegnelser over, hvor meget hans soldater havde plyndret fra lokalbefolkningen i de erobrede områder. Ved hjælp af forordningerne kunne krigsherren nemlig beregne afkortningsværdien af de plyndringer, som soldaterne havde gjort eller som de havde lov til at gøre. Dermed var han i stand til at opgøre, hvor stort et beløb, han skulle kreditere enhver af dem, når der skulle afregnes.

Med tanke på de wallensteinske forordningers praktiske formål bør de efter min mening kaldes for 'Plünderordnungen', fremfor det relativt uskyldige, men misvisende udtryk 'Verpflegsordnungen'. Hvor misvisende, dette udtryk i grunden er, understreges derved, at de wallensteinske forordninger under ingen omstændigheder kan have været udfærdiget ud fra det princip, at soldaterne skulle have udleveret en fuld månedssold hver måned. Det fremgår således af de første 'Plünderordnungen', de såkaldte halberstadtske 'Verpflegsordnungen', der blev udstedt hhv. den 10. og 11. nov. 1625 i forbindelse med hærens indkvartering i stifterne Halberstadt og Magdeburg, at soldaterne skulle have lov til at opkræve beløb, der for langt de flestes vedkommende lå væsentligt over de lønninger, de havde krav på at få udbetalt i henhold til de kejserlige officersbestallinger. Ifølge den halberstadtske 'Plünderordnung' skulle eksempelvis en kaptajn have ret til at opkræve 100 rhinske gylden, dvs. 66⅔ rd., om ugen (*Loewe* 1895, s. 65). Om måneden blev det til i alt ca. 429 rhinske gylden eller ca. 286 rd., idet man beregnede hhv. 7 dage på ugen og 30 dage på måneden i den kejserlige hær (*Ritter* 1903, s. 227). Til sammenligning fremgår det af de kejserlige officersbestallinger, at en kaptajns månedssold var fastsat til 150 rhinske gylden eller 100 rd. (*Loewe* 1895, s. 67). Den halberstadtske 'Plünderordnung' gav m.a.o. kaptajnen lov til at opkræve et beløb, der var næsten 3 gange større, end det beløb, som han var berettiget til at få udbetalt i løn. Endnu mere iøjenfaldende var misforholdet for en obersts vedkommende. Ifølge den halberstadtske 'Plünderordnung' skulle han have lov til at opkræve et beløb, der var fire gange så stort som hans retmæssige løn. Sammenligninger man det beløb, som et ordinært fodfolksregiment på 10 kompagnier på hver 300 mand fik lov til at opkræve i kontribution om måneden med det beløb, som regimentet havde krav på at få udbetalt i løn om måneden, har kontributionsbeløbet skønsvist været ca. 2,75 gange så stort (*Loewe* 1895, s. 64-65 og s. 67-68). Under de kejserliges troppers indkvartering i Jylland blev beløbsrammerne for de kontributioner, som soldaterne skulle have lov til at opkræve, reduceret en del, således at misforholdet mellem kontributionernes og lønningernes størrelse blev knapt så markant. Ifølge den 'Plünderordnung', der var gældende for de kejserlige tropper under deres indkvartering i Jylland fra efteråret 1627 til sommeren 1629, skulle et ordinært fodfolksregiment have lov til at opkræve en samlet kontribution på ca. 4.000 rd. (*Gindely* I, s. 132-33). Men på trods af denne reduktion skulle regimentet altså fortsat have lov til at opkræve ca. 1½ gange så meget, som det var berettiget til at få udbetalt i løn (*Gindely* I, s. 132-33 samt *Loewe* 1895, s. 67-68). Alt i alt må man således konkludere, at Wallenstein har haft andet og mere i sine

Figur 72 Sammenhængen mellem de områder, hvor Wallenstein indførte sit kontributionssystem, og disse områders holdning til den tysk-romerske kejser, Ferdinand II.

tanker end soldaternes 'Verpflegung', da han udformede sine forordninger. Det har tydeligvis været hans hensigt, at de skulle udfærdiges på en sådan måde, at de banede vej for en effektiv udplyndring af de erobrede områder. Men det har også været hans hensigt, at de skulle sikre, at udplyndringerne skete i et sådant tempo og i et sådant omfang, at man videst muligt undgik at komme i den situation, at områderne mistede evnen til at levere de kontributioner, man pålagde dem.

Fremfor noget var det wallensteinske kontributionssystem et plyndringssystem, og som sådan har det derfor været helt naturligt, at systemet kun kunne benyttes i fjendeland. At systemets virkeområde har været begrænset til fjendtligsindede områder, fremgår med al tydelighed af

Figur 72. I denne figur har jeg på den ene side angivet de områder, hvor det wallensteinske kontributionssystem blev benyttet under Kejserkrigen, dvs. de områder, hvor Wallensteins soldater fik lov til egenmægtigt at opkræve kontributioner i henhold til hans 'Plünderordningen', og på den anden side de områder, hvor Wallensteins enheder opholdt sig under krigen. Som man ser, har der unægteligt været et påfaldende sammenfald mellem de steder, hvor systemet blev taget i brug, og disse områders holdning til Kejseren. Mens systemet konsekvent er blevet taget i anvendelse i de områder, som Wallenstein havde erobret fra Kejsereens mere eller mindre åbenlyse fjender, kom det aldrig i brug i nogen af de 'ikke-fjendtlige' områder, hvor de wallensteinske enheder befandt sig i løbet af krigen. Det samme gjorde sig iøvrigt gældende under Wallensteins andet generalat i årene 1632-34, hvor hans enheder stort set udelukkende opholdt sig i det habsburgske arveland, det daværende kongerige Bøhmen. I løbet af denne periode kom systemet overhovedet ikke i brug, i det mindste ikke i den form, som det var blevet anvendt i Jylland og de nordtyske områder under Kejserkrigen. Det system, som Wallenstein benyttede under sit andet generalat var af en helt anden karakter. Det byggede således på det grundlæggende princip, at soldaterne kun skulle have lov til at opkræve deres nødtørftige forplejning fra lokalebefolkningen i de områder, hvor de var indkvarteret; den og ikke mere. Hvad angik resten af deres løn, skulle den oppebæres og udbetales af særlige kommissarier, som Kejseren eller de lokale myndigheder havde udpeget (*Meyner III*, s. 100-103 samt *Loewe* 1895, s. 66).

At Wallenstein kun har kunnet benytte sit udplyndringssystem i områder, der blev erobret fra fjenden, var iøvrigt helt i overensstemmelse med de beføjelser, som Kejseren havde givet ham. I forbindelse med Wallensteins udnævnelse til øverstbefalende over den hær, som Kejseren ville indsætte mod sine fjender i Det tysk-romerske Rige, udfærdigede Kejseren en instruktion for, hvordan Wallenstein skulle føre kommandoen over sin hær. Af denne instruktion fremgår det, at Wallenstein kun måtte brandskatte byer og landskaber, såfremt Kejseren havde givet ham en særlig tilladelse dertil. Havde byer og landskaber stillet sig fjendtlige an og ydet modstand i en sådan grad, at de fortjente at blive afstraffet, skulle Wallenstein straks underrette Kejseren, men iøvrigt intet foretage sig, førend han havde modtaget Kejsereens resolution om, hvad der skulle ske med de pågældende byer og landskaber. På et afgørende punkt fik Wallenstein imidlertid frie hænder. I direkte forlængelse af instruktionens bestemmelse om, at Wallenstein kun måtte brandskatte, hvis han fik en særlig tilladelse, finder man følgende passus:

"Jedoch lassen Wir derselben zu, in den eroberten Orten und Landschaften (min fremh.) zur Erhaltung der Soldatesca leidenliche Contributiones und Anlagen zu machen, mit dieser Mass und Ordnung, dass dasjenige, was von solchen Contributionen der Soldatesca gereicht, fleissig verzeichnet und an ihrer Besoldung nachmaln abgezogen werde, damit Wir den Kriegskosten desto geringer tragen und mit der Bezahlung folgen können." (*Gindely II*, s. 391).

Sammenfattende må man altså konstatere, at det wallensteinske kontributionssystem har været et plyndringssystem, og som sådan kunne det begribeligvis kun benyttes i fjendeland. Det har derfor haft sine naturlige grunde, at Chr. IV ikke tog systemet i anvendelse under Kejserkrigen. Som bekendt lykkedes det ham aldrig rigtigt at føre denne krig ind i fjendtligsindede områder.

Som afrunding af denne kortfattede gennemgang af det wallensteinske kontributionssystem bør det nævnes, at en artikel i Chr. IV's krigsartikler af 10. maj 1625 tydeligt afslører, at det har været kongens hensigt, at der skulle indføres en eller anden form for selvbestaltet kontributionssystem i de områder, som man eventuelt måtte erobre fra fjenden. I krigsartiklernes artikel 57 hedder det således, at soldaterne skulle have lov til at "... *hente deris nødtørft ...*" "... *udi fienders land, som uden contribution ere,*" såfremt kongen gav dem lov, og selvom det ikke klart fremgår, hvad denne bestemmelse konkret indebar, minder princippet bag den i høj grad om det princip, der lå til grund for Wallensteins kontributionssystem. Der er således al mulig grund til at tro, at Chr. IV ville have indført det wallensteinske kontributionssystem eller i det mindste et lignende system, såfremt han blot havde fået mulighed for det.

4.2. SVENSK KRIGSFINANSIERING:

Det er blevet hævdet, at dansk-norsk krigsfinansiering i det 17. århundrede virker arkaisk i sammenligning med svensk krigsfinansiering i den tilsvarende periode, og i et oplæg på en historikerkongres i Tyskland i 1984 har den tyske historiker Kersten Krüger endda påstået, at den skærende kontrast mellem de to staters krigsresultater under Tredivårskrigen i vid udstrækning skyldtes, at de finansierede deres krige efter vidt forskellige systemer (*Ladewig Petersen* 1982, s. 312f. samt *Krüger* 1988 a).

Hvori de to systemer efter Krügers mening adskilte sig fra hinanden, fremgår desværre ikke særligt klart af hans oplæg, men så vidt jeg kan se, må han åbenbart mene, at den afgørende forskel har bestået deri, at Chr. IV finansierede sin krig efter et enstrengt system, hvorimod Gustav II Adolf og efter hans død, Axel Oxenstjerna, gjorde det efter et trestrengt system. Ifølge Krüger satsede Chr. IV således ensidigt på den mest risikable af alle krigsfinansieringstyper, nemlig krigsføring med "... *geworbenen teuren Soldaten*" (*Krüger* 1988 a, s. 277). Det måtte derfor gå galt. Det ulykkelige ved denne type var nemlig, at den var "... *auf Sieg abgestellt und schlug bei Ausbleiben des Kriegsglücks ganz zum Nachteil aus*" (*Krüger* 1988 a, s. 281). Allerede ved det første militære nederlag var "... *das Spiel ...*" derfor "... *gründlich verloren ...*" for Chr. IV (*Krüger* 1988 a, s. 291f.). Til forskel for danskerne evnede svenskerne derimod ifølge Krüger at organisere deres krigsføring og -finansiering så effektivt, at en sejr over dem efter hans mening i virkeligheden lå uden for modstandernes rækkevidde. Selv efter nederlaget ved Nördlingen i 1634 var deres position "... *noch immer stark und schwer angreifbar ...*". At svenskerne kunne indtage denne position skyldtes helt sikkert deres fikse "... *Organisation von Kriegführung und Kriegsfinanzierung in drei Stufen oder Typen*" (*Krüger* 1988 a, s. 291). Til forskel fra Chr. IV's enstrengede organisation gjorde denne det nemlig muligt for dem at overgå til en anden finansieringstype, hvis forudsætningerne for den type, de brugte, pludseligt brast, f.eks. som følge af et militært nederlag. Dermed var de mindre sårbare end danskerne (*Krüger* 1988 a, s. 292).

Man må unægteligt indrømme, at Krügers oplæg udstråler en stilistisk elegance, der kan virke besnærende. En nærmere prøvelse af hans bevisføring afslører imidlertid, at oplæggets stilistiske indhold beklageligvis står i skarp kontrast til dets saglige indhold. Det må således stå fast, at de argumenter og de beviser, som Krüger fremfører, hverken kan verificere eller falsificere hans afgørende påstand. At svenskerne i løbet af Tredivårskrigen kunne indtage en position, hvor de var nærmest uovervindelige, kan Krüger måske nok have ret i, og han

INDTÆGT	PENGEINDTÆGTERNE VED					
	CHR. IV'S HOVEDARMÉ JUN. 1625 - DEC. 1625 (rd.) (rd.) (pct.)			GUSTAV II ADOLFS HOVEDARMÉ JUN. 1630 - DEC. 1630 (rd.) (rd.) (pct.)		
A. Indtægter fra udlandet som følge af krigen:						
1. Udenlandske subsidier fra områder uden for krigsområdet.	178.940			0		
2. Subsidier/kontributioner fra krigsområdet	7.000			127.900		
3. Andre indtægter fra krigsområdet.	0			42.600		
Udenlandske indtægter i alt:	185.940	185.940	25	170.500	170.500	59
B. Indtægter fra hjemlandet (herunder fra udenlandske besiddelser:		317.049	43		95.600	33
C. Lån:						
1. Af egne indbyggere.	89.245			0		
2. Af udenlandske personer	152.000			12.300		
Lån i alt:	241.245	241.245	32	12.300	12.300	4
D. Andet:		943	0		9.800	3
Indtægter i alt:		745.177	100		288.200	100

Figur 73 Pengeindtægterne ved Chr. IV's hovedarmé fra juni 1625 til december 1625 og Gustav II Adolfs hovedarmé i Pommern fra juni 1630 til december 1630. (Tal fra Ekholm 1971, s. 153 samt ReHan).

kan måske også have ret i, at det der gjorde dem uovervindelige i denne position var at de kunne finansiere deres krig efter et tretrinnet system. Men hvorledes, det overhovedet var muligt for dem at indtage denne position, det kan han naturligvis ikke forklare ved at henvise til det blotte faktum, at de faktisk gjorde det i 1633. I sit oplæg kommer Krüger tværtimod selv ind på, at svenskerne først måtte klare sig sejrrikt igennem en række indledende krigsfaser, førend de langsomt kunne begynde at opbygge det krigsfinansielle system, der gjorde dem så stærke i 1633. Det var først efter, at svenskerne havde for alvor havde etableret sig i Tyskland, at de kunne tage to af de tre finansieringstyper, der indgik i deres krigsfinansielle system, i anvendelse. Der er derfor ingen som helst grund til at tro, at svenskernes krigsførelse og krigsfinansiering har været mindre afhængig af en militær sejr, end danskernes var det. Skulle man betvivle rigtigheden af denne påstand, behøver man blot at forestille sig den skæbne, der utvivlsomt ville være overgået svenskerne, såfremt de havde tabt slaget ved Breitenfeldt den 7. sep. 1631. Bl.a. Ekholms, Lundkvists og Nordlunds undersøgelser af svensk krigsfinansiering i 1630'erne synes således klart at pege på, at svenskerne i så fald ville have tabt krigen (Ekholm 1971; Lundkvist 1966 samt Nordlund 1971).

Skulle Krüger have ret i sin grundlæggende påstand, må forklaringen være en anden, end den han selv giver. I så fald må forklaringen være, at Gustav II Adolf havde lettere ved at klare sig sejrrikt igennem etableringsfasen i sin tyske krig, end Chr. IV havde det i Kejserskrigens etableringsfase, fordi det krigsfinansielle system, som Gustav II Adolf anvendte i denne fase, var af bedre kvalitet, end det Chr. IV anvendte. I det følgende skal det derfor blive undersøgt, om de to konger har benyttet forskellige finansieringssystemer i disse to krige etableringsfase, dvs. den fase, der for Gustav II Adolfs tyske krigs vedkommende

strækker sig fra landgangen i Pommern den 26. jun. 1630 og indtil slaget ved Breitenfeldt den 7. sep. 1631, og for Kejserkrigens vedkommende fra den første generalmønstring den 28. maj 1625 indtil slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Desværre er udgangsbetingelserne for at foretage en sådan sammenligning ikke de bedste; dels fordi vi i grunden ved for lidt om, hvordan Gustav II Adolf finansierede sin tyske krigs etableringsfase; dels fordi vi ikke ved, hvor store indtægter Chr. IV faktisk oppebar fra krigsområdet under Kejserkrigens etableringsfase. De sammenligninger, der trods alt lader sig anstille, antyder imidlertid, at der ikke har været nævneværdig forskel på de to kongers finansieringssystemer i de pågældende faser.

INDTÆGT (Alle beløb er afrundet til nærmeste 1.000 rd.)	IKKE-TYSKE PENGEIDLER TILFØRT			
	CHR. IV'S HOVEDARMÉ JUN. 1625 - AUG. 1626 (rd.) (pct.)		GUSTAV II ADOLFS HOVEDARMÉ JUN. 1630 - AUG. 1631 (rd.) (pct.)	
A. Indtægter fra hjemlandet (herunder fra de udenlandske besiddelser):	626.000	47	445.500	55
B. Udenlandske subsidier:	358.000	27	364.500	45
C. Lån:	345.000	26	0	0
Ikke-tyske midler tilført krigsområdet i alt:	1.329.000	100	810.000	100

Figur 74 Omfanget og sammensætningen af 'ikke-tyske' midler tilført hhv. Chr. IV's og Gustav II Adolfs hovedarméer i etableringsfasen. (Tal fra Ekholm 1974, s. 11 samt ReHan og AxAré1626).

På grundlag af Lars Ekholms undersøgelser af svensk krigsfinansiering 1630-31 samt mine egne undersøgelser af dansk-norsk krigsfinansiering 1625-26 kan pengeindtægterne ved de to kongers hovedarméer i hhv. perioderne juni 1625 - december 1625 samt juni 1630 - december 1630 gøres op, som det er blevet gjort i Figur 73. Tilsvarende kan omfanget og sammensætningen af de 'ikke-tyske' midler, de to konger hver især i løbet af etableringsfasen tilførte deres hærstyrker i Tyskland fra områder, der lå udenfor krigsskuepladsen, gøres op som Figur 74.

Selvom der knytter sig en vis usikkerhed til opgørelserne i de to figurer, kan de vel under alle omstændigheder tages til indtægt for, at de finansieringssystemer, som hhv. Chr. IV og Gustav II Adolf brugte i deres angrebskriges etableringsfaser, i realiteten har været varianter af et og samme system. Som det fremgår af Figur 74, var ingen af dem i stand til at få deres krig til at føde sig selv i denne krigsfase, hvis man dermed forstår, at den alene skulle finansieres ved hjælp af midler, som stammede fra selve krigsområdet. Begge har tværtimod været nødsaget til at tilføre betragtelige pengebeløb udefra, omend Gustav II Adolf tilsyneladende har kunnet 'nøjes' med et væsentligt mindre beløb end Chr. IV. I løbet af etableringsfasen har Chr. IV således i gennemsnit tilført sine hærstyrker omk. 95.000 rd. om måneden, Gustav II Adolf derimod kun omk. ca. 60.000 rd.

MÅNED FØR DET 'AFGØRENDE' FELTSLAG:	CHR. IV			GUSTAV II ADOLF		
	FODFOLKET (rd.)	RYTTERIET (rd.)	I ALT (rd.)	FODFOLKET (rd.)	RYTTERIET (rd.)	I ALT (rd.)
1.	20.900	43.200	64.100	?	?	49.200*
2.	56.300	19.500	75.800	?	?	33.500*
3.	37.900	10.700	48.600	?	?	43.600*
4.	39.800	28.900	68.700	?	?	38.200*
5.	28.200	31.600	59.800	?	?	26.200*
6.	21.600	57.900	79.500	?	?	19.500*
7.	37.300	34.900	72.200	07	?	?
8.	40.300	33.800	74.100	07	?	?
9.	30.500	95.200	125.700	31.500	?	?
10.	34.100	21.500	55.600	3.000	?	?
11.	27.500	46.000	73.500	27.000	?	?
12.	4.200	19.500	23.700	17.000	?	?
13.	28.900	41.200	70.100	0	?	?
14.	6.500	50.100	56.600	25.000	?	?
1-2 dage efter det 'afgøren- de' feltslag:	19.200	4.900	24.100	?	?	?

* = beløbet inkluderer formentlig ca. 3.000 rd. til feltartilleriet.

Fra og med 9. måned er udbetalingerne til Chr. IV's fodfolk, der udgjorde garnisonen i Nienburg ikke taget med.

Figur 75 Chr. IV's og Gustav II Adolfs lønudbetalinger i form af penge til deres respektive rytter- og fodfolksenheder ved felthæren. (Tal fra Ekholm 1971; s. 172 og s. 235-256 samt Appendix 1).

Denne tilsyneladende markante forskel i de to kongers behov for ikke-tyske midler kunne naturligvis umiddelbart tolkes derhen, at Gustav II Adolf åbenbart har været mere ferm til at inddrive midler fra krigsområdet end Chr. IV. En sammenligning af lønudbetalingernes omfang til de to kongers felthære, viser imidlertid, at det næppe har været tilfældet. På grundlag af Ekholms desværre noget upræcise oplysninger om lønudbetalingernes omfang ved den svenske felthær fra juli 1630 til august 1631 kan det konstateres, at Chr. IV sammenlagt har udbetalt væsentligt større pengebeløb til sine soldater end Gustav II Adolf til sine (se Figur 75).

Som helhed har Gustav II Adolfs soldater - i hvert fald hans fodfolksoldater - dog været en anelse bedre aflønnet end Chr. IV's. I de sidste 8 måneder forud for slaget ved Breitenfeld, i perioden fra januar til august 1631, havde det svenske fodfolk krav på at få udbetalt et beløb svarende til mindst 24 'lenninger', idet de var berettiget til 3 'lenninger' per måned á 30 dage. Ekholm anslår imidlertid, at soldaterne i den pågældende periode kun har fået udbetalt i alt 7 'lenninger', dvs. skønsvist omk. 29 pct. af det samlede beløb, de som minimum burde have fået udbetalt (Ekholm 1971, s. 258). Ved Chr. IV's fodfolk var lønudbetalingerne tilrettelagt en smule anderledes. Det danske fodfolk var som tidligere nævnt berettiget til en 'lønning' per uge á 8 dage og dermed til i alt 32 'lenninger' i de sidste 8 måneder á 32 dage forud for slaget ved Lutter am Barenberge (se side 100). Som det fremgår af Figur 76, antyder regnskabsmaterialet imidlertid, at fodfolket ved de regimenter, der deltog i slaget ved Lutter am Barenberge - hvad enten det nu var hele regimentet eller blot enkelte af dets kompagnier - i gennemsnit havde fået udleveret ca. 26-27 pct. af de 'lenninger', som det var

ENHED	MÅNED FØR SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE								I ALT	BUR- DE VÆRE UDLE- VERET	DET UD- LEVE- REDE SOM PRO- CENT HERAF
	8.	7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.			
Det kgl. Livregiment (excl. Det kgl. Livkompagni)	3.10	2.80	0.03	1.00	1.00	0.00	0.00	1.00	8.00	32.00	28
Det kgl. Livkompagni	3.00	3.00	4.00	4.00	3.00	1.00	2.50	0.00	20.50	32.00	64
Oblyt Linatows regiment	3.00	0.00	0.50	1.40	1.00	0.00	1.00	0.00	8.90	32.00	22
Oblyt Frenckinge regiment	7	1.00	0.00	1.00	1.00	0.00	1.00	0.00	7	32.00	7
3 kompagnier fra oblyt Lirn- bachs regiment	1.00	2.00	0.33	0.00	5.00	0.00	0.00	0.00	8.33	32.00	26
Genmaj Spees regiment	-	5.00	2.50	4.00	2.14	0.25	0.20	0.45	*	*	38
Oblyt Górzsa regiment	-	4.10	0.00	0.20	0.85	0.50	0.20	0.50	6.45	25.00	26
Oblyt Becka regiment	-	5.00	0.00	0.78	1.00	0.00	1.18	0.00	*	*	30
Det danske Regiment	-	-	-	1.00	1.00	0.00	1.00	0.50	3.50	18.00	18
Greven til Solms regiment	-	-	-	-	1.43	0.00	0.00	0.00	1.43	13.00	11
I gennemsnit**	2.53	2.84	0.82	1.48	1.75	0.18	0.71	0.25	*	*	27
I gennemsnit excl. Det kgl. Livkompagni**	2.37	2.81	0.48	1.17	1.61	0.08	0.51	0.27	*	*	26

* = kan ikke angives, fordi antallet af kompagnier, der indgik i regimentet, ændrede sig i perioden.
** = der er set bort fra oblyt Frenckinge regiment.

Kilder: *Rohan, Siffri og Axens 1626*.
Oplysninger fra Appendix 1.

Figur 76 Antal 'lønninger', at det samlede pengebeløb svarede til, som fodfolket ved de regimenter, der deltog i slaget ved Lutter am Barenberge, fik udleveret i månederne op til slaget.

berettiget til.

Til gengæld synes Chr. IV's muligheder for at lånefinansiere sin etableringsfase at have været væsentligt større end Gustav II Adolfs. Det skyldes naturligvis først og fremmest, at Chr. IV havde en særdeles lånedygtig kreditor i sin overordentligt velbeslåede moder, enkedronning Sofie. Mindst lige så vigtigt har det imidlertid været, at han i modsætning til sin svenske kollega havde adgang til det velforsynede kapitalmarked i Kiel. Men selvom der næppe kan være tvivl om, at Chr. IV har haft væsentligt lettere ved at optage pengelån til sin krigsførelse end Gustav II Adolf, ville det ikke desto mindre være forkert at fremhæve dette forhold som et særligt distinktivt træk ved selve den måde, hvorpå Chr. IV tilrettelagde sine krigsfinanser. Ikke mindst en række instruktioner, som svenskekongen udfærdigede den 30. aug. 1630 kort efter landgangen i Pommern vedrørende tilrettelæggelsen af bl.a. de krigsfinansielle aktiviteter, gør det berettiget at antage, at også han ville have optaget mindst lige så mange og mindst lige store lån som Chr. IV, hvis blot han havde haft mulighed for det (*Ekholm 1971, s. 151*).

De to kongers muligheder for at finansiere etableringsfasen med udenlandske subsidier har åbenbart været lige gode. Som det fremgår af Figur 73 og Figur 74 har den samlede subsidiehjælp som Gustav II Adolf modtog og videregav til sin 'krigskasse' i Tyskland, været nøjagtig

lige så stor som den tilsvarende hjælp, Chr. IV modtog. Begge synes således at have modtaget en samlet subsidiehjælp på omk. 360.000 rd. i løbet af etableringsfasen.

Det store sammenfald, der tilsyneladende har været imellem arten og i nogen udstrækning omfanget af Gustav II Adolfs og Chr. IV's krigsfinansielle indtægter i de hér aktuelle krigsfasen, giver anledning til at overveje om Chr. IV's krigsbeslutning nu også har været så overilet og letsindig, som det er blevet hævdet (*Fridericia* 1896-1902, s. 172ff.). Vurderer man beslutningen på baggrund af det forløb og den udgang, som krigen fik, må man naturligvis indrømme, at kongen burde have besindet sig en ekstra gang, før han valgte krigen i 1625. Tænker man endvidere på, i hvor høj grad kongen blev svigtet af sine forbundsfæller, må man vel også retfærdigvis give J.A. Fridericia ret i, at Chr. IV i højere grad burde have sikret sig, at de ikke løb fra deres løfter, førend han kastede sig ud i krigen (*Fridericia* 1876, s. 30). Vurderer man derimod beslutningen set ud fra et krigsfinansielt synspunkt, kommer man til et andet resultat. For selvom man ganske rigtigt må konstatere, at den pengehjælp, som kongen modtog fra sine allierede, langt fra stod mål med deres løfter, dokumenterer de forudgående iagttagelser, at Chr. IV på trods heraf har været i stand til at fremskaffe så mange penge i løbet af Kejserkrigens etableringsfase, at han var i stand til at aflønne sine soldater praktisk talt lige så godt, som Gustav II Adolf.

Heraf følger imidlertid, at den succes, hvormed Gustav II Adolf gennemførte sin etableringsfase, bliver et praktisk bevis for, at det finansielle grundlag for Chr. IV's krigsførelse i Kejserkrigens etableringsfase i en vis forstand var tilstrækkeligt velfunderet. Svenskerne succesrige afvikling af deres etableringsfase dokumenterer i hvert fald, at kongen faktisk havde de fornødne midler til tilsvarende at kunne have gennemført sin etableringsfase med succes, hvis blot han havde kunnet føre sin krig under de samme betingelser, som Gustav II Adolf førte sin. Undlader man derfor at kigge i historiens bakspejl, må man således konstatere, at Chr. IV's 'forkerte' krigsbeslutning i 1625 har været mindst lige så velovervejet og mindst lige så vovet som Gustav II Adolfs 'rigtige' beslutning i 1629/30.

Når det alligevel gik så grumme galt for Chr. IV, skyldtes det ikke en fundamental svaghed ved hans krigsfinansielle system, men derimod at han måtte føre sin krig under andre, langt vanskeligere betingelser end Gustav II Adolf. Mens svenskekongen kun havde én fjendtlig hær at kæmpe imod, måtte Chr. IV kæmpe mod hele to hære, nemlig hhv. Tillys katolske ligahær og Wallensteins kejserlige hær. Denne dobbelthed i trusselsbilledet må have medført en kolossal forøgelse af Chr. IV's krigsudgifter i forhold til Gustav II Adolfs. Som det bl.a. fremgår af Figur 74, kunne det umiddelbart se ud som om, Chr. IV's etableringsfase har været halvanden gang så dyr som Gustav II Adolfs. Antallet af midler, som Chr. IV måtte tilføre sine hærstyrker i Tyskland fra de 'ikke-tyske' områder, har i det mindste været tilsyneladende 50 pct. større end antallet af midler, som Gustav II Adolf tilsvarende måtte tilføre sine styrker. Som jeg har gjort mere udførligt rede for i min artikel "Chr. IV som taktiker", har denne eksplosive vækst i krigsudgifterne tvunget Chr. IV til føre en overordentlig stram udgiftspolitik (*Kirchmeier-Andersen* 1988, s. 90-98). Rent ressourcemæssige overvejelser fik således en stadig større indflydelse på hærens sammensætning og organisation, idet han var nødsaget til at nedbringe sine lønudgifter til et absolut minimum. At det i vid udstrækning lykkedes, fremgår bl.a. af det forhold, at lønningssituationen ved Chr. IV's fodfolk som nævnt var stort set lige så god eller rettere sagt lige så dårlig som ved Gustav II Adolfs. Men prisen, som Chr. IV måtte betale, var til gengæld også høj. Det kunne kun lade sig gøre ved at forøge antallet af menige soldater per befalingsmand; det vil m.a.o. sige

ved at forringe stridskræfternes kvalitet, og fremfor noget var det netop denne kvalitetsforringelse, der vidste sig at være fatal i slaget ved Lutter am Barenberge, hvor Chr. IV's bestræbelser på at føre etableringsfasen frem til en sejrrig udgang led sit endelige forlis.

5. KONKLUSION:

Desværre findes der ingen klare vidnesbyrd om, hvordan Chr. IV havde tænkt sig, at Kejserkrigen skulle finansieres. Det nærmeste man kommer, er formentlig et referat fra fyrstemødet på Lauenburg Slot, den 24. mar. 1625, hvor Chr. IV fremlagde sine krigsplaner for nogle af de mest indflydelsesrige fyrster i Den nedersachsiske Kreds (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark). Mødet mundede som bekendt ud i en beslutning om at opstille en kredsarmé til forsvar af Den nedersachsiske Kreds' territorium mod fjendtlige angreb. Under sine drøftelser kom de nedersachsiske kredsyrster derfor helt naturligt ind på spørgsmålet om: "*Wie viell wolck eigentlich zu Roß vndt fueß, auf die behn zu bringen*" (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark). De blev ifølge referatet enige om, at der skulle opstilles så mange mand "... *alß die Tripelhülffe in triplo, allermaß solche wor diesen auch gewesen, daß geldt dazu zu contribuiren*" (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark). Den nedersachsiske kredsarmé skulle m.a.o. netop være så stor, at udgifterne til den kunne finansieres indenfor rammerne af den ekstraordinære krigsskat, der samtidigt blev udskrevet i kredsen for at skaffe midler til dette formål. Senere på mødet kom fyrsterne ind på spørgsmålet: "... *ob der kreijß sich so lange in worfaßung halten solle, biß derselbe attaxret werde, oder welcher gestalt mit demselben zu procediren*"? (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark). Dertil svarede fyrsterne, at det ville være uklogt at vente, indtil man blev angrebet: "... *den försten hatte mann das beste spiell allbereits auß den händen gelaßen, Wie denn auch allezeit sicherer, auch Practicurlicher ist, die Pferde an einen andern zaun zu binden, Alß den gantzen shwall in seinen eignen Vier Pfählen zu haben, zu betrachtung, dz dadurch die vnterthanen einen weg, Wie den andern, ihre shatzung geben, vndt nichtß desto minder, mit dem wolcke belastiget, vndt gantz ruiniret werden, ...*" (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark). Af disse grunde besluttede fyrsterne derfor, "... *daß die gantze armada ...*" så vidt muligt skulle indkvarteres "... *außerhalb den kreiß*" (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark). Kun i yderste nødstilfælde, f.eks. fordi kontrollen med vigtige trafikknudepunkter nødvendigvis måtte sikres, skulle armeen eller bot dele af den indkvarteres indenfor kredsens grænser. Til gengæld skulle der leveres forsyninger af proviant og "*Victualien*" fra kredsen "... *in die Quartier ... .., die Armée damit außzuhelffen*" (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark). Til det formål skulle der oprettes særlige provianthuse i Hamburg, Bremen og Braunschweig. Endvidere blev det understreget, at kredsens medlemmer og fremfor alt byerne, ville være forpligtigede til efter bedste evne at gøre tilførelser til lejren af "... *allen Proviant, Victualien, Ammunition, kraut, vndt loht, ...*", såsnart kredshæren var bragt på benene (*Merseburg*, Rep. XI, Dänemark).

Selvom det ganske vist ikke står eksplicit anført i referatet, må det unægtelig have været fyrsternes hensigt, at den kommende krig i videst muligt omfang skulle føde sig selv. Udgifterne i forbindelse med hærens opstilling skulle måske nok finansieres gennem opkrævningen af ekstraordinære pengeskatter, og det samme gjaldt også i nogen udstrækning de løbende driftsudgifter. Det er dog klart, at fyrsterne har været på det rene med, hvor vanskeligt det ville blive at forsyne hæren tilstrækkeligt med proviant og andre livsfor nødenheder, og i sikker forvisning om, at en situation snart ville opstå, hvor de forsyninger, man var i stand til at levere, var for små, fandt de det mest hensigtsmæssigt, hvis man straks gik i offensiven og forsøgte at føre krigen ind på fjendtligt eller i det mindste neutralt område. Så længe hæren opholdt sig dér, betød det knapt så meget, at kredsen ikke evnede at forsyne den på tilfredsstillende vis. I så fald kunne den leve af de ressourcer, som fandtes i selve krigsområdet; ressourcer, som soldaterne nok skulle vide at få fat i, hvis nøden drev dem til det.

Uanset hvordan Chr. IV og hans nedersachsiske alliancepartnere havde forestillet sig, at Kejserkrigen skulle finansieres, har de forudgående undersøgelser af krigens faktiske finansiering med al tydelighed gjort det klart, at det krigsfinansielle system slog fuldkommen fejl. I realiteten var det kun i oprustningsfasen, at systemet viste sig i stand til at løse sin vigtigste opgave tilfredsstillende: at forsyne Chr. IV med penge og andre økonomiske goder i et tilstrækkeligt omfang til, at hans hvervesystem kunne fungere problemfrit. I krigens øvrige faser herskede der derimod en alvorlig diskrepans mellem på den ene side de krav, som Chr. IV's rekrutteringssystem stillede om penge, og på den anden side de krav, som Chr. IV's krigsfinansielle system faktisk var i stand til at indfri.

Krigen var således ikke mere end et par måneder gammel, da systemet begyndte at vise de første tegn på svigt. Allerede i september-oktober 1625 var tilgangen af midler blevet så sløj, at Chr. IV så småt måtte opgive at aflønne sine soldater tilfredsstillende. Trods ihærdige antrengelser for at få systemet til at fungere bedre, blev situationen blot værre og værre, og i et brev den 27. jun. 1626 til kongens kansler, Christian Friis, beklagede den daværende generalkrigszahlkommissarie, Axel Arenfeldt, sig således over, at der var "... stor Nød for Penge ..." ved hæren (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 735f.). Betegnende for den krigsfinansielle situation ved Chr. IV's hær i sommeren 1626 er det endvidere, at de soldater, der deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626, kun havde fået udbetalt lidt over en fjerdedel af de 'lønninger', som de burde have fået udbetalt (se Figur ???). Helt håbløs synes situationen at være blevet året efter i sommeren i 1627, hvor man åbenbart kun med nød og næppe undgik, at der udbrød mytteri blandt flere af kongens rytterenheder.

Hvor signifikant en indikator størrelsen på soldaternes løntilgodehavender end må betragtes at være for effektivitetsgraden af Chr. IV's krigsfinansielle system, bør man holde sig for øje, at antallet af hvervninger, som kongen kunne gennemføre, er mere markant. En af systemets vigtigste opgaver var som sagt at skaffe kongen de betalingsmidler, han behøvede for at kunne få sit hvervesystem til at fungere. Når man vurderer hans krigsfinansielle systems funktionsduelighed, må man derfor fremfor alt undersøge, om kongen var i stand til at gennemføre alle de hvervninger, han havde brug for. Kun ved at anskue sagen på denne måde, vil man få en korrekt vurdering af systemets effektivitet.

Normalt er det altid betænkeligt at skulle afgøre, hvorvidt et givet behov er blevet dækket tilfredsstillende. I det aktuelle tilfælde er indiciene dog tilstrækkeligt stærke: Chr. IV's behov for lejesoldater blev ikke dækket under Kejserkrigen. Det lykkedes ham ikke at gennemføre så mange hvervninger, som han havde brug for. Ikke blot krigens gang dokumenterer, at det har været tilfældet; en lang række enkeltbegivenheder gør det også. Et af de klareste beviser er formentlig den skæbne, der overgik kongens bestræbelser for at sætte en såkaldt "*diversion*" i gang i Den vestpfaliske Kreds i sommeren 1627. Hensigten med at indlede et sådant togt beskrev Chr. IV meget malerisk i et brev til sin engelske nevø, kong Charles I, den 2. jun. 1627. I dette brev som Bricka og Fridericia fejlagtigt har betvivlet eksistensen af (*Egenh. Breve* II, s. 84, note 4), lod han således sin nevø forstå, at han havde i sinde "... *to kindle ... some fire in the limits of Westphalia and of the Netherlands by the sparkles, Whereof the Common Enemy may either bee diuerted or bythe flame thereof, if God favour Vs, consumed.*" (*PubRecOff, S.P., DK Vol. 8, fol. 143^a* - NB: Det originale brev er udfærdiget på latin. Her er det citeret efter en samtidig oversættelse udført af en engelsk embedsmand).

Diversionsmanøvren skulle udføres af et mindre hærkorps under ledelse af arvemarskallen i Münster Stift, Johann Freiherr von Morrien (Morian). Hvor stort korpset skulle være, fremgår ikke helt klart af kilderne, men det har rimeligvis været tanken, at det skulle bestå af 1 rytterregiment på i alt 1.000 'heste' samt 4 fodfolksregimenter på hver 3.000 mand. Så store styrker var kongen imidlertid ikke i stand til at frigøre fra sine øvrige operationsområder, og de måtte derfor opstilles gennem nye hvervninger. Realiseringen af hele den storslåede diversionsplan var således afhængig af, om kongen var i stand til gennemføre sådanne hvervninger.

Det var han imidlertid ikke, og planen måtte derfor opgives. Det vigtigste i denne sammenhæng er dog ikke, at hvervningerne måtte opgives, men årsagen dertil. Årsagen var nemlig netop den, at kongens krigsfinansielle system ikke var i stand til at levere de betalingsmidler, hvervningerne krævede. Følgende passus, der er hentet fra det ovennævnte brev fra Chr. IV til Charles I, dokumenterer således, at Chr. IV først og fremmest havde håbet på at finansiere togtet med en del af de subsidier, som englænderne var forpligtiget til at betale ham i henhold til Haag-traktaten af 29. nov. 1625:

"... Neither needth to that Worke, either so great an expense, nor much greater forces, If it be so that Your Highness Will but bee pleased to graunt What We earnestly require, and that We may once set our foote Where We intend. It is an assistance of monie, neither new nor great, We intreat for, But onely of What by reason of the Treatie is owed Vs, to Wit of 150.000 dollars. For God sake assiste Vs With this monie, and that at the soonest to bee deliuered vnto this Our Trustie and Well beloued Lord John Baron of Morian, That he may the sooner assiste the Common languishing Cause. Which by the said diuersion he sufficiently hath promised Vs to performe by his and his Adherents endeauors. Thus You (deare Nephew and brother) shall help Vs to adde to Our Old Age som honour of Vs. ..." (PubRecOff, S.P., DK Vol. 8, fol. 143^a - NB: Det originale brev er udfærdiget på latin. Her er det siteret efter en samtidig oversættelse udført af en engelsk embedsmand).

På trods af de indtrængende appeller, undlod Charles I at komme sin betrængte onkel og alliancepartner til hjælp. Det samme gjorde Haag-alliancens tredje medlem, Generalstaterne, til hvem Chr. IV samtidigt rettede lignende appeller om hjælp. De undlod således at efterkomme kongens anmodning om at udbetale 18.000 rd. til Karl v. Cullant, Ritter und Herrn zu Gent, som kongen havde bestallet til at hverve 3.000 mand til sit kommende fodfolksregiment, der skulle indgå i Freiherr v. Morriens hærkorps. Hvervningerne skulle foregå i Frankrig, og de 18.000 rd. skulle dække kongens hverveudgifter til Karl v. Cullant i form af 'laufgeldt' (*Opel* III, s. 139 samt *Bestal. Fortegn.*, fol. 21). Tilsvarende nægtede de at give deres tilladelse til, at der blev foretaget hvervninger i Generalstaterne, idet de begrundede deres afslag med, at de selv var nødsaget til at foretage omfattende hvervninger i udlandet og ansætte et betragteligt antal officerer for "*Wartegeldt*" for at dække deres behov for soldater (*Opel* III, s. 140).

Årsagerne til, at Chr. IV's krigsfinansielle system i den grad slog fejl, synes ikke at have været alvorlige mangler ved systemet som sådan. De sammenlignende undersøgelser har tværtimod vist, at Chr. IV's system utvivlsomt har været fuldt ud tidssvarende. Den kritik, der er blevet fremført mod effektiviteten og kvaliteten af Chr. IV's system, bygger på

forkerte præmisser, idet kritikken som regel er rejst på basis af undersøgelser, hvor man har sammenlignet finansieringsformer i krigsfaser, der er fuldkommen usammenlignelige. Foretog man derimod en sammenligning af finansieringsformer i sammenlignelige krigsfaser, ville det med stor sandsynlighed vise sig, at de systemer, som Chr. IV og andre krigsherrer hver især anvendte på Kejserkrigens tid, i grunden blot har været varianter af ét og samme system. De resultater, der er fremkommet i nærværende undersøgelser, hvor sammenligningerne er blevet gennemført ud fra dette princip, tyder i det mindste på, at det har været tilfældet.

Årsagerne til systemets svigt lå primært i system-eksterne forhold. For det første var det en alvorlig hæmsko for Chr. IV's muligheder for at optimere systemets ydeevne, at det lige fra oprustningernes start var inficeret af rigsrådets indædte modstand mod at lade Danmark-Norge engagere i en krig, som kongen egenrådigt havde indledt på trods af rådets indtrængende advarsler. For det andet var det nærmest fatalt, at det aldrig lykkedes for Chr. IV af føre krigen ind i fjendeland. Derved fik han aldrig lejlighed til at udnytte et af systemets mest effektive virkemidler: *jus belli*. Det betød også, at han aldrig fik tilkæmpet sig en magtposition mægtig til den, svenskerne kunne indtage i 1633-34, hvor de gennem oprettelsen af det såkaldte Heilbronnforbund overdrog det juridiske ansvar for soldaternes aflønning til udenlandske områder. For det tredje medførte den sørgelige omstændighed, at kongen tabte krigen, at et andet af systemets vigtigste virkemidler heller ikke kom i anvendelse, nemlig *krigs-skadeerstatningen*, der ellers ville have sat kongen i stand til at afvikle en stor del af sin krigsgæld. For det fjerde havde det en overordentlig uheldig indflydelse på systemets præstationsevne, at kongens alliancepartnere viste sig at være højest upålidelige. I det forudgående er det således blevet påvist, at kongen kun fik udbetalt en brøkdel af de subsidier, som hans mest betydningsfulde alliancepartnere, England, Generalstaterne og Frankrig, havde forpligtiget sig til at betale. Mere end noget andet må det krigsfinansielle systems totale svigt først og fremmest tilskrives denne forsømmelighed fra alliancepartnernes side.

Skal man placere ansvaret for, at det gik som det gik, må Chr. IV naturligvis tage sin del af skylden. Det må således blive hans ansvar, at krigen blev indledt, uden at han havde opnået tilstrækkelige garantier for, at den hjælp, som han var blevet lovet, og som krigsførelsen i høj grad var baseret på, også ville blive ydet. Tilsvarende må det blive hans ansvar, at han valgte at indlede en krig, hvis finansiering i vid udstrækning var baseret på, at krigen kunne føres ind i fjendeland. Endelig må det blive kongens ansvar, at han på trods af rigsrådets advarsler valgte at indlede en krig, hvis finansiering han meget vel vidste kunne blive afhængig af dets medvirken i form af ekstraordinære bevillinger.

Spørgsmålet er imidlertid, om man ud fra et krigsfinansielt synspunkt kan bebrejde kongen for at have handlet uansvarligt og letsindigt, da han indledte krigen i 1625. Uanset at det unægtelig må indrømmes, at kongen burde have sikret sig mere effektivt mod forsømmelighed fra sine allieredes side, kan det aldrig blive hans ansvar, at de i den grad løb fra deres løfter, men man kan måske nok bebrejde ham for lidt for naivt og for ukritisk at have troet på andre statsmænds højtidelige tilsagn. Det forekommer heller ikke rimeligt at klandre ham for at have startet en krig, hvis finansiering i vid udstrækning var afhængig af, om det lykkedes at føre den ind i fjendeland. Det er klart, at han derved løb en stor risiko, men denne var hverken større eller mere hasarderet end den chance andre krigsherrer tog, når de indledte en krig. De forudgående undersøgelser har tværtimod afsløret, at Gustav II Adolfs krigsbeslutning i 1629/30 i det mindste set ud fra et krigsfinansielt synspunkt har været langt mere risikabel end Chr. IV's tilsvarende beslutning i 1625.

Oversigt over benyttet utrykt materiale

I: Rigsarkivet (RA)

A: Danske Kancellis indenrigske Afdeling (Dan. Kanc.)

B: Perioden til 1660 18. Oktbr.

- 81: 1572-1660: Jydske Tegnelser.
96: 1574-1652: Rostjenestetakseringer paa Adelen.
100: 1614-15: Akter ang. Indrettelsen af en staaende Landmiliti i Henhold til kgl. Instrukser af 1614 17. Novbr. (Skaanske Reg. 3, 502; Sjæll. Reg. 16, 93; Fyenske Reg. 3, 214; Jydske Reg. 7, 61 b).
102: 1621: Akter ang. Takseringen til Soldaterholds-godtgørelse og Soldaterudskrivningen efter Forordningen af 1621 12. April (Sjæll. Tegn. 21, 393^b).
125: 1627-33: Koncepter og Indlæg til Forsikringsbreve for ydet Forstrækning af Adel, Gejstlighed, Borgerskab, Bønder og Kirker til Rigens Defension.
147: 1628-32: Statholderordrer ang. Udfærdigelsen af Restsedler for Militærpersoner.
160: 1572-1650: Indlæg til Registre og Tegnelser samt henlagte Sager (Skaane, Sjælland, Fyen, Smaalandene og Jylland).
164: [1572-1660]: Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede.
170: 1625-58: Akter ang. Forstrækninger og Kontributioner fra Adel, Gejstlighed, Borgerskab og Bønder til Landets Defension.
188: [1588-1660]: Diverse til Efterretning og Oplysning, I-III.
213: 1625-39, 1641: Omslagsskriver Søren Rasmussens Regnskaber for K.M.'s udestaaende Kapitaler. Med Bilag. (*SøRasRgsk* og *SøRasGældsFort*).
215: [1588-1660]: Diverse Efterretninger, Overslag og Beregninger samt Regnskabsbilag og andre Dokumenter vedk. Rigens og Kongens Indtægter og Udgifter.
217: 1599-1660: Kvittancebøger. (*Kvit-Bog + årstal*).
223: [1588-1660]: Diverse Akter og Dokumenter vedk. Afregning og Kvittance.
225: 1627-60: Revisions-Tegnebøger i Rentekammeret. A-T, V, X, Y, AA-CC.

- 235: 1648-56: Ekstrakt-Tegnebog over Restancer i Revisions-Tegnebøgerne A-R 1627-48 Nr. 1.
236: 1648-60: Alfabetisk Register til Restancer i Ekstrakt-Tegnebog Nr. 1 og Revisions-Tegnebøgerne S-CC 1627-60.
237: 1627-31: Restance-Tegnebøger i Rentekammeret CC. MM.
243: [1588-1660]: Diverse Akter og Dokumenter vedk. Regnskabsrevision og Kontrol med Regnskabsrestancer.

B: Rentekammeret (Rtk)

1. Danske og norske afdelinger 1660-1848. [216.181-288]: Afregninger I-XXIII.

C: Tyske Kancellis indenrigske Afdeling (TKIA)

A. Perioden indtil 1670

- 10: 1626-69: »Patenten«.
32: 1538-1670: Registrerede Koncepter (og Indlæg) til »Inländische Registratur«.
45: 1611-12: Registrant over militære Forordninger og Bestallinger.
46: 1610-59: Militære Bestallinger og Reverser m.m. (Heriblandt *Bestal. Fortegn.*).
47: 1524-1668 (div. Aar): Originale kgl. Bestallinger og vidimerede Kopier af saadanne.
50: 1600-34, 1646: »Resolutiones und Bescheide« I-III.
78: 1599-1627 (div. Aar): Statholder Gert Rantzaus Relationer.
88: 1628-37: Relationer fra Guvernør i Glückstadt og Amtmand i Hanerau Markvard Rantzau.
93: 1515-1670: Indkomne Breve, kronologisk ordnede.
96: [1588-1670]: Indkomne Breve til Christian IV (og Frederik III), alfabetisk ordnede efter Afsenderne.
147: 1626-27: Generalkommissariatsprotokol (*GenKommProtokol*).
148: 1626-27, 1644-57: Breve til General-krigskommissærer.
149: 1627: Krigskommissær Joachim Mietzlauffs Relation om Ernst af Mansfelds og Johan Ernst af Sachsen-Weimars Felttog i Ungarn og Schlesien.
150: 1626-58: Optegnelser og Bestemmelser om Sold, Afregninger, Obligationer og Restsedler.

- 151: 1628-32: Ordre af Frands Rantzau m. fl. om Udfærdigelse af Restsedler, Obligationer o.l.
- 153: 1612-45 og u. Aar: Mønstringsruller, Fortegnelser over Officerer og Mandskab, Lister over indkvarterede m.m. I-II.
- 154: 1623-46: Regnskabssager.
- 155: 1610-48: Militære Akter fra Christian IV.s Tid.
- D. Tyske Kancellis udenrigske Afdeling (*TKUA*)
- især
- A. Almindelig Del
1. Indtil 1676
[19-77]: 1540-1676: Ausländisch Registrant (*Ausl. Reg. + årstal*).
- B. Speciel Del
- Tyskland
- Kejseren
- 13: Akter vedr. Freden i Lübeck 1629.
- Rigskredsene 1543-1766
[2-42]: 1544-1684: Nedersachsiske Kredsakter.
- Baden 1561-1771
- 2: 1582, 1613-27: Brevveksling mellem Fyrstehusene i Baden-Durlach og Danmark.
- England
- 13: 1620-34(38):
Akter og Dokumenter vedr. det politiske Forhold til England.
- Frankrig
- 7: 1589-1640:
Akter og Dokumenter vedr. det politiske Forhold til Frankrig.
- Nederlandene
- 10: 1623-40:
Akter og Dokumenter vedr. det politiske Forhold til Nederlandene.
- 188: 1618, 1621, 1628, 1632-34, 1644:
Frederik Günther's, Jacob Ulfeldt's og Holger Rosenkrantz' samt Palle Rosenkrantz' Gesandtskabsarkiver.
- 189: 1627(26)-28:
Josias v. Vosbergens Gesandtskabsarkiv.
- Tillæg: Gesandtskabsregnskaber
- 7: 1597-1629:
Forskellige Gesandtskabsregnskaber.
- 12: 1626-75:
Forskellige Gesandtskabsregnskaber.
- E. Privatarkiver før 1660
- 376: Buchwald, Tønnes (Antonius) v., til Ehlersdorf.
- F. Lensregnskaber
- Abrahamstrup len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Antvorskov og Sæbygård len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Baahus len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Bøvling len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Dalum (Kloster) len
A: Regnskaber 1627-28.
- Dragsholm len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Dronningborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Frederiksborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Frostehered
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Hagenskov len
A: Regnskaber 1627-28.
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Hald len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Halmstadgård len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Halsted Kloster (og Ravnsborg) len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Hammershus len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Helsingborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Hindsgavl len
A: Regnskaber 1627-28.
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Holbæk len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Kalundborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Kalø len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Koldinghus len
A: Regnskaber: Regnskabsbilag 1627/28 (*GuLanA-F*).
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Korsør len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Kristianopol len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Kristiansstad len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- Kronborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.
- København len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Laholm len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Landskrone len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Lundenæs len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Malmøhus len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Mariager (Kloster) len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Nyborg len
A: Regnskaber 1627-28.
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Nykøbing (Falster) len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Odensegård len
A: Regnskaber 1627-28.
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Riberhus len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Ringsted Kloster len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Roskildegård len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Rugård len
A: Regnskaber 1627-28.
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Segelstrup len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Silkeborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Skanderborg og Åkjær len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Skivehus len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Sorø Kloster len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Stege len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Stjernholm len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Sølvitsborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Tranekjær len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Trykkevælde (og Højstrup) len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Varberg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Vestervig (Kloster) len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Vordingborg len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Ørum len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Ålborghus len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Ålholm len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Århusgård len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

Åstrup len
C: Ekstraskattemandtal 1625-29.

G. Rentemesterregnskaberne:

Indtægt (*RtMesIndtRgsk* + *årstal*): 1624/25-
1629/30

Udgift (*RtMesUdgRgsk* + *årstal*): 1624/25-
1629/30

Bilag til Rentemesterregnskaberne:
Udgiftskonto Aa:
Møntskriver-Regnskaber. Med Bilag:
1625-29

I. Kgl. Kieleromslagsregnskaber (*KieOmslRgsk* + *årstal*): 1625-30

J. Registrant 108 b: Reviderede civile regnskaber

29: Dr. Sofies regnskaber: Forskellige af dr. Sofies regnskaber 1588-1626.

66: Lunde Stift: Regnskaber over provster og præsters ekstraskatter 1611-14, 1626-36.

67: Sjælland Stift: Regnskaber over provster og præsters ekstraskatter.

68: Fyn Stift: Regnskaber over provster og præsters ekstraskatter.

73: Lunde kapitel: Ekstraskatteregnskaber.

74: Roskilde kapitel: Ekstraskatteregnskaber.

169a: 1629: Tolden for Wismar

K. Registrant 118: Øresundstolden

Øresundstoldregnskaber
Indtægt (*ØrSuToIndt* + *årstal*): 1625-1629
Udgift (*ØrSuToUdg* + *årstal*): 1625-1629

L. Kongehusets arkiv

Fr. II's dronning Sofies arkiv
Dokumenter vedr. dronning Sofies pengesager III.
Kopier af og koncepter til obligationer udstedte til dr. Sofie.

M. Registrant 226: Militære Regnskaber (*Mil. Rgsk.*)

II.b: 1611-30, særlig den tyske Krig 1625-29

4: Hofmønsterskriver Reinhold Hansens Regnskab for:

a. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kredses armée (*ReHan*).

b. Chr. IV's hofstat (*ReHan.2*).

- 5: Mønsterskriver Sigfred Frises regnskab for Chr. IV's og Den nedersachsiske Kredses armée; 28. maj 1625 - 28. maj 1626 (*SiFri*).
- 6a: Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts krigsregnskaber for Chr. IV's og Den nedersachsiske Kredses armée; 1. jan. 1626 - 31. dec. 1627 (*AxAre+årstal*).
- 6b: Skånske krigskommissariers regnskaber; 1625-29.
- 7: Regnskab over de penge, adelen på Fyn bevilgede af rostjenesten 1626.
- 8: Krigskommissarie Jørgen Seefeldts regnskaber, ført på Samsø:
a. 29. okt. 1627 - 28. jun. 1628 (*JøSee-1628*).
b. 28. jun. 1628 - 4. nov. 1629 (*JøSee-1629*).
- 9: Generalkrigszahlkommissarie Niels Krag's regnskaber for i Danmark indkvarterede ryttere og knægte; 13. dec. 1627 - 31. dec. 1629 (*NiKra+årstal*).
- 10: Lollandske proviantskriver Jacob Lauritzens regnskaber; 1628-29 (*JacLau+årstal*).
- 12: Bilag og Antegnelser til afgangne Henrik Meier af Bremens proviant- og ammunitionsregnskab; 1625-26.
- 13: Albrecht Müllers proviantregnskab i Hamburg; 1626-27.
- 14: Königliche Majestäts General-Proviant-Verwalter M. Berings Rechnung; 7. sep. 1627 - 4. nov. 1627.
- 15:
1. Detlev og Daniel v. Buchwalds regnskab på vegne af deres afdøde bror, krigskommissarie Tønnies v. Buchwald; 9. okt. 1627 - 10. jun. 1628 (*Buchwald*).
2. Detlev og Daniel v. Buchwalds regnskab for hvad proviant, deres afdøde bror, krigskommissarie Tønnies v. Buchwald, havde modtaget fra Gabriel Marselis i Hamburg og atter udgivet i fæstningerne Stade og Glückstadt; 1. okt. 1627 - 2. jun. 1628 (*Tønni*).
3. Daniel v. Buchwalds regnskab vedr. indløsning af pantsat 'gewehr' i Hamburg; 1629 (*Daniel*).
- 16a: Proviantmesteren i Glückstadt og Stade, Wulbern Gabels udgiftregnskab; 23. nov. 1625 - 24. jun. 1628 (*WuGalUdg*).
- 16b: Diverse regnskaber, opgørelser, etc. vedr. provianten i Glückstadt, Stade og Krempe. Heriblandt:
1. Proviantmesteren i Glückstadt og Stade, Wulbern Gabels indtægtsregnskab; 23. nov. 1625 - 24. jun. 1628 (*WuGalIndt*).
2. Proviantmesteren i Glückstadt, Dietrich Ewachtmanns regnskab; 29. jul. 1628 - 19. mar. 1629 (*DiEwa*).
3. Koncept til fortegnelse over hvad der er blevet overført af penge, proviant etc. til Glückstadt indtil den 1. jan. 1628.
- 17: Krigskommissær Kay v. Ahlefeldts Regnskab for Glückstadts Garnison:
a. 3. jun. 1628 - 4. nov. 1628 (*KaAhl2*).
b. 1628 - jan. 1630 (*KaAhl3*).
- 18: Bilag til oberst og guvenør Marquart Rantzows regnskab; feb. 1628 - 24. sep. 1629.
- 20: Oberst Enevold Kruses Regnskaber etc.; 1626.
- 21: Rechnung für die königliche Armee zu Havelberg; 1627 (*KaAhl1*). (Regnskabet er ført af krigskommissær Kay v. Ahlefeldt).
- 22: Oberst Henrik Holcks regnskab vedr. Stralsunds belejring; maj 1628 - 31. dec. 1628 (*HeHol*).
- 23: Ansøgninger fra militære betjente (= "Bediente") om deres tilgodehavende gager; 1622 og 1628.
- 25: Bilag til "Zeugleutnant" Bartholomæus Noßers artilleriregnskab; 1629.
- 26: Bilag til Oberst Oyenhausens regnskab for feltartilleriet; 1629-30.
- 27a: Bilag til Johannes Bernsdorffs regnskab for Wolfenbüttels garnison; 1626-27.
- 27b: Rechnung von Arendt v. Quernheimb der Gelder aus der Müntze zu Wolfenbüttel; u.å.
- 27c: Müntze Rechnungen anno 1627. Wolfenbüttel.
- 28: Krigskommissarierne Anthoni Detlef og Daniel v. Buchwalds Proviant Regnskaber og Beviser:
1. Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds regnskab vedr. de i Hamburg pantsatte kronregalier, okt. 1628 - nov. 1628 (*RantBuch*).
2. Bilag til Detlev og Daniel v. Buchwalds regnskab på vegne af deres afdøde bror, krigskommissarie Tønnies v. Buchwald; 9. okt. 1627 - 10. jun. 1628.
- III.c: 1629-1646, særlig Krigen 1643-45
4c: Skånske krigskommissariers regnskaber; 1629-45.

- XI: Fæstningsregnskaber
 IV.c. Københavns tøjhusregnskaber
 2: 1621-51.
 XVI. Krempe fæstningsregnskaber
 1: 1618-1628
 Bl.a.:
 1. Indtægtsregnskab 1618 - 4. nov. 1628.
 2. Udgiftsregnskab 1618 - 4. nov. 1628.
- N: Danske Kancelli
 Rigsrådets Arkiv. Papir 1625-28.
- II: Landsarkivet for Fyn
 A: Odensegård lensarkiv
 Lensmandens cirkulærer og erklæringer 1628-36.
- III: Det kongelige Bibliotek (*Det kgl. Biblio.*)
 A: Håndskriftafdelingen.
 Gl. kgl. Samling fol. nr. 1131:
 Et stort Volumen, i sin Tid Peder Povelsens.
 Ny kgl. Samling fol. nr. 616c:
 Dokumenter til Christian den IV's historie 3.
- IV: Krigsarkivet, Stockholm
 A: Rullor 1620-1723
 Vol. 1629:5: Rullor öfver Kristoffer von Hunnikens kavallerikompani (1629).
 Vol. 1629:11: Rullor öfver Rhengreven Otto Ludvigs kavalleriregemente (1629).
- IV: Public Record Office, London (*PubRecOff*)
 A: State Papers Foreign (*S.P.*)
 75: Denmark (*DK + volume-nr.*)
 Vol. 6-10.
- V: Landesarchiv Schleswig-Holstein, Schloß Gottorp
 A: Abt. 7: Herzöge von Schleswig-Holstein
 Nr. 993-995.
 Nr. 3365, 3369-3371.
- B: Abt. 103: Amt Steinburg
 Rechnung 1624/25-25/26
- D: Abt. 110: Amt Segeberg
 Rechnung 1624/25-25/26
- E: Schloßarchiv Breitenburg
 Gräflich-Rantzausche Familienarchiv
 Abt. D: Gert Rantzaus
 17: Ein Convolut über die von Gehrd Rantzaus geführten königlichen Umschlags-Sachen.
 23: Ein Buch enthaltend Gehrd Rantzaus Umschlags-Rechnungen.
- VI: Staatsarchiv, Bremen
 A: Senat und Bürgerschaft:
 II. Ratsarchiv
 Lehe und Bederkesa.
 Generalia et diversa über den dreyßig-jährigen Krieg.
- VII: Staatsarchiv, Senat der freien und Hansestadt Hamburg
 A: Lübecker Akten betreffend Bergedorf I.
- VIII: Deutsches Zentralarchiv, Merseburg (*Merseburg*)
 A: Repertorien
 XI: Dänemark
 XXIVa: Dänische Kriegssachen
- IX: Staatsarchiv, Weimar
 A: B. Herzog- und Großherzogtum Sachsen-Weimar-Eisenach
 Krieg und Frieden
 Reg. H Nr. 18; Bl. 106 - 276.
 Reg. H Nr. 31; Bl. 9 - 36.
 Reg. H Nr. 38; Bl. 523 - 560.
 Reg. H Nr. 45, Bl. 1 - 13.

Litteraturfortegnelse:

Afregninger med statsleverandører fra det 17. århundrede. (*Afreg. m. statslev.*). Specialregistraturer. Udg. af Rigsarkivet ved Steffen Heiberg. 1980.

Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie i Kristian IV's Tid. (*Akt. o. Opl. i. Rigs. o. Stæn. Hist.*) I-III. Udg. ved Kr. Erslev af Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie. København 1883-90.

Beller, E.A., 1928: The Military Expedition of Sir Charles Morgan to Germany, 1627-9. (*English Historical Review* XLIII; s. 528-39).

Bennike Madsen, Haakon, 1978: Det danske skattevæsen. Kategorier og klasser. Skatter på landbobefolkningen 1530-1660. (*Odense University studies in history and social sciences* 53). Odense.

Bering Liisberg, H.C., 1929: Christian den fjerde og Guldsmedene. København.

Christian IV's egenhændige kalenderoptegnelser (*Chr. IV's egenh. kalenderopt.*) 1625. Udgivet af Rasmus Nyerup i: *Magazin for Reiseiagttagelser* IV. 1825; s. 510-550). København.

Christian IV's egenhændige kalenderoptegnelser (*Chr. IV's egenh. kalenderopt.*) 1626-27. Udgivet i udtog ved C.F. Bricka (på grundlag af en afskrift gjort af Villum Worms) i: *Danske Samlinger for Historie, Topographi, Personal- og Literaturhistorie* 2. R. III. 1873-74; s. 375-382. København.

Christian IV's egenhændige kalenderoptegnelser (*Chr. IV's egenh. kalenderopt.*) 1629. Udgivet af C.F. Bricka i: *Danske Samlinger for Historie, Topographi, Personal- og Literaturhistorie* 5. 1869-70; s. 58-73. København.

Corpus constitutionum Daniæ. Forordninger, Recesser og andre kongelige Breve, Danmarks Lovgivning vedkommende, 1558-1660. (CCD) I-VI. Udg. af V.A. Secher. København 1887-1918.

Danmark-Norges Traktater 1523-1750 med dertil hørende Aktstykker. (*Dan-Nor. Trak.*) I-[XI]. Udg. af L. Laursen. København 1907-[49]. X-XI udg. af Carl S. Christiansen.

Darby, H.C. og Fullard, Harold (ed.), 1978: The New Cambridge Modern History, Vol. XIV, Atlas. Cambridge.

Ekholm, Lars, 1971: Kontributioner och krediter. Svensk krigsfinansiering 1630-31. (Trykt i: H.

Landberg, L. Ekholm, R. Nordlund och Sven A. Nilsson: Det kontinentala krigets ekonomi. Studier i krigsfinansiering under svensk stormaktstid. (*Studia Historica Upsaliensia* 36); s. 143-270). Kristianstad.

Ekholm, Lars, 1974 a: Rysk spannmål och svenska krigsfinansiering 1629-1633. (*Scandia* 1974).

Ekholm, Lars, 1974 b: Svensk krigsfinansiering 1630-1631. (*Studia Historica Upsaliensia* 56). Uppsala.

Engberg, Jens, 1968: Kilder til dansk historie i engelske arkiver. København.

Engberg, Jens, 1972: Dansk finanshistorie i 1640'erne. (Skrifter udg. af Jysk Selskab for Historie 28). Aarhus.

Erslev, Kristian, 1887-89: Den danske Adels Hartkorn i Kristian den fjerdes Tid. Meddelt af Kristian Erslev. (Trykt i: *Danske Magazin*, V. R. 1. 1887-89; s. 161ff.). København.

Fallon, James A., 1972: Scottish Mercenaries in the Service of Denmark and Sweden 1626-1632. Utrykt Ph.D.-afhandling i historie. University of Glasgow.

Fredriksson, Berndt, 1976: Försvarets finansiering. Svensk krigsekonomi under skånska kriget 1675-79. (*Studia Historica Upsaliensia* 81). Uppsala.

Fredriksson, Berndt, 1983: Krigets krav och konsekvenser. Ekonomiska och sociala aspekter på Skånska kriget. (Trykt i: Finn Askgaard og Arne Stade (red.): *Kampen om Skåne*; s. 335-378). København.

Fridericia, J.A., 1876: Danmarks ydre politiske Historie i Tiden fra Freden i Lybek til Freden i Prag (1629-1635). Kjøbenhavn. (Genoptrykt, 1972).

Fridericia, J.A., 1889-90: Historisk-statistiske Undersøgelser over Danmarks Landboforhold i det 17. Aarhundrede. ((*Dansk Historisk Tidsskrift* VI. R. 2. 1889-90; s. 469-622). København.

Fridericia, J.A., 1896-1902: Danmarks Riges Historie 1588-1699. Danmarks Riges Historie IV. København.

Fussing, Hans H., 1951: Stiernholm len 1603-1661. Studier i krongodsets forvaltning. (Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Historisk-filologiske Skrifter III, 1. 1951). København.

Gindely, Anton, 1886: Waldstein während seines ersten Generalats im Lichte der gleichzeitigen Quellen 1625-1630, I-II. Prag og Leipzig.

Grundtvig, Johan (udg.), 1871: Bidrag til Oplysning af Grevefejdens Tid. (*Danske Magazin*, IV. R. 3. 1871; s. I-XXXVIII, 1-412). København.

Heermann, G.E., 1785: *Beytrag zur Ergänzung und Berichtigung der Lebensgeschichte Johann Ernsts des Jüngern*. Weimar.

Heiberg, Steffen, 1976: *De ti tønder guld. Rigsråd, kongemagt og statsfinanser i 1630'erne*. ((Dansk) Historisk Tidsskrift 76; s. 26-58).

Holck, Peter, 1945: *Flaadelister omkring Krigsaarene 1644-45*. (Tidsskrift for Søværnen 1945; s. 483ff.). København.

Jahn, F.H., 1822: *Historie om Danmarks Deeltagelse i Trediveaarskrigen. Grundtræk til Christian den Fjerdes Krigshistorie: Anden Afdeling, Krigen med Tydskland fra 1625 til 1629*. Kjøbenhavn.

Jespersen, Knud J.V., 1973: *Slaget ved Lutter am Barenberge 1626*. (Krigshistorisk Tidsskrift, nr. 3, november 1973; s. 80-89).

Jespersen, Knud J.V., 1977: *Rostjenestetaksation og adelsgods. Studier i den danske adelige rostjeneste og adelens godsfordeling 1540-1650*. (Odense University Studies in History and Social Sciences. Vol. 48). Odense.

Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold. I Uddrag. (*Kanc. Brevb.*) 1551-[1647]. Udg. ved Bricka, C.F. m.fl. København 1885-[1989].

Kirchmeier-Andersen, Jens Carl, 1987: *Christian IV som taktiker. Første del. (Vaabenhistoriske aarbøger XXXIII (1987); s. 63-157)*. Næstved.

Kirchmeier-Andersen, Jens Carl, 1988: *Christian IV som taktiker. Anden del. (Vaabenhistoriske aarbøger XXXIV (1988); s. 5-107)*. Næstved.

Klein, P.W., 1965: *De Trippen in de 17e eeuw. Een studie over het ondernemersgedrag op de Hollandse stapelmarkt*. (Historische Bibliotheek. Nr. 76). Assen.

Kong Christian den fjerdes egenhændige Breve 1589-1648. (*Egenh. Breve*) I-VIII. Udg. ved C.F. Bricka og J.A. Fridericia af Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie. København 1878-1947. VIII. Supplement til C.F. Bricka og J.A. Fridericias Udgave. Udg. ved Johanne Skovgaard. København 1947. Fototeknisk optrykt og forlagt af Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie. København 1969.

Kongeloven og dens Forhistorie. (*Kongeloven*). Aktstykker udgivne af de under Kirke- og Undervisningsministeriet samlede Arkiver. Kjøbenhavn 1886. Reprografisk genudgivet og forlagt af Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie. København 1973.

Krüger, Kersten, 1970: *Die Einnahmen und Ausgaben der dänischen Rentmeister 1588-1628*. Ein

Beitrag zur frühneuzeitlichen Finanzgeschichte. Marburg.

Krüger, Kersten, 1988 a: *Dänische und schwedische Kriegsfinanzierung im Dreißigjährigen Krieg bis 1635*. (Trykt i: Konrad Reppen (Hrsg.): *Krieg und Politik 1618-1648. Europäische Studien und Perspektiven*. (Schriften des Historischen Kollegs Kolloquien 8); s. 275-298). München.

Krüger, Kersten, 1988 b: *Die Staatsfinanzen Dänemarks und Schwedens im 16. Jahrhundert - Ein Strukturvergleich*. (Zeitschrift für historische Forschung 15. (Vierteljahresschrift zur Erforschung des Spätmittelalters u. der frühen Neuzeit); s. 129-150). Berlin.

Ladewig Petersen, Erling, 1974: *Christian IV.s pengeudlån til danske adelige. Kongelig foretagervirksomhed og adelig gældsstiftelse 1596-1625*. (Københavns Universitet. Institut for Økonomisk Historie. Publikation 8).

Ladewig Petersen, Erling, 1980: *Der Kieler Umschlag in nordwesteuropäischer Perspektive*. (Hansische Geschichtsblätter, Bd. 98 (1980); s. 61-75). Münster-Köln.

Ladewig Petersen, Erling, 1982: *Defence, War and Finance: Christian IV and the Council of the Realm 1596-1629*. (Scandinavian Journal of History 7; s. 277-313).

Ladewig Petersen, Erling, 1983 a: *War, Finance and the Growth of Absolutism: Some Aspects of the European Integration of Seventeenth Century Denmark*. (Trykt i: Rystad, Göran (ed.): *Europe and Scandinavia: Aspects of the Process of Integration in the 17th Century*. (Lund Studies in International History 18); s. 33-49). Lund.

Ladewig Petersen, Erling, 1983 b: *Skandinavien og de europæiske kapitalmarkeder 1550-1650*. (Trykt i: Ole Feldbæk og Niels Thomsen (red.): *Festskrift til Kristof Glamann*; s. 287-300). Odense.

Landberg, Hans, 1971: *Krig på kredit. Svensk rustningsfinansiering våren 1655*. (Trykt i: H. Landberg, L. Ekholm, R. Nordlund och Sven A. Nilsson: *Det kontinentala krigets ekonomi. Studier i krigsfinansiering under svensk stormaktstid*. (Studia Historica Upsaliensia 36); s. 1-141). Kristianstad.

Larsen, Axel (Liljefalk), 1889: *Kalmarkrigen*. København.

Larsen, Axel (Liljefalk), 1896-1901: *Kejserkrigen*. København.

Larsen, Jens Juel, 1972: *Kalmarkrigens finansiering*. Utrykt specialeafhandling i historie. Odense Universitet.

Lauridsen, John T., 1987: *Marselis Konsortiet. En studie over forholdet mellem handelskapital og*

kongemagt i 1600-tallets Danmark. (Skrifter udg. af Jysk Selskab for Historie). Århus.

Lind, H.D., 1889: Kong Kristian den fjerde og hans Mænd paa Bremerholm. København. Fototeknisk optrykt og forlagt af Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie. København 1974.

Lind, H.D., 1890: Om Kong Christian den Fjerdes Orlogsflaade. (Tidsskrift for Søvesen, Ny Rk. XXXV; s. 315-343 samt s. 409-452). København.

Loewe, Victor, 1895: Die Organisation unter Verwaltung der wallensteinischen Heere. Freiburg I.B. und Leipzig.

Lundkvist, Sven, 1966: Svensk krigsfinansiering 1630-1635. ((Svenskt) Historisk Tidsskrift 1966; s. 377-421).

Mann, Golo, 1971: Wallenstein. Sein Leben erzählt von Golo Mann. Frankfurt am Main.

Matthesen, Jan Fabricius, 1973: Finansieringen og organiseringen af den danske oprustning 1657. Utrykt specialeafhandling i historie. Københavns Universitet.

Meynert 1854: Geschichte des Kriegswesens und der Heeresverfassung in der österreichischen Monarchie während des dreißigjährigen Krieges und bis zum Tode des Kaisers Leopold I. Geschichte der k.k. österreichischen Armee, ihrer Heranbildung und Organisation, so wie ihrer Schicksale, Thaten und Feldzüge, und der frühesten bis auf die jetzige Zeit. Wien.

Monro, Robert, 1637: *Monro his expedition with the worthy Scots regiment call'd Mackays*. London.

Mykland, Knut, 1960: Skiftet i forvaltsordningen i Danmark og Norge i tiden fra omkring 1630 og inntil Frederik den tredjes død. Skrevet til konkurransen om et professorat i historie ved Norges lærerhøgskole (1955). Stensileret udg. sammen med Magne Skodvins bidrag til konkurransen. Oslo.

Nilsson, Sven A, 1971: Zusammenfassung. Kriegsfinanzierung während der schwedischen Großmachtzeit. (Trykt i: H. Landberg, L. Ekholm, R. Nordlund och Sven A. Nilsson: Det kontinentala krigets ekonomi. Studier i krigsfinansiering under svensk stormaktstid. (Studia Historica Upsaliensia 36); s. 453-479). Kristianstad.

Nilsson, Sven A, 1973-74: Hemlandet och de stora kriget under Gustav II Adolfs tid. (Saga och sed 1973-74; s. 132-165).

Nilsson, Sven A, 1974: Från krig till fred. Krigsmakt och statshushållning under svenskt 1600-tal. (Foredrag ... forhandlingar ... nordiske historikermøde 1971; s. 99-112). København.

Nilsson, Sven A, 1982: Militärstaten i funktion.

(Trykt i: Gustav II Adolf - 350 år efter Lützen; s. 31-46). Livrustkammaren (Stockholm).

Nilsson, Sven A, 1984: Den karolinska militärstaten. Fredens problem och krigets. (Trykt i: Tre Karlar; s. 29-51). Livrustkammaren (Stockholm).

Nilsson, Sven A, 1988: Imperial Sweden. Nation-Building, War and Social Change. (Trykt i: The Age of New Sweden; s. 9-39). Livrustkammaren (Stockholm).

Nordlund, Roland, 1971: Krig genom ombud. De svenska krigsfinanserna och Heilbronnförbundet 1633. (Trykt i: H. Landberg, L. Ekholm, R. Nordlund och Sven A. Nilsson: Det kontinentala krigets ekonomi. Studier i krigsfinansiering under svensk stormaktstid. (Studia Historica Upsaliensia 36); s. 271-451). Kristianstad.

Nordlund, Roland, 1974 a: Kontribution eller satisfaktion. Pommern och de svenska krigsfinanserna 1633. ((Svenskt) Historisk Tidsskrift 1974; s. 321-402).

Nordlund, Roland, 1974 b: Krig på avveckling. Sverige och tyska kriget 1633. (Studia Historica Upsaliensia 57). Uppsala.

Opel, Julius Otto, 1872-94: Der niedersächsisch-dänische Krieg I-III. I: Halle og II-III: Magdeburg.

Parker, Geoffrey, 1979: The Military Revolution 1560-1660 - a myth? (Trykt i: Parker, Geoffrey: Spain and the Netherlands 1559-1659: ten studies; s. 86-103). London.

Parker, Geoffrey (ed.), 1984: The Thirty Years' War. London.

Parker, Geoffrey, 1988: The military revolution. Military innovation and the rise of the West, 1500-1800. Cambridge et al.

Raa, F.J.G. ten og Bas, F. de, 1911f: Het staatsche Leger, 1573-1795, if. Breda.

Rasmussen, Poul, 1975: Mål og vægt. (Dansk Historisk Fællesforenings håndbøger). 2. omarb. udg. København.

Redlich, Fritz, 1959-60: Contributions in the Thirty Years' War. (Economic History Review, second series XII (1959-60); s. 247-254).

Redlich, Fritz, 1964-65: The German Military Enterpriser and His Work Force. A Study in European Economic and Social History. Vol. 1-2. (Vierteljahrschrift für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte Beiheft 47,48). Wiesbaden.

Rigens Indtægt og Udgift (*Rig. Indt. o. Udg.*) 1608. Udgivet af Johan Grundtvig i: Meddelelser fra Rentekammerarchivet, indeholdende Bidrag til

Danmarks Historie af utrykte Kilder. 1878; s. 107-152). København.

Ritter, Moriz, 1903: Das Kontributionssystem Wallensteins. (Historische Zeitschrift LIV (1903); s. 193-249). München og Berlin.

Roberts, Michael, 1967: The Military Revolution. (Trykt i: Roberts, Michael: Essays in Swedish History; s. 195-225). London.

Rockstroh, K.C., 1904: Vogn Vognsen til Stenshede. (Personalthistorisk Tidsskrift, V. R. 1. 1904; s. 137-165). København.

Rockstroh, K.C., 1907-08: Christian den Fjerdes hvervede Hær i Aarene 1638-43. ((Dansk) Historisk Tidsskrift, VIII R. 1. 1907-08; s. 325-364). København.

Rockstroh, K.C., 1909-26: Udviklingen af den nationale Hær i Danmark i det 17. og 18. Aarhundrede I-III. København.

Schormann, Gerhard, 1985: Der Dreißigjährige Krieg. (Kleine Vandenhoeck-Reihe 1506). Göttingen.

Sombart, Werner, 1913: Krieg und Kapitalismus. Studien zur Entwicklungsgeschichte des modernen Kapitalismus. Zweiter Band. München und Leipzig.

Sörensson, Per, 1932: Ekonomi och krigföring under Gustav II Adolfs tyska fälttåg 1630-1632. (Scandia 1932; s. 295-320).

Tandrup, Leo (udg.), 1971: Svensk agent ved Sundet. Toldkommissær og agent i Helsingør Anders Svenssons depecher til Gustav II Adolf og Axel Oxenstierna 1621-1626. Udgivet med indledning og kommentarer. (Skrifter udgivet af Jysk Selskab for Historie 26). Århus.

Tandrup, Leo, 1979: Mod triumf eller tragedie. En politisk-diplomatisk studie over forløbet af den dansk-svenske magtkamp fra Kalmarkrigen til Kejserkrigen med særligt henblik på formuleringen af den svenske og især den danske politik i tiden fra 1617 og især fra 1621 til 1625, I-II. (Skrifter udgivet af Jysk Selskab for Historie 35). Aarhus.

Aakjær, Svend, (udg.) 1936: Maal og Vægt. (Nordisk Kultur XXX). Stockholm.

Kejserkrigens finansiering

APPENDIKS 1

Chr. IV'S RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER UNDER KEJSERKRIGEN

Følgende enheder er ikke medtaget i dette appendiks:

- de dansk-norske slot- og fæstningsgarnisoner
- det "Skånske Defensionsværk" oprettet i marts 1625
- de norske enheder sammensat af norske pligtsoldater

Jens Carl Kirchmeier-Andersen

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. del: Oversigt over Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder under
          Kejserkrigen: . . . . . side   2
2. del: Gennemgang af de enkelte enheder med henblik på oprettelses-
          /aftakkestidspunkt, opstillingsudgifter, operations-
          områder, chefer og sammensætning: . . . . . side   9
3. del: Oversigter over tilgangen af mandskab til Chr. IV's rytter-
          og fodfolksenheder fra den 28. maj 1625 til den 12. sep.
          1629: . . . . . side 149
4. del: Oversigter over styrketallet på Chr. IV's rytter- og fodfolk-
          enheder fra den 28. maj 1625 til den 12. sep. 1629: . . side 166
5. del: Overgørelse over Chr. IV's normative udgifter i forbindelse
          med de forskellige rytter- og fodfolksenheders opstil-
          lelse (mobilisering/hvervning): . . . . . side 183
6. del: Oversigter over Chr. IV's lønudbetalinger til sine rytter- og
          fodfolksenheder i form af hhv. penge og restsedler fra
          den 28. maj 1625 til 18. jan. 1630: . . . . . side 188

APPENDIKS 1: 1. DEL:

Oversigt over Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder under Kejserkrigen.

Oversigten er udarbejdet på grundlag af de oplysninger, jeg har fremlagt i Appendiks 1: 2. del.

De anvendte signaturer har følgende betydning:

 = under opstilling (mobilisering/hvervning/transport)

 = færdigopstillet og i aktiv tjeneste for Chr. IV.

? = Usikkert, hvornår enheden nøjagtigt overgår fra den foregående fase til den efterfølgende.

Ud for de enheder, der blev 'aftakket' før hærens endelige aftakning i sommeren-efteråret 1629, er det i parentes angivet hvor, enheden blev opløst, eller i hvilken af hærens øvrige enheder, den blev indlemmet.

1. RYTTERENHEDER

A. UDSKREVNE ENHEDER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Den danske Rostjeneste:																			
Det hallandske Kompagni																			
Det skånske Kompagni																			
Det sjællandske Kompagni u/ritm Frederik Reedtz																			
Det sjællandske Kompagni u/ritm Jørgen Vrne																			
Det fynske Kompagni u/ritm Corfidtz Rud																			
Det fynske Kompagni u/ritm Jørgen Brahe																			(De fynske kmp. samles)
Det jyske Kompagni u/ritm Jørgen Skeel																			(indlem. i ritm T. Friis' kmp)
Det jyske Kompagni u/ritm Reinhold Heidenstrup																			(indlem. i ritm T. Friis' kmp)
Det jyske Kompagni u/ritm Knud Gyldenstjerne																			(indlem. i ritm T. Friis' kmp)
Det jyske Kompagni u/ritm Niels Sehested																			(indlem. i ritm T. Friis' kmp)
Det jyske Kompagni u/ritm Oluf Parsberg																			(indlem. i ritm T. Friis' kmp)
Det jyske Kompagni u/ritm Jørgen Grubbe																			(indlem. i ritm T. Friis' kmp)
Det jyske Kompagni u/ritm Tønne Friis																			

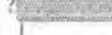

B. HVERVEDE ENHEDER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Regimenter:																			
Obljt Friedrich Wilhelm v. Fitzthums rytterregiment																			(Slesien/Granau)
Obljt Johan Jost v. Querenheims rytterregiment																			(Jylland)
Obljt pfalzgreve Friedr. v. Birkenfeldts rytterregiment																			(Bremervörde)
Obljt hertug Johan Friedrichs rytterregiment																			(Fyn/kra)
Obljt Walter v. Sterlings rytterregiment																			? (Lutter am Barenberge)
Obljt Wulf Heinrich v. Baudissins rytterregiment																			(Slesien/Granau)
(Fortsættes)																			

B. HVERVEDE ENHEDER:
(Fortsat)

1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.

Regimenter (fortsat):

Obljt Berend v. Hagen, genant Geists rytterregiment																(Sjælland/Skåne)
Obljt Wulf Heinrich v. Wersabes rytterregiment																(Nordtyskland)
Obljt Leo Freytags arkebusierregiment																(Nordtyskland)
Genmaj o/ryt Conrad Nells arkebusierregiment																(Jylland)
Ob hertug Fr. v. Sachsen-Altenburgs arkebusierregiment																(Nordtyskland)
Obljt (krigskom) Wulf v. Buchwalds arkebusierregiment																(Nordtyskland)
Genljt o/ryt Johan Norprahts arkebusierregiment																(Bremen Stift)
Hofmarskal rhingreve Otto L. Wildts arkebusierregiment																(Stralsund)
Obljt Nicolaus de Corvilles arkebusierregiment																(Nordtyskland)
Greve Philip Reinhard til Soims arkebusierregiment																(Nordtyskland)
Genljt o/heren markgr. Chr. Wilhelms arkebusierregiment																(Jylland)
Obljt Caspar v. Ohrs regiment																(Nordtyskland)
Obljt Bendix v. Bremens arkebusierregiment																(Jylland)
Obljt Hans v. Kaldenhoffs arkebusierregiment																(Slesien/Granau)
Obljt v. Vbach, genant Erckens arkebusierregiment																(Slesien/Troppau)
Obljt Daniels arkebusierregiment																(Slesien/Granau)
Obljt And.v.d.J., Frhr.v. Kochtiskys arkebusierregiment																(Slesien/Granau)

Livkompagnier eller andre særlige kompagnier:

'Hoffanen' eller 'Chr. IV's livkompagni'																		
Genkvarnes Adr.8al., Frhr.v. Flodorfs arkebusierkompagni																(Slesien/Granau)		
Gen o/infant Johan Philip Fuchs livkompagni																(Lutter am Barenberge)		
Ritm Geberhard Schenckens arkebusierkompagni																(Wolfenbüttel)		
Ritm Ulrich Penz' arkebusierkompagni																(indlemmes i ob Berend v. Hagens reg)		
Obljt Dumenys frifenlin																(Slesien/Granau)		

C. 'HJÆLPETROPPE' ENHEDER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:			
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	
Grev Ernst af Mansfelds (engelsk-franske) 'hjelpekorps'																				(Slesien - indlemmes i Chr. IV's 'egen' hær)

2. FODFOLKSENHEDER

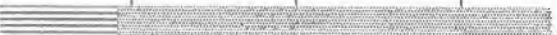

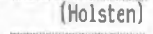

A. UDSKREVNE ENHEDER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:			
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	
Det (gamle) skånske Regiment Knægte																				
(De (gamle) sjællandske Kompagnier Knægte)																				(sen. Det (gml) sjæl. Reg)
Det jyske Regiment Knægte																				(bliver til Det (gml) fyn. Knæ)
(Det (gamle) fynske Kompagni Knægte)																				
Det danske Regiment (Det røde Regiment)																				(Lutter an Barenberge)
Maj Vogn Vogsens (udskrevne) frifenlin																				? (Bremen Stift)
Landfolket i Lolland og Falster																				
Det sjællandske Regiment Knægte																				
Det gamle sjællandske Regiment Knægte																				
Det skånske Regiment Knægte																				
Det fynske Reg Knægte og Det langelandske Knæ Knægte																				
Det sønsøske Kompagni Knægte																				
De bornholmske Kompagnier Knægte																				
Hver femte mand af landfolket på Lolland og Falster																				
Ob Falck Lykkes (udskrevne/hvervede) regiment																				(Sjælland/Skåne)

B. HVERVEDE ENHEDER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Tyske og/eller hollandske regimenter:																			
Det kongelige Livregiment																			
Obljt Claus v. Linstows regiment																			
Obljt Philip v. Lippes regiment (Det grønne Regiment)																			
Obljt Andreas v. Meyes regiment (Det gule Regiment)																			
Obljt Johan Sigmund v. und z. Frenckings regiment																			
Obljt Isaac Cardin v. Limbachs regiment																			
Obljt Marquant Rantzows regiment (Det blå Regiment)																			
Gennaj Seger Spees regiment																			
Obljt Dietrich v. Görtzs regiment																			
Gennjt o/heren markgreve C. Wilhelms fodfolksregiment																			
Obljt Franz Jacob Becks regiment																			
Det mecklenburgske Regiment																			
Greve Philip Reinhard til Solms fodfolksregiment																			
Gennjt o/heren markgreve C. Wilhelms 'nye' regiment																			
Obljt J. Sehesteds regiment (Det holstenske Regiment)																			
Obljt Joachim v. Hüneckens regiment																			
Ob Henning Ludwig v. Hatzfeldts regiment																			
Obljt Nicolaus Rhors regiment																			
Ob Georg v. Ahlefeldts regiment																			
Ob (og guvernør) Ezechiell Durants regiment i Glückstadt																			
Genvagtæs Balthazar Jacob v. Schlammersdorfs regiment																			
Ob Heinrich Holcks regiment																			
Genvagtæs o/inf Joachim v. Karpizos regiment																			
Ob Georg v. Usslers regiment																			
(Fortsættes)																			

B. HVERVEDE ENHEDER:
(Fortsat)

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:			
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	
Tyske og/eller hollandske frifenlin:																				
Gen o/inf+art Philip Johan Fuchs' livkompagni									(Lutter am Barenberge)											
Kpt Johan v. Tisickows frifenlin																				
Kpt Robert v. Giffens frifenlin																				
Kpt Jesper Friis' frifenlin									(Oldenburg)											
Ob Falck Lykkes 'geworbne' frifenlin																	 (Holsten)			
Skotske, irske og/eller engelske regimenter:																				
Ob greve Donald Mackayes (skotske) regiment																	 (Holsten)			
Ob Jacob Sincklar, friherre af Morks (skotske) regiment									(Sjælland/Skåne)											
Ob Herr v. Putlitz regiment									(Slesien/Kosel)											
Ob R. Maxwell, jarlen af Nithsdales (skotske) regiment																	 (Glückstadt)			
Ob Alexander Lindsay, lord Spynies (skotske) regiment									(Sjælland/Skåne)											
Skotske, irske og/eller engelske frifenlin:																				
Kpt Francis Hammonds (engelske) frifenlin																	 (Glückstadt)			
Kpt Alexander Seatons (engelske) frifenlin									(indlemmes i ob Donald Mackayes regiment)											
Kpt Wilhelm de Burchos (irske) frifenlin																	 (Holsten)			
Kpt John Lindsays (skotske) frifenlin																	 (Holsten)			
Franske regimenter:																				
Ob greve Ludwig af Montgomerys (franske) regiment													(Sjælland)							
Ob Dumenys (franske) regiment													 (Glückstadt)							
Franske frifenlin:																				
Obijt Fortinieurs (franske) frifenlin																	 (Holsten)			
Obijt Pierre de Lambermonts (franske) frifenlin																	 (Holsten)			

C. 'HJÆLPETROPPE' ENHEDER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Det 'stadtische' Regiment					██████████ (indlemmes i grev E.v. Mansfelds 'hjelpekorps')														
Grev Ernst af Mansfelds (engelsk-franske) 'hjelpekorps'					██████████ (Slesien - indlemmes i Chr. IV's 'egen' hær)														
Gen Charles Morgans (engelske) 'hjelpekorps:																			
Gen Charles Morgans regiment									██████████ (Stade)										
Ob John Burlacys regiment									██████████ (Stade)										
Ob James Levingstones regiment									██████████ (Stade)										
Ob John Swintons regiment									██████████ (Stade)										
De 4 'midlertidige' kompagnier i Danmark													██████████ (Slesvig)						
Gen Charles Morgans 'nye' regiment																	██████████ (Slesvig)		

APPENDIKS 1: 2. DEL:

Gennemgang af Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder under Kejserkrigen med henblik på oprettelses-/aftakkestidspunkt, opstillingsudgifter, operationsområder, chefer og sammensætning.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. afsnit: Fortegnelse over Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder sammensat af 'pligtsoldater' under Kejserkrigen; dvs. de af kongens rytter- og fodfolksenheder, hvis mandskab for **størsteparten** bestod af enten **mobiliserede** eller **mobiliseringsklare** pligtsoldater, hvad enten det var danske statsborgere eller udenlandske lejesoldater, som danske statsborgere for egen regning havde hvervet til at stille for sig: . . . . . side 10
2. afsnit: Fortegnelse over Chr. IV's rytterenheder sammensat af **lejesoldater** under Kejserkrigen; dvs. de af kongens rytterenheder, hvis mandskab for **størsteparten** bestod af hvervede soldater, der var i kongens sold. (Fortegnelsen er så vidt muligt ordnet kronologisk efter det tidspunkt, hvor hvevningen af de pågældende enheder formelt blev sat i værk): . . . . . side 33
3. afsnit: Fortegnelse over Chr. IV's fodfolksenheder sammensat af **lejesoldater** under Kejserkrigen; dvs. de af kongens fodfolksenheder, hvis mandskab for **størsteparten** bestod af hvervede soldater, der var i kongens sold. (Fortegnelsen er så vidt muligt ordnet kronologisk efter det tidspunkt, hvor hvevningen af de pågældende enheder formelt blev sat i værk): . . . . . side 69
4. afsnit: Fortegnelse over enheder, der blev afgivet til Chr. IV som **troppehjælp** under Kejserkrigen; dvs. enheder, der på den ene side blev stillet under Chr. IV's kommando, men som kongen på den anden side ikke havde pligt til at besolde. (Fortegnelsen er så vidt muligt kronologisk ordnet efter det tidspunkt, hvor de forskellige enheder formelt set kom under kongens kommando): . . . . . side 141

APPENDIKS 1: 2. DEL; 1. AFSNIT:

Fortegnelse over Chr. IV's enheder sammensat af 'pligtsoldater' under Kejserkrigen; dvs. de af kongens enheder, hvis mandskab for størsteparten bestod af enten mobiliserede eller mobiliseringsklare pligtsoldater, hvad enten det var danske statsborgere eller udenlandske lejesoldater, som danske statsborgere for egen regning havde hvervet til at stille for sig.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1.	RYTTERI:	side 11
1.1.	Den danske Rostjeneste:	side 11
2.	FODFOLK:	side 13
2.1.	Det (gamle) skånske Regiment Knægte og De (gamle) sjællandske Kompagnier Knægte:	side 13
2.2.	Det jyske Regiment Knægte:	side 15
2.3.	Det danske Regiment, også kaldet Det røde Regiment, under kom- mando af obljt Envold Kruse:	side 16
2.4.	Maj Vogn Vognsens (udskrevne) frifenlin:	side 18
2.5.	Landfolket i Lolland og Falster:	side 19
2.6.	Det sjællandske Regiment Knægte:	side 20
2.7.	Det gamle sjællandske Regiment Knægte:	side 23
2.8.	Det skånske Regiment Knægte:	side 24
2.9.	Det fynske Regiment Knægte og Det langelske Kompagni Knægte:	side 26
2.10.	Det samsøske Kompagni Knægte:	side 28
2.11.	De bornholmske Kompagnier Knægte:	side 29
2.12.	Hver femte mand af landfolket på Lolland og Falster:	side 30
2.13.	Ob Falck Lykkes (udskrevne/hvervede) regiment (i Stralsund og ved Wolgast):	side 32

1. RYTTERI:

Den danske Rostjeneste:

Fra 11. februar 1625, hvor Chr. IV indledte sine rytterhvervninger forud for Kejserkrigen, og indtil 30. okt. 1627, hvor kongen befalede Den danske Rostjeneste mønstret, for at skaffe sig overblik over dens styrke, efter den forvirrede tilbagetrækning fra Jylland (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 236), bestod Den danske Rostjeneste af i alt 12 kompagnier. De pågældende kompagnier var (rækkefølgen er tilfældigt valgt):

1. kmp: Det hallandske Kompagni under kommando af:
  1. Ritm Holger Rosenkranz (da Holger Rosenkranz 1. maj 1625 blev udnævnt til lensmanden over Hammershus len, blev kompagniets løjtnant, Palle Rosenkranz til Ørup, 'fungerende kompagnichef'):
11/2 1625 - 27/4 1627
  2. Ritm Thage Thott Andersen:
27/4 1627 - 30/10 1627
2. kmp: Det skånske Kompagni under kommando af:
Ritm Henrik Huitfeldt: 11/2 1625 - 30/10 1627
3. kmp: Det sjællandske Kompagni under kommando af:
Ritm Frederik Reedtz: 11/2 1625 - 30/10 1627
4. kmp: Det sjællandske Kompagni under kommando af:
Ritm Jørgen Vrne: 11/2 1625 - 30/10 1627
5. kmp: Det fynske Kompagni under kommando af:
  1. Ritm Corfidtz Rud: 11/2 1625 - 5/10 1627
  2. Ritm Anders Bilde: 5/10 1627 - 30/10 1627
6. kmp: Det fynske Kompagni under kommando af:
Ritm Jørgen Brahe: 11/2 1625 - 30/10 1627
7. kmp: Det jyske Kompagni under kommando af:
Ritm Jørgen Skeel: 11/2 1625 - 30/10 1627
8. kmp: Det jyske Kompagni under kommando af:
Ritm Reinhold Heidenstrup: 11/2 1625 - 30/10 1627
9. kmp: Det jyske Kompagni under kommando af:
Ritm Knud Gyldenstjerne Axelsen:
11/2 1625 - 30/10 1627
10. kmp: Det jyske Kompagni under kommando af:
Ritm Niels Sehested (da Niels Sehested i februar 1625 blev udnævnt til chef for et af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimars rytterkompagnier, blev kompagniets løjtnant, Jens Høgh, 'fungerende kompagnichef'. Da Jens Høgh sidenhed blev udnævnt til lensmand på Gotland, blev Jørgen Kragh 24. apr. 1627 udnævnt til løjtnant og dermed fungerende chef for kompagniet):
11/2 1625 - 30/10 1627
11. kmp: Det jyske Kompagni under kommando af:
Ritm Oluf Parsberg: 11/2 1625 - 30/10 1627
12. kmp: Det jyske Kompagni under kommando af:
Ritm Jørgen Grubbe: 11/2 1625 - 30/10 1627

Hvor mange 'heste', at disse kompagnier i alt talte i den pågældende periode, fremgår ikke, men efter reorganiseringen 1624/25 talte Den danske Rostjeneste knap 1.200 'heste', der var fordelt på følgende måde (*Dan. Kanc.*, B 96 (Mønstringsruller fra 9. apr. 1624 samt 14. feb., 1. maj og 20. sep. 1625)):

ENHED:	ANTAL HESTE STILLET AF:		
	ADELSGODSET:	KRONGODSET:	I ALT:
Det hallandske Kmp:	87	38	125
Det skånske Kmp:	85	38	123
Det sjællandske Kmp (u/ritm F. Reedtz):	80	30	110
Det sjællandske Kmp (u/ritm J. Vrne):	78	26	104
Det fynske Kmp (u/ritm C. Rud):	85	20	105
Det fynske Kmp (u/ritm J. Brahe):	85	20	105
Det jyske Kmp (u/ritm J. Skeel):	57	27	84
Det jyske Kmp (u/ritm R. Heidenstrup):	71	12	83
Det jyske Kmp (u/ritm K. Gyldenstjerne):	46	38	84
Det jyske Kmp (u/ritm N. Sehested):	72	14	86
Det jyske Kmp (u/ritm O. Parsberg):	57	28	85
Det jyske Kmp (u/ritm J. Grubbe):	68	16	84
TIL SAMMEN:	871	307	1.178

Efter rostjenestens mønstring i slutningen af 1627 blev det besluttet at samle de dele af de jyske kompagnier, der var undsluppet fjenden, og som nu befandt sig på Sjælland, i et enkelt kompagni under kommando af ritm Tønne Friis (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 243 og s. 247). Hvor mange 'heste' dette kompagni umiddelbart kom til at tælle, fremgår ingen steder, men 20. jan. 1628 fastsatte Chr. IV dets normative styrke til 100 'heste' (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 304). I den forbindelse gav kongen desuden befaling til, at der skulle antages en trompeter ved kompagniet samt ved hvert af de sjællandske kompagnier, Det hallandske kompagni samt endelig Det skånske Kompagni. En tilsvarende befaling var allerede udgået 5. okt. 1627 til chefen for det ene af de fynske kompagnier, nemlig ritm Anders Bilde, som ydermere fik befaling til at antage en kvarmester og to korporaler (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 205). Af generalzalkrigskommissarie Niels Krags krigsregnskaber fremgår det dog, at det ikke kun ritm Anders Bildes kompagni var forstærket med kvarmestre og et antal korporaler under Kejserkrigen, men også de øvrige rostjeneste kompagnier (*NiKra1628* og *NiKra1629*). Ligesom det gjaldt i forbindelse med de ordinære officerer ved kompagnierne, dvs. ritmestrene, løjtnanterne og kornetterne, blev lønnen til de ekstraordinært antagne befalingsmænd finansieret af 'Riget'.

Den 15. mar. 1628 blev det befalet, at den fynske rostjeneste skulle mønstres og reduceres til et enkelt kompagni, nemlig ritm Anders Bildes (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 357). Hvor stærkt dette kompagni blev, fremgår ingen steder. Fra slutningen af 1627 og frem til Kejserkrigens afslutning kan man således skønsvist sætte Den danske Rostjenestes styrke til 650-750 'heste', uden at det dog nærmere kan præciseres hvor mange 'heste', der blev holdt af henholdsvis det adelige arvegods, krongodset eller hvor mange 'heste', der blev holdt for 'Rigets' regning.

Rostjenestens organisatoriske sammensætning kan i den pågældende periode opgøres således (rækkefølgen er tilfældigt valgt):

1. kmp: Det hallandske Kompagni under kommando af:
  1. Ritm Thage Thott Andersen: 30/10 1627 - 16/11 1628
  2. Ritm Iver Krabbe: 16/11 1628 - krigen ud
2. kmp: Det skånske Kompagni under kommando af:
  - Ritm Henrik Huitfeldt: 30/10 1627 - krigen ud
3. kmp: Det sjællandske Kompagni under kommando af:
  - Ritm Frederik Reedtz: 30/10 1627 - krigen ud

4. kmp: Det sjællandske Kompagni under kommando af:
 1. Ritm Jørgen Vrne: 30/10 1627 - 3/1 1628
 2. Ritm Niels Trolle: 3/1 1628 - krigen ud
5. kmp: Det fynske Kompagni under kommando af:
 Ritm Anders Bilde: 30/10 1627 - krigen ud
7. kmp: Det jyske Kompagni under kommando af:
 Ritm Tønne Friis 30/10 1627 - 17/6 1629

2. FODFOLK:

Det (gamle) skånske Regiment Knægte og De (gamle) sjællandske Kompagnier Knægte:

Oprettet/Udskrevet:

Oprindeligt gik regimentets oprettelse tilbage til Chr. IV's krigsordning af 17. nov. 1614, på baggrund af hvilken regimentet formelt set blev oprettet den 1. maj 1615. Men i 1620/21, ved krigsordinansen af 14. sep. 1620/12. apr. 1621, besluttede konge og rigsråd sig for at gennemføre en fuldstændig omlægning af det daværende udskrivningsvæsen. Den form og sammensætning, at regimentet havde i begyndelsen af 1625, stammede derfor kun fra 1622/23, hvor udskrivningsvæsenets reorganisering langt om længe synes at være blevet tilendebragt.

Chefer under Kejsærkrigen (anført i kronologisk orden):

1. Ob Anders Sincklar: 20/12 1615 - 4/3 1625
2. Ob Envold Kruse (6. apr. 1626 blev ob Envold Kruse udnævnte til obljt og chef for Det danske Regiment. 17. aug. 1626 faldt E. Kruse i slaget ved Lutter am Barenberge): 4/3 1625 - 14/4 1626
3. Gabriel Kruse, 'fungerende regimentschef' i ob Envold Kruses fravær: 14/4 1626 - 5/10 1627
4. Ob Falck Lykke til Bollerup: 5/10 1627 - krigen ud

Operationsområder under Kejsærkrigen:

- 1625: De skånske provinser og Sjælland.
- 1626: De skånske provinser og Sjælland. I januar-marts blev der udtaget 900 mand fra regimentet. Disse blev alle indlemmet i Det danske Regiment, der blev indsat i Nordtyskland, hvor det sidenhen blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge 17. aug. 1626.
- 1627: De skånske provinser og Sjælland. Den 8. sep. 1627 gav Chr. IV befaling til, at der snarest skulle overføres 1.500 mand fra regimentet til Oldenburg (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 181f). Som følge af Chr. IV's hærs nederlag i slaget ved Oldenburg 13. sep. 1627 blev overførslen dog aldrig gennemført.
- 1628: De skånske provinser og Sjælland. Den 15. feb. 1628 blev De sjællandske Kompagnier Knægte udskilt fra regimentet. I forbindelse med kongens planer om at generobre Jylland sommeren 1628, fik regimentet 3. maj 1628 ordre til at begive sig til Helsingborg og Malmø, hvor det ville blive udskibet den 21. maj (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 409). Som bekendt modsatte rigsrådet sig kongens generobringsplaner, og den 8. maj fik regimentet derfor besked om at forblive, hvor det var (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 419). Omkr. den 7. jul. 1628 blev 1.200 mand, dvs. knap halvdelen af regimentet, afgivet til ob Falck Lykkes (udskrevne/hvervede) regiment (i Stralsund og ved Wolgast) (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 452 samt Lensregnskaber: Helsingborg len: C: ekstraskattemandtal vedr. mads-katten fastelavn 1628). Efter tilbage-

trækningen fra Stralsund blev en del - størstedelen? - af dem, der endnu var tilbage af de knægte, der i juni/juli var blevet afgivet til ob Falck Lykkes regiment, atter indlemmet i regimentet (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 504).

1629: De skånske provinser (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 634-5; s. 693 samt s. 702).

Sammensætning:

Ved Chr. IV's krigsordinans af 14. sep. 1620/12. apr. 1621 blev det fastsat, at de 'udskrevne' regimenters fremover skulle forstærkes med 10 'professionelle' soldater, nemlig de såkaldte "... fri knegte eller addeboes, som skulle være gamle och forsøgte soldatter, som om behof giordis, i de fremmeste led kunde marsere och di andre anføre och ellers efter leigliheden til krigsofficerer at brugis tienlige være kunde." (*CCD IV*, s. 648) Tilsvarende blev det bestemt, at **samtlig**e befalingsmænd ved kompagnierne fremover skulle være 'professionelle', og altså ikke som hidtil kun kaptajnerne og løjtnanterne (*CCD IV*, s. 648). Hvor mange og hvilke befalingsmænd, der skulle være ved hvert kompagni, fremgår ikke af Chr. IV's nye krigsordinans, men at dømme efter enkadreringen af de 'nye' sjællandske kompagnier, var der tale om følgende (*Kanc. Brevb.* 1621-23, s. 272-73):

- 1 kaptajn
- 1 løjtnant
- 1 fænrik
- 2 sergenter
- 3 korporaler
- 2 trommeslagere

Regimentets menige mandskab, dvs. 'knægtene', skulle tilvejebringes gennem tvangsudskrivninger i de sjællandske og østersundske len, og udskrives skulle derværende ugifte tjenestekarle over 18 år (*CCD IV*, s. 650 og s. 652). De udskrevne knægte skulle tjene som tjenestekarl hos en af bønderne i 'lægdet', sålænge de var ved regimentet. Efter tre års tjeneste skulle de hjemsendes, og nyt mandskab udskrives. For hvert 'lægde' i de sjællandske og østersundske len skulle der udskrives en knægt, og til hvert 'lægde' skulle der beregnes 9 hele gårde (*CCD IV*, s. 647). Hvor mange knægte regimentet således kom til at bestå af, fremgår desværre kun indirekte af kildematerialet, men på grundlag af en række oplysninger fra efteråret 1627 og sommeren 1628, er der god grund til at antage, at regimentets normative styrke har været 3.700 mand, fordelt med 1.200 mand til de sjællandske kompagnier, og 2.500 mand til de østersundske (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 188 samt s. 409-411).

Indtil 15. feb. 1628, hvor de sjællandske kompagnier blev udskilt og samlet i et selvstændigt regiment kaldet Det gamle sjællandske Regiment Knægte, bestod Det (gamle) skånske Regiment Knægte efter alt at dømme af i alt 10 kompagnier. Hvilke de pågældende kompagnier var, fremgår kun dunkelt, men der har sandsynligvis været tale om følgende (*Tandrup* 1971, s. 222-224; *Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 204f; s. 334; s. 336; s. 376f og s. 441 samt *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 189) (kompagniernes rækkefølge er tilfældigt valgt):

Det (gamle) skånske Regiment Knægte:

1. kmp: Kpt Jacob N.'s kmp i Varberg len.
2. kmp: Kpt Hans Kalundborgs kmp i Varberg len.
3. kmp: Kpt Jacob Knudsens kmp i Halmstad og Laholm len.
4. kmp: Kpt Reinhold Bendtsens kmp i Helsingborg len.
5. kmp: 1. Kpt Evert Hellemanns kmp i Gønge herred (da kpt E. Hellemann imidlertid gjorde tjeneste i Det kgl. Livregiment var kompagniets løjtnant, Jeronimus Samsen 'fungerende kompagnichef').
2. Kpt Jørgen Møllers kmp i Gønge herred.

- 6. kmp: Kpt Hartvig Lindenau i Malmøhus len.
- 7. kmp: Kpt Otte Grawes kmp i Christianstad len.
- 8. kmp: Kpt Johan v. Segebergs(?) kmp i Sølvitsborg og Christianopel len.

De sjællandske Kompagnier Knægte:

- 9. kmp: Kpt Søren Bugges kmp på Sjælland.
- 10. kmp: Kpt Anthony Flores' kmp på Sjælland.

Efter De sjællandske Kompagnier Knægte var blevet udskilt fra regimentet, og frem til krigens afslutning bestod Det gamle skånske Regiment Knægte kun af de 8 østersundske kompagnier, der som ovenfor nævnt talte tilsammen 2.500 mand.

Det jyske Regiment Knægte:

Oprettet/Udskrevet:

Vedr. oprettelsen/udskrivningen af dette regiment gør de samme forhold sig gældende, som i forbindelse med oprettelsen/udskrivningen af Det (gamle) skånske Regiment Knægte, som der henvises til.

Chefer under Kejsærkrigen:

Ob Mogens Kås til Støvringgård: 20/12 1615 - efteråret 1627
 Efter Jyllands besættelse blev det eneste af regimentets kompagnier, der endnu var tilbage, nemlig Det gamle fynske Kompagni Knægte stillet under kommando af chefen for Det fynske Regiment Knægte, da dette blev oprettet i februar 1628.

Operationsområder under Kejsærkrigen:

- 1625: Jylland og Fyn.
- 1626: Jylland og Fyn. I januar-marts blev der udtaget 1.500 mand fra regimentet. Disse blev alle indlemmet i Det danske Regiment, der blev indsat i Nordtyskland, hvor det sidenhen blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge 17. aug. 1626.
- 1627: Jylland og Fyn samt muligvis Slesvig-Holsten. Da Wallensteins tropper trængte op gennem Jylland efteråret 1627 ophørte regimentet i realiteten med at eksistere, og det var først efter krigen, at det blev reetableret. Kun et enkelt af regimentets kompagnier, synes at have klaret sig krigen ud, nemlig Det (gamle) fynske Kompagni Knægte.
- 1628: Fyn.
- 1629: Fyn.

Sammensætning:

Vedr. de overordnede retningslinier for de enkelte kompagniers sammensætning og opbygning gjorde de samme forhold sig gældende som i forbindelse med Det (gamle) skånske Regiment Knægte; naturligvis med den indlysende undtagelse, at mandskabet ikke skulle udskrives øst for Store Bælt, men derimod i de nørrejyske og fynske len. For flere detaljer omkring regimentets sammensætning henvises der til Det (gamle) skånske Regiment Knægte.

Hvor mange 'knægte', at regimentet bestod af under Kejsærkrigen, fremgår desværre ikke af kildematerialet. Før udskrivningsvæsenets omlægning 1620/21 talte regimentet 2.200 mand (*Dan. Kanc.*, B 100). I januar 1626 i forbindelse med oprettelsen af Det Danske Regiment blev det imidlertid besluttet, at der skulle udtages så mange som 1.500 'knægte' fra regimentet, hvilket umiddelbart kunne tyde på, at regimentet dengang har talt omkr. 3.000 mand. Man må nemlig gå ud fra, at der blev udtaget forholdsmæssigt lige mange 'knægte' fra Det jyske Regiment Knægte, som fra Det (gamle) skånske Regiment Knægte henholdsvis De (gamle) sjællandske Kompagnier Knægte, hvorfra der blev udtaget lidt over tredjedelen (900 ud

af 2.500 mand) respektiv halvdelen (600 mand) (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 566-569 samt s. 580-583).

Indtil Jyllands besættelse efteråret 1627 bestod regimentet efter alt at dømme af i alt 10 kompagnier. Hvilke de pågældende kompagnier var, fremgår desværre ikke særligt klart, men der har formentlig været tale om følgende (*Dan. Kanc.*, B 102; *Tandrup* 1971, s. 222-224; *Kanc. Brevb.* 1616-20, s. 869-872; *Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 68; s. 166; s. 519; s. 623 og s. 703 samt *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 265) (kompagniernes rækkefølge er tilfældigt valgt):

1. kmp: Kpt Zacharias Hagens kmp i Åstrup, Sejlstrup, Børglum og Ålborghus len.
2. kmp: Kpt Peter Bruns kmp i Ørum, Vestervig Kloster, Skivehus og Hald len.
3. kmp: Kpt Lauritz Christensens kmp i Mariager Kloster og Dronningborg len.
4. kmp: Kpt Lauritz Andersens kmp i Kalø og Silkeborg len.
5. kmp: Kpt Axel Stricks kmp i Århusgård og Stjernholm len.
6. kmp: Kpt Eiler Gabrielsens kmp i Skanderborg og Åkjær len.
7. kmp: Kpt N.N.'s kmp i Koldinghus len.
8. kmp: Kpt Jens Rasmussens kmp i Koldinghus len.
9. kmp: Kpt Hans Andersens kmp i Riberhus, Lundenæs og Bøvling len.
10. kmp: Kpt Hans Kosmus' kmp på Fyn.

Efter Jyllands besættelse var der blot et enkelt kompagni tilbage af regimentet. Det pågældende kompagni var (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 265 og s. 547):

1. kmp: Det gamle fynske Kompagni Knægte under kommando af:
  1. Kpt Hans Kosmus: efteråret 1627 - 9/12 1627
  2. Kpt Eiler Gabrielsen (den 21. jan. 1629 blev kpt E. Gabrielsen udnævnt til chef for Det langelandske Kompagni Knægte med tilbagevirkende kraft, således at udnævnelsen skulle regnes fra den 14. jul. 1628):
9/12 1627 - 14/7 1628(?)
  3. ?

Det danske Regiment, også kaldet Det røde Regiment, under kommando af oblit Envold Kruse:

Oprettelse/Udskrivning:

Påbegyndt: 29. nov. 1625/12. dec. 1625, hvor Chr. IV lod forstå, at han havde bestemt sig for at oprette et regiment af de udskrevne danske knægte (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 545 samt s. 549f). Selvom det tilsyneladende var hensigten, at man i første omgang skulle forsøge at tilvejebringe det fornødne antal knægte ad frivillighedens vej, velsagtens fordi man regnede med eller blot håbede på, at tilstrækkeligt mange ville melde sig, skulle det dog gøres klart for de udskrevne knægte, at de om nødvendigt ville blive tvangsudskrevet (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 545). Senere, i januar 1626, var al tale om frivillighed imidlertid blevet opgivet; nu blev ganske enkelt besluttet, at de fornødne knægte skulle udtages fra "... begge Regimenter, det jyske og det skaanske ..." (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 566-569).

Afsluttet: 24. mar. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang (*AxAre*1626 samt *Dan. Kanc.*, B 147: afregning af 26. mar. 1629 vedr. kpt Nicolaus Malchow).

Normeret styrke, der skulle udskreyes:

Regimentet skulle bestå af i alt 3.000 mand, som skulle udskrives på følgende måde:

Fra Det jyske Regiment Knægte:

1. De jyske kompagnier: 1.200 mand

2. Det fynske kompagni: 300 mand

Fra Det skånske Regiment Knægte: 900 mand

Fra De sjællandske Kompagnier Knægte: 600 mand

=====

Til sammen: 3.000 mand

Noget overraskende skulle de 3.000 mand tilsyneladende fordeles således (Kanc. Brevb. 1624-26, s. 624f):

Pikenerer: 0

Musketerer: 3.000

=====

I alt (excl. off.): 3.000

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvi sættes til (Kanc. Brevb. 1624-26, s. 567 og s. 624f samt RtMesUdgRgsk1625/26):

Laufgeld: 3.000 rd

Udrustning:

3.000 musketter: 12.000 rd

20 trommer: 120 rd

10 faner: 250 rd

3.000 uniformer: 750 rd

=====

I alt: 16.120 rd

(Til de knægte, der ikke selv ville fremskaffe stoffet til deres uniformer, blev det udleveret fra Klædekompaniet.

Resten af udrustningen blev udleveret fra Tøjhuset i København).

'Aftakkestidspunkt':

17. aug. 1626, hvor regimentet blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge (AxAre1627 samt Dan. Kanc., B 147: afregning af 26. mar. 1629 vedr. kpt Nicolaus Malchow).

Operationsområder:

1626: Efter mønstringen i Kolding afmarcherede regimentet sydpå langs med Elben, hvor det i løbet af maj stødte til gen Johan Philip Fuchs 'armekorps', der dengang var indkvarteret omkr. Tangermünde i Altmark. Den 2. aug. 1626 talte regimentet ifølge obljt Kruses regimentsregnskab i alt 1.169 mand, hvortil kom officererne (Mil. Rgsk., I Ib nr. 20).

Chef:

Obljt Envold Kruse (siden den 6. mar. 1625 havde E. Kruse været oberst, eller som det hed: 'Rigens Øverste', over Det (gamle) skånske Regiment Knægte og De (gamle) sjællandske Kompagnier Knægte):

6/4 1626 - 17/8 1626

Sammensætning:

Ligesom som Chr. IV's hvervede fodfolksregimenter i 1626 bestod Det danske Regiment af i alt 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var (rækkefølgen tilfældigt valgt):

1. kmp: Obljt Envold Kruses kmp under kommando af kptljt Jens Brun (kptljt J. Brun var tillige chef for et kompagnierne i Det (gamle) skånske Regiment Knægte):

24/3 1626 - 17/8 1626

2. kmp: Maj Dietrich Wiedmers kmp: 24/3 1626 - 17/8 1626

3. kmp: Kpt Jens Bays kmp (sommeren og efteråret 1625 havde kpt J. Bay været chef for et af kompagnierne i Det kgl. Livregiment): 24/3 1626 - 17/8 1626
4. kmp: Kpt Heinrich Hess' kmp: 24/3 1626 - 17/8 1626
5. kmp: Kpt Georg Rohrs kmp (sommeren og efteråret 1625 havde kpt G. Rohr været chef for et af kompagnierne i Det kgl. Livregiment): 24/3 1626 - 17/8 1626
6. kmp: Kpt Nicolaus Malchows kmp (sommeren og efteråret 1625 havde kpt C. Malchow været chef for et af kompagnierne i Det kgl. Livregiment): 24/3 1626 - 17/8 1626
7. kmp: Kpt Thomas Christensens kmp: 24/3 1626 - 17/8 1626
8. kmp: Kpt Adam Kulhasses kmp (sommeren og efteråret 1625 havde kpt A. Kulhasse været chef for et af kompagnierne i Det kgl. Livregiment): 24/3 1626 - 17/8 1626
9. kmp: Kpt Johan Stemshorns kmp (sommeren og efteråret 1625 havde kpt J. Stemshorn været chef for et af kompagnierne i obljt Linstows regiment): 24/3 1626 - 17/8 1626
10. kmp: Kpt Anthony Flores kmp (kpt A. Flores var tillige chef for et af De (gamle) sjællandske Kompagnier Knægte): 24/3 1626 - 17/8 1626

I slaget ved Lutter am Barenberge 17. aug. 1626 blev regimentet 'sprængt' af Tillys tropper, hvormed regimentet ophørte med at eksistere som en selvstændig enhed. I stedet blev de 'tiloversblevne' soldater samlet i henholdsvis kpt Heinrich Hess' og kpt Thomas Christensens kompagnier, som derpå begge blev indlemmet i Det kgl. Livregiment (*AxAre1626*). Den 6. sep. 1626 blev et mindre antal 'tiloversblevne' soldater, omkr. en 50 stykker, ganske vist mønstret som tjenstgørende i kpt Anthony Flores' kmp (*AxAre1626*; *AxAre1627* samt *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 842f), men da dette kompagni tilsyneladende blev opløst kort tid efter, må man gå ud fra, at de pågældende soldater blev fordelt på kongens øvrige kompagnier, og da formentlig på kpt Hess' og kpt Christensens kompagnier.

Maj Vognsens (udskrevne) frifenlin:

Ifølge en indførelse i en af Danske Kancellis brevkopibøger skal der den 24. mar. 1627 være blevet udstedt et pas til Vogn Vognsen til at rejse til Danmark og der antage bl.a. hver tiende mand af alle eksercerede og ugifte karle, som dengang var under kompagnierne i Jylland, Fyn, Sjælland, Skåne, Halland og Blekinge. I alt skulle maj Vognsen antage 500 karle, som skulle samles i en såkaldt frifenlin under kommando af maj Vognsen. Til 'laufgeld' skulle han have udbetalt 500 rd. fra Rentekammeret (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 40).

Det er imidlertid højst tvivlsomt, om maj Vognsens frifenlin nogensinde blev opstillet. Hverken i brev- eller regnskabsmaterialet og end ikke i maj Vognsens afregning findes enheden omtalt (*Dan. Kanc.*, B 147: afregning af 27. jan. 1629). Det eneste sted i kildematerialet, hvor enheden figurerer, er i den ovenfor omtalte indførelse i kancelliets brevkopibøger, og på det grundlag må man rimeligvis gå ud fra, at enhedens opstilling i det mindste aldrig blev tilendebragt, for så vidt som den overhovedet blev iværksat.

Landfolket i Lolland og Falster:

Oprettelse/Udskrivning:

Påbegyndt: Hverken i 1614/15, hvor de første udskrevne regimente blev oprettet, eller i 1620/21, da udskrivningsvæsenet blev omlagt, blev der foretaget udskrivninger i de lolland-falsterske len; lenene var afgivet til enkedronning Sofie til hendes livgeding, og som sådan 'fredede'. I løbet af sommeren 1627, under indtryk af den stærkt forværrede sikkerhedspolitiske situation, blev det imidlertid mere og mere magtpåliggende for regeringen også at foretage udskrivninger på Lolland og Falster, og den 8. aug. 1627 bad de regerende råder i København lensmanden over de lollandske len, Christoffer Urne, om at undersøge hvorledes dronning Sofie forestillede sig, at man kunne underholde nogle officerer til at føre "... Landfolket i Lolland og Falster" (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 162). Kun godt en uge senere, den 16. august, blev det dernæst besluttet på rigsrådsmødet i Kolding, at der skulle udskrives 1.000 mand i de lolland-falsterske len (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 38), og disse udskrivninger blev sidenhen iværksat i begyndelsen af september 1627 (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 174-177).

Afsluttet: Enhedens oprettelse kan skønsvist betragtes som afsluttet den 18. okt. 1627, hvor de første officerer over det udskrevne landfolk på Lolland og Falster blev udnævnt (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 212f).

Normeret styrke, der skulle udskrives:

1.000 mand, som tilsyneladende allesammen skulle være musketterer (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 343). En del kunne iøvrigt tyde på, at de 1.000 mand skulle udskrives på følgende måde (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 343):

Fra Nykøbing Falster len:	300 mand
Fra Halsted Kloster len:	350 mand
Fra Ålholms len:	350 mand

=====

I alt:	1.000 mand
--------	------------

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvist sættes til (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 343):

Laufgeld:	0 rd
-----------	------

Udrustning:

1.000 musketter:	4.000 rd
------------------	----------

8(?) trommer:	24 rd
---------------	-------

4(?) faner:	100 rd
-------------	--------

=====

I alt:	4.124 rd
--------	----------

(Udrustningen blev udleveret fra Tøjhuset i København).

'Aftakkestidspunkt':

1. aug. 1629, hvor enhedens officerer formelt set blev aftakket (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 754 og s. 844, note 1).

Operationsområder:

1627: Lolland og Falster.

1628: I marts-april 1628 deltog enheden i togtet til Fehmern, Eickelförde og Kiel (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 343, s. 363 og s. 404). I maj 1628 blev halvdelen af enheden overført til Stralsund, mens den anden halvdel forblev på Lolland og Falster (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 420f).

1629: Lolland og Falster.

Chef:

Der hersker desværre nogen uklarhed over, hvem der var chef for enheden, men så vidt jeg kan se, var følgende personer udpeget af regeringen (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 212f og s. 278 samt RtMesUdgRgsk1627/28*):

1. Maj Peter v. Zihlen (P.v. Zihlen havde tidl. tjent som kompagnichef i både obljt Görtzts regiment og Det kgl. Livregiment:
18/10 1627 - omkr. 30/12 1628
2. Ob Christoffer Stensen til Stensgård: omkr. 30/12 1628 - 1/8 1629
I et missiv af 6. nov. 1627 (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 241f*) omtales Christoffer Stensen som "... Obersten der i Landene" (dvs. Lolland og Falster), hvilket umiddelbart kunne tyde på, at han allerede dengang har været enhedens faktiske chef. En rimelig forklaring herpå kunne være, at Christoffer Steensen i månederne forud for sin udnævnelse af regeringen var udnævnt og lønnet af dronning Sofie.

Sammensætning:

Desværre har det ikke vist sig muligt at rekonstruere enhedens sammensætning. Ved oprettelsen i efteråret 1627 synes enheden dog at have haft følgende sammensætning (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 212f*) (rækkefølgen tilfældigt valgt):

1. kmp: Maj Peter v. Zihlens kmp.
2. kmp: Kpt Hans Christoffer Lochmanns kmp.
3. kmp: Kpt Markus Hess' kmp.
4. kmp: Kpt Mikkel Walters kmp.

Omkr. 30. dec. 1627 blev maj Peter v. Zihlen som nævnt ovenfor afskediget, og den 24. feb. 1628 blev Markus Hess bestallet som søløjtnant, men om der blev udpeget afløser for disse, og i bekræftende hvilke, fremgår ingen steder.

Den 15. feb. 1628 blev enheden formelt set forøget med de lolland-falster-ske milits enheder, der blev opstillet ved at udskrive hver 5. mand blandt landbefolkningen. Herefter talte enheden i alt 6 kompagnier, hvilket holdt sig krigen ud.

Det sjællandske Regiment Knægte:

Oprettelse/Udskrivning:

Påbegyndt: 16. aug. 1627, hvor det på rigsrådsmødet i Kolding blev besluttet, at der udover de allerede udskrevne, danske enheder skulle oprettes bl.a endnu et regiment, sammensat af mandskab udskrevet "... af kronens, adellens (deris ugedags bønder hermed icke ment) och geistlige gods ..." på Sjælland, Fyn og Langeland (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 37f*).

Afsluttet: 15. feb. 1628, fra hvilken dag regimentet formelt blev betragtet som færdigopstillet (*Kanc. Brevb. 1627-29; Ni-Kral628 samt NiKral629*).

Normeret styrke, der skulle udskreves:

På rigsrådsmådet i Kolding i august 1627 blev det oprindeligt besluttet, at regimentets mandskab skulle udskrives med henholdsvis 2.000 mand på Sjælland og 1.500 mand på Fyn og Langeland (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 38*). Omkr. den 21./23. jan. 1628, efter Jyllands besættelse og med udsigten til, at resten af riget snart ville angrebet, besluttede regeringen sig imidlertid for at ændre sine oprindelige planer, og fremfor blot at udskrive 3.500 mand, udskrev man i stedet 'hver femte mand af landfolket' på Sjælland, Fyn og Langeland, der var over 18 år og under 55

år gammel, ugift såvel som gift (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II*, s. 106 samt *Kanc. Brevb. 1627-29*, s. 307 og s. 327f). Herved blev antallet af udskrevne landboer tilsyneladende bragt væsentligt i vejret, for da udskrivningerne var tilendebragt i løbet af foråret 1628, var det udskrevne landfolk på Sjælland, Fyn og Langeland ikke kun samlet i et enkelt regiment, men derimod blevet opdelt i hele 2 regimenter samt et enkelt kompagni. Det var derfor kun 'landfolk' bosat på Sjælland, der blev udskrevet til Det sjællandske Regiment Knægte, idet det udskrevne landfolk på henholdsvis Fyn og Langeland blev samlet i respektiv Det fynske Regiment Knægte og Det langelandske Kompagni Knægte (*NiKral628* og *NiKral629*). Hvor mange landboer, der i alt burde være blevet udskrevet på Sjælland, når man udskrev hver femte mand af landfolket, fremgår ingen steder, men ifølge en mønstringsrulle fra omkr. 8. apr. 1628 talte regimentet dengang i alt 4.082 mand (*Dan. Kanc.*, B 160: 8. apr. 1628).

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvist sættes til (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II*, s. 37f):

Laufgeld:	0 rd
Udrustning:	
4.000 musketter:	16.000 rd
15(?) trommer:	45 rd
15(?) faner:	375 rd
=====	
I alt:	16.420 rd

(Det var planen, at udrustningen skulle udleveres fra Tøjhuset i København).

'Aftakkelestidspunkt':

7. jun. 1629, hvor regimentets befalingsmænd formelt set blev 'aftakket' (*NiKral629* samt *Kanc. Brevb. 1627-29*, s. 712).

Operationsområder:

1628: Sjælland.
1629: Sjælland.

Chef:

Ob Jesper Friis til Ørbæklunde: 15/2 1628 - (7/6 1629)
(Allerede i august 1627 anmodede rigsrådet kongen om, at Jesper Friis måtte blive frigivet fra sin tjeneste ved Chr. IV's hær i Nordtyskland og udnævnt til oberst over det sjællandske og det fynske folk (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II*, s. 38)).

Sammensætning:

Ifølge en mønstringsrulle fra omkr. 8. apr. 1628 var antallet befalingsmænd ved ethvert af regimentets kompagnier følgende:

1 kaptajn
1 løjtnant
1 fænrik (der skulle udtages blandt de udskrevne)
3 sergenter
3 korporaler
1 trommeslager (der skulle udtages blandt de udskrevne)

Hvorledes det udskrevne mandskab skulle enkadres og hvor mange mand, der burde være i hvert kompagni, fremgår ingen steder, men af mønstringslisten

fra omkr. 8. apr. 1628 fremgår det, at mandskabet fra de forskellige len dengang var blevet fordelt på regimentets kompagnierne på følgende måde (Dan. Kanc., B 160: 8. apr. 1628 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 340f):

Den 1. sjællandske 'fjerding':

Københavns len:	
Kpt Arend Hermansens kmp:	329 mand
Kronborg len:	
Kpt Christian Brandts kmp:	373 mand
Fredriksborg (og Abrahamstrup(?)) len:	
Kpt Jochim Hollaksens kmp:	324 mand
Roskilde len:	
Kpt Jacob Grubbes kmp:	318 mand

I alt:	1.344 mand

Den 2. sjællandske 'fjerding':

Sorø Kloster len:	
Intet anført	
Antvorskov len (Falke hrd):	
Kpt Michel Ermells kmp:	316 mand
Antvorskov len (Slagelse hrd):	
Kpt Chr. Jochim Michelsens kmp:	336 mand
Antvorskov len (? hrd):	
Kpt Johan Møllers kmp:	??8 mand
Korsør og Sæbygård len:	
Intet anført	

I alt:	??? mand

Den 3. sjællandske 'fjerding':

Kalundborg len:	
Kpt Jens Rasmussens kmp:	379 mand
Dragsholm len:	
Kpt Jørgen Matthiasens kmp:	??? mand
Holbæk len:	
Intet anført	

I alt:	??? mand

Den 4. sjællandske 'fjerding':

Tryggevælde len:	
Kpt Christoffer Penzs kmp:	312 mand
Ringsted len:	
Kpt Thomas Waldrom Skottes kmp:	364 mand
Vordingborg len:	
Maj Julius Christian Lexs kmp:	250 mand
Vordingborg len:	
Kpt Frederik Lauritzens kmp:	212 mand

I alt:	1.138 mand

Den mønske 'fjerding':

Stegehus len:	
Intet anført (kpt Hans Dürnich (eller Thrurnicht) v. Nykirches kmp, der var sammensat af udskrevet landfolk fra Møn, blev først oprettet den 18. jun. 1628)	

=====
Til sammen: 4.082 mand
(NB: Mønstringsrullen er desværre i en meget dårlig stand, hvorfor styrken på et par af kompagnierne ikke har kunnet aflæses).

Fra regimentets oprettelse den 15. feb. 1628 og frem til dets 'aftakelse' den 7. jun. 1629 bestod det af 15 kompagnier, hvoraf de 2 dog først blev oprettet henholdsvis 25. maj og 18. juni 1628 (NiKra1628; NiKra1629 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 352f, s. 377, s. 431 og s. 447). De 15 kompagnier var (rækkefølgen er tilfældigt valgt):

1. kmp: Maj, senere (19/6 1628) obljt Julius Christian Lexs kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
2. kmp: Kpt, senere (29/11 1628) maj Christoffer Penzs kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
3. kmp: 1. Kpt Jacob Grubbes kmp: 15/2 1628 - omkr. 6/5 1629
2. Kpt Nicolaus Machows kmp: omkr. 6/5 1629 - 7/6 1629
4. kmp: Kpt Michel Ermells kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
5. kmp: Kpt Arend Hermansens kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
6. kmp: Kpt Thomas Waldrum Skottes kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
7. kmp: Kpt Jochim Hollaksens kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
8. kmp: Kpt Christian Brandts kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
9. kmp: Kpt Jørgen Matthiasens kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
10. kmp: Kpt Johan Møllers kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
11. kmp: Kpt Frederik Lauritzens kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
12. kmp: Kpt Jens Rasmussens kmp: 15/2 1628 - 7/6 1629
13. kmp: 1. Kpt, senere (20/9(?) 1628) maj Christian Jochim Michelsens kmp: 15/2 1628 - 26/10 1628
2. Kpt Wilhelm Furtes kmp: 27/10 1628 - 7/6 1629
14. kmp: Kpt Oluf Jacobsens kmp (kpt O. Jacobsens kmp var sammensat af udskrevet landfolk fra Amager): 25/5 1628 - 7/6 1629
15. kmp: Kpt Hans Dürnich (eller Thrurnicht) v. Nykirches kmp (kpt H.D.v. Nykirches var sammensat af udskrevne landfolk fra Møn): 18/6 1628 - 7/6 1629

Det gamle sjællandske Regiment Knægte:

Oprettet/Udskrevet:

15. feb. 1628, hvor De (gamle) sjællandske Kompagnier Knægte formelt set blev udskilt fra Det (gamle) skånske Regiment Knægte, og samlet i 'Det gamle sjællandske Regiment Knægte' under kommando af ob Jesper Friis'.

Chefer under Kejserkrigen (anført i kronologisk orden):

Ob Jesper Friis til Ørbæklund: 15/2 1628 - krigen ud

Operationsområder under Kejserkrigen:

1628: Sjælland. I forbindelse med kongens planer om at generobre Jylland sommeren 1628, fik regimentet 3. maj 1628 ordre til at begive sig til Helsingør og København, hvor det ville blive udskibet den 21. maj (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 409). Som bekendt modsatte rigsrådet sig kongens generobringsplaner, hvorfor regimentet i stedet blot blev samlet i København (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 419). Omkr. 26. jul. 1628 fik regimentet ordre til at indlægge sig ved Kalundborg og Korsør (Kanc. Brevb. 1627-29,

462f).

1629: Sjælland. (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 634-5 samt s. 702).

Sammensætning:

Regimentet bestod af de to udskrevne kompagnier, der tidligere havde hørt under Det (gamle) skånske Regiment Knægte (for nærmere detaljer om sammensætningen se da under dette regiment). De kompagnier, hver på 600 mand, var:

1. kmp: Kpt Søren Bugges (gamle) kmp på Sjælland.
2. kmp: Kpt Anthony Flores' (gamle) kmp på Sjælland.

Det skånske Regiment Knægte:

Oprettelse/Udskrivning:

Påbegyndt: 16. aug. 1627, hvor det på rigsrådsmødet i Kolding blev besluttet, at der udover Det (gamle) skånske Regiment Knægte skulle oprettes endnu et skånske regiment, sammensat af mandskab udskrevet "... af kronens, adellens (deris ugedags bønder hermed icke ment) och geistlige gods ..." i Skåne, Halland og Blekinge (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 37f).

Afsluttet: 15. feb. 1628, fra hvilken dag regimentet formelt set blev betragtet som færdigopstillet (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 352f; *NiKra1628* samt *NiKra1629*).

Normeret styrke, der skulle udskreves:

På rigsrådsmødet i Kolding i august 1627 blev det oprindeligt besluttet, at der skulle udskrives 2.500 mand (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 38). Omkr. den 21./23. jan. 1628, efter Jyllands besættelse og med udsigten til, at resten af riget snart ville angrebet, besluttede regeringen sig imidlertid for at ændre sine oprindelige planer, og fremfor blot at udskrive 2.500 mand, udskrev man i stedet 'hver femte mand af landfolket' i Skåne, Halland og Blekinge, der var over 18 år og under 55 år gammel, ugift såvel som gift (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 106 samt *Kanc. Brevb.* 1627-29, s.307 og s. 327f). Hvor mange landboer, der således burde være blevet udskrevet i Skåne, Halland og Blekinge, fremgår ingen steder. At dømme efter udskrivningerne på Sjælland, hvor det udskrevne landfolk blev opdelt i kompagnier på omkr. 300 mand, samt en rigsrådsbetænkning fra den 8. jan. 1628, hvori bl.a. det hedder, at der skulle 'udsøges' officerer for "... hvert herrid eller hver 300^m mand ..." (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 102), blev der formentlig udskrevet godt 6.000 mand i løbet af 1628, eftersom der blev oprettet i alt 20 kompagnier (*NiKra1628* og *NiKra1629*).

^m: I Kr. Erslevs udgave af betænkningen står der ganske vist "... eller hver 3.000 mand ..." (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 102), men det er utvivlsomt en skrive- eller trykfejl. Den 4. okt. 1627 havde de regerende råder i København meddelt kommissærerne i Skåne, Halland og Blekinge, at de østersundske herreder og de der udskrevne soldater skulle organiseres således, at hvert kompagni blev på 300 mand (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 202f).

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvis sættes til (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 37f*):

Laufgeld:	0 rd
Udrustning:	
6.000 musketter:	24.000 rd
20(?) trommer:	60 rd
20(?) faner:	500 rd

=====

I alt: 24.560 rd

(Det var planen, at udrustningen skulle udleveres fra Tøjhuset i København).

'Aftakkelsestidspunkt':

11. jul. 1629, hvor regimentets befalingsmænd formelt set blev 'aftakket' (*NiKra1629*).

Operationsområder:

1628: De skånske provinser.
1629: De skånske provinser.

Chef:

Ob Falck Lykke til Bollerup: 15/2 1628 - 11/7 1629
(Allerede i august 1627 anmodede rigsrådet kongen om, at Falck Lykke måtte blive frigivet fra sin tjeneste ved Chr. IV's hær i Nordtyskland og udnævnt til oberst over det skånske folk (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 38*). Den 5. okt. 1627 var han desuden blevet udnævnt til oberst og chef for Det (gamle) skånske Regiment Knægte (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 204f*)).

Sammensætning:

Af Danske Kancellis brevkopibøger samt genzahlkrigskomm Niels Krags krigsregnskab fremgår det, at antallet befalingsmænd ved ethvert af regimentets kompagnier var følgende (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 337; NiKra1628* samt *NiKra1629*):

1 kaptajn
1 løjtnant
1 fænrik (der skulle udtages blandt de udskrevne)
4 sergenter
4 korporaler
1 trommeslager (der skulle udtages blandt de udskrevne)

Hvorledes det udskrevne mandskab skulle enkadres og hvor mange mand, der burde være i hvert kompagni, fremgår ingen steder, men som ovenfor nævnt bestod hvert kompagni formentlig af omkr. 300 mand.

Fra regimentets oprettelse den 15. feb. 1628 og frem til dets 'aftakkelse' den 11. jul. 1629 bestod det af 20 kompagnier, hvoraf de 4 dog først blev oprettet henholdsvis den 23. april, 1. maj, 6. juni og 18. juni 1628 (*NiKra1628; NiKra1629* samt *Kanc. Brevb. 1627-29, s. 391; s. 406; s. 472; s. 538; s. 567 og s. 624f*). De 20 kompagnier var (rækkefølgen er tilfældigt valgt):

1. kmp: Oberst Falck Lykkes kmp under kommando af kptljt Peter Stenburg: 15/2 1628 - 11/7 1629
2. kmp: Obljt Christen Eriksen til Fligendes kmp under kommando af kptljt David Kalladt: 15/2 1628 - 11/7 1629
3. kmp: Maj Evert Hellemanns kmp: 15/2 1628 - 11/7 1629
4. kmp: Kpt Heinrich v. Ahlefeldts kmp: 15/2 1628 - 30/6 1629
5. kmp: Kpt Johan Stemshorns kmp: 15/2 1628 - 30/6 1629
6. kmp: Kpt Jørgen Mengells kmp: 15/2 1628 - 11/7 1629

7. kmp: Kpt Anders Varbergs kmp: 15/2 1628 - 11/7 1629
8. kmp: Kpt Georg Lauders kmp: 15/2 1628 - 11/7 1629
9. kmp: Kpt Jørgen Mattisens kmp:
15/2 1628 - 11/7 1629
10. kmp: Kpt Christoffer Maus' kmp:
15/2 1628 - 11/7 1629
11. kmp: Kpt Albret Königsgams kmp:
15/2 1628 - 11/7 1629
12. kmp: Kpt Peter Goldbecks kmp: 15/2 1628 - 11/7 1629
13. kmp: 1. Kpt Johan Stewards kmp:
15/2 1628 - 28/10 1628
2. Kpt Daniel Bullians kmp:
28/10 1628 - 30/6 1629
14. kmp: Kpt David Russells kmp: 15/2 1628 - 11/7 1629
15. kmp: 1. Kpt Alexander Nerens kmp:
15/2 1628 - 28/10 1628
2. Kpt William Cambells kmp:
28/10 1628 - 11/7 1629
16. kmp: 1. Kpt Alexander Crasserts kmp (sammensat af udskrevne landfolk fra Malmøhus len):
15/2 1628 - 28/12 1628
2. Kpt Jacob Hameltons kmp:
28/12 1628 - 11/7 1629
17. kmp: 1. Kpt Wulf Birckemeiers kmp (kpt W. Birckemeier døde 25. jun. 1629):
23/4 1628 - 25/6 1629
2. Ljt N.N.'s kmp: 25/6 1629 - 11/7 1629
18. kmp: Kpt Oluf Rinderups kmp (sammensat af udskrevne landfolk fra Helsingborg len):
1/5 1628 - 11/7 1629
19. kmp: 1. Kpt Jørgen Holsteins kmp (sammensat af udskrevne landfolk fra Landskrone len):
6/6 1628 - 1/5 1629
2. Kpt Henricus Monipennis kmp:
1/5 1629 - 11/7 1629
20. kmp: Kpt Matthias Zidzewidzs kmp (sammensat af udskrevne landfolk fra Varberg len):
18/6 1628 - 11/7 1629

Det fynske Regiment Knægte og Det langelandske Kompagni Knægte:

Oprettelse/Udskrivning:

- Påbegyndt: 16. aug. 1627, hvor det på rigsrådsmødet i Kolding blev besluttet, at der **udover** de allerede udskrevne, danske enheder skulle oprettes bl.a endnu et regiment, sammensat af mandskab udskrevet "... af kronens, adellens (deris ugedags bønder hermed icke ment) och geistlige gods ..." på Sjælland, Fyn og Langeland (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 37f*).
- Afsluttet: 15. feb. 1628, fra hvilken dag Det fynske Regiment Knægte formelt set blev betragtet som færdigopstillet (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 352f; NiKra1628 samt NiKra1629*).
- Normeret styrke, der skulle udskreves:
På rigsrådsmødet i Kolding i august 1627 blev det oprindeligt besluttet, at der skulle opstilles et sjællandsk-fynsk-langelandsk regiment knægte på i alt 3.500 knægte,

hvoraf de 1.500 skulle udskrives på Fyn og Langeland (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 38). Omkr. den 21./23. jan. 1628, efter Jyllands besættelse og med udsigten til, at resten af riget snart ville angrebet, besluttede regeringen sig imidlertid for at ændre sine oprindelige planer, og fremfor blot at udskrive 3.500 mand, udskrev man i stedet 'hver femte mand af landfolket' på Sjælland, Fyn og Langeland, der var over 18 år og under 55 år gammel, ugift såvel som gift (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 106 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 307 og s. 327f). Herved blev antallet af udskrevne landboer tilsyneladende bragt væsentligt i vejret, for da udskrivningerne var tilendebragt i løbet af foråret 1628, var det udskrevne landfolk blevet opdelt i 2 regimenter samt et enkelt kompagni. Det udskrevne 'landfolk' fra Fyn blev således samlet i Det fynske Regiment Knægte og det udskrevne 'landfolk' fra Langeland i Det langelandske Kompagni Knægte (NiKral628 og NiKral629). Hvor mange landboer, der i alt burde være blevet udskrevet på Fyn og Langeland, når man udskrev hver femte mand af landfolket, fremgår ingen steder, men sammenholder man udskrivningerne på Fyn og Langeland med de tilsvarende udskrivninger på Sjælland og i de skånske provinser, kan man skønsvist sætte antallet af udskrevne til omkr. 3.500 mand (11 kompagnier á omkr. 300 mand).

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvist sættes til (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 37f):

Laufgeld:	0 rd
Udrustning:	
3.500 musketter:	14.000 rd
11(?) trommer:	33 rd
11(?) faner:	275 rd
=====	
I alt:	14.308 rd

(Det var planen, at udrustningen skulle udleveres fra Tøjhuset i København).

'Aftakkestidspunkt':

12. jul. 1629, hvor de sidste af enhedens befalingsmænd formelt set blev 'aftakket' (NiKral629 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 716).

Operationsområder:

1628: Fyn og Langeland.
1629: Fyn og Langeland.

Chef:

1. Ob(?) Vogn Vognsen: 17/2 1628 - 27/4 1628
2. Ob Holger Rosenkranz Frederiksen: 27/4 1628 - 12/7 1629

(I august 1627 anmodede rigsrådet kongen om, at Vogn Vognsen måtte blive frigivet fra sin tjeneste ved Chr. IV's hær i Nordtyskland og udnævnt til oberst over det jyske folk (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 38). Senere den 26. jan. 1628 fik krigskommissærerne besked om, at Vogn Vognsen skulle være oberst i Fyn, og så sent som den 24. feb. 1628 blev Vogn Vognsen, da også indirekte omtalt som oberst over Det fynske Regiment Knægte (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 312f og s. 340). Den 13. apr. 1628 fik 'Rigens marsk', Jørgen Skeel, imidlertid besked om, at Holger Rosenkranz Frederiksen skulle være oberst over landfolket på Fyn, da kongen ikke ville bruge den, der tidligere var blevet foreslået dertil (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 378)).

Sammensætning:

Af Danske Kancellis brevkopibøger samt genzahlkrigskomm Niels Krags krigsregnskab fremgår det, at antallet befalingsmænd ved ethvert af enhedens kompagnier var følgende (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 337; NiKra1628* samt *NiKra1629*):

- 1 kaptajn
- 1 løjtnant
- 1 fænrik (der skulle udtages blandt de udskrevne)
- 4 sergenter
- 4 korporaler
- 1 trommeslager (der skulle udtages blandt de udskrevne)

Hvorledes det udskrevne mandskab skulle enkadres og hvor mange mand, der burde være i hver enkelt kompagni, fremgår ingen steder. Sammenholder man dog udskrivningerne på Fyn og Langeland med dem på Sjælland og i de skånske provinser, kunne umiddelbart tyde på, at hvert kompagni skulle være på omkr. 300 mand.

Fra enhedens oprettelse den 17. feb. 1628 og frem til dens 'aftakkelse' den 12. jul. 1629 bestod den af 11 kompagnier, hvoraf det ene, Det langelandske Kompagni Knægte, dog først blev oprettet den 14. jul. 1628 (*NiKra1628; NiKra1629* samt *Kanc. Brevb. 1627-29, s. 623*). Af de i alt 11 kompagnier har det desværre kun været muligt at fremskaffe nærmere oplysninger om et enkelt, nemlig:

- 1. kmp: Det langelandske Kompagni Knægte under kommando af
Eiler Gabrielsen: 14/7 1628 - 3/7 1629

Hvad angår de resterende 10 kompagnier, der tilsammen udgjorde Det fynske Regiment Knægte, vides det kun, at de alle blev 'aftakket' den 12. jul. 1629. Cheferne for de forskellige kompagnier har det således ikke været muligt at indkredse, men de findes utvivlsomt anført på nedenstående liste, som dog også må formodes, at indeholde chefer over kompagnier udskrevet i andre dele af riget, først og fremmest på Lolland og Falster (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 352f*) (rækkefølgen er tilfældigt valgt):

- 1. Kpt Herman Henrik
- 2. Kpt Mikkell Walter
- 3. Kpt Christoffer Kås Giortsen
- 4. Kpt Jonas Harildsen Bocke
- 5. Kpt Herman Krebs
- 6. Kpt Casten Husappel
- 7. Kpt Lauritz Skaaning
- 8. Kpt Morten Venstremann
- 9. Kpt Adam Kulhasse
- 10. Kpt Jürgen Mathis v. Schennitz
- 11. Kpt Villom Nielsen
- 12. Kpt Mikkell Ratt
- 13. Kpt Albert v. Buckstardt
- 14. Kpt Albert Lumbsdell
- 15. Kpt Ludwig de Werm

Til major ved regimentet blev Jørgen Møller udnævnt den 29. nov. 1628, at regne fra den samme dag (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 571*).

Det samsøske Kompagni Knægte:

Oprettelse/Udskrivning:

Påbegyndt: 21./23. jan. 1628, hvor det blev besluttet, at 'hver femte mand af landfolket' skulle udskrives bl.a. på Samsø (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 106* samt *Kanc. Brevb. 1627-29, s.307* og *s. 327f*).

Afsluttet: 15. feb. 1628, fra hvilken dag Det samsøske Kompagni Knægte formelt set blev betragtet som færdigopstillet (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 352f; NiKra1628* samt *NiKra1629*).

Normeret styrke, der skulle udskreves:
Skønsvi omkr. 300 mand.

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvi sættes til:

Laufgeld:	0 rd
Udrustning:	
300(?) musketter:	1.200 rd
1(?) trommer:	3 rd
1(?) faner:	25 rd
=====	

I alt: 1.228 rd

(Det var planen, at udrustningen skulle udleveres fra Tøjhuset i København).

'Aftakkestidspunkt':

12. jul. 1629, hvor kompagniets befalingsmænd formelt set blev 'aftakket' (*NiKra1629*).

Operationsområder:

1628: Samsø.
1629: Samsø.

Chef:

Kpt Peder Fasche: 15/2(?) 1628 - 12/7 1629

Sammensætning:

De nærmere detaljer vedr. kompagniets sammensætning kan desværre ikke etableres, men antallet af befalingsmænd har formentlig været det samme, som ved de andre kompagnier opstillet gennem udskrivning af hver femte mand af landfolket, og det vil i så fald sige (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 337; NiKra1628* samt *NiKra1629*):

- 1 kaptajn
- 1 løjtnant
- 1 fænrik (der skulle udtages blandt de udskrevne)
- 4 sergenter
- 4 korporaler
- 1 trommeslager (der skulle udtages blandt de udskrevne)

De bornholmske Kompagnier Knægte:

Oprettelse/Udskrivning:

Påbegyndt: 24. jan. 1628, hvor lensmanden på Bornholm, Holger Rosenkranz Akselensen, fik ordre til at 'forvare' Bornholm med godt landeværn (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 310*).

Afsluttet: 15. feb. 1628, fra hvilken dag kompagnierne formelt set blev betragtet som færdigopstillet (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 352f; NiKra1628* samt *NiKra1629*).

Normeret styrke, der skulle udskreves:
Skønsvi omkr. 600 mand.

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvi sættes til:

Laufgeld:	0 rd
Udrustning:	
600(?) musketter:	2.400 rd
2(?) trommer:	6 rd
2(?) faner:	50 rd

=====

I alt: 2.456 rd

(Det var planen, at udrustningen skulle udleveres fra Tøjhuset i København).

'Aftakkestidspunkt':

1. jan. 1630, hvor kompagniets befalingsmænd blev 'aftakket' (Lensregnskaber: Hammershus len: C: Ekstraskattemandtal vedr. pengeskatten til betaling 11. nov. 1629).

Operationsområder:

1628: Bornholm.
1629: Bornholm.

Chefer:

De to kompagnier har formentlig haft følgende chefer (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 352f) (rækkefølgen er tilfældigt valgt):

For det ene kompagni:

Kpt Joest Nielsen: 15/2(?) 1628 - 1/1 1630

For det andet kompagni:

Kpt Anders v. Frede: 15/2(?) 1628 - 1/1 1630

Sammensætning:

De nærmere detaljer vedr. kompagniernes sammensætning kan desværre ikke etableres, men antallet af befalingsmænd har formentlig været det samme som ved de kompagnier, der blev opstillet gennem udskrivning af hver femte mand af landfolket, og det vil i så fald sige (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 337; *NiKral628* samt *NiKral629*):

1 kaptajn
1 løjtnant
1 fænrik (der skulle udtages blandt de udskrevne)
4 sergenter
4 korporaler
1 trommeslager (der skulle udtages blandt de udskrevne)

Hver femte mand af landfolket på Lolland og Falster:

Oprettelse/Udskrivning:

Påbegyndt: 21./23. jan. 1628, hvor det blev besluttet, at 'hver femte mand af landfolket' skulle udskrives bl.a. på Lolland og Falster (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 106 samt *Kanc. Brevb.* 1627-29, s.307 og s. 327f).

Afsluttet: 15. feb. 1628, fra hvilken dag enheden formelt set blev betragtet som færdigopstillet (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 352f).

Normeret styrke, der skulle udskreves:
Skønsvi omkr. 1000 mand.

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvist sættes til:

Laufgeld:	0 rd
Udrustning:	
1000(?) musketter:	4.000 rd
3(?) trommer:	9 rd
3(?) faner:	75 rd

=====

I alt: 4.084 rd

(Det var planen, at udrustningen skulle udleveres fra Tøjhuset i København).

'Aftakelsestidspunkt':

1. aug. 1629, hvor enhedens officerer formelt set blev aftakket (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 754 og s. 844, note 1).

Operationsområder:

1628: Lolland og Falster.

1629: Lolland og Falster.

Chef:

Ob Christoffer Stensen til Stensgård: 15/2 1628 - 1/8 1629

Sammensætning:

I forening med den i efteråret 1627 udskrevne enhed: 'Landfolket i Lolland og Falster', bestod denne enhed: 'Hvert femte mand af landfolket på Lolland og Falster' tilsyneladende af i alt 6 kompagnier (KvitBog1630/31, fol. 582^b). De nærmere detaljer vedr. disse kompagniers sammensætning har det desværre ikke været muligt at etablere, men antallet af befalingsmænd har formentlig været det samme, som ved de andre kompagnier opstillet gennem udskrivning af hver femte mand af landfolket, og det vil i så fald sige (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 337; NiKra1628 samt NiKra1629):

- 1 kaptajn
- 1 løjtnant
- 1 fænrik (der skulle udtages blandt de udskrevne)
- 4 sergenter
- 4 korporaler
- 1 trommeslager (der skulle udtages blandt de udskrevne)

Navnene på de 6 kompagnichefer har det beklagevis heller ikke været muligt at indkredse, men de findes utvivlsomt anført på nedenstående liste, som dog også må formodes, at indeholde navne på chefer over kompagnier udskrevet i andre dele af riget, først og fremmest på Fyn (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 352f) (rækkefølgen er tilfældigt valgt):

1. Kpt Herman Henrik
2. Kpt Mikkell Walter
3. Kpt Christoffer Kås Giortsen
4. Kpt Jonas Harildsen Bocke
5. Kpt Herman Krebs
6. Kpt Casten Husappel
7. Kpt Lauritz Skaaning
8. Kpt Morten Venstremann
9. Kpt Adam Kulhasse
10. Kpt Jürgen Mathis v. Schennitz
11. Kpt Villom Nielsen
12. Kpt Mikkell Ratt
13. Kpt Albert v. Buckstardt
14. Kpt Albert Lumbsdell
15. Kpt Ludwig de Werm

Ob Falck Lykkes (udskrevne/hvervede) regiment (i Stralsund og ved Wolgast):

Oprettelse/Udskrivning/hvervning:

Påbegyndt: 23. jun. 1628, hvor Chr. IV gav kommissærerne i Skåne ordre til at udtage 1.200 mand fra Det (gamle) skånske Regiment Knægte (Kanc. Brevb. 1627-29, 452).

Afsluttet: 7. jul. 1628, hvor de 1.200 mand blev udskibet fra Helsingborg (Lensregnskaber: Helsingborg len: C: ekstraskattemandtal vedr. madskatten fastelavn 1628). Efter ankomsten til hertugdømmet Pommern-Wolgast indledte ob Falck Lykke en del hvervninger, men hvornår disse blev afsluttet, har det ikke været muligt at afgøre (KvitBog1630/31, fol. 560). Man må dog gå ud fra, at det er sket i løbet af juli 1628.

Normeret styrke, der skulle udskreves/hverves:

Det er mit skøn, at regimentet skulle have en normeret styrke på i alt 3.000 mand, hvoraf de 1.200 skulle udtages fra Det (gamle) skånske Regiment Knægte, og resten hverves i Pommern-Wolgast. Det var formentlig planen, at de 3.000 mand skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 1.500
Musketerer: 1.500

=====

I alt (excl. off.): 3.000

Udgifter i forbindelse med regimentets oprettelse:

Kan skønsvis sættes til (KvitBog1630/31, fol. 560):

Laufgeld: 1.625 rd
Udrustning: 5.000 rd

=====

I alt: 6.625 rd

(udrustningen skulle formentlig tages fra Københavns Tøjhus).

'Aftakkestidspunkt':

8. okt. 1628, hvor det 'gevorbne' folk, der var blevet tilovers fra regimentet, blev samlet i Ob Falck Lykkes 'geworbne' frifenlin, mens det udskrevne mandskab formentlig enten blev hjemsendt eller atter indrulleret i Det (gamle) skånske Regiment Knægte (Ob Falck Lykkes 'geworbne' frifenlin findes omtalt under de hvervede enheder (se side 139 i nærværende appendiks)).

Operationsområder:

1628: Stralsund og Wolgast.

Chef:

Ob Falck Lykke til Bollerup: 7/7 1628 - 8/10 1628

Sammensætning:

Det har beklageligvis ikke vist sig muligt at fremskaffe nærmere oplysninger om regimentets sammensætning, men efter alt at dømme kom regimentets faktiske styrke kun op på ca. 2.200 mand, da der tilsyneladende kun blev hvervet 965 befalingsmænd og menige soldater i Pommern-Wolgast (KvitBog1630/31, fol. 560).

APPENDIKS 1: 2. DEL; 2. AFSNIT:

Fortegnelse over Chr. IV's rytterenheder sammensat af lejesoldater under Kejserkrigen; dvs. de af kongens rytterenheder, hvis mandskab for størsteparten bestod af hvervede soldater, der var i kongens sold.

Fortegnelsen er så vidt muligt ordnet kronologisk efter det tidspunkt, hvor hvevningen af de pågældende enheder formelt blev sat i værk.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

'Hoffanen' eller Chr. IV's livkompagni:	side 35
Obljt Friedrich Wilhelm v. Fitzthums rytterregiment:	side 36
Obljt Johan Jost v. Querenheims rytterregiment:	side 37
Obljt pfalzgreve Friedrich v. Birkenfeldts rytterregiment:	side 38
Obljt hertug Johan Friedrichs rytterregiment:	side 40
Obljt Walter v. Sterlings rytterregiment:	side 41
Obljt Wulf Heinrich v. Baudissins rytterregiment:	side 42
Obljt Berend v. Hagen, genant Geists rytterregiment:	side 43
Obljt Wulf Heinrich v. Wersabes rytterregiment:	side 45
Obljt Leo Freytags arkebusierregiment:	side 47
Obljt, senere (9/3 1627) genmaj o/ryt Conrad Nells arkebusierregiment: .	side 48
Ob hertug Friedrich af Sachsen-Altenburgs arkebusierregiment:	side 49
Obljt (krigskomm) Wulf v. Buchwalds arkebusierregiment:	side 50
Genljt o/ryt (genkomm v/ryt) Johan Norprahts arkebusierregiment:	side 51
Genkvarmes Adrian Balthasar, Freiherr v. Flodorfs arkebusierkompagni: .	side 53
Ob, senere hofmarskal (før aug. 1627) rhingreve Otto Ludwig Wildts arkebu- sierregiment:	side 54
Obljt Nicolaus de Corvilles arkebusierregiment:	side 56
Gen o/inf+art Johan Philip Fuchs livkompagni:	side 57
Ritm Wilhelm de Wendt, Herr v. Crassensteins kompagni:	side 58
Ritm Bato Ulrich, greve til Stoelbergs kompagni:	side 58
Ritm Carl Sigmund Pelckhower v. Mosswenghs kompagni:	side 58

Ritm Curt v. Dalwigs kompagni:	side 59
Ritm Hans Albrecht v. Blanckenbergs kompagni:	side 59
Greve Philip Reinhard til Solms arkebusierregiment:	side 59
Genljt o/hæren, administrator til Magdeburg, markgreve Christian Wilhelms arkebusierregiment:	side 60
Obljt Caspar v. Ohrs regiment:	side 61
Obljt Bendix v. Bremens arkebusierregiment:	side 62
Ritm Geberhard Schenckens arkebusierkompagni:	side 63
Ritm Ulrich Penz' arkebusierkompagni:	side 63
Obljt Hans v. Kaldenhoffs arkebusierregiment:	side 64
Obljt ... v. Vbach, genant Erckens arkebusierregiment:	side 65
Obljt Daniels arkebusierregiment:	side 65
Obljt Andreas der Junger, Freiherr v. Kochtiskys arkebusierregiment: . .	side 66
Obljt Dumenys frifenlin:	side 67
Ob hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalens samt N.N.s arkebu- sierkompagnier:	side 67
Maj Philip Wilhelm, Freiherr v. Kniphausens kompagni:	side 68

'Hoffanen' eller Chr. IV's livkompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af Hoffanens første chef Brand v. Barleben (*Bestal. Fortegn.*; s. 1-2).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor kompagniet synes at have været blevet mønstret for første gang, tilsyneladende ved fuld normeret styrke (*ReHan*; udgift nr.: 454).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer:	81
Arkebusierer:	25

Antal 'heste' i alt: 106

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Ritmestergylden:	109,375 rd
Anrittgeld:	353,000 rd
Udrustning:	1.515,000 rd
=====	
I alt:	1.977,375 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønsmæssigt sættes til den 16. sep. 1629, hvor Hoffanen synes at være blevet 'aftakket' (*KvitBog1630/31*; fol. 585^b).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds
1626: Den nedersachsiske Kreds. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626. Stade.
1627: Stade. Holsten. Fyn. Slagelse.
1628: Slagelse, Helsingør, Slangerup, Roskilde, Ringsted og København.
1629: Odense. Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Ritm Brandt v. Barleben:	28/5 1625 - ??? ?
2. Ritm Moritz Herman v. Öynhausen:	?? ? - 4/7 1627
3. Ritm Wenzel Rothkirch:	4/7 1627 - 16/9 1629

Sammensætning:

Desværre hersker der en del uklarhed omkring Hoffanens opbygning og sammensætning.

Fra den 28. maj 1625 og til 4. nov. 1625 havde Hoffanen tilsyneladende en sammensætning lige til gen o/ryt hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimars rytterkompagnier, dvs. 81 kyrasserer og 25 arkebusierer. Den 4. nov. 1625 blev de 25 arkebusierer afmønstret og antallet af kyrasserer ved Hoffanen forøget med 3 til i alt 84. Som erstatning for de afmønstrede arkebusierer skulle kyrasserernes 'væbnere' ("Junge") fremover være bevæbnet med bandolerrør (*Staatsarchiv Weimar*; Reg. H Nr. 18, Bl. 196-201^b).

Senere, sommeren 1626, blev Hoffanen forøget med et antal 'heste' fra Danmark og Holsten. Den 1. maj 1626 gav Chr. IV ordre til, at en del af lensrytteriet i Nørrejylland og Fyn skulle indfinde sig i Kolding snarest muligt, fordi kongen ønskede at bruge det "... til sin egen opvartning" (*Kanc. Brevb.* 1624-26, s. 663f). Samtidigt udgik der en ligelydende ordre til de holstenske råder og amtmænd (*TKIA*, A 46:6; ordre af 5. jul. 1627), og den 23. jun. 1626 indfandt der sig i alt 56 'heste' i kongens lejr i Tyskland, "... so auss dem Reich Dennemarchen, wnd Furstentumb Holsteinn Sein ausskommen, wnd den Lehenleutte habbenn Zugehörtt, ..." (*ReHan*; udgift nr. 1129). Disse heste blev indlemmet i Hoffanen, hvor de gjorde tjeneste indtil de blev hjemsendt fra Stade den 4. okt. 1626. I den forbindelse kan det iøvrigt nævnes, at Chr. IV den 28. aug. 1626 gav befaling til, at kongens 'gode mænd og embedsmænd' skulle fremsende nye 'heste' som erstatning for dem, der var "... blevne i den sidste Træfning

(dvs. slaget ved Lutter am Barenberge (min par.)) og paa den hastige March, ..." (Kanc. Brevb. 1624-26, s. 794).

Umiddelbart efter slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626 blev resterne af gen o/inf+art Johan Philip Fuchs' livkompagni til hest efter alt at dømme indlemmet i Hoffanen, og den tidligere chef for den afdøde generals livkompagni, ritm Herman Moritz v. Öynhausen, udnævnt til Hoffanens 'nye' chef (AxArø1626 og AxArø1627).

Den 16. mar. 1627 gav Chr. IV ordre til, at de nørrejyske og fynske lensmænd skulle fremsende det samme antal 'lensheste', som de havde gjort året før, og det skulle ske så betids, at 'hestene' kunne nå at være i kongens hovedkvarter den 30. apr. 1627 (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 37). En tilsvarende befaling udgik til de holstenske råder og amtmænd den 5. jul. 1627, hvor de fik ordre til straks at fremsende ligeså mange 'heste' til Hoffanen, som de havde gjort sidste år. Det blev dog ikke nærmere fastsat, hvornår deres 'heste' skulle indfinde sig i kongens hovedkvarter (TKIA, A 46:6; ordre af 5. jul. 1627). Hvornår de danske og holstenske 'heste' indfandt, og hvor mange, der gjorde det, fremgår desværre ingen steder, men den 10. okt. 1627 modtog Hoffanens chef, ritm Wenzel Rothkirch, en månedssold til i alt 71 'heste', hvoraf de 61 tilsyneladende var danske 'lensheste' og de sidste 10 holstenske 'heste' (ReHan.2; bilag til udgift nr. 4).

I de 17 uger, hvor Hoffanen lå indkvarteret i Slagelse, fra den 3. nov. 1627 til den 17. mar. 1628, talte den i alt ca. 190 'heste' fra den 3. nov. 1627 til den 12. dec. 1627 og i alt ca. 241 'heste' fra den 12. dec. 1627 til den 17. mar. 1628 (Lensregnskaber: Antvorskov len: C: Ekstraskattemandtal vedr. bøndernes kontribution til Hoffanen fra den 3. nov. 1627 til den 17. mar. 1628).

Den 26. sep. 1628 fik ritm Wenzel Rothkirch ordre til straks at "... licentere Landsaaternes og Lensmændenes Heste, ..." under Hoffanen, som dernæst skulle komplettere til 200 'heste' (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 508). Der er således en hel del, der kunne tyde på, at Hoffanen har haft en normativ styrke på 200 'heste' fra i hvert fald efteråret 1627 og frem til 'aftakningen' i september 1629.

Obljt Friedrich Wilhelm v. Fitzthums rytterregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (Bestal. Fortegn.; s. 1-2).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet synes at have været ved fuld normeret styrke (SiFri; udgift nr.: 70-73).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer:	324
Arkebusierer:	100

Antal 'heste' i alt: 872

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Ritmestergylden:	437,50 rd
Anrittgeld:	1.412,00 rd
Udrustning:	6.060,00 rd
=====	
I alt:	7.909,50 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 24. jul. 1627, hvor regimentet blev 'sprængt' og måtte overgive sig i slaget ved Granau. De overgivne ryttere måtte love ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6

måneder (Larsen 1896-1901, s. 186-87 samt Opel 1872-94 III, s. 270-71).

Operationsområder:

- 1625: Den nedersachsiske Kreds
1626: Osnabrück Stift, Slesien. Regimentet indgik i Det slesiske
Armeekorps, straks fra arme-korpsets oprettelse den 26. jun. 1626.
1627: Slesien

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Friedrich Wilhelm Fitzthum: 28/5 1625 - ??? ?
2. Gen o/ryt, hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (døde i Skt. Marton
4/12 1626): ??? ? - 4/12 1626
3. Ob Heinrich Holck (taget til fange 24/7 1627 i slaget ved Granau):
4/12 1626 - 24/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

1. kmp: Obljt Friedrich Wilhelm Fitzthums kmp:
28/5 1625 - 29/7 1627
2. kmp: 1. Ritm hertug Bernhard af Sachsen-Weimars kmp:
28/5 1625 - 4/11 1625
2. Ritm Heinrich Eberhard Gerstorfs kmp (oprind. obljt
Johan Jost v. Querenheims kmp):
4/11 1625 - 29/7 1627
3. kmp: Ritm, senere ob Heinrich Holcks kmp:
28/5 1625 - 29/7 1627
4. kmp: Ritm, senere obljt Hans Berckhawers kmp:
28/5 1625 - 29/7 1627

Under togtet til Slesien blev regimentet forøget med yderligere 4 kompagnier, nemlig (Staatsarchiv Weimar; Reg. H nr. 31, Bl. 35-36):

1. kmp: Ritm Paul Bohms kmp: ??? 162? - 29/7 1627
2. kmp: Ritm Anders Bildes kmp: ??? 162? - 29/7 1627
3. kmp: Ritm Langefritzs kmp: ??? 162? - 29/7 1627
4. kmp: Ritm Lorenz v. Buchwalds kmp: ??? 162? - 29/7 1627

Obljt Johan Jost v. Querenheims rytterregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (Bestal. Fortegn.; s. 1-2).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet synes at have været ved fuld normeret styrke (SiFri; udgift nr.: 1, 6, 17 og 19).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer:	324
Arkebusierer:	100

Antal 'heste' i alt: 872

Herveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Ritmestergylden:	437,50 rd
Anrittgeld:	1.412,00 rd
Udrustning:	6.060,00 rd
=====	
I alt:	7.909,50 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 20. okt. 1627, hvor Chr. IV giver Københavns statholder, Franz Rantzow ordre til at udbetale halvanden måneds sold til regimentets aftakkede officerer (Kanc. Brevb. 1627-29; s. 216).

Operationsområder:

- 1625: Den nedersachsiske Kreds. Deltog i slaget ved Seelzen den 25. okt. 1625.
- 1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.
- 1627: Kurfyrstedømmet Brandenburg. Regimentet indgik i genvagtmes Schlammersdorfs og senere Markgreve af Baden-Durlachs armekorps. Deltog i slaget ved Oldenburg den 13. sep. 1627.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Johan Jost v. Querenheim: 28/5 1625 - omkr. 4/10 1625
2. Genljt o/ryt, Hans Michel v. Obentraut (faldt i slaget ved Seelzen): omkr. 4/10 1625 - 25/10 1625
3. Obljt, senere ob hertug Bernhard af Sachsen-Weimar: 4/11 1625 - 20/10 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

1. kmp: 1. Obljt Johan Jost v. Querenheims kmp: 28/5 1625 - omkr. 4/10 1625
2. Kptljt Heinrich Eberhard Gerstorfs kmp: omkr. 4/10 1625 - 4/11 1625
3. Obljt, senere ob hertug Bernhard af Sachsen-Weimars kmp: 4/11 1625 - 20/10 1627
2. kmp: 1. Ritm Jacob Ulfeldts kmp (faldt i slaget ved Seelzen): 28/5 1625 - 25/10 1625
2. Ritm, senere maj Johan Giess' kmp: 4/11 1625 - 20/10 1627
3. kmp: 1. Ritm Niels Sehesteds kmp (tilfangetaget i slaget ved Seelzen): 28/5 1625 - ??? ?
2. Ritm Georg Ludwig v. Wellens kmp: ??? ? - 20/10 1627
4. kmp: 1. Ritm Haytit Schemmerings kmp: 28/5 1625 - 3/10 1625
2. Genljt o/ryt Hans Michel v. Obentraut (faldt i slaget ved Seelzen): omkr. 4/10 1625 - 25/10 1625
3. Ritm Baltzer v. Zulöwens kmp: 4/11 1625 - 20/10 1627

Efter slaget ved Lutter am Barenberge blev regimentet forøget med 2 kompagnier fra obljt Wulf Heinrich v. Wersabes rytterregiment, nemlig:

1. kmp: Ritm Heronimus Hoffmann v. Munichhoffens kmp: 8/11 1626 - 20/10 1627
2. kmp: Ritm Carl Sigmund Pelckhower v. Mosswenghs kmp: 8/11 1626 - 20/10 1627

Den 1. jan. 1627 blev regimentet yderligere forøget med 2 kompagnier fra obljt Dietrich v. Ahlefeldts arkebusierregiment, nemlig (TKIA; A 150,2: afregning med obljt Dietrich v. Ahlefeldt af 23. sep. 1634 samt AxAre-1627):

1. kmp: Ritm Frantz Ulfeldts kmp: 1/1 1627 - 20/10 1627
2. kmp: Ritm Jürgen Ernst v. Wedels kmp: 1/1 1627 - 20/10 1627

Obljt pfalzgreve Friedrich v. Birkenfeldts rytterregiment:**Hvervning:**

Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (Bestal. Fortegn.; s. 1-2).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet synes at have været ved fuld normeret styrke (*ReHan*; udgift nr.: 298, 304, 312 og 317).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer:	324
Arkebusierer:	100

Antal 'heste' i alt: 872

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Ritmestergylden:	437,50 rd
Anrittgeld:	1.412,00 rd
Udrustning:	6.060,00 rd
=====	
I alt:	7.909,50 rd

'Aftakkestidspunkt':

Den 10. nov. 1627, hvor regimentet overgav sig til greven af Anholts tropper ud for Bremervörde (*Larsen 1896-1901*; s. 233).

Operationsområder:

- 1625: Den nedersachsiske Kreds.
- 1626: Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.
- 1627: Området mellem Weseren og Elben (Bremen Stift). Indgik i gen o/inf Charles Morgans og genljt o/ryt Norprahts armekorps.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

- 1. Obljt pfalzgreve Friedrich v. Birkenfeldt:
28/5 1625 - ?/? 1626
- 2. Obljt, senere ob greve Philip Reinhard til Solms:
?/? 1626 - 2/4 1627
- 3. Ob greve til Ortenburg:
2/4 1627 - 10/11 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

- 1. kmp: 1. Obljt pfalzgreve Friedrich v. Birkenfeldts kmp:
28/5 1625 - ?/? 1626
- 2. Obljt, senere ob greve Philip Reinhard til Solms kmp:
?/? 1626 - 2/4 1627
- 3. Ob greve til Ortenburg kmp:
2/4 1627 - 10/11 1627
- 2. kmp: Ritm Joachim Oldehaupts kmp: 28/5 1625 - 10/11 1627
- 3. kmp: 1. Ritm Curt v. Posserns kmp:
28/5 1625 - ?/? ?
- 2. Ritm Herman v. Endens kmp:
?/? ? - 10/11 1627
- 4. kmp: Ritm Sigmund Reichens kmp: 28/5 1625 - 10/11 1627

Efter slaget ved Lutter am Barenberge blev regimentet fusioneret med de 5 kompagnier fra greve Philip Reinhard til Solms arkebusierregiment (*AxAre-1627*):

- 1. kmp: 1. Obljt Ludwig Heyderich v. Kahlenbergs kmp:
omkr. ?/11 1626 - 26/12 1626
- 2. ?'s kmp:
26/12 1626 - 10/11 1627
- 2. kmp: Maj greve til Witgensteins kmp:
omkr. ?/11 1626 - 10/11 1627
- 3. kmp: Ritm Jostinus Ungefugs kmp: omkr. ?/11 1626 - 10/11 1627
- 4. kmp: Ritm Friedrich Hildebrandts kmp:
omkr. ?/11 1626 - 10/11 1627
- 5. kmp: Ritm Philip v. Cressens kmp (formentlig oprind. ob Philip Reinhard greve til Solms' livkmp):
omkr. ?/11 1626 - 10/11 1627

Den 20. jul. 1627 blev regimentet forøget med yderligere et arkebusier-

kompagni, nemlig:

1. kmp: Maj Philip Wilhelm, Herr v. Kniphausens kmp (for nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af kompagniet længere fremme): 20/7 1627 - 10/11 1627

Obljt hertug Johan Friedrichs rytterregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (*Bestal. Fortegn.*; s. 1-2).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet synes at have været ved fuld normeret styrke (*ReHan*; udgift nr.: 376, 417, 427 og 434).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer: 324

Arkebusierer: 100

Antal 'heste' i alt: 872

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Ritmestergylden: 437,50 rd

Anrittgeld: 1.412,00 rd

Udrustning: 6.060,00 rd

=====

I alt: 7.909,50 rd

'Aftakkestidspunkt':

4. nov. 1627, hvor Chr. IV har underskrevet en befaling om, at regimentets officerer skulle udbetales 4 måneders sold til aftakning (*TKIA*; A 150).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds.

1626: Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

1627: 27. jun. 1627 fik regimentet ordre til at bryde op fra egnen omkring Hamburg og afmarchere til Markgreve af Baden-Durlachs armekorps. Da slaget ved Oldenburg fandt sted, befandt regimentet sig på øen Pöln, hvorfra det i sep. 1627 blev indskibet og til sidst landsat på Ærø i dec. 1627 (*Mil. Rgsk. IIb*, nr. 14 samt *Kanc. Brevb.* 1627-29; s. 207 og s. 217).

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt hertug Johan Friedrich: 28/5 1625 - 2/10 1625

2. Ritm, senere obljt (4/11 1625) og (før 4/4 1627) ob Joachim v. Schlawata: 2/10 1625 - 4/11 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

1. kmp: 1. Obljt hertug Johan Friedrichs kmp: 28/5 1625 - 2/10 1625

2. Kptljt Friedrich v. Witzlebens kmp: 2/10 1625 - 4/11 1625

3. Ritm Georg Christoffer v. Lobenstüens kmp: 4/11 1625 - 4/11 1627

2. kmp: Ritm, senere obljt (4/11 1625) og ob Joachim v. Schlawatas kmp: 28/5 1625 - 4/11 1627

3. kmp: 1. Ritm Leonhard v. Stühlerns kmp: 28/5 1625 - 6/1 1626

2. Ritm Christoffer v. Roderns kmp: 6/1 1626 - 4/11 1627

4. kmp: Ritm Georg Burgan v. Sehekirchens kmp:

28/5 1625 - 4/11 1627

Efter slaget ved Lutter am Barenberge, formentlig omkr. den 16. okt. 1626, blev regimentet fusioneret med de 4 kompagnier fra ob landgreve Philip af Hessen-Kassels arkebusierregiment (oprind. ob hertug Friedrich af Sachsen-Altenburgs arkebusierregiment) (*GenKommProtokol*; fol. 11):

1. kmp: Obljt Georg v. Mengersteins kmp:
omkr. 16/10 1626 - 4/11 1627
2. kmp: Maj Christoffer v. Trandorfs kmp:
omkr. 16/10 1626 - 4/11 1627
3. kmp: Ritm Georg Philip v. Seckendorfs kmp:
omkr. 16/10 1626 - 4/11 1627
4. kmp: Ritm Ernst v. Wittersheims kmp (formentlig oprind. ob landgreve Philip af Hessen-Kassels kmp):
omkr. 16/10 1626 - 4/11 1627

Senere er regimentet yderligere blevet forøget med 2 kompagnier fra obljt Leo Freytags arkebusierregiment, nemlig:

1. kmp: Ritm Jürgen v. Dewitz' kmp: ?/? ? - 4/11 1627
2. kmp: Ritm Heinrich Wilhelm v. Breitenbachs kmp:
  ?/? ? - 4/11 1627

Den 9. jul. 1627 fik genljt o/ryt ordre til at afgive et kompagni til regimentet. Det pågældende kompagni, der ligesom de to foregående stammede fra obljt Leo Freytags arkebusierregiment, var:

1. kmp: Ritm Wulf Geberhart, Freiherr v. Warbergs kmp:
  9/7 1627 - 4/11 1627

Obljt Walter v. Sterlings rytterregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (*Bestal. Fortegn.*; s. 1-2).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet utvivlsomt er blevet mønstreret i Bremen Stift af mønskr Herman Holstein (*ReHan*; udgift nr.: I).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer:	324
Arkebusierer:	100

Antal 'heste' i alt: 872

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Ritmestergylden:	437,50 rd
Anrittgeld:	1.412,00 rd
Udrustning:	6.060,00 rd
=====	
I alt:	7.909,50 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønsmæssigt sættes til den 17. aug. 1626, for efter slaget ved Lutter am Barenberge må de resterende 'heste' fra regimentet være blevet fordelt på et andet regiment (formentlig genljt o/ryt Johan Norprahts rytterregiment).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds.

1626: I begyndelsen af året var regimentet attacheret til grev Mansfeldts armekorps. Deltog i slaget ved Dessau-bro den 25. apr. 1626. I maj atter underlagt Chr. IV's eget armekorps. Deltog senere i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Walter v. Sterling (må være død kort før den 9. maj 1626 (*Ausl. Reg.+ Egenh. Breve II; s. 16*)): 28/5 1625 - omkr. 9/5 1626
2. Ljt, senere ritm Jost Behr: kort før 9/5 1626 - ?/? 1626
(Den 9. maj 1626 gav Chr. IV befaling til, at gen o/ryt, hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar skulle forestille for regimentet den tidligere ritm Heinrich Holck, som kongen havde udnævnt til obljt i den afdøde Sterlings sted (*Ausl. Reg. + Egenh. Breve II; s. 16*). Kildematerialet tyder imidlertid på, at ordren aldrig er blevet udført. Under alle omstændigheder har Heinrich Holck kun fungeret som regimentschef i en meget kort periode.)

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

1. kmp:	1. Obljt Walter v. Sterlings kmp:	28/5 1625 - omkr. 9/5 1626
	2. Ljt, senere ritm Jost Behrs kmp:	omkr. 9/5 1626 - 17/8 1626
2. kmp:	1. Ritm Detlev v. Buchwalds kmp:	28/5 1625 - før 6/5 1626
	2. Ritm Oswald v. Buchwalds kmp:	før 6/5 1626 - 17/8 1626
3. kmp:	Ritm Claus Arph Reushes kmp:	28/5 1625 - 17/8 1626
4. kmp:	Ritm Baltzer Plusstowens kmp:	28/5 1625 - 17/8 1626

Obljt Wulf Heinrich v. Baudissins rytterregiment:

Hvervning:

- Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (*Bestal. Fortegn.; s. 1-2*).
- Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet synes at have været ved fuld normeret styrke (*SiFri; udgift nr.: 35, 48, 53 og 58*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer:	324
Arkebusierer:	100

Antal 'heste' i alt:	872

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Ritmestergylden:	437,50 rd
Anrittgeld:	1.412,00 rd
Udrustning:	6.060,00 rd
=====	
I alt:	7.909,50 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 24. jul. 1627, hvor regimentet blev 'sprængt' og måtte overgive sig i slaget ved Granau. De overgivne ryttere måtte love ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (*Larsen 1896-1901, s. 186-87 samt Opel 1872-94 III, s. 270-71*).

Operationsområder:

1625:	Den nedersachsiske Kreds
1626:	Altmark, Slesien (regimentet indgik i Det slesiske Armekorps, straks fra armeorpsets oprettelse den 26. jun. 1626).
1627:	Slesien

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt, senere ob (23/6 1626) Wulf Heinrich v. Baudissin:
28/5 1625 - 24/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

1. kmp: Obljt, senere ob Wulf Heinrich v. Baudissins
kmp: 28/5 1625 - 24/7 1627
2. kmp: 1. Ritm Friedrich Wigand v. Langefeldts kmp:
28/5 1625 - ??? ?
3. kmp: Ritm Heinrich v. Brocktorfs kmp:
28/5 1625 - ??? ?
4. kmp: Ritm, senere obljt Hieronimus Pless' kmp (ritm H. Pless'
kmp var formentlig hovedsagligt sammensat af ryttere fra
hertugdømmerne Slesvig-Holsten):
28/5 1625 - 24/7 1627

Under togtet til Slesien har regimentet på et tidspunkt haft følgende sammensætning (Staatsarchiv Weimar; Reg. H nr. 31, Bl. 35-36):

1. kmp: Ob Wulf Heinrich v. Baudissins første kmp under kptljt
Dietrich v. Horn:
2. kmp: 1. Ob Wulf Heinrich v. Baudissins andet kmp under kptljt
.... Kaldenbron: ??? ? - ??? ?
2. Ob Wulf Heinrich v. Baudissins andet kmp under kptljt
H. v. Trautsh: ??? ? - ??? ?
3. kmp: Obljt Hieronimus Pless' kmp
4. kmp: Maj Friedrich v. Rotsteins kmp
5. kmp: Ritm Caspar v. Pflugs kmp
6. kmp: Ritm Hans v. Bülow's kmp
7. kmp: Ritm Georg v. Gersdorfs kmp
8. kmp: Ritm .... Brunecks kmp
9. kmp: Ritm Adam Chinsky's kmp

Den 23. jun. 1626, kort før toget til Slesien, blev Wulf Heinrich v. Baudissin åbenbart tilstillet en oberstbestalling over 1.000 heste (*Bestal. Fortegn.*; s. 27). Hvorledes denne udnævnelse skal tolkes, er imidlertid uklart. Man kunne måske forestille sig, at Baudissin blev gjort til chef for afdøde hertug Friedrich af Sachsen-Altenburgs arkebusierregiment. Denne tolkning passer dog dårligt med det forhold, at landgreve Philip af Hessen-Kassel allerede dagen før, var blevet udnævnt til chef for netop dette regiment (*Bestal. Fortegn.*; s. 26), ligesom 'Det altenburgske Regiment' aldrig deltog i toget til Slesien, men derimod i slaget ved Lutter am Barenberge. Det forekommer mig da også mere sandsynligt, at udnævnelsen skal tolkes derhen, at Baudissin blev gjort til chef for de to af kongens rytterregimenter, der blev indlemmet i Det slesiske Armeekorps. En ting synes imidlertid forholdsvis sikkert: der var ikke tale om nye hvervninger, men blot om et chefskifte og/eller en større eller mindre omenkadring. I *Bestal. Fortegn.* nævnes der således intet om, at Baudissin skulle ud og hverve nye ryttere, ligesom regnskabsmaterialet heller ikke indeholder oplysninger, der kunne tolkes i den retning.

Obljt Berend v. Hagen, genant Geists rytterregiment:

Hvervning:

- Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (*Bestal. Fortegn.*; s. 1-2).
- Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet er blevet mønstreret i Bremen Stift af mønskr Herman Holstein (*TKIA*; A 150:2: Krigskomm Obljt Dietrich v. Ahlefeldts afregning af

23/9 1634 samt ReHan; udgift nr.: I).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer: 324
Arkebusierer: 100

Antal 'heste' i alt: 872

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Ritmestergylden: 437,50 rd
Anrittgeld: 1.412,00 rd
Udrustning: 6.060,00 rd
=====

I alt: 7.909,50 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Den 8. sep. 1628, hvor regimentet til aftakning blev tilstillet en måneds sold i enkende rigsdaler samt to måneders sold i restsedler (RtMesUdg-Rgsk1628/29 samt TKIA; A 150:4).

Operationsområder:

- 1625: Den nedersachsiske Kreds.
1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.
1627: Området mellem Weseren og Elben (Bremen Stift). Indgik i gen o/inf Charles Morgans og genljt o/ryt Johan Norprahts armekorps. Natten til den 6. nov. 1627 lykkedes det for størstedelen af regimentet at undslippe greven af Anholts tropper og komme i sikkerhed på den anden side af Elben (Larsen 1896-1901; s. 232).
1628: Holsten(?). Henad sommeren blev regimentet udskibet og ankom til Øresund i begyndelsen af juli, hvor regimentets ca. 740 'heste' blev indkvarteret i en række sjællandske og skånske købstæder (NiKra1628 + Kanc. Brevb. 1627-29; s. 459). Ved aftakkelsen den 8. sep. 1628 blev regimentet afsendt til Preussen for at blive overleveret til svenskekongen, Gustav II Adolf (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II; s. 170 samt Medd. f. Krigsarkivet XI:II; s. 618).

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt, senere ob Berend v. Hagen, genant Geist (taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
28/5 1625 - 17/8 1626
2. Ritm, senere obljt (omkr. ?/11 1626) Christoffer v. Hüneckens:
17/8 1626 - 8/9 1628

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

1. kmp: 1. Obljt Berend v. Hagen, genant Geists kmp:
28/5 1625 - 17/8 1626
2. Obljt, senere ob Berend v. Hagen, genant Geists kmp under kptljt Ernst v. Petersdorf:
17/8 1626 - ??? ?
3. Ob Berend v. Hagen, genant Geists kmp under kptljt Wilkem v. Bodendorf: ??? ? - 8/9 1628
2. kmp: Ritm, senere obljt (omkr. ?/11 1626) Christoffer v. Hüneckens kmp:
28/5 1625 - 8/9 1628
3. kmp: 1. Ritm Dietrich v. Ahlefeldts kmp:
28/5 1625 - 7/5 1626
2. Ritm Heinrich v. Buchwalds kmp:
7/5 1626 - ??? ?
3. Ritm Johan v. Ahlefeldts kmp:
??? ? - 8/9 1628
4. kmp: Ritm Christoffer Georg v. Dannenbergs kmp:

28/5 1625 - 8/9 1628

Kildematerialet giver desværre kun sporadiske og ufuldstændige oplysninger om regimentets sammensætning efter slaget ved Lutter am Barenberge. Den 22. nov. 1626 fik Frederik Günther, sekretær i Tyske Kancelli, besked om at udstede en ordre til, at 4 af kompagnierne fra obljt Leo Freytags arkebusierregiment skulle indlemmes i regimentet (*GenKommProtokol*; fol. 68):

1. kmp: Kptljt, senere ritm Hans Walters kmp:
omkr. 22/11 1626 - 8/9 1628
2. kmp: Ritm Wulf Geberhart, Freiherr v. Warbergs kmp:
omkr. 22/11 1626 - ??? ?
3. kmp: Ritm Heinrich Wilhelm v. Breitenbachs kmp:
omkr. 22/11 1626 - ??? ?
4. kmp: Ritm Ernst Hackelbergs kmp: omkr. 22/11 1626 - 8/9 1628

Den 1. jan. 1627 blev regimentet formentlig yderligere forøget med følgende 2 kompagnier fra obljt Dietrich v. Ahlefeldts arkebusierregiment, nemlig (*TKIA*; A 150,2: afregning med obljt Dietrich v. Ahlefeldt af 23. sep. 1634):

1. kmp: Obljt Dietrich v. Ahlefeldts tidligere kmp under N.N.:
1/1 1627 - ??? ?
2. kmp: Ritm Hans Bernhards kmp: 1/1 1627 - ??? ?

Den 16. jun. 1627 gav Chr. IV ordre til, at et af genljt o/ryt Johan Norprahts kompagnier samt ritm Jørgen Muncks arkebusierkompagni (oprind. ritm Ulrich Penzs arkebusierkompagni (se side 63)) skulle afgives til og indlemmes i regimentet, så det herved kunne komme op på i alt 10 kompagnier. Hvilket kompagni, der skulle afgives fra genljt o/ryt Johan Norprahts regiment fremgår ingen steder (*TKIA*, A 46:6; ordre af 16. jun. 1627).

En del kunne desuden tyde på, at Niels Sehested har tjent som regimentets maj fra efteråret 1626 og frem til i hvert fald sommeren 1627 (*AxAre1627*). Under regimentets indkvartering i de sjællandske og skånske købstæder sommeren 1628 og ved aftakkelsen 8. sep. 1628 var regimentets sammensætning denne (*NiKra1628* samt *RtMesUdgRgsk1628/29*):

1. kmp: Ob Berend v. Hagen, genant Geists kmp under kptljt Wilkem v. Bodendorf
2. kmp: Obljt Christoffer v. Hüneckens kmp
3. kmp: Ritm Johan v. Ahlefeldts kmp
4. kmp: Ritm Christoffer Georg v. Dannenbergs kmp
5. kmp: Ritm Christoffer v. Zulöwens kmp
6. kmp: Ritm Ernst v. Hackelbergs kmp
7. kmp: Ritm Heinrich v. Mersens kmp
8. kmp: Ritm Moritz v. Dömitzs kmp
9. kmp: Ritm Hans Walters kmp

Obljt Wulf Heinrich v. Wersabes rytterregiment:

Hvervning:

- Formelt iværksat: 11. feb. 1625, under ledelse af hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar (*Bestal. Fortegn.*; s. 1-2).
- Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet utvivlsomt blev mønstreret i Bremen Stift af mønskr Herman Holstein (*ReHan*; udgift nr.: I).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Kyrasserer:	324
Arkebusierer:	100

Antal 'heste' i alt: 872

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Ritmestergylden:	437,50 rd
Anrittgeld:	1.412,00 rd
Udrustning:	6.060,00 rd
=====	
I alt:	7.909,50 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 8. nov. 1626, hvor regimentet blev indlemmet i ob hertug Bernhard af Sachsen-Weimars regiment (oprind. obljt Johan Jost v. Querenheims regiment) (TKIA; A 93).

Operationsområder:

- 1625: Den nedersachsiske Kreds. Deltog i slaget ved Seelzen den 25. okt. 1625.
- 1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

- 1. Obljt Wulf Heinrich v. Werstabe (falder i slaget ved Lutter am Barenberge): 28/5 1625 - 17/8 1626
- 2. ? 17/8 1626 - 8/11 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier, nemlig:

- 1. kmp: 1. Obljt Wulf Heinrich v. Werstaves kmp: 28/5 1625 - 17/8 1626
- 2. Ljt, senere ritm Georg Ludwig v. Wellens kmp: 17/8 1626 - 8/11 1626
- 2. kmp: Ritm Christoffer v. Hodenbergs kmp: 28/5 1625 - 6/5 1626
- 3. kmp: 1. Ritm Bernhard v. Vorwaldts kmp (ritm falder i slaget ved Seelzen): 28/5 1625 - 25/10 1625
- 2. Ritm Heronimus Hoffmann v. Munichhoffens kmp: 25/10 1625 - 8/11 1626
- 4. kmp: Ritm Caspar v. Ohrs kmp: 28/5 1625 - 6/5 1626

Den 6. maj 1626 afgav regimentet to af sine kompagnier til obljt Caspar v. Ohrs nyoprettede rytterregiment. De to kmp var:

- 1. kmp: Ritm Caspar v. Ohrs kmp
- 2. kmp: Ritm Christoffer v. Hodenbergs kmp

Som en slags erstatning for disse 2 kompagnier blev der i forsommeren 1626 hvervet et kmp, som blev mønstret den 1. jun. 1626 (for nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af kompagniet længere fremme):

- 1. kmp: Ritm Carl Sigmund Pelckhower v. Mosswenghs kmp: 1/6 1626 - 8/11 1626

(Se også under obljt Johan Jost v. Querenheims rytterregiment; s. 5).

Obljt Leo Freytags arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 4. jun. 1625, under ledelse af den senere chef for regimentet obljt Leo Freytag samt hans kommende kompagnichefer: ritm Wulf Geberhart, Freiherr v. Warberg, ritm Jürgen v. Dewitz, ritm Friedrich v. Bortfeldt og ritm Heinrich Wilhelm v. Breitenbach (*Bestal. Fortegn.*; s. 6).

Formelt afsluttet: 16/17. aug 1625, hvor regimentet blev mønstret for første gang 740 'heste' stærkt (*ReHan*; udgift nr.: 471, 472, 475, 476, 478, 479, 481 og 482. Se også *ReHan*; udgift nr: 485 og 486 samt bilag 4-7).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 1.000

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld: 10.000 rd

Udrustning: 8.500 rd

=====

I alt: 18.500 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 22. nov. 1626, hvor 4 af regimentets i alt 5 kompagnier skulle indlemmes i ob Berend v. Hagen, genant Geists rytterregiment (*GenKommProtokol*; fol. 68).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds. Indgik i hertug Christian den Yngres armekorps straks fra armekorpsets oprettelse i oktober 1625.

1626: Hertugdømmet Braunschweig-Wolfenbüttel. Landgrevskabet Hessen-Kassel. Efter hertug Christian den Yngres død den 6. jun. 1626 indgik regimentet atter i Chr. IV's eget armekorps. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Leo Freytag (faldt i slaget ved Lutter am Barenberge):

16/8 1625 - 17/8 1626

2. ?

17/8 1626 - 22/11 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod af 5 kompagnier på hver 200 arkebusierer, nemlig:

1. kmp: 1. Obljt Leo Freytags kmp: 16/8 1625 - 17/8 1626

2. Kptljt Hans Walters kmp: 17/8 1626 - 22/11 1626

2. kmp: Ritm Wulf Geberhart, Freiherr v. Warbergs kmp:

17/8 1625 - 22/11 1626

3. kmp: Ritm Jürgen v. Dewitz' kmp: 17/8 1625 - ??? ?

4. kmp: 1. Ritm Friedrich v. Bortfeldts kmp:

17/8 1625 - før 22/8 1626

2. Ritm Ernst Hackelbergs kmp:

før 22/8 1626 - 22/11 1626

5. kmp: ? Heinrich Wilhelm v. Breitenbachs kmp:

17/8 1625 - ??? ?

Omkr. den 22. nov. 1626 blev de 4 af regimentets 5 kompagnier underlagt ob Berend v. Hagen, genant Geists rytterregiment. Det sidste kompagni, ritm Jürgen v. Dewitz' kmp, blev på et eller andet tidspunkt indlemmet i ob Joachim v. Schlawatas rytterregiment (oprind. hertug Johan Friedrichs regiment).

Under obljt Leo Freytags regiment anføres i *AxAre1626* en ritmester ved navn Hans Heinrich Freitag. Han synes dog ikke at have haft charge af kompagnichef.

(Se også obljt Berend v. Hagen, genant Geists samt obljt hertug Johan

Friedrichs rytterregimenter side 40 og 43).

Obljt, senere (9/3 1627) genmaj o/ryt Conrad Nells arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 10. jul. 1625, under ledelse af den senere chef for regimentet, daværende obljt Conrad Nell (*ReHan*; udgift nr. 622).

Formelt afsluttet: 10. sep. 1625, hvor regimentet blev mønstret for første gang 628 'heste' stærkt (*ReHan*; udgift nr.: 456 og 458).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 1.200

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld:	12.000 rd
Udrustning:	10.600 rd
=====	
I alt:	22.600 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 10. okt. 1627, hvor de sidste rester af regimentet overgav sig til grev Schlicks tropper ved Nørretranders (*TKIA*; A 93 (1627) + *Larsen 1896-1901*; s. 228).

Operationsområder:

- 1625: Den nedersachsiske Kreds. Indgik i hertug Christian den Yngres armekorps straks fra armekorpsets oprettelse i oktober 1625.
- 1626: Hertugdømmet Braunschweig-Wolfenbüttel. Landgrevskabet Hessen-Kassel. Efter hertug Christian den Yngres død den 6. jun. 1626 indgik regimentet atter i Chr. IV's eget armekorps. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.
- 1627: Kurfyrstedømmet Brandenburg. Regimentet indgik i genvagtmens Schlammersdorfs og senere Markgreve af Baden-Durlachs armekorps. Deltog i slaget ved Oldenburg den 13. sep. 1627.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

- 1. Obljt Conrad Nell: 10/9 1625 - 5/10 1625
- 2. Gen hertug Christian den Yngre (hertugen døde den 6. jun. 1626): 5/10 1625 - 6/6 1626
- 3. Obljt, senere (9/3 1627) genmaj o/ryt Conrad Nell: 6/6 1626 - 10/10 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod af 10 kompagnier på hver 120 arkebusierer. De pågældende kompagnier var:

- 1. kmp: Obljt, senere genmaj o/ryt Conrad Nells kmp under kommando af kptljt Andreas v. Hildesheim: 10/9 1625 - 10/10 1627
- 2. kmp: 1. Ritm Joachim Fr. v. Heimens(?) kmp: ?/? 1625 - 5/10 1625
- 2. Gen hertug Christian den Yngres kmp under kommando af ?: 5/10 1625 - 6/6 1626
- 3. Afdøde gen hertug Christian den Yngres kmp under kommando af ?: 6/6 1626 - 10/10 1627
- 3. kmp: Ritm, senere maj og obljt Jacques de Merciers kmp: 10/9 1625 - 10/10 1627
- 4. kmp: Ritm, senere maj Johan de Wahls kmp: 10/9 1625 - 10/10 1627

5. kmp: 1. Ritm Bernhard v. Mushewitz' kmp:
10/9 1625 - ??? ?
2. Ritm Franciscus de Hayens eller ritm Achatz v. Creut-
zens kmp: ??? ? - 10/10 1627
6. kmp: Ritm Adam v.d. Böckes kmp: 10/9 1625 - 10/10 1627
7. kmp: Ritm Caspar v. Nadelwitz' kmp:
10/9 1625 - 10/10 1627
8. kmp: 1. Ritm Geberhard Schenckes kmp:
før 28/12 1625 - før 22/8
1626
2. Ritm Hans v. Termoes' kmp:
før 22/8 1626 - 10/10 1627
9. kmp: 1. Ritm Jacob Scharlls kmp:
før 28/12 1625 - før 20/2
1627
2. Ritm Franciscus de Hayens eller ritm Achatz v. Creut-
zens kmp: før 20/2 1627 - 10/10 1627
10. kmp: Ritm Richard v. Bomsdorfs kmp:
før 28/12 1625 - 10/10 1627

Ob hertug Friedrich af Sachsen-Altenburgs arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 15. jul. 1625, under ledelse af den senere chef for regimentet ob hertug Friedrich af Sachsen-Altenburg samt den ene af hans kommende kompagnichefer: ritm Christoffer v. Thranendorf, som allerede begyndte sine hvervninger den 4. jun. 1625 (*Bestal. Fortegn.*; s. 9).

Formelt afsluttet: Formentlig umiddelbart før den 31. aug. 1625, hvor regimentet tilsyneladende har været klar til mønstring (*ReHan*; udgift nr.: 185).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 800

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld:	8.000 rd
Udrustning:	6.800 rd
=====	
I alt:	14.800 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 16. okt 1626, hvor omkring regimentets 4 kompagnier blev indlemmet i ob Joachim v. Schlawatas rytterregiment (oprind. hertug Johan Friedrichs regiment) (*GenKommProtokol*; fol. 11).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds. Deltog i slaget ved Seelzen den 25. okt. 1625.

1626: Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

- Ob hertug Friedrich af Sachsen-Altenburg (faldt i slaget ved Seelzen 25. okt. 1626): omkr. 31/8 1625 - 25/10 1625
- ? 25/10 1625 - 22/6 1626
- Ob landgreve Philip af Hessen-Kassel (faldt i slaget ved Lutter am Barenberge): 22/6 1626 - 17/8 1626
- ? 17/8 1626 - 16/10 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod af 4 kompagnier på hver 200 arkebusierer. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: 1. Ob hertug Friedrich af Sachsen-Altenburgs kmp:
omkr. 31/8 1625 - 25/10 1625
2. Kptljt Conrad de Posserns kmp:
25/10 1625 - 22/6 1626
3. Ob landgreve Philip af Hessen-Kassels kmp:
22/6 1626 - 17/8 1626
4. Formentlig ritm Ernst v. Wittersheims kmp:
17/8 1626 - 16/10 1626
2. kmp: Obljt Georg v. Mengersheims kmp (obljt G.v. Mengersheim blev taget til fange i slaget ved Seelzen):
omkr. 31/8 1625 - 16/10 1626
3. kmp: Maj Christoffer v. Thranendorfs kmp:
omkr. 31/8 1625 - 16/10 1626
4. kmp: Ritm Georg Philip v. Seckendorfs kmp:
omkr. 31/8 1625 - 16/10 1626

(Se også obljt hertug Johan Friedrichs rytterregiment side 40).

Obljt (krigskomm) Wulf v. Buchwalds arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 12. aug. 1625, under ledelse af den senere chef for regimentet obljt (krigskomm) Wulf v. Buchwald samt hans kommende kompagnichefer: ritm Bendix v. Buchwald, ritm Franz Ulfeldt og ritm Jürgen Ernst v. Wedel (TKIA; A 46,7).

Formelt afsluttet: 20. jan. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang, tilsyneladende ved fuld styrke (SiFri; udgift nr.: 62-65).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 500

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Anrittgeld:	5.000 rd
Udrustning:	4.400 rd
=====	
I alt:	9.400 rd

'Aftakkestidspunkt':

1. jan. 1627, hvor regimentets kompagnier blev indlemmet i henholdsvis ob hertug Bernhard af Sachsen-Weimars oprind. obljt Johan Jost v. Querensheims) og ob Berend v. Hagen, genant Geists rytterregimenter (TKIA; A 150,2; afregning med obljt Dietrich v. Ahlefeldt af 23. sep. 1634).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds.

1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt (krigskomm) Wulf v. Buchwald: 20/1 1626 - 7/5 1626
2. Obljt Dietrich v. Ahlefeldt: 7/5 1626 - 1/1 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod af 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer. De pågældende kompagnier var:

1. kmp:	1.	Obljt (krigskomm) Wulf v. Buchwalds kmp:	20/1 1626 - 7/5 1626
	2.	Obljt Dietrich v. Ahlefeldts kmp:	7/5 1626 - 1/1 1627
2. kmp:	1.	Ritm Bendix v. Buchwalds kmp:	20/1 1626 - før 14/8 1626
	2.	Ritm Hans Bernhards kmp:	før 14/8 1626 - 1/1 1627
3. kmp:		Ritm Franz Ulfeldts kmp:	20/1 1626 - 1/1 1627
4. kmp:		Ritm Jürgen Ernst v. Wedels kmp:	20/1 1626 - 1/1 1627

(Se også henholdsvis obljt Johan Jost v. Querenheims og ob Berend v. Hagen, genant Geists rytterregimenter henholdsvis side 37 og 43).

Genljt o/ryt (genkomm v/ryt) Johan Norprahts arkebusierregiment:**Hvervning:**

Formelt iværksat: 21. aug. 1625, under ledelse af den senere chef for regimentet, daværende genkomm v/ryt Johan Norpraht (TKIA; A 46,7 samt ReHan; udgift nr. 625).

Formelt afsluttet: En del tyder på, at det er sket før den 4. dec. 1625 (ReHan; udgift nr. 455).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 500

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Anrittgeld:	5.000 rd
Udrustning:	4.400 rd
=====	
I alt:	9.400 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

8. nov. 1627, hvor regimentet blev 'sprængt' af greven af Anholts tropper i Bremen Stift ved byen Freiburg (TKIA; A 151: ritm Friedrich Buddes afregning af 12/3 1629).

Operationsområder:

1625:	Den nedersachsiske Kreds.
1626:	Hertugdømmet Braunschweig-Wolfenbüttel. Deltog formentlig ikke i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.
1627:	Området mellem Weseren og Elben (Bremen Stift). Indgik i gen o/inf Charles Morgans og genljt o/ryt Johan Norprahts armekorps.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Genljt o/ryt Johan Norpraht: før 4/12 1625 - 8/11 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt bestod regimentet af 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer. De pågældende kompagnier var:

1. kmp:	1.	Genljt o/ryt Johan Norprahts kmp:	før 4/12 1625 - 8/11 1627
2. kmp:		Ritm Houboldt v. Storschedels kmp:	før 4/12 1625 - efter 22/8 1626
3. kmp:		Ritm Rottger v. Kettlers kmp:	før 4/12 1625 - efter 22/8 1626
4. kmp:		Ritm Christoffer v. Zulöwens kmp:	

før 4/12 1625 - efter 22/8
1626

Kildematerialet giver desværre kun sporadiske og ufuldstændige oplysninger om regimentets sammensætning efter slaget ved Lutter am Barenberge. En del tyder dog på, at kompagnierne fra obljt Caspar v. Ohrs regiment (i alt: 4 ?) blev indlemmet i regimentet omkr. den 21. okt./20. nov. 1626. Ifølge en afregning af 12. mar. 1629 overtog en af Norprahts kompagnichefer, ritm Friedrich Budde, den 21. okt. 1626 sit kompagni fra dets tidligere chef, ritm Christoffer v. Hodenberg, som havde været tilknyttet netop obljt Caspar v. Ohrs regiment i forsommeren 1626 (TKIA; A 151: ritm Friedrich Buddes afregning af 12/3 1629). Af *GenKommProtokol* (fol. 63) fremgår det endvidere, at Frederik Günther, sekretær i Tyske Kancelli, den 20. nov. 1626 fik besked om at udstede en ordre til, at bl.a. 3 kompagnier fra obljt Caspar v. Ohrs regiment skulle indlemmes i ob Berend v. Hagen, genant Geists regiment. Af protokolen fremgår det imidlertid også, at denne ordre aldrig blev udstedt, men at der derimod udgik en anden. Ordlyden af den nye ordre kendes dog ikke, men det forekommer ikke helt usandsynligt, at den gik ud på, at kompagnierne skulle blev indlemmes i Norprahts regiment fremfor i ob Berend v. Hagens. Obljt Caspar v. Ohrs regiment blev under alle omstændigheder opløst før den 1. jan. 1627, og i ob Berend v. Hagens regiment synes Ohrs kompagnier ikke at være blevet indlemmet. De 3 kompagnier, der var på tale, var iøvrigt følgende:

1. kmp: Ritm Bojacke v.d. Wenges kmp: efter 6/5 1626 - ??? ?
2. kmp: Ritm Tappens(?) kmp: ?/? ? - ?/? ?
3. kmp: Ritm Wilhelm Albrecht v. Kassenbrocks kmp:

14/9 1626 - ??? ?

Ifølge *AxAre1627* blev der den 20. sep. 1627 udbetalt 27.000 rd til 'de 16 rytterkompagnier under Norprahts regiment'. Spørgsmålet er imidlertid om denne oplysning bør tages for direkte ordlydende. De nærmere omstændigheder omkring udbetalingen tyder tværtimod på, at den bør læses sådan, at Johan Norprahts og Berend v. Hagens rytterregimenter tilsammen bestod af 16 rytterkompagnier på udbetalingstidspunktet. Baggrunden for udbetalingen var kort fortalt denne: Ved årsskiftet 1626/27 havde Chr. IV stillet sine lejesoldater i udsigt, at de snarest muligt ville få udbetalt tre måneders sold. Kongens pengemidler var imidlertid knappe, og det var ikke muligt at tilstille lejesoldaterne på én gang. Det måtte i stedet for gøres enhed for enhed, alt eftersom man fik tilvejebragt pengemidler dertil. Blandt de enheder, der måtte vente med at få sine tre måneders sold udbetalt, var bl.a. to af de tre rytterregimenter i gen o/inf Charles Morgans og genljt o/ryt Johan Norprahts armekorps; nemlig Norprahts eget regiment og ob Berend v. Hagens. Allerede i foråret 1627 begyndte rytterne i to regimenter så småt at stille sig vrangvilligt an, og det gjorde naturligvis ikke sagen bedre, at enhederne efterhånden var de eneste rytterregimenter, der endnu ikke havde fået sine tre måneders sold udbetalt. Da den militære situation derfor i juli-august 1627 blev særdeles kritisk for Chr. IV, ikke blot i Holsten, men også i bl.a. Verden og Bremen Stift, hvor Morgans og Norprahts armekorps var deployeret, havde kongen god grund til at frygte, at der ville udbryde mytteri i Johan Norprahts og Berend v. Hagens regimenter. Men netop nu, hvor enhver af kongens hvervede enheder var mere uundværelige end nogensinde før under hele krigen, måtte et sådant mytteri for alt i verden forhindres, og den mest effektive måde at gøre det på var, hvis man udbetalte rytterne nogle penge. Omkring den 23. aug. 1627 afsendte Chr. IV derfor den nyudnævnte krigskommissarie, Thomas Ferenz, til Bremen Stift. Penge synes han umiddelbart ikke at have bragt med sig, men ved sin afrejse fra kongens hovedkvarter fik han udleveret to 'hovedbreve' underskrevet af krigszahlkomm Axel Arenfeldt, lydende på henholdsvis 8.000 rd respektiv 3.000 rd. Meningen var så den, at Ferenz skulle begive sig til Bremen, hvor han på grundlag af de to 'hovedbreve'

skulle optage et lån på 11.000 rd.. Ifølge Arenfeldts krigsregnskab skulle dette lån sidenhen uddeles under Johan Norprahts og Berend v. Hagens regimenter. Noget kunne imidlertid tyde på, at Ferenz' sendelse løb ind i problemer. Kun to uger senere, omkr. den 8. sep. 1627, afsendte kongen nemlig endnu en af sine krigskommissarier, Jürgen v. Usklar, til området, og med sig bragte Usklar ifølge Chr. IV's egenhændige kalenderoptegnelser: "... det engelske Bæger og et af min Gemal saligs Halsbaand til at sætte Rytterne i Pant", der formentlig skulle stilles i pant for de 11.000 rd. (Chr. IV's egenh. kalenderopt. 1626; s. 381). I modsætning til Ferenz synes Usklar desuden at have medbragt en større sum penge, hvortil kom, at krigszahlkomm Axel Arenfeldt havde udleveret ham et mindre antal beviser på forskellige former for 'ydelser', som Johan Norprahts og Berend v. Hagens regimenter mere eller mindre ved egen foranstaltning havde fået 'godtgjort' tidligere. Den 17. sep. 1627, godt en uges tid efter krigskomm Usklars afrejse fra kongens hovedkvarter, fik Berend v. Hagens regiment således udbetalt 16.000 rd. og kun tre dage senere, den 20. sep., fik Johan Norprahts regiment, som sagt, udbetalt 27.000 rd.. Går man således ud fra, at Berend v. Hagens rytterregiment på en eller anden måde fik udbetalt de 11.000 rd., som skulle optages i Bremen, kommer man til det resultat, at Berend v. Hagens og Johan Norprahts regimenter fik udbetalt nøjagtigt det samme beløb, nemlig 27.000 rd.. Det interessante i denne sammenhæng, er den intime sammenhæng, der åbenbart har været mellem udbetalingerne til henholdsvis Johan Norprahts og Berend v. Hagens regimenter i september 1627; en sammenhæng, der iøvrigt klart giver sig tilkende i AxAre1627, derved at både Ferenz' og Usklars sendelser findes omtalt under såvel Johan Norprahts som Berend v. Hagens regimenter. Erindrer man sig således, at Johan Norpraht ikke blot var regimentschef, men tillige øverstbefalende for Chr. IV's enheder vest for Elben, og at han som sådan førte kommando over Berend v. Hagens regiment, og tager man samtidigt højde for, at udbetalingen til Norprahts regiment den 20. sep. 1627 ikke blev forestået af krigszahlkomm Axel Arenfeldt personligt, men derimod skete ved sendebud, der under de mest kaotiske forhold var blevet afsendt for at udbetale penge til **begge** de aktuelle rytterregiment, forekommer det ligefrem forståeligt, hvis der på en eller anden måde har indsneget sig den misforståelse i AxAre1627, at det var Johan Norprahts rytterregiment som var på 16 kompagnier den 20. sep. 1627, og ikke, som det altså utvivlsomt var tilfældet, Johan Norprahts og Berend v. Hagens regimenter tilsammen.

Den 16. jun. 1627 gav Chr. IV ordre til, at genljt o/ryt Johan Norprahts skulle afgive et af sine kompagnier til ob Berend v. Hagens rytterregiment. Hvilket kompagni der skulle afgives fremgår imidlertid ingen steder (TKIA, A 46:6; ordre af 16. jun. 1627).

Den 9. jul. 1627 gav Chr. IV dernæst ordre til, at genljt o/ryt Johan Norpraht skulle afgive ritm Wulf Geberhart, Freiherr v. Warbergs kmp til ob Schlawatas rytterregiment (oprind. ob hertug Johan Friedrichs rytterregiment) (TKIA, A 46:6; ordre af 9. jul. 1627).

Genkvarmes Adrian Balthasar, Freiherr v. Flodorfs arkebusierkompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 23. aug. 1625, under ledelse af den senere chef for kompagniet genkvarmes Adrian Balthasar, Freiherr v. Flodorf (ReHan; udgift nr. 623).

Formelt afsluttet: Muligvis først den 17. feb. 1626 (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 200

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Anrittgeld:	2.000 rd
Udrustning:	1.700 rd
=====	
I alt:	3.700 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 24. jul. 1627, hvor kompagniet blev 'sprængt' og måtte overgive sig i slaget ved Granau. De overgivne ryttere måtte love ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (Larsen 1896-1901, s. 186-87 samt Opel 1872-94 III, s. 270-71).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds.
1626: Slesien. Kompagniet indgik i Det slesiske Armekorps, straks fra armekorpsets oprettelse den 26. jun. 1626.
1627: Slesien

Chef:

Genkvames Adrian Balthasar, Freiherr v. Flodorf:
17/2 1626 - 29/7 1627

Ob, senere hofmarskal (før aug. 1627) rhingreve Otto Ludwig Wildts arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig omkring den 5. okt. 1625, hvor hertug Christian den Yngre modtog Chr. IV's bestalling som general over et særligt armekorps, hvori regimentet senere indgik. Regimentet var iøvrigt hertug Christian den Yngres gamle livregiment. Hvem der ledte hvervningerne fremgår ikke (Bestal. Fortegn.; s. 13 samt Larsen 1896-1901; s. 99).

Formelt afsluttet: 30. jan. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang 842 'heste' stærkt (AxAre1626). Dele af regimentet ankom fra Holland i oktober 1625 sammen med grev Mansfelds tropper (Larsen 1896-1901; s. 99-100).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 1.000(?)

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Anrittgeld:	10.000 rd
Udrustning:	8.800 rd
=====	
I alt:	18.800 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

18. jul. 1628, hvor regimentet til aftakning blev tilstillet en måneds sold i enkende rigsdaler samt to måneders sold i restsedler (RtMesUdg-Rgsk1628/29 samt TKIA; A 150,4).

Operationsområder:

1626: Indgik i hertug Christian den Yngres armekorps. Hertugdømmet Braunschweig-Wolfenbüttel. Landgrevs-kabet Hessen-Kassel. Efter hertug Christian den Yngres død den 6. jun. 1626 indgik regimentet atter i Chr. IV's eget armekorps. Deltog tilsyneladende ikke i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.
1627: Elb-området umiddelbart sydøst for Hamburg. Var indkvarteret ved Beuzenburg, da Tilly gik over Elben i slutningen af juli 1627. Rendsburg. I september 1627 blev regimentet overført til Fyn og Langeland, og her lå det indkvarteret indtil juli 1628.

1628: Indkvarteret på Fyn, Langeland og et enkelt kompagni på Fehmern. I juli 1628 blev regimentet overført til Stralsund (Monro 1637; s. 80), hvor det formentlig kom i svenskekongen Gustav II Adolfs tjeneste.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob, senere hofmarskal (før aug. 1627) rhingreve Otto Ludwig Wildt:

30/1 1626 - 18/7 1628

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre hersker, der generelt nogen uklarhed omkring regimentets sammensætning. Oprindeligt synes det dog at have bestået af 8 kompagnier på hver 125 arkebusierer. De 8 kompagnier var:

1. kmp: Ob, senere hofmarskal rhingreve Otto Ludwig Wildts kmp:
30/1 1626 - 18/7 1628
2. kmp: 1. Obljt Patrick Heburnes kmp:
30/1 1626 - før 26/10 1627
2. Obljt Johan Bernhard Elms kmp:
før 26/10 1626 - 18/7 1628
3. kmp: Maj Adolf v. Kölns kmp: 30/1 1626 - 18/7 1628
4. kmp: 1. Ritm Hilmer v. Munchhausens kmp:
30/1 1626 - efter 19/2 1627
2. Ritm ?'s kmp: efter 19/2 1627 - 18/7 1628
5. kmp: 1. Ritm Johan Giesels kmp: 30/1 1626 - ??? ?
2. Ritm Heinrich v. Ahlefeldts eller ritm Heinrich Brocktorfs kmp:
??? ? - 18/7 1628
6. kmp: 1. Ritm Friedrich Moritz v. Usslars kmp:
30/1 1626 - efter 20/6 1627
2. Ritm ?'s kmp: efter 20/6 1627 - 18/7 1628
7. kmp: 1. Ritm Moritz Penz' kmp: 30/1 1626 - før 12/8 1626
2. Ritm Heinrich v. Ahlefeldts eller ritm Heinrich Brocktorfs kmp:
før 12/8 1626 - 18/7 1628
8. kmp: 1. Ritm Dietrich Horsts kmp:
30/1 1626 - efter 19/2 1627
2. Ritm ?'s kmp: efter 19/2 1627 - 18/7 1628

Dernæst er der en hel del (AxAre1626 samt AxAre1627), der tyder på, at regimentet omkring den 20. apr. 1626 er blevet forøget med disse to kompagnier (for noget nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af kompagnierne længere fremme side 58):

1. kmp: Ritm Wilhelm de Wendt, herr v. Crassensteins kmp:
8/5 1626 - 18/7 1628
2. kmp: 1. Ritm Bato Ulrich, greve til Stoelbergs kmp:
8/5 1626(?) - ?/11 1626
2. Ritm Daniel Klammer v. Rehdens(?) kmp:
?/11 1626 - 18/7 1628

Efter slaget ved Lutter am Barenberge, formentlig omkr. den 30. nov. 1626, blev to kompagnier fra obljt Nicolaus de Corvilles arkebusierregiment indlemmet i regimentet. De 2 kompagnier, der sandsynligvis hver var på 125 arkebusierer, var følgende:

1. kmp: 1. Ritm Hans Müllers kmp: 30/11 1626 - ??? ?
2. Ritm ?'s kmp: ??? ? - 18/7 1628
2. kmp: Ritm Thomas Homes kmp: 30/11 1626 - 18/7 1628

I AxAre1627 er der anført yderligere en ritmester ved rhingrevens regiment. Det drejer sig om ritm Hans Albrecht v. Blankenberg, som i AxAre1626 findes anført ved obljt Nicolaus de Corvilles regiment. Det er muligt, at H.A. v. Blankenburg har fået tildelt et af regimentets ledige kompagnier i løbet af 1627.

Hvorledes, regimentets sammensætning var under indkvarteringen på Fyn, Langeland og Fehmern fra september 1627 til juli 1628, fremgår ingen steder. Ifølge en memorial til rigsrådet fra de fynske krigskommissarier

havde regimentet en styrke på 1.200 heste i efteråret 1627, hvilket umiddelbart kunne tyde på, at regimentet dengang bestod af 10 kompagnier på hver 120 heste. Det kan synes af vel mange 'heste', og det kan da også være, at de fynske krigskommissarier har sat tallet noget højt. Men man kan på den anden side også forestille sig, at regimentet kort efter sin ankomst til Fyn blev kompletteret med 'heste' fra de regimenter, der dengang gik i opløsning eller blev aftakket. Det forholdsvis store beløb, som regimentet fik udbetalt ved sin 'aftakelse' den 18. jul. 1628, tyder iøvrigt også på, at regimentet dengang talte i hvert fald 1.200 'heste'. Ifølge en svensk mønsterrulle, der muligvis stammer fra omkr. den 1. aug. 1628, var regimentets sammensætning og styrke dengang følgende:

1. kmp:	Ob rhingreve Otto Ludwig Wildts kmp:	110 'heste'
2. kmp:	Obljt Johan Bernhard Elms kmp:	108 'heste'
3. kmp:	Hr. Majors kmp:	92 'heste'
4. kmp:	Ritm Thomas Homes kmp:	109 'heste'
5. kmp:	Ritm Wilhelm de Wendt, herr v. Crassensteins kmp:	114 'heste'
6. kmp:	Ritm Adolf v. Kölns kmp:	117 'heste'
7. kmp:	Ritm Heinrich Brocktorfs kmp:	116 'heste'
8. kmp:	Ritm Hugo Ernst v. Landenburgs kmp:	107 'heste'
9. kmp:	Ritm Johan Maeshelks(?) kmp:	103 'heste'
10. kmp:	Ritm Georg Kabels kmp:	109 'heste'
11. kmp:	Ritm Friedrich v. Nagertshens(?) kmp:	88 'heste'
12. kmp:	Ritm Heinrich v. Ahlefeldts kmp:	105 'heste'

Tilsammen: 1.278 'heste'
(Af disse 1.278 'heste' var ca. 70 enten tilfangetagne eller måske døde).

Obljt Nicolaus de Corvilles arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig omkring den 5. okt. 1625, hvor hertug Christian den Yngre modtog Chr. IV's bestalling som general over et særligt armekorps, hvori regimentet senere indgik. Hvem der ledte hvervningerne fremgår ikke (*Bestal. Fortegn.*; s. 13 samt *Larsen 1896-1901*; s. 99).

Formelt afsluttet: 12. mar. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang, tilsyneladende ved fuld styrke (*SiFri*; udgift nr.: 77-80).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 500(?)

Herveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld: 5.000 rd

Udrustning: 4.400 rd

=====

I alt: 9.400 rd

'Aftakelsestidspunkt':

Kan skønsmæssigt sættes til den 30. nov. 1626, hvor omkring to af regimentets kompagnier er blevet indlemmet i ob rhingreve Otto Ludwig Wildts regiment (*AxAre1626* og *AxAre1627*). Hvad der skete med de resterende kompagnier, fremgår ikke, men de indgik muligvis i Wolfenbüttels garnision, uden at det dog nærmere kan påvises.

Operationsområder:

1626: Indgik i hertug Christian den Yngres armekorps. Hertugdømmet Braunschweig-Wolfenbüttel. Landgrevs-kabet Hessen-Kassel. Efter hertug Christian den Yngres død den 6. jun. 1626 indgik regimentet atter i Chr. IV's eget armekorps. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Nicolaus de Corville (blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge: 12/3 1626 - 17/8 1626
2. ? 17/8 1626 - 30/11 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre hersker, der generelt nogen uklarhed omkring regimentets sammensætning, men meget tyder på, at det har bestået af 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer. De 4 kompagnier var:

1. kmp: 1. Obljt Nicolaus de Corvilles kmp: 12/3 1626 - 17/8 1626
2. ?'s kmp: 17/8 1626 - 30/11 1626
2. kmp: Ritm Thomas Homes kmp: 12/3 1626 - 30/11 1626
3. kmp: Ritm Anthoni Langhards kmp: 12/3 1626 - 30/11 1626
4. kmp: Ritm Hans Mullers kmp: 12/3 1626 - 30/11 1626

Dernæst er der en hel del (AxAre1626), der tyder på, at regimentet omkring den 11-14 jun. 1626 er blevet forøget med disse to kompagnier (for noget nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af kompagnierne side 59):

1. kmp: Ritm Hans Albrecht v. Blankenburgs kmp: 14/6 1626 - 30/11 1626
2. kmp: Ritm Curt v. Dalwigs kmp: 11/6 1626 - 30/11 1626

Gen o/inf+art Johan Philip Fuchs livkompagni:**Hvervning:**

Formelt iværksat: 1. nov. 1625, under ledelse af den senere chef for kompagniet ritm Moritz Herman v. Öynhausen (Bestal. Fortegn.; s. 14).

Formelt afsluttet: Man må gå udfra, at det er sket omkring årsskiftet 1625/26 (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 200

Hverveudgifter (Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Anrittgeld:	2.000 rd
Udrustning:	1.700 rd
=====	
I alt:	3.700 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 17. aug. 1626, hvor general Fuchs faldt i slaget ved Lutter am Barenberge. Efter general Fuchs' død blev resterne af kompagniet utvivlsomt indlemmet i Hoffanen (AxAre1627).

Operationsområder:

1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge.

Chef:

Ritm Moritz Herman v. Öynhausen: 1/1 1626 - 17/8 1626

Ritm Wilhelm de Wendt, Herr v. Crassensteins kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i foråret 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, ritm Wilhelm de Wendt, Herr v. Crassenstein (AxAre1626).

Formelt afsluttet: 8. maj 1626, hvor kompagniet blev mønstret for første gang, tilsyneladende ved fuld styrke (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 125(?)

Hverveudgifter (Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Anrittgeld:	1.250 rd
Udrustning:	1.100 rd
=====	
I alt:	2.350 rd

For videre detaljer se side 54 under ob rhingreve Otto Ludwig Wildts arkebusierregiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring 8. maj 1626.

Ritm Bato Ulrich, greve til Stoelbergs kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i foråret 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, ritm Bato Ulrich, greve til Stoelberg (AxAre1626).

Formelt afsluttet: 20/4 1626, hvor kompagniet blev mønstret for første gang (AxAre1627).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 125(?)

Hverveudgifter (Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Anrittgeld:	1.250 rd
Udrustning:	1.100 rd
=====	
I alt:	2.350 rd

For videre detaljer se side 54 under ob rhingreve Otto Ludwig Wildts arkebusierregiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Ritm Carl Sigmund Pelckhower v. Mosswenghs kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i foråret 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, ritm Carl Sigmund Pelckhower v. Mosswengh (AxAre1626).

Formelt afsluttet: 1. jun. 1626, hvor kompagniet blev mønstret for første gang, tilsyneladende ved fuld styrke (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 125(?)

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld:	1.250 rd
Udrustning:	1.100 rd
=====	
I alt:	2.350 rd

For videre detaljer se side 45 under obljt Wulf Heinrich v. Wersabes regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring 1. jun. 1626.

Ritm Curt v. Dalwiqs kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i foråret 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, ritm Curt v. Dalwig (*AxAre1626*).

Formelt afsluttet: Formentlig kort før den 11. jun. 1626 (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 125(?)

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld:	1.250 rd
Udrustning:	1.100 rd
=====	
I alt:	2.350 rd

For videre detaljer se side 56 under obljt Nicolaus de Corvilles arkebusierregiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Ritm Hans Albrecht v. Blanckenbergs kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i foråret 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, ritm Hans Albrecht v. Blanckenberg (*AxAre1626*).

Formelt afsluttet: Formentlig kort før den 14. jun. 1626 (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 125(?)

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld:	1.250 rd
Udrustning:	1.100 rd
=====	
I alt:	2.350 rd

For videre detaljer se side 56 under obljt Nicolaus de Corvilles arkebusierregiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Greve Philip Reinhard til Solms arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. mar. 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet ob greve Philip Reinhard til Solm (*Bestal. Fortegn.*; s. 21f).

Formelt afsluttet: Formentlig omkring den 15. jun. 1626 (*AxAre1626* og *TKIA*; A 96 III: Breve fra greve Philip Reinhard til

Solm).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 600

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Anrittgeld:	6.000 rd
Udrustning:	5.300 rd
=====	
I alt:	11.300 rd

'Aftakkelestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til engang i november nov. 1626, hvor regimentets 5 kompagnier blev indlemmet i greve Philip Reinhard til Solms andet rytterregiment (oprind. obljt pfalzgreve Friedrich v. Birkenfeldts rytterregiment) (*AxAre1627*).

Operationsområder:

1626: Straks fra regimentets oprettelse indgik det i et særligt arme-korps under greve Philip Reinhard greve til Solms kommando. Landgrevskabet Hessen-Kassel. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Philip Reinhard greve til Solm: 15/6 1626 - ?/11 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod af følgende 5 kompagnier på hver 120 arkebusierer:

1. kmp: Ob Philip Reinhard greve til Solms kmp: 15/6 1626 - ?/11 1626
2. kmp: Obljt Ludwig Heyderich v. Kahlenbergs kmp: 15/6 1626 - ?/11 1626
3. kmp: Maj greve v. Wittgensteins kmp: 15/6 1626 - ?/11 1626
4. kmp: Ritm Jostinus Ungefugs kmp: 15/6 1626 - ?/11 1626
5. kmp: Ritm Friedrich Hildebrands kmp: 15/6 1626 - ?/11 1626

(Se også under obljt pfalzgreve Friedrich v. Birkenfeldts rytterregiment side 38).

Genljt o/hæren, administrator til Magdeburg, markgreve Christian Wilhelms arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 27. apr. 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet 'Administratoren til Magdeburg', markgreve Christian Wilhelm (*Bestal. Fortegn.; s. 24*).

Formelt afsluttet: Formentlig i september 1626 (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 500

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I; s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Anrittgeld:	5.000 rd
Udrustning:	4.400 rd
=====	
I alt:	9.400 rd

'Aftakkelestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 10. okt. 1627, hvor de sidste rester af regimentet overgav sig til grev Schlicks tropper ved Nørretranders (*TKIA; A 93 (1627) + Larsen 1896-1901; s. 228*).

Operationsområder:

- 1626: Elb-området omkring Hamburg. Vinteren 1626/27 var regimentet indkvarteret i Haderslev amt (*Kanc. Brevb.* 1627-29; s. 66).
- 1627: Elb-området umiddelbart sydøst for Hamburg. Var indkvarteret ved Beuzenburg, da Tilly gik over Elben i slutningen af juli 1627. Rendsburg. Jylland.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. 'Administratoren til Magdeburg', markgreve Christian Wilhelm:
?/9 1626 - 26/12 1626
2. Ob Ludwig Heyderich v. Kahlenberg (tidl. tjent som obljt i ob Philip Reinhard greve til Solms' arkebusierregiment):
26/12 1626 - 10/10 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre hersker, der megen uklarhed omkring regimentets sammensætning. Oprindeligt synes det dog at have bestået af 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer. De 4 kompagnier var:

1. kmp: 1. ?'s kmp: ?/9 1626 - 26/11 1626
2. Ob Ludwig Heyderich v. Kahlenbergs kmp:
26/12 1626 - 10/10 1627
2. kmp: ?'s kmp: ?/9 1626 - 10/10 1627
3. kmp: Ritm Poul Friedrichs Borchdorfs kmp:
?/9 1626 - 10/10 1627(?)
4. kmp: Ritm Karl Kerebergs kmp: ?/9 1626 - 10/10 1627(?)

Dernæst må regimentet omkring den 1. jan. 1627 være blevet forøget med formentlig 4 kompagnier fra andre af Chr. IV's rytterregimenter. Den 22. jan. 1627 gav kongen ordre til, at regimentet skulle mønstres, og ved denne mønstring viste det sig at være 1.025 rytter stærkt (*Kanc. Brevb.* 1627-29; s. 6-7 og *AxAre1627*). Hvilke og hvor mange kompagnier regimentet blev forstærket med fremgår imidlertid ingen steder i kildematerialet.

Obljt Caspar v. Ohrs regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 6. maj 1626, under ledelse af de senere kompagnichefer i regimentet, ritm Ritm Bojacke v.d. Wenge ritm Wilhelm Albrecht v. Kassenbrock (*Bestal. Fortegn.*; s. 25). To af regimentets i alt 4 kompagnier skulle imidlertid ikke hverves. De blev i stedet afgivet fra obljt Wulf Heinrich v. Wersabes regiment straks ved regimentets oprettelse den 6. maj 1626.

Formelt afsluttet: Formentlig først i september 1626 (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 250

Hverveudgifter (*Egenh. Breve I*; s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld: 2.500 rd

Udrustning: 2.200 rd

=====

I alt: 4.700 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 20. nov. 1626, hvor omkring regimentets kompagnier synes at være blevet indlemmet i genljt o/ryt Johan Norprahts regiment (*GenKommProtokol*; fol. 63 og *TKIA*; A 151: ritm Friedrich Buddes afregning af 12/3 1629).

Operationsområder:

1626: Wiedenbrück. To af regimentets kompagnier deltog formentlig i slaget ved Lutter am Barenberge. Wiedenbrück (sydvest for Bielefeldt). Stifterne Verden og Bremen.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Caspar v. Ohr: 6/5 1626 - 20/11 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre hersker, der megen uklarhed omkring regimentets sammensætning. En del tyder dog på, at det har bestået af disse 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer:

1. kmp:	Obljt Caspar v. Ohrs kmp:	6/5 1626 - 20/11 1626
2. kmp:	1. Ritm Christoffer v. Hodenbergs kmp:	6/5 1626 - 21/10 1626
	2. Ritm Friedrich Buddes kmp:	21/10 1626 - 20/11 1626
3. kmp:	Ritm Wilhelm Albrecht v. Kassenbrocks kmp:	14/9 1626 - 20/11 1626
4. kmp:	Ritm Bojacke v.d. Wenges kmp: ?/? 1626 - 20/11 1626	

Obljt Bendix v. Bremens arkebusierregiment:**Hvervning:**

Formelt iværksat: 1. sep. 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt Bendix v. Bremen (*AxAre1626*).

Formelt afsluttet: 20./21. okt. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang, noget under fuld normeret styrke (*AxAre-1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 500

Hverveudgifter (*AxAre1626*; *Egenh. Breve I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Anrittgeld:	5.000 rd
Udrustning:	4.400 rd
=====	
I alt:	9.400 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 10. okt. 1627, hvor de sidste rester af regimentet overgav sig til grev Schlicks tropper ved Nørretranders (*TKIA*; A 93 (1627) og *Larsen 1896-1901*; s. 228).

Operationsområder:

1626: Bremen Stift.

1627: Brandenburg. Deltog i slaget ved Oldenburg den 13. sep. 1627.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1.	Obljt Bendix v. Bremen:	20/10 1626 - 18/12 1626
2.	Ob hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalen:	18/12 1626 - 10/10 1627

(Den 18. dec. 1626 blev det besluttet, at regimentets 4 arkebusierkompagnier skulle forenes med de 2 arkebusierkompagnier, som hertug Franz Carl selv have påtaget sig at hverve i løbet af 3 måneder. Derved ville de 6 kompagnier komme til at udgøre et "... *complet Regiment Zu pferde ...*", der blev stillet under hertugens kommando (*TKIA*, A 46:2 (18. dec. 1626). Efter alt at dømme lykkedes det dog ikke for hertugen at hverve sine to kompagnier, hvorfor regimentet aldrig kom op på mere end 4 kompagnier).

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod formentlig af disse 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer (AxAre1626 og AxAre1627):

1. kmp:	1. Obljt Bendix v. Bremens kmp:	21/10 1626 - 7/4 1627
	2. Obljt Jacob Scharells kmp:	7/4 1627 - 10/10 1627
2. kmp:	Ritm Jørgen Marschalcks kmp:	20/10 1626 - 10/10 1627
3. kmp:	Ritm Eberhard v.d. Lithens kmp:	20/10 1626 - 10/10 1627
4. kmp:	Ritm Poul Stöwers kmp:	20/10 1626 - 10/10 1627

Ritm Geberhard Schenckens arkebusierkompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 10 sep. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, ritm Geberhard Schencken (*Bestal. Fortegn.*; s. 27 og AxAre1626).

Formelt afsluttet: Formentlig i slutningen af 1626.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 125

Hverveudgifter (AxAre1626; *Egenh. Breve I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Anrittgeld: 1.250 rd

Udrustning: 1.100 rd

=====

I alt: 2.350 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 16. dec. 1627, hvor garnisonen i Wolfenbüttel kapitulerede.

Operationsområder:

1626: Wolfenbüttel.

1627: Wolfenbüttel.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ritm Geberhard Schencken: ?/12 1626 - 16/12 1627

Ritm Ulrich Penz' arkebusierkompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 20. nov. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, ritm Ulrich Penz (AxAre1626).

Formelt afsluttet: Før den 7. apr. 1627 må kompagniet være blevet mønstret for første gang, mindst 60 'heste' stærkt (AxAre1627).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Arkebusierer: 100(?)

Hverveudgifter (AxAre1626; *Egenh. Breve I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Anrittgeld: 1.000 rd

Udrustning: 900 rd

=====

I alt: 1.900 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 16. jun. 1627, hvor Chr. IV gav ordre til, at kompagniet skulle indlemmes i ob Berend v. Hagens rytterregiment (TKIA, A 46:6; Ordre af 16. jun. 1627).

Operationsområder:

1627: ?

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Ritm Ulrich Penz: 20/11 1626 - 7/4 1627
2. Ritm Jörgen Munck: 7/4 1627 - 10/10 1627

(Se også under ob Berend v. Hagens rytterregiment side 43).

Obljt Hans v. Kaldenhoffs arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i slutningen af 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt Hans v. Kaldenhoff.

Formelt afsluttet: Hvervningerne må senest være afsluttet foråret 1627, hvor regimentet skal have talt 600 'heste' (TKIA, A 149).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Formentlig:

Arkebusierer: 600

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvist sættes til

Anrittgeld: 6.000 rd

Udrustning: 5.100 rd

=====

I alt: 11.100 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 24. jul. 1627, hvor regimentet blev 'sprængt' og måtte overgive sig i slaget ved Granau. De overgivne ryttere måtte love ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (Larsen 1896-1901, s. 186-87 samt Opel 1872-94 III, s. 270-71).

Operationsområder:

1626: Slesien og Ungarn(?).

1627: Slesien.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Hans v. Kaldenhoff (taget til fange i slaget ved Granau 24/7 1627):
?/12 1626 - 24/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod formentlig af 6 kompagnier på hver 100 arkebusierer. De 6 kompagnier var (Staatsarchiv Weimar; Reg. H nr. 31, Bl. 35-36):

1. kmp: Obljt Hans v. Kaldenhoffs kmp:

?/12 1626 - 24/7 1627

2. kmp: Maj Magnus Kreutners kmp:

?/12 1626 - 24/7 1627

3. kmp: Ritm ... Reibnitzs kmp:

?/12 1626 - 24/7 1627

4. kmp: Ritm Adam Oderskys kmp:

?/12 1626 - 24/7 1627

5. kmp: Ritm Christoffer v. Bergs kmp:

?/12 1626 - 24/7 1627

6. kmp: Ritm Hans Raditzkys kmp (ritm Raditzky blev taget til fange i slaget ved Granau 24/7 1627):

?/12 1626 - 24/7 1627

Obljt ... v. Vbach, genant Erckens arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i slutningen af 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt ... v. Vbach, genant Ercken.

Formelt afsluttet: Hvervningerne må senest være afsluttet foråret 1627, hvor regimentet skal have talt 400 'heste' (TKIA, A 149).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Formentlig:

Arkebusierer: 600

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvist sættes til

Anrittgeld: 6.000 rd

Udrustning: 5.100 rd

=====

I alt: 11.100 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønsmæssigt sættes til den 1. jul. 1627, hvor de sidste rester af regimentet overgav sig ved Kosel og lovede ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (Larsen 1896-1901, s. 182 samt Opel 1872-1894 III, s. 258).

Operationsområder:

1626: Slesien og Ungarn(?).

1627: Slesien.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt ... v. Vbach, genant Ercken: ?/12 1626 - 1/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod formentlig af 6 kompagnier på hver 100 arkebusierer. De 6 kompagnier var (Staatsarchiv Weimar; Reg. H nr. 31, Bl. 35-36):

1. kmp: Obljt ... v. Vbach, genant Erckens kmp: ?/12 1626 - 1/7 1627

2. kmp: Maj Johan v. Hoff's kmp: ?/12 1626 - 1/7 1627

3. kmp: Ritm Herman Gaull's kmp: ?/12 1626 - 1/7 1627

4. kmp: Ritm Martin Steins kmp: ?/12 1626 - 1/7 1627

5. kmp: Ritm ... Loos kmp (ritm Loo døde i første halvdel af 1627): ?/12 1626 - før 1/7 1627

6. kmp: Ritm ... Sekerkors kmp (ritm Sekerkor døde i første halvdel af 1627): ?/12 1626 - 1/7 1627

(Ritm Jacob Moraw synes at have overtaget enten ritm Loos eller ritm Sekerkors kompagni).

Obljt Daniels arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i slutningen af 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt Daniel.

Formelt afsluttet: Hvervningerne må senest være afsluttet foråret 1627, hvor regimentet skal have talt 200 'heste' (TKIA, A 149).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Formentlig:

Arkebusierer: 500

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvis sættes til	
Anrittgeld:	5.000 rd
Udrustning:	4.250 rd
=====	
I alt:	9.250 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønsomt sættes til den 24. jul. 1627, hvor regimentet blev 'sprængt' og måtte overgive sig i slaget ved Granau. De overgivne ryttere måtte love ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (Larsen 1896-1901, s. 186-87 samt Opel 1872-94 III, s. 270-71).

Operationsområder:

1626: Slesien og Ungarn(?).
1627: Slesien.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Daniel: ?/12 1626 - 29/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod formentlig af 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer. De 4 kompagnier var (Staatsarchiv Weimar; Reg. H nr. 31, Bl. 35-36):

1. kmp: Obljt Daniels kmp under kommando af kptljt Adolf Steiningen: ?/12 1626 - 24/7 1627
2. kmp: Maj Bartholomæus de Massons kmp: ?/12 1626 - 24/7 1627
3. kmp: Ritm Jerich Friedrich, Freiherr v. Limburgs kmp: ?/12 1626 - 24/7 1627
4. kmp: Ritm Herman Dicks kmp: ?/12 1626 - 24/7 1627

Obljt Andreas der Junger, Freiherr v. Kochtiskys arkebusierregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i slutningen af 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt Andreas der Junger, Freiherr v. Kochtisky (RtMesUdgRgsk1628/29 (8. okt. 1628)).

Formelt afsluttet: Hvervningerne må senest være afsluttet foråret 1627, hvor regimentet skal have talt 300 'heste' (TKIA, A 149).

Normeret styrke, der skulle hverves (RtMesUdgRgsk1628/29 (8. okt. 1628)):
Arkebusierer: 500

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvis sættes til	
Anrittgeld:	5.000 rd
Udrustning:	4.250 rd
=====	
I alt:	9.250 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønsomt sættes til den 24. jul. 1627, hvor regimentet blev 'sprængt' og måtte overgive sig i slaget ved Granau. De overgivne ryttere måtte love ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (Larsen 1896-1901, s. 186-87 samt Opel 1872-94 III, s. 270-71).

Operationsområder:

1626: Slesien og Ungarn(?).
1627: Slesien.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Andreas der Junger, Freiherr v. Kochtisky (taget til fange i slaget ved Granau 24/7 1627): ?/12 1626 - 24/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod formentlig af 4 kompagnier på hver 125 arkebusierer. De 4 kompagnier var (Staatsarchiv Weimar; Reg. H nr. 31, Bl. 35-36):

1. kmp:	Obljt Andreas der Junger, Freiherr v. Kochtiskys kmp:	?/12 1626 - 24/7 1627
2. kmp:	Maj ... Santhiors kmp:	?/12 1626 - 24/7 1627
3. kmp:	Ritm ... Kochtiskys kmp:	?/12 1626 - 24/7 1627
4. kmp:	Ritm ... Hoffmanns kmp:	?/12 1626 - 24/7 1627

Obljt Dumenys frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: Formentlig i slutningen af 1626, under ledelse af den senere chef for frifenlinen, obljt Dumeny.

Formelt afsluttet: Hvervningerne må senest være afsluttet foråret 1627, hvor regimentet skal have talt 80 'heste' (TKIA, A 149).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Formentlig:

Arkebusierer: 125

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvist sættes til

Anrittgeld: 1.250 rd

Udrustning: 1.100 rd

=====

I alt: 2.350 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Kan skønsmæssigt sættes til den 24. jul. 1627, hvor kompagniet blev 'sprængt' og måtte overgive sig i slaget ved Granau. De overgivne ryttere måtte love ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (Larsen 1896-1901, s. 186-87 samt Opel 1872-94 III, s. 270-71).

Operationsområder:

1626: Slesien og Ungarn(?).

1627: Slesien.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Daniel: ?/12 1626 - 24/7 1627

Ob hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalens samt N.N.s arkebusierkompagnier:

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. dec. 1626, under ledelse af ob hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalen (Bestal. Fortegn., s. 32f samt TKIA, A 46:2 (18. dec. 1626)).

Formelt afsluttet: Ifølge konceptet til hertug Franz Carls bestalling skulle de to arkebusierkompagnier være færdighvervede indenfor 3 måneder (TKIA, A 46:2 (18. dec. 1626)). Spørgsmålet er imidlertid om, det overhovedet lykkedes for hertug Franz Carl at hverve de to kompagnier. Det er således mit skøn, at hertugens hvervninger slog

fuldkommen fejl.
 Normeret styrke, der skulle hverves:
     Arkebusierer: 250
 Hverveudgifter (TKIA, A 46:2 (18. dec. 1626); AxAre1627; Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):
     Anrittgeld: 3.000 rd
     Udrustning: 2.200 rd
     =====

I alt: 5.200 rd
 (Udrustningen skulle hertug Franz Carl selv skaffe (TKIA, A 46:2 (18. dec. 1626)).
 (Se også under obljt Bendix v. Bremens arkebusierregiment side 62).

Maj Philip Wilhelm, Freiherr v. Kniphausens kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 31. mar. 1627, under ledelse af den senere chef for kompagniet, maj Philip Wilhelm, Freiherr v. Kniphausen (AxAre1627 og Bestal. Fortegn.; s. 39).
 Formelt afsluttet: 20. jul. 1627, hvor kompagniet blev mønstret for første gang 100 'heste' stærkt (AxAre1627).
 Normeret styrke, der skulle hverves:
     Arkebusierer: 100
 Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):
     Anrittgeld: 1.000 rd
     Udrustning: 900 rd
     =====

I alt: 1.900 rd

For videre detaljer se side 38 under ob greve til Ortenburgs regiment (oprind. obljt pfalzgreve Friedrich v. Birkenfeldts regiment), hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring den 20. jul. 1627.

APPENDIKS 1: 2. DEL; 3. AFSNIT:

Fortegnelse over Chr. IV's fodfolksenheder sammensat af lejesoldater under Kejserkrigen; dvs. de af kongens fodfolksenheder, hvis mandskab for størsteparten bestod af hvervede soldater, der var i kongens sold.

Fortegnelsen er så vidt muligt ordnet kronologisk efter det tidspunkt, hvor hvevningen af de pågældende enheder formelt blev sat i værk.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Det kongelige Livregiment:	side 72
Obljt Claus v. Linstows regiment:	side 74
Obljt Philip v. Lippes regiment (Det grønne Regiment):	side 76
Obljt Andreas v. Meyes regiment (Det gule Regiment):	side 78
Obljt Johan Sigmund v. und z. Frenckings regiment:	side 79
Obljt Isaac Cardin v. Limbachs regiment:	side 81
Obljt Marquart Rantzows regiment (Det blå Regiment):	side 83
Ob, senere genmaj o/inf (6/5 1626) Seger Spees regiment:	side 85
Obljt Dietrich v. Görtzs regiment:	side 87
Gen o/inf og art Philip Johan Fuchs' livkompagni under kommando af kpt Innocentius v. Tarschedel auf Melbis:	side 88
Genljt o/hæren, administrator til Magdeburg, markgreve Christian Wilhelms fodfolksregiment:	side 88
Kpt Johan v. Tisickows frifenlin:	side 89
Obljt Franz Jacob Becks regiment:	side 90
Det mecklenburgske Regiment:	side 92
Kpt Robert v. Giffens frifenlin:	side 94
Ob greve Donald MacKayes (skotske) regiment:	side 94
Greve Philip Reinhard til Solms fodfolksregiment:	side 98
Kpt Hans Jacob Strickers 'nye' kompagni:	side 99
Kpt Francis Hammonds (engelske) frifenlin:	side 99
Kpt Alexander Seatons (engelske) frifenlin:	side 100

Genljt o/hæren, administrator til Magdeburg, markgreve Christian Wilhelms 'nye' fodfolksregiment:	side 101
Obljt Jacob Sehesteds regiment (Det holstenske Regiment):	side 102
Kpt Jesper Friis' frifenlin:	side 104
Obljt Joachim v. Hüneckens regiment:	side 104
Ob Henning Ludwig v. Hatzfeldts regiment:	side 106
Kpt Ulrich Babsts kompagni:	side 107
Kpt Anthonio Chucherons kompagni:	side 108
Obljt Franz Jacob Becks 'nye' kompagni:	side 108
Kpt Joachim v. Buchwalds 'nye' kompagni:	side 109
Kpt Jørgen Urups kompagni:	side 109
Kpt Herman Holsteins 'nye' kompagni:	side 110
Obljt Hans Heinrich Griebs 'nye' kompagni:	side 110
Kpt Georg Friedrich v. Hornburgs 'nye' kompagni:	side 111
Kpt Claus v. Holsteins 'nye' kompagni:	side 111
Kpt Johan Heinrich v.d Schweinitzs kompagni:	side 112
Kpt Evert Hellemanns 'nye' kompagni:	side 113
Ob James Sincklar, friherre af Morks (skotske) regiment:	side 113
Obljt Nicolaus Rhors regiment:	side 114
Ob Herr v. Putlitz regiment:	side 115
Ob hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalens regiment: . . .	side 116
Ob Georg v. Ahlefeldts regiment:	side 117
Kpt Friedrich v. Göllitzs kompagni:	side 118
Kpt Ernst v. Maltitzs kompagni:	side 119
Kpt Victorino Samuel Gotzmanns kompagni:	side 119
Kpt Hans v. Döwitzs kompagni:	side 120
Kpt Anthonio Claus de Rasches kompagni:	side 120
Kpt Pile v. Berckfeldts kompagni:	side 121
Obljt Edward v. Pithans kompagni:	side 122
Ob Konrad Kolben v. Wartenbergs kompagni samt N.N's kompagni:	side 122

Kpt Heinrich Heilens kompagni:	side 123
Ob Robert Maxwell, jarlen af Nithsdales (skotske) regiment:	side 124
Ob Alexander Lindsay, lord Spynies (skotske) regiment:	side 125
Ob greve Ludwig af Montgomerys (franske) regiment:	side 127
Ob (og guvenør) Ezechiell Durants regiment i Glückstadt:	side 129
Genvagtmes Balthazar Jacob v. Schlammersdorfs regiment:	side 131
Ob Dumenys (franske) regiment:	side 132
Obljt Patrick Coburns 'nye' kompagni:	side 133
Ob Heinrich Holcks regiment:	side 134
Genvagtmes o/inf Joachim v. Karpizos regiment:	side 135
Ob Georg v. Usslars regiment:	side 136
Kpt Wilhelm de Burchos frifenlin:	side 137
Obljt Fortinieurs (franske) frifenlin:	side 138
Kpt John Lindsays frifenlin:	side 139
Ob Falck Lykkes 'geworbne' frifenlin:	side 139
Obljt Pierre de Lambermonts (franske) frifenlin:	side 140

Det kongelige Livregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. feb. 1625, under ledelse af kongens egne embedsmænd, først og fremmest statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow. Hvervningerne blev altså ikke overdraget til en kommende chef for regimentet (*Bestal. Fortegn.*, s. 3).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet blev mønstret for første gang, ved fuld normeret styrke (*ReHan*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	2.200
Musketerer:	2.200
=====	
I alt (excl. off.):	4.400

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk	
Dansk	(Af danskere blev der dog kun hvervet max. 400 mand til Det kgl. Livkompagni (<i>Kanc. Brevb. 1624-26; s. 347-48</i>)).

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 3; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	4.400 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	11.000 rd
Musketter:	8.800 rd
Trommer:	120 rd
Faner (fähnleins):	500 rd
=====	
I alt:	20.420 rd

'Aftakkestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønsmæssigt sættes den 27. okt. 1627, hvor omkring de sidste rester af regimentet blev indlemmet i genvagtmes Schlammerdorfs regiment (*Kanc. Brevb. 1627-29; s. 216, s. 226 og s. 233-34; RtMesUdg-Rgsk1627/28; TKIA, A 151 samt NiKra1629*). Det kgl. Livkompagni blev dog først aftakket længe efter freden i Lübeck 12. maj 1629, uden at det dog nærmere kan afgøres hvornår.

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds
1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge 17. aug. 1626.
1627: En del af regimentet indgik i markgrevev af Baden-Durlachs arme-korps. Deltog i slaget ved Oldenburg 13. sep. 1627. Fyn.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Thomas Nold: 28/5 1625 - 4/11 1625
2. Ob (og krigskomm) Wilhelm v. Loehausen (taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge 17. aug. 1626):
4/11 1625 - 12/8 1627
3. Ob (og krigskomm) Ezechiclim Durant: 12/8 1627 - 27/10 1627(?)

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Før den gennemgribende reorganisering af Chr. IV's fodfolk den 4. nov. 1625 bestod regimentet efter alt at dømme af 1 kompagni på 400 mand (Det kgl. Livkompagni) samt 19 kompagnier på hver 200 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp:	Det kgl. Livkompagni under kommando af kpt Kaspar Kesseberg:	28/5 1625 - 3/11 1625
2. kmp:	1. Kpt Jens Sehesteds kmp:	28/5 1625 - 11/8 1625
	2. Kpt Adam Kulhasses kmp:	11/8 1625 - 3/11 1625

3. kmp: 1. Kpt Vogn Vognsens kmp: 28/5 1625 - 28/6 1625
2. Kpt Daniel Knorrs kmp: 29/6 1625 - 3/11 1625
4. kmp: Kpt Georg Rohrs kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
5. kmp: Kpt Hartwig Sasses kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
6. kmp: Kpt Hans Hackes kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
7. kmp: Kpt Julius Ernst Klodts kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
8. kmp: Kpt Mogens Willumsens kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
9. kmp: Kpt Heinrich Sincklars kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
10. kmp: Kpt Nicolaus Malchows kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
11. kmp: Kpt Evert Helmersens kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
12. kmp: Kpt Franz Renners kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
13. kmp: Kpt Magnus Alexanders kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
14. kmp: Kpt Jens Bays kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
15. kmp: Kpt Holger Rosenkrantz kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
16. kmp: Kpt Jochim Wormitzs kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
17. kmp: Kpt Heinrich Hambrucks kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
18. kmp: 1. Kpt Jarislaus Wulf v. Steinbachs kmp:
28/5 1625 - 28/6 1625
2. Kpt Franz de Traytorrens' kmp:
29/6 1625 - 3/11 1625
19. kmp: 1. Kpt Konrad Behms kmp: 28/5 1625 - 28/6 1625
2. Kpt Nicolaus Schmidts kmp:
29/6 1625 - 3/11 1625
20. kmp: Kpt Christoffer Penzs kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
- Efter reorganiseringen den 4. nov. 1625 bestod regimentet oprindeligt af 11 kompagnier, nu på hver 300 mand (Det kgl. Livkompagni dog fortsat på 400 mand). De pågældende kompagnier var:
1. kmp: Det kgl. Livkompagni under kommando af:
1. Kpt Kaspar Kesseberg (bliver sidenhen udnævnt til løjnant på Kronborg Slot, at regne fra den 4. okt. 1626 (Kanc. Brevb. 1627-29; s. 72)):
4/11 1625 - 4/10 1626
2. Maj Jens Sehested: 4/10 1626 - 12/8 1627
3. Obljt Heinrich de Batilli:
12/8 1627- ??? 1629(?)
2. kmp: 1. Ob (og krigskomm) Wilhelm v. Loehausens kmp:
4/11 1625 - 17/8 1626
2. Ob (og krigskomm) Wilhelm v. Loehausens kmp under kommando af kptljt Herman Giess:
17/8 1626 - 27/10 1627
3. kmp: Obljt Hans Heinrich Griebes kmp:
4/11 1625 - 17/8 1626
4. kmp: Maj Julius Christian Lex' kmp (oprind. kpt Magnus Willumsens kmp):
4/11 1625 - 27/10 1627
5. kmp: Kpt Christffer Penzs kmp: 4/11 1625 - 27/10 1627
6. kmp: 1. Kpt Daniel Knorrs kmp: 4/11 1625 - 20/10 1627
2. Kpt Kay Sehesteds kmp: 20/10 1627 - 27/10 1627
7. kmp: Kpt Hartwig Sasses kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
8. kmp: Kpt Holger Rosenkrantz kmp (kpt H. Rosenkrantz blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
9. kmp: Kpt Evert Hellemanns kmp (kpt E. Hellemann blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
10. kmp: Kpt Julius Ernst Klodts kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
11. kmp: Kpt Franz de Traytorrens' kmp:
4/11 1625 - 17/8 1626

Som man ser, blev 6 af regimentets i alt 11 kompagnier 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge. Hvorledes og hvornår disse kompagnier blev erstattet, fremgår imidlertid mindre klart af kildematerialet. Umiddelbart efter slaget blev 2 af de 'sprængte' kompagnier erstattet med 2 kompagnier, der tidligere havde været underlagt Det danske Regiment. Mandskabet i disse kompagnier bestod naturligvis først og fremmest af enhedernes egne soldater, men herudover var de formentlig blevet suppleret op med 'tiloversblevne' soldater fra Det danske Regiments øvrige kompagnier, der alle var blevet 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge. De to kompagnier, der blev indlemmet fra Det danske Regiment, var:

1. kmp:	Kpt Heinrich Hess' kmp:	17/8 1626 - 27/10 1627
2. kmp:	Kpt Thomas Christians kmp:	17/8 1626 - 27/10 1627

På samme tid blev 1 af de 'sprængte' kompagnier erstattet med følgende kompagni, der tidligere havde været underlagt obljt Dietrich v. Görtzs regiment:

1. kmp:	Kpt Peter v. Zihlens kmp:	17/8 1626 - 27/10 1627

Herudover blev regimentet forøget med 3 kompagnier, der blev hvervet i løbet af efteråret 1626. (For noget nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af de 3 kompagnier længere fremme). De pågældende kompagnier var:

1. kmp:	Kpt Jørgen Urups kmp:	28/9 1626 - 27/10 1627
2. kmp:	Obljt Hans Heinrich Griebes kmp:	efter 10/9 1626 - 27/10 1627
3. kmp:	Kpt Evert Hellemanns kmp:	efter 27/10 1626 - 27/10 1627

Obljt Claus v. Linstows regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. feb. 1625, under ledelse af kongens egne embedsmænd, først og fremmest statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow. Hvervningerne blev altså ikke overdraget til en kommende chef for regimentet (*Bestal. Fortegn.*, s. 3).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet blev mønstret for første gang, ved fuld normeret styrke. I det mindste 4 af regimentets oprindeligt 12 kompagnier synes dog at have været færdigopstillede allerede medium marts 1625. (*ReHan*; udgift nr. 994ff; *Ausl. Reg.* 1625; fol. 304ff samt Krempe Tøjhus' udgiftsregnskab).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.200
Musketerer:	1.200
=====	
I alt (excl. off.):	2.400

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (Bestal. Fortegn., s. 3; Egenh. Breve. I, s. 453 samt Pub-
RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	2.400 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	6.000 rd
Musketter:	4.800 rd
Trommer:	72 rd
Faner (fähnleins):	300 rd
=====	
I alt:	13.572 rd

'Aftakkestidspunkt':

Den 17. aug. 1627, hvor regimentet blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am
Barenberge.

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds

1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Nicolaus v. Linstow (blev taget til fange i (umiddelbart efter)
slaget ved Lutter am Barenberge): 28/5 1625 - 17/8 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Før den gennemgribende reorganisering af Chr. IV's fodfolk den 4. nov.
1625 bestod regimentet af 12 kompagnier på hver 200 mand. De pågældende
kompagnier var efter alt at dømme:

1. kmp: Kpt Wilhelm v.d. Hudes kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
2. kmp: Kpt Jochim v. Buchwaldts kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
3. kmp: Kpt Daniel v. Buchwaldts kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
4. kmp: Kpt Johan v. Buchwaldts kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
5. kmp: Kpt Jürgen v. Ahlefeldts kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
6. kmp: Kpt Heinrich v. Buchwaldts der Elderes kmp:
28/5 1625 - 3/11 1625
7. kmp: Kpt Heinrich v. Buchwaldts der Jüngerer kmp:
28/5 1625 - 3/11 1625
8. kmp: Kpt Ernst Adolf v. Blanckenbergs kmp:
28/5 1625 - 3/11 1625
9. kmp: 1. Kpt Bartram v. Ahlefeldts kmp:
28/5 1625 - 3/9 1625
2. Kpt Gabriel Rensbergs kmp.:
3/9 1625 - 3/11 1625
10. kmp: Kpt Johan Stemshorns kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
11. kmp: Kpt Dietrich Brocktorfs kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
12. kmp: Kpt Heinrich v. Ahlefeldts kmp:
28/5 1625 - 3/11 1625

Efter reorganiseringen den 4. nov. 1625 bestod regimentet oprindeligt af
10 kompagnier, nu på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Obljt Nicolaus v. Linstows kmp:
4/11 1625 - 17/8 1626
2. kmp: Maj Wulf Putkammers kmp (maj W. Putkammer blev taget til
fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
3. kmp: Kpt Wilhelm v.d. Hudes kmp (kpt W.v.d. Hude blev taget til
fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
4. kmp: Kpt Jochim v. Buchwaldts kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
5. kmp: Kpt Daniel v. Buchwaldts kmp (kpt D.v. Buchwaldt blev taget
til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626

6. kmp: Kpt Johan v. Buchwaldt kmp (kpt. J.v. Buchwaldt blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
7. kmp: Kpt Jürgen v. Ahlefeldts kmp (kpt J.v. Ahlefeldt blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
8. kmp: Kpt Heinrich v. Buchwaldt der Elderes kmp:
4/11 1625 - 17/8 1626
9. kmp: Kpt Heinrich v. Buchwaldt der Jüngerer kmp:
4/11 1625 - 17/8 1626
10. kmp: Kpt Ernst Adolf v. Blanckenbergs kmp (kpt E.A.v. Blanckenberg blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626

Obljt Philip v. Lippes regiment (Det grønne Regiment):

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. feb. 1625, under ledelse af kongens egne embedsmænd, først og fremmest statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow. Hvervningerne blev altså ikke overdraget til en kommende chef for regimentet (*Bestal. Fortegn.*, s. 3).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet blev mønstret for første gang, ved nogenlunde fuld normeret styrke. I det mindste 2 af regimentets oprindeligt 12 kompagnier synes dog at have været færdigopstillede allerede medium marts 1625. (*Ausl. Reg. 1625; fol. 304ff samt Krempe Tøjhus' udgiftsregnskab*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.200
Musketerer:	1.200
=====	
I alt (excl. off.):	2.400

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 3; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Laufgeld:	2.400 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	6.000 rd
Musketter:	4.800 rd
Trommer:	72 rd
Faner (fähnleins):	300 rd
=====	
I alt:	13.572 rd

'Aftakkestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønmæssigt sættes til den 1. jul. 1627, hvor de sidste rester af regimentet overgav sig ved Kosel og lovede ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (*Larsen 1896-1901*, s. 182 samt *Opel 1872-94 II*, s. 258).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds. Hannover
1626: Hannover. Slesien. Regimentet indgik i Det slesiske Armekorps, straks fra armekorpsets oprettelse den 26. jun. 1626.
1627: Slesien

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Philip v. Lippe (døde i begyndelsen af 1626):
28/5 1625 - 24/3 1626
2. Obljt Thomas Sigmund Schlammersdorf: 24/3 1626 - 29/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Kildematerialet giver desværre kun sporadiske og ufuldstændige oplysninger om regimentets sammensætning. Det må dog stå fast, at regimentet bestod af 12 kompagnier på hver 200 mand før den gennemgribende reorganisering af Chr. IV's fodfolk den 4. nov. 1625. Hvilke de pågældende kompagnier var, er det imidlertid vanskeligt at afgøre med sikkerhed, men det drejede sig efter alt at dømme om følgende:

1. kmp: Kpt Nicolaus Christians kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
2. kmp: Kpt Herman Richter v. Lawenburgs kmp:
28/5 1625 - 3/11 1625
3. kmp: Kpt Jens Vognsens kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
4. kmp: Kpt Hildebrand v. Einsiedels kmp:
28/5 1625 - 3/11 1625
5. kmp: Kpt Claus Lützows kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
6. kmp: Kpt Hartwich Lützows kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
7. kmp: Kpt Lucas Seidenfadens kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
8. kmp: Kpt Wulf Balthazar Meyers kmp:
28/5 1625 - 3/11 1625
9. kmp: 1. Kpt Konrad Behms kmp: 28/5 1625 - 28/6 1625
2. Kpt Georg Grays kmp: 29/6 1625 - 3/11 1625
10. kmp: Kpt Heinrich Clüwers kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
11. kmp: Kpt Sigmund Protzs kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
12. kmp: Kpt Ludwig Giss' kmp: efter 17/7 1625 - 3/11 1625

Efter reorganiseringen den 4. nov. 1625 bestod regimentet af 10 kompagnier, nu på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: 1. Obljt Philip v. Lippes kmp:
4/11 1625 - 24/3 1626
2. Obljt Thomas Sigmund v. Schlammersdorfs kmp:
24/3 1626 - 29/7 1627
2. kmp: Maj Rickleben v. Leierens kmp:
4/11 1625 - ??? ?
3. kmp: Kpt, senere (?? ?) maj Sigmund Protzs kmp:
4/11 1625 - 29/7 1627
4. kmp: 1. Kpt Claus Lützows kmp: 4/11 1625 - efter 26/6 1626
2. Kpt ... Saltzbrims kmp: efter 26/6 1626 - 29/7 1627
5. kmp: 1. Kpt Hartwich Lützows kmp:
4/11 1625 - efter 27/2 1626
2. Kpt ... Saborsky' kmp: efter 27/2 1626 - 29/7 1627
6. kmp: Kpt Wulf Balthazar Meyers kmp:
4/11 1625 - 29/7 1627
7. kmp: 1. Enten kpt Heinrich Clüwers eller kpt Jens Vognsens kmp: 4/11 1625 - 7/1 1626
2. Kpt Michel Spiess' kmp: 7/1 1626 - 29/7 1627
8. kmp: 1. Enten kpt Heinrich Clüwers eller kpt Jens Vognsens kmp: 4/11 1625 - før 27/2 1626
2. Kpt Johan Mohrs kmp: før 27/2 1626 - 29/7 1627
9. kmp: Kpt Ludwig Giss' kmp: 4/11 1625 - 29/7 1627
10. kmp: Kpt Georg Grays kmp: 4/11 1625 - 29/7 1627

Obljt Andreas v. Meyes regiment (Det gule Regiment):

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. feb. 1625, under ledelse af kongens egne embedsmænd, først og fremmest statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow. Hvervningerne blev altså ikke overdraget til en kommende chef for regimentet (*Bestal. Fortegn.*, s. 3).

Formelt afsluttet: 28. maj 1625, hvor regimentet blev mønstret for første gang, ved fuld normeret styrke. (*ReHan*; udgift nr. 1087-90 samt *SiFri*; udgift nr.: 337f).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.200
Musketerer:	1.200
=====	
I alt (excl. off.):	2.400

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 3; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	2.400 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	6.000 rd
Musketter:	4.800 rd
Trommer:	72 rd
Faner (fähnleins):	300 rd
=====	
I alt:	13.572 rd

'Aftakkestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønsmæssigt sættes til den 1. jul. 1627, hvor de sidste rester af regimentet overgav sig ved Kosel og lovede ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (*Larsen 1896-1901*, s. 182 samt *Opel 1872-94 II*, s. 258).

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds.

1626: Altmark. Slesien. På nær 2 kompagnier og dele af et tredje indgik regimentet i Det slesiske Armeekorps, straks fra arme-korpsets oprettelse den 26. jun. 1626. De tilbageblevne enheder - dvs. kpt Ernst v. Maltitzs, kpt Georg Volckmanns og dele af kpt Claus v. Holsteins kompagni - deltog i slaget ved Lutter am Barenberge, hvor de blev 'sprængt' (*TKIA; A 46,4* (Kgl. ordinans af 1. aug. 1626 til genljt o/ryt Johan Norpraht) samt *AxAre1626*).

1627: Slesien

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Andreas v. Meye:	28/5 1625 - 3/11 1625
2. Obljt Johan Riesen:	4/11 1625 - 29/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Før den gennemgribende reorganisering af Chr. IV's fodfolk, den 4. nov. 1625, bestod regimentet af 12 kompagnier på hver 200 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp:	Kpt Daniel v. Hopsteins kmp:	28/5 1625 - 3/11 1625
2. kmp:	Kpt Enno Wilhelm v. Kniphausens kmp:	
		28/5 1625 - 3/11 1625
3. kmp:	Kpt Ernst Maltitzs kmp:	28/5 1625 - 3/11 1625
4. kmp:	Kpt Claus v. Holsteins kmp:	28/5 1625 - 3/11 1625
5. kmp:	Kpt Moritz v. Sangerhausens kmp:	
		28/5 1625 - 3/11 1625

- 6. kmp: Kpt Georg Philip v. Rustorfs kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
- 7. kmp: Kpt Bernhard Ludolf v. Bennigs kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
- 8. kmp: Kpt Zacharias v. Fingerlings kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
- 9. kmp: Kpt Georg Volckmanns kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
- 10. kmp: Kpt Arend Ockelmanns kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
- 11. kmp: Kpt Timothee v. Pichtens kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625
- 12. kmp: Kpt Johan Tiessens kmp: 28/5 1625 - 3/11 1625

Efter reorganiseringen den 4. nov. 1625 bestod regimentet af 9 kompagnier på hver 300 mand. Desværre giver kildematerialet dog kun sporadiske og ufuldstændige oplysninger om hvilke, de 9 kompagnier var, men der var efter alt at dømme tale om følgende:

- 1. kmp: Obljt Johan Riesen kmp (oprind. kpt Daniel v. Hopsteins kmp): 4/11 1625 - 29/7 1627
- 2. kmp: Maj Jarislaus Wulf v. Steinbachs kmp (oprind. kpt Enno Wilhelm v. Kniphausens kmp): 4/11 1625 - ??? ?
- 3. kmp: Kpt Ernst Maltitzs kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
- 4. kmp: 1. Kpt Claus v. Holsteins kmp: 4/11 1625 - efter 17/8 1626
- 2. Kpt Christian v. Ellens kmp: efter 17/8 1626 - 12/6 1627
- 5. kmp: Kpt, senere maj (?? ?) Moritz v. Sangerhausens kmp: 4/11 1625 - 12/6 1627
- 6. kmp: Kpt Georg Philip v. Rustorfs kmp: 4/11 1625 - 29/7 1627
- 7. kmp: 1. Kpt Bernhard Ludolf v. Bennigs kmp (kpt B.L.v. Bennig døde under togtet til Slesien): 4/11 1625 - efter 26/6 1626
- 2. Kpt Detlef v. Bellins kmp: efter 26/6 1626 - 29/7 1627
- 8. kmp: Kpt Zacharias v. Fingerlings kmp: 4/11 1625 - 12/6 1627
- 9. kmp: Kpt Georg Volckmanns kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626

Under togtet til Slesien blev der tilsyneladende hvervet yderligere 2 kompagnier til regimentet, måske som en slags erstatning for de kompagnier, der blev efterladt ved regimentets afmarch til Slesien i juni 1626. De to kompagnier var (Staatsarchiv Weimar: Reg. H, nr. 31; fol. 35-36):

- 1. kmp: Kpt Hans v. Gersdorfs kmp: ??? - 29/7 1627
- 2. kmp: Kpt ... Schirns kmp: ??? - 29/7 1627

Obljt Johan Sigmund v. und z. Frenckings regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Fremgår ikke helt klart, men beslutningen om at lade regimentet hverve må være truffet efter, de første hvervninger blev indledt den 18. feb. 1625 og før, hærens første generalmønstring den 28. maj 1625. Den overordnede ledelse af hvervningerne overlod kongen til sine egne embedsmænd, vel først og fremmest statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow. Hvervningerne blev altså ikke overdraget til en kommende chef for regimentet (*Bestal. Fortegn.*, s. 3 samt s. 7).

Formelt afsluttet: Selvom regimentet blev opstillet løbende i de første par måneder af krigen, kan hvervningerne skønsmæssigt betragtes som afsluttet den 29. jun. 1625, hvor regimentets chef blev udnævnt (*Bestal. Fortegn.*, s. 7; *Krempe Tøjhus' udgiftsregnskab samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 6, fol. 231*)

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.200
Musketerer:	1.200
=====	
I alt (excl. off.):	2.400

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 3 og 8; *Egenh. Breve. I, s. 453* samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	2.400 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	6.000 rd
Musketter:	4.800 rd
Trommer:	72 rd
Faner (fähnleins):	300 rd
=====	
I alt:	13.572 rd

'Aftakkestidspunkt':

Den 17. aug. 1626, hvor regimentet blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge.

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds.

1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Johan Sigismund v. und z. Frencking (blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge): 29/6 1625 - 17/8 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Selvom kildematerialet desværre kun indeholder yderst få oplysninger om regimentets sammensætning før den gennemgribende reorganisering af Chr. IV's fodfolk, den 4. nov. 1625, synes det sikkert, at regimentet oprindeligt bestod af 12 kompagnier på hver 200 mand. Hvilke de pågældende kompagnier var, er det imidlertid særdeles vanskeligt at afgøre, men det drejede formentlig om følgende:

1. kmp:	Kpt Edward v. Sigtens kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
2. kmp:	Kpt Hans v. Südows kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
3. kmp:	Kpt Lyder v. Stralendorfs kmp:	28/5 1625 - 3/11 1625
4. kmp:	Kpt Jacob v. Senus' kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
5. kmp:	Kpt Martin Günthers kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
6. kmp:	Kpt Joachim v. Weihs kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
7. kmp:	Kpt Rahtslaw Misytshecks kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
8. kmp:	Kpt Hans Ernst v. Maltitzs kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
9. kmp:	Kpt Friedrich Statlenders kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
10. kmp:	Kpt Anthon Claus de Raschs kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
11. kmp:	Kpt David Russells kmp:	29/6 1625 - 3/11 1625
12. kmp:	Kpt Jacob Uckermanns kmp:	14/6 1625 - 3/11 1625

Efter reorganiseringen den 4. nov. 1625 bestod regimentet af 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Obljt Johan Sigmund v. und z. Frenckings kmp:
4/11 1625 - 17/8 1626
2. kmp: 1. Maj Simon Buttlers kmp (maj Simon Buttler døde før slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - ??? ?
2. ?, men muligvis kpt Jacob Uckermann's kmp (kpt Jacob Uckermann blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
??? - 17/8 1626
3. kmp: Kpt Edward v. Sigtens kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
4. kmp: Kpt Hans v. Südows kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
5. kmp: Kpt Lyder v. Stralendorfs kmp (kpt L.v. Stralendorf blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
6. kmp: Kpt Jacob v. Senus' kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
7. kmp: Kpt Martin Günthers kmp (kpt M. Günther blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
8. kmp: Kpt Joachim v. Weihs kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626
9. kmp: Kpt, senere maj (?? ?) Rahtslaw Misytschecks kmp (maj R. Misytscheck blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626
10. kmp: Kpt Hans Ernst v. Maltitzs kmp (kpt H.E.v. Maltitz blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):
4/11 1625 - 17/8 1626

Obljt Isaac Cardin v. Limbachs regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Fremgår ikke helt klart, men beslutningen om at lade regimentet hverve må være truffet kort efter hærens første generalmønstring den 28. maj 1625. Den overordnede ledelse af hvervningerne overlod kongen til sine egne embedsmænd. Hvervningerne blev altså ikke overdraget til en kommende chef for regimentet (*Bestal. Fortegn.*, s. 7-8 samt *ReHan*; udgift nr. 630ff).

Formelt afsluttet: Selvom regimentet blev opstillet løbende i de første par måneder af krigen, kan hvervningerne skønsmæssigt betragtes som afsluttet den 16. jul. 1625, hvor regimentets chef blev udnævnt (*Bestal. Fortegn.*, s. 7; *Krempe Tøjhus' udgiftsregnskab* samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 6, fol. 231*)

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 3.000 mand, som formentlig skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 1.100

Musketerer: 1.900

=====

I alt (excl. off.): 3.000

(Da det var meningen, at regimentet skulle udgøre garnisonen i Nienburg og Stoltenau, skulle i hvert fald 4 af regimentets kompagnier bestod af lutter musketerer (*ReHan*, udgift nr. 630-33).

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (Bestal. Fortegn., s. 8; Egenh. Breve. I, s. 453 samt Pub-
RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	3.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	5.500 rd
Musketter:	7.600 rd
Trommer:	90 rd
Faner (fähnleins):	375 rd
=====	
I alt:	16.565 rd

'Aftakkestidspunkt':

14. nov. 1627, hvor Nienburg overgav sig (TKIA, A 151: afregning af 29.
okt. 1629 med fænrik Hans Frederich Springefeldt). I løbet af december
1627 indfandt resterne af regimentet sig i Glückstadt, hvor de blev ind-
lemmet i ob Durants regiment (WuGabUdg).

Operationsområder:

1625: Straks fra regimentets oprettelse udgjorde det den faste garni-
son i Nienburg og Stoltenau.

1626: Nienburg og Stoltenau. 3 af regimentets kompagnier deltog i sla-
get ved Lutter am Barenberge (TKIA; A 46,4 (Kgl. ordinans af 1.
aug. 1626 til genljt o/ryt Johan Norpraht) samt AxAre1626).

1627: Nienburg og Stoltenau. Efter at Nienburg blev overgivet til Til-
ly den 14. nov. 1627, afmarchede resterne af regimentet mod Hol-
stein, hvor de i slutningen af 1627 ankom de til Glückstadt. Her
blev de indlagt og samlet i vistnok 3 kompagnier, som blev ind-
lemmet i ob (og guvenør) Durants regiment.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Isaac Cardin v. Limbach: 16/7 1625 - 14/11 1627
2. Ingen egentlig chef: 14/11 1627 - ?/12 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Før den gennemgribende reorganisering af Chr. IV's fodfolk, den 4. nov.
1625, bestod regimentet af 15 kompagnier på hver 200 mand, hvoraf mindst 4
bestod af lutter musketerer. De 15 kompagnier var:

1. kmp: Kpt Hans Quernheims kmp: 16/7 1625 - 3/11 1625
2. kmp: Kpt Johan Schnells kmp: 16/7 1625 - 3/11 1625
3. kmp: Kpt Georg Adam, Freiherr v. Trautushs kmp:
16/7 1625 - 3/11 1625
4. kmp: Kpt Adam, Freiherr v. Hodiegowas kmp:
16/7 1625 - 3/11 1625
5. kmp: Kpt Moritz v. Dömitzs kmp: 4/6 1625 - 3/11 1625
6. kmp: 1. Kpt Heinrich Pless' kmp (kpt H. Pless blev hængt,
fordi Chr. IV fandt ham medansvarlig for fæstnin-
gen Stoltenaus overgivelse til Tilly):
14/6 1625 - ?/? 1625
2. Kpt Georg Philip Fincks kmp:
?/? 1625 - 3/11 1625
7. kmp: Kpt Philip Sprintzs kmp: 29/6 1625 - 3/11 1625
8. kmp: Kpt Johan Kochs kmp: 16/7 1625 - 3/11 1625
9. kmp: 1. Kpt Abraham Bering Nielsens kmp (kpt A.B. Nielsen
blev hængt, fordi Chr. IV fandt ham medansvarlig
for fæstningen Stoltenaus overgivelse til Tilly):
28/5 1625 - ?/? ?
2. Kpt Heinrich Klingers kmp:
?/? ? - 3/11 1625
10. kmp: Kpt Hans Meyrans kmp: 16/7 1625 - 3/11 1625
11. kmp: Kpt Niels Rosenkrantz kmp: 16/7 1625 - 3/11 1625
12. kmp: Kpt Curt Bedkens kmp: 16/7 1625 - 3/11 1625
13. kmp: Kpt Michel Spiess kmp: 16/7 1625 - 3/11 1625

14. kmp: Kpt Archibald Carmichells kmp:

16/7 1625 - 3/11 1625

15. kmp: Kpt Hans Pillhacks kmp:

16/7 1625 - 3/11 1625

Desværre indeholder kildematerialet kun sporadiske og ufuldstændige oplysninger om regimentets sammensætning i perioden fra hærens reorganisering den 4. nov. 1625 og frem til Nienburgs kapitulation den 14. nov. 1627. Det må dog stå fast, at regimentet blev reorganiseret den 4. nov. 1625 efter de samme retningslinjer som kongens øvrige fodfolksregimenter, dvs. at resterne af regimentets oprindeligt 15 kompagnier på hver 200 mand blev 'reformeret' til 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Obljt, senere ob (?? ?) Isaac Cardin v. Limbachs kmp (oprind. kpt Hans Quernheims kmp):

4/11 1625 - 14/11 1627

2. kmp: Maj Fritz v. Pawenheims kmp (oprind. kpt Johan Schnells kmp):

4/11 1625 - 14/11 1627

3. kmp: Kpt Georg Adam, Freiherr v. Trautushs kmp:

4/11 1625 - ??/? ?

4. kmp: Kpt Adam, Freiherr v. Hodiegowas kmp (kpt A., Freiherr v. Hodiegowa blev taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberge):

4/11 1625 - 17/8 1626

5. kmp: Kpt Moritz v. Dömitzs kmp: 4/6 1625 - 14/11 1627

6. kmp: Kpt Georg Philip Fincks kmp: 4/11 1625 - ??/? ?

7. kmp: Kpt Philip Sprintzs kmp: 4/11 1625 - 14/11 1627

8. kmp: Kpt Johan Kochs kmp: 4/11 1625 - ??/? ?

9. kmp: Kpt Heinrich Klingers kmp: 4/11 1625 - 17/8 1626

10. kmp: Kpt Hans Meyrans kmp: 4/11 1625 - ??/? ?

Hvilke chefskifter og hvilke hvervninger, der blev foretaget, mens regimentet udgjorde Nienburgs faste garnison, giver kildematerialet beklageligvis ikke mulighed for at afgøre. Men ved regimentets ankomst til Glückstadt omkring årsskiftet 1627/28 havde det tilsyneladende følgende sammensætning (*WuGAbUdg*):

1. kmp: Ob Isaac Cardin v. Limbachs kmp

2. kmp: Maj Fritz v. Pawenheims kmp

3. kmp: Kpt Philip Sprintzs kmp

4. kmp: Kpt Moritz v. Dömitzs kmp

5. kmp: Kpt Hans Christof Stübenfalls kmp

6. kmp: Kpt Daniel Cardin v. Limbachs kmp

7. kmp: Kpt Friedrich v. Zabeltitzs kmp

8. kmp: Kpt Eggebrecht v. Maltzburgs kmp

9. kmp: Kpt Godtfried v.d. Mühlens kmp

10. kmp: Kpt Wilhelm Lichnowskys kmp

11. kmp: Kpt Adam v. Rosenfeldts kmp

Obljt Marquart Rantzows regiment (Det blå Regiment):

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. aug. 1625, under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt Marquart Rantzow (*Bestal. Fortegn.*, s. 7 samt *ReHan*; udgift nr. 543 og 645).

Formelt afsluttet: 30. okt. 1625, hvor regimentet blev mønstret for første gang, formentlig ved nogenlunde fuld normeret styrke (*Mil. Rgsk.*, IIb, nr. 23 (Brev af 19. maj 1627 fra Marquart Rantzow) samt *ReHan*; udgift nr. 1096-1105).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Fremgår ikke helt klart af kildematerialet, men
der var efter alt at dømme tale om:

Pikenerer: 1.500
Musketerer: 1.500
=====

I alt (excl. off.): 3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (*Egenh. Breve. I, s. 453; PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456; ReHan, udgift nr. 645 samt endelig AxAre1626*):

Laufgeld: (formentlig) 6.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 7.500 rd

Musketter: 6.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd
=====

I alt: 19.810 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønmæssigt sættes til den 20. maj 1628, hvor de sidste rester af regimentet blev indlemmet i ob Heinrich Holcks regiment.

Operationsområder:

1625: Den nedersachsiske Kreds.

1626: Slesien. Regimentet indgik i Det slesiske Armekorps, straks fra armekorpsets oprettelse den 26. jun. 1626.

1627: Slesien. Den 20. jul. 1627 overgav regimentet sig i Troppau og lovede ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (*Larsen 1896-1901, s. 182-84*). København. Kerteminde, senere Møn.

1628: København og Møn.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Marquart Rantzow: 30/10 1625 - 1/4 1628

2. Ingen egentlig chef: 1/4 1628 - 20/5 1628

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Selvom kildematerialet kun indeholder mangelfulde oplysninger om regimentets sammensætning, tyder en hel del på, at det oprindeligt bestod af i alt 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: 1. Obljt Marquart Rantzows kmp under kommando af kptljt Samuel Hellemann (147 soldater fra kompagniet fulgte med ob Rantzows, dengang han omkr. 22. mar. 1628 afrejste til Glückstadt, hvor han skulle være guvenør):

30/10 1625 - omkr. 22/3 1628

2. kmp: 2. Kpt Hans Petersens kmp: omkr. 22/3 1628 - 20/5 1628

2. kmp: 1. Maj Heinrich Sincklars kmp:

30/10 1625 - efter 3/2 1626

2. kmp: 2. Maj Johan Trost v. Tiefenthals kmp:

før 26/6 1626 - 29/7 1629(?)

3. kmp: Kpt Burchart Claus v. Halterstedts kmp:

30/10 1625 - 29/7 1629(?)

4. kmp: Kpt Georg Sobihards kmp:

30/10 1625 - 29/7 1629(?)

5. kmp: Kpt Joachim Ernst Krakows kmp:

30/10 1625 - 29/7 1629(?)

6. kmp:	1.	Kpt Johan v. Smalenbergs kmp:	30/10 1625 - efter 26/6 1626
	2.	Kpt Hans Georg v. Stickers kmp:	efter 26/6 1626 - 29/7 1629- (?)
7. kmp:	1.	Kpt Asmus Platos kmp:	30/10 1625 - efter 3/2 1626
	2.	Kpt Arend v. Meppels kmp:	før 26/6 1626 - 29/7 1629(?)
8. kmp:		Kpt Henning Luttermanns kmp:	30/10 1625 - 20/5 1628
9. kmp:	1.	Kpt Henning Wittens kmp:	30/10 1625 - efter 3/2 1626
	2.	Kpt Jochim Worms kmp:	før 26/6 1626 - 29/7 1629(?)
10. kmp:		Kpt Hans Hugos kmp:	25/3 1626 - 29/7 1629(?)

Ob, senere genmaj o/inf (6/5 1626) Seger Spees regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 5. okt. 1625, under ledelse af den senere 'fungerende' chef for regimentet, kptmaj - senere obljt - Johan v. Loo (*Bestal. Fortegn.*, s. 13 samt *ReHan*; udgift nr. 647).

Formelt afsluttet: Det er vanskeligt at afgøre præcis hvornår, hvervningerne formelt set blev afsluttet. Regimentets kompagnier blev nemlig opstillet, dvs. mønstret for første gang efterhånden som de nåede op på en rimelig styrke. Som det fremgår nedenfor (se under 'sammensætning'), var de 4 første af regimentets kompagnier færdighvervede i slutningen af januar 1626, mens de sidste først synes at have været færdighvervede omkring maj måned (*AxAre1626* samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 7, fol. 78*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (*ReHan*, udgift nr. 647; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	6.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	19.810 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Den 16. dec. 1627, dvs. umiddelbart efter, at garnisonen i Wolfenbüttel havde kapituleret, hvorved de sidste rester af regimentet i realiteten blev opløst (*TKIA; A 151*: afregning af 2. jan. 1628 med gefreiter og senere gefreiterkorporal Lorentz Knutzenn).

Operationsområder:

1626: Indgik i hertug Christian den Yngres armekorps. Göttingen. 3 eller 4 af regimentets kompagnier deltog i slaget ved Lutter am Barenberge (*TKIA; A 46,4* (Kgl. ordinans af 1. aug. 1626 til gen-

ljt o/ryt Johan Norpraht) samt AxAre1626). Efter slaget ved Lutter am Barenberge blev regimentet indlagt i Wolfenbüttel, hvor det udgjorde fæstningens faste garnison indtil byens kapitulation 16. dec. 1627.

1627: Wolfenbüttel.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Ob, senere (6/5 1626) genmaj o/inf Seger Spee (faldt ved Hoya den 7. nov. 1626): 5/10 1626 - 7/11 1626
2. Obljt Johan v. Loo: 7/11 1626 - 16/12 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre er det ikke muligt at foretage en fyldestgørende rekonstruktion af regimentets sammensætning på grundlag af det foreliggende kildemateriale.

Oprindeligt var det planen, at regimentet skulle bestod af 10 kompagnier på hver 300 mand, og så vidt jeg kan se, lykkedes det faktisk også at få hvervet så mange kompagnier forud for slaget ved Lutter am Barenberge. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Ob, senere genmaj o/inf Seger Spees kmp under kommand af obljt Johan v. Loo: 30/1 1626 - 17/8 1626
2. kmp: Maj David Lönnies' kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
3. kmp: Kpt Wulf Ernst v. Güntherrahths kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
4. kmp: Kpt Anthoni Metzradts kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
5. kmp: Kpt Georg Wulf v. Wildensteins kmp: 2/4 1626 - 17/8 1626
6. kmp: Kpt Friedrich v. Zabeltitzs kmp: 2/4 1626 - 17/8 1626
7. kmp: Kpt Georg Bernhard Gerickens kmp: 26/4 1626 - 17/8 1626
8. kmp: Kpt Botte Friedrich v. Rehderens kmp: 29/4 1626 - 17/8 1626
9. kmp: Kpt Konrad Hillebrands kmp: omkr. 15/5 1626 - 17/8 1626
10. kmp: Kpt ... Reitzkochs kmp: omkr. 15/5 1626 - 17/8 1626

Herudover blev regimentet formentlig forøget med et kompagni; hvornår er usikkert, men det må være sket mellem den 29. apr. og den 15. maj 1626 (AxAre1626 samt TKIA; A 46,4 (Kgl. ordinans af 1. aug. 1626 til genljt o/ryt Johan Norpraht)). Det pågældende kompagni var (for noget nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang kompagniet længere fremme):

1. kmp: Kpt Hans Jacob Strickers kmp (kpt H.J. Stricker havde tidligere ført kommando over et kompagnierne i obljt Görtzs regiment): omkr. 1/5 1626 - 17/8 1626

Hvilken sammensætning regimentet havde, mens det udgjorde den faste garnison i fæstningen 'Wolfenbüttel', dvs. i perioden fra slaget ved Lutter am Barenberge og frem til fæstningens kapitulation godt 16 måneder senere, fremgår ingen steder. Så meget synes dog sikkert, at en del af regimentets oprindelige kompagnier blev afgivet til andre regimenter umiddelbart efter slaget ved Lutter am Barenberge, hvorimod regimentet - omvendt - blevet forstærket med et par kompagnier fra obljt Görtzs regiment, hvilket regiment var blevet 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge.

Selvom det altså ikke er muligt at rekonstruere regimentets sammensætning under garnisoneringen i Wolfenbüttel, kan det med al rimelighed slås fast, at dets faktiske styrke dengang lå på et sted mellem 2/3 til 1/2 af regimentets oprindelige, normative styrke på 3.000 mand. Ifølge den engelske gesandt, Robert Anstruthers indberetninger til England talte regimentet således ca. 2.000 mand såvel i marts som i august måned 1627 (*PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8; fol. 61 og fol. 244^b*), og i sin minutiøse monografi om bl.a. Kejserkrigen, angiver den tyske historiker, Jul. O. Opel, på grundlag af katolske kilder regimentets styrke til henholdsvis 2.500

mand - fordelt på tilsammen 11 kompagnier - i september 1627, 1.800 mand i begyndelsen af oktober 1627 og endelig 1.500 ved fæstningens kapitulation i december 1627 (*Opel 1872-94 II; s. 353 og 361*).

Obljt Dietrich v. Görtzs regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 5. okt. 1625, under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt Dietrich v. Görtz (*Bestal. Fortegn., s. 13 samt ReHan; udgift nr. 646*).

Formelt afsluttet: 30. jan. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (*ReHan, udgift nr. 646; Egenh. Breve. I, s. 453 samt Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	6.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	19.810 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

17. aug. 1626, hvor regimentet blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge (*Mil. Rgsk., I Ib, nr. 23*).

Operationsområder:

1626: Indgik i hertug Christian den Yngres armekorps. Stoltenau, Hornburg og Helmstadt. Deltog (med 8 kompagnier) i slaget ved Lutter am Barenberge (*TKIA; A 46,4 (Kgl. ordinans af 1. aug. 1626 til genljt o/ryt Johan Norpraht) samt AxAre1626*).

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Dietrich v. Görtz (hårdt såret og taget til fange i slaget ved Lutter am Barenberg): 5/10 1626 - 17/8 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod af 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Obljt Dietrich v. Görtzs kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
2. kmp: Maj Henning v. Görtzs kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
3. kmp: Kpt Jost Heindrich v. Mitzkefalls kmp:
30/1 1626 - 17/8 1626
4. kmp: 1. Kpt ... Pangerwitzs kmp: 30/1 1626 - før 12/4 1626
2. Kpt Niels Kruses kmp: før 12/4 1626 - 17/8 1626
5. kmp: Kpt Franz Krussenbechs kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
6. kmp: Kpt Dietrich v. Wittmunds kmp:
30/1 1626 - 17/8 1626
7. kmp: 1. Kpt Hans Jacob Strickers kmp:
30/1 1626 - efter 29/4 1626
2. Kpt Peter v. Zihlens kmp:
før 15/5 1626 - 17/8 1626

8. kmp: Kpt Georg Friedrich v. Hornburgs kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
 9. kmp: Kpt David Mörsers kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
 10. kmp: Kpt Nicolaus Pfannenkuchs kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626

Gen o/inf og art Philip Johan Fuchs' livkompagni under kommando af kpt Innocentius v. Tarschedel auf Melbis:

Hvervning:

Formelt iværksat: 5. okt. 1625, under ledelse af den senere chef for kompagniet, kpt Innocentius v. Tarschedel auf Melbis (*ReHan*; udgift nr. 648).

Formelt afsluttet: 23. feb. 1626, hvor kompagniet synes at være blevet mønstret for første gang (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 300 mand, der formentlig skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 150

Musketerer: 150

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (*ReHan*, udgift nr. 648; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Laufgeld: 600 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

2 tromme: 6 rd

1 fane: 25 rd

=====

I alt: 1.981 rd

'Aftakkestidspunkt':

17. aug. 1626, hvor kompagniet blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge.

Operationsområder:

1626: Kurfyrstedømmet Brandenburg. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Kpt Innocentius v. Tarschedel auf Melbis: 5/10 1625 - 17/8 1626

Sammensætning:

Kompagniet bestod af 300 mand.

Genljt o/hæren, administrator til Magdeburg, markgreve Christian Wilhelms fodfolksregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 6. okt. 1625, formentlig under ledelse af den senere chef for regimentet, obljt ... Treskow (*Bestal. Fortegn.*, s. 13 samt *ReHan*; udgift nr. 652).

Formelt afsluttet: Hvervningerne blev aldrig afsluttet, thi det lykkedes for Wallenstein at 'sprænge' regimentet allerede under

selve opstillingen. Enkelte af regimentets kompagnier nåede dog at blive mønstret den 23. feb. 1626 (AxAre-1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (ReHan, udgift nr. 652; Egenh. Breve. I, s. 453 samt Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	6.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	19.810 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Da regimentet tilsyneladende aldrig nåede at blive færdigopstillet, kan man af gode grunde ikke angive et tidspunkt for dets 'aftakkelse'.

Operationsområder:

1626: Kurfyrstedømmet Brandenburg. Deltog formentlig i slaget ved Dessau-broen 15. apr. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt ... Treskow: 6/10 1625 - ?/? 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Det var oprindeligt planen, at regimentet skulle have bestået af 10 kompagnier på hver 300 mand. Af disse kompagnier nåede (i hvert fald) følgende at blive mønstret:

1. kmp: Genljt o/hæren markgreve Christian Wilhelms kmp:
23/2 1626 - ?/? 1626
2. kmp: Maj Georg Otte v. Thetteborns kmp:
23/2 1626 - ?/? 1626
3. kmp: Kpt Jonas Thanekertens kmp: 23/2 1626 - ?/? 1626
4. kmp: Kpt Michel Paul v. Nagenspiels kmp:
23/2 1626 - ?/? 1626
5. kmp: Kpt Johan Glückhoffsky v. Bennekewitzs kmp:
23/2 1626 - ?/? 1626

Udover disse kompagnier, der faktisk nåede at blive mønstret, var yderligere 3 næsten klar til mønstring den 23. feb. 1626 (AxAre1626).

De dele af regimentet, der var tilovers efter slaget ved Dessau-broen, blev vist nok fordelt på grev Ernst af Mansfelds fodfolksenheder.

Kpt Johan v. Tisickows frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. dec. 1625, under ledelse af kpt Johan v. Tisickow (Bestal. Fortegn., s. 15-16 samt ReHan; udgift nr. 650).

Formelt afsluttet: Hvervningerne blev aldrig gennemført, muligvis fordi det vist nok lykkedes for Wallenstein at 'sprænge' frikompagniet allerede under selve opstillingen (TKIA, A 50 (? . feb. 1630)).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 500 mand, som formentlig skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 250
Musketerer: 250

=====
I alt (excl. off.): 500

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 15; *ReHan*, udgift nr. 650; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Laufgeld: 1.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 1.250 rd

Musketter: 1.000 rd

3 trommer: 9 rd

1 fane: 25 rd

=====
I alt: 3.284 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Da regimentet tilsyneladende aldrig nåede at blive færdigopstillet, kan man af gode grunde ikke angive et tidspunkt for dets 'aftakkelse'.

Operationsområder:

Ukendt.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Kpt Johan v. Tisickow: 19/12 1625 - ??? 1626

Obljt Franz Jacob Becks regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Det er vanskeligt at afgøre, hvornår hvervningen af dette regiment formelt blev iværksat, men det er formentlig sket kort før årsskiftet 1625/26. Den 26. jan. 1626 modtog Franz Jacob Beck bestilling som obljt og chef for regimentet (*Bestal. Fortegn.*, s. 17).

Formelt afsluttet: 30. jan. 1626, hvor langt størsteparten af regimentet blev mønstret for første gang (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 1.000
Musketerer: 1.000

=====
I alt (excl. off.): 2.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk

Hverveudgifter (*AxAre1626*; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Laufgeld: 4.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 5.000 rd

Musketter: 4.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====
I alt: 13.310 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønsmæssigt sættes til den 12. aug. 1627, hvor de sidste rester af regimentet blev indlemmet i ob (og genkomm) Ezechiclim Durants regiment, der formelt set blev oprettet den samme dag (*Bestal. Fortegn.*, s. 44; *WuGabUdg*; *TKIA*, A 150:2 (afregning vedr. kompagnierne i Glückstadt 1628) samt *TKUA*, Nederlandene, nr. 10 (brev af 8. jul. 1628 fra den hollandske komm Hohenbouck)).

Operationsområder:

1626: Indgik i hertug Christian den Yngres armekorps. Kurfyrstedømmet Brandenburg (Calvörden). 4 af regimentets kompagnier deltog i slaget ved Lutter am Barenberge (*TKIA*; A 46,4 (Kgl. ordinans af 1. aug. 1626 til genljt o/ryt Johan Norpraht) samt *AxAre1626*). Efter slaget ved Lutter am Barenberge blev regimentet deployeret i området lige syd og vest for Hamburg.

1627: Området lige syd og vest for Hamburg. Glückstadt.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Franz Jacob Beck: 26/1 1626 - 12/8 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt var det planen, at regimentet skulle bestod af 10 kompagnier på hver 200 mand, men så vidt jeg kan se, kom mindst et af kompagnierne (kpt Herman Holsteins kmp) til at bestå af 300 mand (*AxAre1626*). Desuden lykkedes det tilsyneladende kun at hverve 9 af de 10 kompagnier inden slaget ved Lutter am Barenberge. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Obljt Franz Jacob Becks kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
2. kmp: Maj Caspar Wilhelm v. Mitzkefalls kmp:
30/1 1626 - 17/8 1626
3. kmp: Kpt Georg Holsteins kmp: 30/1 1626 - 17/8 1626
4. kmp: 1. Kpt Nicolaus Dietrich Rahmelichts kmp:
30/1 1626 - før 14/5 1626
2. Kpt Lucas Tutenheims kmp:
før 14/5 1626 - 17/8 1626
5. kmp: Kpt Hans German v. Betelens kmp:
30/1 1626 - 17/8 1626
6. kmp: Kpt Achatius v. Creutzens kmp:
30/1 1626 - 17/8 1626
7. kmp: Kpt Hartmann Gottfried v. Steinkahlenfols kmp:
30/1 1626 - 17/8 1626
8. kmp: Kpt Herman Holsteins kmp: 21/3 1626 - 17/8 1626
9. kmp: Kpt Johan Schwartzkopfs kmp: 30/6 1626 - 17/8 1626

Selvom kildematerialet kun indeholder ganske få og ufuldstændige oplysninger om regimentets sammensætning efter august 1626, må det utvivlsomt stå fast, at det oprindelige regiment praktisk talt gik tabt i slaget ved Lutter am Barenberge. Af regimentets 9 kompagnier synes der således kun at have været 2 tilbage efter slaget, nemlig kpt Georg Holsteins og kpt Achatius v. Creutzens kompagnier. Herudover blev 'tiloversblevne' soldater fra de af regimentets kompagnier, der var blevet 'sprængt' i slaget, samlet i et tredje, 'nyt' kompagni under kommando af kpt Ernst Ludwig v. Wedel. Til erstatning for de tabte kompagnier fik regimentet tildelt kpt Brun Carl v. Usslens kmp, der var blevet hvervet i løbet af sommeren 1626, oprindeligt med henblik på opstillingen af greve Philip Reinhard til Solms fodfolksregiment; et af kompagnierne fra ob Seger Spees regiment, nemlig kpt Wulf Ernst v. Günterahts kmp; samt endelig efter alt at dømme 5 'nye' kompagnier, der blev opstillet i løbet af efteråret 1626, dels med 'tiloversblevne' soldater fra andre regimenters kompagnier, 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge, dels gennem nye hvervninger (for noget nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af de 5 kompagnier længere fremme). I perioden fra slaget ved Lutter am Barenberge og frem til 12. aug. 1627 fik regimentet således efter alt at dømme følgende sammensætning:

1. kmp: Kpt Georg Holsteins kmp: 17/8 1626 - 12/8 1627
2. kmp: Kpt Ernst Ludwig v. Wedels kmp:
17/8 1626 - 12/8 1627
3. kmp: Kpt Achatius v. Creutzens kmp:
17/8 1626 - 12/8 1627
4. kmp: Kpt Wulf Ernst v. Günterachts kmp (kompagniet var formentlig sammensat af 'tiloversblevne' soldater fra obljt Görtzs regiment, hvor kompagniet tidligere havde været indlemmet):
17/8 1626 - 12/8 1627
5. kmp: Kpt Georg Friedrich v. Hornburgs 'nye' kmp (kpt G.F.v. Hornburg havde tidl. været chef for et af kompagnierne i obljt Görtzs regiment): 17/8 1626 - 12/8 1627
6. kmp: Kpt Brun Carl v. Usslens kmp (oprind. hvervet med henblik på opstillingen af greve Philip Reinhard til Solms fodfolksregiment): 4/9 1626 - 12/8 1627
7. kmp: Kpt Ulrich Babsts kmp: 10/9 1626 - 12/8 1627
8. kmp: Obljt Franz Jacob Becks 'nye' kmp:
19/10 1626 - 12/8 1627
9. kmp, Kpt Claus v. Holsteins 'nye' kmp (kpt C.v. Holstein havde tidl. været chef for et af kompagnierne i obljt Linstows regiment): omkr. 20/10 1626 - 12/8 1627
10. kmp Kpt Herman Holsteins 'nye' kmp:
25/10 1626 - 12/8 1627

Det mecklenburgske Regiment

Hvervning

- Formelt iværksat Det er vanskeligt at afgøre hvornår hvervningen af dette regiment formelt blev iværksat, men det er formentlig sket kort efter årsskiftet 1625/26. Den 2. feb. 1626 kunne den engelske gesandt, sir Robert Anstruther således indberette til London, at grev Ernst af Mansfeld regnede med, at hans 'hjelpekorps' meget snart ville blive forstærket med 3.000 fodfolkssoldater "... out of the Lands of Meckelnburg, ..." (*PubRecOff, S.P., Denmark vol.7, fol. 22^b*).
- Formelt afsluttet: Den 14. apr. 1626 indberettede sir Anstruther til London, at "... the 2.000 of the Duke of Mecklenburg are ioyned with Fucks, ..." (*PubRecOff, S.P., Denmark vol. 7, fol. 89*). Den 23. apr. 1626 rapporterede gen Fuchs imidlertid til Chr. IV, at han i skrivelse fra den 19. april var blevet underrettet om, at Det mecklenburgske Regiment endnu ikke var klar til fremmarch (*TKIA, A 96: Brev af 23. apr. 1626 fra gen Fuchs til Chr. IV*). På samme tid, den 19. apr. 1626, gav Chr. IV en mecklenburgsk gesandt besked om, hvorledes der skulle forholdes i forbindelse med udbetalingen af mønstermånedssolden til Det mecklenburgske Regiment (*TKIA, A 50: 19. apr. 1626*). Tilsvarende gav kongen den 9. maj 1626 sin krigskommissær, Wulf v. Buchwald, besked om hvorledes han skulle forholde sig i forbindelse med regimentets indtræden i kongens hær, og i den forbindelse lå kongen forstå, at regimentet allerede havde fået udbetalt sin mønstermånedssold (*TKIA, A 50: 9. maj 1626*). På grundlag af disse oplysninger, er det derfor mit skøn, at de dele af regimentet, som

det lykkedes at hvervede, formelt set kan betragtes som opstillet omkr. den 1. maj 1626.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Formentlig 2.000 mand, som skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 1.000

Musketerer: 1.000

=====

I alt (excl. off.): 2.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk (hvervningerne skulle foregå i Mecklenburg).

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvist sættes til:

Laufgæld: 4.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 5.000 rd

Musketter: 4.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====

I alt: 13.310 rd

(NB: Hverveudgifterne blev afholdt af hertug Johan Albrecht af Mecklenburg-Güstrow og hertug Adolf Friedrich af Mecklenburg-Schwerin, og ikke Chr. IV (PubRecOff, S.P., Denmark vol. 7, fol. 60)).

'Aftakkestidspunkt':

17. aug. 1626, hvor regimentet blev 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge.

Operationsområder:

1626: Altmark. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Fremgår ikke, men der har muligvis været tale om følgende (AxAre1626):

Maj Heinrich Lübbecke: 1/5 1626 - 17/8 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt var det formentlig planen, at regimentet skulle bestod af 10 kompagnier på hver 200 mand. Da regimentet ankom til Chr. IV's lejr i april/maj 1626, var det imidlertid så underbemandet, at kongen ikke mente, at det kunne blive accepteret som et selvstændigt regiment. I stedet skulle kaptajnerne og deres kompagnier fordeles på kongens øvrige regimenter, til forstærkning af disse (TKIA, A 50: 9. maj 1626). Det er imidlertid højst tvivlsomt, om det blev tilfældet: I Axel Arenfeldts krigsregnskab finder man regimentet anført side om side med de andre fodfolksregimenter, og i en liste over kongens regimenter og frikompagnier, som Chr. IV selv har udfærdiget formentlig umiddelbart før og i forbindelse med slaget ved Lutter am Barenberge, finder man ligeledes Det mecklenburgske Regiment optegnet (Egenh. Breve. II, s. 14ff).

Hvor mange mand, der blev hvervet af de 2.000 mand, som skulle hverves, fremgår ingen steder, men at dømme efter Axel Arenfeldts krigsregnskab lykkedes det kun at opstille 6 eller måske 7 af de 10 kompagnier, der skulle have været opstillet (AxAre1626). De 6 eller 7 kompagnier var (AxAre1626):

1. kmp: Kpt Friedrich v. Göllitzs kmp:

1/5 1626 - 17/8 1626

2. kmp: Kpt Berend v. Herings kmp:

1/5 1626 - 17/8 1626

3. kmp: Kpt Hans Igen v. Kölns kmp:

1/5 1626 - 17/8 1626

4. kmp: Kpt Jochim Hüneckens kmp:

1/5 1626 - 17/8 1626

5. kmp: Kpt Matthias Wackerbards kmp:

1/5 1626 - 17/8 1626

6. kmp: Kpt Andreas Ilenfeldts kmp: 1/5 1626 - 17/8 1626
 og måske:
 7. kmp: Kpt Anthoni Claus de Rasches kmp:
 1/5 1626 - 17/8 1626

Kpt Robert v. Giffens frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. feb. 1626, under ledelse af kpt Robert v. Giffen (*Bestal. Fortegn.*, s. 20). Det var kun de 300 af enhedens i alt 500 mand, som kpt R.v. Giffen skulle hverve. De sidste 200 mand skulle tages fra Det 'stadische' Regiment, dvs. det regiment, som hollænderne have stillet under Chr. IV's kommando i slutningen af 1625, men som dog stadigvæk forblev i deres sold.

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men vist det overhovedet lykkedes at opstille enheden, må det vel være sket i løbet af foråret 1626.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Musketerer: 300

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Hollandsk (200 af soldaterne skulle tages fra Det 'stadische' Regiment) og tysk.

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 20; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld: 600 rd

Udrustning:

Musketter: 1.200 rd

Trommer: 9 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 1.834 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Fremgår ikke, men hvis det overhovedet lykkedes for kpt Robert v. Giffen at opstille sin frifenlin, må enheden være blevet 'sprængt' ganske kort tid efter, måske allerede i slaget ved Dessau-broen 15. apr. 1626.

Operationsområder:

Ukendt.

Chef:

Kpt Johan v. Giffen: 11/2 1626 - ???

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var 500 musketerer (*Bestal. Fortegn.*, s. 15-16).

Ob greve Donald MacKayes (skotske) regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 4./15. mar. 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet ob greve Donald MacKaye (*TKIA, A 153:1*, "Lista der Reformirten Officiren wegen Ihrer Passen."; *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 6* samt *Fallon 1972, s. 191-3*). Det bør understreges, at hvervningerne ikke

blev sat iværk på Chr. IV's initiativ, men derimod greve Mansfeldts. I først omgang var regimentet derfor ikke tiltænkt Chr. IV's egen hær, men derimod greve Mansfeldts 'hjelpekorps'. Da greve Mansfeldt imidlertid døde i efteråret 1626 og eftersom grevens 'hjelpekorps', der på det tidspunkt befandt sig i Ungarn, blev indlemmet i Chr. IV's egen hær (Det slesiske Armeekorps), besluttede - eller tillod - Chr. IV sig også at tage ob greve Donald MacKays nyhvervede regiment i sin egen sold, efter at regimentet i midten af oktober 1626 ankom fra Skotland til Glückstadt (TKUA, England, nr. 13: "Moonies disbursed by his Ma' command to the King of Dennemarck.").

Formelt afsluttet: 12. dec. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang i Chr. IV's tjeneste (AxAre1627 samt TKIA, A 151: afregning af 4. sep. 1628 vedr. promes Johan Feiff samt afregning af 4. okt. 1628 vedr. maj Jacob Dumbarre).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 3.000 mand (15 kmp á 200 mand), formentlig fordelt på følgende måde (Fallon 1972, s. 192):

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Skotsk (hvervningerne skulle ske i Skotland).

Hverveudgifter (AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvis sættes til:

Laufgeld:	15.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	90 rd
Faner (fähnleins):	375 rd
=====	
I alt:	28.965 rd

'Aftakkestidspunkt':

12. jul. 1629, hvor de 3 sidste af regimentets kompagnier blev aftakket i Holsten (NiKra1629).

Operationsområder:

1626: Glückstadt. Holsten.
 1627: Holsten. Weser-floden. Bleckede. Kurfyrstedømmet Deltog med 5 kompagnier (PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 308^b) i slaget ved Oldenburg 13. sep. 1627. Deltog i forsvaret af Breitenburg. Fyn, Lolland og Falster. 1 kmp i Glückstadt.
 1628: Deltog i togtet mod Fehmern, Eickelförde og Kiel. Stralsund. Sjælland og Skåne.
 1629: Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob greve Donald MacKaye: 15/3 1626 - 12/7 1629

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre efterlader kildematerialet kun et højst uklart og særdeles forvirret billede af regimentets sammensætning, mens det var i Chr. IV's tjeneste.

Oprindeligt var det planen, at regimentet skulle have bestået af 15 kom-

pagnier på hver 200 mand. Ved ankomsten til Glückstadt i oktober 1626 talte det imidlertid kun lidt over 2.000 mand, hvorfor Chr. IV efter alt at dømme reducerede regimentets normative styrke fra 15 til 10 på hver 200 mand, dengang han besluttede sig for at tage regimentet i sin egen sold. På denne måde nåede 2 af regimentets kompagnier (kpt John Sincklars og kpt Robert Ennies kompagnier) aldrig at komme i egentlig tjeneste, eftersom de pågældende kompagnier blev opløst straks ved og i forbindelse med regimentets formelle indtræden i kongens egen hær. Herudover synes et tredje kompagni at være blevet opløst relativt kort tid efter regimentets formelle oprettelse den 12. dec. 1626. Det drejede sig om kpt David Boswells kmp, der muligvis blev underlagt obljt Alexander Seatons kmp, dengang dette kompagni blev indlemmet i regimentet i forbindelse med kpt A. Seatons forfremmelse til obljt i den afdøde obljt Arthur Forbess' sted. Efter slaget ved Oldenburg den 13. sep. 1627, hvor regimentet deltog med 5 kompagnier (*PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 308^b*), lykkedes det for store dele af regimentet at redde sig over på Fyn. Her blev det reorganiseret, formentlig den 8. okt. 1627, hvorpå det reorganiserede regiment blev indkvarteret med 3 kompagnier på Fyn, 3 på Lolland, 1 på Falster og 2 i Glückstadt.

Fra regimentets indtrædelse i Chr. IV's tjeneste 12. dec. 1626 og frem til regimentets reorganisering 8. okt. 1627 er det mit skøn, at regimentet havde følgende sammensætning (*AxAre1627; Monro 1637; Fallon 1972, s. 210-215; TKIA, A 153:1, "Lista der Reformirten Officiren wegen Ihrer Passen."*):

1. kmp: Ob greve Donald MacKayes kmp under kommando af kpt John Monro of Obstell: 12/12 1626 - 8/10 1627
2. kmp: 1. (muligvis) Kpt David Bassells kmp: 12/12 1626 - 28/2 1627
  2. Obljt Alexander Seatons kmp (oprind. kpt Alexander Seatons frifenlin): 28/2 1627 - 8/10 1627
3. kmp: 1. Obljt Arthur Forbess' kmp: 12/12 1626 - før 28/2 1627
  2. Maj Jacob Dumbarres kmp (maj J. Dumbarre faldt i slaget om Breitenburg, hvor kompagniet iøvrigt blev 'sprængt'): før 28/2 1627 - 1/9 1627
  3. - se under 11. kmp.
4. kmp: Kpt Patrick MacKayes kmp: 12/12 1626 - 8/10 1627
5. kmp: Kpt John Forbess den Ældres kmp: 12/12 1626 - 8/10 1627
6. kmp: 1. Kpt John Forbess' den Yngres kmp: 12/12 1626 - omkr. 1/7 1627
  2. Kpt John Rudderhus' kmp: omkr. 1/7 1627 - 1/9 1627(?)
  3. - se under 11. kmp.
7. kmp: 1. Kpt Duncan Forbess' kmp: 12/12 1626 - omkr. 1/7 1627
  2. Kpt el. maj James Wilsons kmp: omkr. 1/7 1627 - omkr. 1/8 1627
  3. Kpt Duncan Forbess' kmp (kpt D. Forbess faldt i slaget ved Breitenburg): omkr. 1/8 1627 - 1/9 1627
  4. - se under 11. kmp.
8. kmp: 1. Kpt David Leermonds kmp (kpt D. Leermond døde i Hamburg, som følge af de sår han havde pådraget sig i slaget ved Bleckede juli 1627): 12/12 1626 - 2/10 1627
  2. Maj Robert Monros kmp under kommando af kpt John Leermond: 2/10 1627 - 8/10 1627
9. kmp: Kpt John Monro of Assens' kmp: 12/12 1626 - 8/10 1627

10. kmp: Kpt Alexander Annans kmp: 12/12 1626 - 8/10 1627
 11. kmp: Kpt Alexander Lindsays kmp (formentlig sammensat af 'res-
 terne' af maj J. Dumbarres, kpt D. Forbess' og kpt J.
 Rudderhus' kompagnier efter slaget om Breitenburg 1. sep.
 1627): 1/9 1627 - 8/10 1627

I oktober 1627 afrejste ob Donald MacKaye samt flere af regimentets kom-
 pagnichefer til England/Skotland for at hverve forstærkninger til regimen-
 tet (Monro 1637, s. 33). I første omgang skulle der i alt hverves 1.000
 såkaldte 'rekrutter', dvs. 1.000 soldater, der ikke skulle dannede 'nye'
 enheder, men derimod blot komplettere de allerede eksisterende (Bestal. -
 Fortegn., s. 45). Henaf foråret 1628 synes yderligere en kompagnichef, kpt
 Robert Monro of Fowles, at være draget til England/Skotland for at hverve
 forstærkninger (Monro 1637, s. 33).

I maj og juli 1628 blev regimentet overført til Stralsund, hvor det deltog
 i de heftige kampe om denne by. Da Chr. IV i august/september 1628 trak
 størsteparten af sine tropper ud af Stralsund, blev det stærkt reducerede
 regiment overført til Sjælland og Skåne, hvor det atter engang blev fuld-
 stændigt reorganiseret.

Af de to af regimentets kompagnier, der var garnisoneret i Glückstadt,
 blev det ene, kpt Alexander Lindsays kmp, 'reformeret' 3. maj 1628 (TKIA,
 A 153:1, "Lista der Reformirten Officiren wegen Ihrer Passen.").

Den præcise sammensætning af regimentet i perioden fra mønstringen på Fyn
 først i oktober 1627 og frem til reorganiseringen i september 1628 står
 desværre noget dunkelt hen, men den har tilsyneladende set således ud:

1. kmp: Ob greve Donald MacKayes kmp: 8/10 1627 - 10/9 1628
2. kmp: Maj Robert Monros kmp under kommando af kpt John Leermond:
 8/10 1627 - 10/9 1628
3. kmp: Kpt John Monro of Obstells kmp:
 8/10 1627 - 10/9 1628
4. kmp: Kpt Patrick MacKayes kmp: 8/10 1627 - 10/9 1628
5. kmp: Kpt John Forbess den Ældres kmp:
 8/10 1627 - 10/9 1628
6. kmp: Kpt Thomas MacKayes kmp: 8/10 1627 - 10/9 1628
7. kmp: Kpt John Monro of Assens' kmp:
 8/10 1627 - 10/9 1628
8. kmp: 1. Kpt Alexander Annans kmp (kpt A. Annan blev i Skot-
 land, hvortil han var rejst i oktober 1627 for at
 hverve forstærkninger til sit kompagni):
 8/10 1627 - ?/5 1628
 2. Kpt Alexander Hays kmp: ?/5 1628 - 10/9 1628
9. kmp: Kpt Alexander Lindsays kmp: 8/10 1627 - 3/5 1628

Efter togtet til Stralsund blev regimentet genopbygget, tildels ved hjælp
 af nyhvervede soldater, tildels med 'tiloversblevne' og udmønstrede solda-
 ter fra ob Spynies (skotske) regiment. Frem til regimentets endelige af-
 takning i juli 1629 synes det således at have haft følgende sammensætning:

1. kmp: Ob greve Donald MacKayes kmp under kommando af kpt John
 Sincklar (tidl. under kommando af kpt John Monro of Ob-
 stell: 10/9 1628 - 7/7 1629
2. kmp: Obljt Robert Monros kmp under kommando af kpt John Leer-
 mond: 10/9 1628 - 12/7 1629
3. kmp: Kpt Andrew Stewards kmp (oprind. obljt Alexander Seatons
 kmp, hvor kpt A. Steward havde tjent som ljt under togtet
 til Stralsund sommeren 1628): 10/9 1628 - 12/7 1629
4. kmp: Kpt Thomas MacKayes kmp: 10/9 1628 - 11/6 1629
5. kmp: Kpt John Monro of Assens' kmp:
 10/9 1628 - 11/6 1629
6. kmp: Kpt John Forbess den Ældres kmp:
 10/9 1628 - 12/7 1629

7. kmp: Kpt Robert Monro of Fowles' kmp:
10/9 1628 - 11/6 1629
8. kmp: Kpt Francis Trasserts kmp (kpt F. Trassert havde tidl. tjent i ob Sincklars/ob Spinnies regiment):
10/9 1628 - 7/7 1629
9. kmp: Kpt Georg Stewards kmp (kpt G. Steward havde tidl. tjent i ob Sincklars/ob Spinnies regiment):
10/9 1628 - 11/6 1629

Greve Philip Reinhard til Solms fodfolksregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. mar. 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet greve Philip Reinhard til Solm (*Bestal. Fortegn.*, s. 22).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men det må være sket omkr. 29. apr/8. maj 1626 (*AxAre1626*). (Spørgsmålet er imidlertid om det nogensinde lykkedes at få hvervet hele den planlagte styrke på 3.000 mand).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk (hvervningerne skulle foretages i landgrevskabet Hessen-Kassel).

Hverveudgifter (*Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456): Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld:	6.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	19.810 rd

'Aftakkestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønsmæssigt sættes til 17. aug. 1626, hvor de dele af regimentet, der var færdigopstillede før slaget ved Lutter am Barenberge, og som iøvrigt var 'tilovers' efter slaget (580 mand (*AxAre1626*)) må være blevet fordelt på andre regimente, formentlig først og fremmest genmaj o/inf Spees regiment i Wolfenbüttel.

Operationsområder:

1626: Regimentet indgik i et særligt armekorps under kommando af greve Philip Reinhard til Solm. Landgrevskabet Hessen-Kassel. Deltog i slaget ved Lutter am Barenberge 17. aug. 1626.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Greve Philip Reinhard til Solm: 11/3 1626 - 17/8 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre er det kun muligt at foretage ufuldstændig rekonstruktion af regimentets sammensætning på grundlag det foreliggende kildemateriale. Oprindeligt var det formentlig planen, at regimentet skulle bestod af 10 kompagnier på hver 300 mand, men så vidt jeg kan se, lykkedes det tilsyneladende kun at opstille 7 inden slaget ved Lutter am Barenberge. De pågældende kompagnier var:

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 500 mand, formentlig fordelt på følgende måde:

Pikenerer:	250
Musketerer:	250
=====	
I alt (excl. off.):	500

Soldaternes nationale herkomst:

Engelsk (hvervningerne skulle foregå i England).

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 23; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	1.500 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	1.250 rd
Musketter:	1.000 rd
3 trommer og 1 fane:	32 rd
=====	
I alt:	3.782 rd

'Aftakkestidspunkt':

8. aug. 1629, hvor kompagniet blev aftakket i Glückstadt (*KaAh13*).

Operationsområder:

1626: Stade.
1627: Stade og senere Glückstadt.
1628: Glückstadt.
1629: Glückstadt.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Kpt Francis Hammond: 8/4 1626 - 8/8 1629

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var 500 mand (*Bestal. Fortegn.*, s. 23).

Kpt Alexander Seaton (engelske) frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: 8. apr. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Alexander Seaton (*Bestal. Fortegn.*, s. 24).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke helt præcis, men hvervningerne kan skønsmæssigt anses for afsluttet den 8. sep. 1626, hvor de dele af kompagniet, som det lykkedes for kpt Seaton at hverve blev samlet og mønstret og for første gang i Glückstadt af Gert Rantzow. Ved mønstringen har kompagniet formentlig kun været på halv normeret styrke (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 500 mand, formentlig fordelt på følgende måde:

Pikenerer:	250
Musketerer:	250
=====	
I alt (excl. off.):	500

Soldaternes nationale herkomst:

Engelsk (hvervningerne skulle foregå i England).

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn., s. 23; Egenh. Breve. I, s. 453 samt Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	1.500 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	1.250 rd
Musketter:	1.000 rd
3 trommer og 1 fane:	32 rd
=====	
I alt:	3.782 rd

'Aftakkestidspunkt':

28. feb. 1627, hvor kompagniet bliver indlemmet i ob MacKayes regiment, samtidigt men at kpt Alexander Seaton bliver udnævnt til obljt i ob MacKayes regiment (*Bestal. Fortegn., s. 35 samt Monro 1637, s. 1*).

Operationsområder:

1626: Glückstadt.
1627: Glückstadt.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Kpt Alexander Seaton: 8/4 1626 - 28/2 1627

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var 500 mand (*Bestal. Fortegn., s. 23-24*).

Genljt o/hæren, administrator til Magdeburg, markgreve Christian Wilhelms 'nye' fodfolksregiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 27. apr. 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet, genljt o/hæren markgreve Christian Wilhelm (*Bestal. Fortegn., s. 24*).

Formelt afsluttet: Formentlig omkr. den 28. aug. 1626, hvor regimentets kompagnier blev udrustet med musketter fra Krempe Tøjhus (Krempe Tøjhus' udgiftsregnskab samt AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk (hvervningerne skulle foregå i ærkestiftet Magdeburg).

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn., s. 24; TKIA, A 46:7; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld:	6.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	19.810 rd

'Aftakkestidspunkt':

27. okt. 1627, hvor resterne af regimentet enten blev 'aftakket' eller indlemmet i genvagtnes Schlammersdorfs nyoprettede regiment (*TKIA, 153:1 - "VerZaichnuss Wass vor officirer von Herrn Obristen Kolben Regiments Ihr Verlaub vnd Abschied genohmen ..."; Kanc. Brevb. 1627-29, s. 238-39 samt NiKra1629*).

Operationsområder:

1626: Bremen og Verden Stift.

1627: Kurfyrstedømmet Brandenburg. Pöln. Svendborg.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Genljt o/hæren markgreve Christian Wilhelm:

27/4 1626 - 1/4 1627

2. Ob Konrad Kolben v. Wartenberg:

1/4 1627 - 27/10 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt var det planen, at regimentet skulle bestod af 10 kompagnier på hver 300 mand, men så vidt jeg kan se, lykkedes det ikke at opstille mere end 8 de af 10 kompagnier i første omgang (Krempe Tøjhus' udgiftsregnskab, bilag nr. 119). Hvilke de pågældende kompagnier var fremgår imidlertid ingen steder.

Den 7. okt. 1626 fik regimentet tildelt endnu et 9. kompagni (AxAre1627).

Det drejede sig om:

1. kmp: Kpt Johan Peter Taubers kmp: 7/10 1626 - 27/10 1627

Den 15. jan. 1627 indgik Chr. IV en aftale med Konrad Kolben v. Wartenberg, gående ud på at K. Kolben skulle udpeges til oberst og ny chef for regimentet, såfremt han havde stillet med to nyhvervede kompagnier på hver 300 mand inden den 1. apr. 1627 (*Bestal. Fortegn.*, s. 35). For noget nærmere detaljer om disse to kompagnier, se da den særlige gennemgang af dem længere fremme). Da ob Konrad Kolben faktisk blev udpeget som regimentets nye chef, iøvrigt netop den 1. apr. 1627, må hans hvervninger være lykkedes. Hvilke kompagnierne var, som ob Kolb hvervede, fremgår dog ingen steder, men man må gå ud fra, at det ene blev hans eget kompagni.

Da ob Kolb overtog regimentet 1. apr. 1627, er der således meget, der tyder på, at regimentet dengang bestod af i alt 11 kompagnier. Det synes da også at have været tilfældet, eftersom genzahlkrigskomm Axel Arenfeldt den 2. apr. 1627 udbetalte ca. 9.000 rd., bl.a. i månedssold til de 11 kompagnier i "Administratorens", dvs. genljt o/hæren markgreve Christian Wilhelms regiment til fods (AxAre1627).

Først fra september 1627 findes der sikre og udtømmende oplysninger om regimentets sammensætning, som dengang var følgende (*Mil. Rgsk.*, IIb, nr. 14):

1. kmp: Ob Konrad Kolben v. Wartenbergs kmp:

2/4 1627 - 27/10 1627

2. kmp: Obljt ... Dinnhammers kmp: efter 28/8 1626 - 27/10 1627

3. kmp: Maj Michel Paul v. Nagenspiels kmp:

efter 28/8 1626 - 27/10 1627

4. kmp: Kpt Johan Peter Taubers kmp: 7/10 1626 - 27/10 1627

5. kmp: Kpt Philip v. Scharths kmp: efter 28/8 1626 - 27/10 1627

6. kmp: Kpt Jonas Thanekertens kmp: efter 28/8 1626 - 27/10 1627

7. kmp: Kpt Christoffer Pickharts kmp:

efter 28/8 1626 - 27/10 1627

8. kmp: Kpt Otto Steineckers kmp: efter 28/8 1626 - 27/10 1627

9. kmp: Kpt ... Bucherts kmp: efter 28/8 1626 - 27/10 1627

10. kmp: Kpt Samuel Klinckhofskys kmp: efter 28/8 1626 - 27/10 1627

Obljt Jacob Sehesteds regiment (Det holstenske Regiment):

Hvervning:

Formelt iværksat: Fremgår ikke, men det må være sket før den 8./15. maj 1626, hvor regimentets chef, obljt Jacob Sehested blev udnævnt og de første af regimentets kompagnier mønstret (*Bestal. Fortegn.*, s. 25 samt AxAre1626).

Formelt afsluttet: 14./15. maj 1626, hvor de første af regimentets kompagnier blev mønstret for første gang (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Holstensk (7 af kompagnierne)
Tysk (de 3 ikke-færdigopstillede kompagnier)

Hverveudgifter (Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456): Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld:	6.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	19.810 rd

'Aftakkestidspunkt':

14. okt. 1626, hvor Rothenburgs garnison kapitulerede (TKIA, 150:2 (afregning af 21. maj 1631 vedr. obljt Jacob Sehested)).

Operationsområder:

1626: Holsten. Bremen og Verden Stift.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Jacob Sehested: 8/5 1626 - 14/10 1626

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt var det planen, at regimentet skulle bestod af 10 kompagnier på hver 300 mand, men så vidt jeg kan se, lykkedes det ikke at opstille mere end 7 de af 10 kompagnier. De pågældende kompagnier var (AxAre1626 samt TKIA; A 150:2 (afregning af 21. maj 1631 vedr. obljt Jacob Sehested)):

1. kmp: Obljt Jacob Sehesteds kmp: 12/5 1626 - 14/10 1626
2. kmp: Maj Matthias Bertelsens kmp: 15/5 1626 - 14/10 1626
3. kmp: Kpt Dietrich Brocktorfs kmp: 10/5 1626 - 14/10 1626
4. kmp: Kpt Matthias Everts kmp: 12/5 1626 - 14/10 1626
5. kmp: Kpt Heinrich v. Ahlefeldts kmp:
12/5 1626 - 14/10 1626
6. kmp: Kpt Johan Heinrich v. Dringenbergs kmp:
12/5 1626 - 14/10 1626
7. kmp: Kpt Erich v. Hadelens kmp: 12/5 1626 - 14/10 1626

De 3 sidste kompagnier, som aldrig nåede at blive færdigopstillede, førend regimentet blev 'aftakket', men som man tilsyneladende påbegyndte hvervningerne af omkring maj 1626, var følgende:

1. kmp: Kpt Nicolaus Christians kmp, der blev indlemmet i ob Henning Ludwig v. Hatzfeldts regiment 30. sep. 1626 (TKIA; A 150:2 (afregning af 9. dec. 1628 vedr. kpt Nicolaus Christian)).
2. kmp: Kpt Kurt Wulf v. Stemshorns kmp.
3. kmp: Kpt Eggebrecht v. Maltzburgs kmp, der formentlig blev indlemmet obljt Limbachs regiment.

Kpt Jesper Friis' frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: 11. maj 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Jesper Friis (*Bestal. Fortegn.*, s. 25).

Formelt afsluttet: 7. sep. 1626, hvor frikompagniet synes at være blevet mønstret for første gang, tilsyneladende en del under normeret styrke (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 500 mand, som formentlig skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 250

Musketerer: 250

=====

I alt (excl. off.): 500

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk.

Hverveudgifter (*Bestal. Fortegn.*, s. 25; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld: 1.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 1.250 rd

Musketter: 1.000 rd

3 trommer: 9 rd

1 fane: 25 rd

=====

I alt: 3.284 rd

'Aftakkestidspunkt':

13. sep. 1627, hvor frikompagniet i realiteten synes at være blevet 'sprængt' i slaget ved Oldenburg (*Larsen 1896-1901*, s. 218 og 223).

Operationsområder:

1626: Stade.

1627: Deltog i slaget ved Oldenburg 13. sep. 1627.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Kpt Jesper Friis: 11/5 1626 - 13/9 1627

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var 500 mand (*Bestal. Fortegn.*, s. 25).

Obljt Joachim v. Hüneckens regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 26. maj 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet obljt Joachim v. Hünecken (*Bestal. Fortegn.*, s. 26).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke helt klart, men formentlig omkr. 11. nov. 1626, hvor regimentets enheder formentlig blev mønstret for første gang (*AxAre1626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 1.000

Musketerer: 1.000

=====

I alt (excl. off.): 2.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk (hvervningerne skulle formentlig ske i Mecklenburg).

Hverveudgifter (*Egenh. Breve. I, s. 453* samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld:	4.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	5.000 rd
Musketter:	4.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	13.310 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønsmæssigt sættes til 21. okt. 1627, hvor statholderen i København, Franz Rantzow, fik ordre til at udbetale regimentet daværende chef, markgreve Christoffer af Baden-Durlach, 500 rd. på hans resttilgodehavende (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 217*).

Operationsområder:

1626: Hertugdømmet Mecklenburg og kurfyrstedømmet Brandenburg.
1627: Kurfyrstedømmet Brandenburg. Deltog med 8 kompagnier (*PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 308^b*) i slaget ved Oldenburg 13. sep. 1627. Fyn.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Obljt Joachim v. Hüneckens: 26/5 1626 - 1/6 1627
2. Ob markgreve Christoffer af Baden-Durlach (*Bestal. Fortegn., s. 43*):
1/6 1627 - 21/10 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Oprindeligt var det planen, at regimentet skulle bestå af 10 kompagnier på hver 200 mand, men så vidt jeg kan se, havde obljt Hüneckens kun held til at hverve 5 af de i alt 10 kompagnier. De pågældende kompagnier var (*Ax-Are1626, AxAre1627* og *KaAh11*):

1. kmp: 1. Obljt Joachim v. Hüneckens kmp under kommando af kpt-ljt Peter Goldbeck: 11/11 1626 - 1/6 1627
2. Ob markgreve Christoffer af Baden-Durlachs kmp:
1/6 1627 - 21/10 1627
2. kmp: Maj Sebastian Heusters kmp: 13/11 1626 - 21/10 1627
3. kmp: Kpt Christoffer Siverts kmp: 13/11 1626 - 21/10 1627
4. kmp: Kpt Ægidius Tollschers kmp: 18/11 1626 - 21/10 1627
5. kmp: Kpt Rudolf Heinrich v. Platos kmp:
12/12 1626 - 21/10 1627

Allerede i december 1626 fik regimentet tildelt et nyopstillet kompagni, vel sagtens fordi obljt Hüneckens hvervninger havde vist sig at være mindre vellykkede. Det pågældende kompagni var (for noget nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af kompagniet længere fremme):

1. kmp: Kpt Johan Heinrich v.d. Schweinitzs kmp (dannet delvis af tiloversblevne soldater fra obljt Görtzts regiment, delvis (størsteparten) af nyhvervede soldater):
4/12 1626 - 21/10 1627

Herudover blev regimentet forøget med yderligere 2 kompagnier, der blev hvervet i løbet af vinteren og foråret 1627. De pågældende kompagnier var (for noget nærmere detaljer, se da den særlige gennemgang af kompagnierne længere fremme):

1. kmp: Kpt Ernst v. Maltitzs kmp: 23/5 1627 - 21/10 1627
2. kmp: Kpt Friedrich v. Göllitzs kmp (sommeren 1626 havde kpt. F.v. Göllitz været chef for et af kompagnierne i Det mecklenburgske Regiment): 25/5 1627 - 21/10 1627

Ob Henning Ludwig v. Hatzfeldts regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 29. jun 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet ob Henning Ludwig v. Hatzfeldt (AxAre1626). To af regimentets kompagnier, nemlig kpt Hans v. Südows og kpt Heinrich v. Buchwaldts kompagnier, blev delvis opstillet med soldater, der var blevet 'tilovers' fra enheder 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge (se nedenfor under 'sammensætning'). NB: Den faktiske, 'fungerende', chef for regimentet blev obljt Georg v. Hatzfeldt (Bestal. Fortegn., s. 29; AxAre1626 samt AxAre1627).

Formelt afsluttet: 27.-30. 1626, hvor regimentet blev mønstret for første gang (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 1.500
Musketerer: 1.500

=====

I alt (excl. off.): 3.000

(Heraf fremgår dog ca. 300 mand, der stammede fra enheder 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge).

Soldaternes nationale herkomst:

Hollandsk

Hverveudgifter (AxAre1626; Bestal. Fortegn., s. 29; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld: 6.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 7.500 rd

Musketter: 6.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====

I alt: 19.810 rd

(Heraf fragår dog ca. 2.000 rd., der skønsmæssigt svarer til værdien af laufgeld og udrustning til de soldater, der stammede fra enheder, 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge).

'Aftakkelsestidspunkt':

26. apr. 1628, hvor garnisonen i Stade kapitulerede (TKIA, A 150:2 (afregning af 9. dec. 1628 vedr. kpt Nicolaus Christian)).

Operationsområder:

1626: Bremen og Verden Stift.

1627: Bremen og Verden Stift. Stade.

1628: Stade.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

'Fungerende' chef: obljt Georg v. Hatzfeldt: 27/9 1626 - 26/4 1628

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod efter alt at komme af 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var (AxAre1626 samt AxAre1627):

1. kmp: Obljt Georg v. Hatzfeldts kmp under kommando af kptljt Johan Friedrich Innengal: 27/9 1626 - 26/4 1628

2. kmp: Maj Cornelius v. Hastenburgs kmp (maj C.v. Hastenburg døde i Bremen den 28. sep. 1627 (TKIA, A 151; afregning af 27. nov 1628 vedr. maj Cornelius v. Hastenburg)):

27/9 1626 - 28/9 1627

3. kmp: Kpt Hans v. Südows 'nye' kmp (kompagniet blev dannet med soldater, der var blevet 'tilovers' fra obljt Frenckings regiment efter slaget ved Lutter am Barenberge):
17/8 1626 - 26/4 1628
4. kmp: Kpt Heinrich v. Buchwaldts 'nye' kmp (kompagniet blev dannet med soldater, der var blevet 'tilovers' fra obljt Linstows regiment efter slaget ved Lutter am Barenberge):
17/8 1626 - 26/4 1628
5. kmp: Kpt Gert v. Rintelens kmp: 29/9 1626 - 26/4 1628
6. kmp: 1. Kpt Anthonio Rosens kmp: 28/9 1626 - efter 30/3 1627
2. Kpt Johan Schaapes kmp: før 2/8 1627 - 26/4 1628
7. kmp: Kpt Nicolaus Christians kmp: 30/9 1626 - 26/4 1628
8. kmp: Kpt Cornelius Khoschotts kmp: 25/11 1626 - 26/4 1628
9. kmp: Kpt Wulraf v. Karpenbechs kmp:
19/12 1626 - 26/4 1628
10. kmp: Kpt Johan Rickens kmp: 30/3 1627 - 26/4 1628

Kpt Ulrich Babsts kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: Fremgår ikke, men det må være sket sommeren 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Ulrich Babst (AxAre1626). (Det kan ikke helt udelukkes, at en del af soldaterne blevet 'hentet' fra enheder 'sprængt' i slaget om Lutter am Barenberge).

Formelt afsluttet: 10. sep. 1626, hvor kompagniet synes at være blevet mønsret for første gang (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle formentlig hverves 300 mand, der skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 150

Musketerer: 150

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvis sættes til:

Laufgeld: 900 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.281 rd

For videre detaljer se da under obljt Becks regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Anthonio Chuchérons kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 10. aug. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, kpt Anthonio Chucheron (AxAre1626).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men kompagniet må være blevet færdig-hvervet og opstillet i løbet af efteråret 1626.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle formentlig hverves 300 mand, der skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 150

Musketerer: 150

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld: 1.500 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.881 rd

For videre detaljer se da under genmaj o/inf Spees, senere obljt Loos regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Obljt Franz Jacob Becks 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 22. aug. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet obljt Franz Jacob Beck (AxAre1626).

Formelt afsluttet: 19. okt. 1626, hvor kompagniet synes at være blevet mønsret for første gang (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 100

Musketerer: 100

=====

I alt (excl. off.): 200

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvis sættes til:

Laufgeld: 900 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 500 rd

Musketter: 400 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 1.831 rd

For videre detaljer se da under obljt Becks regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Joachim v. Buchwalds 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 23. aug. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet, kpt Joachim v. Buchwald (AxAre1626).

Formelt afsluttet: 15. sep. 1626, hvor kompagniet blev mønstret for første gang (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Inden 3 uger skulle der hverves 300 mand, som utvivlsomt skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 150

Musketerer: 150

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld: 1.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.381 rd

Kildematerialet giver desværre ikke mulighed for at afgøre i hvilket regiment, at kompagniet blev indlemmet efter dets første mønstring.

Kpt Jørgen Urups kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 24. aug. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Jørgen Urup (AxAre1626).

Formelt afsluttet: 28. sep. 1626, hvor kompagniet synes at være blevet mønstret for første gang (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 200 mand, fordelt på følgende måde:

Pikenerer: 100

Musketerer: 100

=====

I alt (excl. off.): 200

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvist sættes til:

Laufgeld: 1.200 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.581 rd

For videre detaljer se da under Det kgl. Livregiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Herman Holsteins 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 30. aug. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Herman Holstein (*ReHan*, udgift nr. 653).

Formelt afsluttet: 25. okt. 1626, hvor kompagniet synes at være blevet mønstret for første gang (*AxArel626*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 150

Musketerer: 150

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (*ReHan*, udgift nr. 653; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Kan skønsvi sættes til:

Laufgeld: 1.200 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.581 rd

For videre detaljer se da under obljt Becks regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Obljt Hans Heinrich Griebs 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 10. sep. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet obljt Hans Heinrich Grieb (*AxArel626*).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men det er formentlig sket i løbet af efteråret/vinteren 1626.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 150

Musketerer: 150

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (*AxArel626*; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Kan skønsvi sættes til:

Laufgeld: 500 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 1.881 rd

For videre detaljer se da under Det kgl. Livregiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Georg Friedrich v. Hornburgs 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. aug./17. sep. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Georg Friedrich v. Hornburg (AxAre1626). Kpt G.F.v. Hornburg behøvede formentlig ikke at hverve sit 'nye' kompagni helt fra grunden af. En lille del af det 'nye' kompagni - måske omkr. en 80 mand - synes således at være soldater, der var blevet tilovers fra obljt Görtzs regiment efter slaget ved Lutter am Barenberge.

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men det må være sket i løbet af efteråret 1626.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 150
Musketerer: 150

=====
I alt (excl. off.): 300

(Herfra fragik dog de vel omkr. 80 mand, der var stammede fra obljt Görtzs regiment, der var blevet 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge).

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvis sættes til:

Laufgeld: 800 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====
I alt: 2.181 rd

(Heraf fragår dog ca. 600 rd., der skønsmæssigt svarer til værdien af laufgeld og udrustning til de soldater, der stammede fra obljt Görtzs 'sprængte' regiment).

For videre detaljer se da under obljt Becks regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Claus v. Holsteins 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 28. sep. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Claus v. Holstein (AxAre1626).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men det er muligvis sket omkr. 20. okt. 1626.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 150
Musketerer: 150

=====
I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvi sættes til:	
Laufgeld:	800 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	750 rd
Musketter:	600 rd
Trommer:	6 rd
Faner (fähnleins):	25 rd
=====	
I alt:	2.181 rd

For videre detaljer se da under obljt Becks regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Johan Heinrich v.d Schweinitz's kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 18. aug./3. okt. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Johan Heinrich v.d. Schweinitz (AxAre1626). Kpt J.H.v.d. Schweinitz's behøvede formentlig ikke at hverve kompagniet helt fra grunden af. En lille del af det 'nye' kompagni synes således at være soldater, der var blevet tilovers fra obljt Görtz's regiment efter slaget ved Lutter am Barenberge.

Formelt afsluttet: 4. dec. 1626, hvor kompagniet synes at være blevet mønstret for første gang (AxAre1626).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	100
Musketerer:	100
=====	
I alt (excl. off.):	200

(Herfra fragik dog en lille del, der var stammede fra obljt Görtz's regiment, der var blevet 'sprængt' i slaget ved Lutter am Barenberge).

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvi sættes til:	
Laufgeld:	700 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	500 rd
Musketter:	400 rd
Trommer:	6 rd
Faner (fähnleins):	25 rd
=====	
I alt:	1.631 rd

(Heraf fragår dog et par hundrede rd., der formentligt svarer til værdien af udrustningen til de soldater, der stammede fra obljt Görtz's 'sprængte' regiment).

For videre detaljer se da under obljt Hüneckens regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Evert Hellemanns 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 27. okt 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Evert Hellemann (AxAre1626).
Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men det er formentlig sket i løbet af efteråret/vinteren 1626.
Normeret styrke, der skulle hverves:
Pikenerer: 150
Musketerer: 150
=====

I alt (excl. off.):	300
---------------------	-----

Soldaternes nationale herkomst:
Formentlig tysk

Hverveudgifter (AxAre1626; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):
Kan skønsvi sættes til:
Laufgeld: 900 rd
Udrustning:
Piker og harnisker: 750 rd
Musketter: 600 rd
Trommer: 6 rd
Faner (fähnleins): 25 rd
=====

I alt:	2.281 rd
--------	----------

For videre detaljer se da under Det kgl. Livregiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Ob James Sincklar, friherre af Morks (skotske) regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 28. okt. 1626/1. mar. 1627, under ledelse af den senere chef for regimentet ob James Sincklar, friherre af Mork (Fallon 1972, s. 200-1; TKIA, A 46:2, 28. okt. 1626 samt Bestal. Fortegn., s. 29).
Formelt afsluttet: Så vidt jeg kan se, lykkedes det aldrig at hverve mere end en beskeden del af regimentet.
Normeret styrke, der skulle hverves:
Der skulle hverves 3.000 mand (10 kmp á 300 mand), som helt sikkert skulle have været fordelt på følgende måde (TKIA, A 46:3, bestalling af 26. okt. 1626 til greve Wilhelm af Mortha):
Pikenerer: 1.500
Musketerer: 1.500
=====

I alt (excl. off.):	3.000
---------------------	-------

Soldaternes nationale herkomst:
Skotsk (hvervningerne skulle ske i Skotland).

Hverveudgifter (TKIA, A 46:3; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld: 15.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 7.500 rd

Musketter: 6.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====

I alt: 28.810 rd

'Aftakkestidspunkt':

Omkr. 10. sep. 1628, hvor de to sidste af regimentets kompagnier blev indlemmet i ob Donald MacKays reorganiserede regiment (Monro 1637, s. 82).

Operationsområder:

1627: Glückstadt, Stade og Skåne.

1628: Glückstadt, Stade og Skåne.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob James Sincklar, friherre af Mork: 28/10 1626 - omkr. 10/9 1628

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre tillader kildematerialet ikke at gennemføre en detaljeret rekonstruktion af regimentets sammensætning, men så lykkedes ikke at hverve mere end 7 af de planlagte 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Maj John Sandelens' kmp (garnisoneret i Stade):
omkr. 25/7 1627 - ??? ?
2. kmp: Maj Jacob Bortwicks kmp (garnisoneret i Stade). (Maj J. Bortwicks kmp hørte oprind. under ob Nithsdales regiment):
efter 24/7 1627 - 28/4 1628?
3. kmp: Kpt William Haydakes kmp (garnisoneret i Stade):
10/8 1627 - 28/4 1628?
4. kmp: Kpt Alexander Thirnesides kmp (indsat i Skåne og Stralsund). (Kpt A. Thirnesides kmp blev indlemmet i ob Spynies regiment ved kompagniets første mønstring):
13/12 1627 - 13/12 1627
5. kmp: Kpt Georg Olliphants kmp (indsat i Skåne og Stralsund). (Kpt G. Olliphants kmp blev indlemmet i ob Spynies regiment ved kompagniets første mønstring):
7/3 1628 - 7/3 1628
6. kmp: Kpt Georg Stewards kmp (indkvarteret i Skåne):
1/4 1628 - omkr. 10/9 1628
7. kmp: Kpt Francis Trasserts kmp (indkvarteret i Skåne):
29/7 1628 - omkr. 10/9 1628

Obljt Nicolaus Rhors regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Fremgår ikke, men det er formentlig sket engang i slutningen af 1626, under ledelse af den senere chef for regimentet ob Nicolaus Rhor (Larsen 1896-1901, s. 177).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men hvervningerne må senest være blevet afsluttet foråret 1627, hvor regimentet skal have talt 2.000 mand (TKIA, A 149, fol. 30f).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Fremgår ikke, men muligvis 3.000 mand, fordelt på følgende måde:

Pikenerer: 1.500
Musketerer: 1.500

=====
I alt (excl. off.): 3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Slesisk (hvervningerne foregik efter alt at dømme i Slesien).

Hverveudgifter (*Egenh. Breve. I, s. 453* samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*): Fremgår ikke, men skulle der hverves 3.000 mand, kan de skønsvist sættes til:

Laufgeld: 6.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 7.500 rd

Musketter: 6.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====
I alt: 19.810 rd

'Aftakkestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønsmæssigt sættes til den 20. jul. 1627, hvor de sidste dele af regimentet overgav sig i Troppau og lovede ikke at gå i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (*Larsen 1896-1901, s. 182-84*).

Operationsområder:

1627: Slesien. Regimentet indgik i Det slesiske Armeekorps.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Nicolaus Rhor: ??? 1626/27 - 29/7 1629

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Uanset hvor mange kompagnier, det oprindeligt var planen, at regimentet skulle bestå af, kom det tilsyneladende kun til at bestå af i alt 5, formentlig hver på 300 mand. De pågældende kompagnier var (*Staatsarchiv Weimar: Reg. H, nr. 31; fol. 35-36*):

1. kmp: Obljt Nicolaus Rhors kmp: ??? 1626/27 - 29/7 1627

2. kmp: 1. Maj Wulf Vngers kmp: ??? 1626/27 - ??? ?

2. Maj ... Bindts kmp: ??? ? - 29/7 1627

3. kmp: Kpt greve Hans Jacob af Thurns kmp:

??? 1626/27 - 29/7 1627

4. kmp: Kpt Matthias Eckers kmp: ??? 1626/27 - 29/7 1627

5. kmp: Kpt ... Stablowskys kmp: ??? 1626/27 - 29/7 1627

Ob Herr v. Putlitz regiment:

Hvervning:

Ob Herr v. Putlitzs regiment blev ikke hvervet til Chr. IV, men derimod blot overdraget ham omkr. 1. dec. 1626 fra fyrsten af Siebenbürgen, Bethlen Gabor, der kort forinden, omkr. 5. nov. 1626, havde fået regimentet tildelt af grev Ernst af Mansfeldt, hvis armekorps regimentet oprindeligt havde tilhørt (*Larsen 1896-1901, s. 131-32*).

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig størsteparten engelsk og tysk

'Aftakkestidspunkt':

Fremgår ikke, men kan skønsmæssigt sættes til den 1. jul. 1627, hvor de sidste rester af regimentet overgav sig ved Kosel og lovede ikke at gå i

Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder (Larsen 1896-1901, s. 182 samt Opel 1872-94 II, s. 258).

Operationsområder:

1626: Regimentet indgik i Det slesiske Armekorps straks fra det øjeblik det kom i kongens sold.

1627: Slesien

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Herr v. Putlitz: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Da regimentet kom i Chr. IV's sold bestod det øjensynlig af 8 kompagnier. Hvormange mand, der var i hvert kompagni fremgår ikke, men da regimentets kompagnichefer modtog samme sold som de andre kompagnichefer i kongens sold, har kompagnier vel været af samme størrelse som kongens øvrige kompagnier, dvs. på hver 300 mand. De 8 kompagnier regimentet bestod af var (Staatsarchiv Weimar; Reg. H nr. 31, Bl. 35-36):

1. kmp: Ob Herr v. Putlitzs kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

2. kmp: Maj Wulf Hieronimus Kratzs kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

3. kmp: Kpt Simon Nicolai v. Zersens kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

4. kmp: Kpt Antoni Weuells kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

5. kmp: Kpt Adam Schaffmanns kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

6. kmp: Kpt Hans Caspar v. Lindenaus kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

7. kmp: Kpt ... Stuverts kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

8. kmp: Kpt ... Gissmars kmp: omkr. 1/12 1626 - 29/7 1627

Endelig synes en kaptajn ved Moritz Höyer at have tjent som kompagnichef i regimentet (TKIA, A 151). Det forekommer dog højst usandsynligt, at kpt M. Höyer skal have haft et 9. kompagni. Der har snarere været tale om, at han fik overdraget et af de ovennævnte kompagnier, måske fordi det pågældende kompagnis chef var afgået ved døden.

Ob hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalens regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 18 dec. 1626, under ledelse af hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalen (TKIA, A 46:2 samt AxAre1626).

Formelt afsluttet: Fremgår desværre ingen steder, men enten synes hvervningerne at være slået fuldkommen fejl, eller også blev regimentet overdraget til ob Georg v. Ahlefeldt straks ved den første mønstring, som i så fald har været den 5. aug. 1627 (TKIA, A 151: afregning af 11. feb. 1629 vedr. ob Georg v. Ahlefeldt).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle i løbet af 3 måneder hverves 3.000 mand, som skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 1.500

Musketerer: 1.500

=====

I alt (excl. off.): 3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	15.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	200 rd
=====	
I alt:	28.760 rd

For videre detaljer se da under ob Georg v. Ahlefeldts regiment, som muligvis fik overdraget regimentet straks fra dets første mønstring, for så vidt som det overhovedet lykkedes for hertug Franz Carl at gennemføre sine hvervninger, hvilket imidlertid er højst tvivlsomt.

Ob Georg v. Ahlefeldts regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: Fremgår ikke, men det er muligt at ob Georg v. Ahlefeldts regiment var det regiment, som hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalen fik til opgave at hverve den 18. dec. 1626. Det er dog langt fra sikkert, at ob Ahlefeldts regiment blev hvervet af hertug Franz Carl. En anden mulighed kunne være, at det blev sammensat af 'tiloversblevne' soldater fra 'sprængte' enheder. Så meget synes imidlertid sikkert: regimentet blev ikke hvervet af ob Georg v. Ahlefeldt.

Formelt afsluttet: 5. aug. 1627, hvor regimentet blev mønstret for første gang (TKIA, A 151: afregning af 11. feb. 1629 vedr. ob Georg v. Ahlefeldt).

Normeret styrke, der skulle hverves: Vides ikke.

Soldaternes nationale herkomst: Formentlig tysk og muligvis også hollandsk.

Hverveudgifter: Kendes ikke, men for så vidt som regimentet blev hvervet af hertug Franz Carl i begyndelsen af 1627, kan de samlede hverveudgifter skønsmæssigt sættes til 28.760 rd. (for noget flere detaljer se da under: "ob hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalens regiment).

'Aftakkelsestidspunkt':

Skønsmæssigt den 1. jul. 1629, hvor de sidste dele af regimentet synes at være blevet fordelt på og indlemmet i ob Thomas Ferenzs regiment (NiKra-1629; Kanc. Brevb. 1627-29, s. 720f samt Raa og Bas 1911f IV, s. 30).

Operationsområder:

1627: Krempe.
1628: Krempe. Danmark.
1629: Danmark og Slesvig-Holsten.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Georg v. Ahlefeldt: 5/8 1627 - ?/9 1629(?)

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Det har desværre ikke vist sig muligt at foretage en rekonstruktion af regimentets sammensætning, men så vidt jeg kan se, bestod regimentet af 7 kompagnier (på hver 300 mand?) indtil garnisonen i Krempe kapitulerede den 4. nov. 1628. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Ob Georg v. Ahlefeldts kmp under kommando af kptljt Elias Artischow v. Artischowsky: 5/8 1627 - 4/11 1628
2. kmp: Obljt Caspar Wilhelm v. Mitzkefalls kmp (obljt C.W. v. Mitzkefall havde tidl. tjent som major i ob Becks regiment): 5/8 1627(?) - 4/11 1628
3. kmp: Maj Bernhard Welckers kmp: 5/8 1627(?) - 4/11 1628
4. kmp: Kpt Michel Friedrich v. Woderichs kmp: 5/8 1627(?) - 4/11 1628
5. kmp: Kpt Sigfried Rantzows kmp: 5/8 1627(?) - 4/11 1628
6. kmp: Kpt Hans Georg de Sticks kmp: 5/8 1627(?) - 4/11 1628
7. kmp: Kpt Michel Spiess' kmp (kpt. M. Spiess havde tidl. været kompagnichef i ob Limbachs regiment): 5/8 1627(?) - 4/11 1628

Efter at Krempes garnison havde kapituleret, blev størsteparten af regimentets soldater tilsyneladende samlet i tre kompagnier, der blev indlemmet i ob Rantzows (oprind. ob Durants) regiment i Glückstadt. De tre kompagnier var:

1. kmp: Tidl. kptljt, nu kpt Elias A.v. Artischowskys kmp.
2. kmp: Kpt Sigfried Rantzows kmp.
3. kmp: Kpt Hans Georg de Sticks kmp.

Resten af regimentets soldater fulgte med ob Georg v. Ahlefeldt til Danmark, hvor de blev indlemmet i et enkelt kompagni, nemlig:

1. kmp: Ob Georg v. Ahlefeldts kmp under kommando af kptljt Gabriel Rensberg. 4/11 1628 - ?/? 1629

I april 1629 blev regimentet overført til Slesvig, og ifølge en skrivelse af 30. apr. 1629 skal regimentet dengang have talt 1.000 mand, hvilket dog synes at være noget i overkanten (*PubRecOff, S.P., Denmark vol. 10, fol. 156*).

Kpt Friedrich v. Göllitzs kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 19. dec. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Friedrich v. Göllitz (*TKIA, A 46:2; AxAre1626* samt *AxAre1627*). (Sommeren 1626 havde kpt F.v. Göllitz været chef for et kompagnierne i Det mecklenburgske Regiment).

Formelt afsluttet: 25. maj 1627, hvor kompagniet synes at være blevet mønstret for første gang (*KaAhl1*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	150
Musketerer:	150
=====	
I alt (excl. off.):	300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (*TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453* samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld: 1.200 rd

Udrustning:

Piker og harnisker:	750 rd
Musketter:	600 rd
Trommer:	6 rd
Faner (fähnleins):	25 rd
=====	

I alt: 2.581 rd

For videre detaljer se da under obljt Hüneckens regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Ernst v. Maltitzs kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 19. dec. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Ernst v. Maltitz (TKIA, A 46:2; AxAre-1626 samt AxAre1627).

Formelt afsluttet: 23. maj 1627, hvor kompagniet synes at være blevet mønstret for første gang (KaAhl1).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 150
Musketerer: 150

=====
I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld: 1.200 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====
I alt: 2.581 rd

For videre detaljer se da under obljt Hüneckens regiment, hvori kompagniet indgik straks fra dets første mønstring.

Kpt Victorino Samuel Gotzmanns kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 19. dec. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Victorino Samuel Gotzmann (TKIA, A 46:2; AxAre1626 samt AxAre1627).

Formelt afsluttet: Hvervningerne synes at have slået fuldkommen fejl.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 150
Musketerer: 150

=====
I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld: 1.200 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.581 rd

(NB: Da hvervningerne tilsyneladende slog fuldkommen fejl, bortfaldt udgifterne til udrustning naturligvis).

Kpt Hans v. Döwitzs kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 19. dec. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Hans v. Dömitz (TKIA, A 46:2; AxAre1626 samt AxAre1627).

Formelt afsluttet: Hvervningerne synes at have slået fuldkommen fejl.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer: 150

Musketerer: 150

=====

I alt (excl. off.): 300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld: 1.200 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.581 rd

(NB: Da hvervningerne tilsyneladende slog fuldkommen fejl, bortfaldt udgifterne til udrustning naturligvis).

Kpt Antonio Claus de Rasches kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 19. dec. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Antonio Claus de Rasche (TKIA, A 46:2; AxAre1626 samt AxAre1627). (Sommeren 1626 havde kpt A.C.d. Rasche været chef for et kompagnierne i Det mecklenburgske Regiment).

Formelt afsluttet: Skønsvis den 12. maj 1627, hvor kpt A.C.d. Rasch fra Krempe Tøjhus modtog udrustning til mindst et kompagni (Krempe Tøjhus udgiftsregnskab).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	150
Musketerer:	150
=====	
I alt (excl. off.):	300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	1.200 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	750 rd
Musketter:	600 rd
Trommer:	6 rd
Faner (fähnleins):	25 rd
=====	

I alt:	2.581 rd
--------	----------

Kildematerialet giver desværre ikke mulighed for at afgøre i hvilket regiment kpt A.C.d. Rasches kompagni kom til at høre under, men da han fik anvist Nienburg som løbeplads (TKIA, A 46:2), må man imidlertid gå udfra, at kompagniet blev - eller i det mindste skulle have været - indlemmet i ob Limbachs regiment.

Kpt Pile v. Berckfeldts kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 19. dec. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Pile v. Berckfeldt (TKIA, A 46:2; AxAre1626 samt AxAre1627).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men hvis det overhovedet lykkedes at hverve kompagniet, må hvervningerne være afsluttet forsommeren 1627.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	150
Musketerer:	150
=====	
I alt (excl. off.):	300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	1.200 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	750 rd
Musketter:	600 rd
Trommer:	6 rd
Faner (fähnleins):	25 rd
=====	

I alt:	2.581 rd
--------	----------

Kildematerialet giver desværre ikke mulighed for at afgøre, om det overhovedet lykkedes for kpt P.v. Berckfeldt at hverve sit kompagni. Da han fik anvist Wolfenbüttel som løbeplads (TKIA, A 46:2), må man imidlertid gå ud fra, at kompagniet blev indlemmet i ob Loos regiment, såfremt det faktisk blev færdighvervet.

Obljt Edward v. Pithans kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 19. dec. 1626, under ledelse af den senere chef for kompagniet obljt Edward v. Pithan (TKIA, A 46:2 samt AxAre1626).

Formelt afsluttet: Fremgår ikke, men hvis det overhovedet lykkedes at hverve kompagniet, må hvervningerne være afsluttet forsommeren 1627.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	150
Musketerer:	150
=====	
I alt (excl. off.):	300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsmæssigt sættes til:

Laufgeld: 1.200 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 750 rd

Musketter: 600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 2.581 rd

Kildematerialet giver desværre ikke mulighed for at afgøre, om det overhovedet lykkedes for obljt Edward de Pithan at hverve sit kompagni. Da han fik anvist Wolfenbüttel som løbeplads (AxAre1626), må man imidlertid gå udfra, at kompagniet blev indlemmet i ob Loos regiment, såfremt det faktisk blev færdighvervet.

Ob Konrad Kolben v. Wartenbergs kompagni samt N.N's kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 15. jan. 1627, under ledelse af den senere chef for det af de to kompagnier, ob Konrad Kolben v. Wartenberg (Bestal. Fortegn., s. 35 samt AxAre1627).

Formelt afsluttet: 2. apr. 1627, hvor de to kompagnier synes at være mønstret for første gang (AxAre1627 samt tildels Bestal. Fortegn., s. 35).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	300
Musketerer:	300
=====	
I alt (excl. off.):	600

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (Bestal. Fortegn., s. 35; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	2.400 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	1.500 rd
Musketter:	1.200 rd
Trommer:	12 rd
Faner (fähnleins):	50 rd
=====	
I alt:	5.162 rd

For videre detaljer se da under genlgt o/hæren markgreve Christian Wilhelms 'nye' regiment, hvori de to kompagnier blev indlemmet, formentlig straks fra deres første mønstring.

Kpt Heinrich Heilens kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 16. jan. 1627, under ledelse af den senere chef for kompagniet kpt Heinrich Heilen (AxAre1627).
Formelt afsluttet: 23. maj 1627, hvor kompagniet synes at være blevet mønstret for første gang (AxAre1627). Ved den lejlighed talte kompagniet imidlertid kun 6 officerer og 48 soldater, hvorfor det sandsynligvis aldrig blev oprettet, men de hvervede soldater i stedet fordelt på oblgt Hüneckens regiments kompagnier.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Pikenerer:	150
Musketerer:	150
=====	
I alt (excl. off.):	300

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (TKIA, A 46:2; AxAre1626; AxAre1627; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Laufgeld:	1.200 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	750 rd
Musketter:	600 rd
Trommer:	6 rd
Faner (fähnleins):	25 rd
=====	
I alt:	2.581 rd

(Da det tilsyneladende kun lykkedes at hverve 48 soldater, fragår imidlertid skønsvis 1.100-1.200 rd.)

For videre detaljer se da under oblgt Hüneckens regiment, hvori kompagniet eller de dele af kompagniet, som det lykkedes for kpt H. Heilen at hverve, blev indlemmet straks fra den første mønstring 23. maj 1627.

Ob Robert Maxwell, jarlen af Nithsdales (skotske) regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 27. feb./1. mar. 1627, under ledelse af den senere chef for regimentet ob Robert Maxwell, jarlen af Nithsdale (*Fallon 1972, s. 200-1 samt Bestal. Fortegn., s. 36*).

Formelt afsluttet: Det lykkedes aldrig at færdiggøre hvervningerne, men de første af regimentets kompagnier blev mønstret for første gang omkr. den 1. aug. 1627 (*AxAre1627*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 3.000 mand (10 kmp á 300 mand), formentlig fordelt på følgende måde (*TKIA, A 46:3, bestalling af 26. okt. 1626 til greve Wilhelm af Mortha*):

Pikenerer: 1.500

Musketerer: 1.500

=====

I alt (excl. off.): 3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Skotsk (hvervningerne skulle foregå i Skotland).

Hverveudgifter (*TKIA, A 46:3; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld: 15.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 7.500 rd

Musketter: 6.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====

I alt: 28.810 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

21. jul. 1629, hvor det sidste af regimentets kompagnier, maj Thomas Kellys kmp, blev aftakket i Holsten (*NiKra1629*).

Operationsområder:

1627: Glückstadt, Krempe, Stade, skansen ved Achim og Bremen.

1628: Stade, Glückstadt og Krempe.

1629: Glückstadt og Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Robert Maxwell, jarlen af Nithsdale: 27/2 1627 - 21/7 1629

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre tillader kildematerialet ikke at gennemføre en detaljeret rekonstruktion af regimentets sammensætning, men så vidt jeg kan se, lykkedes det kun at hverve 8 af regimentets i alt 10 kompagnier på hver 300 mand.

De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Ob Robert Maxwell, jarlen af Nithsdales kmp (garnisoneret i Stade): omkr. 24/7 1627 - 28/4 1628?
2. kmp: Maj Jacob Bortwicks kmp (maj J. Bortwicks kmp blev tilsyneladende afgivet til ob Sincklars reg., mens kompagniet var garnisoneret i Stade): omkr. 24/7 1627 - ?/? ?
3. kmp: 1. Maj Thomas Kellys kmp (garnisoneret i Glückstadt). (I slutningen af 1628 fik maj T. Kelly orlov for at rejse til England): 24/9 1627 - 19/12 1628
2. Maj Thomas Kellys kmp under kommando af ljt Robert Krichton: 19/12 1628 - 21/7 1629
4. kmp: Kpt Alexander Hameltons kmp (garnisoneret i Krempe): 8/8 1627 - 2/1 1629

5. kmp: 1. Kpt Andreas Cambells kmp (garnisoneret i Glückstadt):
3/8 1627 - efter 19/11 1627
- 2a. Kpt Georg Leslie's kmp (i maj 1628 indlemmet i maj
Thomas Kelly's kmp): før 11/1 1628 - 10/5 1628
- 2b. Kpt Alexander Douglas' kmp:
før 7/1 1628 - 29/3 1628
- 3b. Kptljt Arend Kamels kmp (indlemmet i ob Rantzows
regiment i Glückstadt omkr. 19/6 1628):
29/3 1628 - 19/6 1628
6. kmp: Kpt Darcy Swifts kmp (garnisoneret i Glückstadt):
3/8 1627 - 3/5 1628
7. kmp: Kpt Georg Ouglebys kmp (garnisoneret i Glückstadt):
omkr. 24/9 1627 - 3/5 1628
8. kmp: Kpt Wilhelm de Burchos kmp (garnisoneret i Stade):
omkr. 5/7 1627 - 28/4 1628?

Ob Alexander Lindsay, lord Spynies (skotske) regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 27. feb./1. mar. 1627, under ledelse af den senere
chef for regimentet ob Alexander Lindsay, lord Spynie
(Fallon 1972, s. 200-1 samt Bestal. Fortegn., s. 36).

Formelt afsluttet: 23.-25. dec. 1627, hvor størsteparten af regimentet
blev mønstret for første gang (NiKra1628).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 3.000 mand (10 kmp á 300 mand),
formentlig fordelt på følgende måde (TKIA, A 46:3, be-
stalling af 26. okt. 1626 til greve Wilhelm af Mor-
tha):

Pikenerer:	1.500
Musketerer:	1.500
=====	
I alt (excl. off.):	3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Størsteparten af mandskabet var utvivlsomt af skotsk
oprindelse, eftersom hvervningerne skulle foregå i
Skotland. En mindre del har dog været danskere. Den 1.
maj 1628 fik ob Spynie nemlig tilladelse til at "...
hverve 250 danske Soldater til sit Regiment for dermed
at komplettere sine Kompagnier; ..." (Kanc. Brevb.
1627-29, s. 406). Det blev dog understreget, at han
ikke måtte hverve blandt borgerskabet. At der faktisk
blev hvervet danskere fremgår af NiKra1628.

Hverveudgifter (TKIA, A 46:3; Egenh. Breve. I, s. 453 samt PubRecOff,
S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld:	15.000 rd
Udrustning:	
Piker og harnisker:	7.500 rd
Musketter:	6.000 rd
Trommer:	60 rd
Faner (fähnleins):	250 rd
=====	
I alt:	28.810 rd

'Aftakkestidspunkt':

31. aug. 1628, hvor de sidste dele af regimentet blev aftakket, og resterne fra regimentets 'egne' kompagnier blev samlet i kpt John Lindsays frifenlin, mens resterne fra de to kompagnier, afgivet fra ob Sincklars regiment, blev fordelt på to af ob Sincklars øvrige kompagnier, inden disse blev indlemmet i ob Donald MacKayes reorganiserede regiment (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 481 samt NiKral628 + NiKral629*). Et enkelt af regimentets kompagnier: kpt John Sempells/kpt Thomas Bethunes kmp, der lå garnisoneret i Glückstadt, blev dog først aftakket omkr. 10. dec. 1628 (*DiEwa*).

Operationsområder:

1627: Glückstadt, Stade og Skåne.

1628: Glückstadt, Stade, Skåne og Stralsund.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Alexander Lindsay, lord Spynie: 8/3 1627 - 31/8 1628

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre har det foreliggende kildemateriale ikke gjort det muligt at gennemføre en detaljeret rekonstruktion af regimentets sammensætning, men så vidt jeg kan se, bestod af det af i alt 10 kompagnier på hver på 300 mand. De pågældende kompagnier var (*TKIA, A 151; WuGabUdg samt NiKral628*):

1. kmp: Ob Alexander Lindsay, lord Spynies kmp i Stade under kommando af kptljt Adam Dixon: omkr. 25/7 1627 - 28/4 1628?
2. kmp: Ob Alexander Lindsay, lord Spynies kmp i Skåne og Stralsund under kommando af kptljt John Pringell:
23/12 1627 - 31/8 1628
3. kmp: 1. Obljt Patrick Coburns kmp (garnisoneret i Stade):
omkr. 25/7 1627 - 28/4 1628?
2. Obljt Patrick Coburns 'nye' kmp (indsat i Skåne og Stralsund):
6/5 1628 - 31/8 1628
4. kmp: Maj John Douglas' kmp (garnisoneret i Stade):
omkr. 25/7 1627 - 28/4 1628?
5. kmp: Kpt James Bethons kmp (garnisoneret i Stade):
omkr. 25/7 1627 - 28/4 1628?
6. kmp: 1. Kpt John Sempells kmp (garnisoneret i Glückstadt):
omkr. 5/10 1627 - 20/2 1628
2. Kpt Thomas Bethunes kmp: 20/2 1628 - 6/10 1628
3. Kpt John Sempells kmp: 6/10 1628 - omkr. 10/12 1628
7. kmp: Kpt John Lindsays kmp (indsat i Skåne og Stralsund):
25/12 1627 - 31/8 1628
8. kmp: Kpt James Douglas' kmp (indsat i Skåne og Stralsund):
25/12 1627 - 31/8 1628
9. kmp: Kpt John Homes kmp (indsat i Skåne og Stralsund):
25/12 1627 - 31/8 1628
10. kmp: Kpt James Bleers kmp (indsat i Skåne og Stralsund):
4/7 1628 - 31/8 1628

Udover disse kompagnier blev regimentet tildelt to kompagnier, som oprindeligt må have hørt under ob Sincklars (skotske) regiment. Som det fremgår ovenfor, blev størstedelen af ob Spynies regiment samlet i Skåne i slutningen af 1627, til hvilken tid 4 af regimentets kompagnier imidlertid lå garnisoneret i Stade, og et enkelt i Glückstadt. Da nogenlunde tilsvarende forhold gjorde sig gældende for ob Sincklars regiment, fandt kongen det mere hensigtsmæssigt at forene de af de to regiments kompagnier, der var ankommet til Skåne, i et enkelt regiment, fremfor at operere med to stærkt reducerede regimenter (*Kanc. Brevb. 1627-29, 256*). Når det så netop blev ob Sincklar, der måtte afgive sine kompagnier og ikke ob Spynie, skyldtes det åbenbart, at ob Sincklar ikke var tilstede. Afgørende for kongens beslutning har det dog muligvis også været, at der tilsyneladende kun var landet et enkelt af ob Sincklars kompagnier, mens hele 4 kompagnier synes at være ankommet fra ob Spynies regiment.

De to kompagnier, der så vidt jeg kan se blev afgivet til ob Spynies regiment fra ob Sincklars regiment, var:

1. kmp: Kpt Alexander Thirnesides kmp: 13/12 1627 - 31/8 1628
2. kmp: Kpt Georg Olliphants kmp: 7/3 1628 - 31/8 1628

Ob greve Ludwig af Montgomerys (franske) regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 9. apr. 1627, under ledelse af den senere chef for regimentet ob greve Ludwig af Montgomery (*Bestal. Fortegn.*, s. 40).

Formelt afsluttet: 7. aug. 1627, hvor regimentet blev mønstret for første gang, tilsyneladende ved fuld normeret styrke samt veludrustet (*TKIA*, A 151: afregning af 11. mar. 1629 vedr. kpt Fortinieur; *Opel* 1872-94 II, s. 102 samt *PubRecOff*, S.P., Denmark vol. 8, fol. 288^b).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 3.000 man, som formentlig skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 1.500

Musketerer: 1.500

=====

I alt (excl. off.): 3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Fransk (hvervningerne skulle foregå i Frankrig).

Hverveudgifter (*Opel* 1872-94 II, s. 102; *Egenh. Breve*. I, s. 453 samt *PubRecOff*, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456):

Kan skønsvist sættes til:

Laufgeld: 12.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 7.500 rd

Musketter: 6.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====

I alt: 25.810 rd

'Aftakkelsestidspunkt':

30. dec. 1628, hvor de sidste dele af regimentet blev indlemmet i obljt Pierre de Lambermonts nydannede frifenlin (*NiKra1628* samt *TKIA*, A 46:6, 20. mar. 1629).

Operationsområder:

1627: Glückstadt, Krempe, Rendsburg, Fyn og Sjælland.

1628: Krempe, Sjælland, Fehmern og Stralsund.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob greve Ludwig af Montgomery: 9/4 1627 - 30/12 1628

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre tillader kildematerialet ikke at gennemføre en egentlig rekonstruktion af regimentets sammensætning. Forskellige oplysninger tyder dog, at regimentet var ved fuld normeret styrke, da det ankom til Glückstadt i august 1627, hvorfor man umiddelbart må gå ud fra, at det var lykkedes for greve Montgomery at hverve samtlige af de 10 planlagte kompagnier. Hvilke de pågældende kompagnier var, er det imidlertid vanskeligt at afgøre i dag.

Det må dog under alle omstændigheder stå fast, at regimentet blev delt i to 'kampgrupper' relativt kort tid efter dets oprettelse. Den 4. nov. 1627

gav Chr. IV således ordre til, at der skulle overføres 4 af regimentets kompagnier til Sjælland (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 239-240 og s. 245*). De pågældende kompagnier, der ifølge kongen talte omtrent 500 mand, havde tidligere været indsat ved Rendsburg, men efter at forsvaret af denne by var blevet opgivet, var de 4 kompagnier flygtet over til Fyn. I marts-april 1628 deltog i det mindste dele af de 4 kompagnier i Fehmern-togtet. På Fehmern lykkedes det iøvrigt at tage 200 walloner til fange, som sidenhen blev fordelt på regimentets kompagnier (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 372*). De i Niels Krags krigsregnskab anførte besoldningsudgifter til regimentets 'sjællandske kampgruppe' tyder da også på, at den talte ca. 600 mand i maj-juli 1628, før enheden blev overført til Stralsund. Efter hjemkomsten fra Stralsund blev resterne af 'kampgruppen' opdelt i to frifenlin, hvoraf den ene frifenlin straks fik udpeget sin chef, nemlig den tidligere kompagnichef i regimentet, kpt Fortinieur, der i den anledning blev udnævnt til obljt (*NiKra1628 samt Bestal. Fortegn., s. 57*). Den chef blev tilsyneladende først blev udpeget i marts 1629, hvor den tidligere major i regimentet, Pierre de Lambermont, der havde ført kommandoen over det ene af regimentets to kompagnier, garnisoneret i Krempe, blev gjort til chef for den anden frifenlin. Ligesom Fortinieur blev han i den forbindelse udnævnt til obljt. Ifølge *Bestal. Fortegn.* skal en franskmand ved navn Gille de la Godiniere være blevet udnævnt til obljt og bl.a. chef for det ene af de to franske frifenlin den 23. sep. 1628. Det øvrige kildemateriale og ikke mindst kpt Fortinieus og maj Pierre de Lambermonts senere bestallinger synes imidlertid at godtgøre, at Gille de la Godinieres udnævnelse aldrig blev til noget.

Mens oplysningerne om regimentets første, sjællandske 'kampgruppe' kun er yderst få, er forholdene omkring den anden 'kampgruppe' noget bedre belyst. De pågældende kompagnier kom nemlig til at udgøre en del af garnisonerne i henholdsvis Glückstadt og Krempe. Spørgsmålet er imidlertid om, ob Montgomery bør betragtes som den egentlige regimentchef for kompagnierne i den anden 'kampgruppen'. Den 22. jun. 1628 modtog DuMeny således bestalling som oberst over et regiment til fods, og ifølge en bemærkning i *Bestal. Fortegn.* havde statholderen i København, Franz Rantzow bestemt, at bestallingen skulle angå allerede den 22. nov. 1627 (*Bestal. Fortegn., 52*). Det fremgår ikke eksplicit af kildematerialet, men en hel del tyder på, at DuMenys regiment i grunden blot blev opstillet på grundlag af de af ob Montgomerys kompagnier, som var garnisoneret i Glückstadt samt formentlig også det kompagni, der var garnisoneret i Krempe. Med udgangspunkt i henholdsvis proviantmesteren i Glückstadt, Wulbern Gabels, og tøjhusmesteren i Krempe, Georg Helbeigks, udgiftsregnskaber kan det således slås fast, at ob Montgomerys anden 'kampgruppe' må have været sammensat på følgende måde, indtil 'kampgruppen' blev indlemmet i eller måske rettere sagt omdannet til ob DuMenys regiment:

1. kmp:	Maj Pierre de Lambermonts kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
2. kmp:	Kpt Anthony Toursys kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
3. kmp:	Kpt Anthoni Batillis kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
4. kmp:	Kpt Abraham Loysons kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
5. kmp:	Kpt de Launoys kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
6. kmp:	Kpt S. Martins kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
7. kmp:	Kpt Lusacheres kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
8. kmp:	Kpt Dubreuls kmp:	7/8 1627 - 22/11 1627
9. kmp:	1. Kpt de Bausaunes kmp:	7/8 1627? - omkr. 4/11 1627
	2. Kpt de Bonisonts kmp:	omkr. 4/11 1627 - 22/11 1627

Ob (og guvenør) Ezechiell Durants regiment i Glückstadt:

Hvervning:

Formelt iværksat: Ob Durants regiment blev ikke hvervet, men derimod opstillet ved at samle resterne fra de kompagnier, der indfandt sig i Glückstadt i løbet af den sidste halvdel af 1627, og hvis moderregimenter var blevet 'sprængt'.

Formelt afsluttet: Det er ikke til at sige, hvornår regimentet blev oprettet, men det er muligvis sket den 12. aug. 1627, hvor Durant blev udnævnt til oberst (*Bestal. Fortegn.*, s. 44). I *Bestal. Fortegn.* hedder det iøvrigt, at Durant skulle være oberst over Det kgl. Livregiment, men hvis Durant overhovedet kom til at fungere som Livregimentets chef, kan han dårligt have gjort det i mere end godt en månedstid, eftersom Det kgl. Livregiment i princippet blev 'aftakket' eller måske rettere 'sprængt' i september/oktober 1627.

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk og hollandsk.

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønmæssigt sættes til den 7. jan. 1630, hvor omkring det sidste af regimentets kompagnier tilsyneladende blev aftakket (*KaAh13*).

Operationsområder:

1627: Glückstadt.

1628: Glückstadt.

1629: Glückstadt.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Ob (og guvenør) Ezechiell Durant: 12/8 1627 - 31/3 1628
2. Ob (og guvenør) Marquart Rantzow: 1/4 1628 - 7/1 1630

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Desværre giver kildematerialet kun et højst forvirret og uoverskueligt indtryk af regimentets gradvise opstilling og sammensætning i slutningen af 1627 og begyndelsen af 1628. Så vidt jeg kan se, kom kernen i regimentet til at bestå af resterne fra henholdsvis ob Becks regiment og - fra december 1627 - ob Limbachs regiment. Senere, omkr. den 1. apr. 1628, dengang regimentets nye chef, ob Rantzow, ankom til Glückstadt, blev regimentet tilsyneladende forøget med et par hundrede soldater, som ob Rantzow bragte med sig fra sit gamle kompagni (*RtMesUdgRgsk1627/28*). Først fra omkring juni 1628 er det muligt at følge regimentets sammensætning i detaljer. Der er dog ingen grund til at antage, at regimentet undergik væsentlige kvantitative forandringer i perioden fra Limbachs soldaters ankomst til Glückstadt i december 1627 og frem til juni 1628. Fra omkring den 1. jun. 1628 og frem til, garnisonen i Krempe kapitulerede, den 4. nov. 1628 havde regimentet denne sammensætning (*WuGabUdg; Di-Ewa; TKUA, Nederlandene, nr. 10* (brev af 8. jul. 1628 fra den hollandske komm Hohenbouck) samt *TKIA, A 150:2* - "Abrechnung der Officirer in der Vestung Gluckstadt. Anno 1628."):

1. kmp: Ob (og guvenør) Marquart Rantzows kmp:
1/4 1628 - 4/11 1628
2. kmp: Obljt Johan Ludwig v. Zollikofens kmp:
?? ? - 4/11 1628
3. kmp: Maj Heinrich v. Buchwalds kmp:
?? ? - 4/11 1628
4. kmp: 1. Maj Fritz v. Pawenheims kmp:
?? ? - efter 19/8 1628
2. Obljt greve Hans Jacob af Thurns kmp:
før 5/9 1628 - 4/11 1628

5. kmp: Kpt Wilhelm Lichnowskys kmp: ??? - 4/11 1628
 6. kmp: Kpt Caspar Kruegs kmp: ??? - 4/11 1628
 7. kmp: Kpt Jørgen Urups kmp: ??? - 4/11 1628
 8. kmp: 1. Kpt Wilhelm Magnus v. Sackens kmp:
           ??? - efter 19/7(?) 1628
       2. Kpt Gerlef v.d. Howens kmp (kpt G.v.d. Howen døde
           omkr. 1. okt. 1628): før 1/8(?) 1628 - o. 20/10
           1628
       3. Kpt Johan Heinrich v. Dringenbergs kmp:
           omkr. 20/10 1628 - 4/11 1628
 9. kmp: Kpt Nicolaus im Hoff's kmp: ??? - 4/11 1628
 10. kmp: 1. Kptljt Arendt Kamehls kmp:
           ??? - efter 3/7 1628
       2. Maj Georg v. Wildensteins kmp:
           før 19/7 1628 - 4/11 1628
 11. kmp: Kpt Arend v. Meppels kmp (formentlig udskilt fra ob Rantzows
       kmp): omkr. 4/9 1628 - 4/11 1628
 NB: Udover disse kompagnier var regimentet endvidere tildelt et
 dragonkompagni, formentlig under kommando af kpt Christoffer
 Heinrich Stangen.

Efter garnisonen i Krempe havde kapituleret blev resterne af ob Georg v.
 Ahlefeldts regiment åbenbart indlemmet i regimentet, som herefter fik
 nogenlunde følgende sammensætning, der synes at have holdt sig indtil
 regimentet blev endelig blev 'aftakket' (DiEwa samt KaAhl3):

1. kmp: Ob (og guvenør) Marquart Rantzows kmp:
           4/11 1628 - 7/1 1630
 2. kmp: Obljt Johan Ludwig v. Zollikofens kmp:
           4/11 1628 - ??? ?
 3. kmp: Maj Heinrich v. Buchwalds kmp:
           4/11 1628 - ??? ?
 4. kmp: Obljt greve Hans Jacob af Thurns kmp:
           4/11 1628 - 27/12 1629
 5. kmp: Kpt Wilhelm Lichnowskys kmp: 4/11 1628 - 11/12 1629
 6. kmp: Kpt Caspar Kruegs kmp: 4/11 1628 - 21/9 1629
 7. kmp: Kpt Jørgen Urups kmp (kpt J. Urups kmp kommer formentlig
       til at danne kernen i maj Daniel v. Buchwalds kmp):
           4/11 1628 - omkr. 1/12 1628
 8. kmp: Kpt Johan Heinrich v. Dringenbergs kmp:
           4/11 1628 - 7/1 1630
 9. kmp: Kpt Nicolaus im Hoff's kmp: 4/11 1628 - 21/9 1629
 10. kmp: Maj Georg v. Wildensteins kmp:
           4/11 1628 - ??? ?
 11. kmp: Kpt Arend v. Meppels kmp (kpt A.v. Meppels blev fordelt på
       regimentets øvrige kompagnier samt ob DuMenys regiment
       omkr. 29./30. nov. 1628): 4/11 1628 - omkr. 29/11 1628
 12. kmp: Kpt Elias Artischow v. Artischowskys kmp (stammede fra ob
       Georg v. Ahlefeldts regiment):
           4/11 1628 - 18/12 1629
 13. kmp: Kpt Hans Georg de Sticks kmp (stammede fra ob Georg v.
       Ahlefeldts regiment): 4/11 1628 - 21/9 1629
 14. kmp: Kpt Sigfried Rantzows kmp (stammede fra ob Georg v. Ahle-
       feldts regiment): 4/11 1628 - 21/9 1629
 15. kmp: Maj Daniel v. Buchwalds kmp (kernen i maj D.v. Buchwalds
       kmp stammede formentlig fra kpt Jørgen Urups kmp):
           omkr. 10/12 1628 - ??? ?
 16. kmp: Kpt Eberhard Wibbens kmp: omkr. 27/2 1629 - 21/9 1629
 NB: Udover disse kompagnier var regimentet stadig tildelt et dragon-
 kompagni.

Genvagtmes Balthazar Jacob v. Schlammersdorfs regiment:

Hvervning:

- Formelt iværksat: Genvagtmes Schlammersdorfs regiment blev ikke hvervet, men derimod opstillet på grundlag af 'tiloversblevne' soldater fra de 'sprængte' enheder - fremfor alt ob Kolbs regiment - der i september/oktober 1627 var flygtet over til Fyn (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 218).
- Formelt afsluttet: 27. okt. 1627, hvor genvagtmes Schlammersdorf blev udnævnt som chef for regimentet (NiKra1629).

Soldaternes nationale herkomst:

Regimentet bestod utvivlsomt for langt størsteparten af tyskere (Kanc. Brevb. 1627-29, s. 732), men blandt dets rækker talte det formentlig også af et par hundrede danskere (kernen i obljt Melchior Kriechbaums kmp bestod sandsynligvis af soldater fra Det danske Regiment, som efter slaget ved Lutter am Barenberge var blevet samlet i kpt Heinrich Hess, der blev indlemmet i Det kgl. Livregiment).

'Aftakkelsestidspunkt':

25. aug. 1629, hvor de to sidste af regimentets kompagnier blev aftakket (NiKra1629 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 732f). Efter 'aftakelsen' blev regimentet overført til Generalstaterne, i hvis tjeneste det indtrådte med den tidligere chef for Det fynske Regiment Knægte, ob Holger Rosenkranz, som ny regimentchef.

Operationsområder:

- 1627: Fyn, Langeland, Samsø og Læsø.
1628: Fyn, Langeland, Samsø, Læsø og Fehmern. Efter alt at dømme deltog to af regimentets kompagnier i togtet til Stralsund.
1629: Fyn, Samsø og Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Genvagtmes Balthazar Jacob v. Schlammersdorf:
27/10 1627 - 14/8 1629
2. Muligvis: Holger Rosenkranz:
14/8 1629 - 25/8 1629

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Så vidt jeg kan se bestod regimentet af 9 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Genvagtmes Balthazar Jacob v. Schlammersdorfs kmp under kommando af enten kptljt Berend v. Hering eller kptljt Just Hess. (Kptljt Berend v. Hering havde tidl. været kompagnichef i Det mecklenburgske Regiment. Kptljt J. Hess' kmp var formentlig identisk med kpt Heinrich Hess' kmp fra Det danske Regiment, og senere Det kgl. Livregiment):
27/10 1627 - 10/8 1629
2. kmp: Obljt Melchior Kriechbaums kmp under kommando af enten kptljt Berend v. Hering eller kptljt Just Hess (se iøvrigt under '1. kmp.'):
27/10 1627 - 10/8 1629
3. kmp: Maj Michael Paul v. Nagerschicks kmp (maj M.P. v. Nagerschicks kmp stammede fra ob Kolbs regiment):
27/10 1627 - 10/8 1629
4. kmp: Kpt Christoffer v. Thermos kmp:
27/10 1627 - 10/8 1629
5. kmp: Kpt Christoffer Sigwerts kmp (kpt C. Sigwerts kmp stammede fra ob Hüneckens, og senere ob markgreve Christoffer af Baden-Durlachs regiment):
27/10 1627 - 10/8 1629
6. kmp: Kpt Kay Sehesteds kmp (tidl. kpt Daniel Krols kmp fra Det kgl. Livregiment):
27/10 1627 - 10/8 1629

7. kmp: Kpt Heinrich(?) Klingers kmp (kpt. H. Klinger havde tidligere været kompagnichef i ob Limbachs regiment):
27/10 1627 - 25/8 1629
8. kmp: Kpt ... Wincklers kmp: 27/10 1627 - 25/8 1629
9. kmp: Kpt Georg Friedrich v. Hornburgs kmp (tidl. kpt G.F.v. Hornburg 'nye' kmp fra ob Becks regiment) - (i juni 1629 blev kpt Hornburgs kmp indlemmet i kpt Kay Sehesteds kmp):
27/10 1627 - 30/6 1629

Da regimentet ankom til Nederlandene i slutningen af september 1629, skal det have talt 1.500 mand fordelt på 8 kompagnier (Raa og Bas 1911f IV, s. 30 og s. 254).

Ob Dumenys (franske) regiment:

Hvervning:

- Formelt iværksat: Ob DuMenys regiment blev ikke hvervet, men derimod opstillet ved at samle resterne af ob DuMenys frifenlin samt de af ob Montgomerys kompagnier, der var garnisoneret i Glückstadt og Krempe, i et 'nyt' regiment.
- Formelt afsluttet: 22. jun. 1628 gav statholderen i København, Franz Rantzow, befaling til, at regimentet i princippet skulle betragtes som oprettet den 22. nov. 1627 (Bestal. Fortegn., s. 52).

Soldaternes nationale herkomst:

Fransk

'Aftakkestidspunkt':

2. aug. 1629, hvor det sidste af regimentets kompagnier blev aftakket (TKIA, A 151: 'afregning af 12. okt. 1629 vedr. kpt Anthony Toursy' samt KaAhl3).

Operationsområder:

- 1627: Glückstadt og Krempe.
1628: Glückstad og Krempe.
1629: Glückstad og Ditmarsken.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob DuMeny: 22/11 1627 - 2/8 1629

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Så vidt jeg kan se, kom regimentet til at bestå af 10 kompagnier på hver 300 mand. De pågældende kompagnier var:

1. kmp: Ob DuMenys kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - 2/8 1629
2. kmp: Maj Pierre de Lambermonts kmp (garnisoneret i Krempe). (Maj P.d. Lambermont blev senere udnævnt til obljt og chef for en (fransk) frifenlin):
22/11 1627 - 4/11 1628
3. kmp: Kpt Anthony Toursys kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - 2/8 1629
4. kmp: Kpt Anthoni Batillis kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - 2/8 1629
5. kmp: Kpt Abraham Loysons kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - 2/8 1629
6. kmp: 1. Kpt de Launoys kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - omkr. 3/1 1628
2. Obljt Franz de Traytorrens' kmp:
omkr. 3/1 1628 - omkr. 30/11 1628
3. Kpt Lonnoues kmp: omkr. 30/11 1628 - 2/8 1629

7. kmp: Kpt S. Martins kmp (garnisoneret i Krempe):
22/11 1627 - 4/11 1628
8. kmp: 1. Kpt Lusacheres kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - efter 29/11 1627
2. Enten kpt Fortinieurs eller kpt baron Vieuponts kmp:
før 5/12 1627 - 4/5 1628
9. kmp: 1. Kpt Dubreuls kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - efter 29/11 1627
2. Enten kpt Fortinieurs eller kpt baron Vieuponts kmp:
før 5/12 1627 - 4/5 1628
10. kmp: 1. Kpt de Bonisonts kmp (garnisoneret i Glückstadt):
22/11 1627 - efter 29/11 1627
2. Kpt de Bausaunes kmp: før 5/12 1627 - 4/5 1628

Obljt Patrick Coburns 'nye' kompagni:

Hvervning:

Formelt iværksat: 28. apr. 1628, under ledelse af den senere chef for kompagniet obljt Patrick Coburn (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 401). Det var imidlertid ikke hele kompagniet, der skulle hverves, men kun 160 mand. Det resterende mandskab - 140 mand (?) - skulle formentlig hentes fra obljt Patrick Coburns 'gamle' kompagni - og måske også fra de øvrige af ob Spynies kompagnier - der havde været indsat i Stade.

Formelt afsluttet: 6. maj 1628, hvor kompagniet blev mønstret for første gang (*TKIA, A 151: afregning af 16 sep. 1628 vedrørende furier Gabriel Rodger*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

160 mand, der skønsmæssigt skulle fordeles med

Pikenerer: 80

Musketerer: 80

=====

I alt (excl. off.): 160

Soldaternes nationale herkomst:

Dansk

Hverveudgifter (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 401; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Laufgeld: 160 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 400 rd

Musketter: 320 rd

=====

I alt: 880 rd

For videre detaljer se da under ob Spynies (skotske) Regiment, hvori kompagniet blev straks ved dets første mønstring.

Ob Heinrich Holcks regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 20. maj 1628, under ledelse af den senere chef for regimentet ob Heinrich Holck. Af regimentets i alt 10 kompagnier var det dog kun de 8, der skulle hverves, eftersom de to sidste kompagnier stammede fra ob Rantzows 'opløste' regiment (*Bestal. Fortegn.*, s. 50-51 samt *HeHol*).

Formelt afsluttet: Kan ikke fastsættes, men de hvervninger, som det lykkedes at gennemføre, må være afsluttet i løbet af sommeren 1628.

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 2.400 mand, som skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 1.200

Musketerer: 1.200

=====

I alt (excl. off.): 2.400

Soldaternes nationale herkomst:

Formentlig tysk

Hverveudgifter (*HeHol*; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld: 4.800 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 6.000 rd

Musketter: 4.800 rd

Trommer: 50 rd

Faner (fähnleins): 180 rd

=====

I alt: 15.830 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan sættes til den 11. sep. 1629, hvor endelig afregning vedr. regimentet fandt sted (*KaAh13*). Efter at være blevet udskibet fra Husum ankom regimentet den 24. sep. 1629 til Enkhuizen i Nederlandene, i hvis tjeneste det indtrådte (*Raa og Bas 1911f IV*, s. 30).

Operationsområder:

1628: Sjælland, Møn, Lolland og Falster. Stralsund.

1629: Fyn og Holsten. Stralsund og Helsingør (obljt Georg Volckmanns kmp).

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Heinrich Holck: 20/5 1628 - 11/9 1629

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Regimentet bestod af 10 kompagnier, hver med en normativ styrke på 300 mand. Hvilke de 10 kompagnier var, fremgår desværre noget uklart, men på grundlag ob Holcks regnskab vedr. togtet til Stralsund, kan det dog slås fast at regimentet var tiltænkt følgende sammensætning, og med støtte i genzahlkrigskomm Niels Krags regnskab samt Kancelliets brevkopibøger er der god grund til at antage, at regimentet faktisk også fik denne sammensætning indtil aftakningen i september 1629 (*Kanc. Brevb. 1627-29*, s. 629 samt *RtMesUdgRgsk1629/30*):

1. kmp: Ob Heinrich Holcks kmp under kommando af kptljt Bendix v. Ahlefeldt
2. kmp: Obljt Georg Volckmanns kmp
3. kmp: Maj Wulf Hieronimus Kratzs kmp
4. kmp: Kpt Georg Philip v. Rustorfs kmp
5. kmp: Kpt Detlef v. Bellins kmp

- 6. kmp: Kpt Ernst Maltizs kmp
- 7. kmp: Kpt Nicolaus Frappes kmp
- 8. kmp: Kpt Joachim v. Bredows kmp
- 9. kmp: Kpt Hans Petersens kmp (stammede fra ob Rantzows 'opløste' regiment)
- 10. kmp: Kpt Henning Luttermanns kmp (stammede fra ob Rantzows 'opløste' regiment)

I NiKra1629 omtales endvidere en kaptajn ved navn Godtfried v. Rammin, som skal have hørt til regimentet, men så vidt jeg kan se, må kpt Rammin blot være blevet udnævnt i en af de ovennævnte kaptajners sted, måske fordi den pågældende kaptajn var død som følge af f.eks. sygdom.

Den 26. aug. 1629, umiddelbart før regimentet blev 'aftakket' og kom i Generalstaternes tjeneste, skal det have talt 2.000 mand fordelt på 10 kompagnier (Raa og Bas 1911f IV, s. 30).

Genvagtmes o/inf Joachim v. Karpizos regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 24. jul. 1628, under ledelse af den senere chef for regimentet genvagtmes o/inf Joachim v. Karpizo (*Bestal. Fortegn.*, s. 52).

Formelt afsluttet: De dele af regimentet, som det faktisk lykkedes for genvagtmes Karpizo at hverve, var tilsyneladende færdighvervede omkr. 24. okt. 1628 (*Mil. Rgsk.*, IIb, nr. 28:1, bilag (til *RantBuch*) lit. M).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Oprindeligt var det meningen, at der skulle hverves 6.000 mand. Senere blev antallet imidlertid reduceret til det halve, som utvivlsomt skulle fordeles på følgende måde (*Bestal. Fortegn.*, s. 52-53; *Mil. Rgsk.*, IIb, nr. 28:1, bilag (til *RantBuch*) lit. E samt *Kie-OmslRgsk1630*: Chr. IV's instruktion af 25. dec. 1629 til Jørgen Vind og dr. Johan Schönbach og Johannes Böysen):

Pikenerer: 750

Musketerer: 750

=====

I alt (excl. off.): 1.500

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk (hvervningerne skulle formentlig foregå i og omkring Hamburg).

Hverveudgifter (*Mil. Rgsk.*, IIb, nr. 28:1, bilag (til *RantBuch*) lit. E; *Egenh. Breve. I*, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvi sættes til:

Laufgeld: 3.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 3.750 rd

Musketter: 3.000 rd

Trommer: 30 rd

Faner (fähnleins): 125 rd

=====

I alt: 9.905 rd

'Aftakkestidspunkt':

22. aug. 1629, hvor regimentet blev indskibet ved Tönningen i Eidersted og overført til Nederlandene, hvor det kom i Generalstaternes sold (TKIA, A 151: 'afregning af 18. maj 1631 vedr. ob (komm) Thomas Ferenz' samt Raa og Bas 1911f IV, s. 30).

Operationsområder:

1628: Glückstadt og Sült.

1629: Sült og Slesvig.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

1. Genvagtmes Joachim v. Karpizo (døde i begyndelsen af november 1628):
24/7 1628 - omkr. 10/11 1628
2. Ob (komm) Thomas Ferenz:
?? ? - 22/8 1629

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Det har desværre ikke vist sig muligt at klarlægge regimentets sammensætning.

At genvagtmes Karpizo kun fik udbetalt 2.000 af de i alt 3.000 rd. i 'laufgeldt', kunne umiddelbart tyde på, at det kun lykkedes for ham at hverve i alt 1.000 mand (*RantBuch*). Denne antagelse finder iøvrigt afgørende støtte i en skrivelse af 30. apr. 1629 fra sir T. Conway formentlig til regeringen i London. Ifølge denne skrivelse skal regimentet nemlig have talt 1.000 mand i begyndelsen af april 1629 (*PubRecOff, S.P., Denmark vol. 10, fol. 156*).

I *RantBuch* og *DiEwa* findes følgende kompagnier omtalt i forbindelse med genvagtmes Karpizos regiment:

1. kmp: Kpt Bastian Wilhelm v. Pargks kmp
2. kmp: Kpt Hans Oldehouets kmp
3. kmp: Kpt ... v. Windesheims kmp
4. kmp: Kpt Hans Caspar v. Lindenows kmp

Omkr. den 1. jul. 1629 blev ob Georg v. Usslars regiment og muligvis også ob Georg v. Ahlefeldts regiment formentlig fordelt på og indlemmet i regimentet, sådan at det bestod af i alt 10 kompagnier på tilsammen 3.600 mand, da kongen i juli 1629 indledte forhandlinger med nederlænderne om at overdrage dem regimentet (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 720f* samt Raa og Bas 1911f IV, s. 30).

Ob Georg v. Usslars regiment:

Hvervning:

Formelt iværksat: 2. aug. 1628, under ledelse af den senere chef for regimentet ob Georg v. Usslar (*Bestal. Fortegn., s. 53*).

Formelt afsluttet: De dele af regimentet, som det faktisk lykkedes for ob Usslar at hverve, var tilsyneladende færdighvervede omkr. 1. nov. 1628 (*DiEwa og Mil. Rgsk., Iib, nr. 28:1, bilag (til RantBuch) lit. M*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 3.000 mand, som utvivlsomt skulle fordeles på følgende måde:

Pikenerer: 1.500
Musketerer: 1.500

=====

I alt (excl. off.): 3.000

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk (hvervningerne skulle formentlig foregå i og omkring Hamburg).

Hverveudgifter (*Mil. Rgsk.*, I Ib, nr. 28:1, bilag (til *RantBuch*) lit. E; *Egenh. Breve*. I, s. 453 samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8*, fol. 456):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvis sættes til:

Laufgeld: 6.000 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 7.500 rd

Musketter: 6.000 rd

Trommer: 60 rd

Faner (fähnleins): 250 rd

=====

I alt: 19.810 rd

'Aftakkestidspunkt':

Kan skønsmæssigt sættes til den 1. jul. 1629, hvor omkring regimentet blev fordelt på og indlemmet i ob Thomas Ferenzs regiment (*Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 720f samt *Raa og Bas* 1911f IV, s. 30).

Operationsområder:

1628: Glückstadt og Förden.

1629: Förden og Slesvig.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob (og komm) Georg v. Usslar: 2/8 1628 - 22/8 1629(?)

Sammensætning (i tilfældig rækkefølge):

Det har desværre ikke vist sig muligt at klarlægge regimentets sammensætning.

Kort efter krigen gjorde Chr. IV gældende, at ob Georg v. Usslar ikke havde levet op til sit løfte om at levere kongen det planlagte regiment på 3.000 mand (*KieOmslRgsk1630*: Chr. IV's instruktion af 25. dec. 1629 til Jørgen Vind og dr. Johan Schönbach og Johannes Böysen), men selvom det åbenbart må stå fast, at ob Usslar ikke havde held til at hverve 3.000 mand, kan der på anden side ikke være tvivl, at det lykkedes ham at hverve en del af de 3.000 mand. Nøjagtigt hvor mange er det imidlertid ikke muligt at afgøre på grundlag af det foreliggende kildemateriale, men ifølge en skrivelse af 30. apr. 1629, skal regimentet have talt 1.300 mand i begyndelsen af april 1629 (*PubRecOff, S.P., Denmark vol. 10*, fol. 156). Af promes Dietrich Ewachtmanns regnskab fremgår det endvidere, at regimentet talte mindst 500 mand i begyndelsen af november 1628, og at ob Usslar dengang havde antaget mindst 8 kaptajner, uden at man dog kan se hvem de pågældende kaptajner var (*DiEwa*). Påfaldende er det iøvrigt, at han tilsyneladende kun havde antaget 6 løjtnanter og 3 fænrikker udover de 8 kaptajner (*DiEwa*).

Alt i alt forekommer det således rimeligt at antage, at regimentet aldrig nåede op på fuld, men maksimalt halv normeret styrke.

Kpt Wilhelm de Burchos frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: Omkr. 20. jun. 1628, under ledelse af den senere chef for enheden, kpt Wilhelm de Burcho (*KaAh12* samt *Pub-RecOff, S.P., Denmark vol. 9*, fol. 166).

Formelt afsluttet: 7. sep. 1628 (*NiKra1629*).

Normeret styrke, der skulle hverves:

Der skulle hverves 400 mand, som utvivlsomt skulle fordeles på følgende måde (*KaAh12*):

Pikenerer: 200

Musketerer: 200

=====

I alt (excl. off.): 400

Soldaternes nationale herkomst:

Irer (*Raa og Bas 1911f IV, s. 31*). (Flere af soldaterne stammede utvivlsomt fra de ob Nithsdales (skotske) kompagnier, der havde deltaget i forsvaret af Stade).

Hverveudgifter (*KaAh12; Egenh. Breve. I, s. 453* samt *PubRecOff, S.P., Denmark vol. 8, fol. 456*):

Fremgår ikke helt klart, men kan skønsvist sættes til:

Laufgeld: 800 rd

Udrustning:

Piker og harnisker: 2.000 rd

Musketter: 1.600 rd

Trommer: 6 rd

Faner (fähnleins): 25 rd

=====

I alt: 4.431 rd

'Aftakkestidspunkt':

7. jul. 1629, hvor frifenlinen blev aftakket i Angeln (*NiKra1629*). Den 1. sep. 1629 ankom den 'aftakkede' frifenlin til Nederlandene, hvor den kom i Generalstaternes sold (*Raa og Bas 1911f IV, s. 31*).

Operationsområder:

1628: (Glückstadt). Danmark.

1629: Danmark og Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Kpt Wilhelm de Burcho (kpt W.d. Burcho havde tidl. været kompagnichef i ob Nithsdales (skotske) regiment): 7/9 1628 - 7/7 1629

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var 400 mand (*KaAh12*).

Obljt Fortinieurs (franske) frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: Obljt Fortinieurs frifenlin blev ikke hvervet, men derimod opstillet på grundlag af 'tiloversblevne' soldater fra de af ob greve Montgomerys kompagnier, der havde taget del i togtet til Stralsund (*NiKra1628*).

Formelt afsluttet: 7. sep. 1628 (*TKIA, A 151: afregning af 11. mar. 1629* vedr. kpt Fortinieur).

Soldaternes nationale herkomst:

Fransk (soldaterne stammede fra ob greve Montgomerys (franske) regiment).

'Aftakkestidspunkt':

7. jul. 1629, hvor frifenlinen blev aftakket i Angeln (*NiKra1629*).

Operationsområder:

1628: Danmark.

1629: Danmark og Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Fortinieur: 7/9 1628 - 7/7 1629

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var 500 mand (*Bestal. Fortegn., s. 57*).

Kpt John Lindsays frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: Kpt John Lindsays frifenlin blev ikke hvervet, men derimod opstillet på grundlag af 'tiloversblevne' soldater fra ob Spynies regiment, der formelt set blev 'opløst' den 31. aug. 1628, umiddelbart efter togtet til Stralsund (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 481*).

Formelt afsluttet: 9. sep. 1628 (*NiKral629*).

Soldaternes nationale herkomst:

Skotsk (soldaterne stammede fra ob Spynies (skotske) regiment).

'Aftakkelsestidspunkt':

6. jul. 1629, hvor frifenlinen blev aftakket i Angeln (*NiKral629*). Den 4. eller 5. aug. 1629 ankom den 'aftakkede' frifenlin til Nederlandene, hvor den kom i Generalstaternes sold (*Raa og Bas 1911f IV, s. 31*).

Operationsområder:

1628: Danmark.

1629: Danmark og Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Kpt John Lindsay:

9/9 1628 - 6/7 1629

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var 500 mand (*Bestal. Fortegn., s. 55-56*).

Ved ankomsten til Nederlandene i begyndelsen af august 1629 skal det imidlertid kun have talt omkr. 300 mand (*Raa og Bas 1911f IV, s. 31*).

Ob Falck Lykkes 'geworbne' frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: Ob Falck Lykkes frifenlin blev ikke hvervet, men derimod opstillet på grundlag af 'tiloversblevne' lejesoldater fra ob Falck Lykkes (udskrevne/hvervede) Regiment (i Stralsund og ved Wolgast) (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 504*).

Formelt afsluttet: 8. okt. 1628, hvor frifenlinen synes at være blevet mønstret for første gang (*NiKral628*).

Soldaternes nationale herkomst:

Tysk. Man må dog også gå ud fra, at en mindre del af mandskabet har været af dansk oprindelse (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 504 og s. 600*).

'Aftakkelsestidspunkt':

20. jun. 1629, hvor frifenlinen synes at være blevet indlemmet i ob Heinrich Holcks regiment (*NiKral629 og Kanc. Brevb. 1627-29, s. 725*).

Operationsområder:

1628: Danmark.

1629: Danmark og Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Ob Falck Lykke til Bollerup:

8/10 1628 - 20/6 1629

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke kendes ikke, men at dømme efter genzahl-krigskomm Niels Krags lønudbetalinger talte frifenlinen vel omkr. 250 mand (*NiKral628*).

Obljt Pierre de Lambermonts (franske) frifenlin:

Hvervning:

Formelt iværksat: Obljt Pierre de Lambermonts frifenlin blev ikke hvervet, men derimod opstillet på grundlag af 'tiloversblevne' soldater fra de af ob greve Montgomerys kompagnier, der havde taget del i togtet til Stralsund (NiKra1628).

Formelt afsluttet: 30. dec. 1628 (TKIA, A 46:6, 20. mar. 1629).

Soldaternes nationale herkomst:

Fransk (soldaterne stammede fra ob greve Montgomerys (franske) regiment).

'Aftakkestidspunkt':

7. jul. 1629, hvor frifenlinen blev aftakket i Angeln (NiKra1629).

Operationsområder:

1628: Danmark.

1629: Danmark og Angeln.

Chefer (anført i kronologisk rækkefølge):

Obljt Pierre de Lambermont:

30/12 1628 - 7/7 1629

Sammensætning:

Kompagniets normerede styrke var ikke nærmere fastsat (Bestal. Fortegn., s. 57).

APPENDIKS 1: 2. DEL; 4. AFSNIT:

Fortegnelse over enheder, der blev afgivet til Chr. IV som troppehjælp under Kejserkrigen; dvs. enheder, der på den ene side blev stillet under Chr. IV's kommando, men som kongen på den anden side ikke havde pligt til at besolde.

Fortegnelsen er så vidt muligt kronologisk ordnet efter det tidspunkt, hvor de forskellige enheder formelt set kom under kongens kommando).

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Det 'stadtische' Regiment:	side 142
Grev Ernst af Mansfeldts (engelsk-franske) 'hjelpekorps':	side 143
General Charles Morgans (engelske) 'hjelpekorps':	side 145

Det 'stadtische' Regiment:

Indtræden i Chr. IV's tjeneste:

Den 6. okt. 1625, efter et par måneders forhandlinger, kunne Chr. IV's udsending, 'rigens kansler' Jacob Ulfeldt og Generalstaternes deputerede indgå en overenskomst, hvorved Generalstaterne forpligtigede sig til at sende Chr. IV ob Hatzfeldts fodfolksregiment til hjælp og underholde det i 3 måneder (*Dan-Nor. Trak.* III, s. 618f). Godt 3 uger senere, den 25. oktober, blev regimentet, der bestod af tyske lejesoldater, udskibet fra Enkhuizen, og den 4. november ankom det til Bremen (ved Vegesack). Den 18. nov. 1625 kom regimentet officielt i Chr. IV's tjeneste, idet det svor Chr. IV troskab (*Raa og Bas 1911f III*, s.189f og IV, s. 13f).

Udtræden af/'aftakelse' fra Chr. IV's tjeneste:

Da Chr. IV erfarede, at det ham til hjælp fremsendte regiment kun var ved halv normeret styrke, overdrog han det straks til grev Ernst af Mansfeld, der indlemmede det i sit 'hjelpekorps'. Som en del af grev Ernst af Mansfelds 'hjelpekorps' deltog regimentet på nær 2 kompagnier i slaget ved Dessau-broen den 15. apr. 1626, hvor det blev 'sprængt' af Wallensteins tropper. Efter slaget blev de 'tiloversblevne' soldater formentlig fordelt på grev Ernst af Mansfelds øvrige enheder.

Chefer:

Chef for regimentet var oprindeligt ob Heinrich Ludwig v. Hatzfeldt, men da han fik tjeneste i Hamburg kort før afmarchen fra Nederlandene, blev regimentet overdraget til ob Hendrik v.d. Merwede. Han døde imidlertid under transporten til Bremen, så da regimentet den 18. nov. 1625 blev stillet under Chr. IV's kommando, var det blev regimentets næstkommandende, obljt Volmar v. Neuhoff, der der var 'fungerende regimentschef'.

Sammensætning:

Ifølge overenskomsten af 6. okt. 1625 bestod ob Hatzfeldts regiment - eller Det 'stadtische' Regiment, som det kom til at hedde, mens det var i Chr. IV's tjeneste - af i alt 15 kompagnier på hver 200 mand, dvs. en samlet normeret styrke på til sammen 3.000 mand. Ved afmarchen talte regimentet imidlertid kun knapt 2.200 mand; ved ankomsten til Chr. IV's lejr, i alt 1.724, hvoraf de 147 dog var syge; og i februar 1626, under 1.500 mand, dvs. under halv normeret styrke (*Raa og Bas 1911f IV*, s. 14 samt *TKIA*, A 96: Bilag vedlagt et brev af 26. nov. 1625 fra general Fuchs til Chr. IV).

Fra regimentets indtræden i Chr. IV's tjeneste og frem til dets opløsning i slaget ved Dessau-broen den 15. apr. 1626 havde det følgende sammensætning (*TKIA*, A 96: Bilag vedlagt et brev af 26. nov. 1625 fra general Fuchs til Chr. IV samt *AxAre1626*) (kompagniernes rækkefølge er tilfældigt valgt):

1. kmp: Obljt Volmar v. Neuhoffs kmp (faldt i slaget ved Dessau-broen 15. apr. 1626): 18/11 1625 - 15/4 1626
2. kmp: Maj ... Auszmas kmp: 18/11 1625 - 15/4 1626
3. kmp: Kpt Robert v. Giffens kmp. (Kpt R.v. Giffen skulle have været oberstløjtnant ved ob Heinrich v. Vicks regiment, det ene af de to regimenter som ob Hatzfeldts 3.000 tyske lejesoldater oprindeligt skulle have været delt i. Da man imidlertid opgav at opdele soldaterne i to regimenter, og i stedet valgte at samle dem i et enkelt regiment, nemlig ob Hatzfeldts, fik kpt R.v. Giffen tildelt et af dette regiments kompagnier (*Raa og Bas 1911f III*, s. 190). Den 11. feb. 1626 blev kpt R.v. Giffens kmp udskilt fra regimentet og indlemmet i den frifenlin, som kpt R.v. Giffen den dag påtog sig at hverve til Chr. IV (se i fortegnelsen de hvervede enheder)):

18/11 1625 - 11/2 1626

4. kmp:	Kpt ... Merbenns kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
5. kmp:	Kpt Libbert v. Ecks kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
6. kmp:	Kpt Wilhelm de Bygs kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
7. kmp:	Kpt ... Lottumbs kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
8. kmp:	Kpt ... Frölinghausens kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
9. kmp:	Kpt ... Hatzfelts kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
10. kmp:	Kpt ... Spaldorfs kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
11. kmp:	Kpt Marcus v. Weesens kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
12. kmp:	Kpt Jost v. Schneidewindts kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
13. kmp:	Kpt ... Doests kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
14. kmp:	Kpt ... Horchs kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626
15. kmp:	Kpt Friedrich v. Heidenns kmp:	18/11 1625 - 15/4 1626

Grev Ernst af Mansfeldts (engelsk-franske) 'hjelpekorps':

Indtræden i Chr. IV's tjeneste:

I efteråret 1625 blev englænderne og franskmændene enige om at afsende grev Ernst af Mansfelds 'nyhvervede' armekorps til Chr. IV. Oprindeligt havde det været hensigten, at armekorpset, der omkring årsskiftet 1624/25 var blevet opstillet for engelske og franske pengemidler, skulle have været indsat i Rhein-Pfalz og Elsass. Men stillet overfor udsigten til, at Chr. IV formentlig snart ville blive tvunget til at slutte fred med sine modstandere, hvis hans allierede ikke straks ydede ham effektiv støtte, ændrede englænderne, og til sidst også franskmændene, deres planer og lovede Chr. IV, at grev Ernst af Mansfelds armekorps i stedet ville blive indsat i Tyskland. Chef for hjelpekorpsset skulle fortsat være grev Ernst af Mansfeld, der blev udnævnt til generalløjtnant over det engelsk-franske hjelpekorps, men overkommandoen skulle Chr. IV have (*Opel 1872-94 II; s. 214f og s. 294 samt PubRecOff, S.P. DK Vol. 6, fol. 165^b*). I begyndelsen af oktober blev grev Ernst af Mansfelds fodfolk udskibet fra Nederlandene og overført til Bremen, hvor det ankom i dagene før den 12. okt. 1625 (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 6, fol. 180*). Samtidigt blev grev Ernst af Mansfelds rytteri ført til grænsen mellem Nederlandene og Det hellige romerske Rige under eskorte af nederlandske enheder, og omkr. den 4. oktober nåede det frem til Chr. IV, som lod det indkvarterede i grevskabet Diepholz (*Egenh. Breve I, s. 461 samt Opel 1872-94 II, s. 294 og s. 364*). Skønt grev Ernst af Mansfeld først selv ankom til Chr. IV's hovedkvarter den 14. nov. 1625, kan man altså skønsomt fastsætte tidspunktet for det engelsk-franske hjelpekorps' indtræden i Chr. IV's tjeneste godt en måned tidligere, nemlig til omkr. den 10. okt. 1625 (*Chr. IV's egenh. kalenderopt. 1625, s. 547*).

Udtræden af/'aftakkelse' fra Chr. IV's tjeneste:

Da grev Ernst af Mansfeld den 26. okt. 1626 forlod sit armekorps i Ungarn for at drage til Venedig, overlod han alle sine enheder til Bethlen Gabor. Denne besluttede sig imidlertid for at slutte fred med kejser Ferdinand II, og allerede i begyndelsen af december videregav han på dansk anmodning grev Ernst af Mansfelds tidligere enheder til hertug Johan Ernst af Sachsen-Weimar, hvorved tropperne kom i Chr. IV's sold på samme vilkår som kongens øvrige hvervede enheder (*Opel 1872-94 II, s. 598-604*).

Chefer (indtil 'hjelpekorpsset' kom i Chr. IV's sold):

1. Grev Ernst af Mansfeld: omkr. 10/10 1625 - 26/10 1626
2. Bethlen Gabor, fyrste af Siebenbürgen: 26/10 1626 - omkr. 1/12 1626

Tabel I. Styrkeoversigt over det engelsk-franske 'hjelpekorps' under kommando af grev Ernst af Mansfeld.

Datoen for sir Anstruthers indberetning:	Antal:		
	'Heste':	Fodfolk:	I alt:
15. nov. 1625	600	3.000	3.600
2. feb. 1626	1.200	4.000	5.200
14. apr. 1626	?	?	12.000
23. maj 1626	2.000	5.000	7.000
8. jul. 1626	1.800	4.000	5.800
22. jul. 1626	1.800	4.000	5.800
1. aug. 1626	2.500	4.000	6.500
12. dec. 1626	?	?	4-5.000

Tallene stammer fra Sir Robert Anstruthers gesandtindberetninger til regeringen i London. Efter alt at dømme gælder det generelt for Anstruthers styrkeangivelser, at de er behæftet med rimelig stor pålidelighed. (PubRecOff, S.P DK Vol. 6, fol. 196 samt Vol. 7, fol. 22^b, fol. 89, fol. 121^b, fol. 160, fol. 178, fol. 187 og fol. 242^b samt tildels Staatsarchiv Weimar; Reg. H Nr. 18, Bl. 108).

Sammensætning:

På grundlag af det foreliggende kildemateriale har det desværre ikke vist sig muligt at gennemføre en egentlig rekonstruktion af 'hjelpekorpsets' sammensætning. Hvor stor dets faktiske styrke har været, mens det var i Chr. IV's tjeneste, kan dog indkredes med rimelig stor sikkerhed. På grundlag af den engelske gesandt hos Chr. IV, sir Robert Anstruthers indberetninger har jeg således angivet korpsets faktiske styrke i Tabel I. Hvilke fodfolksregimenter og -kompagnier, der indgik i korpset, vides ikke, men grev Ernst af Mansfelds livregiment blev tilsyneladende kommanderet af en oberst ved navn La Noue. Endvidere blev et andet af grevens fodfolksregimenter kommanderet af en oberst ved navn hertug Franz Carl af Sachsen, Engern og Vestphalen (*Opel 1872-94 II, s. 441*).

I januar 1626 bestod korpsets rytterkontingent formentlig af et enkelt rytterregiment under kommando af ob Karpizo. Regimentet bestod efter alt at dømme af følgende 6 kompagnier (*TKIA, A 96: Bilag 'sub. B' til brev af 28. jan. 1626 fra general Fuchs til Chr. IV samt tildels Staatsarchiv Weimar; Reg. H Nr. 18, Bl. 108*):

1. kmp: Ob Karpizos kmp.
2. kmp: Ritm ... Hambrugs kmp.
3. kmp: Ritm ... Curts kmp.
4. kmp: Ritm ... Rosteins kmp.
5. kmp: Ritm ... Landenbergers kmp.
6. kmp: Ritm ... Piccards kmp.

General Charles Morgans (engelske) 'hjelpekorps':

Indtræden i Chr. IV's tjeneste:

I en skrivelse af 21. sep. 1626 lovede Charles I, at de 4 fodfolksregimenter, englænderne underholdt som troppehjælp i Nederlandene, snarest muligt ville blive overført til Tyskland, hvor de skulle stilles under Chr. IV's kommando. Regimenterne skulle vedblive med at være i Charles I's sold, idet englænderkongens udgifter dog skulle modregnes i de månedlige kontributioner, han ifølge Haag-konventionen af 29. nov. 1625 var forpligtiget til at betale Chr. IV. Selvom de 4 regiments tjenesteforhold hos Generalstaterne allerede udløb i november 1626, indgik de først i Chr. IV's tjeneste 23. mar. 1627, hvor de ankom til Nordtyskland, efter at være blevet indskibet i Enkhuisen den 13. marts.

Udtræden af/'aftakelse' fra Chr. IV's tjeneste:

Gen Morgans 'hjelpekorps' trådte først ud af Chr. IV's tjeneste i dagene umiddelbart før den 11. jul. 1629, hvor de sidste dele af korpset blev indskibet og overført til Nederlandene (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 10, fol. 217 samt Raa og Bas 1911f IV, s. 29*). Fra Stade-garnisonens kapitulation den 27. apr. 1628 og 6 måneder frem var størsteparten af 'hjelpekorpsset' imidlertid forhindret i at stå i Chr. IV's tjeneste af traktatmæssige grunde (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 9, fol. 121-22 (§§ 6 og 7)*).

Chefer (mens 'hjelpekorpsset' indgik i Chr. IV's hær):

Gen Charles Morgans: 23/3 1627 - 11/7 1629

Sammensætning:

Fra 'hjelpekorpssets' indtræden i Chr. IV's hær den 23. mar. 1627 og frem til Stade-garnisonens kapitulation den 27. apr. 1628 bestod gen Charles Morgans (engelske) 'hjelpekorps' af i alt 4 regimenter på hver 1.380 mand (foruden en regimentstab på 10 mand), fordelt på 12 kompagnier på hver 115 mand. De 4 regimenter var (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 8, fol. 469 og Vol. 9, fol. 140-142*):

1. Regiment: Gen sir Charles Morgans regiment.

1. kmp: Gen sir Charles Morgans kmp.
2. kmp: Obljt sir Thomas Conways kmp.
3. kmp: Maj sir Sheffield Claphams kmp.
4. kmp: Kpt ... Terwhitts kmp.
5. kmp: Kpt ... Ashbornhams kmp.
6. kmp: Kpt ... Kevitts kmp.
7. kmp: Kpt ... Bradshaws kmp.
8. kmp: Kpt ... Killigrews kmp.
9. kmp: Kpt ... Chamberlaines kmp.
10. kmp: Kpt ... Oglesbies kmp.
11. kmp: Kpt ... Rydardes kmp.
12. kmp: Kpt ... Standishes kmp.

2. Regiment: Ob sir John Burlases regiment.

1. kmp: Ob sir John Burlases kmp.
2. kmp: Obljt sir John Congres' kmp.
3. kmp: Maj sir ... Goringes kmp.
4. kmp: Kpt ... Jenkes kmp.
5. kmp: Kpt ... Berkelys kmp.
6. kmp: Kpt ... Cromwells kmp.
7. kmp: Kpt ... Houbertts kmp.
8. kmp: Kpt ... Connigsbys kmp.
9. kmp: Kpt ... Calmadyes kmp.
10. kmp: Kpt ... Garrways kmp.
11. kmp: Kpt sir John Blomits kmp.
12. kmp: Kpt ... Ashley kmp.

3. Regiment: Ob sir James Levingstones regiment.

1. kmp: Ob sir James Levingstones kmp.
2. kmp: Obljt sir John Setons kmp.
3. kmp: Maj Henry Wentworths kmp.
4. kmp: Kpt ... Ramsays kmp.
5. kmp: Kpt ... Bronckards kmp.
6. kmp: Kpt ... Levingstones kmp.
7. kmp: Kpt ... Kirbies kmp.
8. kmp: Kpt ... Slaughters kmp.
9. kmp: Kpt ... Franciscos kmp.
10. kmp: Kpt ... Ernelys kmp.
11. kmp: Kpt ... Pawletts kmp.
12. kmp: Kpt ... Pantlens kmp.

4. Regiment: Ob sir John Swintons regiment.

1. kmp: Ob sir John Swintons kmp.
2. kmp: Obljt ... Davies' kmp.
3. kmp: Maj ... Merrickes kmp.
4. kmp: Kpt ... Tallbotts kmp.
5. kmp: Kpt ... Millardes kmp.
6. kmp: Kpt ... Fleetwoods kmp.
7. kmp: Kpt sir Charles Vanasours kmp.
8. kmp: Kpt ... Essexs kmp.
9. kmp: Kpt ... Fyldinges kmp.
10. kmp: Kpt ... Davis' kmp.
11. kmp: Kpt ... Edwards kmp.
12. kmp: Kpt ... Edmonds kmp.

Indtil maj 1628 var 'hjelpekorpsets' samlede, normerede styrke 5.520 mand, hvortil kom 40 regimentstabsofficerer samt et par korpsofficerer. Som det fremgår af Tabel II, lå det faktiske styrketal dog væsentligt lavere det meste af perioden. For at supplere 'hjelpekorpsets' rækker op blev der derfor sendt i alt tre hold 'rekrutter' over til gen Morgan fra England. De to første hold 'rekrutter' nåede frem til gen Morgan i april-maj 1627; det sidste hold dog først så sent som i april 1629. Det tredje og sidste hold - omkr. 1.200 mand - ankom ganske vist til Glückstadt allerede i september 1627, men p.gr. af de kejserliges sejrige fremmarch i Slesvig-Holsten, havde 'rekrutterne' ingen mulighed for slutte sig til selve 'hjelpekorpsset', der på det tidspunkt befandt sig på den anden side af Elben, deployeret i eller omkring Stade. I stedet blev det tredje hold 'rekrutter' indsat ved Rendsburg, og da denne fæstningbys blev rømmet, overført til Danmark. I et brev af 10. nov. 1627 meddelte Chr. IV således sir Robert Anstruther, at kongen havde givet befaling til, at godt 800 englændere, der befandt sig i Danmark, og som tilhørte gen Morgans 'hjelpekorps', skulle have udbetalt en månedssold, hvilket de faktisk også fik den 5. dec. 1627 (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 8, fol. 388^b samt RtMesUdg-Rgsk1627/28*). Et halvt år senere, i juni 1628, oplyste Anstruther tilsvarende overfor regeringen i London, at der befandt sig omkr. 800 mand i Danmark "... of the Troupes that were 1st sent hence for the strengthninge of Sr Charles Morgans forces but could not come to him, ..." (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 9, fol. 162^b*). I marts-april 1629, da det tredje hold 'rekrutter' langt om længe blev forenet med selve 'hjelpekorpsset', var antallet imidlertid reduceret markant til kun omkr. 500 mand, formentlig fordi styrken havde lidt forholdsvis svære tab i forbindelse med togtet til Stralsund sommeren 1628 (*Kanc. Brevb. 1627-29, s. 668 samt PubRecOff, S.P. DK Vol. 10, fol. 149*).

Tabel II. Styrkeoversigt over det engelske 'hjelpekorps' under kommando af general Charles Morgan.

Dato:	Antal mand (incl. off.):		
	Udenfor Danmark	I Danmark	I alt
Før indtræden i Chr. IV's hær:			
8. nov. 1626	5.013	0	5.013
20. dec. 1626	4.987	0	4.987
30. jan. 1627	4.693	0	4.693
12. mar. 1627	2.472	0	2.472
Efter indtræden i Chr. IV's hær:			
23. mar. 1627	2.435	0	2.435
(Det første hold 'rekrutter': 1.014 mand)			
(Det andet hold 'rekrutter': 1.376 mand)			
6. jun. 1627	4.913	0	4.913
29. jul. 1627	4.707	0	4.707
30. aug. 1627	4.412	0	4.412
(Det tredje hold 'rekrutter': ca. 1.200 mand)			
1. okt. 1627	3.766	ca. 800	ca. 4.600
? . jan. 1628	ca. 2.700	ca. 800	ca. 3.500
11. maj 1628	2.374	ca. 800	ca. 3.200
17. maj 1628	1.926	ca. 800	ca. 2.700
(Det reducerede regiment: 1.378 mand)			
? . nov. 1628	ca. 1.200	ca. 500	ca. 1.700
? . mar. 1629	ca. 1.000	ca. 500	ca. 1.500
? . apr. 1629	ca. 1.500	0	ca. 1.500

(Kilder: PubRecOff, S.P. DK Vol. 7, fol. 181: "The Strength of the fower Regiments since their Entrance in the Service of the King of Denmark"; Vol. 8, fol. 292, fol. 309 og fol. 325; Vol. 9, fol. 4^b og fol. 140-141^b samt Vol 10, fol. 156 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 248 og s. 668).

Under opholdet i Danmark blev det tredje hold 'rekrutter', der oprindeligt skulle have været fordelt på 'hjelpekorpsets' 48 kompagnier, opdelt i 4 'midlertidige' kompagnier. Hvilke, har det desværre ikke vist sig muligt at afgøre med sikkerhed, men der har efter alt at dømme været tale om følgende (PubRecOff, S.P. DK Vol. 9, fol. 140-141^b og Vol. 10, fol. 160; Kanc. Brevb. 1627-29, s. 248 samt RtMesUdgRgsk1627/28):

1. kmp: Kpt ... Chamberlains kmp (kpt Chamberlain var chef for et af kompagnierne i gen Charles Morgans regiment).
  2. kmp: Kpt Jacob Galbrets kmp.
  3. kmp: Kpt ... Jenkes kmp (kpt Jenkes var chef for et af kompagnierne i ob John Burlases regiment).
  4. kmp: Kpt ... Bronckards kmp (kpt Bronckard var chef for et af kompagnierne i ob James Levingstones regiment).
- (Øverstbefalende for de 4 kompagnier var vist nok kpt Chamberlain (Monro 1637, s. 50)).

I april 1629 ved foreningen med selve 'hjelpekorpsset' blev de 4 'midlertidige' kompagnier opløst og mandskabet fordelt på 'hjelpekorpsets' kompagnier, der på det tidspunkt var blevet reduceret til i alt 12 (Pub-RecOff, S.P. DK Vol. 10, fol. 160).

I maj 1628, umiddelbart efter Stade-garnisons kapitulation og 'hjelpekorpsets' tilbagetrækning til Nederlandene, blev resterne fra de 4 regimenter, der havde deltaget i forsvaret af Stade, 'reformeret' og samlet i et enkelt regiment under kommando af gen Charles Morgan. Som tidligere kom også dette regiment til at bestå af i alt 12 kompagnier. Næstkommanderende og oberstløjtnant ved regimentet, blev gen Morgans tidligere oberstløjtnant, sir Thomas Conway, og major den tidligere major ved ob James Levingstones regiment, Henry Wentworth (Raa og Bas 1911f IV, s. 29). Hvem regimentets 9 kaptajner blev, har det imidlertid ikke vist sig muligt at indkredse. Umiddelbart efter reorganiseringen var gen Morgans 'nye'

regiment på fuld normeret styrke (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 10, fol. 181*). I henhold til Stade-garnisonens kapitulationserklæring, der blev underskrevet den 25. apr. 1628, måtte gen Charles Morgan og hans 'hjelpekorps' ikke indtræde i Chr. IV's tjeneste igen, førend der var gået 6 måneder. Skulle det ske tidligere, måtte det kun ske på den betingelse, at 'hjelpekorpsets' marchrute gik over England (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 9, fol. 121-22 (§§ 6 og 7)*). Det skulle imidlertid vise sig, at der gik over et halvt år, førend gen Morgans 'nye' regiment, var klar til afmarch, så da det i midten af oktober 1628 blev indskibet i Nederlandene, kunne det straks sætte kurs mod Glückstadt, hvorodfor det ankom på Elben den 1. nov. 1628 (*PubRecOff, S.P. DK Vol. 9, fol. 276*). Efter udtræden fra Chr. IV's tjeneste blev gen Morgans 'nye' regiment overført til Nederlandene, hvor det ankom med sine 12 kompagnier omkr. den 16. jul. 1629 (*Raa og Bas 1911f IV, s. 29*).

APPENDIKS 1: 3. DEL:

Oversigter over tilgangen af mandskab til Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder i tiden fra den 28. maj 1625 frem til den 12. sep. 1629.

Oversigterne er udarbejdet på grundlag af de oplysninger, jeg har fremlagt i Appendiks 1: 2. del samt de oplysninger, det i kilde- og litteraturfortegnelserne anførte materiale iøvrigt viste sig at indeholde om tilgangen af mandskab til kongens enheder.

Det skal understreges, at oversigterne i flere tilfælde bygger på skøn over mandskabstilgængenes omfang, hvorfor de kun bør betragtes som vejledende.

Oversigterne er kumulative. De anførte tal angiver med andre ord ikke hvor stor tilgangen var i det pågældende tidsinterval, men derimod hvor stor den samlede tilgang havde været siden den første generalmønstring den 28. maj 1625.

Af pladsmæssige grunde har det beklageligvis været nødvendigt at udarbejde flere oversigter, fremfor at samle alle relevante oplysninger i en enkelt. Hele krigsperioden er således blevet opdelt i 4 intervaller, der dækker perioderne:

1. interval: 28. maj. 1625 - 19. aug. 1626
2. interval: 20. aug. 1626 - 9. nov. 1627
3. interval: 10. nov. 1627 - 29. dec. 1628
4. interval: 30. dec. 1628 - 11. sep. 1629

Indenfor hver af disse intervaller er der udarbejdet en oversigt, der viser tilgangen af mandskab til hhv. Chr. IV's rytterenheder og til Chr. IV's fodfolksenheder. Herudover er der udarbejdet en oversigt, der viser rytter- og fodfolksenhedernes samlede tilgang fordelt på de forskellige mandskabstyper, dvs. hhv. pligt-, leje- og hjælpetropper.

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTERENHEDER:

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRSTAL . . . . . :	1625:						1626:							
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 - 20/8
A. PLIGTSOLDATER:														
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123
DET SJÆLLANDSKE KMP (FR. REEDT2)	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110
DET SJÆLLANDSKE KMP (VRNE)	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104
DET FYNISKE KMP (RUD)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
DET FYNISKE KMP (BRAHE)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
DET JYSKE KMP (SKEEL)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (SEHESTED)	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE RYTTERI (FRIIS)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PLIGTSOLDATER I ALT:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
B. LEJESOLDATER:														
OBLJT FR. WI. V. FITZTHUMS REG	475	475	475	475	475	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT J.J. V. QUERENHEIMS REG	482	482	482	482	482	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT FR. V. BIRKENFELDT'S REG	483	483	483	483	483	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT J. FRIEDRICH'S REG	500	500	500	500	500	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W. V. STERLING'S REG	490	490	490	490	490	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W.H. V. BAUDISSIN'S REG	500	500	500	500	500	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT B. V. HAGENS REG	490	490	490	490	490	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W.H. V. WERSABES REG	500	500	500	500	500	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT L. FREYTAG'S REG	-	-	-	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740
GENMAJ C. NELL'S REG	-	-	-	628	800	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURG'S REG	-	-	-	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
OBLJT W. V. BUCHWALDT'S REG	-	-	-	-	-	-	-	522	522	522	522	522	522	522
GENLJT J. NORPRAHT'S REG	-	-	-	-	-	460	460	460	460	460	460	460	460	460
RHINGREVEN'S REG	-	-	-	-	-	-	-	842	842	960	960	960	960	960
OBLJT N. D. CORVILLE'S REG	-	-	-	-	-	-	-	-	500	500	500	500	750	750
GREVEN TIL SOLMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	515	515
ADMINISTRATORENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT C. V. OHRS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	400	400	400
OBLJT B. V. BREMEN'S REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT H. V. KALDENHOFF'S REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ERCKENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DANIELS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT KOCHTISKYS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HOFFANEN	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	180	180
GENKVARMES FLODORS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	110	110	110	110	110	110
FUCHS LIVKMP	-	-	-	-	-	-	-	175	175	175	175	175	175	175
RITM GEBERHARD SCHENCKENS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RITM U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DUMENYS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LEJESOLDATER I ALT:	4045	4045	4045	6013	6185	8265	8725	9422	10374	10874	10992	11392	12212	12212
C. 'HJELPETROPPE':														
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	-	-	-	-	-	600	600	1200	1200	1200	1200	2000	2000	2000
'HJELPETROPPE' I ALT:	-	-	-	-	-	600	600	1200	1200	1200	1200	2000	2000	2000
RYTTERSOLDATER I ALT:	5223	5223	5223	7191	7363	10043	10503	11800	12752	13252	13370	14570	15390	15390

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENHEDER:

1. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRSTAL . . . . . :	1625:						1626:							
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 - 20/8
A. PLIGTSOLDATER:														
1. MOBILISEREDE:														
DET KONGELIGE LIVKOMPAGNI	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
DET DANSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3000	3000	3000	3000
MAJ VOGN VOGSENS (UDSKR) FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FALCK LYKKE (UDSKR/HVER) REG.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MOBILISEREDE I ALT:	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	3200	3200	3200	3200
2. MOBILISERINGSKLARE:														
DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
DET (GML) FYNSKE KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNIER KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
PLIGTSOLDATER I ALT:	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	9900	9900	9900	9900	9900

B. LEJESOLDATER:

1. TYSKERE OG HOLLENDERE:														
DET KONGELIGE REGIMENT	3612	3704	3759	3760	3760	3760	3760	3760	4160	4160	4160	4160	4160	4160
OBLJOT CLAVS V. LINSTOWS REGIMENT	2200	2200	2200	2200	2200	2459	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJOT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	2000	2000	2000	2000	2000	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJOT ANDREAS V. MEYES REGIMENT	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2800	2800	2800	2800	2800
OBLJOT J. S. V. U. Z. FRENCKINGS REG	-	2000	2000	2000	2000	2114	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200
OBLJOT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	-	2500	2500	2500	2500	2500	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600
OBLJOT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	-	-	-	-	-	2360	2360	2360	2360	2360	2360	2360	2360	2360
GENMAJ SEGER SPEES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	1000	1750	2500	2500	2500
OBLJOT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENLJOT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	1225	1475	1475	1475	1650	1650
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	750	750	750
GREVE PH. TIL SOLMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1750	1750	1750
GENLJOT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT J. SEHESTEDS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1750	1750	1750
OBLJOT JOACHIM V. HÜNECKENS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HENNING LUDW. V. HATZFELDT'S REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT NICOLAUS RHORS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB GEORG V. AHLEFELDT'S REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENVAGT B.J. V. SCHLAMMERSDORFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENVAGTMS J. V. KARPISZOS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVRMP	-	-	-	-	-	-	-	-	275	275	275	275	275	275
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FALCK LYKKE 'GEWORB.' REG/FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	10012	14604	14659	14660	14660	17893	18120	18120	23520	24370	25120	30120	30295	30295

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
 KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENEREDER:

1. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRSTAL	1625:													
MÅNEDSINTERVAL	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 - 20/8

A. PLIGTSOLDATER (SE FORGÅENDE SIDE):

1. MOBILISEREDE:	200	200	200	200	200	200	200	200	200	3200	3200	3200	3200	3200
2. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
PLIGTSOLDATER I ALT:	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	9900	9900	9900	9900	9900

B. LEJESOLDATER:

1. TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	10012	14604	14659	14660	14660	17893	18120	18120	23520	24370	25120	30120	30295	30295
---------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

2. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:

OB DONALD MACRAYES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB JACOB SINCLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTTLITZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB NITSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I STADE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER I ALT:

3. FRANSMÈND:

OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB DUMENYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLØT FORTINIEURS YRIFENLIN OG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLØT PIERRE DE LAMBERMONTS FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

FRANSMÈND I ALT:

LEJESOLDATER I ALT:	10012	14604	14659	14660	14660	17893	18120	18120	23520	24370	25120	30120	30295	30295
---------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

C. 'HJELPETROPPER':

DET 'STADTISCHE' REGIMENT	-	-	-	-	-	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	3000	3000	3500	4000	7500	10000	10000	10000	10000	10000
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS' I DK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

I ALT:

FODFOLK I ALT:	16912	21504	21559	21560	24560	29543	30270	30770	39670	46020	46770	51770	51945	51945
(FODFOLK EXCL. MOBIL.-KLARE PLIGTSOL.):	10212	14804	14859	14860	17860	22843	23570	24070	32970	39320	40070	45070	45245	45245

KUMULATIV OVERSIGT OVER DEN SAMLEDE TILGANG AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRSTAL . . . . . :	1625:						1626:							
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 - 20/8
A. RYTTERE:														
1. PLIGTSOLDATER:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
2. LEJESOLDATER:	4045	4045	4045	6013	6185	8265	8725	9422	10374	10874	10992	11392	12212	12212
3. 'BJELPETROPPER':	0	0	0	0	0	600	600	1200	1200	1200	1200	2000	2000	2000
RYTTERE I ALT:	5223	5223	5223	7191	7363	10043	10503	11800	12752	13252	13370	14570	15390	15390
B. FODFOLK:														
1. PLIGTSOLDATER:														
a. MOBILISEREDE:	200	200	200	200	200	200	200	200	200	3200	3200	3200	3200	3200
b. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
PLIGTSOLDATER I ALT:	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	6900	9900	9900	9900	9900	9900
2. LEJESOLDATER:														
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:	10012	14604	14659	14660	14660	17893	18120	18120	23520	24370	25120	30120	30295	30295
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c. FRANSKMÈND:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LEJESOLDATER I ALT:	10012	14604	14659	14660	14660	17893	18120	18120	23520	24370	25120	30120	30295	30295
3. 'BJELPETROPPER':	0	0	0	0	3000	4750	5250	5750	9250	11750	11750	11750	11750	11750
FODFOLK I ALT:	16912	21504	21559	21560	24560	29543	30270	30770	39670	46020	46770	51770	51945	51945
SAMLET TILGANG I ALT:	22135	26727	26782	28751	31923	39586	40773	42570	52422	59272	60140	66340	67335	67335
(SAML. TILG. EXCL. MOBIL-KLARE PLIGTSOL.):	15435	20027	20082	22051	25223	32886	34073	35870	45722	52572	53440	59640	60635	60635

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTERENHEDER:

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:										
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10-	24/11-	26/12-	27/1-	28/2-	1/4-	2/5-	3/6-	5/7-	6/8-	7/9-	9/10-10/11	
A. PLIGTSOLDATER:															
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	
DET SJEJLLANDSKE KMP (FR. REEDTZ)	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	
DET SJEJLLANDSKE KMP (VRNØ)	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	
DET FYNSKE KMP (RUD)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	
DET FYNSKE KMP (BRARØ)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	
DET JYSKE KMP (SKEEL)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	
DET JYSKE KMP (SEKSTED)	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	
DET JYSKE RYTTERI (FRIIS)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PLIGTSOLDATER I ALT:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	
B. LEJESOLDATER:															
OBLJT FR. WI. V. FITZTHUMS REG	700	700	700	700	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
OBLJT J. J. V. QUERENHEIMS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	
OBLJT FR. V. BIRKENFELDTS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	
OBLJT J. FRIEDRICHS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	
OBLJT W. V. STERLINGS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	
OBLJT W. H. V. BAUISSINS REG	700	700	700	700	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	
OBLJT B. V. HAGENS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	
OBLJT W. H. V. WERSABES REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	
OBLJT L. FREYTAGS REG	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	
GENMAJ C. NELLIS REG	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	
OBLJT W. V. BUCHWALDTS REG	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	
GENLJT J. NORPRAHTS REG	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	
REINGREVNES REG	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	
OBLJT N. D. CORVILLES REG	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	
GREVEN TIL SOLMS REG	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	
ADMINISTRATORENS REG	-	500	500	500	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
OBLJT C. V. OHRIS REG	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	
OBLJT B. V. BREMENS REG	-	-	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	
OBLJT H. V. KALDENHOFFS REG	-	-	-	-	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	
OBLJT ERCKENS REG	-	-	-	-	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	
OBLJT DANIELS REG	-	-	-	-	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	
OBLJT KOCHTISKYS REG	-	-	-	-	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	
HOFFANEN	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	
GENKVARNES FLODORS KMP	110	110	110	110	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	
FUCHS LIVKMP	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	
RITH GEBERHARD SCHENCKENS KMP	-	-	-	-	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	
RITH U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT DUMENYS KMP	-	-	-	-	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	
LEJESOLDATER I ALT:	12232	12732	13212	13212	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	
C. 'HJELPETROPPER':															
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	
'HJELPETROPPER I ALT:	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	
RYTTERSOLDATER I ALT:	16110	16610	17090	17090	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENHEDER:

2. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
ÅRSTAL . . . . . :	1626:	1626:	1626:	1626:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10-	24/11-	26/12-	27/1-	28/2-	1/4-	2/5-	3/6-	5/7-	6/8-	7/9-	9/10-10/11
A. FLIGTSOLDATER:														
1. MOBILISEREDE:														
DET KONGELIGE LIVKOMPAGNI	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
DET DANSKE REGIMENT	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
MAJ VOGN VOGSENS (UDSKR) FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	300	300
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1000
OB FALCK LYKKE (UDSKR/HVER) REG.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MOBILISEREDE I ALT:	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3500	3500	4500
2. MOBILISERINGSKLARE:														
DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
DET (GML) FYNISKE KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNIER KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
FLIGTSOLDATER I ALT:	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	10200	10200	11200

B. LEJESOLDATER:

1. TYSKERE OG HOLLÈNDERE:														
DET KONGELIGE REGIMENT	4160	4660	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910
OBLT CLAUD V. LINSTOWS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLT ANDREAS V. MEYES REGIMENT	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800
OBLT J. S. V. U. Z. FRECKINGS REG	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200
OBLT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600
OBLT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	2360	2360	2360	2360	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENMAJ SEGER SPEES REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	1650	1850	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
GREVE PH. TIL SOLMS REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	2000	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250
OBLT J. SEHESTEDS REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
OBLT JOACHIM V. HÜNCKENS REGIMENT	-	-	-	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1400	1400	1400	1400	1400
OB HENNING LUDW. V. HATZFELDTS REG	500	1750	1750	2000	2250	2250	2250	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLT NICOLAUS RRORS REGIMENT	-	-	-	-	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
OB GEORG V. ABLEFELDTS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1750	1750
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENVAGT B.J. V. SCHLAMMERSDORFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENVAGTME J. V. KARPZOS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVRMP	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	-	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
OB FALCK LYKKE 'GEWORB.' REG/FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TYSKERE OG HOLLÈNDERE I ALT:	32795	35395	36245	37545	39935	39935	39935	40685	40685	41035	41035	42785	42785	42785

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENHEDER:

2. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:									
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10-	24/11-	26/12-	27/1-	28/2-	1/4-	2/5-	3/6-	5/7-	6/8-	7/9-	9/10-10/11
A. PLIGTSOLDATER (SE FORGÅENDE SIDE):														
1. MOBILISEREDE:	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3500	3500	4500
2. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
PLIGTSOLDATER I ALT:	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	10200	10200	11200
B. LEJESOLDATER:														
1. TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	32795	35395	36245	37545	39935	39935	39935	40685	40685	41035	41035	42785	42785	42785
2. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:														
OB DONALD MACKAYES REGIMENT	-	-	-	-	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040
OB JACOB SINCKLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTLITZS REGIMENT	-	-	-	-	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
OB NITHSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIAS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I STADE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2000	2000	2400
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	-	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER I ALT:	382	632	632	632	3872	3872	3872	3872	3872	3872	3872	5872	5872	6272
3. FRANSÈMÈND:														
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3500	3500
OB DUMKYNYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT FORTINIEURS FRIFENLIN OG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT PIERRE DE LAMBERMONTYS FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FRANSÈMÈND I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3500	3500
LEJESOLDATER I ALT:	33177	36027	36877	38177	43807	43807	43807	44557	44557	44907	44907	48657	52157	52557
C. 'HJELPETROPPER':														
DET 'STADTISCHE' REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS' I DK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1200	1200
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	-	-	-	2500	4900	4900	4900	4900	4900	4900
I ALT:	11750	11750	11750	11750	11750	11750	11750	14250	16650	16650	16650	16650	17850	17850
FODFOLK I ALT:	54827	57677	58527	59827	65457	65457	65457	68707	71107	71457	71457	75507	80207	81607
(FODFOLK EXCL. MOBIL.-KLARE PLIGTSOL.):	48127	50977	51827	53127	58757	58757	58757	62007	64407	64757	64757	68807	73507	74907

KUMULATIV OVERSIGT OVER DEN SAMLEDE TILGANG AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:									
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10-	24/11-	26/12-	27/1-	28/2-	1/4-	2/5-	3/6-	5/7-	6/8-	7/9-	9/10-10/11
A. RYTTERE:														
1. PLIGTSOLDATER:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
2. LÆJESOLDATER:	12232	12732	13212	13212	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127
3. 'HJELPETROPPER':	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
RYTTERE I ALT:	16110	16610	17090	17090	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005
B. FODFOLK:														
1. PLIGTSOLDATER:														
a. MOBILISEREDE:	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3200	3500	3500	4500
b. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
PLIGTSOLDATER I ALT:	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	9900	10200	10200	11200
2. LÆJESOLDATER:														
a. TYSKERE OG HOLLÈNDERE:	32795	35395	36245	37545	39935	39935	39935	40685	40685	41035	41035	42785	42785	42785
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:	382	632	632	632	3872	3872	3872	3872	3872	3872	3872	5872	5872	6272
c. FRANSKMÈND:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3500	3500
LÆJESOLDATER I ALT:	33177	36027	36877	38177	43807	43807	43807	44557	44557	44907	44907	48657	52157	52557
3. 'HJELPETROPPER':														
	11750	11750	11750	11750	11750	11750	11750	14250	16650	16650	16650	16650	17850	17850
FODFOLK I ALT:	54827	57677	58527	59827	65457	65457	65457	68707	71107	71457	71457	75507	80207	81607
SAMLET TILGANG I ALT:	70937	74287	75617	76917	85462	85462	85462	88712	91112	91462	91462	95512	100212	101612
(SAML. TILG. EXCL. MOBIL-KLARE PLIGTSOL.):	64237	67587	68917	70217	78762	78762	78762	82012	84412	84762	84762	88812	93512	94912

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTERENHEDER:

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12
A. PLIGTSOLDATER:													
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123
DET SJEJLLANDSKE KMP (FR. REEDTZ)	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110
DET SJEJLLANDSKE KMP (VÆNE)	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104
DET FYNSKE KMP (KUD)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
DET FYNSKE KMP (BRABE)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
DET JYSKE KMP (SKEEL)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (SEHESTED)	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE RYTTERI (PRIIS)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PLIGTSOLDATER I ALT:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
B. LEJESOLDATER:													
OBLJT FR. WI. V. FITZTHUMS REG	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
OBLJT J.J. V. QERENHEIMS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT FR. V. BIRKENFELDS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT J. FRIEDRICHS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W. V. STERLINGS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W.H. V. BAUDISSINS REG	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100
OBLJT B. V. HAGENS REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W.H. V. WERSABES REG	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT L. FREYTAGS REG	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740
GENMAJ C. NELLIS REG	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
OBLJT W. V. BUCHWALDS REG	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522	522
GENLJT J. NORPRANTS REG	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460
RHINGREVENES REG	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960	960
OBLJT N. D. CORVILLES REG	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
GREVEN TIL SOLMS REG	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515	515
ADMINISTRATORENS REG	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
OBLJT C. V. ORRS REG	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
OBLJT B. V. BREMENS REG	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480
OBLJT H. V. KALDENHOFFS REG	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
OBLJT ERCKENS REG	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
OBLJT DANIELS REG	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
OBLJT KOCHTYSKYS REG	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
HOFFANEN	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
GENKVARMES FLODORS KMP	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120
FUCHS LIVKMP	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175
RITH GEBERHARD SCHENCKENS KMP	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125
RITH U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DUMENYS KMP	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
LEJESOLDATER I ALT:	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127
C. 'HJELPETROPPER':													
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
'HJELPETROPPER I ALT:	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
RYTTERSOLDATER I ALT:	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENHEDER:

3. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:					1628:			1628:			
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12

A. PLIGTSOLDATER:

1. MOBILISEREDE:

DET KONGELIGE LIVKOMPAGNI	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
DET DANSKE REGIMENT	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
MAJ VOGN VOGENS (UDSKR) FRIFENLIN	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
OB FALCK LYKKE'S (UDSKR/HVER) REG.	-	-	-	-	-	-	-	1200	1200	1200	1200	1200	1200
MOBILISEREDE I ALT:	4500	4500	4500	4500	4500	4500	4500	5700	5700	5700	5700	5700	5700

2. MOBILISERINGSKLARE:

DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
DET (GML) FYNSKE KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	-	-	-	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	-	-	-	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNER KNEGTE	-	-	-	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	-	-	-	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	6700	6700	6700	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300

PLIGTSOLDATER I ALT: 11200 11200 11200 27800 27800 27800 27800 29000 29000 29000 29000 29000 29000 29000

B. LEJESOLDATER:

1. TYSKERE OG HOLLENDERE:

DET KONGELIGE REGIMENT	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910
OBLJT CLAUD V. LINSTOWS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT ANDREAS V. MEYER REGIMENT	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800
OBLJT J. S. V. U. Z. FRECKINGS REG	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200
OBLJT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600
OBLJT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENMAJ SEGER SPEES REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
GREVE PH. TIL SOLMS REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750
OBLJT J. SEHESTEDS REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
OBLJT JOACHIM V. HÜNECKENS REGIMENT	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400
OB HENNING LUDW. V. BATZFELDT'S REG	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT NICOLAUS RHORS REGIMENT	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
OB GEORG V. AHLEFELDT'S REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	150	150	150	150	150	150	326	326
GENVAGT B. J. V. SCHLAMMERSDORFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	0	600	1600	2100	2100	2100	2100
GENVAGTMS J. V. KARPZOS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	1000
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1300	1300
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVKMP	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
OB FALCK LYKKE'S 'GEWORB.' REG/FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	1000	1000	1000	1000
TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	42785	42785	42785	42785	42785	42935	42935	43535	45535	46035	46035	48511	48511

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENHEDER:

3. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:		1628:		1628:		1628:		1628:		1628:		1628:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12
A. PLIGTSOLDATER (SE FORGÅENDE SIDE):													
1. MOBILISEREDE:	4500	4500	4500	4500	4500	4500	4500	5700	5700	5700	5700	5700	5700
2. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300
PLIGTSOLDATER I ALT:	11200	11200	11200	27800	27800	27800	27800	29000	29000	29000	29000	29000	29000
B. LEJESOLDATER:													
1. TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	42785	42785	42785	42785	42785	42935	42935	43535	45535	46035	46035	48511	48511
2. SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER:													
OB DONALD MACKAYES REGIMENT	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2040	2300	2300	2300
OB JACOB SINCKLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTLITZS REGIMENT	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
OB NITHSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIES REGIMENT	-	700	700	700	800	800	800	900	900	900	900	900	900
SKOTTER I STADE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	-	-	-	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150	150	150
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER I ALT:	6272	6972	6972	7372	7472	7472	7472	7572	7572	7572	7982	7982	7982
3. FRANSKMÆND:													
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
OB DUMENYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT FORTINIEURS FRIFENLIN OG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT PIERRE DE LAMBERMORTS FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FRANSKMÆND I ALT:	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
LEJESOLDATER I ALT:	52557	53257	53257	53657	53757	53907	53907	54607	56607	57107	57517	59993	59993
C. 'HJELPETROPPER':													
DET 'STADTISCHE' REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS' I DK	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900
I ALT:	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850
FODFOLK I ALT:	81607	82307	82307	99307	99407	99557	99557	101457	103457	103957	104367	106843	106843
(FODFOLK EXCL. MOBIL.-KLARE PLIGTSOL.):	74907	75607	75607	76007	76107	76257	76257	78157	80157	80657	81067	83543	83543

KUMULATIV OVERSICHT OVER DEN SAMLEDE TILGANG AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:		1628:									
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12
A. RYTTERE:													
1. PLIGTSOLDATER:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
2. LÆJESOLDATER:	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127
3. 'BJELPETROPPER':	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
RYTTERE I ALT:	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005
B. FODFOLK:													
1. PLIGTSOLDATER:													
a. MOBILISEREDE:	4500	4500	4500	4500	4500	4500	4500	5700	5700	5700	5700	5700	5700
b. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300
PLIGTSOLDATER I ALT:	11200	11200	11200	27800	27800	27800	27800	29000	29000	29000	29000	29000	29000
2. LÆJESOLDATER:													
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:	42785	42785	42785	42785	42785	42935	42935	43535	45535	46035	46035	48511	48511
b. SKOTTER, ENGLENDERE OG IRER:	6272	6972	6972	7372	7472	7472	7472	7572	7572	7572	7982	7982	7982
c. FRANSKMEND:	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
LÆJESOLDATER I ALT:	52557	53257	53257	53657	53757	53907	53907	54607	56607	57107	57517	59993	59993
3. 'BJELPETROPPER':	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850
FODFOLK I ALT:	81607	82307	82307	99307	99407	99557	99557	101457	103457	103957	104367	106843	106843
SAMLET TILGANG I ALT:	101612	102312	102312	119312	119412	119562	119562	121462	123462	123962	124372	126848	126848
(SAML. TILG. EXCL. MOBIL-KLARE PLIGTSOL.):	94912	95612	95612	96012	96112	96262	96262	98162	100162	100662	101072	103548	103548

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTERENHEDER:

4. INTERVAL: PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL HERENS AFTAKKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRSTAL . . . . . :	1629:							
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9
A. PLIGTSOLDATER:								
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123
DET SJÆLLANDSKE KMP (FR. RÆDTZ)	110	110	110	110	110	110	110	110
DET SJÆLLANDSKE KMP (VRGE)	104	104	104	104	104	104	104	104
DET FYNSKE KMP (KUD)	105	105	105	105	105	105	105	105
DET FYNSKE KMP (BRARRE)	105	105	105	105	105	105	105	105
DET JYSKE KMP (SKEEL)	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	83	83	83	83	83	83	83	83
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (SEBESTED)	86	86	86	86	86	86	86	86
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	85	85	85	85	85	85	85	85
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE RYTTERI (FRILS)	-	-	-	-	-	-	-	-
PLIGTSOLDATER I ALT:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
B. LEJESOLDATER:								
OBLJT FR. WI. V. FITZTHUMS REG	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
OBLJT J.J. V. QVERENHEIMS REG	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT FR. V. BIRKENFELDT'S REG	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT J. FRIEDRICH'S REG	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W. V. STERLINGS REG	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W.H. V. BAUDISSINS REG	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100
OBLJT B. V. HAGENS REG	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W.H. V. WERSABES REG	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT L. FREYTAGS REG	740	740	740	740	740	740	740	740
GENMAJ C. NELLIS REG	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	600	600	600	600	600	600	600	600
OBLJT W. V. BUCHWALDT'S REG	522	522	522	522	522	522	522	522
GENLJT J. NORPRAETS REG	460	460	460	460	460	460	460	460
RHINGREVEN'S REG	960	960	960	960	960	960	960	960
OBLJT N. D. CORVILLES REG	750	750	750	750	750	750	750	750
GREVEN TIL SOLMS REG	515	515	515	515	515	515	515	515
ADMINISTRATORENS REG	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
OBLJT C. V. ORRS REG	400	400	400	400	400	400	400	400
OBLJT B. V. BREMENS REG	480	480	480	480	480	480	480	480
OBLJT H. V. KALDENHOFFS REG	600	600	600	600	600	600	600	600
OBLJT ERCKENS REG	400	400	400	400	400	400	400	400
OBLJT DANIELS REG	200	200	200	200	200	200	200	200
OBLJT KOCHTISKYS REG	300	300	300	300	300	300	300	300
HOFFMANN	200	200	200	200	200	200	200	200
GENRVARMES FLODORS KMP	120	120	120	120	120	120	120	120
FUCHS LIVKMP	175	175	175	175	175	175	175	175
RITM GEBERHARD SCHENCKENS KMP	125	125	125	125	125	125	125	125
RITM U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DUMENYS KMP	80	80	80	80	80	80	80	80
LEJESOLDATER I ALT:	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127
C. 'HJELPETROPPER':								
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
'HJELPETROPPER I ALT:	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
RYTTERSOLDATER I ALT:	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENHEDER:

4. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL HERENS AFTAKKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRSTAL . . . . . :	1629:				1629:			
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9
A. PLIGTSOLDATER:								
1. MOBILISEREREDE:								
DET KONGELIGE LIVKOMPAGNI	200	200	200	200	200	200	200	200
DET DANSKE REGIMENT	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
MAJ VOGN VOGNSSENS (UDSKR) FRIFENLIN	300	300	300	300	300	300	300	300
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
OB FALCK LYKKE (UDSKR/EVER) REG.	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
MOBILISEREREDE I ALT:	5700	5700	5700	5700	5700	5700	5700	5700
2. MOBILISERINGSKLARE:								
DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
DET (GML) FYNSKE KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300
DE BORNHOJMSKE KOMPAGNIER KNEGTE	600	600	600	600	600	600	600	600
EVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300
PLIGTSOLDATER I ALT:	29000	29000	29000	29000	29000	29000	29000	29000
B. LEJESOLDATER:								
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:								
DET KONGELIGE REGIMENT	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910	4910
OBLJT CLAUD V. LINSTOWS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT ANDREAS V. MEYES REGIMENT	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800
OBLJT J. S. V.U.Z. FRENCKINGS REG	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200
OBLJT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600
OBLJT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENMAJ SEGER SPREES REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450	2450
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	750	750	750	750	750	750	750	750
GREVE PH. TIL SOLMS REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750
OBLJT J. SEHESTEDS REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
OBLJT JOACHIM V. HÜNECKENS REGIMENT	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400
OB HENNING LUDW. V. BATZFELDT'S REG	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT NICOLAUS RHORS REGIMENT	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
OB GEORG V. AHLEFELDT'S REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	326	326	326	326	326	326	326	326
GENVAGT B.J. V. SCHLAMMERSDORFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	2100	2100	2100	2100	2100	2100	2100	2100
GENVAGTMEJ J. V. KARPZOS REGIMENT	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVRMP	275	275	275	275	275	275	275	275
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	400	400	400	400	400	400	400	400
OB FALCK LYKKE'S 'GEWÖRNE' REGIMENT/	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	48511	48511	48511	48511	48511	48511	48511	48511

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

KUMULATIV OVERSIGT OVER TILGANGEN AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S FODFOLKSENHEDER I PERIODEN FRA

4. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL HERENS AFTAKKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRSTAL . . . . . :	1629:							
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9

A. PLIIGTSOLDATER (SE FORGÅENDE SIDE):								
1. MOBILISEREDE:	5700	5700	5700	5700	5700	5700	5700	5700
2. MOBILISERINGSKLARE:	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300

PLIIGTSOLDATER I ALT:	29000	29000	29000	29000	29000	29000	29000	29000
B. LEJESOLDATER:								
1. TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	48511	48511	48511	48511	48511	48511	48511	48511
2. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:								
OB DONALD MACKAYES REGIMENT	2300	2300	2300	2300	2300	2300	2300	2300
OB JACOB SINCKLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTLITZS REGIMENT	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
OB WITSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIUS REGIMENT	900	900	900	900	900	900	900	900
SKOTTER I STADE	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	400	400	400	400	400	400	400	400
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	382	382	382	382	382	382	382	382
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	250	250	250	250	250	250	250	250
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	150	150	150	150	150	150	150	150
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-

SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER I ALT:	7982	7982	7982	7982	7982	7982	7982	7982
3. FRANSEMÈND:								
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
OB DUMENYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FORTINIEURS FRIFENLIN OG								
OBLJT PIERRE DE LAMBERMONTIS FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-

FRANSEMÈND I ALT:	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500

LEJESOLDATER I ALT:	59993	59993	59993	59993	59993	59993	59993	59993
C. 'HJELPETROPPER':								
DET 'STADTISCHE' REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS' I DK	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900	4900

I ALT:	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850

FODFOLK I ALT:	106843	106843	106843	106843	106843	106843	106843	106843
(FODFOLK EKCL. MOBIL.-KLARE PLIIGTSOL.):	83543	83543	83543	83543	83543	83543	83543	83543

KUMULATIV OVERSIGT OVER DEN SAMLEDE TILGANG AF MANDSKAB TIL CHR. IV'S RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:

4. INTERVAL: PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL HÆRENS AFTAKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRSTAL . . . . . :	1629:				1629:			
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9
A. RYTTERE:								
1. PLIGTSOLDATER:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
2. LÆJESOLDATER:	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127	16127
3. 'HJELPETROPPER':	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
RYTTERE I ALT:	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005	20005
B. FODFOLK:								
1. PLIGTSOLDATER:								
a. MOBILISERENDE:	5700	5700	5700	5700	5700	5700	5700	5700
b. MOBILISERINGSKLARE:	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300	23300
PLIGTSOLDATER I ALT:	29000	29000	29000	29000	29000	29000	29000	29000
2. LÆJESOLDATER:								
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:	48511	48511	48511	48511	48511	48511	48511	48511
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:	7982	7982	7982	7982	7982	7982	7982	7982
c. FRANSKMÈND:	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
LÆJESOLDATER I ALT:	59993	59993	59993	59993	59993	59993	59993	59993
3. 'HJELPETROPPER':	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850	17850
FODFOLK I ALT:	106843	106843	106843	106843	106843	106843	106843	106843
SAMLET TILGANG I ALT:	126848	126848	126848	126848	126848	126848	126848	126848
(SAML. TILG. EXCL. MOBIL-KLARE PLIGTSOL.):	103548	103548	103548	103548	103548	103548	103548	103548

APPENDIKS 1: 4. DEL:

Oversigter over styrketallet på Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder fra den 28. maj 1625 til den 12. sep. 1629.

Oversigterne er udarbejdet på grundlag af de oplysninger, jeg har fremlagt i Appendiks 1: 2. del samt de oplysninger, det i kilde- og litteraturfortegnelserne anførte materiale iøvrigt viste sig at indeholde om tilgangen af mandskab til kongens enheder.

Det skal understreges, at oversigterne i flere tilfælde bygger på skøn over enhedernes styrketal, hvorfor de kun bør betragtes som vejledende.

Af pladsmæssige grunde har det beklageligvis været nødvendigt at udarbejde flere oversigter, fremfor at samle alle relevante oplysninger i en enkelt. Hele krigsperioden er således blevet opdelt i 4 intervaller, der dækker perioderne:

1. interval: 28. maj. 1625 - 19. aug. 1626
2. interval: 20. aug. 1626 - 9. nov. 1627
3. interval: 10. nov. 1627 - 29. dec. 1628
4. interval: 30. dec. 1628 - 11. sep. 1629

Indenfor hver af disse intervaller er der udarbejdet en oversigt, der viser styrketallet for hhv. Chr. IV's rytterenheder og Chr. IV's fodfolksenheder. Herudover er der udarbejdet en oversigt, der viser rytter- og fodfolksenhedernes samlede styrketal fordelt på de forskellige mandskabstyper, dvs. hhv. pligt-soldater, lejesoldater og hjælpetropper.

SKØN OVER CHR. IV'S RYTTERENHEDERS STYRKETAL:

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRSTAL . . . . . :	1625:				1625:				1626:					
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 - 29/6 - 31/7 -		1/9 - 3/10 - 4/11 - 6/12 -		7/1 - 8/2 - 12/3 - 13/4 - 16/5 - 17/6 - 19/7 - 20/8									
A. PLIGTSOLDATER:														
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123
DET SJEJLLANDSKE KMP (FR. REEDTZ)	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110
DET SJEJLLANDSKE KMP (VRME)	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104
DET FYNISKE KMP (RUD)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
DET FYNISKE KMP (BRAHE)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
DET JYSKE KMP (SKEEL)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE KMP (SERESTED)	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84
DET JYSKE RYTTERI (FRIIS)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PLIGTSOLDATER I ALT:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
B. LEJESOLDATER:														
OBLJT FR. W. V. FITZTHUMS REG	475	475	475	475	475	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT J. J. V. ØRRENEHIMS REG	482	482	482	482	482	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT FR. V. BIRKENFELDTS REG	483	483	483	483	483	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT J. FRIEDRICHS REG	500	500	500	500	500	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W. V. STERLINGS REG	490	490	490	490	490	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W. H. V. BAUDISSINS REG	500	500	500	500	500	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT B. V. HAGENS REG	490	490	490	490	490	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT W. H. V. WERSABES REG	500	500	500	500	500	700	700	700	700	700	700	700	700	700
OBLJT L. FREYTAGS REG	-	-	-	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740	740
GENMAJ C. NELLIS REG	-	-	-	628	800	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	-	-	-	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
OBLJT W. V. BUCHWALDT'S REG	-	-	-	-	-	-	-	522	522	522	522	522	522	522
GENLJT J. NORPRAHTS REG	-	-	-	-	-	-	460	460	460	460	460	460	460	460
REINGREVEN'S REG	-	-	-	-	-	-	-	842	842	960	960	960	960	960
OBLJT N. D. CORVILLES REG	-	-	-	-	-	-	-	-	500	500	500	500	750	750
GREVEN TIL SOLMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	515	515
ADMINISTRATORENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT C. V. OHRS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	400	400	400
OBLJT B. V. BREMENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT H. V. KALDENROFFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ERCKENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DANIELS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ROCHTISKYS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HOFFANEN	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	180	180
GENKVARNES FLODORS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	110	110	110	110	110	110
FUCHS LIVKMP	-	-	-	-	-	-	-	175	175	175	175	175	175	175
RITH GEBERHARD SCHENCKENS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RITH U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DUMENYS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LEJESOLDATER I ALT:	4045	4045	4045	6013	6185	8265	8725	9422	10374	10874	10992	11392	12212	12212
C. 'HJELPETROPPER':														
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	-	-	-	-	-	600	600	1200	1200	1200	1200	2000	2000	1800
'HJELPETROPPER' I ALT:	-	-	-	-	-	600	600	1200	1200	1200	1200	2000	2000	1800
RYTTERSOLDATER I ALT:	5223	5223	5223	7191	7363	10043	10503	11800	12752	13252	13370	14570	15390	15190

SKØN OVER CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

1. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRTAL . . . . . :	1625:			1625:			1626:			1626:				
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 - 20/8

A. PLIGTSOLDATER:

1. MOBILISEREDE:

DET DANSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3000	3000	2500	2000	1200
MAJ VOGN VOGSENS (UDSKR) FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FALCK LYKKE (UDSKR/HVER) REG.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MOBILISEREDE I ALT: - - - - - 3000 3000 2500 2000 1200

2. MOBILISERINGSKLARE:

DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700
DET (GML) FYNISKE KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNER KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

MOBILISERINGSKLARE I ALT: 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700

PLIGTSOLDATER I ALT:

6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 6700 9700 9700 9200 8700 7900

B. LEJESOLDATER:

1. TYSKERE OG HOLLENDERE:

DET KONGELIGE REGIMENT	3812	3904	3959	3960	3900	3090	2800	2800	3200	3200	3200	3200	3200	3200
OBLJT CLAUD V. LINSTOWS REGIMENT	2200	2200	2200	2200	2200	2459	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	2000	2000	2000	2000	2000	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
OBLJT ANDREAS V. MEYES REGIMENT	2200	2200	2200	2200	2200	2000	2000	2000	2000	2800	2800	2800	2800	2800
OBLJT J. S. V. U. Z. FRENCKINGS REG	-	2000	2000	2000	2000	2114	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200
OBLJT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	-	2500	2500	2500	2500	2112	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200
OBLJT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	-	-	-	-	-	2360	2360	2360	2360	2360	2360	2360	2360	2360
GENMAJ SEGER SPREES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	1000	1750	2500	2500	2500
OBLJT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	1225	1475	1475	1475	1650	1650
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	750	750	750
GREVE PH. TIL SOLMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1750	1750	1750
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. SEBESTEDS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1750	1750	1750
OBLJT JOACHIM V. HÜNECKENS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HENNING LUDW. V. HATZFELDT'S REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT NICOLAUS RHORS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB GEORG V. ABLEFELDT'S REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENVAGT B. J. V. SCHLAMMERSDORFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENVAGTMES J. V. KARPZOS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVRMP	-	-	-	-	-	-	-	-	275	275	275	275	275	275
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FALCK LYKKE 'GEVORNE' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT: 10212 14804 14859 14860 14800 16635 16560 16560 21960 23010 23760 28760 28935 28935

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
SKØN OVER CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

1. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRTAL	1625:			1625:			1626:			1626:				
MÅNEDSINTERVAL	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 - 20/8
A. PLIGTSOLDATER (SE FOREGÅENDE SIDE):														
1. MOBILISEREDE:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3000	3000	2500	2000	1200
2. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
PLIGTSOLDATER I ALT:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	9700	9700	9200	8700	7900
B. LEJESOLDATER:														
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:	10212	14804	14859	14860	14800	16635	16560	16560	21960	23010	23760	28760	28935	28935
2. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:														
OB DONALD MACKAYES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB JACOB SINCLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTLITZES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB WITSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I STADE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. FRANSKMÈND:														
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB DUMENYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FORTINIEURS FRIFENLIN OG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT PIERRE DE LAMBERMONT'S FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FRANSKMÈND I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LEJESOLDATER I ALT:	10212	14804	14859	14860	14800	16635	16560	16560	21960	23010	23760	28760	28935	28935
C. 'HJELPETROPPE':														
DET 'STADTISCHE' REGIMENT	-	-	-	-	-	1750	1600	1500	1500	1500	-	-	-	-
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	3000	3000	3500	4000	7500	10000	5000	5000	4000	4000
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS' I DK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
'HJELPETROPPE' I ALT:	-	-	-	-	3000	4750	5100	5500	9000	11500	5000	5000	4000	4000
FODFOLK I ALT:	16912	21504	21559	21560	24500	28085	28360	28760	37660	41210	35460	40460	39635	39635
FODFOLK I ALT EXCL. MOBIL.-KLARE:	10212	14804	14859	14860	17800	21385	21660	22060	30960	34510	28760	33760	32935	32935

SKØN OVER CHR. IV'S RYTTER' OG FODFOLKSENHEDERS SAMLEDE STYRKETAL:

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
ÅRS TAL . . . . . :	1625:				1625:				1626:					
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 - 29/6 - 31/7 -		1/9 - 3/10 - 4/11 -		6/12 - 7/1 -		8/2 - 12/3 - 13/4 -		16/5 - 17/6 - 19/7 - 20/8					
A. RYTTERE:														
1. PLIGTSOLDATER:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178
2. LEJESOLDATER:	4045	4045	4045	6013	6185	8265	8725	9422	10374	10874	10992	11392	12212	12212
3. 'HJÆLPETROPPER':	-	-	-	-	-	600	600	1200	1200	1200	1200	2000	2000	1800
RYTTERE I ALT:	5223	5223	5223	7191	7363	10043	10503	11800	12752	13252	13370	14570	15390	15190
B. FODFOLK:														
1. PLIGTSOLDATER:														
a. MOBILISERDE:														
b. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700
PLIGTSOLDATER:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	9700	9700	9200	8700	7900
2. LEJESOLDATER:														
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:														
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:	10212	14804	14859	14860	14800	16635	16560	16560	21960	23010	23760	28760	28935	28935
c. FRANSKMÈND:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LEJESOLDATER I ALT:	10212	14804	14859	14860	14800	16635	16560	16560	21960	23010	23760	28760	28935	28935
3. 'HJÆLPETROPPER':														
FODFOLK I ALT:	16912	21504	21559	21560	24500	28085	28360	28760	37660	44210	38460	42960	41635	40835
SAMLET STYRKETAL:	22135	26727	26782	28751	31863	38128	38863	40560	50412	57462	51830	57530	57025	56025
SAMLET STYRKETAL EXCL. MOBIL.-KLARE:	15435	20027	20082	22051	25163	31428	32163	33860	43712	50762	45130	50830	50325	49325

SKØN OVER CHR. IV'S RYTTERENHEDERS STYRKETAL:

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:				1627:						
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 - 21/9 -		23/10-	24/11-	26/12-	27/1-	28/2-	1/4-	2/5-	3/6-	5/7-	6/8-	7/9-	9/10-10/11	
A. PLIGTSOLDATER:															
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	
DET SJEJLLANDSKE KMP (FR. REEDTZ)	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	
DET SJEJLLANDSKE KMP (VRNE)	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	
DET FYNSKE KMP (RUD)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	
DET FYNSKE KMP (BRAHE)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	
DET JYSKE KMP (SKEEL)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	
DET JYSKE KMP (SERESTED)	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	86	
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	85	
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	84	
DET JYSKE RYTTERI (FRIIS)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	
PLIGTSOLDATER I ALT:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	772	
B. LEJESOLDATER:															
OBLJT FR. WI. V. FITZTHUMS REG	700	700	700	700	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	-	-	
OBLJT J. J. V. QUERENHEIMS REG	*	*	*	*	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
OBLJT FR. V. BIRKENFELDTS REG	*	*	*	*	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
OBLJT J. FRIEDRICHS REG	*	*	*	*	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
OBLJT W. V. STERLINGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT W. H. V. BAUDISSINS REG	700	700	700	700	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100	-	-	
OBLJT B. V. HAGENS REG	*	*	*	*	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
OBLJT W. H. V. WERSABES REG	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT L. FREYTAGS REG	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GENMAJ C. WELLS REG	*	*	*	*	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT W. V. BUCHWALDT'S REG	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GENLJT J. NORPRAHTS REG	*	*	*	*	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
RHINGREVEN'S REG	*	*	*	*	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1200	
OBLJT N. D. CORVILLES REG	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GREVEN TIL SOLMS REG	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ADMINISTRATORENS REG	-	500	500	500	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	-	
OBLJT C. V. OERS REG	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT B. V. BREMENS REG	-	-	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	480	-	
OBLJT R. V. KALDENHOFFS REG	-	-	-	-	600	600	600	600	600	600	600	600	-	-	
OBLJT ERCKENS REG	-	-	-	-	400	400	400	400	400	400	400	400	-	-	
OBLJT DANIELS REG	-	-	-	-	200	200	200	200	200	200	200	200	-	-	
OBLJT KOCHYISKYS REG	-	-	-	-	300	300	300	300	300	300	300	300	-	-	
HOFFANEN	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	
GENKVARNES FLODORS KMP	110	110	110	110	120	120	120	120	120	120	120	120	-	-	
FUCHS LIVKMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
RITH GEBERHARD SCHENCKENS KMP	-	-	-	-	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	
RITH U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT DUMENYS KMP	-	-	-	-	80	80	80	80	80	80	80	80	-	-	
LEJESOLDATER I ALT:															
a. DE UDEN '**' MÆRKEDE ENHEDER:	1710	2210	2690	2690	12605	12605	12605	12605	12605	12605	12205	8805	8805	5525	
b. DE MED '**' MÆRKEDE ENHEDER:	7500	7500	7500	7500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
I ALT:	9210	9710	10190	10190	12605	12605	12605	12605	12605	12605	12205	8805	8805	5525	
C. 'HJELPETROPPER':															
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	2500	2000	1500	1500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
'HJELPETROPPER' I ALT:	2500	2000	1500	1500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
RYTTERSOLDATER I ALT:	12888	12888	12868	12868	13783	13783	13783	13783	13783	13783	13383	9983	9983	6297	

SKØN OVER CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

2. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:										
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 - 21/9 - 23/10-				24/11-	26/12-	27/1-	28/2-	1/4-	2/5-	3/6-	5/7-	6/8-	7/9-	9/10-10/11
A. FLIGTSOLDATER:															
1. MOBILISEREDE:															
DET DANSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
MAJ VOGN VOGSENS (UDSKR) FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	200	100	
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OB FALCK LYKKE (UDSKR/EVER) REG.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
MOBILISEREDE I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	200	100	
2. MOBILISERINGSKLARE:															
DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	2700	
DET (GML) FYNISKE KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
DET SAMØSKE KOMPAGNI KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNER KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	7000	5000	
FLIGTSOLDATER I ALT:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	7000	6900	5100	
HVERVEDE ENHEDER:															
TYSKE OG HOLLANDSKE:															
DET KONGELIGE REGIMENT	2150	2650	2900	2900	2900	2900	2900	2900	2900	2900	2900	2900	2900	800	
OBLJT CLAUD V. LINSTOWS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	2500	2500	2500	2300	2100	1900	1700	1700	1700	1700	-	-	-	-	
OBLJT ANDREAS V. MEYERS REGIMENT	2800	2800	2800	2600	2400	2200	2000	2000	2000	2000	-	-	-	-	
OBLJT J. S. V. U. Z. FRECKINGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	1800	
OBLJT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	2360	2360	2360	2360	2500	2500	2500	2500	2500	2500	-	-	-	-	
GENMAJ SEGER SPRES REGIMENT	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	
OBLJT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	1200	1400	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	-	-	-	
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GREVE PH. TIL SOLMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	2000	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2750	2750	2750	2750	2750	2500	1825	
OBLJT J. SEBESTEDS REGIMENT	1750	1750	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OBLJT JOACHIM V. HÜNECKENS REGIMENT	-	-	-	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1400	1400	1400	1400	175	
OB HENNING LUDW. V. HATZFELDT'S REG	500	1750	1750	2000	2250	2250	2250	2500	2125	1750	1375	1000	900	800	
OBLJT NICOLAUS RHORS REGIMENT	-	-	-	-	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	-	-	-	
OB GEORG V. AHLEFELDT'S REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1750	1750	1750	
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2000	2000	2000	
GENVAGT B. J. V. SCHLAMMERSDORF'S REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GENVAGTME J. V. KARPZOS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVKMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	-	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	-	
OB FALCK LYKKE 'GENØRENE' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
TYSKE OG HOLLANDSKE ENHEDER I ALT:	19060	21660	20760	21660	23650	23250	22850	23600	23225	23200	16625	16000	15650	11150	

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
 SKØN OVER CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

2. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
ÅRS TAL . . . . . :	1626:				1627:				1627:					
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10-	24/11-	26/12-	27/1-	28/2-	1/4-	2/5-	3/6-	5/7-	6/8-	7/9-	9/10-10/11
A. PLIGTSOLDATER (SE FOREGÅENDE SIDE):														
1. MOBILISEREDE:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	200	100
2. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	5000
PLIGTSOLDATER I ALT:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	7000	6900	5100
B. LEJESOLDATER:														
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:	19060	21660	20760	21660	23650	23250	22850	23600	23225	23200	16625	16000	15650	11150
2. SKOTTER, ENGLENDERE OG IRER:														
OB DONALD MACRAYES REGIMENT	-	-	-	-	2040	2040	2200	2150	2100	2050	2000	1800	1000	1000
OB JACOB SINCLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTLITZS REGIMENT	-	-	-	-	1200	1200	1200	1200	1200	1200	-	-	-	-
OB NITSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I STADE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2000	2000	2400
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	382	380	370	350	330	310	300	290	280	270	260	250	240	230
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	-	250	250	225	200	180	-	-	-	-	-	-	250	-
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER, ENGLENDERE OG IRER I ALT:	382	630	620	575	3770	3730	3700	3640	3580	3520	2260	4050	3490	3630
3. FRANSKMÆND:														
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3500	2300
OB DIMENYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT FORTINIEURS FRIFENLIN OG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJOT PIERRE DE LAMBERMONT'S FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FRANSKMÆND I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3500	2300
LEJESOLDATER I ALT:	19442	22290	21380	22235	27420	26980	26550	27240	26805	26720	18885	20050	22640	17080
C. 'HJELPETROPPER':														
DET 'STADTISCHER' REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	4000	3000	2000	1500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS' I DK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1200	800
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	-	-	-	2500	4900	4900	4800	4700	4400	3800
'HJELPETROPPER I ALT:	4000	3000	2000	1500	-	-	-	2500	4900	4900	4800	4700	5600	4600
FODFOLK I ALT:	30142	31990	30080	30435	34120	33680	33250	36440	38405	38320	30385	31450	34940	26680
FODFOLK I ALT EKCL. MOBIL.-KLARE:	23442	25290	23380	23735	27420	26980	26550	29740	31705	31620	23685	24750	28240	21680

SEGN OVER CHR. IV'S RYTTER' OG FODFOLKSENEREDERS SAMLEDE STYRKETAL:

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:										
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10-10/11	
A. RYTTERE:															
1. FLIGTSOLDATER:	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	1178	772	
2. LEJESOLDATER:	9210	9710	10190	10190	12605	12605	12605	12605	12605	12605	12205	8805	8805	5525	
3. 'HJELPETROPPER':	2500	2000	1500	1500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
RYTTERE I ALT:	12888	12888	12868	12868	13783	13783	13783	13783	13783	13783	13383	9983	9983	6297	
B. FODFOLK:															
1. FLIGTSOLDATER:															
a. MOBILISERED:															
b. MOBILISERINGSKLARE:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	5000	
PLIGTSOLDATER:	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	6700	7000	6900	5100	
2. LEJESOLDATER:															
a. TYSKERE OG HOLLÈNDERE:															
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:	19060	21660	20760	21660	23650	23250	22850	23600	23225	23200	16625	16000	15650	11150	
c. FRANSEMAND:	382	630	620	575	3770	3730	3700	3640	3580	3520	2260	4050	3490	3630	
LEJESOLDATER I ALT:	19442	22290	21380	22235	27420	26980	26550	27240	26805	26720	18885	20050	22640	17080	
3. 'HJELPETROPPER':	4000	3000	2000	1500	-	-	-	2500	4900	4900	4800	4700	5600	4600	
FODFOLK I ALT:	30142	31990	30080	30435	34120	33680	33250	36440	38405	38320	30385	31750	35140	26780	
SAMLET STYRKETAL:	43030	44878	42948	43303	47903	47463	47033	50223	52188	52103	43768	41733	45123	33077	
SAMLET STYRKETAL EXCL. MOBIL.-KLARE:	36330	38178	36248	36603	41203	40763	40333	43523	45488	45403	37068	35033	38423	28077	

SKØN OVER CHR. IV'S RYTTERENHEDERS STYRKETAL:

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:											
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12
A. FLIGTSOLDATER:													
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123
DET SJEJLLANDSKE KMP (FR. REEDTZ)	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110
DET SJEJLLANDSKE KMP (VRØR)	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104
DET FYNSKE KMP (RUD)	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
DET FYNSKE KMP (BRAHE)	105	105	105	105									
DET JYSKE KMP (SKEEL)													
DET JYSKE KMP (HEIDENSTROP)													
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)													
DET JYSKE KMP (SERBESTED)													
DET JYSKE KMP (PARSBERG)													
DET JYSKE KMP (GRUBBE)													
DET JYSKE RYTTERI (FRIIS)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
FLIGTSOLDATER I ALT:	772	772	772	772	667	667	667	667	667	667	667	667	667
B. LEJESOLDATER:													
OBLJT FR. W. V. FITZTHUMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. J. V. QUERKNEHMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FR. V. BIRKENFELDS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. FRIEDRICHS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT W. V. STERLINGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT W. H. V. BAUDISSINS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT B. V. HAGENIS REG	1000	950	900	850	800	800	750	742	742	742	-	-	-
OBLJT W. H. V. WERSABES REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT L. FREYTAGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENMAJ C. WELLS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT W. V. BUCHWALDTS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENLJT J. NORPRAHNS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RHINGREVENIS REG	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	-	-	-
OBLJT N. D. CORVILLES REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GREVEN TIL SOLMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ADMINISTRATORENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT C. V. ORRS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT B. V. BREMENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT B. V. KALDENHOFFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ERCKENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DANIELS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT KOCHTISKYS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HOFFANKEN	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
GENEVARMES FLODORS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FUCHS LIVKMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RITH GEBERHARD SCHENCKENS KMP	125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RITH U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DUMENYS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LEJESOLDATER I ALT:	2525	2350	2300	2250	2200	2200	2150	2142	2142	2142	200	200	200
C. 'HJELPETROPPER':													
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
'HJELPETROPPER' I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYTTERSOLDATER I ALT:	3297	3122	3072	3022	2867	2867	2817	2809	2809	2809	867	867	867

SEGN OVER CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

3. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:		1628:		1628:		1628:		1628:		1628:		
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12
A. FLIGTSOLDATER:													
1. MOBILISEREDE:													
DET DANSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MAJ VOGN VOGSENS (UDSKR) FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	-	-	-
OB FALCK LYKKE (UDSKR/EVER) REG.	-	-	-	-	-	-	-	1200	2200	2200	-	-	-
MOBILISEREDE I ALT:	-	-	-	1000	1000	1000	1000	2200	3200	3200	-	-	-
2. MOBILISERINGSKLARE:													
DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	1200	1200	1200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET (GML) FYNSKE KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	1000	1000	1000	-	-	-	-	-	-	-	1000	1000	1000
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	-	-	-	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	-	-	-	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNER KNEGTE	-	-	-	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
EVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	-	-	-	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	5000	5000	5000	19400	19400	19400	19400	19400	19400	19400	20400	20400	20400
FLIGTSOLDATER I ALT:	5000	5000	5000	20400	20400	20400	20400	21600	22600	22600	20400	20400	20400
B. LEJESOLDATER:													
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:													
DET KONGELIGE REGIMENT	400	400	400	400	400	350	350	350	350	337	340	280	250
OBLJT CLAVS V. LINSTOWS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ANDREAS V. MEYES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. S. V.U.Z. FRENCKINGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	-	550	550	550	550	400	-	-	-	-	-	-	-
GENMAJ SEGER SPEES REGIMENT	2000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GREVE PH. TIL SOIMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. SEHESTEDS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT JOACHIM V. HÜNECKENS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HENNING LUDW. V. HATZFELDT'S REG	700	600	500	500	400	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT NICOLAUS RHORS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB GEORG V. AHLEFELDT'S REGIMENT	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1000	1000
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	2000	2000	2000	2000	2000	2150	2150	2150	2107	2107	1991	1836	2012
GENVAGT B.J. V. SCHLAMMERSDORFS REG	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	-	-	-	-	-	400	1000	2000	2500	2500	2500	2500	2500
GENVAGTME J. V. KARPZOS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	1000
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1300	1300
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVKMP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FALCK LYKKE 'GEWORBN' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	250	250
TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	8850	7300	7200	7200	7100	6650	6650	7250	8207	8694	8581	10166	10312

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
 SØGN OVÆR CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

3. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:	1628:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12
A. FLIGTSOLDATER (SE FOREGÅENDE SIDE):													
1. MOBILISEREDE:	0	0	0	1000	1000	1000	1000	2200	3200	3200	0	0	0
2. MOBILISERINGSKLARE:	5000	5000	5000	19400	19400	19400	19400	19400	19400	19400	20400	20400	20400
FLIGTSOLDATER I ALT:	5000	5000	5000	20400	20400	20400	20400	21600	22600	22600	20400	20400	20400
B. LÆJESOLDATER:													
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:	8850	7300	7200	7200	7100	6650	6650	7250	8207	8694	8581	10166	10312
2. SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER:													
OB DONALD MACKAYES REGIMENT	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1350	1350	1350
OB JACOB SINCLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTLITZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB NITSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIES REGIMENT	-	700	700	700	800	800	800	900	900	900	-	-	-
SKOTTER I STADE	700	700	700	500	300	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	-	-	-	400	400	400	400	350	341	325	313	265	206
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	1300	900	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	220	200	180	160	150	140	130	120	115	104	99	100	89
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150	150	150
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	225	225	225
SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER I ALT:	3220	3500	3080	2760	2650	2340	2330	2370	2356	2329	2137	2090	2020
3. FRANSKMÆND:													
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	500	500	500	500	600	600	600	600	600	600	-	-	-
OB DUMENYS REGIMENT	2000	1800	1600	1400	1300	1200	1000	900	800	730	710	610	580
OBLJT FORTINIEURS FRIFENLIN OG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT PIERRE DE LAMBERMONTS FRIFEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500	500	500
FRANSKMÆND I ALT:	2500	2300	2100	1900	1900	1800	1600	1500	1400	1330	1210	1110	1080
LÆJESOLDATER I ALT:	14570	13100	12380	11860	11650	10790	10580	11120	11963	12353	11928	13366	13412
C. 'HJELPETROPPER':													
DET 'STADTISCHE' REGIMENT	-	-	-	-	1926	-	-	-	-	-	-	-	-
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS' I DK	800	800	800	800	800	800	800	800	800	500	500	500	500
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	3500	3000	2700	2500	2400	800	800	800	800	500	500	1200	1150
'HJELPETROPPER I ALT:	4300	3800	3500	3300	3200	1600	1600	1600	1600	1000	1000	1700	1650
FODFOLK I ALT:	23870	21900	20880	34560	34250	31790	31580	32120	32963	32753	33328	35466	35462
FODFOLK I ALT EKCL. MOBIL.-KLARE:	18870	16900	15880	15160	14850	12390	12180	12720	13563	13353	12928	15066	15062

SKØN OVER CER. IV'S RYTTER' OG FODFOLKSENHEDERS SAMLEDE STYRKETAL:

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRENGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:				1628:				1628:			
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12
A. RYTTERE:													
1. PLIGTSOLDATER:	772	772	772	772	667	667	667	667	667	667	667	667	667
2. LEJESOLDATER:	2525	2350	2300	2250	2200	2200	2150	2142	2142	2142	200	200	200
3. 'HJÆLPETROPPER':	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYTTERE I ALT:	3297	3122	3072	3022	2867	2867	2817	2809	2809	2809	867	867	867
B. FODFOLK:													
1. PLIGTSOLDATER:													
a. MOBILISEREDE:													
b. MOBILISERINGSKLARE:	5000	5000	5000	19400	19400	19400	19400	19400	19400	19400	20400	20400	20400
PLIGTSOLDATER:	5000	5000	5000	20400	20400	20400	20400	21600	22600	22600	20400	20400	20400
2. LEJESOLDATER:													
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:													
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:	3220	3500	3080	2760	2650	2340	2330	2370	2356	2329	2137	2090	2020
c. FRANSMÈND:	2500	2300	2100	1900	1900	1800	1600	1500	1400	1330	1210	1110	1080
LEJESOLDATER I ALT:	14570	13100	12380	11860	11650	10790	10580	11120	11963	12353	11928	13366	13412
3. 'HJÆLPETROPPER':	4300	3800	3500	3300	3200	1600	1600	1600	1600	1000	1000	1700	1650
FODFOLK I ALT:	23870	21900	20880	35560	35250	32790	32580	34320	36163	35953	33328	35466	35462
SAMLET STYRKETAL:	27167	25022	23952	38582	38117	35657	35397	37129	38972	38762	34195	36333	36329
SAMLET STYRKETAL EXCL. MOBIL.-KLARE:	22167	20022	18952	19182	18717	16257	15997	17729	19572	19362	13795	15933	15929

SKØN OVER CHR. IV'S RYTTERNEEDERS STYRKETAL:

4. INTERVAL: PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL HERENS AFTAKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRTAL . . . . . :	1629:				1629:			
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9
A. PLIGTSOLDATER:								
DET HALLANDSKE KMP	125	125	125	125	125	125	125	125
DET SKÅNSKE KMP	123	123	123	123	123	123	123	123
DET SØJLLANDSKE KMP (FR. REEDTZ)	110	110	110	110	110	110	110	110
DET SØJLLANDSKE KMP (VFNØE)	104	104	104	104	104	104	104	104
DET FYNSKE KMP (RUD)	105	105	105	105	105	105	105	105
DET FYNSKE KMP (BRABE)	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE KMP (SKEEL)	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJØRNE)	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE KMP (SEHESTED)	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE RYTTERI (FRIIS)	100	100	100	100	100	100	100	100
PLIGTSOLDATER I ALT:	667	667	667	667	667	667	667	667
B. LEJESOLDATER:								
OBLJT FR. WI. V. FITTHUMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. J. V. QVERENHEIMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FR. V. BIRKENFELDTS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. FRIEDRICHS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT W. V. STERLINGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT W. H. V. BAUDISSINS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT B. V. HAGENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT W. H. V. WERSABES REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT L. FREYTAGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
GENMAJ C. NELLIS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT W. V. BUCHWALDTS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
GENLJT J. NORPRAHTS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
RHINGREVENES REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT N. D. CORVILLES REG	-	-	-	-	-	-	-	-
GREVEN TIL SOLMS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
ADMINISTRATORENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT C. V. OHRIS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT B. V. BREMENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT H. V. KALDENHOFFS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ERCKENS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DANIELS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT KOCHTISKYS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
HOFFANEN	200	200	200	200	200	200	200	200
GENEVARNES FLODORS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-
FUCHS LIVKMP	-	-	-	-	-	-	-	-
RITH GEBERHARD SCHENCKENS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-
RITH U. PENZS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DUMENYS KMP	-	-	-	-	-	-	-	-
LEJESOLDATER I ALT:	200	200	200	200	200	200	200	200
C. 'HJELPETROPPE':								
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	-	-	-	-	-	-	-	-
'HJELPETROPPE' I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-
RYTTERSOLDATER I ALT:	867	867	867	867	867	867	867	867

SKØN OVER CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

4. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL HÆRENS AFTAKKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRSTAL . . . . . :	1629:							
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9
A. FLIGTSOLDATER:								
1. MOBILISEREDE:								
DET DANSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
MAJ VOGN VOGSENS (UDSKR) FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FALCK LYKKE (UDSKR/EVER) REG.	-	-	-	-	-	-	-	-
MOBILISEREDE I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-
2. MOBILISERINGSKLARE:								
DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	-	-	-	-	-
DET (GML) FYNske KMP KNEGTE	300	300	300	300	300	300	300	300
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	-
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	4000	4000	4000	4000	4000	-	-	-
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	6000	6000	6000	6000	6000	6000	-	-
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	3500	3500	3500	3500	3500	3500	-	-
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	300	300	300	300	300	300	-	-
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNIER KNEGTE	600	600	600	600	600	600	600	600
EVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	-
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	20400	20400	20400	20400	20400	16400	6600	4600
FLIGTSOLDATER I ALT:	20400	20400	20400	20400	20400	16400	6600	4600

B. LEJESOLDATER:

1. TYSKERE OG HOLLENDERE:								
DET KONGELIGE REGIMENT	234	225	220	211	210	210	210	210
OBLJT CLAUD V. LINSTOWS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ANDREAS V. MEYES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. S. V.U.Z. FRENCKINGS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
GENMAJ SEGER SPEES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
GREVE PH. TIL SOIMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT J. SEBESTEDS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT JOACHIM V. HÜWECRENS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HENNING LUOW. V. HATZFELDT'S REG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT NICOLAUS RRORS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB GEORG V. ABLEFELDT'S REGIMENT	1000	1000	1000	1000	1000	1000	-	-
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	1776	1495	1403	1388	1350	1350	1350	1350
GENVAGT B.J. V. SCHLAMMERSDORF'S REG	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	-
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
GENVAGTMS J. V. KARPZOS REGIMENT	1000	1000	1000	1000	1000	1000	3600	3600
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	1300	1300	1300	1300	1300	1300	-	-
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVRMP	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-
OB FALCK LYKKE 'GEHORNE' FRIFENLIN	250	250	250	250	250	250	-	-
TYSKERE OG HOLLENDERE I ALT:	10060	9770	9673	9649	9610	9610	9660	7660

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
SKØN OVER CHR. IV'S FODFOLKSENHEDERS STYRKETAL:

4. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL HÆRENS AFTAKKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRSTAL . . . . . :	1629:				1629:			
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9
A. PLIGTSOLDATER (SE FOREGÅENDE SIDE):								
1. MOBILISEREDE:	0	0	0	0	0	0	0	-
2. MOBILISERINGSKLARE:	20400	20400	20400	20400	20400	16400	6600	4600
PLIGTSOLDATER I ALT:	20400	20400	20400	20400	20400	16400	6600	4600
B. LEJESOLDATER:								
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:	10060	9770	9673	9649	9610	9610	9660	7660
2. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:								
OB DONALD MACKAYES REGIMENT	1350	1350	1350	1350	1350	1350	-	-
OB JACOB SINCKLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB HER V. PUTLITZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB NITSHDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB SPYNIES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I STADE	-	-	-	-	-	-	-	-
SKOTTER I GLÜCKSTADT	141	140	140	135	-	-	-	-
SKOTTERNE ANKOMNE TIL TYSKLAND	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	87	86	86	80	80	80	80	-
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-
KPT WILHELM DE BURCEOS FRIFENLIN	150	150	150	150	150	150	-	-
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	225	225	225	225	225	225	-	-
SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER I ALT:	1953	1951	1951	1940	1805	1805	80	-
3. FRANSKMÈND:								
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-
OB DUMENYS REGIMENT	533	517	517	491	490	490	490	-
OBLJT FORTINIEURS FRIFENLIN OG	-	-	-	-	-	-	-	-
OBLJT PIERRE DE LAMBERMONT'S FRIFEN	500	500	500	500	500	500	-	-
FRANSKMÈND I ALT:	1033	1017	1017	991	990	990	490	-
LEJESOLDATER I ALT:	13046	12738	12641	12580	12405	12405	10230	7660
C. 'HJÆLPETROPPER':								
DET 'STADTISCHE' REGIMENT								
GRKV ERNST AF MANSFELDS 'HJÆLPEKORPS'								
GEN CHARLES MORGANS 'HJÆLPEKORPS' I DK	500	500	500	-	-	-	-	-
GEN CHARLES MORGANS 'HJÆLPEKORPS'	1100	1050	1000	1500	1500	1500	-	-
'HJÆLPETROPPER I ALT:	1600	1550	1500	1500	1500	1500	-	-
FODFOLK I ALT:	35046	34688	34541	34480	34305	30305	16830	12260
FODFOLK I ALT EXCL. MOBIL.-KLARE:	14646	14288	14141	14080	13905	13905	10230	7660

SKØN OVER CHR. IV'S RYTTER' OG FODFOLKSENHEDERS SAMLEDE STYRKETAL:

4. INTERVAL: PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL BERENS AFTAKKELSE I SOMMEREN-EFTERÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
ÅRS TAL . . . . . :	1629:							
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8- 12/9
A. RYTTERE:								
1. PLIGTSOLDATER:	667	667	667	667	667	667	667	667
2. LÆJESOLDATER:	200	200	200	200	200	200	200	200
3. 'HJELPETROPPER':	-	-	-	-	-	-	-	-
RYTTERE I ALT:	867	867	867	867	867	867	867	867
B. FODFOLK:								
1. PLIGTSOLDATER:								
a. MOBILISEREDE:	-	-	-	-	-	-	-	-
b. MOBILISERINGSKLARE:	20400	20400	20400	20400	20400	16400	6600	4600
PLIGTSOLDATER:	20400	20400	20400	20400	20400	16400	6600	4600
2. LÆJESOLDATER:								
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:	10060	9770	9673	9649	9610	9610	9660	7660
b. SKOTTER, ENGLENDERE OG IRER:	1953	1951	1951	1940	1805	1805	80	-
c. FRANSKMÆND:	1033	1017	1017	991	990	990	490	-
LÆJESOLDATER I ALT:	13046	12738	12641	12580	12405	12405	10230	7660
3. 'HJELPETROPPER':	1600	1550	1500	1500	1500	1500	-	-
FODFOLK I ALT:	35046	34688	34541	34480	34305	30305	16830	12260
SAMLET STYRKETAL:	35913	35555	35408	35347	35172	31172	17697	13127
SAMLET STYRKETAL EXCL. MOBIL.-KLARE:	15513	15155	15008	14947	14772	14772	11097	8527

APPENDIKS 1: 5. DEL:

Opgørelse over Chr. IV's normative udgifter i forbindelse med de forskellige rytter- og fodfolksenheders opstilling (mobilisering/hvervning).

Opgørelsen er udarbejdet på grundlag de oplysninger og skøn, jeg har fremlagt i Appendiks 1: 2. del.

Det skal understreges, at opgørelsen kun angiver de normative udgifter, og altså ikke de faktiske udgifter. Endvidere er opgørelsen en 'minimums-opgørelse', forstået på den måde, at de anførte beløb kun angiver, hvad Chr. IV minimum har skullet betale.

CHR. IV'S NORMATIVE UDGIFTER I FORBINDELSE MED RYTTERENHEDERNES OPSTILLING:

	RITMES- TERGYL- DEN (RD.)	ANRITT- GELD (RD.)	UDRUST- NING (RD.)	I ALT (RD.)
A. PLIGTSOLDATER:				
DET HALLANDSKE KMP	0	0	0	0
DET SKÅNSKE KMP	0	0	0	0
DET SJEJLLANDSKE KMP (FR. REEDTZ)	0	0	0	0
DET SJEJLLANDSKE KMP (VRNE)	0	0	0	0
DET FYNSKE KMP (RUD)	0	0	0	0
DET FYNSKE KMP (BRABE)	0	0	0	0
DET JYSKE KMP (SKREEL)	0	0	0	0
DET JYSKE KMP (HEIDENSTRUP)	0	0	0	0
DET JYSKE KMP (GYLDENSTJERNE)	0	0	0	0
DET JYSKE KMP (SEBESTED)	0	0	0	0
DET JYSKE KMP (PARSBERG)	0	0	0	0
DET JYSKE KMP (GRUBBE)	0	0	0	0
DET JYSKE RYTTERI (FRIS)	0	0	0	0
PLIGTSOLDATER I ALT:	0	0	0	0
B. LEJESOLDATER:				
OBLJT FR. WI. V. FITZTHUMS REG	438	1412	6060	7910
OBLJT J.J. V. QVERENHEIMS REG	438	1412	6060	7910
OBLJT FR. V. BIRKENFELDTS REG	438	1412	6060	7910
OBLJT J. FRIEDRICHS REG	438	1412	6060	7910
OBLJT W. V. STERLINGS REG	438	1412	6060	7910
OBLJT W.H. V. BAUDISSINS REG	438	1412	6060	7910
OBLJT B. V. HAGENS REG	438	1412	6060	7910
OBLJT W.H. V. WERSABES REG	438	1412	6060	7910
OBLJT L. FREYTAGS REG	0	10000	8500	18500
GENMAJ C. NELLIS REG	0	12000	10600	22600
OB FR. V. SACHSEN-ALTENBURGS REG	0	8000	6800	14800
OBLJT W. V. BUCHWALDT'S REG	0	5000	4400	9400
GENLJT J. NORPRAETS REG	0	5000	4400	9400
RHINGREVEN'S REG	0	10000	8000	18000
OBLJT N. D. CORVILLES REG	0	5000	4400	9400
GREVEN TIL SOLMS REG	0	6000	5300	11300
ADMINISTRATORENS REG	0	5000	4400	9400
OBLJT C. V. OERS REG	0	2500	2200	4700
OBLJT B. V. BREMENS REG	0	5000	4400	9400
OBLJT H. V. KALDENHOFFS REG	0	6000	5100	11100
OBLJT ERCKENS REG	0	6000	5100	11100
OBLJT DANIELS REG	0	5000	4250	9250
OBLJT KOCHTISKYS REG	0	5000	4250	9250
OB HERTUG FR. CARL AF SACHSENS 2 KMP	0	3000	2200	5200
BOFFANEN	109	353	1515	1977
GENKVARMES FLODORS KMP	0	2000	1700	3700
FUCHS LIVKMP	0	2000	1700	3700
RITM W.D. WENDT, HR. V. CRASSENSTEINS KMP	0	1250	1000	2250
RITM B. ULR., GREVE TIL STOELBERGS KMP	0	1250	1000	2250
RITM C.S.P. V. MOSSWENGHS KMP	0	1250	1000	2250
RITM CURT V. DALWIGS KMP	0	1250	1000	2250
RITM H.A. V. BLANCKENBERGS KMP	0	1250	1000	2250
MAJ P.W. FREIHERR V. KNIPHAUSENS KMP	0	1000	900	1900
RITM GEBERHARD SCHENCKENS KMP	0	1250	1100	2350
RITM U. PENZS KMP	0	1000	900	1900
OBLJT DUMENYS KMP	0	1250	1100	2350
LEJESOLDATER I ALT:	3613	124899	146695	275207
C. 'HJELPETROPPER':				
GREV ERNST AF MANSFELDS KORPS	0	0	0	0
'HJELPETROPPER' I ALT:	0	0	0	0
RYTTERSOLDATER I ALT:	3613	124899	146695	275207

CHR. IV'S NORMATIVE UDGIFTER I FORBINDELSE MED FODFOLKSENHEDERNES OPSTILLING:

(SIDE 1 AF 2)

	UDGIFTER TIL UDRUSTNING:						UDRUST- NING I ALT (RD.)	SAMLEDE UDGIFTER (RD.)
	LAUF- GELD (RD.)	PIKER OG HAR- NISKER (RD.)	MUSKET- TER (RD.)	TROM- MER (RD.)	FANER (RD.)	UNI- FORMER (RD.)		
A. FLIGTSOLDATER:								
1. MOBILISEREDE:								
DET DANSKE REGIMENT	3000	0	12000	120	250	750	13120	16120
MAJ VOGN VOGSENS (UDSKR) FRIFENLIN	500	0	0	0	0	0	0	500
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	0	0	0	0	0	0	0	0
OB FALCK LYRKES (UDSKR/HVER) REG.	1625	0	0	0	0	0	0	1625
MOBILISEREDE I ALT:	5125	0	12000	120	250	750	13120	18245
2. MOBILISERINGSKLARE:								
DET (GML) SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
DE (GML) SJÆLLANDSKE KMP'ER KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
DET JYSKE REGIMENT KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
DET (GML) FYNSKE KMP KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	0	0	0	0	0	0	0	0
DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
DET GML SJÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
DET FYN REG KNEGTE + DET LANGEL KMP	0	0	0	0	0	0	0	0
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNIER KNEGTE	0	0	0	0	0	0	0	0
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL-FAL	0	0	0	0	0	0	0	0
MOBILISERINGSKLARE I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0
FLIGTSOLDATER I ALT:	5125	0	12000	120	250	750	13120	18245
B. LEJESOLDATER:								
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:								
DET KONGELIGE REGIMENT	4400	11000	8800	120	500	0	20420	24820
OBLJT CLAUD V. LINSTOWS REGIMENT	2400	6000	4800	72	300	0	11172	13572
OBLJT PHILIP V. LIPPES REGIMENT	2400	6000	4800	72	300	0	11172	13572
OBLJT ANDREAS V. MEYES REGIMENT	2400	6000	4800	72	300	0	11172	13572
OBLJT J. S. V. U. Z. FRENCKINGS REG	2400	6000	4800	72	300	0	11172	13572
OBLJT ISAAC CARDIN V. LIMBACHS REG	3000	5500	7600	90	375	0	13565	16565
OBLJT MARQUART RANTZOWS REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
GENMAJ SEGER SPRES REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
OBLJT DIETRICH V. GÖRTZS REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
OBLJT FRANZ JACOB BECKS REGIMENT	4000	5000	4000	60	250	0	9310	13310
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	4000	5000	4000	60	250	0	9310	13310
GREVE PH. TIL SOLMS REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
GENLJT CHR. WILHELMS 'NYE' REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
OBLJT J. SEBESTEDS REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
OBLJT JOACHIM V. HÜNECKENS REGIMENT	4000	5000	4000	60	250	0	9310	13310
OB HENNING LUDW. V. BATEFELDT'S REG	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
OBLJT NICOLAUS RHORS REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
OB HERTUG FRANZ CARL AF SACHSENS REGIMENT	15000	7500	6000	60	200	0	13760	28760
OB GEORG V. ABLEFELDT'S REGIMENT	-	-	-	-	-	0	0	0
OB DURANTS REGIMENT I GLÜCKSTADT	0	0	0	0	0	0	0	0
GENVAGT B. J. V. SCHLAMMERSDORFS REG	0	0	0	0	0	0	0	0
OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	4800	6000	4800	50	180	0	11030	15830
GENVAGTMES J. V. KARPZOS REGIMENT	3000	3750	3000	30	125	0	6905	9905
OB GEORG V. USSLARS REGIMENT	6000	7500	6000	60	250	0	13810	19810
GEN JOHAN PHILIP FUCHS' LIVKMP	6000	750	600	6	25	0	1381	7381
KPT JOHAN V. TISICKOWS FRIFENLIN	1000	1250	1000	9	25	0	2284	3284
KPT ROBERT V. GIFFENS FRIFENLIN	600	0	1200	9	25	0	1234	1834
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	1000	1250	1000	9	25	0	2284	3284
OB FALCK LYRKES 'GENØRENE' FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0
KPT HANS JACOB STRICKERS 'NYE' KOMPAGNI	600	750	600	6	25	0	1381	1981
KPT ULRICH BARSTS KOMPAGNI	900	750	600	6	25	0	1381	2281
KPT ANTHONIO CRUCHERONS KOMPAGNI	1500	750	600	6	25	0	1381	2881
OBLJT FRANZ JACOB BECKS 'NYE' KOMPAGNI	900	500	400	6	25	0	931	1831
KPT JOACHIM V. BUCHWALDS 'NYE' KOMPAGNI	1000	750	600	6	25	0	1381	2381
KPT JØRGEN URUPS KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
KPT HERMAN HOLSTEINS 'NYE' KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
OBLJT HANS HEINRICH GRIEBS 'NYE' KOMPAGNI	500	750	600	6	25	0	1381	1881
KPT GEORG FRIEDRICH V. HORNBURGS KOMPAGNI	800	750	600	6	25	0	1381	2181
KPT CLAUD V. HOLSTEINS 'NYE' KOMPAGNI	800	750	600	6	25	0	1381	2181
KPT JOHAN HEINRICH V. D. SCHWEINITZS KOMPAGNI	700	500	400	6	25	0	931	1631
KPT EVERT HELLEMANN'S 'NYE' KOMPAGNI	900	750	600	6	25	0	1381	2281
KPT FRIEDRICH V. GÖLLITZS KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
KPT ERNST V. MALTITZS KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
KPT VICTORINO SAMUEL GOTZMANN	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
KPT HANS V. DÖWITZS KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
KPT ANTHONIO CLAUD DE RASCHE'S KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
KPT PILE V. BERCKFELDT'S KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
OBLJT EDWARD V. PITHANS KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
OB KOLBEN V. HARTENBERGS KOMPAGNI SAMT N.N.'S	2400	1500	1200	12	50	0	2762	5162
KPT HEINRICH HEILENS KOMPAGNI	1200	750	600	6	25	0	1381	2581
OBLJT PATRICK COBURNS 'NYE' KOMPAGNI	160	400	320	0	0	0	720	880
TYSKE OG HOLLANDSKE ENHEDER I ALT:	143560	167400	138320	1583	6480	0	313783	457343

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
 CHR. IV'S NORMATIVE UDGIFTER I FORBINDELSE MED FODFOLESENHEDERNES OPSTILLING:

(SIDE 2 AF 2)

	UDGIFTER TIL UDRUSTNING:						UDRUST- NING I ALT (RD.)	SAMLEDE UDGIFTER (RD.)
	LAUF- GELD (RD.)	PIKER OG HAR- NISKER (RD.)	MUSKET- TER (RD.)	TROM- MER (RD.)	FANER (RD.)	UNI- FORMER (RD.)		
2. SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER:								
OB DONALD MACKAYES REGIMENT	15000	7500	6000	90	375	0	13965	28965
OB JACOB SINCLAIRS REGIMENT	15000	7500	6000	60	250	0	13810	28810
OB HER V. PUTLITZS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0
OB NITHSDALES REGIMENT	15000	7500	6000	60	250	0	13810	28810
OB SPYNIES REGIMENT	15000	7500	6000	60	250	0	13810	28810
KPT FRANCIS HAMMONDS FRIFENLIN	1500	1250	1000	32	-	-	2282	3782
KPT ALEXANDER SEATONS FRIFENLIN	1500	1250	1000	32	-	-	2282	3782
KPT WILHELM DE BURCHOS FRIFENLIN	800	2000	1600	6	25	0	3631	4431
KPT JOHN LINDSAYS FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0
SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER I ALT:	63800	34500	27600	340	1150	0	63590	127390
3. FRANSEKÆND:								
OB GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	12000	7500	6000	60	250	0	13810	25810
OB DUMENYS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0
OBLJT FORTINIEURS FRIFENLIN OG OBLJT PIERRE DE LAMBERMONTS FRIFEN	0	0	0	0	0	0	0	0
FRANSEKÆND I ALT:	12000	7500	6000	60	250	0	13810	25810
LEJESOLDATER I ALT:	219360	209400	171920	1983	7880		391183	610543
C. 'HJÆLPETROPPER':								
DET 'STADTISCHE' REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0
GREV ERNST AF MANSFELDS 'HJÆLPEKORPS'	0	0	0	0	0	0	0	0
GEN CHARLES MORGANS 'HJÆLPEKORPS' I DK	0	0	0	0	0	0	0	0
GEN CHARLES MORGANS 'HJÆLPEKORPS'	0	0	0	0	0	0	0	0
'HJÆLPETROPPER' I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0
FODFOLK I ALT:	224485	209400	183920	2103	8130	750	404303	628788

CHR. IV'S NORMATIVE UDGIFTER I FORBINDELSE MED RYTTER- OG FODFOLK-
 ENHEDERNES OPSTILLING:

	UDGIFTER		I ALT (RD.)
	HVERVE- PENGE (RD.)	TIL UD- RUSTNING (RD.)	
A. RYTTERE:			
1. PLIGTSOLDATER:	0	0	0
2. LEJESOLDATER:	128512	146695	275207
3. 'HJELPETROPPE':	0	0	0
RYTTERE I ALT:	128512	146695	275207
B. FODFOLK:			
1. PLIGTSOLDATER:			
a. MOBILISERDE:	5125	13120	18245
b. MOBILISERINGSKLARE:	0	0	0
PLIGTSOLDATER I ALT:	5125	13120	18245
2. LEJESOLDATER:			
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:	143560	313783	457343
b. SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER:	63800	63590	127390
c. FRANSKMEND:	12000	13810	25810
LEJESOLDATER I ALT:	219360	391183	610543
3. 'HJELPETROPPE':	0	0	0
FODFOLK I ALT:	224485	404303	628788
SUMMA SUMMARUM:	352997	550998	903995

APPENDIKS 1: 6. DEL:

Oversigter over Chr. IV's lønudbetalinger til sine rytter- og fodfolksenheder i form af hhv. penge og restsedler i tiden fra den 28. maj 1625 frem til 18. jan. 1630.

Oversigterne bygger på en gennemgang af følgende kildemateriale:

A. 'Ekstraordinære' regnskaber:

1. Hofmønsterskriver Reinhold Hansens regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armée (*ReHan*)
2. Mønsterskriver Sigfried Frises regnskab (*SiFri*)
3. Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts regnskaber vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armée (*AxAre1626-27*)
4. Oberstløjtnant Envold Kruses regnskab vedr. Det danske Regiment
5. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts regnskab vedr. arméen ved Havelberg (*KaAh11*)
6. Krigskommissarie Tønnies v. Buchwalds regnskab vedr. Glückstadt, Krempe og Stade (*Buchwald*)
7. Lensmanden over Antvorskov, Sæbygård og Korsør len, Ernst Normands regnskab over hvad, bønderne i de tre udgav i kontribution til Hoffanen, 3. nov. 1627 - 17. mar. 1628
8. Krigskommissarie på Samsø, Jørgen Seefeldts regnskaber (*JøSee1628-29*)
9. Generalkrigszahlkommissarie Niels Krags regnskaber (*NiKra1628-29*)
10. Lensmand over Stege len, Peder Basses regnskab
11. Oberst Henrik Holcks regnskab vedr. undsætningen af Stralsund (*HeHol*)
12. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (første) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (*KaAh12*)
13. Krigskommissarierne Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds regnskab vedr. de i Hamburg pantsatte kronregalier (*RantBuch*)
14. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (andet) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (*KaAh13*)
15. Ekstraskattemandtallene fra de danske len 1625-29

B. 'Ordinære' regnskaber:

1. Rentemesterregnskaberne 1624/25-1629/30 (*RtMesUdgRgsk1624/25-1629/30*)
2. De kgl. Kieleromslagsregnskaber 1625-27(29) (*KieOmslRgsk1625-27*)
3. Chr. IV's egenhændige kalenderoptegnelser 1625-29 (*Chr. IV's egenh. kalenderopt. 1625-29*)

C. Andet kildemateriale:

1. RA; *Dan. Kanc.*, B 147: Statholderordrer ang. udfærdigelsen af restsedler for militærepersoner (1628-32)
2. RA; *TKIA*, A 150: Optegnelser og bestemmelser om sold, afregninger, obligationer og restsedler (1626-58)
3. RA; *TKIA*, A 151: Ordre af Franz Rantzau m.fl. om udfærdigelse af restsedler, obligationer o.l. (1628-32).

Det skal på det kraftigste understreges, at oversigterne ikke angiver de samlede lønudbetalinger til Chr. IV's rytter- og fodfolkenheder. Man må således gå ud fra, at enhederne i nogen udstrækning har modtaget penge og restsedler, som ikke er blevet kanaliseret igennem de krigsregnskaber, oversigterne bygger på. Endelig har det heller ikke været muligt at opgøre, hvor store beløb soldaterne har fundet udbetalt i form af naturalier, og det kan meget vel have drejet sig om beløb, der tilsammen udgjorde et ganske betragteligt beløb.

Af pladsmæssige grunde har det beklageligvis været nødvendigt at udarbejde flere oversigter, fremfor at samle alle relevante oplysninger i en enkelt. Hele krigsperioden er således blevet opdelt i 4 intervaller, der dækker perioderne:

1. interval: 28. maj. 1625 - 17. aug. 1626
2. interval: 18. aug. 1626 - 9. nov. 1627
3. interval: 10. nov. 1627 - 29. dec. 1628
4. interval: 30. dec. 1628 - 17. jan. 1630

Indenfor hver af disse intervaller er der udarbejdet en oversigt, der måned for måned viser hvor store beløb, at hver af Chr. IV's rytter- og fodfolksenheder har fået udbetalt i løn i form af hhv.:

1. Penge, mens de endnu gjorde tjeneste, dvs. før de blev 'aftakket';
2. Penge, efter de var blevet 'aftakket', dvs. 'på regnskab' af de aftakkede soldaters 'rester';
3. Restsedler.

Da soldaternes lønninger blev beregnet som et bestemt beløb, de skulle have udbetalt for hver måned á 32 dage, at de gjorde tjeneste, har jeg ligeledes valgt at inddele de respektive tidsintervaller i måneder á 32 dage. Når jeg har valgt den 28. maj 1625 som begyndelsesdato, skyldes det, at Chr. IV og hans embedsmænd selv betragtede denne dato som Kejserkrigens begyndelse i krigsfinansiel forstand, dvs. som den dag hvorfra de første af kongens soldater var berettiget til løn.

Når jeg har valgt at opdele den 14. 'krigsmåned', dvs. den 32 dage lange måned fra den 19. jul. 1626 til den 19. aug. 1626 i to delintervaller, og dermed lade det 1. interval slutte den 17. aug. 1626, skyldes det, at slaget ved Lutter am Barenberge blev udkæmpet netop denne dag. Ved at lade 1. interval slutte på selve slagdagen angiver oversigterne for 1. interval, hvor store lønninger, der var blevet udbetalt til Chr. IV's rytteri og fodfolk fra sommeren 1625 og indtil det skæbnessvangre slag.

Udover oversigterne over lønudbetalinger til hver enkelt af rytter- og fodfolksenhederne, har jeg indenfor hvert enkelt af de 4 intervaller udarbejdet en samlet oversigt, der angiver, hvor store beløb, der i alt blev udbetalt til de forskellige soldatertyper måned for måned.

For at lette overblikket har jeg endelige udarbejdet en oversigt, der angiver, hvor store beløb der i intervaller af 4 måneder (å 32 dage) i alt er blevet udbetalt til rytter- og fodfolksenhederne i løn i form af hhv. penge og restsedler.

OVERSIGT OVER CHR. IV'S PENGEUDBETALINGER TIL HERENS RYTTERENHEDER :
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE 17. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	I ALT	
ÅRSTAL . . . . . :	1625														1626:	
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5	29/6	31/7	1/9	3/10	4/11	6/12	7/1	8/2	12/3	13/4	16/5	17/6	19/7	18/8	UDBETALT
1. PLIGTSOLDATER:																
2. LEJESOLDATER:																
OBLT FITZTHUMS REGIMENT	8100	3900	200	5900	200	6500	1900	2700	2000	0	11000	0	14800	0	57200	
OBLT QUERENHEIMS REGIMENT	8500	3800	200	2200	2700	8200	1900	500	100	400	3400	2000	3600	6500	44000	
OBLT BIRKENFELDTS REGIMENT	8300	4000	0	900	1000	8500	0	0	15300	0	0	0	200	5000	43200	
OBLT FRIEDRICHS REGIMENT	9200	3700	0	6000	1800	8200	1800	6100	0	0	0	0	0	6000	42800	
OBLT STERLINGS REGIMENT	0	0	0	0	0	3600	0	100	500	0	6200	0	0	4800	15200	
OBLT BAUDISSINS REGIMENT	8500	3900	400	100	3300	3800	200	300	0	8900	7200	0	12000	0	48600	
OBLT HAGEN, GEMANT GEISTS REG.	0	0	0	3000	4200	6200	200	1200	0	1000	7300	0	200	5100	28400	
OBLT WERSBES REGIMENT	0	200	100	2600	400	8900	2000	100	5300	0	1000	1600	0	0	22200	
OBLT FREYTAGS REGIMENT	0	0	9200	0	2200	0	8400	0	25600	700	0	0	1700	0	47800	
GENMAJ WELLS REGIMENT	600	0	600	8200	0	0	15500	3300	26500	1500	100	3000	1600	100	61000	
OB SACHSEN-ALTENBURGS REGIMENT	0	0	0	0	15800	0	3000	0	6000	0	7900	0	0	7000	39700	
OBLT BUCHWALDS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	7500	0	300	0	0	100	6000	13900	
GENLJT NORPRAETS REGIMENT	0	0	0	0	0	4000	0	0	12600	0	0	0	0	0	16600	
HOFMARSKAL RHINGREVE WILDT'S REG.	0	0	0	0	0	0	0	12000	0	0	1800	12100	0	200	26100	
OBLT CORVILLES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6300	100	400	1700	0	8500	
GREVEN AF SOLMS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	400	3300	8100	11800	
OBLT OHRS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1300	1300	
HOFFANEN	I DE FØRSTE 5-6 MÅNEDER: 4.805 RD.															
GENEVARMES FLODORFS KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2400	0	0	1000	0	8205	
GEN FUCHS LIVKOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1300	0	0	1000	0	2300	
I ALT:	43200	19500	10700	28900	31600	57900	34900	33800	95200	21500	46000	19500	41200	50100	534000	
C. 'HJELPETROPPER':																
GREVEN AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
I ALT:	43200	19500	10700	28900	31600	57900	34900	33800	95200	21500	46000	19500	41200	50100	534000	

OVERSIGT OVER CHR. IV'S PENGEUDBETALINGER TIL HÆRENS RYTTERENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DAGEN EFTER SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE DEN 17. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . : 1626:	1627:															
MÅNEDINTERVAL. . . . . :	18/8 - 20/8	21/9 - 23/10	24/11 - 26/12	27/1 - 28/2	1/4 - 2/5	3/6 - 5/7	6/8 - 7/9	9/10 - 10/11								I ALT
																TALT
A. PLIGTSOLDATER:																
B. LÆJESOLDATER:																
OBLJT FITZTHUMS REGIMENT	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	100
OBLJT QURRENHEIMS REGIMENT	0	1000	0	0	300	0	0	39500	1700	0	0	0	0	2000	0	44500
OBLJT BIRKENFELDTS REGIMENT	0	500	0	0	0	0	0	42200	0	300	0	17300	300	0	0	60600
OBLJT FRIEDRICHS REGIMENT	0	0	0	0	300	3400	0	0	38700	0	0	13100	0	0	0	55500
OBLJT BAUDISSINS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	4500	0	0	0	0	-	-	-	4500
OBLJT HAGEN, GENANT GEISTS REG.	0	300	800	1400	800	6000	100	0	0	2000	0	200	11100	16000	0	38700
OBLJT WERSABES REGIMENT	1500	2400	100	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4500
OBLJT FREYTAGS REGIMENT	100	7500	0	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8000
GENMAJ NELLIS REGIMENT	0	11600	100	0	1700	10000	32600	200	0	0	0	0	0	0	0	56200
OB SACHSEN-ALTENBURGS REGIMENT	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
OBLJT BUCHWALDS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
GENLJT NORPRAHNS REGIMENT	0	7100	300	0	0	0	500	800	0	0	0	0	0	27000	0	35700
HOFMARSKAL RHINGREVE WILDT'S REG.	500	12100	0	0	500	11000	35400	800	0	400	6100	400	0	0	0	67200
OBLJT CORVILLES REGIMENT	0	2400	0	0	2200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4600
GREVEN AF SOLMS REGIMENT	0	1500	200	2000	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3700
OBLJT OHRS REGIMENT	1200	2900	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4100
GENLJT CHR. WILH'S REGIMENT	0	10000	0	0	100	0	600	5100	0	0	0	9800	0	0	0	25600
OBLJT BREMENS REGIMENT	-	-	5400	2800	500	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	8800
OBLJT KALDENHOFFS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0
OBLJT ERCKENS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0
OBLJT DANIELS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0
OBLJT KOCHTISKYS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0
HOFFMANN	1600	400	0	0	0	0	0	7700	0	0	0	300	0	0	0	10000
GENKVARMS FLODORFS KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0
RITH SCHENCKENS KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RITH PENZ' KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0
OBLJT DUMENYS FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0
I ALT:	4900	59800	6900	7100	6400	30400	69200	100900	40400	2300	400	46800	11800	45000	0	432300
C. 'HJELPETROPPE':																
GREVEN AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
I ALT:	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
I ALT	4900	59800	6900	7100	6400	30400	69200	100900	40400	2300	400	46800	11800	45000	0	432300

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDBETALINGER AF MÅNEDSPENGE TIL HERENS RYTTERENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NERMESTE 100)

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRENGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL DEN 29. DEC. 1628:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 : ÅRSTAL . . . . . : MÅNEDINTERVAL . . . . . :	29. 1627:	30. 1628:	31. 13/1-	32. 14/2-	33. 17/3-	34. 18/4-	35. 20/5-	36. 21/6-	37. 23/7-	38. 24/8-	39. 25/9-	40. 27/10-	41. 28/11-30/12	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN	
														UKENDT	I ALT
A. FLIGTSOLDATER:															
DET HALLANDSKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	100	100	0	1200	1500
DET SEANSKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	200	0	0	200	0	0	0	0	400
DET SJÆL. KMP U/RITM REEDTZ	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	1300	1400
DET SJÆL. KMP U/RITM VRNE/TROLLE	0	0	0	0	0	200	0	0	300	0	0	300	0	0	800
DET FYNske KMP U/RITM BILDE	0	0	0	0	0	0	0	0	200	400	0	300	0	0	900
DET JYSKE KMP U/RITM FRIIS	0	0	700	2400	0	1500	0	0	1500	700	0	0	900	0	7700
I ALT:	0	0	700	2400	0	1700	300	0	2100	1100	300	700	900	2500	12700
B. LÆJESOLDATER:															
OBLJT HAGEN, GEMANT GEISTS REG.	0	0	0	0	7000	0	0	0	0	13800	1800	0	100	15800	38500
ROPMARSKAL RHINGREVE WILDT'S REG.	0	500	100	0	0	0	500	24100	0	0	0	0	0	0	25200
ROFFANEN (INCL. HOLSTENSKE 'HESTE')	100	0	0	0	0	3300	1300	100	0	4100	700	0	100	9400	19100
RITM SCHENCKENS KOMPAGNI	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
I ALT:	100	500	100	0	7000	3300	1800	24200	0	17900	2500	0	200	25200	82800
C. 'HJELPETROPPER':															
I ALT:	100	500	800	2400	7000	5000	2100	24200	2100	19000	2800	700	1100	27700	95500

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDBETALINGER AF MÅNEDSPENGE TIL HERENS RYTTERENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

4. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL DEN 17. JAN. 1630:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 : ÅRSTAL . . . . . : MÅNEDINTERVAL . . . . . :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53. 1630:	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN		
													UKENDT	I ALT	
	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	18/1		
A. PLIGTSOLDATER:															
DET HALLANDSKE KOMPAGNI	300	0	0	200	400	300	100	600	0	0	0	0	0	0	1900
DET SKÅNSKE KOMPAGNI	300	0	100	400	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0	1300
DET SÆL. EMP U/RITM REEDTZ	100	100	100	600	200	200	0	0	0	0	0	0	0	0	1300
DET SÆL. EMP U/RITM VRNE/TROLLE	200	200	500	0	200	600	0	0	0	0	0	0	0	0	1700
DET FYNKE EMP U/RITM BILDE	400	800	0	400	0	2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3600
DET JYSKE EMP U/RITM FRIIS	2900	2100	200	1500	0	3100	0	0	0	0	0	0	0	0	9800
I ALT:	4200	3200	900	3100	800	6200	100	1100	0	0	0	0	0	0	19600
B. LEJESOLDATER:															
HOFFANEN (INCL. HOLSTENSKE 'HESTE')	0	0	0	2000	200	0	3100	2200	0	0	0	0	0	0	7500
I ALT:	0	0	0	2000	200	0	3100	2200	0	0	0	0	0	0	7500
C. 'HJELPETROPPER':															
I ALT:	4200	3200	900	5100	1000	6200	3200	3300	0	0	0	0	0	0	27100

OVERSIGT OVER CHR. IV'S PENGEUDBETALINGER TIL HERENS FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE 17. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	I ALT	
ÅRSTAL . . . . . :	1625														1626:	
MÅNEDINTERVAL . . . . . :	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 -	18/8	UDBETALT
A. PLIGTSOLDATER:																
DET DANSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5500	2900	0	2100	1200	11700	
I ALT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5500	2900	0	2100	1200	11700	
B. LEJESOLDATER:																
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:																
DET EGL. LIVREGIMENT	400	32300	15700	14300	9000	12400	12700	9100	2800	5700	4600	500	1400	2400	123400	
OBLJT LINSTOWS REGIMENT	5600	8600	8600	8500	7800	2900	6300	400	1400	2400	1400	100	1000	0	54900	
OBLJT LIPPES REGIMENT	5200	1800	200	0	200	300	4500	500	2000	2000	1300	0	100	100	18200	
OBLJT MEYERS REGIMENT	6800	11100	9100	7900	6700	2700	1600	3600	9300	3000	1600	0	10700	200	74300	
OBLJT FRENCKINGS REGIMENT	1300	0	0	100	0	0	200	2700	0	1500	1300	0	1800	0	8700	
OBLJT LIMBACHS REGIMENT	1600	2500	4300	9000	4500	3300	11600	2900	1800	100	14100	900	0	0	56500	
OBLJT RANTZOWS REGIMENT	-	-	-	-	0	0	0	3600	2900	1900	1600	0	8500	0	18500	
GENMAJ SPREES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	400	4000	0	9100	4500	900	600	1700	21200	
OBLJT GÖRTZS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	6800	0	800	3100	2000	200	900	13700	
GENLJT CHR. WILHELMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	10400	-	-	-	-	-	10400	
OBLJT BECKS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	6700	0	2200	1800	500	1300	0	12400	
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1100	0	1100	
GREVEN TIL SOLMS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2700	0	100	0	2700	
OBLJT SEBESTEDS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	700	200	0	0	900	
GENLJT FUCHS' LIVKOMPAGNI	-	-	-	-	-	-	-	-	1700	0	0	0	0	0	1700	
I ALT	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	40300	32300	28700	38700	5100	26800	5300	418600	
C. 'HJELPETROPPER':																
DET 'STÄDTISCHE' REGIMENT	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	400	0	400	
GREVEN AF MANSFELDS 'HJELEKORPS'	-	-	-	-	0	0	0	28000	0	0	0	0	0	0	28000	
I ALT	0	0	0	0	0	0	0	28000	0	0	0	0	400	0	28400	
I ALT	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	68300	32300	34200	41600	5100	29300	6500	458700	

OVERSIGT OVER CHR. IV'S PENGEUDBETALINGER TIL HERENS FODFOLKSENEDEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DAGEN EFTER SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE DEN 17. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1626:															1627:
MÅNEDINTERVAL. . . . . :	18/8	20/8	21/9	23/10	24/11	26/12	27/1	28/2	1/4	2/5	3/6	5/7	6/8	7/9	9/10 -10/11	UDBE- TALT
A. PLIGTSOLDATER:																
MAJ VOGSENS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0
LANDPOLKET I LOLLAND OG FALSTER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
I ALT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. LEJESOLDATER:																
1. TYSKERE OG HOLLENDERE:																
DET KONGELIGE LIVREGIMENT	6900	10600	5600	5400	4600	2000	2900	3100	600	700	400	900	2900	0	400	47000
OBLJT LIPPES REGIMENT	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	200
OBLJT MEYES REGIMENT	0	2000	1700	200	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	3900
OBLJT LIMBACHS REGIMENT	1000	500	11100	3300	0	0	8600	0	400	8000	0	100	0	0	0	33000
OBLJT RANTZOWS REGIMENT	0	600	300	100	0	0	0	0	0	0	0	400	0	0	400	1800
GENMAJ SPEES REGIMENT	5800	5000	100	0	400	4600	10000	0	0	0	0	0	0	0	0	25900
OBLJT BECS REGIMENT	3200	2700	2300	4100	1000	0	3000	200	0	0	0	300	1800	-	-	18600
GENVAGT CHR. WILE'S 'NYK' REG.	-	21800	1100	100	0	0	0	0	9100	3000	0	0	0	1300	0	36400
OBLJT SEESTEDS REGIMENT	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
OBLJT HÜNECKENS REGIMENT	100	0	0	2100	3400	0	200	100	0	800	0	0	0	0	0	6700
OB HATZFELDT'S REGIMENT	2200	2100	6700	1700	3000	0	300	1700	500	0	0	3200	0	0	0	21400
OBLJT RHODS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OB ABLZFELDT'S REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0
OB DURANTS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1200	0	1200
GENVAGT SCHLÄMMERSDORFS REG.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	-	600	1400	600	900	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3500
IKKE SPECIFICERBAR	0	1000	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1300
I ALT:	19200	47100	30300	17900	13300	6600	16400	13700	10200	4900	8400	4800	4800	1300	2000	200900
2. SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER:																
OB MACKAYES REGIMENT	-	-	-	-	0	0	100	200	300	200	14500	0	0	200	8100	23600
OB SINCKLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	600	0	0	600
OB HERR V. PUTLITZ'S REGIMENT	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	0
OB NITHSDALES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	600	0	0	0	1600
OB SPYNIES REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0
KPT HAMMONDS FRIFENLIN	-	2400	0	400	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3100
KPT SEATONS FRIFENLIN	-	1200	500	700	0	0	200	-	-	-	-	-	-	-	-	2600
I ALT:	0	3600	500	1100	300	0	300	200	300	200	14500	1000	1200	200	8100	31500
3. FRANSMÆND:																
GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	18400	0	18400
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18400	0	18400
I ALT:	19200	50700	30800	19000	13600	6600	16700	13900	10500	5100	22900	5800	6000	19900	10100	250800
C. 'HJELPETROPPER':																
GREVEN AF MANSFELDS 'HJELPEKORPS'	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	-	-	-	-	-	-	-	0	0	6900	0	0	0	0	0	6900
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6900	0	0	0	0	0	6900
I ALT:	19200	50700	30800	19000	13600	6600	16700	13900	10500	12000	22900	5800	6000	19900	10100	257700

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDBETALINGER AF MÅNEDSPENGE TIL HÆRENS FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KRÆJERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL DEN 29. DEC. 1628:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 : ÅRSTAL . . . . . : MÅNEDINTERVAL . . . . . :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN UKENDT I ALT	
	1627: 10/11-	1628: 12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12		
A. FLIGTSOLDATER:															
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
DET SJEJLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	0	800	0	400	100	400	500	200	0	600	5600	8600
DET GML. SJEJLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DET FYN. REG. KNEGTE OG DET LANG. KMP.	-	-	-	0	0	0	800	200	300	100	0	200	500	10800	12900
DET SAMSØSKE KOMPAGNI KNEGTE	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	200	0	4000	0	4200
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNIER KNEGTE	-	-	-	0	700	500	0	0	400	0	0	0	1000	0	2600
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL.-FAL.	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OB FALCK LYKKE (UDSKR/HVER) REG.	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	100	0	1500	1300	600	400	900	500	400	200	6100	16400	28400
B. LEJESOLDATER:															
1. TYSKERE OG HOLLÈNDERE															
DET KONGELIGE REGIMENT	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
OBLJT LIMBACHS REGIMENT	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
OBLJT RANTZOWS REGIMENT	2400	2300	2200	2700	1900	1200	-	-	-	-	-	-	-	0	12700
GENMAJ SPEES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OB HATZFELDT'S REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OB ABLEFELDT'S REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	400	400
OB DURANTS REGIMENT	0	0	0	7700	0	0	0	0	0	0	0	0	200	200	8100
GENVAGT SCHLAMERSDORFS REG.	0	300	300	0	0	0	0	0	0	18600	0	700	2300	0	22200
OB HOLCK'S REGIMENT	-	-	-	-	-	-	2000	700	1500	1000	600	0	4300	0	10100
GENVAGT KARPZOS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	0	0	100
OB USLARS REGIMENT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0
OB LYKKE'S 'GEVORENE' FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500	900	100	0	1500
OFFICERERNE O/LANDFOLK I HOLSTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2200	2200
IKKE SPECIFICERBAR	1500	0	0	1500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3000
I ALT:	3900	2600	2500	11900	2000	1200	2000	700	1500	19600	1100	1700	6900	2800	60400
2. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:															
OB MACKAY'S REGIMENT	0	200	0	0	0	0	200	1000	1700	300	600	500	0	5500	10000
OB SINCLARS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	900	800	-	-	-	-	0	1700
OB NITHSDALES REGIMENT	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
OB SPYNIES REGIMENT	1700	0	0	8900	0	0	0	100	0	100	-	-	-	13400	24200
KPT HAMMONDS FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KPT DE BURCHOS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	400	0	0	800
KPT LINDSAYS FRIFENLIN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200	500	0	0	1400	2100
IKKE SPECIFICERBAR	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
I ALT:	1800	500	0	8900	0	0	200	2000	2500	600	1500	500	0	21100	39600
3. FRANSDÈND:															
GREVE MONTGOMERY'S REGIMENT	0	300	0	900	0	1500	1700	1700	0	0	-	-	-	0	6100
OB DUMENIS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	600	0	0	100	0	0	0	700
OBLJT FORTINIEURS OG OBLJT DE LAMBERMONT'S FRIFENLINER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	1500	1400	100	600	4600
I ALT:	0	300	0	900	0	1500	1700	2300	0	1000	1600	1400	100	600	11400
I ALT:	5700	3400	2500	21700	2000	2700	3900	5000	4000	21200	4200	3600	7000	24500	111400
C. 'HJELPETROPPER':															
GEN CHARLES MORGANS 'HJELPEKORPS'	2200	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	2300
I ALT:	2200	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	2300
I ALT:	7900	3400	2600	21700	3500	4000	4500	5400	5000	21700	4600	3800	13100	40900	142100

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDBETALINGER AF MÅNEDSPENGE TIL HÆRENS FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

4. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL DEN 17. JAN. 1630:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	1630:	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN	I ALT
MÅNEDINTERVAL . . . . . :	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	18/1		
A. PLIGTSOLDATER:															
LANDFOLKET I LOLLAND OG FALSTER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DET SJEÆLLANDSKE REGIMENT KNEGTE	0	3000	600	1300	800	1900	400	0	0	0	0	0	0	0	8000
DET SKÅNSKE REGIMENT KNEGTE	1100	600	600	1000	1300	500	7900	100	0	0	0	0	0	0	13100
DET FYN. REG. KNEGTE OG DET LANG. EMP.	200	1200	900	800	1500	2600	5100	100	100	0	0	0	0	0	12500
DET SAMSSKE KOMPAGNI KNEGTE	0	0	0	400	0	400	0	200	0	0	0	0	0	0	1000
DE BORNHOLMSKE KOMPAGNIER KNEGTE	0	1800	0	0	1300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3100
HVER 5. MAND AF LANDFOLK PÅ LOLL.-FAL.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	1300	6600	2100	3500	4900	5400	13400	400	100	0	0	0	0	0	37700
B. LEJESOLDATER:															
1. TYSKERE OG HOLLENDERE															
DET KONGELIGE REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	200
OB AHLEFELDTS REGIMENT	400	1700	1800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3900
OB DURANTS REGIMENT	0	200	2300	200	0	1300	1000	1400	4600	0	1800	3700	0	0	16500
GENVAGT SCHLAMERSDORFS REG.	5900	7500	6600	5800	2800	1200	28400	15200	0	0	0	0	0	0	73400
OB HOLCES REGIMENT	4600	7400	6800	7800	2100	2600	3900	12600	2200	700	800	900	0	0	52400
GENVAGT KARPZOS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	1700	2500	0	0	0	0	0	4200
OB USSLARS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OB LYKKE'S 'GEWORBENE' FRIFENLIN	100	200	0	0	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	900
OFFICERERNE O/LANDFOLKET I HOLSTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IKKE SPECIFICERBAR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	11000	17000	17500	13800	5500	5100	33300	30900	9500	700	2600	4600	0	0	151500
2. SKOTTER, ENGLÆNDERE OG IRER:															
OB MACKAYES REGIMENT	600	800	5700	800	1600	9100	2200	700	0	0	0	0	0	0	21500
OB NITHSDALES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	200
KPT HAMMONDS FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	1200	0	0	0	0	0	0	0	1200
KPT DE BURCHOS FRIFENLIN	0	0	0	0	600	2200	400	0	0	0	0	0	0	0	3200
KPT LINDSAYS FRIFENLIN	100	200	500	200	100	3400	0	0	0	0	0	0	0	0	4500
IKKE SPECIFICERBAR	0	0	9200	100	200	100	0	0	0	0	0	0	0	0	9600
I ALT:	700	1000	15400	1100	2500	14800	4000	700	0	0	0	0	0	0	40200
3. FRANSEMED:															
OB DUMENYS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	6800	3800	0	0	0	0	0	0	10600
OBLJT FORTINIEURS OG															
OBLJT DE LAMBERMONT'S FRIFENLINER	200	400	400	3300	0	3600	600	0	0	0	0	100	0	0	8600
I ALT:	200	400	400	3300	0	3600	7400	3800	0	0	0	100	0	0	19200
I ALT:	11900	18400	33300	18200	8000	23500	44700	35400	9500	700	2600	4700	0	0	210900
C. 'HJÆLPETROPPER':															
GEN CHARLES MORGANS 'HJÆLPERKORPS'	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	13200	25000	35400	21700	12900	28900	58100	35800	9600	700	2600	4700	0	0	248600

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDBETALINGER 'PÅ REGNSKAB' AF AFTAARDE SOLDATERS LØNTILGODEHAVENDE:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DAGEN EFTER SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE DEN 17. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	I ALT	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:															1627:	
MÅNEDINTERVAL. . . . . :	18/8 -	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11	TALT
A. PLIGTSOLDATER:																	
2. FODFOLKSENHEDER:																	
DET DANSKE REGIMENT	0	200	1100	400	100	100	0	200	0	100	0	0	100	0	0	2300	
I ALT	0	200	1100	400	100	100	0	200	0	100	0	0	100	0	0	2300	
B. LEJESOLDATER:																	
1. RYTTERENHEDER:																	
OBLJT FITZTHUMS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	600	1400	1400	3400	
OBLJT QUERENHEIMS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4400	4400	
OBLJT STERLINGS REGIMENT	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	
OBLJT BAUDISSINS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1600	0	0	1600	
OBLJT HAGEN, GENANT GEISTS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1500	1500	
OBLJT FREYTAGS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	200	
OBLJT KALDENHOFFS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
I ALT	0	200	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	2200	1400	7300	11300	
2. TYSKE OG HOLLANDSKE FODFOLKSENHEDER:																	
OBLJT LINSTORS REGIMENT	0	0	100	100	0	0	100	200	0	0	0	0	0	0	0	500	
OBLJT LIPPES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	400	200	0	0	600	
OBLJT FRENCKINGS REGIMENT	0	0	500	0	0	0	500	4500	0	0	0	0	0	0	0	5500	
OBLJT GÜRTZS REGIMENT	0	100	100	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	300	
OBLJT BECKS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	100	
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	0	0	400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	400	
GREVEN TIL SOLMS REGIMENT	0	300	800	0	0	0	0	400	0	0	200	0	100	0	0	1800	
OBLJT SEHESTEDS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
GEN FUCHS' LIVKOMPAGNI	0	1000	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1100	
I ALT:	0	1400	1900	100	0	100	600	5200	0	0	200	400	400	0	0	10300	
3. SKOTSKE, ENGELSKKE OG IRSKE FODFOLKSENHEDER:																	
OB HERR V. PUTLITZS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	100	
I ALT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	100	
I ALT:	0	1600	1900	100	0	100	600	5200	200	0	200	400	2600	1400	7400	21700	
C. 'BJELPETROPPER':																	
DET 'STADISCHE' REGIMENT	0	0	400	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	
GREVEN AF MANSFELDS 'BJELPEKORPS'	0	0	0	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	300	
I ALT:	0	0	400	0	100	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	800	
IKKE SPECIFICERBAR:																	
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
I ALT:	0	1800	3400	500	200	200	600	5700	200	100	200	400	2700	1400	7400	24800	

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDBETALINGER 'PÅ REGNSKAB' AF AFTAKKEDE SOLDATERS LØNTILGODEHAVENDE:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL DEN 29. DEC. 1628:

NØJAGTIG
DATO FOR
UDBETA-
LINGEN
UKENDT I ALT

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:												
MÅNEDINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12	
A. FLIGTSOLDATER:														
2. FODFOLKSENHEDER:														
DET DANSKE REGIMENT	0	0	200	0	100	2000	0	0	0	0	0	0	0	0 2300
MAJ VOGNSENS FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0 100
I ALT:	0	0	200	0	100	2000	0	100	0	0	0	0	0	0 2400
B. LEJESOLDATER:														
1. RYTTERENHEDER:														
OBLJØT FITZTHUMS REGIMENT	100	0	4200	0	200	1800	100	100	600	0	0	0	0	0 7100
OBLJØT QVÆRNHEIMS REGIMENT	100	0	600	100	600	100	200	0	0	0	0	0	0	0 1700
OBLJØT FRIEDRICHES REGIMENT	100	0	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0 400
OBLJØT STERLINGS REGIMENT	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 100
OBLJØT BAUDISSINS REGIMENT	0	0	100	100	200	100	0	0	0	0	200	0	0	1300 2000
OBLJØT HAGEN, GENANT GEISTS REG.	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 300
GENMAJ NELLS REGIMENT	100	0	0	0	100	200	0	400	1600	500	200	700	0	0 3800
GENLJØT NORFRAHNS REGIMENT	300	0	0	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 900
HOFMARSKAL RHINGREVE WILDS REG.	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0 200
OBLJØT CORVILLES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	400	0	0 500
GENLJØT CHR. WILH' RYTTERREG.	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0 100
OBLJØT BREMENS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	600	0	0	0	0	0	0	0 600
OBLJØT KALDENBOFFS REGIMENT	0	0	2500	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 2700
OBLJØT ERCKENS REGIMENT	0	0	4100	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0 4200
OBLJØT DANIELS REGIMENT	600	0	1100	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0 1900
OBLJØT KOCHTISKYS REGIMENT	0	0	0	400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 400
GENKVARMS FLODORFS KOMPAGNI	0	0	900	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 900
GEN FUCHS LIVKOMPAGNI	0	0	0	100	0	1700	0	0	400	0	0	0	0	0 2200
RITM SCHENCKENS KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	100	0	0	0 600
RITM PRNZ' KOMPAGNI	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 100
I ALT:	1300	0	13900	1600	1400	4300	1000	600	2600	1100	500	1100	0	1300 30700
2. TYSKE OG HOLLANDSKE FODFOLKSENHEDER:														
DET KONGELIGE LIVREGIMENT	0	0	2800	400	100	300	0	100	100	100	0	0	0	0 3900
OBLJØT LINSTOWS REGIMENT	0	200	0	200	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0 500
OBLJØT LIPPES REGIMENT	0	0	4900	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0 5400
OBLJØT MEYES REGIMENT	800	0	4300	0	100	0	0	200	0	0	0	0	0	0 5400
OBLJØT FRENCKINGS REGIMENT	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 200
OBLJØT LIMBACHS REGIMENT	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 900
OBLJØT RANTZOWS REGIMENT	0	0	200	6300	600	0	0	200	200	0	0	0	0	0 7100
GENMAJ SPRES REGIMENT	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 300
OBLJØT BECKS REGIMENT	0	0	0	0	200	200	0	0	0	100	0	0	0	0 500
GENLJØT CHR. WILH'S 'NYE' REG.	3100	0	3200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 6300
OBLJØT SEBESTEDS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0 300
OBLJØT HÜNECKENS REGIMENT	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 500
OB HATZFELDS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0 100
OBLJØT RHORS REGIMENT	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 500
OB DURANTS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300	0 300
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	0	0	400	0	0	0	1000	0	0	0	0	0	300	0 1700
I ALT:	3900	200	16800	7800	1500	500	1200	700	400	200	0	0	700	0 33900
3. SKOTSKE, ENGELSKKE OG IRSKE FODFOLKSENHEDER:														
OB MACKAYES REGIMENT	0	100	0	0	0	100	200	100	100	400	0	0	0	0 1000
OB SINCKLARS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0 200
OB HERR V. PUTLITZS REGIMENT	0	0	1800	300	0	500	0	0	100	0	0	0	0	0 2700
OB NITHSDALES REGIMENT	100	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0 300
OB SPYNIES REGIMENT	0	0	0	0	0	1500	0	0	0	0	900	0	0	0 2400
I ALT:	100	100	1800	300	0	2300	200	100	200	400	1100	0	0	0 6600
I ALT:	5300	300	32500	9700	2900	7100	2400	1400	3200	1700	1600	1100	700	1300 71200
IKKE SPECIFICERBAR:	400	0	4100	0	0	0	0	200	0	0	0	200	0	0 4900
I ALT:	5700	300	36800	9700	3000	9100	2400	1700	3200	1700	1600	1300	700	1300 78500

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDBETALINGER 'PÅ REGNSKAB' AF AFTÅKKEDE SOLDATERS LØNTILGODEHAVENDE:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

4. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL DEN 17. JAN. 1630:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	MØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN UKENDT	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1629:												1630:	
MÅNEDINTERVAL . . . . . :	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	18/1	
B. LØJESOLDATER:														
1. RYTTERENHEDER:														
OBLJT FITZTHUMS REGIMENT	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	100
OBLJT STERLINS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	100
OBLJT HAGEN, GENANT CRISTS REG.	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	100
GENMAJ NELLS REGIMENT	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	100
OBLJT BUCHRALDS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	100
OBLJT CORVILLES REGIMENT	0	0	100	0	0	0	100	300	1200	100	0	0	0	1800
OBLJT BREMENS REGIMENT	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500
OBLJT DANIELS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	200
RITM SCHENCKENS KOMPAGNI	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
I ALT:	0	500	200	0	100	100	300	400	1400	100	0	0	0	3100
2. TYSKE OG HOLLANDSKE FODFOLKSENHEDER:														
OBLJT LIPPES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OBLJT MEYES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	100
OBLJT FRENCKINGS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3000	0	0	0	3000
OBLJT LIMBACHS REGIMENT	0	0	0	0	100	0	0	12400	2600	100	0	0	0	15200
OBLJT RANTZOWS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENMAJ SPEES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OBLJT BECKS REGIMENT	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
GENLJT CHR. WILH'S 'NYE' REG.	0	0	0	0	0	0	100	600	0	100	0	0	0	800
OBLJT SERSTEDS REGIMENT	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
OB HOLCKS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	9300	0	0	0	0	9300
I ALT:	0	0	100	100	100	0	100	13100	11900	3200	0	0	0	28600
3. SKOTSKE, ENGELSKS OG IRSKE FODFOLKSENHEDER:														
OB SIMCKLARS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0	300
OB NITHSDALES REGIMENT	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
OB SPYNIES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	100	0	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0	400
4. FRANSKE FODFOLKSENHEDER:														
GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	100
OB DUMENYS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	100
I ALT:	0	0	0	0	0	0	100	0	100	0	0	0	0	200
I ALT:	0	600	300	100	200	100	500	13800	13400	3300	0	0	0	32300
IKKE SPECIFICERBAR:														
I ALT:	0	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200
I ALT:	0	700	400	100	200	100	500	13800	13400	3300	0	0	0	32500

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDSTEDSELSER AF RESTSEDLER TIL HÆRENS RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BÆLØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KÆJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL DEN 29. DEC. 1628:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	NØJAGTIG DATO FOR UDSTEDSEL- SEN		
														UKENDT	I ALT	
ÅRSTAL . . . . . :	1627:		1628:													
MÅNEDINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-	30/12		
A. FLIGTSOLDATER:																
2. FODFOLKSENHEDER:																
DET DANSKE REGIMENT	0	0	736	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	886
I ALT:	0	0	736	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	886
B. LÆJESOLDATER:																
1. RYTTERSENHEDER:																
OBLJT FITZTHUMS REGIMENT	0	0	5590	20	1770	2490	0	69	0	4480	0	10060	0	60	24539	
OBLJT QUERENHEIMS REGIMENT	0	0	0	120	990	1800	200	0	0	0	0	0	0	0	3110	
OBLJT BIRKENFELDS REGIMENT	0	0	2100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2100	
OBLJT FRIEDRICHS REGIMENT	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	
OBLJT STERLINS REGIMENT	0	0	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1500	1590	
OBLJT BAUDISSINS REGIMENT	0	0	30	880	2000	280	30	0	240	2150	2100	0	0	900	8610	
OBLJT HAGEN, GENDANT GEISTS REG.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33868	0	0	0	0	33868	
OBLJT WERSABES REGIMENT	0	0	0	0	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90	
OBLJT FREYTAGS REGIMENT	0	0	1600	0	320	0	0	0	0	0	0	0	0	120	2040	
GENMAJ NELLIS REGIMENT	0	0	0	0	0	3130	240	1800	180	0	0	0	0	0	5350	
OBLJT BUCHWALDS REGIMENT	0	0	0	0	120	0	800	0	0	0	0	0	0	0	920	
HOVMARSKAL RHINGREVE WILDTS REG.	0	0	0	0	0	0	0	50000	0	0	0	0	0	0	50000	
OBLJT CORVILLES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2070	0	0	0	2070	
GENLJT CHR. WILH' RYTTERREG.	0	0	0	0	0	0	0	600	0	0	0	0	0	0	600	
OBLJT BREMENS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	54	0	0	0	0	0	0	54	
OBLJT KALDENHOFFS REGIMENT	0	0	4584	0	0	0	0	0	0	0	500	0	0	2190	7274	
OBLJT ERCKENS REGIMENT	0	0	6168	30	960	386	0	72	0	100	0	0	0	0	7716	
OBLJT DANIELS REGIMENT	0	0	1614	0	0	96	0	0	0	0	1200	0	0	0	2910	
OBLJT KOCHTISKYS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1500	0	0	0	1500	
GENKVARME FLODORFS KOMPAGNI	0	0	0	0	0	750	0	0	0	0	0	0	0	0	750	
GEN FUCHS LIVKOMPAGNI	0	0	0	0	320	7472	40	0	0	0	0	0	0	0	7832	
RITM SCHECKENS KOMPAGNI	0	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	30	
OBLJT DUMENYS FRIFENLIN	0	0	0	450	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	450	
I ALT:	0	0	21806	1500	6570	16434	1310	52595	420	40598	6170	11260	0	4770	163433	
2. TYSKE OG HOLLANDSKE FODFOLKSENHEDER:																
DET KONGELIGE LIVREGIMENT	0	0	7607	200	150	405	126	5750	0	105	0	0	0	1340	15683	
OBLJT LINSTOWS REGIMENT	0	0	0	450	0	150	0	0	0	250	0	0	0	0	850	
OBLJT LIPPES REGIMENT	0	0	10351	0	1278	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11629	
OBLJT MEYES REGIMENT	0	0	8820	0	310	0	1050	477	0	0	600	0	0	0	11257	
OBLJT FRECKINGS REGIMENT	0	0	0	300	0	0	0	200	0	0	0	0	0	1000	1500	
OBLJT LIMBACHS REGIMENT	0	56	0	0	0	0	1200	0	300	0	0	0	0	0	1556	
OBLJT RANTZOWS REGIMENT	0	0	0	13065	1014	69	0	2872	0	0	0	0	2000	0	19020	
GENMAJ SPEES REGIMENT	0	0	9000	0	87	1525	750	1811	0	0	21	0	0	0	13194	
OBLJT BECKS REGIMENT	0	0	140	0	0	700	1200	0	0	1000	0	0	0	0	3040	
DET MECKLENBURGSKE REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	200	
GREVEN TIL SOLMS FODFOLKSREGIMENT	0	0	0	300	0	0	0	0	0	255	105	0	0	0	660	
GENLJT CHR. WILH'S 'NYE' REG.	0	0	2157	372	87	0	600	24	0	0	0	0	0	300	3540	
OBLJT HÜNCKENS REGIMENT	0	0	1368	360	0	0	150	0	0	0	150	0	0	0	2028	
OB BATTZFELDS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	381	1050	0	0	1431	
OBLJT RHORS REGIMENT	0	0	1572	0	0	0	70	0	0	0	0	0	0	0	1642	
OB DURANTS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	5500	645	0	0	0	0	0	6145	
KPT JESPER FRISS' FRIFENLIN	0	0	450	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	450	
I ALT:	0	56	41465	15047	2926	2849	5146	16834	945	1610	726	531	3050	2640	93825	
3. SKOTSKE, ENGELSKKE OG IRSKE FODFOLKSENHEDER:																
OB MACKAYES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	450	0	0	48	0	0	0	0	498	
OB SINCLARS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70	70	
OB HERR V. PUTLITZS REGIMENT	0	0	2760	1041	525	0	0	0	0	0	60	0	0	0	4386	
OB NITHSDALES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	300	0	105	0	0	0	0	405	
OB SPYNIES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	455	194	0	0	1450	2099	
I ALT:	0	0	2760	1041	525	0	450	300	0	608	194	60	0	1520	7458	
4. FRANSKE FODFOLKSENHEDER:																
GREVE MONTGOMERYS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	150	174	0	0	0	0	324	
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	150	174	0	0	0	0	324	
I ALT:	0	56	66031	17588	10021	19283	6906	69729	1515	42990	7090	11851	3050	8930	265040	
IKKE SPECIFICERBAR:																
I ALT:	0	0	4988	60	0	0	0	580	0	0	0	0	120	2366	8114	
I ALT:	0	56	71755	17648	10171	19283	6906	70309	1515	42990	7090	11851	3170	11296	274040	

OVERSIGT OVER CHR. IV'S UDSTEDLSER AF RESTSEDLER TIL HÆRENS RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

4. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL DEN 17. JAN. 1630:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	1630:	NØJAGTIG DATO FOR UDSTEDSEL- SEN	UKENDT	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1629:															
MÅNEDINTERVAL . . . . . :	30/12 - 31/1	- 4/3	- 5/4	- 7/5	- 8/6	- 10/7	- 11/8	- 12/9	-14/10	-15/11	-17/12	-18/1				
A. FLIGTSOLDATER:																
2. FODFOLKSENHEDER:																
DET DANSKE REGIMENT	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
I ALT:	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
B. LEJESOLDATER:																
1. RYTTEREENHEDER:																
GENMÅJ HELLS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	0	0	5000
GENLØT NORPRAETS REGIMENT	0	0	1478	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1478
I ALT:	0	0	1478	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	0	0	6478
2. TYSKE OG HOLLANDSKE FODFOLKSENHEDER:																
DET KGL. LIVREGIMENT	2680	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2830
OBLØT MEYES REGIMENT	0	250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	250
OBLØT LIMBACHS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	2562	0	105	0	0	0	0	0	2667
OBLØT RANTZOWS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	600	0	0	0	0	0	0	600
GENMÅJ SPEES REGIMENT	0	0	0	0	3000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3000
OBLØT BECKES REGIMENT	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500
OB ABLEFELDTS REGIMENT	4835	5735	0	0	250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70	10890
OB HOLCKES REGIMENT	4905	0	0	0	0	0	0	0	4630	0	0	0	0	0	700	10235
KPR FRISS' FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0	36	0	0	0	0	0	0	36
I ALT:	12420	6485	150	0	3250	0	0	2562	5266	105	0	0	0	0	770	31008
3. SKOTSKE, ENGELSKS OG IRSKE FODFOLKSENHEDER:																
OB NITHSDALES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	600	0	0	0	0	0	0	0	600
OB SPYNISS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	360	0	0	0	0	0	0	0	0	360
I ALT:	0	0	0	0	0	0	360	600	0	0	0	0	0	0	0	960
I ALT:	12420	6485	1628	0	3250	0	360	8162	5266	105	0	0	0	0	770	38446
IKKE SPECIFICERBAR:																
	0	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	140
I ALT:	12420	6485	2068	0	3250	0	360	8162	5266	105	0	0	0	0	770	38886

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF HEV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFARUNDET TIL NERMESTE 100)

1. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE 17. AUG. 1626:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1625						1626:								
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 - 29/6 - 31/7 - 1/9 - 3/10 - 4/11 - 6/12 - 7/1 - 8/2 - 12/3 - 13/4 - 16/5 - 17/6 - 19/7 - 18/8														UDBETALT
A. RYTTERE:															
1. PLIGTSOLDATER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. LEJESOLDATER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	43200	19500	10700	28900	31600	57900	34900	33800	95200	21500	46000	19500	41200	50100	534000
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	43200	19500	10700	28900	31600	57900	34900	33800	95200	21500	46000	19500	41200	50100	534000
3. 'HJÆLPETROPPER':															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RYTTERE I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	43200	19500	10700	28900	31600	57900	34900	33800	95200	21500	46000	19500	41200	50100	534000
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	43200	19500	10700	28900	31600	57900	34900	33800	95200	21500	46000	19500	41200	50100	534000
B. FODFOLK:															
1. PLIGTSOLDATER:															
a. MOBILISEREDE:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5500	2900	0	2100	1200	11700
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5500	2900	0	2100	1200	11700
b. MOBILISERINGSKLARE:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PLIGTSOLDATER I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5500	2900	0	2100	1200	11700
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5500	2900	0	2100	1200	11700
2. LEJESOLDATER:															
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	40300	32300	28700	38700	5100	26800	5300	419200
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	40300	32300	28700	38700	5100	26800	5300	419200
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c. FRANSKMÈND:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LEJESOLDATER I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	40300	32300	28700	38700	5100	26800	5300	419200
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	40300	32300	28700	38700	5100	26800	5300	419200

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF BEV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

1. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE 17. AUG. 1626:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1625						1626:								
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 - 29/6	31/7 - 1/9	3/10 - 4/11	6/12 - 7/1	8/2 - 12/3	13/4 - 16/5	17/6 - 19/7	18/8							UDBETALT
3. HJELPETROPPER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	28000	0	0	0	0	400	0	28400
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	28000	0	0	0	0	400	0	28400
FODFOLK I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	68300	32300	34200	41600	5100	29300	6500	459300
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	20900	56300	37900	39800	28200	21600	37300	68300	32300	34200	41600	5100	29300	6500	459300
RYTTERE OG FODFOLK I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	64100	75800	48600	68700	59800	79500	72200	102100	127500	55700	87600	24600	70500	56600	993300
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	64100	75800	48600	68700	59800	79500	72200	102100	127500	55700	87600	24600	70500	56600	993300

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF HHV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NERMESTE 100)

2. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE DEN 17. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1626:															1627:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	18/8 -	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -10/11	UDBE- TALT
A. RYTTERE:																
1. PLIGTSOLDATER:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. LEJESOLDATER:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	4900	59800	6900	7100	6400	30400	69200	100900	40400	2300	400	46800	11800	45000	0	432300
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	200	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	2200	1400	7300	11300
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	4900	60000	6900	7100	6400	30400	69200	100900	40600	2300	400	46800	14000	46400	7300	443600
3. 'HJÆLPETROPPER':																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RYTTERE I ALT:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	4900	59800	6900	7100	6400	30400	69200	100900	40400	2300	400	46800	11800	45000	0	432300
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	200	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	2200	1400	7300	11300
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	4900	60000	6900	7100	6400	30400	69200	100900	40600	2300	400	46800	14000	46400	7300	443600
B. FODFOLK:																
1. PLIGTSOLDATER:																
a. MOBILISEREDE:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	200	1100	400	100	100	0	200	0	100	0	0	100	0	0	2300
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	200	1100	400	100	100	0	200	0	100	0	0	100	0	0	2300
b. MOBILISERINGSKLARE:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PLIGTSOLDATER I ALT:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	200	1100	400	100	100	0	200	0	100	0	0	100	0	0	2300
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	200	1100	400	100	100	0	200	0	100	0	0	100	0	0	2300
2. LEJESOLDATER:																
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	19200	47100	30300	17800	13300	6600	16400	13700	10200	4900	8400	4800	4800	1300	100	198900
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	1400	1900	100	0	100	600	5200	0	0	200	400	400	0	0	10300
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	19200	48500	32200	17900	13300	6700	17000	18900	10200	4900	8600	5200	5200	1300	100	209200
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	3600	500	1100	300	0	300	200	300	200	14500	1000	1200	0	8100	31300
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	100
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	3600	500	1100	300	0	300	200	300	200	14500	1000	1200	0	8200	31400
c. FRANSMÈND:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18400	0	18400
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18400	0	18400
LEJESOLDATER I ALT:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	19200	50700	30800	18900	13600	6600	16700	13900	10500	5100	22900	5800	6000	19700	8200	248600
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	1400	1900	100	0	100	600	5200	0	0	200	400	400	0	100	10400
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	19200	52100	32700	19000	13600	6700	17300	19100	10500	5100	23100	6200	6400	19700	8300	259000

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF HHV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NERMESTE 100)

2. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA SLAGET VED LUTTER AM BARENBERGE DEN 17. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1626:					1627:										UDBE-
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	18/8 -	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 - 10/11	TALT
3. HJELPETROPPER' :																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6900	0	0	0	0	0	6900
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	400	0	100	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	800
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	400	0	100	0	0	300	0	6900	0	0	0	0	0	7700
FODFOLK I ALT:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	19200	50700	30800	18900	13600	6600	16700	13900	10500	12000	22900	5800	6000	19700	8200	255500
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	1600	3400	500	200	200	600	5700	0	100	200	400	500	0	100	13500
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	19200	52300	34200	19400	13800	6800	17300	19600	10500	12100	23100	6200	6500	19700	8300	269000
RYTTERE OG FODFOLK I ALT:																
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	24100	110500	37700	26000	20000	37000	85900	114800	50900	14300	23300	52600	17800	64700	8200	687800
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	1800	3400	500	200	200	600	5700	200	100	200	400	2700	1400	7400	24800
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	24100	112300	41100	26500	20200	37200	86500	120500	51100	14400	23500	53000	20500	66100	15600	712600

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF HRV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

3. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DE KÆJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:													
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12	UKENDT	
A. RYTTERE:															
1. FLIGTSOLDATER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	700	2400	0	1700	300	0	2100	1100	300	700	900	2500	12700
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	700	2400	0	1700	300	0	2100	1100	300	700	900	2500	12700
2. LEJESOLDATER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	100	500	100	0	7000	3300	1800	24200	0	17900	2500	0	200	25200	82800
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	1300	0	13900	1600	1400	4300	1000	600	2600	1100	500	1100	0	1300	30700
3. RESTSEDLER	0	0	21806	1500	6570	16434	1310	52595	420	40598	6170	11260	0	4770	163433
I ALT:	1400	500	35806	3100	14970	24034	4110	77395	3020	59598	9170	12360	200	31270	276933
3. 'HJÆLPETROPPER':															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RYTTERE I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	100	500	800	2400	7000	5000	2100	24200	2100	19000	2800	700	1100	27700	95500
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	1300	0	13900	1600	1400	4300	1000	600	2600	1100	500	1100	0	1300	30700
3. RESTSEDLER	0	0	21806	1500	6570	16434	1310	52595	420	40598	6170	11260	0	4770	163433
I ALT:	1400	500	36506	5500	14970	25734	4410	77395	5120	60698	9470	13060	1100	33770	289633
B. FODFOLK:															
1. FLIGTSOLDATER:															
a. MOBILISEREDE:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	200	0	100	2000	0	100	0	0	0	0	0	0	2400
3. RESTSEDLER	0	0	736	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	886
I ALT:	0	0	1036	0	250	2000	0	100	0	0	0	0	0	0	3386
b. MOBILISERINGSKLARE:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	1500	1300	600	400	900	500	400	200	6100	16400	28300
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	1500	1300	600	400	900	500	400	200	6100	16400	28300
FLIGTSOLDATER I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	100	0	1500	1300	600	400	900	500	400	200	6100	16400	28400
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	200	0	100	2000	0	100	0	0	0	0	0	0	2400
3. RESTSEDLER	0	0	736	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	886
I ALT:	0	0	1036	0	1750	3300	600	500	900	500	400	200	6100	16400	31686
2. LEJESOLDATER:															
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	3900	2600	2500	11900	2000	1200	2000	700	1500	19600	1100	1700	6900	2800	60400
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	3900	200	16800	7800	1500	500	1200	700	400	200	0	0	700	0	33900
3. RESTSEDLER	0	56	41465	15047	2926	2849	5146	16834	945	1610	726	531	3050	2640	93825
I ALT:	7800	2856	60765	34747	6426	4549	8346	18234	2845	21410	1826	2231	10650	5440	188125
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	1800	500	0	8900	0	0	200	2000	2500	600	1500	500	0	21100	39600
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	100	100	1800	300	0	2300	200	100	200	400	1100	0	0	0	6600
3. RESTSEDLER	0	0	2760	1041	525	0	450	300	0	608	194	60	0	1520	7458
I ALT:	1900	600	4560	10241	525	2300	850	2400	2700	1608	2794	560	0	22620	53658
c. FRANSÈMÈND:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	300	0	900	0	1500	1700	2300	0	1000	1600	1400	100	600	11400
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	150	174	0	0	0	0	324
I ALT:	0	300	0	900	0	1500	1700	2300	150	1174	1600	1400	100	600	11724
LEJESOLDATER I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	5700	3400	2500	21700	2000	2700	3900	5000	4000	21200	4200	3600	7000	24500	111400
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	4000	300	18600	8100	1500	2800	1400	800	600	600	1100	0	700	0	40500
3. RESTSEDLER	0	56	44225	16088	3451	2849	5596	17134	1095	2392	920	591	3050	4160	101607
I ALT:	9700	3756	65325	45888	6951	8349	10896	22934	5695	24192	6220	4191	10750	28660	253507

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
 OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF HHV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENEREDER:
 (BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

3. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DE KÆJSERLIGES INDTRENGEN I JYLLAND TIL ÅRSSKIFTET 1628/29:														NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN UKENDT I ALT	
MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.		
ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:													
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12		
3. HJELPETROPPER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	2200	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	2300
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	2200	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	2300
FODFOLK I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	7900	3400	2600	21700	3500	4000	4500	5400	5000	21700	4600	3800	13100	40900	142100
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	4000	300	18800	8100	1600	4800	1400	900	600	600	1100	0	700	0	42900
3. RESTSEDLER	0	56	44961	16088	3601	2849	5596	17134	1095	2392	920	591	3050	4160	102493
I ALT:	11900	3756	66361	45888	8701	11649	11496	23434	6695	24692	6620	4391	16850	45060	287493
RYTTERE OG FODFOLK I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	8000	3900	3400	24100	10500	9000	6600	29600	7100	40700	7400	4500	14200	68600	237600
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	5300	300	32700	9700	3000	9100	2400	1500	3200	1700	1600	1100	700	1300	73600
3. RESTSEDLER	0	56	66767	17588	10171	19283	6906	69729	1515	42990	7090	11851	3050	8930	265926
I ALT:	13300	4256	102867	51388	23671	37383	15906	100829	11815	85390	16090	17451	17950	78830	577126

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF HHV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANSVIET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

4. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL ÅRSSKIFTET 1629/30:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1629:													
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	18/1	UKENDT
A. RYTTERE:														
1. PLIGTSOLDATER:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	4200	3200	900	3100	800	6200	100	1100	0	0	0	0	0	19600
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	4200	3200	900	3100	800	6200	100	1100	0	0	0	0	0	19600
2. LEJESOLDATER:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	2000	200	0	3100	2200	0	0	0	0	0	7500
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	500	200	0	100	100	300	400	1400	100	0	0	0	3100
3. RESTSEDLER	0	0	1478	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	6478
I ALT:	0	500	1678	2000	300	100	3400	7600	1400	100	0	0	0	17078
3. 'HJÆLPETROPPER':														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RYTTERE I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	4200	3200	900	5100	1000	6200	3200	3300	0	0	0	0	0	27100
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	500	200	0	100	100	300	400	1400	100	0	0	0	3100
3. RESTSEDLER	0	0	1478	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	6478
I ALT:	4200	3700	2578	5100	1100	6300	3500	8700	1400	100	0	0	0	36678
B. FODFOLK:														
1. PLIGTSOLDATER:														
a. MOBILISEREDE:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
I ALT:	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
b. MOBILISERINGSEKLARE:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	1300	6600	2100	3500	4900	5400	13400	400	100	0	0	0	0	37700
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	1300	6600	2100	3500	4900	5400	13400	400	100	0	0	0	0	37700
PLIGTSOLDATER I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	1300	6600	2100	3500	4900	5400	13400	400	100	0	0	0	0	37700
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
I ALT:	1300	6600	2400	3500	4900	5400	13400	400	100	0	0	0	0	38000
2. LEJESOLDATER:														
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	11000	17000	17500	13800	5500	5100	33300	30900	9500	700	2600	4600	0	151500
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	100	100	100	0	100	13100	11900	3200	0	0	0	28600
3. RESTSEDLER	12420	6485	150	0	3250	0	0	2562	5266	105	0	0	770	31008
I ALT:	23420	23485	17750	13900	8850	5100	33400	46562	26666	4005	2600	4600	770	211108
b. SKOTTER, ENGLENDERE OG IRER:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	700	1000	15400	1100	2500	14800	4000	700	0	0	0	0	0	40200
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	100	0	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0	400
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	360	600	0	0	0	0	0	960
I ALT:	700	1100	15400	1100	2500	14800	4360	1600	0	0	0	0	0	41560
c. FRANSKMÆND:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	200	400	400	3300	0	3600	7400	3800	0	0	0	100	0	19200
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	100	0	100	0	0	0	0	200
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	200	400	400	3300	0	3600	7500	3800	100	0	0	100	0	19400
LEJESOLDATER I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	11900	18400	33300	18200	8000	23500	44700	35400	9500	700	2600	4700	0	210900
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	100	100	100	100	0	200	13400	12000	3200	0	0	0	29200
3. RESTSEDLER	12420	6485	150	0	3250	0	360	3162	5266	105	0	0	770	31968
I ALT:	24320	24985	33550	18300	11350	23500	45260	51962	26766	4005	2600	4700	770	272068

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF BRV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NÆRMESTE 100)

4. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA ÅRSSKIFTET 1628/29 TIL ÅRSSKIFTET 1629/30:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625: ÅRSTAL . . . . . : MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	42. 1629: 30/12 - 31/1 -	43. 31/1 - 4/3 -	44. 4/3 - 5/4 -	45. 5/4 - 7/5 -	46. 7/5 - 8/6 -	47. 8/6 - 10/7 -	48. 10/7 - 11/8 -	49. 11/8 - 12/9 -	50. 12/9 -14/10 -	51. 14/10 -15/11 -	52. 15/11 -17/12 -	53. 1630: 17/12 -18/1	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN		
													UKENDT	I ALT	
3. HJELPETROPPER:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FODFOLK I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	13200	25000	35400	21700	12900	28900	58100	35800	9600	700	2600	4700	0	248600	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	100	100	100	100	0	200	13400	12000	3200	0	0	0	0	29200
3. RESTSEDLER	12420	6485	450	0	3250	0	360	3162	5266	105	0	0	0	770	32268
I ALT:	25620	31585	35950	21800	16250	28900	58660	52362	26866	4005	2600	4700	0	770	310068
RYTTERE OG FODFOLK I ALT:															
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	17400	28200	36300	26800	13900	35100	61300	39100	9600	700	2600	4700	0	275700	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	600	300	100	200	100	500	13800	13400	3300	0	0	0	0	32300
3. RESTSEDLER	12420	6485	1928	0	3250	0	360	8162	5266	105	0	0	0	770	38746
I ALT:	29820	35285	38528	26900	17350	35200	62160	61062	28266	4105	2600	4700	0	770	346746

OVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF BHV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NERMESTE 100)

1.-4. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 16. DEC. 1629:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	1-4	5-8	9-12	13-16	17-20	21-24	25-28	29-32	33-36	37-40	41-44	45-48	49-52	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN UKENDT I P
ÅRSTAL . . . . . :	1625:	1626:	1627:	1628:	1629:	1629:	1629:	1629:	1629:	1629:	1629:	1629:	1629:	
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 -	3/10 -	8/2 -	17/6 -	23/10 -	28/2 -	5/7 -	10/11 -	17/3 -	23/7 -	28/11 -	5/4 -	11/8 -	17/12
A. RYTTERE:														
1. PLIGTSOLDATER:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	3100	2000	4200	9200	10200	1100	2500 321
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	3100	2000	4200	9200	10200	1100	2500 321
2. LEJESOLDATER:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	102300	158200	182200	162900	113100	144000	103600	700	36300	20400	200	5300	2200	25200 10566
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	200	0	200	10900	16800	7300	5300	700	500	1900	1300 451
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	23306	76909	58448	1478	0	5000	4770 1695
I ALT:	102300	158200	182200	163100	113100	144200	114500	40806	120509	84148	2378	5800	9100	31270 12716
3. 'HJELPETROPPER':														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RYTTERE I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	102300	158200	182200	162900	113100	144000	103600	3800	38300	24600	9400	15500	3300	27700 10889
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	200	0	200	10900	16800	7300	5300	700	500	1900	1300 451
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	23306	76909	58448	1478	0	5000	4770 1695
I ALT:	102300	158200	182200	163100	113100	144200	114500	43906	122509	88348	11578	16000	10200	33770 13035
B. FODFOLK:														
1. PLIGTSOLDATER:														
a. MOBILISEREDDE:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	8400	3300	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0 116
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	1300	600	300	100	200	2200	0	0	0	0	0 47
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	736	150	0	300	0	0	0 11
I ALT:	0	0	8400	4600	600	300	100	1036	2350	0	300	0	0	0 176
b. MOBILISERINGSKLARE:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	0	0	3800	2000	16100	27200	500	16400 660
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	3800	2000	16100	27200	500	16400 660
PLIGTSOLDATER I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	8400	3300	0	0	0	100	3800	2000	16100	27200	500	16400 776
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	1300	600	300	100	200	2200	0	0	0	0	0 47
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	736	150	0	300	0	0	0 11
I ALT:	0	0	8400	4600	600	300	100	1036	6150	2000	16400	27200	500	16400 836

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

ØVERSIGT OVER CHR. IV'S LØNUDBETALINGER I FORM AF HVV. PENGE OG RESTSEDLER TIL SINE RYTTER- OG FODFOLKSENEHEDER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD. OG AFRUNDET TIL NERMESTE 100)

1.-4. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL DEN 16. DEC. 1629:

MÅNED EFTER 28. MAJ 1625:	1-4	5-8	9-12	13-16	17-20	21-24	25-28	29-32	33-36	37-40	41-44	45-48	49-52	NØJAGTIG DATO FOR UDBETA- LINGEN UKKENDT I A
ÅRSTAL	1625:	1626:	1627:	1628:	1629:									
MÅNEDSINTERVAL	28/5 -	3/10 -	8/2 -	17/6 -	23/10 -	28/2 -	5/7 -	10/11 -	17/3 -	23/7 -	28/11 -	5/4 -	11/8 -	17/12
2. LEJESOLDATER:														
a. TYSKERE OG HOLLENDERE:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	154900	127400	104800	128700	54100	37200	11000	20900	5900	23900	52400	57700	43700	2800 8254
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	3300	800	5400	800	28700	3900	600	800	300	28200	0 726
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	56568	27755	3812	22105	3250	7933	3410 1246
I ALT:	154900	127400	104800	132000	54900	42600	11800	106168	37555	28312	75305	61250	79833	6210 10230
b. SKOTTER, ENGLÈNDERE OG IRER:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	4100	1700	15200	10300	11200	2200	5100	17100	22400	700	21100 1111
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	100	2300	2600	1700	100	0	300	0 71
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	3801	1275	862	0	360	600	1520 84
I ALT:	0	0	0	4100	1700	15200	10400	17301	6075	7662	17200	22760	1600	22620 1266
c. FRANSKMÈND:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	0	0	0	0	0	18400	1200	5500	4000	1100	14300	3800	600 485
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	100	0 2
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	324	0	0	0	0 :
I ALT:	0	0	0	0	0	0	18400	1200	5500	4324	1100	14400	3900	600 494
LEJESOLDATER I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	154900	127400	104800	132800	55800	52400	39700	33300	13600	33000	70600	94400	48200	24500 9854
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	3300	800	5400	900	31000	6500	2300	900	400	28600	0 801
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	60369	29030	4998	22105	3610	8533	4930 1335
I ALT:	154900	127400	104800	136100	56600	57800	40600	124669	49130	40298	93605	98410	85333	29430 11990
3. HJELPETROPPER:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	0	28000	0	400	0	6900	0	2200	0	100	0	0	0	0 376
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	400	100	300	0	0	0	0	0	0	0	0 8
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 :
I ALT:	0	28000	0	800	100	7200	0	2200	0	100	0	0	0	0 384
FODFOLK I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	154900	155400	113200	136500	55800	59300	39700	35600	17400	35100	86700	121600	48700	40900 11008
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	5000	1500	6000	1000	31200	8700	2300	900	400	28600	0 856
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	61105	29180	4998	22405	3610	8533	4930 1346
I ALT:	154900	155400	113200	141500	57300	65300	40700	127905	55280	42398	110005	125610	85833	45830 13211
RYTTERE OG FODFOLK I ALT:														
1. PENGE (FØR 'AFTAKNING')	257200	313600	295400	299400	168900	203300	143300	39400	55700	59700	96100	137100	52000	68600 21897
2. PENGE (PÅ REGNSKAB 'REST')	0	0	0	5200	1500	6200	11900	48000	16000	7600	1600	900	30500	1300 1307
3. RESTSEDLER	0	0	0	0	0	0	0	84411	106089	63446	23883	3610	13533	9700 3046
I ALT:	257200	313600	295400	304600	170400	209500	155200	171811	177789	130746	121583	141610	96033	79600 26250

Kejserkrigens finansiering

APPENDIKS 2

REGNSKABSMATERIALET

Jens Carl Kirchmeier-Andersen

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. del: Oversigt over (militære) regnskaber, der *ekstraordinært* blev oprettet og ført som følge af Kejserkrigen: . . . . side 2
2. del: Gennemgang af (militære) regnskaber, der *ekstraordinært* blev oprettet og ført som følge af Kejserkrigen: . . . . side 6
3. del: Opgørelse over omfanget af '*krigskassens*' indtægter, som er blevet '*kanaliseret*' igennem de ekstraordinære regnskaber: . . . . . side 56
4. del: Oversigter over de mest betydningsfulde '*ekstraordinære*' regnskabers indtægter og udgifter: . . . . . side 58
5. del: Oversigter over de mest betydningsfulde '*ordinære*' regnskabers indtægter og udgifter af betydning for Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 79
6. del: Samlet opgørelse over de '*ordinære*' og '*ekstraordinære*' regnskabers indtægter af betydning for Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 87
7. del: Samlet skøn over '*krigskassens*' indtægter: . . . . . side 89
8. del: Samlet skøn over '*krigskassens*' indtægter i de 4 hovedfaser Kejserkrigen gennemgik: . . . . . side 91

---

9. del: Samlet skøn over '*krigskassens*' indtægter i de 2 delfaser Kejserkrigens offensive fase kan opdeles i: . . . . . side 96

APPENDIKS 2: 1. DEL:

Oversigt over (militære) regnskaber, der *ekstraordinært* blev oprettet og ført som følge af Kejserkrigen.

Oversigten er udarbejdet på grundlag af Appendiks 2: 2. del.

De anvendte signaturer har følgende betydning:

 = Regnskabet i funktion (regnskabsperioden).

? = Usikkert, hvornår regnskabet kom i funktion og/eller ophørte hermed.

1. Pengerregnskaber:

A. BEVAREDE REGNSKABER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Reinhold Hansens (ReHan)	████████████████████																		
Søren Rasmussens (SøRas)	████████████████████				████████████████████				████████████████████				████████████████						
Sigfried Frises (SiFri)	████████████████████																		
Det engelske subsidieregnskab	████████████████████				████████████████████				████████████████████				████████████████						
Axel Arenfeldts (AxAre1626-27)					████████████████████														
Envoid Kruses					██████														
Palle Rosenkrantz					████████████████████				████████████████████				████████████████						
Frederik Reedtz (vedr. adelens kontribution)					████████████████████														
Gunde Langes skatteregnskaber (GuLanA-F)					████████████████████														
Kay v. Ahlefeldts (vedr. Havelberg) (KaAh11)									████████████████████										
Det (første) hollandske subsidieregnskab									████████████████				████████████████						
Johan Zobels									████████████████				████████████████				████████████████		
Peder Vibes									████████████████████										
Greve Philip Reinhard af Solms									████████████████				████████████████						
Tønnes v. Buchwalds (Buchwald)									████████████████████										
Henning Valkendorfs (vedr. Odensegård len)									████████████████				████████████████						
Ernst Normands (vedr. Hoffanen)									████████████████████										
Det (andet) hollandske subsidieregnskab									████████████████████										
Jørgens Seefeldts (JøSee1628-29)									████████████████████				████████████████████						
Niels Krags (NiKra1628-29)									████████████████████				████████████████████						
Peder Basses (vedr. Møn)									████████████████████										
Henrik Holcks (HeHo1)													████████████████████						
Kay v. Ahlefeldts (første) vedr. Glückstadt (KaAh12)													████████████████████						
Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds (RantBuch)																████████████████			
Eiler Quitzows (vedr. Fyn)																████████████████			
Kay v. Ahlefeldts (andet) vedr. Glücks. (KaAh13)																████████████████			

B. 'IKKE-BEVAREDE' REGNSKABER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Daniel v. Buchwalds (Daniel)																			???
Herman Holsteins																			
Gert Rantzows (vedr. skatten i 1625)																			
Anders Lauritzens																			
Isaac Cardin v. Limbachs (vedr. Nienburg)																			
Jørgen Schuldts																			
Conradt v. Bohmes (vedr. Den slesiske Armée)																			
Johan v. Loos (vedr. Wolfenbüttel)																			
Peter Wildes																			
Hans Boysens (vedr. div. enheder)																			
Wulf v. Buchwalds																			
Georg V. Ahlefeldts (vedr. Krempe)																			
Anders Bildes																			
Søren Christensens (vedr. Lolland-Falster)																			
Mogens Kås' (vedr. Fyn)																			
Krigskommissarie Henning Valkendorgs (vedr. Fyn)																			
Marquart Rantzows (vedr. Glückstadt)																			
Wenzel Rothkirchs (vedr. Hoffanen)																			
Krigskommissarierne på Fyn																			
Falck Lykkes																			
Niels Ebbesens																			

2. PROVIANTREGNSKABER:

A. BEVAREDE REGNSKABER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Mulbern Gabels (vedr. Glückstadt og Stade) (<i>MuGabIndt-Udg</i>)					[REDACTED]														
Gunde Langes (vedr. Det danske Regiment)																			
Albrecht Müllers					???								???						
Diderich v. Ahlefeldts (vedr. Lesø)																			
Jakob Lauritzens (vedr. Lolland-Falster) (<i>JacLau1628-29</i>)																			
Dietrich Ewachtmanns (vedr. Glückstadt) (<i>DiEwa</i>)																			

B. 'IKKE-BEVARERE' REGNSKABER:

	1625:				1626:				1627:				1628:				1629:		
	KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:				KVARTAL:		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
Henricus Meyers (vedr. Bremen)																			
Kurt Ulrichs																			
Isaac Cardin v. Limbachs (vedr. Nienburg)																			
Johannes Barnstorfs (vedr. Wolfenbüttel)																			
Dietrich Krefftling (vedr. Bremen)																			
Hans Gröttings (vedr. Kremen)																			
Christen Pedersens (vedr. Fyn)																			
Jørgen Seefeldts (vedr. 'Det holstenske Tøgt')																			

APPENDIKS 2: 2. DEL:

Gennemgang af (militære) regnskaber, der *ekstraordinært* blev oprettet og ført som følge af Kejserkrigen.

For at kunne korrigerer for midler, der er blevet oppebåret ved et regnskab og derefter overført til et andet, og således ført til indtægt to - og i visse tilfælde op til flere - gange, er hvert enkelt regnskabs indtægter blevet opdelt i tre hovedgrupper.

I den første hovedgruppe er alle indtægter blevet samlet, som det givne regnskab fik overført fra de 'ordinære' regnskaber, der blev ført under Kejserkrigen, dvs. de regnskaber, der ville være blevet ført, uanset om krigen var blevet udkæmpet eller ej.

I den anden hovedgruppe er alle indtægter blevet samlet, som det givne regnskab fik overført fra andre (i nærværende oversigt anførte) 'ekstraordinære' regnskaber.

I den tredje hovedgruppe er alle indtægter blevet samlet, som det givne regnskab 'selv' oppebar til 'Chr. IV's krigskasse'. I den tredje hovedgruppe finder man med andre ord de indtægter samlet, som ikke tidligere var blevet oppebåret af et andet regnskab og derpå overført til det givne regnskab.

Det skal understreges, at de ud for de enkelte regnskaber anførte indtægter og udgifter ikke altid stemmer overens med de beløb, der faktisk findes anført i de pågældende regnskaber. Det skyldes, at beløbene er blevet korrigeret i den udstrækning, en kontrol har vist, at de ikke var korrekte.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1.	PENGEREGNSKABER:	side 10
1.1.	BEVAREDE REGNSKABER:	side 10
1.1.1.	Hofmønsterskriver Reinhold Hansens regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armé (<i>ReHan</i>):	side 10
1.1.2	Chr. IV's omslagsskriver Søren Rasmussens regnskab vedr. afviklingen af Chr. IV's pengeudlån før Kejserkrigen (<i>SøRas</i>):	side 11
1.1.3.	Mønsterskriver Sigfried Frises regnskab (<i>SiFri</i>):	side 12
1.1.4.	Det engelske 'subsidieregnskab':	side 12
1.1.5	Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armé (<i>AxArel626</i> og <i>AxArel627</i>):	side 13
1.1.6.	Oberstløjtnant Envold Kruses regnskab vedr. Det danske Regiment:	side 14

- 1.1.7. (Ambassadør) Palle Rosenkrantz regnskab vedr. (bl.a. og især) de franske og engelske subsidier: . . . . . side 15
- 1.1.8. Ritmesteren over Det (første) sjællandske Rostjenestekompani, Frederik Reedtzs vedr. adelens frivillige kontribution til betaling den 24. jun. 1626: . . . . . side 16
- 1.1.9. Lensmanden på Koldinghus Gunde Langes regnskaber vedr. især de ekstraordinære skatter og frivillige kontributioner bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkrigens finansiering (*GuLanA-F*): . . . . . side 17
- 1.1.10. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts regnskab vedr. arméen ved Havelberg (*KaAhl1*): . . . . . side 18
- 1.1.11. Det (første) hollandske 'subsidieregnskab': . . . . . side 18
- 1.1.12. Chr. IV's agent i Frankrig, Johan Zobels regnskab vedr. de franske subsidier: . . . . . side 19
- 1.1.13. Peder Vibes regnskab vedr. de franske subsidier: . . . . . side 20
- 1.1.14. Greve (og statholder) Philip Reinhard af Solms regnskab vedr. garnisonen i Wolfenbüttel: . . . . . side 20
- 1.1.15. Krigskommissarie Tønnies v. Buchwalds regnskab vedr. Glückstadt, Krempe og Stade (*Buchwald*): . . . . . side 21
- 1.1.16. Lensmanden over Odensegård len, Henning Valkendorfs opgørelse over hvor meget, bønderne i Odensegård havde kontribueret til Rhingrevens rytterregiment 1627-28: . . side 22
- 1.1.17. Lensmanden over Antvorskov, Sæbygård og Korsør len, Ernst Normands regnskab over hvad, bønderne i de tre len udgav i kontribution til Hoffanen, 3. nov. 1627 - 17. mar. 1628: . . . . . side 23
- 1.1.18. Det (andet) hollandske 'subsidieregnskab': . . . . . side 23
- 1.1.19. Krigskommissarie på Samsø, Jørgen Seefeldts regnskab (*Jøsee1628* og *JøSee1629*): . . . . . side 24
- 1.1.20. Generalkrigszahlkommissarie Niels Krags regnskab (*NiKra1628* og *NiKra1629*): . . . . . side 25
- 1.1.21. Lensmand over Stege len, Peder Basses regnskab: . . . . . side 26
- 1.1.22. Oberst Henrik Holcks regnskab vedr. undsætningen af Stralsund (*HeHol*): . . . . . side 27
- 1.1.23. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (første) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (*KaAhl2*): . . . . . side 28
- 1.1.24. Krigskommissarierne Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds regnskab vedr. de i Hamburg pantsatte kronregalier (*RantBuch*): . . . . . side 29

1.1.25.	Krigskommissarie på Fyn, Eiler Quitzows (befæstnings)regnskab:	side 30
1.1.26.	Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (andet) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (KaAh13):	side 30
1.1.27.	Krigskommissarie Daniel v. Buchwalds regnskab vedr. indløsning af pantsat 'gewehr' i Hamburg (1629) (Daniel): .	side 31
1.2.	'IKKE-BEVAREDE' REGNSKABER:	side 32
1.2.1.	Mønsterskriver Herman Holsteins regnskab:	side 32
1.2.2.	Statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzows 'regnskab' vedr. den ekstraordinære skat bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkrigens finansiering til betaling med halvparten den 24. jun. 1625 og halvparten til den 11. nov. 1625:	side 33
1.2.3.	Artilleriskriver Anders Lauritzens regnskab:	side 33
1.2.4.	Oberstløjtnant I.C. v. Limbachs regnskab vedr. garnisonen i Nienburg:	side 34
1.2.5.	Proviantkommissarie Jørgen Schuldts regnskab vedr. (især) Ærkestift Bremens og Stift Lübecks subsidier:	side 35
1.2.6.	Auditør og krigszahlmester i Slesien, Conradt Zum Bohmes regnskab:	side 35
1.2.7.	Oberst Johan v. Loos regnskab vedrørende garnisonen i Wolfenbüttel:	side 36
1.2.8.	Artilleriskriver Peter Wildes regnskab:	side 37
1.2.9.	Hofmønsterskriver Hans Boysens regnskab vedr. div. rytter- og fodfolksenheder:	side 38
1.2.10.	Krigskommissarie Wulf v. Buchwalds regnskab:	side 38
1.2.11.	Oberst og guvenør Georg v. Ahlefeldts regnskab vedr. garnisonen i Krempe:	side 39
1.2.12.	Ritmester over Det fynske Rostjenestekompani, Anders Bildes regnskab:	side 40
1.2.13.	Mønsterskriver på Lolland-Falster, Søren Christensens regnskab:	side 40
1.2.14.	Generalkrigskommissarie på Fyn, (rigsråden) Mogens Kås' regnskab:	side 41
1.2.15.	Krigskommissarie på Fyn, Henning Valkendors regnskab:	side 42
1.2.16.	Guvenør og oberst Marquart Rantzows regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt:	side 43

1.2.17.	Ritmester over Hoffanen, Wenzel Rothkirchs regnskab:	side 44
1.2.18.	Krigskommissarierne på Fyns regnskab:	side 44
1.2.19.	Oberst Falck Lykkes regnskab:	side 45
1.2.20.	Renteskriver Niels Ebbesens regnskab:	side 46
2.	PROVIANTREGNSKABER:	side 47
2.1.	BEVAREDE REGNSKABER:	side 47
2.1.1.	Proviantmesteren i Glückstadt og Stade, Wulbern Gabels regnskab:	side 47
2.1.2.	Lensmanden over Koldinghus len, Gunde Langes regnskab vedr. Det danske Regiments indkvartering i Koldinghus len, for- året 1626:	side 47
2.1.3.	Chr. IV's faktor i Hamburg, Albrecht Müllers regnskab:	side 48
2.1.4.	Proviantkommissarien på Læsø, Diderich v. Ahlefeldts regn- skab:	side 49
2.1.5.	Proviantskriveren på Lolland-Falster, Jakob Lauritzens regnskab:	side 49
2.1.6.	Proviantmesteren i Glückstadt, Dietrich Ewachtmanns regn- skab:	side 50
2.2.	'IKKE-BEVAREDE' REGNSKABER:	side 50
2.2.1.	Proviantforvalteren i Bremen, Henricus Meyers regnskab: . . .	side 50
2.2.2.	Generalproviantmester Kurt Ulrichs regnskab:	side 51
2.2.3.	Proviantforvalteren i Nienburg, oberstløjtnant Limbachs regnskab:	side 52
2.2.4.	Proviantforvalteren i Wolfenbüttel, kommissarie Johannes Barnstorfs regnskab:	side 52
2.2.5.	Proviantforvalteren i Bremen, Dietrich Krefftlings regn- skab:	side 53
2.2.6.	Proviantmesteren i Krempe, Hans Gröttings regnskab:	side 53
2.2.7.	Proviantskriveren på Fyn, Christen Pedersens regnskab:	side 54
2.2.8.	Proviantkommissarien for 'Det holstenske Togt', Jørgen Seefeldts regnskab:	side 55

1. PENGeregnskaber:

1.1. BEVAREDE REGNSKABER:

1.1.1. Hofmønsterskriver Reinhold Hansens regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armé (ReHan):

Regnskabsfører(e): Hofmønsterskriver Reinhold Hansen.

Regnskabsperiode: Angår: 27. apr. 1625
Slutter: 1. maj 1627 (31. dec. 1625).

Regnskabet vedrørte: I princippet alt, der havde at gøre med Chr. IV's krigsførsel fra april 1625 til den 1. jan. 1626, hvor Axel Arenfeldt tiltrådte sin stilling som general-krigszahlkommissarie, eller som kongen også yndede at kalde ham, som rentemester ved Rentekammeret i 'lejren'. Efter den 1. jan. 1626 fungerede regnskabet som et slags underregnskab til Axel Arenfeldts regnskab. Fra da af modtog Reinhold Hansen således stort set udelukkende sine indtægter fra Axel Arenfeldt.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:

1. Rentemesterens regnskab:	40.383 rd.
2. Øresundstoldernes regnskab:	60.000 rd.
3. Kieleromslagsregnskaber:	202.138 rd.
4. Møntskriveren i Kbh's regnskab:	21.708 rd.
5. Chr. IV's kalenderoptegnelser:	34.247 rd.

I alt: 358.476 rd. 358.476 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Gert Rantzows skatteregnskab:	117.000 rd.
2. Axel Arenfeldts regnskab:	72.823 rd.
3. Det engelske subsidieregnskab:	178.940 rd.
4. Det (første) hollandske subsidieregnskab:	29.000 rd.
5. Anders Lauritzens regnskab:	300 rd.

I alt: 398.063 rd. 398.063 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': 245.599 rd. 245.599 rd.

=====
Indtægter i alt: 1.002.138 rd.

For en detaljeret oversigt over Reinhold Hansens indtægter, se da opgørelserne på side 59 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 1.002.130 rd.

For en detaljeret oversigt over Reinhold Hansens udgifter, se da opgørelserne på side 60 og 61 i nærværende appendiks.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 8 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.
Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 4.

1.1.2. Chr. IV's omslagsskriver Søren Rasmussens regnskab vedr. afviklingen af Chr. IV's pengeudlån før Kejserkrigen (SøRas):

Regnskabsfører(e): Omslagsskriver Søren Rasmussen.

Regnskabsperiode: Angår: 1. maj 1625
Slutter: 31. dec. 1630

Regnskabet vedrørte: Inddrivelsen af de penge, Chr. IV havde udlånt før Kejserkrigen.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Gunde Langes skatteregnskab:	2.374 rd.	

I alt:	2.374 rd.	2.374 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	279.723 rd.	279.723 rd.
=====		
Indtægter i alt:		282.097 rd.
(Hertil kommer i alt 2.695 rd., som blev inkasseret efter den 31. dec. 1629).		

For en detaljeret oversigt over Søren Rasmussens indtægter, se da opgørelserne på side 62-65 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 281.160 rd.
NB!: Heraf vedrørte i alt 12.491 rd. ikke Kejserkrigen.
(Hertil kommer i alt 3.531 rd., som blev udbetalt efter den 31. dec. 1629).

For en detaljeret oversigt over Søren Rasmussens udgifter, se da opgørelserne på side 62-65 i nærværende appendiks.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 937 rd.
(Incl. indtægter og udgifter efter den 31. dec. 1629 er balancen 101 rd.).

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.
Arkivregistratur: RA; Dan. Kanc., B 213¹.

1.1.3. Mønsterskriver Sigfried Frises regnskab (SiFri):

Regnskabsfører(e): Mønsterskriver Sigfried Fris.

Regnskabsperiode: Angår: Maj 1625
Slutter: Utvivlsomt før årsskiftet 1627/28

Regnskabet vedrørte: Diverse rytter- og fodfolksenheder fra Chr. IV's hær.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Kieleromslagsregnskabet:	12.019 rd.	

I alt:	12.019 rd.	12.019 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Reinhold Hansens regnskab:	123.754 rd.	
2. Axel Arenfeldts regnskab:	34.400 rd.	

I alt:	158.154 rd.	158.154 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Uspecificeret:	3.800 rd.	

I alt:	3.800 rd.	3.800 rd.
=====		
Indtægter i alt:		173.973 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 173.933 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 40 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.
Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 5.

1.1.4. Det engelske 'subsidieregnskab':

Regnskabsfører(e): (Marquart Penz).

Regnskabsperiode: Angår: Juni 1625
Slutter: I princippet ved fredsafslutningen sommeren 1629. (De sidste indbetalinger, omtalt i regnskabet, fandt dog sted i efteråret 1628).

Regnskabet vedrørte: Indbetalingerne af de engelske subsidier til Chr. IV's 'krigskasse'.

Indtægter:

(NB!: Indtægter, Chr. IV ikke anerkendte som subsidieindbetalinger, er ikke taget med. I alt drejer det sig om 935.832 rd.).

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Palle Rosenkrantz's regnskab:	41.815 rd.	

I alt:	41.815 rd.	41.815 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Engelske subsidier:	493.696 rd.	

I alt:	493.696 rd.	493.696 rd.
=====		
Indtægter i alt:		535.511 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 535.511 rd.
(NB!: Udgifter som Chr. IV ikke anerkendte, som vedrørende ham, er ikke taget med. I alt drejer det sig om 935.832 rd.).

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.
Arkivregistratur: RA, TKUA, England, nr. 13.

1.1.5. Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armé (AxAre1626 og AxAre1627):

Regnskabsfører(e): Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldt.

Regnskabsperiode: Angår: 1. jan. 1626
Slutter: 31. dec. 1627

Regnskabet vedrørte: I princippet alt, hvad der havde at gøre med Chr. IV's krigsførsel i regnskabsperioden.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	326.902 rd.	
2. Kieleromslagsregnskabet:	280.554 rd.	
3. Øresundstoldernes regnskab:	66.187 rd.	
4. Møntskriveren i Kbh's regnskab:	25.600 rd.	

I alt:	699.243 rd.	699.243 rd.
 B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Reinhold Hansens regnskab:	22.000 rd.	
2. Søren Rasmussens regnskab (SøRas):	217.941 rd.	
3. Gert Rantzows skatteregnskab:	28.452 rd.	
4. Gunde Langes skatteregn- skaber (GuLanA-F):	108.179 rd.	
5. Det (første) hollandske subsi- dieregnskab:	25.800 rd.	
6. Det engelske subsidieregnskab:	123.755 rd.	
7. Palle Rosenkrantz regnskab:	29.550 rd.	
8. Jørgen Schuldts regnskab:	24.768 rd.	

I alt:	580.445 rd.	580.445 rd.
 C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	 386.016 rd.	 386.016 rd.
=====		
Indtægter i alt:		1.665.704 rd.

For en detaljeret oversigt over Axel Arenfeldts indtægter, se da opgørelserne på side 66 og 67 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 1.662.386 rd.

For en detaljeret oversigt over Axel Arenfeldts udgifter, se da opgørelserne på side 68 og 69 i nærværende appendiks.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 3.318 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret i to kopier.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., I Ib, nr. 6a.

1.1.6. Oberstløjtnant Envold Kruses regnskab vedr. Det danske Regiment:

Regnskabsfører(e): Oberstløjtnant Envold Kruse.

Regnskabsperiode: Angår: 16. maj 1626
Slutter: 18. aug. 1626

Regnskabet vedrørte: Det danske Regiment.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Axel Arenfeldts regnskab:	6.075 rd.	

I alt:	6.075 rd.	6.075 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	0 rd.	0 rd.
=====		
Indtægter i alt:		6.075 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 5.806 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 269 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 20.

1.1.7. (Ambassadør) Palle Rosenkrantz regnskab vedr. (bl.a. og især) de franske og engelske subsidier:

Regnskabsfører(e): (Ambassadør) Palle Rosenkrantz.

Regnskabsperiode: Angår: 30. maj 1626
Slutter: 28. maj 1629

Regnskabet vedrørte: (Især) indbetalingerne af de franske og de engelske subsidier.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Øresundstoldernes regnskab:	3.958 rd.	

I alt:	3.958 rd.	3.958 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Axel Arenfeldts regnskab:	1.153 rd.	
2. Johan Zobels regnskab:	452 rd.	

I alt:	1.605 rd.	1.605 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Chr. IV's 'før-krigsformue':		
Renter på den engelske konges		
gæld til Chr. IV:	11.050 rd.	
2. Udenlandske midler:		
a. Engelske subsidier:		
	42.500 rd.	
b. Franske subsidier:		
	41.667 rd.	
3. Uspecificeret:		
	4.992 rd.	

I alt:	100.209 rd.	100.209 rd.
=====		
Indtægter i alt:		105.772 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 101.964 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 3.808 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA, TKUA, Tillæg: Gesandtskabsregnskaber, nr. 7.

1.1.8. Ritmesteren over Det (første) sjællandske Rostjenestekompani, Frederik Reedtzs vedr. adelens frivillige kontribution til betaling den 24. jun. 1626:

Regnskabsfører(e): Ritmesteren over Det (første) sjællandske Rostjenestekompani.

Regnskabsperiode: Angår: Juni 1626
Slutter: Marts 1627

Regnskabet vedrørte: Inddrivelsen af adelens frivillige kontribution til betaling den 24. jun. 1626.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter fra:		
1. Adelen:	12.500 rd.	

I alt:	12.500 rd.	12.500 rd.
	=====	
Indtægter i alt:		12.500 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 12.343 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 157 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Dan. Kanc., B 96 (1626/27).

1.1.9. Lensmanden på Koldinghus Gunde Langes regnskaber vedr. især de ekstraordinære skatter og frivillige kontributioner bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkrigens finansiering (GuLanA-F):

Regnskabsfører(e): Lensmanden på Koldinghus, Gunde Lange.

Regnskabsperiode: Angår: Juli 1626
Slutter: December 1627

Regnskabet vedrørte: Især inddrivelsen af de ekstraskatter og frivillige kontributioner, der blev bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkrigens finansiering.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	195.642 rd.	195.642 rd.
	=====	
Indtægter i alt:		195.642 rd.

For en detaljeret oversigt over Gunde Langes indtægter, se da opgørelsen på side 70 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 190.334 rd.

For en detaljeret oversigt over Gunde Langes udgifter, se da opgørelsen på side 70 i nærværende appendiks.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 5.308 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Lensregnskaber; Koldinghus len; A: Regnskaber: Bilag lit A-F til regnskabet 1627/28.

1.1.10. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts regnskab vedr. arméen ved Havelberg (KaAh11):

Regnskabsfører(e): Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldt.

Regnskabsperiode: Angår: 20. jan. 1627
Slutter: 2. okt. 1627

Regnskabet vedrørte: Arméen ved Havelberg.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Axel Arenfeldts regnskab: 17.000 rd.

I alt: 17.000 rd. 17.000 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': 0 rd. 0 rd.

=====

Indtægter i alt: 17.000 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 19.190 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 2.190 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 21.

1.1.11. Det (første) hollandske 'subsidieregnskab':

Regnskabsfører(e): Ukendt.

Regnskabsperiode: Angår: Begyndelsen af 1626
Slutter: Før juli 1628

Regnskabet vedrørte: Indbetalingerne af de hollandske subsidier til Chr. IV's 'krigskasse'.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Hollandske subsidier:	417.395 rd.	

I alt:	417.395 rd.	417.395 rd.
=====		
Indtægter i alt:		417.395 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 417.395 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA, TKUA, Nederlandene, nr. 188.

1.1.12. Chr. IV's agent i Frankrig, Johan Zobel's regnskab vedr. de franske subsidier:

Regnskabsfører(e): Chr. IV's agent i Frankrig, Johan Zobel.

Regnskabsperiode: Angår: Utvivlsomt efter årsskiftet 1626/27
Slutter: Formentlig engang i 1629

Regnskabet vedrørte: Indbetalingerne af de franske subsidier til Chr. IV's 'krigskasse'.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Franske subsidier (netto):	110.417 rd.	

I alt:	110.417 rd.	110.417 rd.
=====		
Indtægter i alt:		110.417 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 110.417 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA, TKUA, Tillæg: Gesandtskabsregnskaber, nr. 12.

1.1.13. Peder Vibes regnskab vedr. de franske subsidier:

Regnskabsfører(e): Peder Vibe.

Regnskabsperiode: Angår: 1. jun. 1627
Slutter: 29. maj 1629

Regnskabet vedrørte: Indbetalingerne af de franske subsidiepenge. Regnskabet er et underregnskab til Johan Zobels regnskab (se side 19).

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Johan Zobels regnskab: 42.917 rd.

I alt: 42.917 rd. 42.917 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': 0 rd. 0 rd.

=====
Indtægter i alt: 42.917 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 27.952 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 14.965 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA, TKUA, Tillæg: Gesandtskabsregnskaber, nr. 12.

1.1.14. Greve (og statholder) Philip Reinhard af Solms regnskab vedr. garnisonen i Wolfenbüttel:

Regnskabsfører(e): Greve (og statholder) Philip Reinhard af Solm.

Regnskabsperiode: Angår: Omk. jul. 1627
Slutter: Før dec. 1628

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Wolfenbüttel.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':

1. Udenlandske midler:

a. Den nedersachsiske Kreds' subsidier:

1. Fra mønten i Wolfenbüttel: 13.500 rd. (ca.)

I alt: (ca.) 13.500 rd. 13.500 rd.

=====
Indtægter i alt: (ca.) 13.500 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ca. 12.100 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: ca. 1.400 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 27b.

1.1.15. Krigskommissarie Tønnies v. Buchwalds regnskab vedr. Glückstadt, Krempe og Stade (Buchwald):

Regnskabsfører(e): Krigskommissarie Tønnies v. Buchwald.

Regnskabsperiode: Angår: 9. okt. 1627
Slutter: 10. jun. 1628

Regnskabet vedrørte: Garnisonerne i Glückstadt, Krempe og Stade.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Det (første) hollandske subsidieregnskab:	20.032 rd.	
2. Kay v. Ahlefeldts (første) rgsk vedr. garnisonen i Glückstadt (KaAhl2):	2.600 rd.	
3. Wulf v. Buchwalds regnskab:	100 rd.	
4. Wulbern Gabels (proviant)-regnskab (WuGab):	57 rd.	

I alt: 22.789 rd. 22.789 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':

1. Lånte midler:		
a. Lånt i Amsterdam mod pant i Chr. IV's ridetøj (fra kroningen i 1596 (?)):	14.500 rd.	
b. Lånt af borgerlige i Hamburg mod pant i klenodier:	6.033 rd.	
c. Lånt i Hamburg mod pant i 'Gewehr' (krigsudrustning):	5.000 rd.	
d. Lånt af adelige i Holsten:	1.900 rd.	

2. Anden måde: 619 rd.

I alt: 28.052 rd. 28.052 rd.

=====
Indtægter i alt: 50.841 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 66.078 rd.

For en detaljeret oversigt over Tønnies v. Buchwalds udgifter, se da opgørelsen på side 71 i nærværende appendiks.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 15.237 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 15.2 samt nr. 28.2 (bilagene til regnskabet).

1.1.16. Lensmanden over Odensegård len, Henning Valkendorfs opgørelse over hvor meget, bønderne i Odensegård havde kontribueret til Rhingrevens rytterregiment 1627-28:

Regnskabsfører(e): Lensmanden over Odensegård len, Henning Valkendorf.

Regnskabsperiode: Angår: September-oktober 1627
Slutter: Juli 1628

Regnskabet vedrørte: Rhingrevens rytterregiment.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Indkvarteringskontributioner fra bønderne i Odensegård len:	22.981 rd.	

I alt:	22.981 rd.	22.981 rd.
=====		
Indtægter i alt:		22.981 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 22.981 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Kanc. Brevb., B 160: (Uden dag og måned) 1628.

1.1.17. Lensmanden over Antvorskov, Sæbygård og Korsør len, Ernst Normands regnskab over hvad, bønderne i de tre len udgav i kontribution til Hoffanen, 3. nov. 1627 - 17. mar. 1628:

Regnskabsfører(e): Lensmanden over Antvorskov, Sæbygård og Korsør len, Ernst Normand.

Regnskabsperiode: Angår: 3. nov. 1627
Slutter: 17. mar. 1628

Regnskabet vedrørte: Hoffanen.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter fra:		
1. Bønderne i Antvorskov og Sæby- gård len:	6.176 rd.	
2. Bønderne i Korsør len:	3.230 rd.	

I alt:	9.406 rd.	9.406 rd.
=====		
Indtægter i alt:		9.406 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 9.406 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Lensregnskaber; Antvorskov len: C: Ekstraskattemand-
tal 1627-28.

1.1.18. Det (andet) hollandske 'subsidieregnskab':

Regnskabsfører(e): Ukendt.

Regnskabsperiode: Angår: 17. nov. 1627
Slutter: Omk. 14. jul. 1628

Regnskabet vedrørte: Indbetalingerne af de hollandske subsidier til Chr.
IV's 'krigskasse'.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Fra det (første) hollandske subsidieregnskab:	147.750 rd.	

I alt:	147.750 rd.	147.750 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Hollandske subsidier:	41.773 rd.	

I alt:	41.773 rd.	41.773 rd.
=====		
Indtægter i alt:		189.523 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 189.523 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA, TKUA, Kejseren, nr. 13.

1.1.19. Krigskommissarie på Samsø, Jørgen Seefeldts regnskab (JøSee1628 og JøSee1629):

Regnskabsfører(e): Krigskommissarie på Samsø, Jørgen Seefeldt.

Regnskabsperiode: Angår: 29. okt. 1627

Slutter: 4. nov. 1629

Regnskabet vedrørte: Krigsfolket indkvarteret på Samsø.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	556 rd.	
2. Klædekammeret:	791 rd.	
3. Provianthuset i København:	170 rd.	

I alt:	1.517 rd.	1.517 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Niels Krags regnskab:	3.174 rd.	
2. Hans Boysens regnskab vedr. div. rytter- og fodfolksenheder:	144 rd.	

I alt:	3.174 rd.	3.174 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter:	6.528 rd.	
b. Indkvarteringskontributioner:	5.526 rd.	
c. Andet:	2.095 rd.	

I alt:	14.149 rd.	14.149 rd.
=====		
Indtægter i alt:		18.840 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 21.131 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 2.291 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., I Ib, nr. 8.

1.1.20. Generalkrigszahlkommissarie Niels Krags regnskab (NiKra1628 og NiKra1629):

Regnskabsfører(e): Generalkrigszahlkommissarie Niels Krag.

Regnskabsperiode: Angår: 13. dec. 1627
Slutter: 31. dec. 1629

Regnskabet vedrørte: Alle dele af Chr. IV's hær indkvarteret i Danmark.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Chr. IV's kalenderoptegnelser:	400 rd.	

I alt:	400 rd.	400 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Søren Christensens regnskab:	2.000 rd.	

I alt:	2.000 rd.	2.000 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	455.760 rd.	455.760 rd.
=====		
Indtægter i alt:		458.160 rd.

For en detaljeret oversigt over Niels Krags indtægter, se da opgørelsen på side 72 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 457.382 rd.

For en detaljeret oversigt over Niels Krags udgifter, se da opgørelserne på side 73 og 74 i nærværende appendiks.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 778 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret i to kopier.
Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 9.

1.1.21. Lensmand over Stege len, Peder Basses regnskab:

Regnskabsfører(e): Lensmanden over Stege len, Peder Basse.

Regnskabsperiode: Angår: 12. dec. 1627
Slutter: 6. jul. 1628

Regnskabet vedrørte: Enhederne fra ob Marq. Rantzows (fod)regiment indkvarteret på Møn.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	1.095 rd.	

I alt:	1.095 rd.	1.095 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter fra:		
1. Bønderne i Stege len:	613 rd.	
2. Borgerne i Stege by:	50 rd.	
b. Indkvarteringskontribution fra bønderne i Stege len:	185 rd.	

I alt:	848 rd.	848 rd.
	=====	
Indtægter i alt:		1.943 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 1.898 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 45 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA, Lensregnskaber; Stege len; C: Ekstraskattemandtal
1627-28.

1.1.22. Oberst Henrik Holcks regnskab vedr. undsætningen af Stralsund (HeHol):

Regnskabsfører(e): Oberst Henrik Holck.

Regnskabsperiode: Angår: Maj 1628
Slutter: 31. dec. 1628

Regnskabet vedrørte: Undsætningen af Stralsund.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	4.644 rd.	
2. Tolderen for Rudens regnskab:	3.100 rd.	

I alt:	7.744 rd.	7.744 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Niels Krags regnskab:	4.320 rd.	

I alt:	4.320 rd.	4.320 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter:	200 rd.	
2. Lånte midler:		
a. Lånt af borgere i Stralsund:	1.100 rd.	

I alt:	1.300 rd.	1.300 rd.
=====		
Indtægter i alt:		13.364 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 14.361 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 997 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 22.

1.1.23. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (første) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (KaAh12):

Regnskabsfører(e): Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldt.

Regnskabsperiode: Angår: 3. jun. 1628
Slutter: 4. nov. 1628

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Glückstadt.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:			0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:				
1. Det (første) hollandske subsidieregnskab:			13.100 rd.	

I alt:		13.100 rd.		13.100 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':			0 rd.	0 rd.
=====				
Indtægter i alt:				13.100 rd.

For en detaljeret oversigt over Kay v. Ahlefeldts indtægter, se da opgørelsen på side 75 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 13.100 rd.

For en detaljeret oversigt over Kay v. Ahlefeldts udgifter, se da opgørelsen på side 76 i nærværende appendiks.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 17.

1.1.24. Krigskommissarierne Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds regnskab vedr. de i Hamburg pantsatte kronregalier (RantBuch):

Regnskabsfører(e): Krigskommissarierne Detlev Rantzow og Detlev v. Buchwald.

Regnskabsperiode: Angår: Oktober 1628
Slutter: November 1628

Regnskabet vedrørte: Den planlagte undsætning af Krempe i efteråret 1628.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':

1. Lånte midler:

a. Lånt af Albret Baltzer Berns og
Ferdinandus Feusten mod pant i
diverse kronregalier: 9.000 rd.

I alt: 9.000 rd. 9.000 rd.

Indtægter i alt: 9.000 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 9.021 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 21 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 28.1.

1.1.25. Krigskommissarie på Fyn, Eiler Quitzows (befæstnings)regnskab:

Regnskabsfører(e): Den fynske krigskommissarie, Eiler Quitzow.

Regnskabsperiode: Angår: efteråret 1628
Slutter: efteråret 1628

Regnskabet vedrørte: Befæstningerne og befæstningsbyggeriet på Fyn.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter:	376 rd.	

I alt:	376 rd.	376 rd.
=====		
Indtægter i alt:		376 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 376 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA, Lensregnskaber; Rugård len; C: Ekstraskattemandtal 1628.

1.1.26. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (andet) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (KaAh13):

Regnskabsfører(e): Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldt.

Regnskabsperiode: Angår: Utvivlsomt november 1628
Slutter: Januar 1630

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Glückstadt.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesteren(e)s regnskab:	8.000 rd.	
2. Kieleromslagsregnskabet:	4.000 rd.	
3. Chr. IV's kalenderoptegnelser	10.980 rd.	

I alt:	22.980 rd.	22.980 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	39.699 rd.	39.699 rd.
=====		
Indtægter i alt:		62.679 rd.

For en detaljeret oversigt over Kay v. Ahlefeldts indtægter, se da opgørelsen på side 75 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 68.166 rd.

For en detaljeret oversigt over Kay v. Ahlefeldts udgifter, se da opgørelsen på side 76 i nærværende appendiks.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 5.487 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 17.

1.1.27. Krigskommissarie Daniel v. Buchwalds regnskab vedr. indløsning af pantsat 'gewehr' i Hamburg (1629) (Daniel):

Regnskabsfører(e): Krigskommissarie Daniel v. Buchwald.

Regnskabsperiode: Angår: Utvivlsomt marts 1629
Slutter: Formentlig sommeren 1629

Regnskabet vedrørte: Indløsning af pantsat 'gewehr' (= våben og udrustning) i Hamburg.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	4.000 rd.	

I alt:	4.000 rd.	4.000 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Kay v. Ahlefeldts (andet) rgsk:	900 rd.	

I alt:	900 rd.	900 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	0 rd.	0 rd.
=====		
Indtægter i alt:		4.900 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 6.452 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 1.552 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 15.2.

1.2. 'IKKE-BEVAREDE' REGNSKABER:

1.2.1. Mønsterskriver Herman Holsteins regnskab:

Regnskabsfører(e): Mønsterskriver Herman Holstein.
Regnskabsperiode: Angår: Maj 1625
Slutter: Utvivlsomt før årsskiftet 1627/28
Regnskabet vedrørte: Diverse rytter- og fodfolksenheder fra Chr. IV's hær.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:
1. Kieleromslagsregnskabet: 20.299 rd.

I alt: 20.299 rd. 20.299 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:
1. Reinhold Hansens regnskab: 146.882 rd.
2. Axel Arenfeldts regnskab: ? rd.

I alt: ? rd. ? rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': skøn 0 rd. 0 rd.
=====

Indtægter i alt: ? rd.
(Samlede indtægter næppe over 200.000 rd.)

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: ? rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er omtalt i bl.a. Reinhold Hansens (ReHan) og Axel Arenfeldts krigsregnskaber (AxAre1626-27).

1.2.2. Statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzows 'regnskab' vedr. den ekstraordinære skat bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkrigens finansiering til betaling med halvparten den 24. jun. 1625 og halvparten til den 11. nov. 1625:

Regnskabsfører(e): Statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow (/skriveren på Haderslev Slot, Gottfried Schrøder).
Regnskabsperiode: Angår: Juni 1625
Slutter: Utvivlsomt januar 1626
Regnskabet vedrørte: Inddrivelsen af den ekstraskat bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkrigens finansiering til betaling med halvparten til den 24. jun. 1625 og halvparten til den 11. nov. 1625.

Indtægter:

(Regnskabet findes ikke bevaret, men ved hjælp af fremfor alt de bevarede ekstraskattemandtal og ekstraskatteregnskaber kan indtægterne skønsvis opgøres til at have været følgende):

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter fra:		
1. Lenene:	118.000 rd.	
2. Kronens og kirkernes tien-		
der:	5.500 rd.	
3. Borgerskabet:	28.000 rd.	
4. Gejstligheden:	5.000 rd.	

I alt:	156.500 rd.	156.500 rd.
=====		
Indtægter i alt:	(skønsvis)	156.500 rd.

Udgifter:

De nøjagtige udgifter kendes ikke, men de kan skønsvis sættes til det samme beløb som de samlede indtægter: 156.500 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er bl.a. omtalt i *KieOmslRgsk1627*.

1.2.3. Artilleriskriver Anders Lauritzens regnskab:

Regnskabsfører(e): Artilleriskriver Anders Lauritzen.

Regnskabsperiode: Angår: 4. nov. 1625
Slutter: 3. jul. 1626

Regnskabet vedrørte: Artilleriet.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Reinhold Hansens regnskab:	2.616 rd.	
2. Axel Arenfeldts regnskab:	2.020 rd.	

I alt:	4.636 rd.	4.636 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	0 rd.	0 rd.
=====		
Indtægter i alt:		4.636 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 4.638 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 2 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1629/30*, fol. 511^b.

1.2.4. Oberstløjtnant I.C. v. Limbachs regnskab vedr. garnisonen i Nienburg:

Regnskabsfører(e): Oberstløjtnant I.C. v. Limbach.

Regnskabsperiode: Angår: Formentlig engang i 1625
Slutter: Utvivlsomt i november 1627

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Nienburg.

Indtægter:**A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:**

1. Rentemesterens regnskab: ? rd.

I alt: ? rd. ? rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Axel Arenfeldts regnskab: ? rd.

I alt: ? rd. ? rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': 0 rd. 0 rd.

=====
Indtægter i alt: ? rd.

(Hvorfra, oberstløjtnant Limbach fik sine indtægter, fremgår desværre ingen steder, men har efter alt at dømme kun modtaget midler fra enten (og især) Axel Arenfeldt samt rentemestrene.)

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er omtalt i bl.a. Axel Arenfeldts regnskab for året 1626 (*AxAre1626*).

1.2.5. Proviantkommissarie Jørgen Schuldts regnskab vedr. (især) Erkestift Bremens og Stift Lübecks subsidier:

Regnskabsfører(e): Proviantkommissarie Jørgen Schuldt.

Regnskabsperiode: Angår: Formentlig omk. årsskiftet 1625/26
Slutter: Før 17. apr. 1627

Regnskabet vedrørte: Vedr. især indbetalingerne af Ærkestift Bremens og Stift Lübecks subsidier.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Henricus Meyers (proviant)- regnskab:	2.080 rd.	

I alt:	2.080 rd.	2.080 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Den nedersachsiske Kreds' subsidier:		
1. Fra Ærkestift Bremen og Stift Lübeck:	47.447 rd.	

I alt:	47.447 rd.	47.447 rd.
=====		
Indtægter i alt:		49.527 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 49.527 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i Axel Arenfeldts regnskab for året 1627 (AxAre1627; indtægt fra Ærkestift Bremen).

1.2.6. Auditor og krigszahlmester i Slesien, Conradt Zum Bohmes regnskab:

Regnskabsfører(e): Auditor og krigszahlmester i Slesien, Conradt Zum Bohme.

Regnskabsperiode: Angår: 17. jul. 1626
Slutter: 29. jul. 1627

Regnskabet vedrørte: Den slesiske Armée.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Uspecificeret:	7.688 rd.	

I alt:	7.688 rd.	7.688 rd.
=====		
Indtægter i alt:		7.688 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 7.688 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1629/30*, fol. 468.

1.2.7. Oberst Johan v. Loos regnskab vedrørende garnisonen i Wolfenbüttel:

Regnskabsfører(e): Oberst Johan v. Loo.

Regnskabsperiode: Angår: 26. aug. 1626
Slutter: 8. dec. 1627

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Wolfenbüttel.

Indtægter:

A. Indtægter fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Indtægter fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Axel Arenfeldts regnskab: 56.734 rd.

2. Greve Philip Reinhard af Solms
regnskab: 12.086 rd.

I alt: 68.820 rd. 68.820 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':

1. Udenlandske midler:
a. Uspecificeret: 6.000 rd.

2. Lånte midler:
a. Lånt af borgerskabet i Wol-
fenbüttel: 9.410 rd.
b. Lånt af Claus Daahausen, bor-
ger i Braunschweig: 720 rd.

I alt: 16.130 rd. 16.130 rd.

=====
Indtægter i alt: 84.950 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 87.372 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 2.422 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1627/28*, fol. 494^b.

1.2.8. Artilleriskriver Peter Wildes regnskab:

Regnskabsfører(e): Artilleriskriver Peter Wilde.

Regnskabsperiode: Angår: 17. aug. 1626
   Sluttes: 24. maj 1628

Regnskabet vedrørte: Artilleriet.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Axel Arenfeldts regnskab:	10.166 rd.	
2. Anders Lauritzens regnskab:	300 rd.	
3. Det (første) hollandske subsidieregnskab:	128 rd.	

I alt:	10.594 rd.	10.594 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Uspecificeret:	1.439 rd.	1.439 rd.
=====		
Indtægter i alt:		12.033 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 12.362 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 328 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1628/29*, fol. 394^b.

1.2.9. Hofmønsterskriver Hans Boysens regnskab vedr. div. rytter- og fodfolksenheder:

Regnskabsfører(e):   Hofmønsterskriver Hans Boysen.

Regnskabsperiode: Angår: Utvivlsomt efteråret 1626
   Sluttes: December 1627

Regnskabet vedrørte: Ob J. Sehesteds (holstenske) og ob MacKayes (skotske) fodfolksregimenter samt Rhingrevens, Genmaj o/ryt Conrad Nells og hertug Johan Friedrichs rytterregimenter.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	32.600 rd.	

I alt:	32.600 rd.	32.600 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Den nedersachsiske Kreds' subsidier:		
1. Fra landkisten i Kiel:	47.493 rd.	
2. Lånte midler:		
a. Div. sølv udlånt fra Norge:	1.219 rd.	
3. Uspecificeret:	200 rd.	

I alt:	48.912 rd.	48.912 rd.
=====		
Indtægter i alt:		81.512 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 81.378 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 134 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1627/28*, fol. 525^b.

1.2.10. Krigskommissarie Wulf v. Buchwalds regnskab:

Regnskabsfører(e): Krigskommissarie Wulf v. Buchwald.

Regnskabsperiode: Angår: Formentlig engang i 1627
Slutter: Før 23. jan. 1628

Regnskabet vedrørte: Vides ikke, men formentlig indbetalingerne af de holstenske (og slesvigske) subsidier.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Udenlandske midler:		
a. Den nedersachsiske Kreds' subsidier:		
1. Fra Slesvig-Holsten:	50.200 rd.	

I alt:	50.200 rd.	50.200 rd.
=====		
Indtægter i alt:		50.200 rd.

(Hvorfra, Wulf v. Buchwald fik sine indtægter, fragår desværre ingen steder, men han har utvivlsomt udelukkende oppebåret holstenske (og slesvigske) subsidiepenge.)

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 50.633 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 433 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er omtalt i RA, TKIA, A 10, fol. 178^b.

1.2.11. Oberst og quvenør Georg v. Ahlefeldts regnskab vedr. garnisonen i Krempe:

Regnskabsfører(e): Oberst Georg v. Ahlefeldt.

Regnskabsperiode: Angår: 28. aug. 1627
Slutter: 4. nov. 1628.

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Krempe.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:
1. Rentemesterens regnskab: 1.000 rd. 1.000 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:
1. Det (første) hollandske subsidieregnskab: 10.809 rd.
2. Krigskommissarierne D.v. Rantzows og D.v. Buchwalds regnskab vedr. de i Hamburg pantsatte kronregalier (RantBuch): 650 rd.

I alt: 11.459 rd. 11.459 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': 0 rd. 0 rd.

=====
Indtægter i alt: 12.459 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 11.873 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 586 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er omtalt i i KvitBog1628/29, fol. 383.

1.2.12. Ritmester over Det fynske Rostjenestekompani, Anders Bildes regnskab:

Regnskabsfører(e): Ritmester over Det fynske Rostjenestekompani, Anders Bilde.

Regnskabsperiode: Angår: Efteråret 1627
Slutter: Efteråret 1627

Regnskabet vedrørte: Det fynske Rostjenestekompani.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Ekstraskatter:	154 rd.	

I alt:	154 rd.	154 rd.
=====		
Indtægter i alt:		154 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 154 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1628/29*, fol. 536.

1.2.13. Mønsterskriver på Lolland-Falster, Søren Christensens regnskab:

Regnskabsfører(e): Mønsterskriver på Lolland-Falster Søren Christensen.

Regnskabsperiode: Angår: 17. dec. 1627
Slutter: 1. maj 1630

Regnskabet vedrørte: Krigsfolket indkvarteret på Lolland og Falster.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	1.000 rd.	

I alt:	1.000 rd.	1.000 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter oppebåret fra:		
1. Indbyggerne på Lolland-Falster:	? rd.	
2. Indbyggerne i Kalundborg len:	2.000 rd.	
b. Anden småindtægt:	? rd.	

I alt:	40.059 rd.	40.059 rd.
=====		
Indtægter i alt:		41.059 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 41.057 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 2 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1630/31*, fol. 582^b.

1.2.14. Generalkrigskommissarie på Fyn, (rigsråden) Mogens Kås' regnskab:

Regnskabsfører(e): Generalkrigskommissarie på Fyn, (rigsråden) Mogens Kås.

Regnskabsperiode: Angår: 15. dec. 1627
Slutter: Før 30. apr. 1628

Regnskabet vedrørte: Krigsfolket indkvarteret på Fyn (bl.a. Rhingrevens rytterregiment og generalvagtimester Schlammersdorfs (fod)regiment).

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':

1. Dansk-norske midler:

a. Ekstraskatter fra præsteskkabet
i Fyns Stift: 872 rd.
b. Told fra:
1. Nyborg: 713 rd.
2. Fåborg: 20 rd.

2. Lånte midler:

a. Lånt af dr. Sofie: 3.000 rd.

I alt: 4.605 rd. 4.605 rd.

=====

Indtægter i alt: 4.605 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 4.565 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 40 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1627/28*, fol. 547.

1.2.15. Krigskommissarie på Fyn, Henning Valkendorfs regnskab:

Regnskabsfører(e): Den fynske krigskommissarie Henning Valkendorf.

Regnskabsperiode: Angår: Efter 1. jan. 1628
Slutter: Før 17. dec. 1628

Regnskabet vedrørte: Krigsfolket indkvarteret på Fyn (bl.a. Rhingrevens rytterregiment og generalvagtimester Schlammersdorfs (fod)regiment).

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter fra præsteskrabet i Fyn Stift:	1.186 rd.	
b. Told fra toldstederne på Fyn:	1.328 rd.	

I alt:	2.514 rd.	2.514 rd.
=====		
Indtægter i alt:		2.514 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 2.623 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 109 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1628/29*, fol. 391.

1.2.16. Guvenør og oberst Marquart Rantzows regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt:

Regnskabsfører(e): Guvenør og oberst Marquart Rantzow.

Regnskabsperiode: Angår: 26. feb. 1628
Slutter: 24. sep. 1629

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Glückstadt.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	7.700 rd.	

I alt:	7.700 rd.	7.700 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Kay v. Ahlefeldts regnskaber:	? rd.	
2. De hollandske subsidiergsk'er:	? rd.	
3. Dirich Ewachtmanns (proviant)- regnskab (DiEwa):	? rd.	

I alt:	? rd.	? rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	? rd.	? rd.
=====		
Indtægter i alt:		21.463 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 22.282 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 819 rd.

Bevaringsforhold:

Kun bilagene fra regnskabet findes bevaret (RA, Mil. Rgsk., IIb, nr. 18).
En slags ekstrakt af regnskabet findes i KvitBog1630/31, fol. 561.

1.2.17. Ritmester over Hoffanen, Wenzel Rothkirchs regnskab:

Regnskabsfører(e): Ritmester over Hoffanen, Wenzel Rothkirch.

Regnskabsperiode: Angår: 6. maj 1628
Slutter: 16. sep. 1629

Regnskabet vedrørte: Hoffanen.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Øresundstoldernes regnskab:	700 rd.	

I alt:	700 rd.	700 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Niels Krags regnskab:	14.287 rd.	

I alt:	14.287 rd.	14.287 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
1. Dansk-norske midler:		
a. Ekstraskatter fra købstederne:		
1. København:	5.000 rd.	
2. Helsingør:	1.800 rd.	
3. Slangerup:	500 rd.	

I alt:	7.300 rd.	7.300 rd.
=====		
Indtægter i alt:		22.287 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 21.488 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 799 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er omtalt i i *KvitBog1630/31*, fol. 585^b.

1.2.18. Krigskommissarierne på Fyns regnskab:

Regnskabsfører(e): De fynske krigskommissarier Erik Vrne, Eiler Quitzow, Henning Valkendorf og Gregers Krabbe.

Regnskabsperiode: Angår: Formentlig omk. 20. maj 1628
Slutter: Før 16. dec. 1628

Regnskabet vedrørte: Krigsfolket indkvarteret på Fyn (bl.a. Rhingrevens rytterregiment og generalvagtimester Schlammersdorfs (fod)regiment).

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	6.208 rd.	

I alt:	6.208 rd.	6.208 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
	0 rd.	0 rd.
=====		
Indtægter i alt:		6.208 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 6.208 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1628/29*, fol. 390^b.

1.2.19. Oberst Falck Lykkes regnskab:

Regnskabsfører(e): Oberst Falck Lykke.

Regnskabsperiode: Angår: Sommeren 1628
Slutter: Sommeren 1628

Regnskabet vedrørte: Hvervninger til oberst Falck Lykkes 'geworbne' fri-fenlin.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':

1. Lånte midler:

a. Lånt af Falck Lykke: 1.198 rd.

2. Uspecificeret: 430 rd.

I alt: 1.628 rd. 1.628 rd.

=====

Indtægter i alt: 1.628 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 1.628 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1630/31*, fol. 560.

1.2.20. Renteskriver Niels Ebbesens regnskab:

Regnskabsfører(e): Renteskriver Niels Ebbesen.

Regnskabsperiode: Angår: I starten af 1629
Slutter: Seneste sommeren 1629

Regnskabet vedrørte: Oberst Usslars, Ferentz og Ahlefeldts regimenter.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:		
1. Rentemesterens regnskab:	10.000 rd.	

I alt:	10.000 rd.	10.000 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Niels Krags regnskab:	9.000 rd.	

I alt:	9.000 rd.	9.000 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	0 rd.	0 rd.
=====		
Indtægter i alt:		19.000 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: 18.996 rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 4 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1629/30*, fol. 520.

2. PROVIANTREGNSKABER:

2.1. BEVAREDE REGNSKABER:

2.1.1. Proviantmesteren i Glückstadt og Stade, Wulbern Gabels regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantmesteren i Glückstadt og Stade, Wulbern Gabel.

Regnskabsperiode: Angår: 1. nov. 1625
Slutter: 4. aug. 1628

Regnskabet vedrørte: Proviant udleveret fra provianthusene i Glückstadt og Stade.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	? rd.	? rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	? rd.	? rd.
=====		
Indtægter i alt:		? rd.

For en detaljeret oversigt over Wulbern Gabels indtægter, se da opgørelserne på side 77 og 78 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 5.557 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 16^{II}.

2.1.2. Lensmanden over Koldinghus len, Gunde Langes regnskab vedr. Det danske Regiments indkvartering i Koldinghus len, foråret 1626:

Regnskabsfører(e): Lensmanden over Koldinghus len, Gunde Lange.

Regnskabsperiode: Angår: Marts 1626
Slutter: Marts 1626

Regnskabet vedrørte: Det danske Regiments indkvartering i Koldinghus len i forbindelse med regimentets opstilling i foråret 1626.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	ca. 500 rd.	ca. 500 rd.
=====		
Indtægter i alt:		ca. 500 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ca. 500 rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Lensregnskaber; Koldinghus len: A: Regnskaber; Bilag lit. G til regnskabet 1627/28.

2.1.3. Chr. IV's faktor i Hamburg, Albrecht Müllers regnskab:

Regnskabsfører(e): Chr. IV's faktor i Hamburg, Albrecht Müller.

Regnskabsperiode: Angår: Engang i 1626
Slutter: Engang i 1627

Regnskabet vedrørte: Proviant udleveret fra Hamburg.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Wulbern Gabels regnskab:	40-50.000 rd.	

I alt:	40-50.000 rd.	40-50.000 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	0 rd.	0 rd.
=====		
Indtægter i alt:		40-50.000 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 4.364 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 13.

2.1.4. Proviantkommissarien på Læsø, Diderich v. Ahlefeldts regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantkommissarien på Læsø, Diderich v. Ahlefeldt.

Regnskabsperiode: Angår: 19. dec. 1627
Slutter: 26. nov. 1628

Regnskabet vedrørte: Krigsfolket indkvarteret på Læsø.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	? rd.	? rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	? rd.	? rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	? rd.	? rd.
=====		
Indtægter i alt:		? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 188 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 15.

2.1.5. Proviantskriveren på Lolland-Falster, Jakob Lauritzens regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantskriveren på Lolland-Falster, Jakob Lauritzen.

Regnskabsperiode: Angår: 2. feb. 1628
Slutter: I februar 1630

Regnskabet vedrørte: Proviant oppebåret på og udleveret fra Lolland-Falster.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	35-45.000 rd.	35-45.000 rd.
=====		
Indtægter i alt:		35-45.000 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 9.652 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., nr. 10.

2.1.6. Proviantmesteren i Glückstadt, Dietrich Ewachtmanns regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantmesteren i Glückstadt, Dietrich Ewachtmann.

Regnskabsperiode: Angår: 29. jul. 1628
Slutter: 19. mar. 1629

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Glückstadt.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	? rd.	? rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Wulbern Gabels regnskab:	? rd.	

I alt:	? rd.	? rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	? rd.	? rd.
=====		
Indtægter i alt:		? rd.

For en detaljeret oversigt over Dietrich Ewachtmanns indtægter, se da opgørelsen på side 78 i nærværende appendiks.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: ? rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes bevaret.

Arkivregistratur: RA; Mil. Rgsk., IIb, nr. 16^{II}.

2.2. 'IKKE-BEVAREDE' REGNSKABER:

2.2.1. Proviantforvalteren i Bremen, Henricus Meyers regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantforvalteren i Bremen, Henricus Meyer.

Regnskabsperiode: Angår: 28. maj 1625
Slutter: 25. dec. 1626

Regnskabet vedrørte: Proviant udleveret fra Bremen.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	? rd.	? rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Wulbern Gabels regnskab:	? rd.	

I alt:	? rd.	? rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	? rd.	? rd.
=====		
Indtægter i alt:		? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 7.732 rd.

Bevaringsforhold:

Kun bilagene fra regnskabet findes bevaret (RA, Mil. Rgsk., IIb, nr. 12).
Herudover findes regnskabet nævnt i RA, Rtk, 216.216 (afreg. V-1-27; M).

2.2.2. Generalproviantmester Kurt Ulrichs regnskab:

Regnskabsfører(e): Generalproviantmester Kurt Ulrich.

Regnskabsperiode: Angår: 25. okt. 1625
Slutter: 27. jul. 1627

Regnskabet vedrørte: I princippet hele hæren.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	? rd.	? rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Wulbern Gabels regnskab:	? rd.	
2. Albrecht Müllers regnskab:	? rd.	

I alt:	? rd.	? rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':	? rd.	? rd.
=====		
Indtægter i alt:		? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 5.736 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1632/33*, fol. 230.

2.2.3. Proviantforvalteren i Nienburg, oberstløjtnant Limbachs regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantforvalteren i Nienburg, oberstløjtnant Limbach.

Regnskabsperiode: Angår: Formentlig i november 1625
Slutter: Før 14. nov. 1627

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Nienburg.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Henricus Meyers regnskab: 0 rd.

2. Dietrich Krefftlings regnskab: 0 rd.

3. Kurt Ulrichs regnskab: 0 rd.

I alt: ? rd. ? rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': ? rd. ? rd.

=====
Indtægter i alt: ? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: ? rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er omtalt i RA; TKIA, A 151; afregning af 29. okt. 1629 med fænrik Hans Frederich Springefeldt).

2.2.4. Proviantforvalteren i Wolfenbüttel, kommissarie Johannes Barnstorfs regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantforvalteren i Wolfenbüttel, kommissarie Johannes Barnstorf.

Regnskabsperiode: Angår: 7. aug. 1626
Slutter: 8. dec. 1627

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Wolfenbüttel.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber: 0 rd. 0 rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': ? rd. ? rd.

=====
Indtægter i alt: ? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: ? rd.

Bevaringsforhold:

Kun en del af bilagene fra regnskabet findes bevaret (RA, Mil. Rgsk., IIb, nr. 27a).

2.2.5. Proviantforvalteren i Bremen, Dietrich Krefftling's regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantforvalteren i Bremen, Dietrich Krefftling.

Regnskabsperiode: Angår: 5. mar. 1627
Slutter: 1. dec. 1627

Regnskabet vedrørte: Proviant udleveret fra Bremen.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: ? rd. ? rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Wulbern Gabels regnskab: ? rd.

I alt: ? rd. ? rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': ? rd. ? rd.

=====

Indtægter i alt: ? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 9.652 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet findes ikke bevaret, men er omtalt i RA; Rtk, nr. 216.216 (afreg. V-1-27; A).

2.2.6. Proviantmesteren i Krempe, Hans Grötting's regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantmesteren i Krempe, Hans Grötting.

Regnskabsperiode: Angår: 17. sep. 1627
Slutter: 4. nov. 1628

Regnskabet vedrørte: Garnisonen i Krempe.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
Wulbern Gabels og Dietrich Ewachtmanns regnskaber:	10-15.000 rd.	

I alt:	10-15.000 rd.	10-15.000 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
	? rd.	? rd.
=====		
Indtægter i alt:		? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: 0 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1628/29*, fol. 395^b.

2.2.7. Proviantskriveren på Fyn, Christen Pedersens regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantskriveren på Fyn, Christen Pedersen.

Regnskabsperiode: Angår: 1. jan. 1629
Slutter: 11. jul. 1629

Regnskabet vedrørte: Proviant oppebåret på og udleveret fra Fyn.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber:	0 rd.	0 rd.
B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:		
1. Niels Krags regnskab:	ca. 14.500 rd.	

I alt:	ca. 14.500 rd.	ca. 14.500 rd.
C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen':		
	0 rd.	0 rd.
=====		
Indtægter i alt:		ca. 14.500 rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Udgiften større end indtægten med i alt: ? rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i Niels Krags regnskab for året 1629 (*NiKra1629*).

2.2.8. Proviantkommissarien for 'Det holstenske Togt', Jørgen Seefeldts regnskab:

Regnskabsfører(e): Proviantkommissarien for 'Det holstenske Togt', Jørgen Seefeldt.

Regnskabsperiode: Angår: 1. jun. 1629
Slutter: 8. aug. 1629

Regnskabet vedrørte: Togtet til Angeln sommeren 1629.

Indtægter:

A. Overført fra 'ordinære' regnskaber: ? rd. ? rd.

B. Overført fra 'ekstraordinære' regnskaber:

1. Jakob Lauritzens regnskab: ? rd.

2. Christen Pedersens regnskab: ? rd.

I alt: ? rd. ? rd.

C. 'Selv' oppebåret til 'krigskassen': ? rd. ? rd.

=====
Indtægter i alt: ? rd.

Udgifter:

I alt bogført udgifter til et samlet beløb på: ? rd.

Balance:

Indtægten større end udgiften med i alt: 485 rd.

Bevaringsforhold:

Regnskabet er ikke bevaret, men findes omtalt i *KvitBog1629/30*, fol. 502.

APPENDIKS 2: 3. DEL:

Opgørelse over omfanget af '*krigskassens*' indtægter, som er blevet 'kanaliseret' igennem de ekstraordinære regnskaber.

Opgørelsen er udarbejdet på grundlag af Appendiks 2: 3. del.

REGNSKAB (NBI Alle beløb er afrundet til nærmeste hundrede)	SAMLET BELØB FØRT TIL INDTÆGT I DET PÅ- GÆLDENDE REGNSKAB (rd.)	HERAF OVERFØRT FRA		'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGS- KASSEN' (rd.)	SAMLET BELØB FØRT TIL UDGIFT I DET PÅ- GÆLDENDE REGNSKAB (rd.)	REGNSKA- BETS BA- LANCE (UDGIFT MINUS INDTÆGT) (rd.)
		ANDRE EKSTRAOR- DINÆRE REGNSKA- BER (rd.)	ORDINÆRE REGNSKA- BER (rd.)			
A. BEVAREDE REGNSKABER:						
Axel Arenfeldts (<i>AxAre1626-27</i>)	1.665.700	580.400	689.200	388.000	1.662.400	-3.300
Reinhold Hansens (<i>ReHan</i>)	1.002.100	398.100	358.500	246.600	1.002.100	0
Det engelske subsidieregnskab	636.500	41.800	0	493.700	636.500	0
Niele Krage (<i>NiKra1628-29</i>)	458.200	2.000	400	456.800	467.400	-800
Det (1.) hollandske subsidieregnskab	417.400	0	0	417.400	417.400	0
Søren Rasmussens (<i>SøRas</i>)	281.800	2.400	0	279.200	288.700	-12.800
Gunde Langes regnskaber (<i>GuLanA-F</i>)	195.800	0	0	195.800	190.300	-5.300
Det (2.) hollandske subsidieregnskab	189.500	147.800	0	41.800	189.500	0
Sigfried Frieses (<i>SiFri</i>)	174.000	158.200	12.000	3.800	173.900	0
Johan Zobels	110.400	0	0	110.400	110.400	0
Palle Rosenkrantz	105.800	1.800	4.000	100.200	102.000	-3.800
Kay v. Ahlefeldts (2. rgsk vedr. Glückstädt) (<i>KaAh/3</i>)	62.700	0	23.000	39.700	68.200	5.500
Tännies v. Buchwalds (<i>Buchwald</i>)	50.800	22.800	0	28.100	66.100	15.200
Peder Vibes	42.800	42.800	0	0	28.000	-15.000
Henning Valkendorfs (vedr. Fyn)	23.000	0	0	23.000	23.000	0
Jørgen Seefeldts (<i>JøSee1628-29</i>)	18.800	3.200	1.500	14.100	21.100	2.300
Kay v. Ahlefeldts (vedr. Havelberg) (<i>KaAh/1</i>)	17.000	17.000	0	0	19.200	2.200
Greve Philip Reinhard af Solms	13.500	0	0	13.500	12.100	-1.400
Henrik Holcks (<i>HeHol</i>)	13.400	4.300	7.700	1.300	14.400	1.000
Kay v. Ahlefeldts (1. rgsk vedr. Glückstädt) (<i>KaAh/2</i>):	13.100	13.100	0	0	13.100	0
Frederik Reedtz kontributionsregnskab	12.500	0	0	12.500	12.300	-200
Ernt Normands (vedr. Hoffanen)	9.400	0	0	9.400	9.400	0
Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds (<i>RantBuch</i>):	9.000	0	0	9.000	9.000	0
Envoid Kruses	6.100	6.100	0	0	5.800	-300
Daniel v. Buchwalds (<i>Dania</i>)	4.900	900	4.000	0	6.500	1.600
Peder Basses (vedr. Møn)	1.900	0	1.100	800	1.900	0
Eiler Quitzows (vedr. Fyn)	400	0	0	400	400	0
Bevarede regnskaber i alt:	5.436.300	1.442.500	1.111.400	2.881.400	6.420.000	-15.300
B. IKKE-BEVAREDE REGNSKABER:						
Herman Holsteins	200.000	**178.700	20.300	0	200.000	0
Gert Rantzows skatteregnskab	158.500	**0	0	158.500	158.500	0
Johan v. Loos	85.000	68.800	0	16.100	87.400	2.400
Hans Boysens (vedr. div. enheder)	81.500	0	32.600	48.900	81.400	-100
Wulf v. Buchwalds	50.200	0	0	50.200	50.800	400
Jørgen Schulds	49.500	2.100	0	47.400	49.500	0
Søren Christensens (vedr. Lolland-Falster)	41.100	0	1.000	40.100	41.100	0
Wenzel Rothkirchs (vedr. Hoffanen)	22.300	14.300	700	7.300	21.500	-800
Marquart Rantzowe (vedr. Glückstädt)	21.500	**13.800	7.700	0	22.300	800
Niels Ebbesens	19.000	9.000	10.000	0	19.000	0
Georg v. Ahlefeldts (vedr. Krempe)	12.500	11.500	1.000	0	11.900	-600
Peter Wildes	12.000	10.600	0	1.400	12.400	300
Conradt v. Bohmes	7.700	0	0	7.700	7.700	0
Krigskommissarierne på Fyn	6.200	0	6.200	0	6.200	0
Anders Lauritzens	4.800	4.800	0	0	4.800	0
Mogens Kås' (vedr. Fyn)	4.800	0	0	4.800	4.800	0
Krigskommissarie Henning Valkendorfs	2.500	0	0	2.500	2.800	100
Falck Lykkes	1.800	0	0	1.800	1.800	0
Anders Bildes	200	0	0	200	200	0
Isaac Cerdin v. Limbachs (vedr. Nienburg)	0	0	0	0	0	0
'Ikke-bevarede' regnskaber i alt:	778.400	314.300	78.500	384.800	781.000	2.500
SUMMA SUMMARUM:	6.213.700	1.756.800	1.189.900	3.266.900	6.201.000	-12.700
** = beløbet er skønnet.						

APPENDIKS 2: 4. DEL:

Oversigter over de mest betydningsfulde 'ekstraordinære' regnskabers indtægter og udgifter.

Oversigterne er udarbejdet på grundlag af de pågældende regnskaber, der alle findes arkiveret i RA; *Mil. Rgsk.*, Iib.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. PENEREGNSKABER: . . . . . side 59
  - 1.1. Hofmønsterskriver Reinhold Hansens regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armé (*ReHan*): . . . . . side 59
  - 1.2 Chr. IV's omslagsskriver Søren Rasmussens regnskab vedr. afviklingen af Chr. IV's pengeudlån før Kejserkrigen (*SØRas*): . . . . . side 62
  - 1.3 Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armée (*AxAre1626* og *AxAre1627*):. side 66
  - 1.4 Lensmanden på Koldinghus, Gunde Langes regnskaber vedr. især de ekstraordinære skatter og frivillige kontributioner bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkrigens finansiering (*GuLanA-E*) side 70
  - 1.5 Krigskommissarie Tønnies v. Buchwalds regnskab vedr. Glückstadt, Krempe og Stade (*Buchwald*) (NB!: kun en opgørelse over T.v. Buchwalds udgifter):. . . . . side 71
  - 1.6. Generalkrigszahlkommissarie Niels Krags regnskab (*NiKra1628* og *NiKra1629*): . . . . . side 72
  - 1.7. Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (første) og (andet) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (*KaAh12* og *KaAh13*): . . . . . side 75
2. PROVIANTREGNSKABER:. . . . . side 77
  - 2.1. Proviantmestrene i Glückstadt (og Stade), Wulbern Gabel og - efter ham - Dietrich Ewachtmanns regnskaber (*WuGalIndt* og *DiEwa*) (NB!: kun en opgørelse over deres indtægter): . . . . . side 77

REINHOLD HANSENS INDTEGTER TIL OG MED DEN 19. AUG. 1626:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	FØR DEN	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	I ALT
	ÅRSTAL . . . . . :	28. MAJ							1626:								
	MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	1625:	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 -	20/8
A. OVERFØRT FRA 'ORDINÆRE' REGNSKABER:																	
1. RENTEMESTEREN/EIS REGNSKAB:	100	0	0	35791	0	0	0	0	0	0	0	0	1787	1706	0	0	39383
2. ØRESUNDSTOLDERNES REGNSKAB:	0	0	0	20000	0	0	20000	20000	0	0	0	0	0	0	0	0	60000
3. KIELEROMSLAGSREGNSKABET:	0	30000	120000	49800	0	0	0	0	2338	0	0	0	0	0	0	0	202138
4. MØNTMESTEREN I KØBENHAVN'S REGNSKAB:	0	0	0	16936	0	0	4772	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21708
5. CHR. IV'S KALENDEROPTEGNELSER:	1497	8000	0	18750	0	0	6000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34247
I ALT:	1597	38000	120000	141277	0	0	30772	20000	2338	0	0	0	1787	1706	0	0	357476
B. OVERFØRT FRA ANDRE 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:																	
1. GERT RANTZOWS SKATTEREGNSKAB:	0	0	0	24000	12000	0	0	81000	0	0	0	0	0	0	0	0	117000
2. AXEL ARENFELDT'S REGNSKAB (AxAre1626)	0	0	0	0	0	0	0	0	37060	4706	4484	0	1910	2124	2124	0	52407
3. DET ENGELSKKE SUBSIDIEREGNSKAB:	0	0	0	0	178940	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	178940
4. DET (1.) HOLLANDSKE SUBSIDIEREGNSKAB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29000	29000
5. ANDERS LAURITZENS REGNSKAB:	0	0	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
I ALT:	0	0	0	24000	190940	0	300	81000	37060	4706	4484	0	1910	2124	31124	0	377647
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':																	
1. DANSK-NORSKE MIDLER:																	
a. CHR. IV'S 'FØR-KRIGSFØRMUE':	136000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	136000
2. UDENLANDSKE MIDLER:																	
a. HOLSTENSKE SUBSIDIER:	0	0	0	0	0	0	0	7000	0	0	0	0	0	0	0	0	7000
b. KONTRIBUTION FRA GREVE AF SCHAUBENBURG:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10000	0	0	0	0	0	0	10000
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	7000	0	10000	0	0	0	0	0	0	17000
3. LÅNTE MIDLER:																	
a. ENKEDRONNING SOFIE:	0	0	0	0	0	0	86000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86000
b. DANSKE ADELIGE:	0	0	0	3245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3245
c. KRIGSKOMM. W.V. LOERHAUSEN:	0	0	0	0	0	0	2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2000
d. CHR. IV'S FAKTOR I DANZIG:	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
e. RESTSEDDER (INDB.-DATO UKENDT):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	111
I ALT:	300	0	0	3245	0	0	88000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	91656
4. ADSKILLIG MÅDE:																	
	0	0	0	268	3245	0	675	0	0	0	0	0	0	0	0	0	943
I ALT:	136300	0	0	268	3245	0	88675	7000	0	10000	0	0	0	0	0	0	245599
SUMMA SUMMARUM:	137897	38000	120000	165545	194185	0	119747	108000	39398	14706	4484	1787	3616	2124	31124	0	980722

REINHOLD HANSENS INDTEGTER I PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DEN 11. DEC. 1627:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	I ALT	
	ÅRSTAL . . . . . :	1626:																
	MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	1627:	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11 -	12/12
A. OVERFØRT FRA 'ORDINÆRE' REGNSKABER:																		
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
B. OVERFØRT FRA ANDRE 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:																		
1. AXEL ARENFELDT'S REGSK. (AxAre1626-27)	0	4166	0	4350	3952	2450	0	0	0	0	0	0	5411	87	0	0	20416	
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':																		
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
SUMMA SUMMARUM:	0	4166	0	4350	3952	2450	0	0	0	0	0	0	5411	87	0	0	20416	

EFTER DEN 12. DEC. 1627 HAVDE REINHOLD HANSEN KUN EN ENKELT INDTEGT. DET DREJER SIG OM 1.000 RD., HAN FIK UDBETALT AF RENTEMESTEREN DEN 3. JAN. 1628.

REINHOLD HANSENS UDGIFTSBELØB I PERIODEN FRA DEN 1. FEB. 1625 TIL OG MED DEN 15. MAJ 1626:
(NB!: DET HAR IKKE VERET MULIGT AT AFGØRE, HVORNÅR UDGIFTER TIL ET SAMLET BELØB PÅ I ALT 10.560 RD. ER BLEVET BETALT)
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625: ÅRSTAL . . . . . : MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	FØR DEN 28. MAJ 1625:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	I ALT
A. KONGEN:														
1. INDLEVERET I KONGENS EGET KAMMER:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. GAVER		0	0	0	0	100	164	0	100	0	0	0	0	364
KONGEN I ALT:		0	0	0	0	100	164	0	100	0	0	0	0	364
B. HERTUG FREDERIK:														
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. HOFFET:														
1. PENSION OG MÅNEDSPENGE (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		0	0	0	0	0	0	0	128	60	732	0	0	920
		1635	1972	1940	1932	1931	1973	1929	1733	1733	1758	1840	1874	22250
PENSION OG MÅNEDSPENGE I ALT:		1635	1972	1940	1932	1931	1973	1929	1861	1793	2490	1840	1874	23170
2. INDKØB AF PROVIANT (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
														9000
														9000
INDKØB AF PROVIANT I ALT:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9000
HOFFET I ALT:		1635	1972	1940	1932	1931	1973	1929	1861	1793	2490	1840	1874	32170
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:														
1. KRIGSKOMMISSARIERNE (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		0	0	100	0	0	0	0	300	600	608	716	0	2324
		0	1424	1424	1424	1424	1424	1624	1224	408	408	0	0	10784
KRIGSKOMMISSARIERNE I ALT:		0	1424	1524	1424	1424	1424	1624	1524	1008	1016	716	0	13108
E. HEREN:														
1. GENERALSTABEN (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		0	1600	3360	740	1487	6212	1042	4578	3000	2300	300	0	24619
		0	1798	1812	1948	1651	1588	0	0	0	0	0	0	8797
GENERALSTABEN I ALT:		0	3398	5172	2688	3138	7800	1042	4578	3000	2300	300	0	33416
2. RYTTERIET (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		0	18123	12075	10312	27210	26666	52551	34099	7070	17020	438	0	205564
		0	0	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0	200
														4805
RYTTERIET I ALT:		0	18123	12125	10362	27260	26716	52551	34099	7070	17020	438	0	210569
3. DRAGONER		0	0	0	0	0	1398	0	0	0	0	0	0	1398
4. FODFOLKET (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		1569	10342	41045	16737	15483	17090	12649	13226	2087	2998	0	0	133226
		0	4340	11430	12989	12258	5323	5158	6763	1232	830	0	0	60323
FODFOLKET I ALT:		1569	14682	52475	29726	27741	22413	17807	19989	3319	3828	0	0	193549
5. ARTILLERIET (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		0	0	211	342	416	414	472	0	0	0	0	2616	4471
		0	702	710	720	732	786	0	0	0	0	0	0	3650
ARTILLERIET I ALT:		0	702	921	1062	1148	1200	472	0	0	0	0	2616	8121
6. INGENIØRER, KONDUKTØRER, VÆRK- OG BROMESTRE (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		0	0	0	0	6	314	51	0	60	0	0	0	431
		0	100	100	100	100	100	100	100	0	0	0	0	700
I ALT:		0	100	100	100	106	414	151	100	60	0	0	0	1131
7. PROVIANTMESTRE OG -FORVALTERE		0	382	400	382	300	0	0	0	0	0	0	0	1464
8. INDKØB AF PROVIANT		0	0	500	11500	62	3736	6000	0	0	0	0	0	21798
9. MØNSTERSKRIVER HERMAN HOLSTEIN		23083	0	30150	22450	18475	38324	0	14400	0	0	0	0	146882
10. MØNSTERSKRIVER SIGFRIED FRIIS		26000	0	24250	15500	13100	10000	15904	19000	0	0	0	0	123754
11. GENERALKRIGSKOMMISSÆR AXEL ARENFELDT		0	0	0	0	0	0	0	0	12000	10000	0	0	22000
HEREN I ALT:		50652	37387	126093	93770	91330	112001	93927	92166	25449	33148	738	2616	764082
F. HVERVNINGER:														
1. ANRITTGELD		0	11412	17700	7000	0	2000	4000	320	0	35	5220	0	47687
2. LAUFGELD (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)		200	1000	1400	80	600	21200	0	1000	20	0	0	0	25500
														3070
LAUFGELD I ALT:		200	1000	1400	80	600	21200	0	1000	20	0	0	0	28570
3. REKRUTPENGE TIL RYTTERIET		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. REKRUTPENGE TIL FODFOLKET		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
REKRUTPENGE I ALT:		200	12412	19100	7080	600	23200	4000	1320	20	35	5220	0	76257
G. VOLDMESTRE, SKANSEGRAVERE OG ANDRE HÅNDVÆRK														
		0	1014	786	1147	2192	2100	879	0	0	0	0	0	8118
H. ANVENDT PÅ KUNDSKAB:														
		0	0	0	45	0	110	0	0	0	0	0	0	155
I. UDKVITTERING:														
		0	81	443	639	1112	269	76	1095	944	64	0	0	4723
J. BETALT KØBMEND FOR LEVERANCER AF:														
1. VÅBEN SAMT KRUDT, KUGLER OG LUNTER		1000	2065	2000	6000	1148	7000	4000	600	0	0	0	0	23813
2. PROVIANT (HERIBLANDT KORN)		0	289	2928	1603	319	4134	0	0	600	0	0	0	9872
3. SOLDATERKLÆDNINGER O. LIGN.		0	0	0	0	0	150	0	0	0	0	0	0	150
4. TØMMER		0	0	0	590	55	0	0	0	0	0	0	0	645
5. PENGEOVERFØRELSER PER VEKSELBREVE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. ANDET		0	0	47	4	154	38	31	4	0	0	0	0	279
KØBMEND I ALT:		1000	2354	4976	8197	1676	11322	4031	604	600	0	0	0	34760
K. FRAGT: (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)														
		0	258	313	685	98	1072	3993	0	0	0	0	0	6419
		0	0	0	2440	0	0	0	0	0	0	0	0	2440
FRAGT I ALT:		0	258	313	3125	98	1072	3993	0	0	0	0	0	8859
L. AFBETALINGER PÅ LÅN:														
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M. ADSKILLIGT:														
		0	7	40	0	50	55	719	0	0	0	0	0	871
UDGIFTER I ALT:		53487	56909	155215	117359	100513	153690	111178	98670	29814	36753	8514	4490	943467

REINHOLD HANSENS UDGIFTSBELØB I PERIODEN FRA DEN 16. MAJ 1626 TIL OG MED DEN 30. APRIL 1627:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	EFTER	
MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625:	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	27. JAN.	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:								1627:	I ALT
KONTO: MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	16/5 -	17/6 -	19/7 -	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -		
C. HOFFET:										
1. PENSION OG MÅNEDSPENGE (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2145	2058	2197	1875	1857	1755	1794	1778	3605	19064
PENSION OG MÅNEDSPENGE I ALT:	2145	2058	2197	1875	1857	1755	1794	1778	3605	19064
2. INDKØB AF PROVIANT	0	0	100	0	0	0	0	0	0	100
HOFFET I ALT: (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)	0	0	100	0	0	0	0	0	0	100
HOFFET I ALT:	2145	2058	2297	1875	1857	1755	1794	1778	3605	19164
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:										
	0	0	0	0	616	0	0	0	0	616
E. HEREN:										
2. RYTTERIET (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)	0	0	6600	0	0	0	0	0	0	6600
										(LENSRYTTERIET FRA DEN 23. JUN. TIL DEN 4. NOV. 1626: 1820 DR.) 1820
RYTTERIET I ALT:	0	0	6600	0	0	0	0	0	0	8420
4. FODFOLKET	0	0	400	5000	0	0	0	0	0	5400
HEREN I ALT: (UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)	0	0	7000	5000	0	0	0	0	0	12000
HEREN I ALT:	0	0	7000	5000	0	0	0	0	0	13820
F. HVERVNINGER:										
2. LAUFELD	0	0	0	1200	0	0	0	0	0	1200
I. UDKVITTERING:										
	0	0	42	0	0	0	0	0	0	42
J. BETALT KØBMEND FOR LEVERANCER AF:										
1. VÅBEN SAMT KRUDT, KUGLER OG LUNTER	0	0	1130	0	0	0	0	0	0	1130
2. PROVIANT (HERIBLANDT KORN)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. SOLDATERKLEDNINGER O. LIGN.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. TØMMER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. PENGEOVERFØRELSER PER VEKSELBREVE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. ANDET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KØBMEND I ALT:	0	0	1130	0	0	0	0	0	0	1130
K. FRAGT:										
	0	0	400	0	0	0	0	0	0	400
N. OVERSENDT TIL GARNISONEN I WOLFENBUTTEL VED VEKSE										
	0	0	400	3532	7520	280	0	0	0	11732
UDGIFTER I ALT:										
(UDBETALINGSTIDSPUNKTET IKKE ANFØRT:)	0	0	9072	9732	8136	280	0	0	0	27220
UDGIFTER I ALT:	2145	2058	2197	1875	1857	1755	1794	1778	3605	20884
UDGIFTER I ALT:	2145	2058	11269	11607	9993	2035	1794	1778	3605	48104

CHR. IV'S OMSLAGSFORVALTER, SØREN RASMUSSENS REGNSKAB VEDR. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE'
(BELØBENE ER ANGIKRET I RD.)

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL OG MED DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 : FØR	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . : 28. MAJ	1626:														
MÅNEDINTERVAL . . . . . : 1625:	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 -	20/8
INDTÆGTER:															
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPBEHÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':															
1. DANSK-NORSKE MIDLER:															
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE':															
1. AFDRAG PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:															
a. ADELEN	0	0	0	0	0	0	0	4500	0	6500	600	0	0	0	11600
b. BORGERSKABET:	0	0	0	0	0	0	0	800	500	10950	11100	0	0	1200	24550
c. DET ØSTINDISKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	9000	6000	0	0	0	0	0	15000
AFDRAG I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	14300	6500	17450	11700	0	0	1200	51150
2. RENTER PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:															
a. ADELEN	186	0	0	0	0	84	680	2400	60	371	72	0	0	0	3853
b. BORGERSKABET:	18	0	0	0	0	0	0	1756	312	1735	480	0	0	126	4426
c. DET ØSTINDISKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	765	570	0	0	0	0	0	1335
RENTER I ALT:	204	0	0	0	0	84	680	4921	942	2106	552	0	0	126	9614
CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE' I ALT:	204	0	0	0	0	84	680	19221	7442	19556	12252	0	0	1326	60764
2. UDENLANDSKE MIDLER:															
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. LÅNTE MIDLER:															
a. LÅNT AF CHR. ULRIK GYLDENLØVE															
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10500	0	5500	600	0	16600
b. LÅNT AF ADELEN I DANMARK															
0	0	0	0	0	0	0	0	11000	6500	12000	0	2000	0	0	31500
d. LÅNT AF BØRGERLIGE I DANMARK:															
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1000	0	0	0	0	0	1000
LÅNTE MIDLER I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	11000	7500	22500	0	7500	600	0	49100
DANSK-NORSKE MIDLER I ALT:	204	0	0	0	0	84	680	30221	14942	42056	12252	7500	600	1326	109864
INDTÆGTER I ALT:	204	0	0	0	0	84	680	30221	14942	42056	12252	7500	600	1326	109864
UDGIFTER:															
A. DER (HOVEDSAGLIGT) SKYLDTES KEJSERKRIGEN:															
1. OVERFØRT TIL KRIGSREGNSKABER:															
a. AXEL ARENFELDTS (Åkare1626):															
1. AFDRAG OG RENTER:															
0	0	0	0	0	0	0	0	14744	0	11511	0	32700	0	0	58955
2. LÅNTE MIDLER:															
0	0	0	0	0	0	0	0	5000	0	21500	0	0	22600	0	49100
OVERFØRT TIL KRIGSREGNSKABER I ALT	0	0	0	0	0	0	0	19744	0	33011	0	32700	22600	0	108055
KASSEBEHOLDNING VED MÅNEDENS UDGANG:	204	0	0	0	0	84	764	11241	26182	35227	47479	22279	279	1605	

CHR. IV'S OMSLAGSFORVALTER, SØREN RASMUSSENS REGNSKAB VEDR. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFORMUE'
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRENGEN I JYLLAND:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:										
MÅNEDIINTERVAL. . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11 I ALT
INDTÆGTER:															
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:															
1. GUNDE LANGES (GuLanA-F):	0	0	0	0	2374	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2374
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':															
1. DANSK-NORSKE MIDLER:															
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFORMUE':															
1. AFDRAG PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:															
a. ADELEN	0	12500	6200	22150	56833	0	0	0	8000	3500	3000	0	0	0	112183
b. BORGERSKABET:	0	1000	0	0	0	400	1462	500	200	0	0	500	0	0	4062
AFDRAG I ALT:	0	13500	6200	22150	56833	400	1462	500	8200	3500	3000	500	0	0	116245
2. RENTER PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:															
a. ADELEN	0	608	352	2409	4430	0	0	0	558	308	0	0	0	0	8664
b. BORGERSKABET:	0	60	0	0	0	24	281	78	16	0	0	86	0	0	544
RENTER I ALT:	0	668	352	2409	4430	24	281	78	574	308	0	86	0	0	9208
CHR. IV'S 'FØRKRIGSFORMUE' I ALT:	0	14168	6552	24559	61263	424	1742	578	8774	3808	3000	586	0	0	125452
2. UDENLANDSKE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. LÅNTE MIDLER:															
a. LÅNT AF HANS OG CHR. ULRIK GYLDENLØVE	0	1656	0	0	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2256
b. LÅNT AF ADELEN I DANMARK	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500
LÅNTE MIDLER I ALT:	0	1656	0	500	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2756
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	0	15824	6552	25059	61863	424	1742	578	8774	3808	3000	586	0	0	128208
I ALT:	0	15824	6552	25059	64237	424	1742	578	8774	3808	3000	586	0	0	130582
UDGIFTER:															
A. DER (HOVEDSAGLIGT) SKYLDTES KEJSERKRIGEN:															
1. OVERFØRT TIL KRIGSREGNSKABER:															
a. AXEL ARENFELDT'S (AxAre1626):															
1. AFDRAG OG RENTER	0	15844	0	0	46000	26153	2350	0	8783	5000	3000	0	0	0	107130
2. LÅNTE MIDLER	0	1656	0	0	1100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2756
OVERFØRT TIL KRIGSREGNSKABER I ALT:	0	17500	0	0	47100	26153	2350	0	8783	5000	3000	0	0	0	109886
2. KØBMÆND FOR 'KRIGSLEVERANCER':															
a. ALBRET BALTZER BERNS (AFDRAG/RENTER)	0	0	0	0	8405	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8405
UDGIFTER SOM FØLGE AF KEJSERKRIGEN I ALT:	0	17500	0	0	55505	26153	2350	0	8783	5000	3000	0	0	0	118290
B. DER IKKE DIREKTE SKYLDTES KEJSERKRIGEN:															
1. SKIBSBYGGERIET I ITZEROU (AFDRAG/RENTER)	0	0	0	0	12491	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12491
UDGIFTER I ALT:	0	17500	0	0	67996	26153	2350	0	8783	5000	3000	0	0	0	130782
KASSEBEHOLDNING VED MÅNEDENS UDGANG:	1605	-72	6481	31540	27781	2052	1444	2021	2012	820	820	1406	1406	1406	

CHR. IV'S OMSLAGSFORVALTER, SØREN RASMUSSENS REGNSKAB VEDR. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE':
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL DEN 29. DEC. 1628:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	INDBETA- LINGS- DATO UKENDT I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1627:		1628:											
MÅNEDINTERVAL. . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12	
INDTÆGTER:														
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':														
1. DANSK-NORSKE MIDLER:														
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE':														
1. AFDRAG PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:														
a. ADELEN:	0	13000	0	0	0	0	6000	0	0	0	0	0	0	0
b. BORGERSKABET:	0	0	1739	0	0	0	0	0	933	150	0	400	0	0
c. DET OSTINDISKE KOMPAGNI:	0	0	4000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AFDRAG I ALT:	0	13000	5739	0	0	0	6000	0	933	150	0	400	0	0
2. RENTER PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:	0	1744	0	0	120	0	180	0	0	0	0	0	0	0
a. ADELEN:	0	0	190	0	0	0	0	0	672	36	0	92	0	22
b. BORGERSKABET:	0	0	907	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c. DET OSTINDISKE KOMPAGNI:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RENTER I ALT:	0	1744	1097	0	120	0	180	0	672	36	0	92	0	22
CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE' I ALT:	0	14744	6836	0	120	0	6180	0	1604	186	0	492	0	22
b. AFBETALING 'ORDINERE' LENSINDTÆGTER FRA:														
1. BERGENHUS LEN:														
DANSK-NORSKE MIDLER I ALT:	0	14744	6836	0	120	0	6180	0	1604	186	0	6630	0	22
2. UDENLANDSKE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. LÅNTE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LÅNTE MIDLER I ALT:	0	14744	6836	0	120	0	6180	0	1604	186	0	6630	0	22
INDTÆGTER I ALT:	0	14744	6836	0	120	0	6180	0	1604	186	0	6630	0	22
UDGIFTER:														
A. DER (HOVEDSAGLIGT) SKYLDTES KEJSERKRIGEN:														
1. OVERFØRT TIL RENTEMESTERENS REGNSKAB:														
1. BERGENHUS LEN:	0	0	8469	0	0	0	9364	0	0	0	0	0	0	0
2. KØBMÆND FOR 'KRIGSLEVERANCER':														
a. ALBRET BALTZER BERNIS OG GABRIEL MARSELIS:														
UDGIFTER I ALT:	0	0	21469	0	0	0	9364	0	0	0	0	0	0	0
KASSEBEHOLDNING VED MÅNEDENS UDGANG:	1406	16150	1516	1516	1636	1636	-1547	-1547	57	242	242	6872	6872	

CHR. IV'S OMSLAGSFORVALTER, SØREN RASMUSSENS REGNSKAB VEDR. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE':
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

4. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL OG MED DEN 31. DEC. 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	EFTER	
ÅRSTAL . . . . . :	1629:												18. JAN.	
MÅNEDINTERVAL. : . . . . :	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	1630:	I ALT
INDTÆGTER:														
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':														
1. DANSK-NORSKE MIDLER:														
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE':														
1. AFDRAG PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:														
a. ADELEN	0	0	3236	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1080	4316
b. BORGERSKABET:	0	0	1050	0	83	0	50	0	0	0	0	0	240	1423
AFDRAG I ALT:	0	0	4286	0	83	0	50	0	0	0	0	0	1320	5740
2. RENTER PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:														
a. ADELEN	0	0	210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	480	1190
b. BORGERSKABET:	0	0	221	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	221
RENTER I ALT:	0	0	431	0	0	0	0	0	0	0	0	0	480	1411
CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE' I ALT:	0	0	4717	0	83	0	50	0	0	0	0	0	480	7150
b. AFBETALING PÅ DEN 'ORDINERE' LENSINDTÆGT FRA:														
1. LAHOLM LEN:														
1. LAHOLM LEN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	350
2. BERGENHUS LEN:														
2. BERGENHUS LEN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	525
I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	875
DANSK-NORSKE MIDLER I ALT:	0	0	4717	0	83	0	50	0	0	0	0	0	480	8025
2. UDENLANDSKE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. LÅNTE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	0	0	4717	0	83	0	50	0	0	0	0	0	480	8025
INDTÆGTER I ALT:	0	0	4717	0	83	0	50	0	0	0	0	0	480	8025
UDGIFTER:														
A. DER (HOVEDSAGLIGT) SKYLDTES KÆJSEKRIGEN:														
1. OVERFØRT TIL RENTEMESTERENS REGNSKAB:														
1. OVERFØRT TIL RENTEMESTERENS REGNSKAB:	6242	0	4687	0	0	0	560	0	0	0	0	0	3531	15021
KASSEBEHOLDNING VED MÅNEDENS UDGANG:	630	630	660	660	743	743	233	233	233	233	233	713	-123	

GENERALKRIGSZÅHLKOMMISSARIE AXEL ARENFELDT INDTEGTER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

1. INTERVAL: PERIODEN INDTIL DEN 25. DEC. 1626

	HÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	FØR DEN	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	INDBETA- LINGSTIDS- PUNKTET UKENDT I ALT
	ÅRSTAL	6. DEC.	1626:												
	MÅNEDSINTERVAL	1625:	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 -	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:															
1. RENTEMESTEREN (E) S REGNSKAB:	0	0	0	0	0	4467	0	16000	91330	41435	37234	14300	0	0	0 204766
2. ØRESUNDSTOLDERNES REGNSKAB:	0	0	0	0	0	0	0	21000	10000	8500	0	0	0	0	0 39500
3. KIELEROMSLAGSREGNSKABET:	0	0	50639	66769	21000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 138408
4. MØNTMESTEREN I KØBENHAVN'S REGNSKAB:	0	0	0	0	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	0 5000
FRA 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:	0	0	50639	66769	21000	4467	0	16000	117330	51435	45734	14300	0	0	0 387674
B. OVERFØRT FRA ANDRE 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:															
1. REINHOLD HANSENS REGNSKAB (ReHan):	0	0	12000	10000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 22000
2. SØREN RASMUSSENS 'OMSLAGS- REGNSKAB' (SøRas):	0	0	19744	0	0	33011	0	32700	22600	0	4000	13500	0	0	0 125555
3. GERT RANTZOWS SKATTEREGNSKAB:	0	0	0	28452	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 28452
4. DET ENGELSKES SUBSIDIEREGNSKAB:	0	17000	70505	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 87505
5. JØRGEN SCHULDTS REGNSKAB:	0	0	0	0	1939	12400	1450	1530	0	4949	0	2500	0	0	0 24768
FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER I ALT:	0	17000	102249	38452	1939	45411	1450	34230	22600	4949	4000	16000	0	0	0 288280
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':															
1. DANSK-NORSKE MIDLER:															
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE':	0	0	0	0	0	0	6083	1000	1000	0	0	1000	0	0	0 9083
2. UDENLANDSKE MIDLER:															
a. SUBSIDIER FRA DEN NEDERSACHSISKE KREDS:															
1. HOLSTEN (DOG INCL. SLESVIG):	0	0	0	37000	0	31000	0	0	0	0	0	53569	0	0	0 121569
2. LANTEHADELN:	0	0	0	0	0	0	0	0	2000	21814	0	0	0	0	0 23814
3. MECKLENBURG:	0	0	0	0	0	0	0	0	30000	0	0	0	0	0	0 30000
4. SCHWERIN STIFT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1105	0	0 1105
I ALT:	0	0	0	37000	0	31000	0	0	32000	21814	0	53569	1105	0	0 176488
b. FRANKRIG:	0	0	0	0	0	0	6149	6000	5284	0	0	0	0	0	45068 62501
UDENLANDSKE MIDLER I ALT:	0	0	0	37000	0	31000	6149	6000	37284	21814	0	53569	1105	0	45068 238989
3. LÅNTE MIDLER:															
a. GREV ANTON GÜNTHER AF OLDENBURG:	0	0	0	0	5000	14600	0	0	0	0	0	0	0	0	0 19600
b. 'GERT RANTZOW':	400	0	0	0	0	0	1000	0	0	799	1068	100	1500	0	0 4867
c. ANDRE:	0	0	0	0	0	4000	0	0	0	0	0	0	0	0	0 4000
LÅNTE MIDLER I ALT:	400	0	0	0	5000	18600	1000	0	0	799	1068	100	1500	0	0 28467
4. ADSKILLIG MÅDE:															
	0	0	0	0	48	205	4500	0	0	0	0	5000	0	0	0 9753
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	400	0	0	37000	5048	49805	17732	7000	38284	22613	1068	59669	2605	0	45068 286292
INDTÆGTER I ALT:	400	17000	152888	142221	27987	99683	19182	57230	178214	78997	50802	89969	2605	0	45068 962246

GENERALKRIGSZAARLØBSKOMMISSARIE AXEL ARENFELDT INDTEGTER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 26. DEC. 1626 TIL DEN 13. JAN. 1628:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	INDBETA- LINGSTIDS- PUNKTET
ÅRSTAL . . . . . :	1626/27:											1628:	UKENDT I ALT
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11 -	12/12 -	13/1
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:													
1. RENTEMESTEREN (E)S REGNSKAB:	27100	5000	8650	0	2008	9952	20462	38063	10226	0	0	648	27 122136
2. ØRESUNDSTOLDERNES REGNSKAB:	0	0	0	0	7852	7275	11560	0	0	0	0	0	0 26687
3. KIELEROMSLAGSREGNSKABET:	24746	117000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 141746
4. MØNTMESTEREN I KØBENHAVN'S REGNSKAB:	0	0	20600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 20600
FRA 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:	51846	122000	29250	0	9860	17227	32022	38063	10226	0	0	648	27 311169
B. OVERFØRT FRA ANDRE 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:													
1. SØREN RASMUSSENS 'OMSLAGS- REGNSKAB' (SøRas):	9600	54043	2350	9610	8783	0	8000	0	0	0	0	0	0 92386
2. GUNDE LANGES SKATTEREGNSKAB:	0	45341	0	0	4609	0	5760	44216	0	0	0	8253	0 108179
3. PALLE ROSENKRANTZS REGNSKAB:	0	0	0	0	0	19550	10000	0	0	0	0	0	0 29550
4. DET ENGELSKES SUBSIDIEREGNSKAB:	0	0	0	0	0	0	0	36250	0	0	0	0	0 36250
5. DET (1.) HOLLANDSKE SUBSIDIERGSK.:	0	0	0	0	0	0	25800	0	0	0	0	0	0 25800
FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER I ALT:	9600	99384	2350	9610	13392	19550	49560	80466	0	0	0	8253	0 292165
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':													
1. DANSK-NORSKE MIDLER:													
a. CHR. IV'S 'FØR-KRIGSFØRMUE':													
	0	0	2060	0	0	0	0	2140	0	0	0	0	0 4200
2. UDENLANDSKE MIDLER:													
a. SUBSIDIER FRA DEN NEDERSACHSISKE KREDS:													
1. HOLSTEN (DOG INCL. SLESVIG):													
	0	23708	9500	9000	0	0	0	0	0	0	0	0	0 42208
3. LÅNTE MIDLER:													
a. KIRSTINE MUNK:													
	0	0	0	0	0	0	1500	0	0	0	0	0	0 1500
b. DANSKE ADELIGE:													
	0	0	0	1000	0	0	0	600	150	0	0	0	0 1750
c. LANDKISTEN I HOLSTEN:													
	0	0	0	1910	20000	0	0	0	0	0	0	0	0 21910
d. 'GERT RANTZOW':													
	13900	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 13900
e. USPEC. BORGERE I BREMEN:													
	0	0	0	0	0	0	0	11000	0	0	0	0	0 11000
f. HOLSTENSKE ADEL:													
	0	0	0	0	0	0	0	0	400	0	0	0	0 400
LÅNTE MIDLER I ALT:	13900	0	0	2910	20000	0	1500	11600	550	0	0	0	0 50460
4. ADSKILLIG MÅDE:													
	0	0	0	1808	0	0	0	948	500	0	0	0	0 3256
'SELV' OPPEBÅRET I ALT:	13900	23708	11560	13718	20000	0	1500	14688	1050	0	0	0	0 100124
INDTEGTER I ALT:	75346	245092	43160	23328	43252	36777	83082	133217	11276	0	0	8901	27 703458

GENERALKRIGSZÅHLSKOMMISSARIE AKSEL ASENVELDT UDGIFFER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 1. JAN 1626 TIL OG MED DEN 31. DEC. 1626:

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :														1627:	I ALT	
	ÅRSTAL	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.			
MÅNEDSINTERVAL	1625	1626:															
	6/12-	7/1-	8/2-	12/3-	13/4-	16/5-	17/6-	19/7-	20/8-	21/9-	23/10-	24/11-	26/12-	1/1			
A. KONGEN:																	
1. INDLEVERET I KONGENS EGET KAMMER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. GAVER	0	0	0	0	104	0	119	85	220	0	0	0	0	0	0	0	528
KONGEN I ALT:	0	0	0	0	104	0	119	85	220	0	0	0	0	0	0	0	528
B. HERTUG FREDERIK:																	
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. HOFFET:																	
1. PENSION OG MÅNEDSPENGE	0	1723	2418	1894	16	2667	3614	2124	378	5316	291	4354	0	24795			
2. INDKØB AF PROVIANT	0	0	1421	300	450	1330	674	350	500	540	900	620	100	7185			
HOFFET I ALT:	0	1723	3839	2194	466	3997	4288	2474	878	5856	1191	4974	100	31980			
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:																	
	0	2000	908	2032	1550	640	957	2684	1448	1270	3731	1442	690	19352			
E. HEREN:																	
1. GENERALSTABEN																	
2. RYTTERIET:																	
a. CHR. IV'S RYTTERI																	
	0	43205	15710	12700	44107	3582	33005	41430	14832	6575	4700	1400	0	221246			
b. HERTUG CHRISTIANS RYTTERI																	
	0	15335	58405	2118	1982	15549	6529	2080	33570	1250	400	4400	0	141618			
c. ADMINISTRATORENS RYTTERI																	
	0	0	0	0	0	0	0	0	10000	0	0	50	0	10050			
d. GREVEN TIL SOLMS RYTTERI																	
	0	0	0	0	0	400	3300	8138	1450	200	2000	0	0	15488			
RYTTERIET I ALT:	0	58540	74115	14818	46089	19531	42834	51648	59852	8025	7100	5850	0	388402			
3. DRAGONER																	
4. FODFOLKET:																	
a. CHR. IV'S FODFOLK																	
	0	23331	16944	16193	29262	1251	27107	13374	20745	29222	16515	10835	50	204829			
b. HERTUG CHRISTIANS FODFOLK																	
	0	17450	0	12050	9302	3371	2159	9605	2424	4705	3784	2556	0	67406			
c. ADMINISTRATORENS FODFOLK																	
	0	0	10392	0	0	0	0	0	21814	0	72	0	0	32278			
d. GREVEN TIL SOLMS FODFOLK																	
	0	0	0	0	2660	0	72	4200	1547	785	225	498	0	9987			
FODFOLKET I ALT:	0	40781	27336	28243	41224	4622	29338	27179	46530	34712	20596	13889	50	314500			
5. ARTILLERIET																	
6. INGENIØRER, KONDUKTØRER, VERK- OG BROMESTRE																	
	0	260	950	2000	2083	250	1582	1058	1605	1643	1463	300	0	13194			
7. PROVIANTMESTRE OG -FORVALTERE																	
	0	0	0	0	50	20	50	28	600	50	200	45	0	1453			
8. INDKØB AF PROVIANT																	
	0	0	0	0	4000	200	170	500	800	2000	0	0	0	30			
HEREN I ALT:	0	105311	105301	49733	96357	28613	74649	80927	112259	46529	36853	21096	2416	760044			
F. HVERVNINGER:																	
1. ANRITTGELD																	
	0	0	4000	728	750	400	300	0	1100	700	1000	0	0	8978			
2. LAUFELD																	
	0	420	3600	608	1100	0	0	1500	3785	4396	900	4866	0	21175			
3. REKRUTPENGE TIL RYTTERIET																	
	0	0	2640	250	200	0	0	0	0	0	0	0	0	3090			
4. REKRUTPENGE TIL FODFOLKET																	
	0	1590	2106	200	0	0	0	0	0	0	0	200	0	4096			
HVERVNINGER I ALT:	0	2010	12346	1786	2050	400	300	1500	4885	5096	1900	5066	0	37339			
G. VOLDMESTRE, SKANSEGRAVERE OG ANDRE HÅNDVERKERE																	
	0	52	0	49	128	401	252	57	253	694	875	239	50	3050			
H. ANVENDT PÅ KUNDSKAB																	
	0	500	30	0	0	0	0	18	32	120	0	0	0	700			
I. UDKVITTERING																	
	0	473	3518	682	1152	910	695	381	484	839	2456	329	476	12395			
J. BETALT KØBMEND FOR LEVERANCER AF:																	
1. VÅBEN SAMT KRUDT, KUGLER OG LUNTER																	
	0	0	2230	1014	1295	300	1100	2500	12513	7425	4043	2280	1500	36199			
2. PROVIANT (HERIBLANDT KORNS)																	
	0	1400	3146	125	2733	3847	1851	3351	159	290	8496	1712	41	27150			
3. SOLDATERKLEDDNINGER O. LIGN.																	
	0	4000	225	3	300	631	0	3	264	543	456	236	0	6661			
4. TØMMER																	
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	198	198	0	0	396			
5. PENGEOVERFØRELSER PER VEKSELBREVE																	
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1800	0	1800			
6. ANDET																	
	0	0	0	0	0	0	34	0	165	0	16	0	0	215			
KØBMEND I ALT:	0	5400	5601	1142	4328	4779	2985	5854	13100	8456	13208	6028	1541	72421			
K. FRAGT																	
	0	1315	100	0	384	0	6136	5284	1231	351	3017	330	0	18148			
L. AFBETALINGER PÅ LÅN																	
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
M. ADSKILLIGT																	
	30	0	14	583	88	36	62	38	865	70	137	100	185	2208			
UDGIFFER I ALT:	30	118784	131657	58201	106607	39776	90443	99302	135655	69281	63368	39603	5458	958165			

GENERALKRIGSZÅHLEKOMMISSARIE AXEL ARENFELDT UDGIFTER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 1. JAN 1627 TIL OG MED DEN 31. DEC. 1627:

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :		19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	I ALT
	ÅRSTAL . . . . . :	MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	1626:	1627:	1628:	1629:	1630:	1631:	1632:	1633:	1634:	1635:	1636:	1637:	
	6/12-	7/1-	8/2-	9/3-	10/4-	11/5-	12/6-	1/7-	2/8-	3/9-	4/10-	5/11-	6/12-	7/13-	
A. KONGEN:															
1. INDLEVERET I KONGENS EGET KAMMER	0	0	400	0	0	80	0	0	300	0	0	0	0	0	780
2. GAVER	0	0	63	42	154	20	20	36	0	0	0	0	0	0	335
KONGEN I ALT:	0	0	463	42	154	100	20	36	300	0	0	0	0	0	1115
B. HERTUG FREDERIK:															
	0	0	0	0	0	100	0	200	0	0	0	0	0	0	300
C. HOFFET:															
1. PENSION OG MÅNEDSPENGE	3952	2462	53	283	27	332	77	5539	630	0	0	0	0	0	13355
2. INDKØB AF PROVIANT	200	800	1250	590	690	426	220	244	50	0	0	0	0	0	4470
HOFFET I ALT:	4152	3262	1303	873	717	758	297	5783	680	0	0	0	0	0	17825
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:															
	900	800	3104	412	480	1263	1838	1903	339	0	0	0	0	0	11039
E. HEREN:															
1. GENERALSTABEN	458	1518	1016	5507	292	660	3698	1174	230	50	642	195	0	0	15440
2. RYTTERIET	7020	69192	101183	40589	2300	400	46738	2990	46400	0	0	0	0	0	316812
3. DRAGONER	0	0	68	0	1625	0	1400	1099	0	0	0	0	0	0	4192
4. FODFOLKET	6758	17275	19744	10842	13361	24799	16253	2117	18372	6975	0	0	0	0	136496
5. ARTILLERIE	1348	1073	883	441	126	1142	1315	1607	0	0	0	0	0	0	7935
6. INGENIØRER, KONDUKTØRER, VÆK- OG BROMES	0	0	175	125	286	295	100	1950	15	0	0	0	0	0	2946
7. PROVIANTMESTRE OG -FORVALTERE	0	0	0	130	0	0	150	0	0	0	0	0	0	0	280
8. INDKØB AF PROVIANT	0	0	700	500	3120	0	210	0	0	0	0	0	0	0	4530
HEREN I ALT:	15584	89058	123769	58134	21110	27296	69864	10937	65017	7025	642	195	0	0	488631
F. HVERVNINGER:															
1. ANRITTEGELD	0	0	600	1020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1620
2. LAUFGEELD	27700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27700
3. REKRUTPENGE TIL RYTTERIET	0	0	0	0	0	0	0	380	0	0	0	0	0	0	380
4. REKRUTPENGE TIL FODFOLKET	0	0	0	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	600
HVERVNINGER I ALT:	27700	0	600	1620	0	0	0	380	0	0	0	0	0	0	30300
G. VOLDMESTRE, SKANSEGRAVERE OG ANDRE HÅNDVÆRK															
	30	745	676	693	622	2368	1620	299	0	0	0	0	0	0	7053
H. ANVENDT PÅ KUNDSKAB:															
	10	80	48	0	35	1	0	400	0	0	0	0	0	0	574
I. UDKVITERING:															
	1063	205	509	921	1466	1243	635	273	469	20	0	160	0	0	6964
J. BETALT KØBMEND FOR LEVERANCER AF:															
1. VÅBEN SAMT KRUDT, KUGLER OG LUNTER	8400	625	7957	4190	100	600	46423	4010	0	0	0	0	0	0	72305
2. PROVIANT (HERIBLANDT KORN)	0	7615	4307	1015	106	251	205	266	108	200	0	248	0	0	14321
3. SOLDATERKLEDDNINGER O. LIGN.	0	0	1033	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	1044
4. TØMMER	139	0	0	0	0	0	126	0	0	0	0	0	0	0	265
5. PENGEOVERFØRELSE PER VEKSELBREVE	0	2020	400	4542	0	0	0	3948	0	0	0	0	0	0	10910
6. ANDET	0	278	99	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	477
KØBMEND I ALT:	8539	10538	13796	9747	206	851	46865	8224	108	200	0	248	0	0	99322
K. FRAGT:															
	0	0	1418	71	2096	334	34	247	136	0	0	0	0	0	4336
L. AFBETALINGER PÅ LÅN:															
	0	0	1500	0	12977	4000	0	600	100	0	0	400	0	0	19577
M. ADSKILLIGT:															
	91	54	83	80	151	98	56	447	112	13	0	0	0	0	1185
UDGIFTER I ALT:	58069	104742	147269	72593	40014	38412	121229	29729	67261	7258	642	1003	0	0	688221

LENSMANDEN PÅ KOLDINGHUS, GUNDE LANGES EKSTRASKATTE- OG KONTRIBUTIONSREGNSKABER (gULANa-f):
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	EFTER 9. OKT. 1627	INDBETA- LINGS- DATO UKENDT I ALT
MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.		
ÅRSTAL . . . . . :	1626:					1627:										
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	19/7 -	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	1627	
INDTÆGTER:																
A. OVERFØRT FRA 'ORDINÆRE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. OVERFØRT FRA ANDRE 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':																
1. DANSK-NORSKE MIDLER:																
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE':																
1. AFDRAG PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:																
a. DET ØSTINDISKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2000	0	0	2000
2. RENTER PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:																
a. DET ØSTINDISKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	360	0	0	360
CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE' I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2360	0	0	2360
b. DIREKTE/INDIREKTE SKATTER OG AFGIFTER:																
1. EKSTRASKATTER FRA:																
a. ADELEN (I JYLLAND/FYN):	31926	11916	0	0	2787	0	196	0	0	5506	7279	3029	15712	0	0	78351
b. LENENE:	0	0	0	0	27697	8648	0	0	442	5252	3328	3743	11118	2481	0	4764
c. KØBSTEDERNE:	0	0	0	0	3513	718	0	0	307	4338	1222	1859	8223	1968	0	520
d. GEJSTLIGHEDEN:	0	0	0	0	2290	1382	0	0	0	5770	979	1849	3608	704	0	16582
e. DE 'HØJLÆRDE':	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24	0	0	0	24
SKATTER OG AFGIFTER I ALT:	31926	11916	0	0	36287	10748	196	0	749	20866	12808	10504	38661	5153	0	5284
DANSK-NORSKE MIDLER I ALT:	31926	11916	0	0	36287	10748	196	0	749	20866	12808	10504	41021	5153	0	5284
2. UDENLANDSKE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. LÅNTE MIDLER:																
a. MED PANT I DANSK KRONGODS OG DE DANSKE RIGSRÅDER SOM FORLOVERE:																
1. FRA ADELEN I DANMARK:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5101	0	0	5101
b. MED DE DANSKE RIGSRÅDER SOM FORLOVERE:																
1. FRA BORGERSKABET I DANMARK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3083	0	0	3083
LÅNTE MIDLER I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8184	0	0	8184
'SELV' OPPEBÅRET I ALT:	31926	11916	0	0	36287	10748	196	0	749	20866	12808	10504	49205	5153	0	5284
INDTÆGTER I ALT:	31926	11916	0	0	36287	10748	196	0	749	20866	12808	10504	49205	5153	0	5284
UDGIFTER:																
A. OVERFØRT TIL 'ORDINÆRE' REGNSKABER:																
1. RENTEMESTEREN (E)S REGNSKAB:	0	37700	5830	0	0	0	0	0	0	0	15792	0	3280	13048	2672	78321
B. OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:																
1. AXEL ARENFELDT'S (AxAre1626-27):	0	0	0	0	0	3073	42471	0	0	4609	5760	11280	42132	0	0	109325
2. SØREN RASMUSSENS (SøRas):	0	0	0	0	0	2374	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2374
TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER I ALT:	0	0	0	0	0	5447	42471	0	0	4609	5760	11280	42132	0	0	111700
C. ANDEN MÅDE:																
REGNSKABSSKRIVERENS LØN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	260
ANDET:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	49
ANDEN MÅDE I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	309
UDGIFTER I ALT:	0	37700	5830	0	0	5447	42471	0	0	4609	21552	11280	45417	13048	2672	309
BALANCE (INDTÆGT - UDGIFT):	31926	-25784	-5830	0	36287	5301	-42275	0	749	16257	-8744	-776	3788	-7895	-2672	4976
'KASSEBEHOLDNING':	31926	6142	312	312	36599	41900	-375	-375	374	16631	7886	7110	10899	3004	332	5308

KRIGSKOMMISSARIE TÖNNIES V. BUCHWALDS UDGIFTER (BUCHWALD):
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	SAMLET UDGIFT (OKT 1627- JUN 1628)
A. KONGEN:	
1. INDLEVERET I KONGENS EGET KAMMER	0
2. GAVER	699
KONGEN I ALT:	699
B. HERTUG FREDERIK:	0
C. HOFFET:	
1. PENSION OG MÅNEDSPENGE	116
2. INDKØB AF PROVIANT	0
HOFFET I ALT:	116
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:	165
E. HÆREN:	
1. GENERALSTABEN	100
2. RYTTERIET	
a. DEN SCHLESISKE ARME	1580
b. FRA STADE OG BREMEN	7000
c. CHR. IV'S ØVRIGE RYTTERI	40
RYTTERIET I ALT:	8620
3. DRAGONER	0
4. FODFOLKET	
a. DEN SCHLESISKE ARME	900
b. GARNISONEN I STADE	3290
c. GARNISONEN I GLUCKSTADT OG KREMPE	1963
d. CHR. IV'S ØVRIGE FODFOLK	2629
FODFOLKET I ALT:	8782
5. ARTILLERIET	67
6. INGENIØRER, KONDUKTØRER, VÆRK- OG BROMESTRE	20
7. PROVIANTMESTRE OG -FORVALTERE	3
8. INDKØB AF PROVIANT	0
HÆREN I ALT:	17592
F. HVERVNINGER:	
1. ANRITTGELD	0
2. LAUFGELD	163
3. REKRUTPENGE TIL RYTTERIET	0
4. REKRUTPENGE TIL FODFOLKET	500
HVERVNINGER I ALT:	663
G. VOLDMESTRE, SKANSREGRAVERE OG ANDRE HÅNDVÆRKERE:	600
H. ANVENDT PÅ KUNDSKAB:	20
I. UDKVITTERING:	1689
J. BETALT KØBMEND FOR LEVERANCER AF:	
1. VÅBEN SAMT KRUDT, KUGLER OG LUNTER	3994
2. PROVIANT (HERIBLANDT KORN)	33889
3. SOLDATERKLEDNINGER O. LIGN.	9128
4. TØMMER	191
5. PENGEOVERFØRELSE PER VEKSELBREVE	0
6. ANDET	306
KØBMEND I ALT:	47508
K. FRAGT:	1284
L. AFBETALINGER PÅ LÅN:	3000
M. ADSKILLIGT:	3830
UDGIFTER I ALT:	77166

GENERALCRIGSSZARLKOMMISSARIE NIELS KRAGS INDTEGTER (FRA 13. DEC. 1627 TIL 1. JAN. 1630):
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 : FØR DEN	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	I ALT	I ALT			
ÅRSTAL	30. DEC 1628/29;												I ÅRET	I HELE			
MÅNEDSINTERVAL	1628:	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	1629	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	18/1	1629	PERIODEN
A. OVERFØRT FRA 'ORDINÆRE' REGNSKABER:																	
1. CHR. IV'S KALENDEROPTEGNELSER:	0	0	0	0	0	0	0	400	0	0	0	0	400	400			
B. OVERFØRT FRA ANDRE 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:																	
1. SØREN CHRISTENSENS REGNSKAB:																	
a. SKATTER FRA LANDBEFOLKNINGEN PÅ LOLLAND-FALSTER:	0	0	0	0	0	2000	0	0	0	0	0	0	2000	2000			
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':																	
(NB!: ALLE DE OPPEBÅRNE ER DANSK-NORSKE)																	
1. SKATTER FRA LANDBEFOLKNINGEN:																	
a. DANMARK																	
1. SJÆLLAND	33963	2926	6099	2742	4239	7802	80	3332	419	0	127	672	0	28437	62400		
2. SKÅNELANDENE	50490	3562	4059	3026	6440	2570	2519	1837	1248	8666	0	0	0	33927	84416		
3. FYN	0	0	0	3881	4550	0	750	9	606	0	0	0	0	9795	9795		
4. BORNHOLM	0	0	1478	0	0	9033	0	0	0	0	0	0	0	10511	10511		
I ALT	84453	6488	11636	9649	15228	19406	3349	5178	2272	8666	127	672	0	82669	167122		
b. NORGE	64977	0	5260	20450	1000	34905	5714	0	40424	0	0	6566	0	114319	179296		
c. GOTLAND	3488	0	0	0	0	133	9060	667	0	0	0	4012	0	13872	17360		
FRA LANDBEFOLKNINGEN I ALT:	152918	6488	16895	30099	16228	54444	18123	5845	42696	8666	127	11250	0	210861	363778		
2. SKATTER FRA GEJSTLIGHEDEN:																	
a. DANMARK																	
1. SJÆLLAND	567	1840	0	349	72	2253	120	0	76	0	0	44	0	4755	5321		
2. SKÅNELANDENE	3392	0	248	0	317	3406	0	0	0	0	0	0	0	3971	7364		
3. LOLLAND-FALSTER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
4. FYN	0	0	0	774	1068	0	0	0	0	0	0	0	0	1842	1842		
5. JYLLAND	0	0	0	0	0	0	0	150	0	0	0	0	0	150	150		
I ALT:	3959	1840	248	1123	1457	5659	120	150	76	0	0	44	0	10718	14677		
b. NORGE	674	0	347	700	64	869	0	347	1286	0	0	0	0	3613	4287		
FRA GEJSTLIGHEDEN I ALT:	4633	1840	595	1823	1521	6529	120	497	1362	0	0	44	0	14330	18963		
3. SKATTER FRA BORGERSKABET:																	
a. DANMARK																	
1. SJÆLLAND	5563	0	0	0	53	23	154	0	0	0	0	0	0	230	5793		
2. SKÅNELANDENE	6287	159	0	83	125	0	40	0	0	0	0	0	0	407	6694		
3. LOLLAND-FALSTER	0	123	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	123	123		
4. FYN	0	0	0	839	0	0	0	0	38	0	0	0	0	877	877		
I ALT:	11850	282	0	922	178	23	194	0	38	0	0	0	0	1636	13486		
b. NORGE	2585	160	2051	39	284	39	0	130	2066	0	0	0	0	4768	7353		
FRA BORGERSKABET I ALT:	14435	442	2051	960	462	62	194	130	2104	0	0	0	0	6404	20839		
4. TOLDINDTÆGTER:																	
a. DANMARK																	
1. SJÆLLAND	5154	600	200	0	0	3766	1672	900	2039	3601	521	133	1462	0	14884	20048	
2. SKÅNELANDENE	2917	0	0	0	810	1796	1077	213	0	0	0	0	0	0	3895	6812	
3. LOLLAND-FALSTER	0	0	0	0	0	0	441	406	0	0	0	0	0	0	847	847	
4. FYN	100	0	44	997	0	0	260	71	1124	0	0	0	0	0	2495	2595	
I ALT:	8171	600	244	997	810	5562	3449	1590	3163	3601	521	133	1462	0	22131	30302	
b. NORGE	1041	0	700	0	98	769	800	0	8761	0	666	0	0	0	11794	12834	
TOLDINDTÆGTER I ALT:	9211	600	944	997	908	6331	4249	1590	11924	3601	1186	133	1462	0	33925	43136	
5. ADELENS KONTRIBUTION:																	
a. DANMARK																	
1. SJÆLLAND	5461	0	0	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	150	5611		
2. SKÅNELANDENE	2976	0	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	3008		
3. LOLLAND-FALSTER	323	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	323		
4. FYN	0	0	0	28	0	0	74	0	0	0	0	0	0	102	102		
ADELENS KONTRIBUTION I ALT:	8759	0	32	28	150	0	74	0	0	0	0	0	0	284	9043		
'SELV' OPPEBÅRET I ALT:	189956	9370	20517	33906	19269	67365	22761	8062	58085	12267	1313	11383	1506	0	265804	455760	
INDTÆGTER I ALT:	189956	9370	20517	33906	19269	67365	24761	8062	58485	12267	1313	11383	1506	0	268204	458160	

GENERALRIGSZÅRLKOMMISSARIE NIKLS KRAGS UDGIFFER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 12. DEC. 1627 TIL OG MED DEN 29. DEC. 1628:

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :													UDBETALINGS-		
	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	DATO IKKE ANGIVET I REGNSKABET		I ALT	
	ÅRSTAL . . . . . : 1627: 1628:															
	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-	30/12			
A. INDLEVERET I KONGENS EGET KAMMER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. HERTUG FREDERIK:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. HOFFET:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2167	2167	
E. HEREN:																
1. GENERALSTABEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. RYTTERIET																
a. HOFFANEN	0	0	0	0	3200	0	0	0	4087	0	0	0	0	0	0	7287
b. DET JYSKE KOMPAGNI	0	710	2430	0	1500	0	0	1500	700	0	0	919	0	0	0	7759
c. DET 1. SJEJLLANDSKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	135	0	0	0	30	1310	0	0	1475
d. DET 2. SJEJLLANDSKE KOMPAGNI	0	0	0	0	150	0	0	330	0	0	320	0	0	0	0	800
e. DET FYNISKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	160	400	0	250	0	0	0	0	810
f. DET HALLANDSKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	127	0	0	140	60	0	1210	0	0	0	1537
g. DET SKÅNSKE KOMPAGNI	0	0	0	0	0	200	0	0	150	0	12	0	0	0	0	362
h. RHINGREVEN RYTTERREGIMENT	0	0	0	0	0	0	6528	5000	0	0	0	0	0	0	0	11528
i. OB CHR F V. HUNECKENS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	900	1841	0	90	14548	0	0	17379
j. DE HOLSTENSKE KOMMISSARIERS 'HESTE'	0	0	0	0	60	1266	133	0	0	709	0	99	0	0	0	2267
RYTTERIET I ALT:	0	710	2430	0	4910	1593	6661	7125	6087	2840	630	1149	17068	0	0	51202
3. DRAGONER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. FODFOLKET																
a. GREV SPYNIEN (SKOTSKE) REGIMENT	0	0	8942	0	0	0	90	0	50	0	0	0	13364	0	0	22446
b. OB D. MACKAYES (SKOTSKE) REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	600	403	30	5479	0	0	6512
c. OB MONTGOMERYS (FRANSKE) REGIMENT	0	0	0	0	1500	1721	1724	0	1048	1433	1383	79	598	0	0	9486
d. OB SCHLAMMERSDORFS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	18608	0	115	2074	0	0	0	20796
e. OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	126	0	4000	0	0	0	4126
f. OB F. LYKKE'S 'GEWORBNE' FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	468	936	75	0	0	0	1479
g. KPT J. LINDSAYS (SKOTSKE) FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0	213	545	0	0	1389	0	0	2147
h. KPT W. DE BURCHOS (IRISKE) FRIFENLIN	0	0	0	0	0	0	0	0	125	0	0	0	813	0	0	938
i. DET SKÅNSKE REGIMENT KNÆGTE	0	0	0	0	800	172	300	139	0	0	215	456	10834	0	0	12916
j. DET SJEJLLANDSKE REGIMENT KNÆGTE	0	0	0	845	0	418	146	446	450	176	0	644	5552	0	0	8677
k. DET FYNISKE REGIMENT KNÆGTE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4010	0	0	0	4010
l. DET LANGE LANDSKE KOMPAGNI KNÆGTE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	152	0	0	0	0	0	152
m. SOLDATERNE PÅ LÆSØ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	591	0	0	0	0	591
n. SOLDATERNE PÅ SAMSØ	0	0	0	700	500	0	0	376	0	0	0	1000	0	0	0	2576
FODFOLKET I ALT:	0	0	8942	1545	2800	2311	2260	961	20368	3624	3643	12368	38029	0	0	96851
5. ARTILLERIET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	111	0	0	111
6. INGENIØRER OG KONDUKTØRER	0	0	0	0	0	328	6	30	0	5	122	581	211	0	0	1283
7. PROVANTHESTRE OG -FORVALTERE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. INDKØB AF PROVANT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HEREN I ALT:	0	710	11372	1545	7710	4232	8928	8116	26455	6469	4395	14098	55418	0	0	149448
F. HVERVNINGER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. HÅNDVÆRKERE:	0	0	0	0	0	0	119	0	0	0	102	24	471	0	0	716
H. ANVENDT PÅ KUNDSKAB:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I. UDKVITTERING:	0	6	0	0	0	0	0	0	8	0	0	3200	4016	0	0	7230
J. KØBMEND:	0	0	0	0	0	200	0	0	500	0	1000	700	105	0	0	2505
K. FRAGT:	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	3
L. AFBETALINGER PÅ LÅN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M. ADSKILLIGT:	0	1	0	0	100	0	0	0	0	0	2	140	102	0	0	345
UDGIFFER I ALT:	0	717	11372	1545	7810	4432	9047	8116	26963	6469	5499	18162	62282	0	0	162414

GENERALKRIGSZARLKOMMISSARIE NIKLS KRAGS UDCIFTER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL OG MED DEN 17. JAN. 1630:

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :													UDBETALINGS- DATO IKKE ANGIVET I REGNSKABET	I ALT	
	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53. 1630:				
	ÅRSTAL	1629:	30/12-	31/1-	4/3-	5/4-	7/5-	8/6-	10/7-	11/8-	12/9-	14/10-	15/11-	17/12-18/1		
A. INDLEVERET I KONGENS EGET KAMMER:	0	0	0	0	0	0	0	6500	3800	0	10047	0	0	0	500	20847
B. HERTUG FREDERIK:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. HOFFET:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2167	2167
E. HEREN:																
1. GENERALSTABEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. RYTTERIET																
a. HOFFANEN	0	0	0	2000	200	0	3058	2227	0	0	0	0	0	0	0	7485
b. DET JYSKE KOMPAGNI	2865	2100	246	1500	0	3082	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9793
c. DET 1. SJÆLLANDSKE KOMPAGNI	90	115	95	560	175	235	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1270
d. DET 2. SJÆLLANDSKE KOMPAGNI	170	170	540	0	170	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1650
e. DET FYNSKE KOMPAGNI	400	824	0	400	0	2018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3642
f. DET HALLANDSKE KOMPAGNI	280	30	30	220	390	305	75	600	0	0	0	0	0	0	0	1930
g. DET SKÅNSKE KOMPAGNI	260	0	100	410	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	1270
j. DE HOLSTENSKE KOMMISSARERS 'HESTE'	87	29	29	0	235	0	0	0	0	0	0	210	0	0	0	590
k. OB CHRIF V. HUNECKENS REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	1208	0	0	0	0	0	0	0	1208
RYTTERIET I ALT:	4152	3268	1040	5090	1170	6239	3133	4535	0	0	0	210	0	0	0	28838
3. DRAGONER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. FODFOLKET																
b. OB D. MACKAYES (SKOTSKE) REGIMENT	584	771	5749	841	1133	9134	2196	694	0	0	0	0	0	0	0	21101
c. OB MONTGOMERYS (FRANSKE) REGIMENT	180	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	113	0	0	0	293
d. OB SCHLAMMERSDORFS REGIMENT	5863	7511	6583	5836	2811	1211	28416	15115	0	0	0	0	0	0	30	73375
e. OB HEINRICH HOLCKS REGIMENT	4576	6970	6714	7766	2060	2588	3813	973	2080	730	762	893	0	0	0	39926
f. OB F. LYKKE'S 'GEWORDNE' FRIFENLIN	75	200	0	0	623	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	898
g. KPT J. LINDSAYS (SKOTSKE) FRIFENLIN	50	100	453	59	68	3435	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4165
h. KPT W. DE BURCHOS (IRISKE) FRIFENLIN	0	0	0	0	580	2236	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2816
i. DET SKÅNSKE REGIMENT KNÆGTE	1101	608	624	958	1280	548	7920	76	0	0	0	0	0	0	0	13114
j. DET SJÆLLANDSKE REGIMENT KNÆGTE	0	2972	584	1304	752	1850	400	0	0	0	0	0	0	0	0	7862
k. DET FYNSKE REGIMENT KNÆGTE	0	1240	790	790	1340	1600	4976	100	60	0	0	0	0	0	0	10896
l. DET LANGELANDSKE KOMPAGNI KNÆGTE	228	0	152	0	152	0	152	0	0	0	0	0	0	0	0	684
n. SOLDATERNE PÅ SAMSØ	0	0	0	400	0	418	0	200	0	0	0	0	0	0	0	1018
o. DE BORNHOLMSKE KOMPAGNIER KNÆGTE	0	1839	0	0	1273	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3112
p. OB GEORG V. AHLEFELDT'S REGIMENT	200	1721	1319	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3240
q. OB THOMAS FERENZ'S REGIMENT	0	0	0	0	0	0	0	1746	2500	0	0	0	0	0	0	4246
r. OBLJT FORTINIEURS (FRA) FRIFENLIN	0	360	0	1410	0	2799	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4569
s. OBLJT DE LAMBERMONTS (FR) FRIFENLIN	0	0	400	1210	0	805	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2415
t. JARLEN AF NITHSDALES REGIMENT	0	0	0	0	0	0	237	0	0	0	0	0	0	0	0	237
u. KPT MARTIN GÜNTHERS KOMPAGNI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1031	535	0	0	0	1566
v. ANDRE	0	0	9208	102	170	136	16	0	0	0	0	0	0	0	0	9632
FODFOLK I ALT:	12856	24291	32575	20676	12241	26760	48126	18905	4640	730	1792	1541	0	0	30	205163
5. ARTILLERIET	628	510	1262	324	1036	89	1467	193	20	0	0	0	0	0	53	5582
6. INGENIØRER OG KONDUKTØRER	10	119	304	92	60	68	10	83	0	0	0	0	0	0	200	947
7. PROVIANTMESTRE OG -FORVALTERE	0	24	0	0	36	12	0	30	0	0	0	0	0	0	0	102
8. INDKØB AF PROVIANT	0	0	14394	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14394
HEREN I ALT:	17646	28213	49576	26182	14542	33168	52737	23746	4660	730	1792	1751	0	0	283	255025
F. HVERVNINGER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	0	0	0	50
G. HÅNDVÆRKERE:	7	0	11	0	45	15	162	0	0	0	134	0	0	0	13	386
H. ANVENDT PÅ KUNDSKAB:	0	0	20	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	26
I. UDKVITTERING:	0	0	4050	150	2134	0	0	195	0	0	0	0	0	0	455	6984
J. KØBMEND:	0	875	32	0	0	33	579	5250	0	0	2002	0	0	0	30	8800
K. FRAGT:	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
L. AFBETALINGER PÅ LÅN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M. ADSKILLIGT:	227	9	2	121	14	3	1	90	0	0	0	0	0	0	205	671
UDGIFTER I ALT:	17879	29097	53690	26453	16748	33218	59978	33087	4660	10777	3978	1751	0	0	3652	294968

KRIGSKOMMISSARIE KAY V. ABLEFELDT'S INDTEGTER I HANS FØRSTE OG ANDET REGNSKAB VEDR. GARNISONEN I GLÜCKSTADT (KaAhl2 og KaAhl3):
 (INDTEGTERNE I MÅNEDERNE '35' OG '36' VEDR. DET FØRSTE REGNSKAB. DE ØVRIGE INDTEGTER DET ANDET REGNSKAB)
 (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	MÅNED EFTER 28. MAJ 1625 :	35-36	37-38	39-40	41-42	43-44	45-46	47-48	49-50	51-52	53-54	INDBETA- LINGSTIDS- PUNKTET	
	ÅRSTAL . . . . . :	1628:										UKENDT	I ALT
	MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/5 -	23/7 -	25/9 -	28/11 -	31/1 -	5/4 -	8/6 -	11/8 -	14/10 -	17/12 -	19/2	
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:													
1. RENTEMESTEREN (E)S REGNSKAB:		0	0	0	0	8000	0	0	0	0	0	0	8000
2. KIELEROMSLAGSREGNSKABET:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	4000	0	4000
3. CHR. IV'S KALENDEROPTEGNELSER:		0	0	0	0	0	0	0	6980	4000	0	0	10980
OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:		0	0	0	0	8000	0	0	6980	4000	4000	0	22980
B. OVERFØRT FRA ANDRE 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:													
1. DET (1.) HOLLANDSKE SUBSIDIEREGNSKAB:		13100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13100
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':													
1. DANSK-NORSKE MIDLER:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. UDENLANDSKE MIDLER:													
a. SUBSIDIER FRA:													
1. HOLSTENSKE RIDDESKAB:		0	0	0	0	0	0	2576	11000	0	0	0	13576
2. NORD-DITMARSKEN:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1600	1600
3. SYD-DITMARSKEN:		0	0	0	0	0	0	2500	0	0	0	0	2500
4. WILSTER:		0	0	0	0	0	0	0	0	446	0	0	446
5. HASELDORF:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	100
6. HAMBURG:		0	0	0	0	0	0	0	10000	0	0	0	10000
SUBSIDIER I ALT:		0	0	0	0	0	0	5076	21000	446	0	1700	28222
b. GENNEMFARTSTOLD:													
1. ELBTOLDEN:		0	0	0	0	0	55	387	0	0	0	0	442
2. HAVNEPENGE (GLÜCKSTADT):		0	0	0	177	0	111	72	0	0	0	0	360
GENNEMFARTSTOLD I ALT:		0	0	0	177	0	166	459	0	0	0	0	802
UDENLANDSKE MIDLER I ALT:		0	0	0	177	0	166	5535	21000	446	0	1700	29024
3. LÅNTE MIDLER:													
1. LÅNT FRA BORGERLIGE MOD													
PANT I KLENODIER:													
2. JOACHIM RANTZOW:		0	0	0	0	6053	0	0	0	0	0	0	6053
3. JØRGEN DANIELSEN:		0	0	0	0	0	0	3000	0	0	0	0	3000
3. JØRGEN DANIELSEN:		0	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0	500
LÅNTE MIDLER I ALT:		0	0	0	0	6553	0	3000	0	0	0	0	9553
4. ADSKILLIG MÅDE:													
		0	0	0	0	952	0	0	0	0	0	170	1122
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:		0	0	0	177	7505	166	8535	21000	446	0	1870	39699
INDTEGTER I ALT:		13100	0	0	177	15505	166	8535	27980	4446	4000	1870	75779

KRIGSKOMMISSARIE KAY V. ABLEFELDT'S UDGIFFTER I HANS FØRSTE OG ANDET REGSKAB VEDR. GARNISONEN I GLÜCKSTADT (KaaH2 og KaaH3):
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 : ÅRSTAL . . . . . : MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	35.-41. 1628: 3/6-	42. 1629: 30/12-	43. 31/1-	44. 4/3-	45. 5/4-	46. 7/5-	47. 8/6-	48. 10/7-	49. 11/8-	50. 12/9-	51. 14/10-	52. 15/11-	53. 1630: 17/12-17/1	I ALT I ÅRET 1629	I ALT I HELE PERIODEN
A. KONGEN:																
1. INDLEVERET I KONGENS EGGET KAMMER		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. GAVER		0	0	0	0	0	0	0	0	88	0	0	700	0	788	788
KONGEN I ALT		0	0	0	0	0	0	0	0	88	0	0	700	0	788	788
B. BERTUG FREDERIK:																
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. HOFFET:																
1. PENSION OG MÅNEDSPENGE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. INDKØB AF PROVIANT		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HOFFET I ALT:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. KRIGSKOMMISSARIERNE:																
		42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3624	0	3666	3708
E. HEREN:																
1. GENERALSTABEN																
2. RYTTERIET		62	0	200	50	40	0	0	240	0	164	0	73	0	829	891
a. DEN SCHLESISKE ARME		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b. FRA STADE OG BRØMEN		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c. CHR. IV'S ØVRIGE RYTTERI		0	0	0	0	0	0	0	100	300	0	0	0	0	400	400
RYTTERIET I ALT:		0	0	0	0	0	0	0	100	300	0	0	0	0	400	400
3. DRAGONER																
4. FODFOLKET		0	0	0	0	0	0	0	0	0	632	0	0	0	632	632
a. DEN SCHLESISKE ARME		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b. GARNISONEN I STADE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c. GARNISONEN I GLÜCKSTADT OG KREMPE		285	0	150	2275	150	10	1301	8922	5141	4770	0	1768	3728	28500	28785
d. CHR. IV'S ØVRIGE FODFOLK		0	0	0	0	0	0	0	0	11640	0	0	0	0	11640	11640
FODFOLKET I ALT:		285	0	150	2275	150	10	1301	8922	16781	4748	0	1768	3728	40140	40425
5. ARTILLERIET																
6. INGENIØRER, KONDUKTØRER, VERK- OG BRØMES		202	0	0	354	10	8	0	0	0	0	90	0	245	0	909
7. PROVIANTMESTRE OG -FORVALTERE		10	0	0	100	0	0	0	0	0	200	0	0	0	310	320
8. INDKØB AF PROVIANT		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	308	0	308	308
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HEREN I ALT:		559	0	350	2779	200	18	1301	9262	17081	5834	0	2394	3728	43528	44087
F. HVERVNINGER:																
1. ANRITTGELD		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. LAUFGELD		800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	800	1600
3. REKRUTPENGE TIL RYTTERIET		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. REKRUTPENGE TIL FODFOLKET		490	0	450	1529	1341	0	0	0	0	0	0	0	0	3810	4300
HVERVNINGER I ALT:		1290	0	450	1529	1341	0	0	0	0	0	0	0	0	4610	5900
G. VOLDMESTRE, SKANSEGRAVERE OG ANDRE HÅNDVERK																
		1670	0	0	403	0	73	0	0	1700	0	0	0	0	3846	5516
H. ANVENDT PÅ KUNDSKAB:																
		14	0	0	10	14	0	0	0	0	0	0	0	0	38	52
I. UDKVITTERING:																
		1669	0	3	431	34	49	63	32	404	2	2	60	0	2749	4418
J. BETALT KØBMÆND FOR LEVERANCER AF:																
1. VÅBEN SAMT KRUDT, KUGLER OG LUNTER		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. PROVIANT (HERIBLANDT KORN)		6005	7925	16	2	0	0	248	0	0	0	0	0	1216	9408	15413
3. SOLDATERKLEDDNINGER O. LIGN.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. TØMMER		189	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	191
5. PENGEOVERFØRELSER PER VEKSELBREVE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. ANDET		188	0	0	134	0	110	0	0	288	0	0	0	0	532	720
KØBMÆND I ALT:		6381	7925	16	136	0	110	248	0	290	0	0	0	1216	9942	16323
K. FRAGT:																
		482	0	0	30	10	4	0	0	2	0	0	0	0	528	1010
L. AFBETALINGER PÅ LÅN:																
		1938	45	0	900	0	0	0	1053	0	0	0	84	0	4020	5958
M. ADSKILLIGT:																
		41	64	20	538	0	138	0	224	52	9	0	90	0	1176	1217
UDGIFFTER I ALT:		14086	8035	839	6756	1599	392	1612	10571	19617	5845	2	6952	4944	74891	88977

PROVIANTMESTEREN I GLÜCKSTADT (OG STADE), WULBRUNN GABRIS INDTÆGTER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

1. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL OG MED DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
ÅRSTAL . . . . . :	1625:						1626:								
KONTO: MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 -	20/8 I ALT
A. INDLEVERET I GLÜCKSTADT:															
1. FRA LENENE I DANMARK:	-	-	-	-	-	0	7186	0	0	0	0	0	0	3812	10998
2. FRA PROVIANTGÅRDEN I KØBENHAVN:	-	-	-	-	-	0	2161	0	0	0	0	0	0	144	2305
4. INDKØBT FRA:	-	-	-	-	-	1745	0	0	0	0	0	0	0	0	1745
INDLEVERET I GLÜCKSTADT I ALT:	-	-	-	-	-	1745	9347	0	0	0	0	0	0	3956	15048
B. INDLEVERET I HAMBURG:															
1. FRA LENENE I DANMARK:	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	2322	1356	0	3678
2. FRA DE SLESVIGSKE-HOLSTENSKE AMTER:	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	1300	1300	5764	0	8364
3. INDKØBT FRA:															
a. CLAUD THOR SMEDE	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	2000	1244	3244
b. ANDRE	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	170	0	0	170
INDKØBT I ALT:	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	170	2000	1244	3414
INDLEVERET I HAMBURG I ALT:	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	1300	3792	9120	1244	15456
INDTÆGTER I ALT:	-	-	-	-	-	1745	9347	0	0	0	1300	3792	9120	5200	30504

PROVIANTMESTEREN I GLÜCKSTADT (OG STADE), WULBRUNN GABRIS INDTÆGTER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL: PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRENGEN I JYLLAND:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.			
ÅRSTAL . . . . . :	1626:				1627:												
KONTO: MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11 I ALT		
A. INDLEVERET I GLÜCKSTADT:																	
1. FRA LENENE I DANMARK:	1580	0	0	0	0	0	3593	5115	18489	12848	5598	9675	3650	0	60548		
2. FRA PROVIANTGÅRDEN I KØBENHAVN:	0	0	0	0	0	0	900	0	750	0	0	0	0	0	1650		
3. FRA DE SLESVIGSKE-HOLSTENSKE AMTER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1103	1103		
4. INDKØBT FRA:																	
a. AF FRANZ RANTZOW	0	0	0	0	0	0	0	0	1280	3438	4495	1570	0	0	10783		
b. KOMMISSARIERNE I HOLSTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	29	3195	0	0	0	1947	5171		
c. ANDRE	9814	0	0	0	0	0	159	870	3168	2182	2165	648	310	3436	22752		
INDKØBT I ALT:	9814	0	0	0	0	0	159	870	4477	8815	6660	2218	310	5383	38706		
5. FRA KONGENS PROVIANTSKRIVER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	73	0	73		
6. PROVENIENS UKENDT:	0	0	687	1391	0	0	0	0	0	10959	867	3649	214	0	17767		
INDLEVERET I GLÜCKSTADT I ALT:	11394	0	687	1391	0	0	4652	5985	23716	32622	13125	15542	4247	6486	119847		
B. INDLEVERET I STADE:																	
1. FRA LENENE I DANMARK:	0	2002	0	1523	0	0	0	2202	495	4350	0	0	0	0	10572		
2. FRA PROVIANTGÅRDEN I KØBENHAVN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3834	0	0	0	0	3834		
3. INDKØBT FRA:																	
a. JOHANNES KRAUSE & KONSORTER	0	0	0	0	0	9156	0	0	11240	0	0	0	0	0	20396		
b. GABRIEL MARSELIS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6233	6233		
c. JOHAN BARVELS	0	0	0	0	0	0	400	1164	0	0	381	0	660	0	2605		
d. JOHAN ELSERS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2319	2376	0	0	0	4695		
e. KOMMISSERNE I HOLSTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	996	192	1188		
f. ANDRE	0	207	290	0	0	0	0	2664	776	5409	2739	0	0	0	12085		
INDKØBT I ALT:	0	207	290	0	0	9156	400	3828	12016	7728	5496	0	1656	6425	47202		
4. FRA ALBRECHT MÜLLER, KGS. FAKTOR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3717	0	3717		
5. ANDRE:	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3		
6. PROVENIENS UKENDT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2239	0	0	0	0	2239		
INDLEVERET I STADE I ALT:	0	2212	290	1523	0	9156	400	6030	12511	18151	5496	0	5373	6425	67567		
C. INDLEVERET I HAMBURG:																	
1. FRA LENENE I DANMARK:	0	0	0	0	0	337	0	0	3197	6995	0	1524	0	0	12053		
2. INDKØBT FRA:																	
a. JOHAN BARVELS	0	0	0	0	0	0	0	0	2693	1596	305	787	0	0	5381		
b. ANDRE	490	1984	0	0	0	0	0	0	0	0	2476	0	0	0	4950		
INDKØBT I ALT:	490	1984	0	0	0	0	0	0	2693	1596	2781	787	0	0	10331		
INDLEVERET I HAMBURG I ALT:	490	1984	0	0	0	337	0	0	5890	8591	2781	2311	0	0	22384		
INDTÆGTER I ALT:	11884	4196	977	2914	0	9493	5052	12015	42117	59364	21402	17853	9620	12911	209798		

PROVIANTMESTEREN I GLÜCKSTADT (OG STADE), WULBERN GABELS INDTEGTER:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

3. INTERVAL: PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRENGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL OG MED DEN 4. AUG. 1628:

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	I ALT
	ÅRSTAL . . . . . :	1627:	1628:								
	MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7- 24/8	
A. INDLEVERET I GLÜCKSTADT:											
1. FRA LENENE I DANMARK:		0	0	0	0	0	0	0	1111	0	1111
2. FRA PROVIANTGÅRDEN I KØBENHAVN:		0	0	0	0	0	0	3334	2131	0	5465
3. 'SUDSIDIEHJÆLP' FRA GENERALSTATERNE		5679	3667	0	0	0	3621	448	0	0	13415
4. INDKØBT:											
a. AF FRANZ RANTZOW		0	0	0	0	0	0	0	0	8096	8096
b. HOS GABRIEL MARSELIS		0	0	0	0	0	15823	3064	4327	0	23214
c. AF KOMMISSARIERNE I HOLSTEN		361	2966	0	8894	3789	8104	1963	1456	0	27533
d. PÅ ANDEN MÅDE		0	253	0	534	2075	3334	0	2944	578	9718
INDKØBT I ALT:		361	3219	0	9428	5864	27261	5027	8727	8674	68561
5. FRA ALBRECHT MÜLLER, KGS. FAKTOR		1884	0	0	0	0	0	0	0	0	1884
6. ANDRE:		0	0	0	0	0	3381	12	53	4	3450
7. PROVENIENS UKENDT:		0	0	0	0	1499	0	0	0	0	1499
INDLEVERET I GLÜCKSTADT I ALT:		7924	6886	0	9428	7363	34263	8821	12022	8678	95385
B. INDLEVERET I STADE:											
1. INDKØBT FRA:											
d. JOHAN ELMERS		0	0	0	48	0	0	0	0	0	48
e. KOMMISSARIERNE I HOLSTEN		48	0	0	0	0	0	0	0	0	48
INDKØBT I ALT:		48	0	0	48	0	0	0	0	0	96
C. INDLEVERET I HAMBURG:											
1. INDKØBT FRA:											
a. CLAUD THOR SMEDE		2404	0	0	0	0	0	0	0	0	2404
INDTEGTER I ALT:		10376	6886	0	9476	7363	34263	8821	12022	8678	97885

PROVIANTMESTEREN I GLÜCKSTADT, DIETRICH ERWACHTMANN'S INDTEGTER (FRA DEN 23. JUL. 1628 TIL OG MED DEN 19. MAR. 1629):
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	I ALT
	ÅRSTAL . . . . . :	1628:	1629:							
	MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	23/7 -	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-30/12	- 31/1 -	4/3 -	5/4	
A. INDLEVERET I GLÜCKSTADT:										
1. FRA LENENE I DANMARK:		0	0	0	1457	0	0	0	0	1457
2. FRA LENENE I NORGE:		0	204	261	309	356	0	0	0	1130
4. 'SUDSIDIEHJÆLP' FRA GENERALSTATERNE		0	0	0	0	2559	0	0	0	2559
5. INDKØBT:										
a. AF FRANZ RANTZOW		0	5214	0	0	4110	0	0	0	9324
b. HOS GABRIEL MARSELIS		0	0	0	0	7004	0	0	0	7004
c. HOS CHRISTOFFER BØYE		0	0	272	100	1823	0	0	0	2195
d. HOS WILLUM MORTENSEN		0	0	0	0	2059	0	0	260	2319
e. HOS HANS POPE		0	0	0	0	1696	0	0	0	1696
f. AF KOMMISSARIERNE I HOLSTEN		0	0	0	1536	0	0	0	0	1536
g. PÅ ANDEN MÅDE		44	787	230	0	0	318	0	1894	3273
I ALT:		44	6001	502	1636	16692	318	0	2154	27347
6. FRA GUVENØR MARQUART RANTZOW		0	0	856	283	0	0	0	0	1139
7. EROBRET FRA FJENDEN:		0	0	0	0	0	0	1323	0	1323
8. ANDRE:		0	0	0	125	0	182	0	0	307
SUMMA SUMMARUM:		44	6205	1619	3810	19607	500	1323	2154	35262

APPENDIKS 2: 5. DEL:

Oversigter over de mest betydningsfulde 'ordinære' regnskabers indtægter og udgifter af betydning for Kejserkrigens finansiering.

Oversigterne er udarbejdet på grundlag af de pågældende regnskaber, der alle findes arkiveret i RA.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. Rentekammerets (rentemesteren(e)s) ekstraordinære indtægter og udgifter som følge af Kejserkrigen: . . . . . side 80
2. Øresundstoldernes indtægter og udgifter 1625-30: . . . . . side 81
3. De kgl. Kieleromslagsregnskabers indtægter og udgifter 1625-27(29):side 82
4. Indtægter og udgifter omtalt i Chr. IV's egenhændige kalenderop- tegnelser 1625-29: . . . . . side 84
5. Møntskriveren for Københavns Slot's (hovedsageligt) ekstraordinære indtægter og udgifter som følge af Kejserkrigen: . . . . . side 86

RENTEKAMMERETS EKSTRAORDINÆRE INDTEGTER OG UDGIFTER SOM FØLGE AF KRJSEKRIGEN:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	REGSKABSÅR:		1/1 1625	1/5 1625	1/5 1626	1/5 1627	1/5 1628	1/5 1629	INDBETA- LINGSDATO UKENDT	I ALT
	TIL	TIL	TIL	TIL	TIL	TIL	TIL			
	30/4 1625	30/4 1626	30/4 1627	30/4 1628	30/4 1629	1/1 1630				
EKSTRAORDINÆRE INDTEGTER:										
A. OVERFØRT FRA 'ORDINÆRE' REGSKABER:										
1. ØRESUNDSTOLDERNES REGSKAB:	0	7475	23620	38129	17781	43159	0	130164		
2. MØNTSKRIVEREN I KØBENHAVNS REGSKAB:	43563	6900	10219	61826	50706	4997	0	178211		
3. TOLDEN FOR RUDEN:	-	-	-	-	7418	32220	0	39638		
OVERFØRT FRA 'ORDINÆRE' REGSKABER I ALT:	43563	14375	33839	99955	75906	80376	0	348013		
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINÆRE' REGSKABER:										
1. OVERFØRT FRA SØREN RASMUSSEN (SørAs):	-	0	0	8469	20293	0	0	28762		
2. OVERFØRT FRA GUNDE LANGE (GuLanA-F):	-	0	43530	42956	0	0	0	86486		
3. OVERFØRT FRA FREDERIK REEDTZ:	-	-	11343	0	0	0	0	11343		
OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINÆRE' REGSKABER I ALT:	-	0	54873	51425	20293	0	0	126591		
C. 'SELV' OPPEBÆRET TIL 'KRIGSKASSEN':										
1. DANSK-NORSKE MIDLER:										
a. DIREKTE/INDIREKTE SKATTER OG AFGIFTER:										
1. EKSTRASKATTEN TIL BETALING:										
a. 24. JUN. 1625 OG 11. NOV. 1625:	-	14298	13901	46	294	0	0	28539		
b. 8. MAJ 1626:	-	-	125928	3041	266	0	6269	135504		
c. 11. NOV. 1626:	-	-	94785	37995	3794	7	0	136581		
d. 4 TERMINER I 1627:	-	-	-	125340	26796	1090	0	153226		
e. 1. JAN. 1628:	-	-	-	5567	5168	3	0	10738		
f. PÅSKEDAG 1628/1. JUL. 1628:	-	-	-	-	3591	10025	0	13616		
g. JULEDAG 1628/PÅSKEDAG 1629:	-	-	-	-	154	27237	0	27391		
EKSTRASKATTER I ALT:	-	14298	234614	171989	40063	38362	6269	505595		
2. ADELENS KONTRIBUTION TIL:										
a. 24. JUN. 1626:	-	-	14803	240	0	0	0	15043		
b. 4 TERMINER I 1627:	-	-	-	20543	2238	0	1088	23869		
c. MIDFASTE 1628:	-	-	-	1606	0	0	0	1606		
ADELENS KONTRIBUTIONER I ALT:	-	-	14803	22389	2238	0	1088	40518		
DANSK-NORSKE MIDLER I ALT:	-	14298	249417	194378	42301	38362	7357	546113		
2. UDENLANDSKE MIDLER:										
	0	0	0	0	0	0	0	0		
3. OPTAGET PÅ LÅN:										
a. INDBETALT 'DIREKTE' TIL RENTEKAMMERET:	0	0	0	72710	59153	29906	0	161769		
'SELV' OPPEBÆRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	0	14298	249417	267088	101454	68268	7357	707882		
EKSTRAORDINÆRE INDTEGTER I ALT:	43563	28673	338129	418468	197653	148644	7357	1182486		
EKSTRAORDINÆRE UDGIFTER:										
A. OVERFØRT TIL 'ORDINÆRE' REGSKABER:										
1. CHR. IV'S KALENDEROPTEGNELSER:	700	6000	0	0	1000	0	0	7700		
2. OVERFØRT TIL MØNTSKRIVEREN I KØBENHAVN:	27150	1448	4455	47400	47197	4206	0	131856		
OVERFØRT TIL 'ORDINÆRE' REGSKABER I ALT:	27850	7448	4455	47400	48197	4206	0	139556		
B. OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGSKABER:										
1. REINHOLD HANSEN (ReHan):	0	37578	1706	0	0	0	0	39284		
2. AXEL ARENFELDT (AxAre1626-27):	0	4467	241049	81359	0	0	27	326902		
3. HANS BOYSEN:	0	0	0	32600	0	0	0	32600		
4. JØRGEN SEEFELDT (JøSee1628-29):	0	0	0	556	0	0	0	556		
5. HENRIK HOLCK (HeHol):	0	0	0	0	4644	0	0	4644		
6. DANIEL V. BUCHWALD (Daniel):	0	0	0	0	0	4000	0	4000		
7. SØREN CHRISTENSEN:	0	0	0	1000	0	0	0	1000		
8. MARQUART RANTZONS:	0	0	0	7700	0	0	0	7700		
9. NIELS EBBESEN:	0	0	0	0	10000	0	0	10000		
10. GEORG V. AHLEFELDT:	0	0	0	1000	0	0	0	1000		
11. KRIGSKOMMISSARIERNE PÅ FYN:	0	0	0	0	6208	0	0	6208		
12. PEDER BASSE:	0	0	0	0	1095	0	0	1095		
13. KAY V. AHLEFELDT (KaAh13):	0	0	0	0	0	0	8000	8000		
OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGSKABER I ALT:	0	42045	242755	124215	21947	4000	8027	442989		
C. UDBETALT DIREKTE TIL CHR. IV'S SOLDATER:										
	2600	3030	0	92912	73721	35452	0	207715		
D. RENTEKAMMERETS SAMLEDE! UDGIFTER TIL INDKØB:										
1. KONGENS FAKTORER:	0	0	0	14771	2000	?	?	16771		
2. DET ISLANDSKE KOMPAGNI:	0	3000	7004	0	0	?	?	10004		
3. KRIGSMATERIEL:	0	11779	16950	15543	7558	?	?	51830		
4. PROVIANT:	0	39747	37414	44251	25614	?	?	147026		
INDKØBT I ALT:	0	54526	61368	74565	35172	30000	SKØN	255631		
EKSTRAORDINÆRE UDGIFTER I ALT:	30450	107049	308578	339092	179037	73658	8027	1045891		
BALANCE (INDTÆGTEN - UDGIFTEN):	13113	-78376	29551	79376	18616	74986	-670	136596		
(INDTÆGTEN + FORRIGE ÅRS OVERSKUD - UDGIFTEN):	13113	-78376	-48825	30551	49167	124153	123483			

KILDER: BELØBENE FOR RENTEKAMMERETS INDKØB ER HENTET FRA Krüger 1970: s. 261. DET BØR UNDERSTREGES, AT ALLE INDKØBENE IKKE NØDVENDIGVIS BEHØVEDE AT VÆRE FORANLEDIGET AF KRJSEKRIGEN. ALLE DE ØVRIGE BELØB HAR JEG SELV UDLEDT AF RtMesIndt-Rgsk1625/26-1629/30 SAMT RtMesUdgRgsk1625/26-1629/30.

ØRESUNDSTOLDERNES INDTEGTER OG UDGIFTER VEDR. KEJSERKRIGENS FINANSIERING:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	OPGØRELSESPERIODE:						INDBETA- LINGSDATO UKENDT	I ALT
	1/1 1625 TIL 31/12 1625	1/1 1626 TIL 31/12 1626	1/1 1627 TIL 31/12 1627	1/1 1628 TIL 31/12 1628	1/1 1629 TIL 31/12 1629			
INDTEGTER:								
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':								
1. DANSK-NORSKE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0
2. UDENLANDSKE MIDLER:								
a. 'GENNEMFARTSTOLD':								
1. 'ORDINER' SUNDTOLD:	148164	165566	128832	?	114429	0	556991	
2. 'EKSTRAORDINER' SUNDTOLD:								
a. 'HAVNEPENGE':	-	-	-	?	1374	0	1374	
b. DEFENSIONSPENGE':	-	-	-	?	12006	0	12006	
c. TOLDFORHØJELSE:	-	-	-	-	151635	0	151635	
'EKSTRAORDINER SUNDTOLD I ALT:	-	-	-	?	165014	0	165014	
3. 'OPPENGE' (OMVEKSLINGSGEVINST):	-	-	-	776	3926	0	4701	
GENNEMFARTSTOLD I ALT:	148164	165566	128832	91435	283369	0	817366	
3. OPTAGET PÅ LÅN:	0	0	0	0	0	0	0	0
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	148164	165566	128832	91435	283369	0	817366	
INDTEGTER I ALT:	148164	165566	128832	91435	283369	0	817366	
UDGIFTER:								
A. DER (HOVEDSAGELIGT) SKYLDTES KEJSERKRIGEN:								
1. OVERFØRT TIL 'ORDINERE' REGNSKABER:								
a. RENTEMESTEREN (E)S REGNSKAB:	0	29975	38326	7050	51886	0	127237	
b. CHR. IV'S KALENDEROPTEGNELSER:	21921	0	0	0	9001	0	30922	
OVERFØRT TIL 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:	21921	29975	38326	7050	60887	0	158159	
2. OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:								
a. REINHOLD HANSENS (ReHan):	60000	0	0	-	-	-	60000	
b. AXEL ARENFELDT'S (AxAre1626-27):	-	39500	26687	-	-	-	66187	
c. PALLE ROSENKRANTZS:	-	0	0	1000	1441	1517	3958	
d. WENZEL ROTHKIRCHS (VEDR. HOFFANEN):	-	-	-	-	700	-	700	
TIL 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER I ALT:	60000	39500	26687	1000	2141	1517	130845	
3. UDBETALT VED ØRESUNDSTOLDEN PÅ ANVISNING:	23390	85853	?	63864	175000	-1517	(346591)	
UDGIFTER SOM FØLGE AF KEJSERKRIGEN I ALT:	105311	155327	?	71915	238028	0	(635594)	
B. DER IKKE DIREKTE SKYLDTES KEJSERKRIGEN:								
1. OVERFØRT TIL 'KGS. EGET KAMMER':	0	0	?	0	4988	0	(4988)	
2. ANVENDT PÅ ANDEN MÅDE:	34505	16594	?	21444	41667	0	(114209)	
ANDRE UDGIFTER I ALT:	34505	16594	?	21444	46655	0	(119197)	
UDGIFTER I ALT:	139816	171921	128832	93358	284683	0	754791	
BALANCE (INDTEGT - UDGIFT):	8348	-6355	0	-1923	-1314	0	62575	
'KASSEBEHOLDNING':	8348	1993	1993	70	-1244	-1244		
OPGØRELSE AF 'KRIGSKASSENS' 'NETTO-INDTEGT' FRA ØRESUNDSTOLDERNES REGNSKAB:								
BRUTTO-INDTEGT:	148164	165566	128832	91435	283369	0	817366	
UDGIFTER DER IKKE DIREKTE SKYLDTES KEJSERKRIGEN:	34505	16594	?	21444	46655	0	119197 (MIN.)	
NETTO-INDTEGT:	113659	148973	(128832)	69991	236714	0	698169 (MAX.)	

KILDER: ØrSuToIndt1625-29, ØrSuToUdg1625-29 samt de i Appendix 2: 2. del omtalte ekstraordinære regnskaber, som endnu findes bevaret.

BALANCEREGNSKAB FOR KIELEROMSLAGENE 1625-30:

(I ÅRENE 1628 OG 1629 BLEV DER IKKE AFHOLDT KIELEROMSLAG, I DET MINDSTE IKKE MED CHR. IV'S DELTAGELSE)
(KIELEROMSLAGET 1625.II VAR ET SLAGS EKSTRAORDINÆRT OMSLAG, DER BLEV AFHOLDT UMIDDELBART EFTER DET ORDINÆRE FOR AT SKAFTE MIDLER TIL
KEJSERKRIGENS FINANSIERING)
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

(SIDE 1 AF 2)

KONTO:	OMSLAGET I ÅR:				
	1625	1625.II	1626	1627	1630
INDTEGTER:					
A. OVERFØRT FRA 'ORDINÆRE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:					
1. GERT RANTZOWS SKATTEREGNSKAB:	0	0	0	3922	0
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':					
1. DANSK-NORSKE MIDLER:					
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE'					
1. INDBETALT FRA KGS. EGED KAMMER	51000	0	0	0	0
2. OVERSKUDET FRA FOREGÅENDE OMSLAG	61	275569	0	3968	0
3. TILBAGEBETALING ELLER AFDRAG					
a. PÅ UDLÅN OPSAGT TIL BETALING PÅ OMSLAGET	10000	0	20000	70300	0
b. PÅ ANDRE UDLÅN	38500	0	24100	0	0
TILBAGEBETALING ELLER AFDRAG I ALT:	48500	0	44100	70300	0
4. RENTER	60909	0	12735	4710	0
CHR. IV'S 'FØRKRIGSFØRMUE' I ALT:	160470	275569	56835	78978	0
b. DIREKTE OG INDIREKTE SKATTER OG AFGIFTER	0	0	0	0	124727
DANSK-NORSKE MIDLER I ALT:	160470	275569	56835	78978	124727
2. UDENLANDSKE MIDLER:					
a. SUBSIDIER FRA HERTUGDØMMERNE:	0	0	0	0	22794
b. DRIFTSOVERSKUD FRA CHR. IV'S SLESVIG-HOLSTENSKE BESIDDELSER:					
1. DRIFTSOVERSKUD FRA DE KGL. AMTER I HERTUGDØMMERNE	75218	0	64465	49301	9500
2. ØKSNETOLDEN SAMT CHR. IV'S ANDEL AF TOLDEN ERLAGT I GOTTORP OG RENDSBURG	16372	0	1180	700	0
DRIFTSOVERSKUDET I ALT:	91590	0	65645	50001	9500
UDENLANDSKE MIDLER I ALT:	91590	0	65645	50001	32294
3. LÅNTE MIDLER:					
a. FRA ENKEDRONNING SOFIE	0	0	32000	0	0
b. ADELIGE I SLESVIG-HOLSTEN	100000	50000	142100	164700	0
c. 'NUBELSCHEN FUNDATION'	0	0	20000	0	0
d. KIRKERNE I HADERSLEV AMT	0	0	0	3000	0
LÅNTE MIDLER I ALT:	100000	50000	194100	167700	0
4. ANDET:	0	0	364	0	664
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	352060	325569	316944	296678	157685
INDTEGTER I ALT:	352060	325569	316944	300600	157685
UDGIFTER:					
1. ORDINÆRE UDGIFTER:					
a. DE HOLSTENSKE RÅDERS ÅRLIGE PENSION	2575	0	3246	2723	1800
b. ÅRLIG PENSION TIL DOKTORER OG SKRIVERE	400	0	651	857	874
c. 'WARTEGELDT' TIL OFFICERER OG ÅRLIG PENSION TIL RÅDER, 'CANONICI' OG ANDRE EMBEDSMÆND	5200	0	5795	4441	0
d. OVERFØRT TIL RIGSKAMMERRETEN I SPEYER	142	0	142	142	422
e. KATHARINA HAUENS ÅRLIGE UNDERHOLD	1000	0	1000	0	0
ORDINÆRE UDGIFTER I ALT:	9317	0	10834	8163	3096
2. EKSTRAORDINÆRE UDGIFTER:					
a. DER IKKE DIREKTE SKYLDTES KEJSERKRIGEN:					
1. UDKVITTERING	1058	89	794	48	262
2. GESANDTSKABSREJSER	7965	0	0	0	0
3. HERTUG CHRISTIAN AF LÜNEBURG ('DER TOLLE')	0	27600	0	0	0
4. DIGEVÆSENET VED BREDSTED	5994	0	0	0	0
5. SKIBSBYGGERIET I ITZEHO	12664	2100	1000	2400	2000
6. ANLEGSARBEJDER I GLÜCKSTADT	1398	0	0	0	0
7. DEPONERET I GLÜCKSTADT	0	0	0	0	65297
8. ANDET	1296	0	1274	41	959
UDGIFTER, DER IKKE SKYLDTES KEJSERKRIGEN I ALT:	30375	29789	3068	2488	68517
b. DER (HOVEDSAGELIGT) SKYLDTES KEJSERKRIGEN:					
1. UDBETALT TIL CHR. IV'S GEN O/RYT, HERTUG JOHAN ERNST	0	39536	0	0	0
2. OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:					
a. REINHOLD HANSENS (ReHan)	0	199800	0	0	0
b. SIGFRIED FRISES (Sifri)	0	12019	0	0	0
c. HERMAN HOLSTEINS	0	20299	0	0	0
d. AXEL ARENFELDT'S (AxAre1626-27)	0	0	138409	164513	0
e. KAY V. AHLEFELDT'S (ANDET) (KaAh13)	0	0	0	0	4000
OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER I ALT:	0	232118	138409	164513	4000
3. UDBETALT TIL BANKIERER OG KØBMÆND I HAMBURG					
a. BRØDRENE HANS OG JACOB MORESER	8456	0	9151	9930	9256
b. PETER HEUSCH	0	0	0	10000	0
UDBETALT TIL BANKIERER OG KØBMÆND I HAMBURG I ALT:	8456	0	9151	19930	9256
4. INDKØB ELLER FORARBEJDNING AF KRIGSMATERIEL	143	0	2570	20	0
5. UDBETALT PÅ FORSKELLIG MÅDE TIL CHR. IV'S SOLDATER	0	24125	33845	6897	20444
UDGIFTER, DER HOVEDSAGELIGT SKYLDTES KEJSERKRIGEN I ALT:	8599	295779	183975	191360	33700
EKSTRAORDINÆRE UDGIFTER I ALT:	38974	325568	187043	193848	102217

(NB!: FORTSETTES PÅ NÆSTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
BALANCEREGNSKAB FOR KIRLEROMSLAGENE 1625-30:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

(SIDE 2 AF 2)

KONTO:	OMSLAGET I ÅR:				
	1625	1625.II	1626	1627	1630
3. KAPITALUDGIFTER:					
a. UDLÅN	5000	0	0	0	0
b. AFDRAG PÅ GELD STIFTET					
1. FØR KEJSERKRIGEN	10000	0	0	0	0
2. M.H.P. PÅ KEJSERKRIGENS FINANSIERING	0	0	95000	85100	500
AFDRAG I ALT:	10000	0	95000	85100	500
c. RENTER PÅ GELD STIFTET					
1. FØR KEJSERKRIGEN	13200	0	0	0	0
2. M.H.P. KEJSERKRIGENS FINANSIERING	0	0	20100	13161	51768
RENTER I ALT:	13200	0	20100	13161	51768
KAPITALUDGIFTER I ALT:	28200	0	115100	98261	52268
4. OVERSKUDET EFTER OMSLAGETS AFSLUTNING:	275569	0	3968	328	104
UDGIFTER I ALT:	352060	325568	316944	300600	157685

OPGØRELSE AF 'KRIGSKASSENS' NETTO-INDTÆGTER FRA KIRLEROMSLAGENE 1625-30:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	OMSLAGET I ÅR:				
	1625	1625.II	1626	1627	1630
A. DANSK-NORSKE MIDLER:					
1. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFORMUE'					
a. BRUTTO-INDTÆGT:	160470	275569	56835	78978	0
b. 'ORDINERE' UDGIFTER VEDR. DENNE INDTÆGT:					
1. 'NYE' UDLÅN	5000	0	0	0	0
NETTO-INDTÆGT:	155470	275569	56835	78978	0
2. DIREKTE OG INDIRЕКTE SKATTER OG AFGIFTER					
a. BRUTTO-INDTÆGT:	0	0	0	0	124727
b. 'ORDINERE' UDGIFTER VEDR. DENNE INDTÆGT:	0	0	0	0	0
NETTO-INDTÆGT:	0	0	0	0	124727
NETTO-INDTÆGT I ALT:	155470	275569	56835	78978	124727
B. UDENLANDSKE MILDRE:					
1. SUBSIDIER FRA HERTUGDØMMERNE:					
a. BRUTTO-INDTÆGT:	0	0	0	0	22794
b. 'ORDINERE' UDGIFTER VEDR. DENNE INDTÆGT:	0	0	0	0	0
NETTO-INDTÆGT:	0	0	0	0	22794
2. DRIFTSOVERSKUD FRA CHR. IV'S SLESVIG-HOLSTENSKE BESIDDELSER:					
a. BRUTTO-INDTÆGT:	91590	0	65645	50001	9500
b. 'ORDINERE' UDGIFTER VEDR. DENNE INDTÆGT:					
1. OMSLAGETS 'ORDINERE' UDGIFTER:	9317	0	10834	8163	3096
2. AFDRAG PÅ GELD STIFTET FØR KEJSERKRIGEN	10000	0	0	0	0
3. RENTER PÅ GELD STIFTET FØR KEJSERKRIGEN	13200	0	0	0	0
'ORDINERE' UDGIFTER VEDR. DENNE INDTÆGT I ALT:	32517	0	10834	8163	3096
NETTO-INDTÆGT:	59073	0	54812	41837	6404
NETTO-INDTÆGT I ALT:	59073	0	54812	41837	29198
C. LÅNTE MIDLER:					
1. BRUTTO-INDTÆGT:	100000	50000	194100	167700	0
2. 'ORDINERE' UDGIFTER VEDR. DENNE INDTÆGT:					
a. AFDRAG PÅ GELD STIFTET M.H.P. KEJSERKRIGENS FINANSIERING	0	0	95000	85100	500
b. RENTER PÅ GELD STIFTET M.H.P. KEJSERKRIGENS FINANSIERING	0	0	20100	13161	51768
'ORDINERE' UDGIFTER VEDR. DENNE INDTÆGT I ALT:	0	0	115100	98261	52268
NETTO-INDTÆGT:	100000	50000	79000	69439	-52268
D. ANDET:					
1. NETTO-INDTÆGT:	0	0	364	0	664
SAMLET NETTO-INDTÆGT:	314543	325569	191011	190254	102321
HERAF:					
1. ANVENDT TIL EKSTRAORDINÆRE UDGIFTER, DER IKKE DIREKTE SKYLDTES KEJSERKRIGEN:	30375	29789	3068	2488	68517
2. OVERSKUDET EFTER OMSLAGETS AFSLUTNING:	275569	0	3968	328	104
REST TIL 'CHR. IV'S KRIGSKASSE':	8599	295779	183975	187438	33700

KILDER: *KieOmslRgsk1625-30* samt Gräfllich-Rantzausche Familiearchiv: Abt. D: Gert Rantzau (nr. 17 og 23) (Landesarchiv Schleswig-Holstein, Schloß Gottorp).

INDTÆGTER OG UDGIFTER OMTALT I CHR. IV'S EGENHENDIGE KALENDEROPTEGNELSER:
 (NB!: MINDRE INDTÆGTER OG UDGIFTER UDEN BETYDNING FOR KEJSEKRIGENS FINANSIERING ER UDELADT)
 (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

1. INTERVAL: ÅRET 1625:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	-5.	-4.	-3.	-2.	-1.	1.	2.	3.	4.	5.	6.		
ÅRSTAL . . . . . :	1625											1626:	
KONTO: MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	1/1 -	16/1 -	18/2 -	23/3 -	24/4 -	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 I ALT
INDTÆGTER:													
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:													
1. RENTEMESTREN(E)S REGNSKAB:	0	0	700	0	0	6000	0	0	0	0	0	0	6700
2. ØRESUNDTOLDERNES REGNSKAB:	0	0	0	873	17048	4000	0	0	0	0	0	0	21921
3. MØNTSKRIVEREN I KØBENHAVN'S REGNSKAB:	0	0	0	0	0	18750	0	0	0	0	0	236	18986
OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:	0	0	700	873	17048	28750	0	0	0	0	0	236	47607
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPPEBÆRET TIL 'KRIGSKASSEN':													
1. DANSK-NORSKE MIDLER:													
a. CHR. IV'S 'FØRKRIGSFORMUE':													
1. AFDRAG PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:													
a. ADELEN I DANMARK:	2600	7800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10400
2. RENTER PÅ CHR. IV'S PENGEUDLÅN:													
a. ADELEN I DANMARK:	1092	1878	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3030
b. BORGERSKABET I DANMARK:	30	186	992	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1208
RENTER I ALT:	1122	2064	1052	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4238
CHR. IV'S 'FØRKRIGSFORMUE' I ALT:	3722	9864	1052	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14638
D. USPECIFICERET:	0	0	624	0	0	0	0	0	0	0	0	0	624
INDTÆGTER I ALT:	3722	9864	2376	873	17048	28750	0	0	0	0	0	236	62869
UDGIFTER:													
A. UDBETALT DIREKTE TIL CHR. IV'S SOLDATER:													
1. GEN O/RYT HERTUG JOHAN ERNST:	0	0	0	2500	0	0	0	0	0	0	0	0	2500
2. HERTUG CHRISTIAN DEN YNGRE ('DER TOLLE'):	0	0	0	0	0	0	0	0	12000	0	0	0	12000
3. 'ANRITTGELD' TIL DIV. RITMESTRE:	0	5648	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5648
4. 'LAUFGELD' TIL DIV. KAPTJNER:	0	400	1000	0	0	400	0	0	0	0	0	0	1800
UDBETALT DIREKTE TIL CHR. IV'S SOLDATER I ALT:	0	6048	1000	2500	0	400	0	0	12000	0	0	0	21948
B. OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:													
1. REINHOLD HANSENS (ReHan):	0	0	1497	0	0	8000	0	18750	0	0	6000	0	34247
C. INDKØB AF PROVIANT:													
1. GREGORIUS KETTWICH (BREMEN):	0	0	0	0	0	4000	0	0	0	0	0	0	4000
UDGIFTER I ALT:	0	6048	2497	2500	0	12400	0	18750	0	12000	6000	0	60195
BALANCE (INDTÆGT - UDGIFT):	3722	3816	-121	-1627	17048	16350	0	-18750	0	-12000	-6000	236	2674
'KASSEBEHOLDNING':	3722	7538	7417	5790	22838	39188	39188	20438	20438	8438	2438	2674	

2. INTERVAL: ÅRENE 1626, 1627 OG 1628:

CHR. IV'S EGENHENDIGE KALENDEROPTEGNELSER FOR ÅRENE 1626, 1627 OG 1628 ER IKKE BEVARET I ORIGINAL, OG DE AFSKRIFTER DER FINDES FOR ÅRENE 1626 OG 1627 INDEHOLDER IKKE OPLYSNINGER OM KONGENS FINANSIELLE AKTIVITETER.

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
INDTÆGTER OG UDGIFTER OMTALT I CHR. IV'S EGENHÆNDIGE KALENDEROPTEGNELSER:
 (NB!: MINDRE INDTÆGTER OG UDGIFTER UDEN BETYDNING FOR KEJSEKRIGENS FINANSIERING ER UDELADET)
 (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

(SIDE 2 AF 2)

3. INTERVAL: ÅRET 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.		
ÅRSTAL . . . . . :	1629:												1630:	
KONTO: MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	18/1	I ALT
INDTÆGTER:														
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:														
1. RENTEMESTREN(E)S REGNSKAB:	0	0	1000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1000
2. ØRESUNDTOLDERNES REGNSKAB:	0	0	0	3635	0	0	2975	0	514	0	0	1877	0	9001
OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:	0	0	1000	3635	0	0	2975	0	514	0	0	1877	0	10001
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':														
1. DANSK-NORSKE MIDLER:														
a. DIREKTE/INDIREKTE SKATTER OG AFGIFTER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13830	0	0	0	13830
2. LÅNTE MIDLER:														
a. 'AF BØRNEPENS PENGE':	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14227	0	0	14227
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13830	14227	0	0	28057
INDTÆGTER I ALT:	0	0	1000	3635	0	0	2975	0	514	13830	14227	1877	0	38058
UDGIFTER:														
A. UDBETALT DIREKTE TIL CHR. IV'S SOLDATER:														
1. OBERSTLØJTNANT ZOLLIKOPFFEN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1000	0	0	1000
2. HOFFANEN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1250	0	0	1250
3. HOFFOLKET:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	900	0	0	900
4. BEFÆSTNINGSSARBEJDET I GLÜCKSTADT:	0	0	0	0	0	0	0	2200	3550	0	0	0	0	5750
UDBETALT DIREKTE TIL CHR. IV'S SOLDATER I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	2200	3550	0	3150	0	0	8900
B. OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:														
1. NIELS KRAGS (NiKra1629):	0	0	0	0	0	0	400	0	0	0	0	0	0	400
2. KAY V. AHLEFELDT'S (ANDET) (KaAh13):	0	0	0	0	0	0	0	0	10890	0	0	0	0	10890
3. JOHAN BOYSENS (VEDR. AFTAKNINGEN 1629):	0	0	0	0	0	0	0	0	1500	0	0	0	0	1500
OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER I ALT:	0	0	0	0	0	0	400	0	12390	0	0	0	0	12790
C. UDBETALT TIL KØBMÆND:														
1. GABRIEL MARSELIS:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14000	0	0	14000
2. HANS MORESER (JUVELER I HAMBURG):	0	0	0	0	0	0	430	0	0	0	0	0	0	430
UDBETALT TIL KØBMÆND I ALT:	0	0	0	0	0	0	430	0	0	0	14000	0	0	14430
UDGIFTER I ALT:	0	0	0	0	0	0	830	2200	15940	0	17150	0	0	36120
BALANCE (INDTÆGT - UDGIFT):	0	0	1000	3635	0	0	2145	-2200	-15427	13830	-2923	1877	0	1938
'KASSEBEHOLDNING':	0	0	1000	4635	4635	4635	6780	4580	-10847	2984	61	1938		

KILDER: Chr. IV's egenh. kalenderopt. 1625, 1626-27 og 1629

BALANCEREGNSKAB FOR MØNTSKRIVEREN I KØBENHAVNS INDTEGTER OG UDGIFTER:
 (NB!: INDTEGTER OG UDGIFTER VEDR. OMVEKSLING AF GAMMEL SMÅ MØNT, SAMT INDKØB AF DIVERSE EDELMETAL OG ANDRE MATERIALER ER UDELADT)
 (VED VERDIFASTSETTELSEN AF DET INDLEVEREDE EDELMETAL ER FØLGENDE OMREGNINGSTAKSTER ANVENDT:
 1 LOD UNGARSK GULD = 7 RD. - 1 LOD KRONEGULD = 6 RD. - 1 LOD RHINSK GULD = 5 RD. - 1 LOD SØLV = 1/2 RD)
 (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

KONTO:	REGNSKABSÅR:							INDBETA- LINGSDATO UKENDT	I ALT
	1/1 1625 TIL 30/4 1625	1/5 1625 TIL 30/4 1626	1/5 1626 TIL 30/4 1627	1/5 1627 TIL 30/4 1628	1/5 1628 TIL 30/4 1629	1/5 1629 TIL 1/1 1630			
INDTEGTER:									
A. OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER:									
1. FRA DE FOREGÅENDE ÅRS MØNT-REGNSKABER:	22072	-	-	-	-	-	-	-	22072
2. RENTEMESTEREN(E)S REGNSKAB:	27150	1448	4455	47400	47197	1206	0	0	128856
OVERFØRT FRA 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:	49222	1448	4455	47400	47197	1206	0	0	150928
B. OVERFØRT FRA 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. 'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN':									
1. DANSK-NORSKE MIDLER:									
a. KONGENS EGET KAMMER:	24461	17754	189	509	1329	214	0	0	44456
b. SØLV FRA SØLVVERKET I NORGE:	2145	3179	23770	22969	0	0	0	0	52063
c. ANDET:	0	0	0	0	289	0	0	0	289
DANSK-NORSKE MIDLER I ALT:	26606	20933	23959	23478	1618	214	0	0	96808
2. UDENLANDSKE MIDLER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. OPTAGET PÅ LÅN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
'SELV' OPPEBÅRET TIL 'KRIGSKASSEN' I ALT:	26606	20933	23959	23478	1618	214	0	0	96808
INDTEGTER I ALT:	75828	22381	28415	70878	48814	1420	0	0	247736
UDGIFTER:									
A. OVERFØRT TIL 'ORDINERE' REGNSKABER:									
1. RENTEMESTEREN(E)S REGNSKAB:	43563	6900	10219	63073	50706	4997	0	0	179459
2. CHR. IV'S KALENDEROPTEGNELSER:	0	18986	0	100	264	137	0	0	19487
OVERFØRT TIL 'ORDINERE' REGNSKABER I ALT:	43563	25887	10219	63173	50970	5134	0	0	198946
B. OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER:									
1. REINHOLD HANSENS (ReHan):	0	21708	0	0	0	0	0	0	21708
2. AXEL ARENFELDT'S (AxAre1626-27):	0	0	25600	0	0	0	0	0	25600
OVERFØRT TIL 'EKSTRAORDINERE' REGNSKABER I ALT:	0	21708	25600	0	0	0	0	0	47308
UDGIFTER I ALT:	43563	47595	35819	63173	50970	5134	0	0	246254
BALANCE (INDTÆGT - UDGIFT):	32265	-25213	-7404	7705	-2156	-3715	0	0	1482
'AKKUMULERET' BALANCE:	32265	7052	-353	7353	5196	1482	1482	0	1482

KILDER: RA; Bilag til RctMesUdgrgsk1624/25-29/30; Udgiftskonto Aa; Møntskriver-regnskaber med bilag.

APPENDIKS 2: 6. DEL:

Samlet opgørelse over de 'ordinære' og 'ekstraordinære' regnskabers indtægter af betydning for Kejserkrigens finansiering.

Opgørelsen er udarbejdet på grundlag af de foregående 'Appendiks-dele' samt de originale regnskaber.

'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER OPPEBÅRET Gennem EKSTRAORDINÆRE OG ORDINÆRE REGNSKABER

KONTO	OPPEBÅRET Gennem ORDINÆRE REGNSKABER							I ALT	
	EKSTRA- ORDI- NÆRE REGNSKA- BER	RENTE- MES- TERNES REGN- SKAB	ØRE- SUNDS- TOLDER- NES REGN- SKAB	KIELEROM- SLAGS- REGNSKA- BET	MØNT- SKRIVE- REN I KØBEN- HAVNS REGN- SKAB	CHR. IV'S EGEN- HÆNDIGE KALEN- DEROP- TEGNEL- SER	TOLDEN FOR RU- DEN	(rd.)	(pct.)
A. Dansk-norske midler:									
1. Chr. IV's 'færkrigsformue':									
a. 'Penge'	383.842	0	0	287.316	0	14.838	0	686.896	12
b. 'Edelmetaller'	0	0	0	0	44.456	0	0	44.456	1
Chr. IV's 'færkrigsformue' i alt	383.842	0	0	287.316	44.456	14.838	0	730.351	13
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:									
a. Ekstraskatter	833.486	548.113	0	0	0	13.830	0	1.393.408	26
b. Indkvarteringskontributioner	28.692	0	0	0	0	0	0	28.692	1
c. Ekstratold	45.197	0	0	0	0	0	0	45.197	1
d. Andet									
1. Selvværket i Norge	0	0	0	0	52.063	0	0	52.063	1
2. Andet	2.095	0	0	0	289	0	0	2.384	0
Andet i alt	2.095	0	0	0	52.352	0	0	54.447	1
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	908.449	548.113	0	0	52.352	13.830	0	1.521.744	28
Dansk-norske midler i alt:	1.293.391	548.113	0	287.316	96.808	28.468	0	2.252.095	41
B. Udenlandske midler:									
1. Subsidier:									
a. Den nedersachsiske Kreds (samt Slesvig):									
1. Sleavig og Holsten	286.692	0	0	0	0	0	0	286.692	6
2. Ærkestift Bremen og Stift Lübeck	47.447	0	0	0	0	0	0	47.447	1
3. Wolfenbüttel	13.500	0	0	0	0	0	0	13.500	0
4. Lantehadeln	23.814	0	0	0	0	0	0	23.814	0
5. Mecklenburg	30.000	0	0	0	0	0	0	30.000	1
6. Schwerin Stift	1.105	0	0	0	0	0	0	1.105	0
Den nedersachsiske Kreds i alt:	402.558	0	0	0	0	0	0	402.558	7
b. England:	536.198	0	0	0	0	0	0	536.198	10
c. Holland:	459.168	0	0	0	0	0	0	459.168	8
d. Frankrig:	214.585	0	0	0	0	0	0	214.585	4
e. Andre eller uspecificeret:	33.688	0	0	0	0	0	0	33.688	1
Subsidier i alt:	1.646.195	0	0	0	0	0	0	1.646.195	30
2. Gennemfartstold:									
a. Øresundstolden:	0	0	680.000	0	0	0	0	680.000	12
b. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0	43.607	43.607	1
c. Elbtolden:	442	0	0	0	0	0	0	442	0
d. 'Havnepenge' i Glückstadt:	360	0	0	0	0	0	0	360	0
Gennemfartstold i alt:	802	0	680.000	0	0	0	43.607	724.408	13
3. Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:									
a. De slesvigske-holstenske områder:	0	0	0	93.002	0	0	0	93.002	2
Udenlandske midler i alt:	1.646.997	0	680.000	93.002	0	0	43.607	2.463.606	45
C. Lånte midler:									
a. Pengelån:									
1. Fra dansk-norske personer	157.852	161.769	0	32.000	0	14.227	0	365.848	7
2. Fra udenlandske personer	134.904	0	0	286.439	0	0	0	401.343	7
Pengelån i alt:	292.856	161.769	0	298.439	0	14.227	0	767.291	14
Lånte midler i alt:	292.856	161.769	0	298.439	0	14.227	0	767.291	14
D. Andet eller uspecificeret:	32.692	0	0	364	0	624	0	33.680	1
Indtægt i alt:	3.265.938	707.882	680.000	679.120	96.808	43.319	43.607	6.518.672	100

APPENDIKS 2: 7. DEL:

Samlet skøn over '*krigskassens*' indtægter.

Skønnet er udarbejdet på grundlag af de forudgående 'Appendiks-dele', de originale regnskaber samt de betragtninger og vurderinger, som jeg har fremlagt i selv af afhandlingen.

'KRIGSKASSENS' SAMLEDE INDTÆGTER

(Perioden fra årskiftet 1824/25 til og med den 31. dec. 1829)

BETALINGSMIDDEL	OPPEBÅRET		I ALT			
	GENNEM EKSTRA- ORDINÆRE OG ORDINÆRE REGN- SKABER (rd.)	PÅ ANDEN VIS (HERUNDER SKØNNET OPPE- BÅRET) (rd.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:						
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Chr. IV's 'færkrigsformue':						
a. 'Penge'	688.000	68.000	754.000	6	7	24
b. 'Ædelmetaller'	44.000	0	44.000	0	0	1
Chr. IV's 'færkrigsformue' i alt	730.000	68.000	798.000	6	8	28
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:						
a. Ekstraskatter	1.393.000	139.000	1.532.000	11	15	49
b. Indkvarteringskontributioner	29.000	102.000	131.000	1	1	4
c. Ekstrætold	45.000	0	45.000	0	0	1
d. Andet						
1. Sølvværket i Norge	52.000	0	52.000	0	1	2
2. Andet	2.000	0	2.000	0	0	0
Andet i alt	54.000	0	54.000	0	1	2
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	1.521.000	241.000	1.762.000	13	17	57
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	2.251.000	309.000	2.560.000	19	25	82
b. Naturalier:						
1. Chr. IV's 'færkrignaturaliebeholdninger':	0	150.000	150.000	1	1	5
2. Den dansk-norske naturalieproduktion under krigen:	0	400.000	400.000	3	4	13
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	0	550.000	550.000	4	5	18
Dansk-norske midler i alt:	2.251.000	859.000	3.110.000	23	31	100
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Subsidier:						
a. Den nedersachsiske Kreds (samt Slesvig):						
1. Penge	403.000	0	403.000	3	4	7
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	1.250.000	1.250.000	9	12	22
Den nedersachsiske Kreds i alt:	403.000	1.250.000	1.653.000	12	18	29
b. England:	536.000	0	536.000	4	5	9
c. Holland:	459.000	20.000	479.000	4	5	8
d. Frankrig:	215.000	0	215.000	2	2	4
e. Andre eller uspecificeret:						
1. Penge	34.000	0	34.000	0	0	1
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	1.900.000	1.900.000	14	19	34
Andre eller uspecificeret i alt:	34.000	1.900.000	1.934.000	14	19	34
Subsidier i alt:	1.647.000	3.170.000	4.817.000	35	48	85
2. Gennemfærtold:						
a. Øresundstolden:	680.000	0	680.000	5	7	12
b. Bøltolden (ved Nyborg)	0	10.000	10.000	0	0	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0
d. Elbtolden:	44.000	0	44.000	0	0	1
e. Tolden for Wismar:	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	0	0	0	0	0
Gennemfærtold i alt:	724.000	10.000	734.000	5	7	13
3. Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:						
a. De slesvigske-holstenske områder:	93.000	0	93.000	1	1	2
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	2.464.000	3.180.000	5.644.000	41	58	100
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	2.464.000	3.180.000	5.644.000	41	58	100
3. Lånte midler:						
a. Pengelån:						
1. Fra dansk-norske personer	366.000	37.000	403.000	3	4	30
2. Fra udenlandske personer	401.000	75.000	476.000	3	5	38
Pengelån i alt:	767.000	112.000	879.000	6	9	66
b. Værekreditter:	0	100.000	100.000	1	1	7
c. 'Restsedler' (Tjenestekreditter):	0	360.000	360.000	3	4	27
Lånte midler i alt:	767.000	572.000	1.339.000	10	13	100
4. Andet eller uspecificeret:	34.000	0	34.000	0	0	100
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	5.518.000	4.811.000	10.127.000	74	100	-
B. QVASI-BETALINGSMIDLER:	0	3.550.000	3.550.000	28	100	100
INDTÆGTER I ALT:	5.518.000	8.161.000	13.677.000	100	-	-

APPENDIKS 2: 8. DEL:

Samlet skøn over 'krigskassens' indtægter i de 4 hovedfaser Kejserkrigen gennemgik.

Skønnene er udarbejdet på grundlag af de forudgående 'Appendiks-dele', de originale regnskaber samt de betragtninger og vurderinger, som jeg har fremlagt i selv af afhandlingen.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. 'Krigskassens' indtægter i **oprustningsfasen**, dvs. perioden fra årsskiftet 1624/25 til dagen før den første generalmønstring den 28. maj 1625: . . . . . side 92
2. 'Krigskassens' indtægter i **den offensive fase**, dvs. den fase af krigen, hvor hæren befandt sig udenfor dansk-norsk moderland, dvs. perioden fra den første generalmønstring den 28. maj 1625 til Jyllands besættelse i begyndelsen af oktober 1627: . . . . side 93
3. 'Krigskassens' indtægter i **den defensive fase**, dvs. den fase af krigen, hvor store dele af Chr. IV's hær var indkvarteret i Danmark, dvs. perioden fra begyndelsen af oktober 1627 indtil fredsafslutningen den 12. maj 1629: . . . . . side 94
4. 'Krigskassens' indtægter i **aftakningsfasen**, dvs. perioden fra den 12. maj 1629 til og med den 31. dec. 1629: . . . . . side 95

'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER I OPRUSTNINGSFASEN FORUD FOR KEJSERKRIGEN

(Perioden fra årskiftet 1624/25 til og med den 27. maj 1625)

BETALINGSMIDDEL	OPPEBÅRET		I ALT			
	GENNEM EKSTRA- ORDINÆRE OG ORDINÆRE REGN- SKABER (rd.)	PÅ ANDEN VIS (HERUNDER SKØNNET OPPE- BÅRET) (rd.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:						
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Chr. IV's 'førkrigsformue':						
a. 'Penge'	308.000	0	308.000	46	46	61
b. 'Edelmetaller'	42.000	0	42.000	6	6	8
Chr. IV's 'førkrigsformue' i alt	348.000	0	348.000	52	52	70
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:						
a. Ekatræskatter	0	0	0	0	0	0
b. Indkvarteringskontributioner	0	0	0	0	0	0
c. Ekatretold	0	0	0	0	0	0
d. Andet						
1. Sølvværket i Norge	2.000	0	2.000	0	0	0
2. Andet	0	0	0	0	0	0
Andet i alt	2.000	0	2.000	0	0	0
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	2.000	0	2.000	0	0	0
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	350.000	0	350.000	52	52	70
b. Naturalier:						
1. Chr. IV's 'førkrigsnaturaliebeholdninger':	0	150.000	150.000	22	22	30
2. Den dansk-norske naturalieproduktion under krigen:	0	0	0	0	0	0
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	0	150.000	150.000	22	22	30
Dansk-norske midler i alt:	350.000	150.000	500.000	75	75	100
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Subsidier:						
a. Den nederrædske Kreds (samt Slesvig):						
1. Penge	0	0	0	0	0	0
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	0	0	0	0	0
Den nederrædske Kreds i alt:	0	0	0	0	0	0
b. England:	0	0	0	0	0	0
c. Holland:	0	0	0	0	0	0
d. Frankrig:	0	0	0	0	0	0
e. Andre eller uspecificeret:						
1. Penge	0	0	0	0	0	0
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	0	0	0	0	0
Andre eller uspecificeret i alt:	0	0	0	0	0	0
Subsidier i alt:	0	0	0	0	0	0
2. Gennemførtstold:						
a. Øresundstolden:	18.000	0	18.000	3	3	108
b. Bælttolden (ved Nyborg)	0	0	0	0	0	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0
d. Elbtolden:	0	0	0	0	0	0
e. Tolden for Wismar:	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	0	0	0	0	0
Gennemførtstold i alt:	18.000	0	18.000	3	3	108
3. Driftsoverkuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:						
a. De slesvigske-holstenske områder:	-1.000	0	-1.000	0	0	-8
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	17.000	0	17.000	3	3	100
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	17.000	0	17.000	3	3	100
3. Lånte midler:						
a. Pengelån:						
1. Fra dansk-norske personer	0	0	0	0	0	0
2. Fra udenlandske personer	150.000	0	150.000	22	22	100
Pengelån i alt:	150.000	0	150.000	22	22	100
b. Værekreditter:	0	0	0	0	0	0
c. 'Restsedler' (Tjenestekreditter):	0	0	0	0	0	0
Lånte midler i alt:	150.000	0	150.000	22	22	100
4. Andet eller uspecificeret:	1.000	0	1.000	0	0	100
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	518.000	150.000	668.000	100	100	-
B.'QVASI-BETALINGSMIDLER':	0	0	0	0	100	100
INDTÆGTER I ALT:	518.000	150.000	668.000	100	-	-

'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER I DEN OFFENSIVE FASE UNDER KEJSERKRIGEN

(Perioden fra den første generalmønstning den 28. maj 1825 til og med den 8. okt. 1827)

BETALINGSMIDDEL	OPPEBÆRET		I ALT			
	GENNEM EKSTRA- ORDINÆRE OG ORDINÆRE REGN- SKABER (rd.)	PÅ ANDEN VIS (HERUNDER SKØNNET OPPE- BÆRET) (rd.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:						
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Chr. IV's 'førkrigsformue':						
a. 'Penge'	334.000	0	334.000	4	5	21
b. 'Edelmetaller'	1.000	0	1.000	0	0	0
Chr. IV's 'førkrigsformue' i alt	335.000	0	334.000	4	5	21
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:						
a. Ekstraskatter	748.000	94.000	842.000	9	12	52
b. Indkvarteringskontributioner	0	0	0	0	0	0
c. Ekstratold	0	0	0	0	0	0
d. Andet						
1. Sølvværket i Norge	27.000	0	27.000	0	0	2
2. Andet	0	0	0	0	0	0
Andet i alt	27.000	0	27.000	0	0	2
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	775.000	94.000	869.000	9	13	54
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	1.110.000	94.000	1.204.000	13	18	75
b. Naturalier:						
1. Chr. IV's 'førkrigenaturaliebeholdninger':	0	0	0	0	0	0
2. Den dansk-norske naturalieproduktion under krigen:	0	400.000	400.000	4	6	25
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	0	400.000	400.000	4	6	25
Dansk-norske midler i alt:	1.110.000	494.000	1.604.000	17	24	100
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Subsidier:						
a. Den nedersachsiske Kreds (samt Slesvig):						
1. Penge	385.000	0	385.000	4	6	8
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	1.250.000	1.250.000	13	18	26
Den nedersachsiske Kreds i alt:	385.000	1.250.000	1.635.000	17	24	35
b. England:	388.000	0	388.000	4	6	8
c. Holland:	231.000	0	213.000	2	3	5
d. Frankrig:	215.000	0	215.000	2	3	5
e. Andre eller uspecificeret:						
1. Penge	24.000	0	24.000	0	0	40
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	1.900.000	1.900.000	20	28	1
Andre eller uspecificeret i alt:	24.000	1.900.000	1.924.000	21	28	41
Subsidier i alt:	1.225.000	3.150.000	4.375.000	47	64	93
2. Gennemførtold:						
a. Øresundstolden:	260.000	0	260.000	3	4	5
b. Bælttolden (ved Nyborg)	0	0	0	0	0	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0
d. Elbtolden:	0	0	0	0	0	0
e. Tolden for Wismar:	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glickstadt:	0	0	0	0	0	0
Gennemførtold i alt:	260.000	0	260.000	3	4	5
3. Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:						
a. De slesvigske-holstenske områder:	94.000	0	94.000	1	1	2
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	1.579.000	3.150.000	4.729.000	50	69	100
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	1.579.000	3.150.000	4.729.000	50	69	100
3. Lånte midler:						
a. Pengelån:						
1. Fra dansk-norske personer	215.000	13.000	228.000	2	3	50
2. Fra udenlandske personer	204.000	28.000	232.000	2	3	50
Pengelån i alt:	419.000	41.000	460.000	5	7	100
b. Værekreditter:	0	0	0	0	0	0
c. 'Røstetler' (Tjenestekreditter):	0	0	0	0	0	0
Lånte midler i alt:	419.000	41.000	460.000	5	7	100
4. Andet eller uspecificeret:	25.000	0	25.000	0	0	100
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	3.133.000	3.685.000	6.818.000	73	100	100
B. OVASI-BETALINGSMIDLER:	0	2.550.000	2.550.000	27	100	100
INDTÆGTER I ALT:	3.133.000	6.235.000	9.368.000	100	-	-

'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER I DEN DEFENSIVE FASE UNDER KEJSERKRIGEN

(Perioden fra den 9. okt. 1827 til og med den 11. maj 1829)

BETALINGSMIDDEL	OPPEBÆRET		I ALT			
	GENNEM EKSTRA- ORDINÆRE OG ORDINÆRE REGN- SKABER (rd.)	PÅ ANDEN VIS (HERUNDER SKØNNET OPPE- BÆRET) (rd.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:						
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Chr. IV's 'førkrigsformue':						
a. 'Penge'	48.000	68.000	114.000	4	5	15
b. 'Edelmetaller'	1.000	0	1.000	0	0	0
Chr. IV's 'førkrigsformue' i alt	47.000	68.000	115.000	4	5	15
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:						
a. Ekstraskatter	454.000	42.000	496.000	16	23	63
b. Indkvarteringskontributioner	29.000	102.000	131.000	4	8	17
c. Ekstratold	15.000	0	15.000	0	1	2
d. Andet						
1. Sølvværket i Norge	23.000	0	23.000	1	1	3
2. Andet	2.000	0	2.000	0	0	0
Andet i alt	25.000	0	25.000	1	1	3
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	523.000	144.000	667.000	21	31	85
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	570.000	212.000	782.000	25	37	100
b. Naturalier:						
1. Chr. IV's 'førkrigsnaturaliebeholdninger':	0	0	0	0	0	0
2. Den dansk-norske naturalieproduktion under krigen:	0	0	0	0	0	0
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	0	0	0	0	0	0
Dansk-norske midler i alt:	570.000	212.000	782.000	25	37	100
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Subsidier:						
a. Den nederrheinske Kreds (saemt Slesvig):						
1. Penge	0	0	0	0	0	0
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	0	0	0	0	0
Den nederrheinske Kreds i alt:	0	0	0	0	0	0
b. England:	148.000	0	148.000	5	7	22
c. Holland:	248.000	20.000	268.000	9	13	40
d. Frankrig:	0	0	0	0	0	0
e. Andre eller uspecificeret:						
1. Penge	0	0	0	0	0	0
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	0	0	0	0	0
Andre eller uspecificeret i alt:	0	0	0	0	0	0
Subsidier i alt:	394.000	20.000	414.000	13	20	63
2. Gennemførtetold:						
a. Ørøundstøden:	224.000	0	224.000	7	11	34
b. Bølttøden (ved Nyborg)	0	10.000	10.000	0	0	2
c. Tøden for Ruden:	0	0	0	0	0	0
d. Elbtøden:	11.000	0	11.000	0	1	2
e. Tøden for Wismar:	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	0	0	0	0	0
Gennemførtetold i alt:	235.000	10.000	245.000	8	12	37
3. Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:						
a. De slesvigske-holstenske områder:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	692.000	30.000	659.000	21	31	100
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	692.000	30.000	659.000	21	31	100
3. Lånte midler:						
a. Pengelån:						
1. Fra dansk-norske personer	111.000	21.000	132.000	4	6	20
2. Fra udenlandske personer	44.000	36.000	80.000	3	4	12
Pengelån i alt:	155.000	57.000	212.000	7	10	32
b. Værekreditter:	0	100.000	100.000	3	5	15
c. 'Restesedler' (Tjenestekreditter):	0	360.000	360.000	12	17	54
Lånte midler i alt:	155.000	517.000	672.000	22	32	100
4. Andet eller uspecificeret:	8.000	0	8.000	0	0	100
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	1.362.000	759.000	2.121.000	68	100	-
B.'OVASI-BETALINGSMIDLER':	0	1.000.000	1.000.000	32	100	100
INDTÆGTER I ALT:	1.362.000	1.759.000	3.121.000	100	-	-

'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER I AFTAKNINGSFASEN EFTER KEJSERKRIGEN

(Perioden fra den 12. maj 1629 til og med den 31. dec. 1629)

BETALINGSMIDDEL	OPPEBÆRET		I ALT			
	GENNEM EKSTRA- ORDINÆRE OG ORDINÆRE REGN- SKABER (rd.)	PÅ ANDEN VIS (HERUNDER SKØNNET OPPE- BÆRET) (rd.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:						
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Chr. IV's 'førkrigsformue':						
a. 'Penge'	0	0	0	0	0	0
b. 'Edelmetaller'	0	0	0	0	0	0
Chr. IV's 'førkrigsformue' i alt	0	0	0	0	0	0
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:						
a. Ekstraskatter	191.000	3.000	194.000	37	37	87
b. Indkvarteringskontributioner	0	0	0	0	0	0
c. Ekstratold	30.000	0	30.000	6	6	13
d. Andet						
1. Sølvværket i Norge	0	0	0	0	0	0
2. Andet	0	0	0	0	0	0
Andet i alt	0	0	0	0	0	0
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	221.000	3.000	224.000	43	43	100
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	221.000	3.000	224.000	43	43	100
b. Naturalier:						
1. Chr. IV's 'førkrigsnaturaliebeholdninger':	0	0	0	0	0	0
2. Den dansk-norske naturalieproduktion under krigen:	0	0	0	0	0	0
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	0	0	0	0	0	0
Dansk-norske midler i alt:	221.000	3.000	224.000	43	43	100
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Subsidier:						
a. Den nedersæchsiske Kreds (samt Slesvig):						
1. Penge	18.000	0	18.000	3	3	8
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	0	0	0	0	0
Den nedersæchsiske Kreds i alt:	18.000	0	18.000	3	3	8
b. England:	0	0	0	0	0	0
c. Holland:	0	0	0	0	0	0
d. Frankrig:	0	0	0	0	0	0
e. Andre eller uspecificeret:						
1. Penge	10.000	0	10.000	2	2	4
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	0	0	0	0	0
Andre eller uspecificeret i alt:	10.000	0	10.000	2	2	4
Subsidier i alt:	28.000	0	28.000	5	5	12
2. Gennemfærtold:						
a. Øresundstolden:	178.000	0	178.000	34	34	74
b. Bælttolden (ved Nyborg)	0	0	0	0	0	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0
d. Elbtolden:	33.000	0	33.000	6	6	14
e. Tolden for Wismar:	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	0	0	0	0	0
Gennemfærtold i alt:	211.000	0	211.000	41	41	88
3. Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:						
a. De slesvigske-holstenske områder:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	239.000	0	239.000	46	46	100
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	239.000	0	239.000	46	46	100
3. Lånte midler:						
a. Pengelån:						
1. Fra dansk-norske personer	40.000	3.000	43.000	8	8	75
2. Fra udenlandske personer	3.000	11.000	14.000	3	3	25
Pengelån i alt:	43.000	14.000	57.000	11	11	100
b. Værekreditter:	0	0	0	0	0	0
c. 'Restsedler' (Tjænestekreditter):	0	0	0	0	0	0
Lånte midler i alt:	43.000	14.000	57.000	11	11	100
4. Andet eller uspecificeret:	0	0	0	0	0	100
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	503.000	17.000	520.000	100	100	-
B. OVVASI-BETALINGSMIDLER:	0	0	0	0	100	100
INDTÆGTER I ALT:	503.000	17.000	520.000	100	-	-

APPENDIKS 2: 9. DEL:

Samlet skøn over '*krigskassens*' indtægter i de 2 delfaser Kejserkrigens offensive fase kan opdeles i.

Skønnene er udarbejdet på grundlag af de forudgående 'Appendiks-dele', de originale regnskaber samt de betragtninger og vurderinger, som jeg har fremlagt i selv af afhandlingen.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. '*Krigskassens*' indtægter i den offensive fases **etableringsfase**, dvs. perioden fra den første generalmønstring den 28. maj 1625 til og med to dage efter slaget ved Lutter am Barenberge den 17. aug. 1626: . . . . . side 97
2. '*Krigskassens*' indtægter i den offensive fases **tilbagetrækningsfase**, dvs. perioden fra den 20. aug. 1626 indtil Jyllands besættelse i begyndelsen af oktober 1627: . . . . . side 98

'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER UNDER ETABLERINGSFASEN KEJSERKRIGENS OFFENSIVE FASE

(Perioden fra den 28. maj 1825 til og med den 19. aug. 1826)

BETALINGSMIDDEL	OPPEBÅRET		I ALT			
	GENNEM EKSTRA- ORDINÆRE OG ORDINÆRE REGN- SKABER (rd.)	PÅ ANDEN VIS (HERUNDER SKØNNET OPPE- BÅRET) (rd.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:						
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Chr. IV's 'førkrigsformue':						
a. 'Penge'	125.000	0	125.000	3	4	17
b. 'Edelmetaller'	0	0	0	0	0	0
Chr. IV's 'førkrigsformue' i alt	125.000	0	125.000	3	4	17
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:						
a. Ekstraskatter	320.000	56.000	376.000	9	11	52
b. Indkvarteringskontributioner	0	0	0	0	0	0
c. Ekstratold	0	0	0	0	0	0
d. Andet						
1. Sølvværket i Norge	8.000	0	8.000	0	0	1
2. Andet	0	0	0	0	0	0
Andet i alt	8.000	0	8.000	0	0	1
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	328.000	56.000	384.000	9	11	53
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	453.000	56.000	509.000	12	15	71
b. Naturalier:						
1. Chr. IV's 'førkrigsnaturaliebeholdninger':	0	0	0	0	0	0
2. Den dansk-norske naturalieproduktion under krigen:	0	210.000	210.000	5	8	29
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	0	210.000	210.000	5	8	29
Dansk-norske midler i alt:	453.000	266.000	719.000	17	21	100
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Subsidier:						
a. Den nederrheinske Kreds (samt Slesvig):						
1. Penge	154.000	0	154.000	4	5	8
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	620.000	620.000	15	18	26
Den nederrheinske Kreds i alt:	154.000	620.000	774.000	18	23	32
b. England:	328.000	0	328.000	8	10	14
c. Holland:	86.000	0	86.000	2	3	4
d. Frankrig:	63.000	0	63.000	1	2	3
e. Andre eller uspecificeret:						
1. Penge	10.000	0	10.000	0	0	0
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	900.000	900.000	21	27	37
Andre eller uspecificeret i alt:	10.000	900.000	910.000	21	27	38
Subsidier i alt:	641.000	1.520.000	2.161.000	51	64	90
2. Gennemfærtold:						
a. Øresundstolden:	190.000	0	190.000	4	6	8
b. Bælttolden (ved Nyborg)	0	0	0	0	0	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0
d. Elbtolden:	0	0	0	0	0	0
e. Tolden for Wismar:	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	0	0	0	0	0
Gennemfærtold i alt:	190.000	0	190.000	4	6	8
3. Driftsoverkuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:						
a. De slesvigske-holstenske områder:	55.000	0	55.000	1	2	2
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	886.000	1.520.000	2.406.000	58	71	100
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	886.000	1.520.000	2.406.000	58	71	100
3. Lånte midler:						
a. Pengelån:						
1. Fra dansk-norske personer	170.000	0	170.000	4	5	70
2. Fra udenlandske personer	74.000	0	74.000	2	2	30
Pengelån i alt:	244.000	0	244.000	6	7	100
b. Vækreditter:	0	0	0	0	0	0
c. 'Restsedler' (Tjenestekreditter):	0	0	0	0	0	0
Lånte midler i alt:	244.000	0	244.000	6	7	100
4. Andet eller uspecificeret:	10.000	0	10.000	0	0	100
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	1.593.000	1.786.000	3.379.000	79	100	-
B. QVASI-BETALINGSMIDLER:	0	880.000	880.000	21	100	100
INDTÆGTER I ALT:	1.593.000	2.666.000	4.259.000	100	-	-

'KRIGSKASSENS' INDTÆGTER UNDER TILBAGETRÆKNINGSFASEN I KEJSERKRIGENS OFFENSIVE FASE

(Perioden fra den 20. aug. 1828 til og med den 8. okt. 1827)

BETALINGSMIDDEL	OPPEBÆRET		I ALT			
	GENNEM EKSTRA- ORDINÆRE OG ORDINÆRE REGN- SKABER (rd.)	PÅ ANDEN VIS (HERUNDER SKØNNET OPPE- BÆRET) (rd.)	(rd.)	(pct.)	(pct.)	(pct.)
A. EGENTLIGE BETALINGSMIDLER:						
1. Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Chr. IV's 'førkrigsformue':						
a. 'Penge'	208.000	0	208.000	4	6	24
b. 'Edelmetaller'	0	0	0	0	0	0
Chr. IV's 'førkrigsformue' i alt	208.000	0	208.000	4	6	24
2. Direkte og indirekte skatter og afgifter:						
a. Eketrækter	428.000	38.000	466.000	9	14	53
b. Indkvarteringskontributioner	0	0	0	0	0	0
c. Eketretold	0	0	0	0	0	0
d. Andet						
1. Sølvværket i Norge	20.000	0	20.000	0	0	2
2. Andet	0	0	0	0	0	0
Andet i alt	20.000	0	20.000	0	0	2
Direkte/indirekte skatter og afgifter i alt:	448.000	38.000	486.000	10	14	55
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af penge i alt:	656.000	38.000	694.000	14	20	79
b. Naturalier:						
1. Chr. IV's 'førkrigsnaturaliebeholdninger':	0	0	0	0	0	0
2. Den dansk-norske naturalieproduktion under krigen:	0	190.000	190.000	4	6	21
Dansk-norske midler formelt oppebåret i form af naturalier i alt:	0	190.000	190.000	4	6	21
Dansk-norske midler i alt:	656.000	228.000	884.000	17	26	100
2. Udenlandske midler oppebåret i form af:						
a. Penge:						
1. Subsidier:						
a. Den nedersachsiske Kreds (samt Slesvig):						
1. Penge	230.000	0	230.000	5	7	10
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	630.000	630.000	12	18	27
Den nedersachsiske Kreds i alt:	230.000	630.000	860.000	17	25	37
b. England:	60.000	0	60.000	1	2	3
c. Holland:	127.000	0	127.000	2	4	5
d. Frankrig:	152.000	0	152.000	3	4	7
e. Andre eller uspecificeret:						
1. Penge	14.000	0	14.000	0	0	1
2. 'Penge' i form af 'frit kvarter'	0	1.000.000	1.000.000	20	29	43
Andre eller uspecificeret i alt:	14.000	1.000.000	1.014.000	20	30	44
Subsidier i alt:	583.000	1.830.000	2.213.000	43	64	95
2. Gennemfærtold:						
a. Øresundstolden:	70.000	0	70.000	1	2	3
b. Bælttolden (ved Nyborg)	0	0	0	0	0	0
c. Tolden for Ruden:	0	0	0	0	0	0
d. Elbtolden:	0	0	0	0	0	0
e. Tolden for Wiemar:	0	0	0	0	0	0
f. 'Havnepenge' i Glückstadt:	0	0	0	0	0	0
Gennemfærtold i alt:	70.000	0	70.000	1	2	3
3. Driftsoverskuddet fra Chr. IV's udenlandske besiddelser:						
a. De slesvigske-holstenske områder:	39.000	0	39.000	1	1	2
Udenlandske midler oppebåret i form af penge i alt:	692.000	1.830.000	2.322.000	45	68	100
b. Naturalier:	0	0	0	0	0	0
Udenlandske midler i alt:	692.000	1.830.000	2.322.000	45	68	100
3. Lånte midler:						
a. Pengelån:						
1. Fra dansk-norske personer	45.000	13.000	58.000	1	2	27
2. Fra udenlandske personer	130.000	28.000	158.000	3	5	73
Pengelån i alt:	175.000	41.000	216.000	4	6	100
b. Værekreditter:	0	0	0	0	0	0
c. 'Resteadler' (Tjenestekreditter):	0	0	0	0	0	0
Lånte midler i alt:	175.000	41.000	216.000	4	6	100
4. Andet eller uspecificeret:	15.000	0	15.000	0	0	100
EGENTLIGE BETALINGSMIDLER I ALT:	1.538.000	1.899.000	3.437.000	67	100	100
B. 'QVASI-BETALINGSMIDLER':	0	1.670.000	1.670.000	33	100	100
INDTÆGTER I ALT:	1.538.000	3.569.000	5.107.000	100	100	100

Kejserkrigens finansiering

APPENDIKS 3

**EFTERRETNINGER OG OPLYSNINGER OM EKSTRASKATTER OG FRIVILLIGE
KONTRIBUTIONER BEVILGET, UDSKREVET OG OPPEBÅRET I DANMARK-
NORGE MED HENBLIK PÅ KEJSERKRIGENS FINANSIERING**

Jens Carl Kirchmeier-Andersen

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. del: Fortegnelse over de ekstraskatter og frivillige kontributioner, der blev hhv. udskrevet og bevilget for at skaffe midler til (hovedsageligt) Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 3
2. del: Oversigt over de ydelser, hvormed lenene (landbefolkningen) måtte erlægge ekstraskatter, der blev udskrevet for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 18
3. del: Sammenlignende oversigt over de ydelser, hvormed lenene (landbefolkningen) måtte erlægge de ekstraskatter, der blev udskrevet for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering, idet ydelsen ved skatten til betaling den 8. maj 1626 er sat til indeks 100: . . . . . side 20
4. del: Oversigt over de ydelser, hvormed købstæderne (borgerskabet) måtte erlægge de ekstraskatter, der blev udskrevet for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 22
5. del: Oversigt over de ydelser, hvormed de, der havde kronens og kirkernes tiender i fæste, måtte erlægge de ekstraskatter, der blev udskrevet for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 24
6. del: Oversigt over de ydelser, hvormed gejstligheden og 'de højlærde' måtte erlægge de ekstraskatter, der blev udskrevet for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 24
7. del: Det ideelle provenu fra lenene (landbefolkningen) fra de ekstraskatter, der blev udskrevet for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 25
8. del: Det ideelle ekstraskatteprovenu fra dem, der havde kronens og kirkernes tiender i fæste: . . . . . side 27
9. del: Det ideelle provenu fra gejstligheden fra de ekstraskatter, der blev udskrevet for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 29
10. del: (Forsigtigt) skøn over det ideelle provenu fra adelens frivillige kontributioner bevilget med henblik på Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 30
11. del: Skøn over det samlede ideelle provenu fra de pengeskatter og kontributioner, der ekstraordinært blev hhv. udskrevet og bevilget for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 31
12. del: Den procentvise fordeling af det samlede ideelle provenu fra de pengeskatter og - kontributioner, der blev hhv. udskrevet og bevilget for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 31

13. del: Anslået værdi af det ideelle provenu fra naturalieskatterne
udskrevet under Kejserkrigen: . . . . . side 32
14. del: Kronologisk oversigt over oppebærelsen af det reelle pro-
venu fra de pengeskatter og kontributioner, der eks-
traordinært blev udskrevet og bevilget for at skaffe
midler til Kejserkrigens finansiering: . . . . . side 34
15. del: 'Ordinanser' og/eller takster udstedt af Chr. IV for at
angive til hvilke priser, krigsfolket skulle modtage
det proviant, som de fik tildelt af lokalbefolkningen: . side 45

APPENDIKS 3: 1. DEL:

Fortegnelse over de ekstraskatter og frivillige kontributioner, der blev hhv. bevilget og udskrevet (hovedsageligt) for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. PENGESKATTER OG -KONTRIBUTIONER: . . . . . side 4
2. NATURALIESKATTER OG -KONTRIBUTIONER: . . . . . side 12

1. PENGESKATTER OG -KONTRIBUTIONER:

NR. 1: 1½(-FOLDIG) ALMINDELIG (DOBBELT) EKSTRASKAT:

- Udskrevet:** Den 28. feb. 1625
- Termin:** Den første halvpart til betaling den 24. jun. 1625 og den anden halvpart til betaling den 11. nov. 1625.
- Beskatningsgrundlaget:**
1. Lenene (landbefolkningen) i Danmark-Norge og på Gotland.
  2. Alle, der havde kronens og kirkernes tiender i fæste;
  3. Købstæderne i Danmark-Norge;
  4. Gejstligheden i Danmark-Norge og på Gotland (domkapitlerne og præsteskkabet).
- Indbetalingssted:** Skatten skulle så vidt muligt oppebæres i enkende rigsdaler, der skulle sendes til Haderslevhus og dér afleveres til statholderen i hertugdømmerne, Gert Rantzow. Den øvrige del skulle sendes til Rentekammeret i København.
- Ydelser:** (NB: Lenene i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat, og præsteskkabet i Finmarken og Vardøhus len var helt forskånet for skat)
1. Lenene: se side 18-19;
  2. Alle, der havde kronens og kirkernes tiender i fæste: se side 24;
  3. Købstæderne: se side 22-23;
  4. Gejstligheden: se side 24.
- Kilder:** *Kanc. Brev.* 1624-26, s. 344-46; *CCD IV*, s. 209-11 samt *Nor. Rig. V*, s. 459.

NR. 2: 1(-FOLDIG) ALMINDELIG (DOBBELT) EKSTRASKAT:

- Udskrevet:** Den 14. mar. 1626
- Termin:** Den 8. maj 1626 for de danske lens vedkommende og pinsedag (28. maj) 1626 for de øvrige skatteydere vedkommende.
- Beskatningsgrundlaget:**
1. Lenene (landbefolkningen) i Danmark-Norge og på Gotland;
  2. Alle, der havde kronens og kirkernes tiender i fæste;
  3. Købstæderne i Danmark-Norge;
  4. Gejstligheden i Danmark-Norge og på Gotland (domkapitlerne og præsteskkabet).
- Indbetalingssted:** Rentekammeret i København.

Ydelser: (NB: Lenene i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat)

1. Lenene: se side 18-19;
2. Alle, der havde kronens og kirkernes tiender i fæste: se side 24;
3. Købstæderne: se side 22-23;
4. Gejstligheden: se side 24.

Kilder: *Kanc. Brev. 1624-26, s. 609-11; CCD IV, s. 338-39 samt Nor. Rig. V, s. 508-09.*

NR. 3: 'FRIVILLIG' KONTRIBUTION FRA ADELEN:

Bevilget: Den fynske adel den 17. apr. 1626; den jyske adel den 25. apr. 1626; den sjællandske adel (april(?) 1626)/19. jul. 1626 og den østersundske adel (21. apr. 1626)/25. jul. 1626.

Termin: Den fynske og den jyske adel inden den 24. jun. 1626; den sjællandske adel inden Skt. Mikkelssdag (29. sep.) 1626; og den østersundske adel den første halvpart straks (25. jul. 1626) og den anden halvpart inden Skt. Mikkelssdag (29. sep.) 1626.

Beskatningsgrundlaget: De blandt den danske adel, det var pålagt at holde rostjenesteheste.

Indbetalingssted: Den fynske og den jyske adel til ritmestrene, der siden hen lod kontributionen indlevere til Gunde Lange på Koldinghus. Den sjællandske og den østersundske adel til ritmestrene, der siden hen lod kontributionen indlevere til Rentekammeret i København.

Ydelse: Den fynske, den jyske og den østersundske adel:
100 rd. per 'hest' af det adelige arvegods;
Den sjællandske adel:
100 rd. per 'hest' af det adelige arvegods
og 50 rd. per 'hest' af lenenes rostjeneste.

Kilder: *Kanc. Brev. 1624-26, s. 720-21 samt Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. I, s. 469-474.*

NR. 4: 1½(-FOLDIG) ALMINDELIG (DOBBELT)EKSTRASKAT:

Udskrevet: Den 28. sep. 1626. 2/3 af provenuet skulle gå til grænsernes sikring og den 1/3 til indkøb af våben og udrustning til landmilitserne.

Termin: Den 11. nov. 1626 for de danske stænders vedkommende og jul 1626 for de norske stænders.

Beskatningsgrundlaget:

1. Lenene (landbefolkningen) i Danmark-Norge og på Gotland;
2. Købstæderne i Danmark-Norge;
3. Gejstligheden i Danmark-Norge og på Gotland (domkapitlerne og præsteskabet).

Indbetalingssted: Oprindeligt blev det bestemt, at skatten skulle sendes til Rentekammeret i København. Den 26. okt. 1626 gav kongen imidlertid befaling til, at skatten skulle sendes til Koldinghus, hvor den skulle afleveres til den dér residerende lensmand, Gunde Lange, som skulle opbevare den sikkert. I praksis blev det dog kun skatten fra Jylland og Fyn, der blev sendt til Koldinghus, mens resten blev sendt til Rentekammeret i København.

Ydelser: (NB: Lenene i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat)

1. Lenene: se side 18-19;
2. Købstæderne: se side 22-23;
3. Gejstligheden: se side 24.

Kilder: *Kanc. Brev.* 1624-26, s. 823-825 og s. 845-46; *CCD IV*, s. 350-52 samt *Nor. Rig. V*, s. 560-61.

NR. 5: 2(-FOLDIG) ALMINDELIG (DOBBELT)EKSTRASKAT:

Udskrevet: Den 25. mar. 1627

Termin: Lenene og købstæderne skulle betale deres skat til fire terminer med en fjerdedel til hver termin. Den første termin var den 1. maj 1627. Hvor-
når, de resterende terminer var, er usikkert, men hele skatten skulle være indbetalt i løbet af et år.
Gejstligheden og de 'højlærde' skulle betale deres skat over to terminer med en halvpart til hver termin. Første termin var den 1. maj 1627 og anden termin den 11. nov. 1627.

Beskatningsgrundlaget:

1. Lenene (landbefolkningen) i Danmark-Norge og på Gotland;
2. Købstæderne i Danmark-Norge;
3. Gejstligheden i Danmark-Norge og på Gotland (domkapitlerne og præsteskabet);
4. De 'højlærde'.

Indbetalingssted: Den del af skatten, der blev oppebåret i Jylland og Fyn/Langeland, skulle sendes til Koldinghus og dér afleveres til Gunde Lange. Den øvrige del skulle sendes til Rentekammeret i København.

Ydelser: (NB: Lenene i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat. De forarmede præster og residerende kapellaner i Bergens og Trondheims Stifter blev forskånet med 1/3 skat.)

1. Lenene: se side 18-19;
2. Købstæderne: se side 22-23;
3. Gejstligheden: se side 24;
4. 'De højlærde': se side 24.

Det bør iøvrigt bemærkes, at skatten blev udskrevet på den måde, at de jordegne bønder og fæstebønderne i Jylland. Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster og Skåne skulle lægge en fjerdedel af skatten i form af en kornskat, der samtidigt blev udskrevet (se side 12).

Kilder: *Kanc. Brev.* 1627-29, s. 41-43; *CCD IV*, s. 366-69 samt *Nor. Rig. V*, s. 586-87.

NR. 6: 'FRIVILLIG' KONTRIBUTION FRA ADELEN:

Bevilget: Den 1. feb. 1627

Termin: Kontributionen skulle ydes til fire terminer med en fjerdedel til hver termin. Den første termin var den 1. maj 1627. Hvornår, de resterende terminer var, er usikkert, men hele kontributionen skulle være betalt i løbet af et år.

Beskatningsgrundlaget: De blandt den dansk-norske adel, der var indehavere af adeligt arvegods og/eller som havde flere penge liggende og/eller lånt ud på rente, end de selv skyldte væk.

Indbetalingssted: Den fynske og den jyske adel til ritmestrene, der siden hen lod kontributionen indlevere til Gunde Lange på Koldinghus. Den sjællandske og den østensundske adel til ritmestrene, der siden hen lod kontributionen indlevere til Rentekammeret i København. Den norske adel til lensmændene, der siden hen lod kontributionen indlevere til Rentekammeret i København.

Ydelse: "... dend fembte part indkomsten udaf alle voris visse landgilde efter voris jordbog, sedegaardenis taxte derudi med beregnid, altingest ellers udi hartkorn anslagen efter sedvanlige taxt, och da beregnid en hver thønde hartkorn for halfanden rix daler in specie, som sig paa en hver thønde hartkorn beløber 29 β danske, och for^m contribution halfparten udi enckende rix daler in specie och dend anden halfve part udi goede sølf mønt at betalle" (*Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 9). Herudover skulle de blandt adelen, der havde flere penge liggende og/eller udlånt på rente, end de selv skyldte væk, kontribuere 2 rd.

for hver 100 rd. deres samlede pengeformue og/eller pengeudlån oversteg deres samlede gæld.

Kilder: *Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist.* II, s. 8-11 samt *Nor. Rig. V*, s. 585-86.

NR. 7: 'KAPITALSKAT':

Udskrevet: Den 25. mar. 1627

Termin: Den første halvpart den 1. maj 1627 og den anden halvpart den 11. nov. 1627.

Beskatningsgrundlaget: Alle ikke-adelige personer i Danmark-Norge, der havde flere penge liggende og/eller lånt ud på rente, end de selv skyldte væk. For lenene gjaldt det dog kun personer, der havde udlånt 500 rd. eller derover.

Indbetalingssted: Den kapitalsskat, der blev oppebåret i Jylland og på Fyn/Langeland skulle sendes til Gunde Lange på Koldinghus. Den øvrige kapitalsskat skulle sendes til Rentekammeret i København.

Ydelse: Der skulle betales 2 rd. for hver 100 rd. ens samlede sum af de penge, man havde liggende og/eller lånt ud på rente, oversteg den samlede sum af de penge, man skyldte væk.

Kilder: *Kanc. Brev.* 1627-29, s. 41-43; *CCD IV*, s. 366-69 samt *Nor. Rig. V*, s. 586-87.

NR. 8: 1(-FOLDIG) ALMINDELIG (DOBBELT)EKSTRASKAT:

Udskrevet: Den 29. nov. 1627

Termin: Den 1. jan. 1628 for de danske stænders vedkommende og fastelavn (24. feb.) 1628 for de norske stænders (og i hvert fald præsteskkabet på Gotland).

Beskatningsgrundlaget:

1. Lenene (landbefolkningen) i Danmark-Norge og på Gotland med undtagelse af lenene i Jylland og på Fyn/Langeland;
2. Købstæderne i Danmark-Norge med undtagelse af købstæderne i Jylland og på Fyn/Langeland;
3. Gejstligheden i Danmark-Norge og på Gotland (domkapitlerne og præsteskkabet) med undtagelse af gejstligheden i Jylland.

Indbetalingssted: Oprindeligt skulle skatten sendes til Rentekammeret i København. Senere må det imidlertid være blevet bestemt, at generalkrigszahlkommissarie Niels Krag skulle oppebære skatten, eftersom hans regnskaber viser, at han oppebar langt størsteparten af skatten.

Ydelser: (NB: Lenene i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat)

1. Lenene: se side 18-19;
2. Købstæderne: se side 22-23;
3. Gejstligheden: se side 24.

Kilder: *Kanc. Brev.* 1627-29, s. 253-55; *CCD IV*, s. 385-88; *Nor. Rig. V*, s. 641-43 samt *NiKra1628*.

NR. 9: 'FRIVILLIG' KONTRIBUTION FRA ADELEN:

Bevilget: Den 4. jan. 1628

Termin: Midfaste (23. mar.) 1628.

Beskatningsgrundlaget: De blandt den dansk-norske adel, der var indehavere af adeligt arvegods, som ikke var blevet besat af fjenden. Jyske adelspersoner, der kun havde op til 5 gårde tilbage at leve af, var fritaget for skat.

Indbetalingssted: Oprindeligt til lensmanden i det len, hvor kontributionsyderen boede. Senere må det dog være blevet besluttet, at den del af kontributionen, der blev ydet i penge, skulle indleveres til generalkrigszahlkommissarie Niels Krag, eftersom hans regnskaber viser, at han oppebar langt størsteparten af den.

Ydelse: "... den fembte part af voris indkombst efter vore jordbøger, sædegaarde, schovfve, smaabeder och andet med udi beregning, giesteri alene undtaget, efter den almindelig taxt, som udi sydschindschifte sedvanlig regnes och anslaaes, ..." (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 99). P.gr. af pengemangel blev det besluttet, at kontributionen skulle ydes med korn (rug, mel, byg og malt). Havde kontributionsyderen imidlertid allerede solgt sit korn, eller var hans indtægt af korn kun beskeden, skulle kontributionen i stedet udgives i penge; nemlig 1 enkende rigsdaler eller to lod sølv for hver tønne korn.

Kilder: *Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II*, s. 99-100 samt *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 329.

NR. 10: 33/32(-FOLDIG) ALMINDELIG (DOBBELT)EKSTRASKAT:

- Udskrevet:** Den 11. jan. 1628 (for domkapitlernes vedkommende), den 13. jan. 1628 (for præsteskabets vedkommende) og den 18. feb. 1628 (for lenene og købstædernes vedkommende)
- Termin:** Domkapitlerne til midfaste (23. mar.) 1628.
Præsteskabet i hhv. Sjælland og Skåne Stift til fastelavn (24. feb.) 1628 og i Fyns Stift til midfaste (23. mar.) 1628.
Lenene og købstæderne skulle erlægge den første halvpart til påske (13. apr.) 1628 og den anden halvpart til den 1. jul. 1628.
- Beskatningsgrundlaget:**
1. Lenene (landbefolkningen) i Danmark-Norge og på Gotland med undtagelse af lenene i Jylland og på Fyn/Langeland;
  2. Købstæderne i Danmark-Norge med undtagelse af købstæderne i Jylland og på Fyn/Langeland;
  3. Gejstligheden i Danmark og på Gotland (domkapitlerne og præsteskabet) med undtagelse af gejstligheden i Jylland.
- Indbetalingssted:** Domkapitlerne og præsteskabet i Sjælland og Skåne Stift samt præsteskabet på Gotland skulle sende deres skat til Rentekammeret i København. Præsteskabet i Fyn Stift skulle sende den til generalkrigskommissarien for Fyn, rigsråden Mogens Kås. Lenene og købstæderne skulle sende deres skat til generalkrigskommissarierne for de respektive landsdele. Fra Norge skulle skatten dog sendes til Rentekammeret i København.
Senere må det imidlertid være blevet bestemt, at generalkrigszahlkommissarie Niels Krag skulle oppebære skatten, eftersom hans regnskaber viser, at han oppebar langt størsteparten af skatten. P.gr. af pengemangel blev det iøvrigt bevilget, at dem, der ikke kunne betale skatten med penge, i stedet måtte være "... *frit fore at erlægge en del udi korn och anden vare efter den ordinantz, som i vort land Fyen giort er*" (CCD IV, s. 402-03 - omregningstaksterne findes angivet på side 45 i nærværende appendiks).
- Ydelser:** (NB: Lenene i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat. Ligeledes var befolkningen i Vardøhus len forskånet med i alt væsentligt halvskat)
1. Lenene: se side 18-19;
  2. Købstæderne: se side 22-23;
  3. Gejstligheden: se side 24.
- Kilder:** *Kanc. Brev.* 1627-29, s. 292-93, s. 297 og s. 333-34; *CCD IV*, s. 397-98 og s. 402-03; *Nor. Rig. VI*, s. 15-17 og s. 60 samt *NiKra1628-29*.

NR. 11: 3(-FOLDIG) ALMINDELIG (DOBBELT) EKSTRASKAT:

- Udskrevet:** Den 8. sep. 1628
- Termin:** Den første halvpart til jul 1628 og den anden halvpart til påske (5. apr.) 1629
- Beskatningsgrundlaget:**
1. Lenene (landbefolkningen) i Danmark-Norge og på Gotland med undtagelse af lenene i Jylland;
  2. Købstæderne i Danmark-Norge med undtagelse af købstæderne i Jylland og på Fyn/Langeland;
  3. Gejstligheden i Danmark-Norge og på Gotland (domkapitlerne og præsteskabet) med undtagelse af gejstligheden i Jylland.
- Indbetalingssted:** Skatten skulle sendes til generalkrigszahlkommissarie Niels Krag.
- Ydelser:** (NB: Lenene på Fyn/Langeland samt i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat. Ligeledes var befolkningen i Vardøhus len forskånet med i alt væsentligt halvskat)
1. Lenene: se side 18-19;
  2. Købstæderne: se side 22-23;
  3. Gejstligheden: se side 24.
- Kilder:** *Kanc. Brevb.* 1627-29, s. 484-86; *CCD IV*, s. 424-427 samt *Nor. Rig. VI*, s. 60 og s. 95-98.

2. NATURALIESKATTER:

NR. 1: KORNSKAT:

- Udskrevet:** Den 25. mar. 1627
- Termin:** Den 1. maj 1627
- Beskatningsgrundlaget:** Jordegne bønder og fæstebønder fra lenene i Jylland, Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster og Skåne.
- Indleveringssted:**
1. Jylland: Kolding, Århus og Ålborg;
  2. Fyn/Langeland: Nyborg;
  3. Sjælland: Køge og Korsør;
  4. Lolland-Falster: Nakskov;
  5. Skåne: Landskrone og Varberg.
- Ydelser:**
1. Jylland og Fyn/Langeland:
    - a. Hver fæstebonde (for hel gård):
      - Rug : 1 skp. (åbomål);
      - Malt : 1 skp. (åbomål);
      - Havre : 1½ skp. (åbomål);
    - b. Hver jordegne bonde (for hel gård):
Dobbelt så meget som en fæstebonde (for hel gård);
  2. Sjælland, Lolland-Falster og Skåne:
    - a. Hver fæstebonde (for hel gård):
      - Rug : ½ (sjæl.) skp.;
      - Malt : 1 (sjæl.) skp.;
      - Havre : 1 (sjæl.) skp.;
    - b. Hver jordegne bonde (for hel gård):
Dobbelt så meget som en fæstebonde (for hel gård).

Beregner man værdien af det korn, bønderne skulle levere, på grundlag af den såkaldte "... ordi- nantz, som i vort land Fyen giort er" (CCD IV, s 402f - ordinansen findes angivet på side 45 i nærværende appendiks), dvs. p.gr. af de priser, hvortil Chr. IV bestemte, soldaterne skulle mod- tage det proviant, de fik tildelt af lokalbefolk- ningen, beløb ydelsen fra enhver fæstebonde (for hel gård) sig til:

1. Jylland og Fyn/Langeland: ca. 0.60 rd.
2. Sjælland og Skåne: ca. 0.56-0.59 rd.

Det bør iøvrigt bemærkes, at kornskatten i grun- den var bevilget, som en del af den 2(-foldige) alm. penge(dobbelt)ekstraskat, der blev bevilget samtidigt med kornskatten. P.gr. af den alminde- lige pengemangel blev denne 2(-foldige) penge- ekstraskat nemlig bevilget på den måde, at de jordegne bønder og fæstebønderne i Jylland, Fyn/- Langeland, Sjælland, Lolland-Falster og Skåne

skulle lægge en fjerdedel af ydelsen i form af korn, som specificeret ovenfor (se side 6).

Kilder: Kanc. Brev. 1627-29, s. 41-43 samt CCD IV, s. 366-69.

NR. 2: 'FRIVILLIG' KONTRIBUTION AF KORN FRA ADELEN:

Bevilget: Den 1. feb. 1627

Termin: Den 1. maj 1627

Beskatningsgrundlaget: De blandt den dansk-norske adel, der var indehavere af adeligt arvegods.

Indbetalingssted:

1. Jylland: Kolding, Århus og Ålborg;
2. Fyn/Langeland: Nyborg;
3. Sjælland: Køge og Korsør;
4. Lolland-Falster: Nakskov;
5. Skånelandene: Landskrone og Varberg.

Ydelse: For hver læst af adelens indkomst i korn, undtaget indkomsten fra adelens sædegårde, læsten regnet til 36 tdr.:

Rug: 1/2 td.;
Malt: 1/2 td..

Kilder: Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 8-11 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 32.

NR. 3: 'FRIVILLIG' KONTRIBUTION AF KORN FRA ADELEN:

Bevilget: Den 4. jan. 1628

Termin: Midfaste (23. mar.) 1628.

Beskatningsgrundlaget: De blandt den dansk-norske adel, der var indehavere af adeligt arvegods, som ikke var blevet besat af fjenden. Jyske adelspersoner, der kun havde op til 5 gårde tilbage at leve af, var fritaget for skat.

Indbetalingssted: Til lensmanden i det len, hvor kontributionsyderen boede. Lensmanden skulle senere lade kornet sende til Provianthuset i København.

Ydelse: Korn (rug, mel, byg og malt) svarende til "... den fembte part af voris indkombst efter vore jordbøger, sædegaarde, schovfve, smaabeder och andet med udi beregnet, giesteri alene undtaget, efter den almindelig taxt, som udi sydschindschifte sedvanlig regnes och anslaaes, ..." (Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 99).

Havde kontributionsyderen allerede solgt sit korn, eller var hans indtægt af korn kun beskednen, skulle kontributionen i stedet udgives i penge; nemlig 1 enkende rigsdaler eller to lod sølv for hver tønne korn (se side 9).

Kilder: Akt. o. Opl. t. Rigs. o. Stæn. Hist. II, s. 99-100 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 329.

NR. 4: ALMINDELIG MADSKAT OG LANDEHJÆLP (TIL SKIBSFLÅDENS BEHOV):

Udskrevet: Den 13. jan. 1628

Termin: Bønderne: Fastelavn (24. feb.) 1628;
Præsteskabet: Straks.

Beskatningsgrundlaget:

1. De jordegne bønder og fæstebønderne i Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge samt på Gotland;
2. Præsteskabet i/på Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge samt på Gotland.

Indleveringssted: Lensmændene, der senere skulle sende det til Provianthuset i København.

Ydelser: (NB: Bønderne i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat)

1. Hver fæstebonde (for hel gård):

Brød: 1/2 td. (= 3 lispd)
(i gode velbagede kavringer);

Byggryn: 2 (sjæl.) skp.;

Flæsk^{*)}: 1 lispd.;

Velsaltet kød: 1 lispd.;

^{*)}: På Gotland skulle, der ikke leveres flæsk, men kun velsaltet kød);

2. Hver jordeggen bonde:

Dobbelt af en fæstebonde (for hel gård);

3. Hver præst i/på Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge (for hel skat):

Malt: 1 pd. (= 24 skp.);

Rug: 1/2 pd. (= 10 skp.);

Lammekrop: 1 stk.;

Gåsekrop: 1 stk.;

Oksekød: 1/8 td.;

Flæsk: 1/12 skippd.;

Herudover hver præst i/på:

Fyn:

Boghvedegryn: 2 skp. (= 1/4 td.);

Lolland-Falster og Langeland:

Byggryn: 1 skp. (2/9 td.);

Ærter: 1 skp. (2/9 td.);

Sjælland og Skånelandene:

Byggryn: 1 skp. (= 1/6 td.);

4. Hver præst på Gotland:
Smør: 1/24 td.;
Oksekød: 1/8 td.;
Lammekrop: 1 stk..

Beregner man værdien af det proviant, der skulle leveres, på samme måde som det blev gjort i forbindelse med kornskatten til den 1. maj 1627 (se side 12), beløb ydelserne sig til hhv.:

1. Fra enhver fæstebonde (for hel gård):
  1. Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge: ca. 3.40-3.84 rd.;
  2. Gotland: ca. 2.57 rd.;
2. Fra enhver præst (for hel skat) på/i:
  1. Sjælland og Skånelandene: ca. 13.43 rd.;
  2. Lolland-Falster: ca. 16.68 rd.;
  3. Fyn: ca. 13.48 rd.;
  4. Gotland: ca. 2.41 rd..

Kilder: Kanc. Brev. 1627-29, s. 296-98 samt CCD IV, s. 396-98.

**NR. 5: ALMINDELIG KORNSKAT (TIL FÆSTNINGERNE KREMPES OG GLÜCKSTADTS UNDSÆT-
NING):**

Udskrevet: Den 18. maj 1628

Termin: Den 24. jun. 1628

Beskatningsgrundlaget: De jordegne bønder og fæstebønderne i Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge samt på Gotland.

Indleveringssted: Lensmændene, der senere skulle sende det til Provianthuset i København.

Ydelser: (NB: Bønderne i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat)

1. Hver fæstebonde (for hel gård):
  - Rug: 1/2 skp. (= 1/12 td.);
  - Malt: 1/2 skp. (= 1/12 td.);
2. Hver jordeggen bonde:
  - Dobbelt af en fæstebonde (for hel gård).

Beregner man værdien af det proviant, der skulle leveres, på samme måde som det blev gjort i forbindelse med kornskatten til den 1. maj 1627 (se side 12), beløb ydelsen fra enhver fæstebonde (for hel gård) sig til: ca. 0.28 rd..

Kilder: Kanc. Brev. 1627-29, s. 427-28 samt CCD IV, s. 414.

NR. 6: ALMINDELIG MADSKAT OG LANDEHJÆLP (TIL SKIBSFLÅDENS BEHOV):

- Udskrevet:** Den 8. sep. 1628 samt den 21. nov. 1628
- Termin:** Jul 1628.
- Beskatningsgrundlaget:**
1. De jordegne bønder og fæstebønderne i/på Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge; samt på Gotland
  2. Præsteskabet i/på Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge.
- Indleveringssted:** Lensmændene, der senere skulle sende det til Provianthuset i København. På Fyn skulle skatten dog leveres til 'Rigens Kansler', Jacob Ulfeldt på Nyborg Slot.
- Ydelser:** (NB: Bønderne i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat)
1. Hver fæstebonde (for hel gård):
    - Brød: 3 lispd (i kavringer);
    - Flæsk eller kød: 1 lispd.;
    - Smør: 2 skålpd.;
    - Byg eller malt: 1 skp.;
  2. Hver jordeggen bonde:
    - Dobbelt af en fæstebonde (for hel gård);
  3. Hver præst i/på Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge (for hel skat):
    - Malt: 1/2 pd. (= 12 skp.);
    - Rug: 1/4 pd. (= 5 skp.);
    - Byggryn: 1/2 skp.;
    - Lammekrop: 1/2 stk.;
    - Gåsekrop: 1/2 stk.;
    - Smør: 1/48 td.;
    - Oksekød: 1/16 td.;
    - Flæsk: 1/24 skippd..
- Beregner man værdien af det proviant, der skulle leveres, på samme måde som det blev gjort i forbindelse med kornskatten til den 1. maj 1627 (se side 12), beløb ydelserne sig til hhv.:
1. Fra enhver fæstebonde (for hel gård):
    - ca. 1.57 rd.;
  2. Fra enhver præst (for hel skat):
    - ca. 6.71 rd..
- Kilder:** Kanc. Brev. 1627-29, s. 484-85 og s. 563 samt CCD IV, s. 424-426 og s. 437-38.

NR. 7: ALMINDELIG MADSKAT (TIL SKIBSFLÅDENS BEHOV):

- Udskrevet:** Den 28. mar. 1629
- Termin:** Den 1. maj 1629
- Beskatningsgrundlaget:** De jordegne bønder og fæstebønder i/på Fyn/Langeland, Sjælland, Lolland-Falster, Skåne, Halland og Blekinge samt på Gotland.
- Indleveringssted:** Lensmændene, der senere skulle sende det til Provianthuset i København.
- Ydelser:** (NB: Bønderne i Halland og Blekinge var forskånet med halvskat)
1. Hver fæstebonde (for hel gård):
Flæsk eller kød: 1 lispd.;
  2. Hver jordeggen bonde:
Dobbelt af en fæstebonde (for hel gård).
- Beregner man værdien af det proviant, der skulle leveres, på samme måde som det blev gjort i forbindelse med kornskatten til den 1. maj 1627 (se side 12), beløb ydelsen fra enhver fæstebonde (for hel gård) sig til: ca. 0.83 rd.
- Kilder:** Kanc. Brev. 1627-29, s. 675-76 samt CCD IV, s. 755.

APPENDIX 3: 2. DEL:

APPENDIX 3: 2. DEL; 1. AFSNIT:

OVERSIGT OVER DE YDELSER, HVORMED DE DANSKE LEN (DEN DANSKE LANDBEFOLKNING) MÅTTE ERLÆGGE DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING: (YDELSERNE ER ANGIVET I RIGSDALER) (' - ' BETYDER IKKE, AT DEN PÅGÆLDENDE KATEGORI VAR FORSKÅNET FOR SKAT, MEN BLOT AT DEN IKKE VAR EKSPPLICIT ANFØRT I SKATTEBREVET, HVORMED SKATTEN BLEV UDSKREVET)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

'SKATTEYDER-KATEGORI':	24/6 1625			1/5 1627		PÅSKE 1628	JUL 1628	
	OG 11/11 1625	8/5 1626	11/11 1626	OG 3 TERMINER	1/1 1628	OG 1/7 1628	OG PÅSKE 1629	11/11 1629
1. HVER JORDEGEN BONDE FOR HEL GÅRD:	2.5000	2.00	3.000	3.0	2.00	6.1875	6.00	4.00
2. HVER FÆSTEBONDE FOR HEL GÅRD:	1.2500	1.00	1.500	1.5	1.00	3.0938	3.00	2.00
3. HVER LANDHÅNDVERKER OG MØLLER:								
a. MED AVL:	1.2500	1.00	1.500	2.0	1.00	3.0938	3.00	2.00
b. UDEN AVL:	0.6250	0.50	0.750	1.0	0.50	1.5469	1.50	1.00
4. HVER TJENESTEDRENG FOR FULD LØN:								
a. MED AVL:	0.6250	0.50	1.000	1.0	1.00	1.5469	1.50	1.50
b. UDEN AVL:	0.6250	0.50	0.750	1.0	1.00	1.5469	1.50	1.50
5. HVER TJENESTEDRENG FOR HALV LØN:								
a. MED AVL:	0.3125	0.25	0.500	0.5	0.25	0.7734	0.75	0.75
b. UDEN AVL:	0.3125	0.25	0.375	0.5	0.25	0.7734	0.75	0.75
6. HVER PEBERSVEND:	-	-	-	-	1.00	3.0938	3.00	-
7. HVER HUSMAND:	-	-	-	-	0.50	1.5469	1.50	-
8. HVER GADEHUSMAND:	-	-	-	-	-	1.5469	1.50	-
9. HVER BOELSMAND:	-	-	-	-	-	1.5469	1.50	-
10. HVER EMBEDSMAND:								
a. MED AVL:	-	-	-	-	-	-	3.00	-
b. UDEN AVL:	-	-	-	-	-	-	1.50	-
11. HVER KGL. UGEDAGSMAND (FOR FULD SKAT	0.6250	0.50	0.750	1.0	0.50	1.5469	1.50	1.00
(SOM PRINCIP HALVDELEN AF DEN SKAT EN BONDE SKULLE HAVE GIVET, HVIS HAN SAD FOR DEN GÅRD AF DEN TYPE, UGEDAGSMANDEN BOEDE PÅ)								
12. HVER INDERSTE:	-	-	-	-	0.50	1.5469	1.50	-
(SOM PRINCIP HALVDELEN AF DET BELØB, SOM BONDEN, DER SAD FOR DEN GÅRD, INDERSTEN BOEDE PÅ, GAV I SKAT)								

KILDER: De samme som anført ud for de enkelte ekstraskatter i nærværende appendix' 1. del.

APPENDIX 3: 2. DEL; 2. AFSEIT:

OVERSIGT OVER DE YDELSER, HVORMED DE NORSKE LEN (DEN NORSKE 'LANDBEFOLKNING') MÅTTE ERLÆGGE DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSEKRIGENS FINANSIERING: (YDELSERNE ER ANGIVET I RIGSDALER) (' - ' BETYDER IKKE, AT DEN PÅGÆLDENDE KATEGORI VAR FORSKÅNET FOR SKAT, MEN BLOT AT DEN IKKE VAR EKSPPLICIT ANFØRT I SKATTEBREVET, HVORMED SKATTEN BLEV UDSKREVET)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

'SKATTEYDER-KATEGORI':	24/6 1625	PINSE		1/5 1627	FASTELAVN	PÅSKE 1628	JUL 1628	14 DAGE
	OG 11/11 1625	1626 (28/5 1626)	JUL 1626	OG 3 TERMINER	1628 (24/2 1628)	OG 1/7 1628	OG PÅSKE 1629	EFTER 11/11 1629
	1/3 INDKOM. DOG MINDST 1.2500	1/4 INDKOM. DOG MINDST 1.0000	1/3 INDKOM. DOG MINDST 2.0000	1/4 INDKOM. DOG MINDST 1.000	1/4 INDKOM. DOG MINDST 1.000	2/3 INDKOM. 1.0000	1/3 INDKOM. 2.0000	1/2 INDKOM. DOG MINDST 2.000
1. ODELSBONDE, SOM HAR ODELSGODS:								
2. HVER 'LEILENDING' FOR HEL SKAT:	1.2500	1.0000	2.0000	1.000	1.000	-	-	2.000
3. HVER 'KRONEBONDE' FOR HEL SKAT:	1.2500	1.0000	1.5000	1.000	1.000	-	-	2.000
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	4.6406	4.50	-
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	3.0938	3.00	-
4. HVER 'LEILENDING-BONDE' FOR HEL SKAT:	1.2500	1.0000	1.5000	1.000	1.000	-	-	2.000
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	4.6406	4.50	-
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	3.0938	3.00	-
5. HVER TJENESTEDRENG FOR FULD LØN:	0.6250	0.5000	0.8750	0.500	0.500	1.5469	1.50	1.500
6. HVER LØS KARL, SOM NOGEN NERING BRUGER:	0.6250	0.5000	1.0000	0.500	0.500	-	-	1.500
HVER LØS KARL, SOM IKKE TJENE VIL ENTEN PÅ HELT ELLER HALVT ÅR:	-	-	1.0000	0.500	-	-	-	-
7. HVER TJENESTEDRENG FOR HALV LØN:	0.3125	0.2500	0.3750	0.250	0.250	-	-	0.750
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	1.1563	1.00	-
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	0.7734	0.75	-
8. HVER HUSMAND OG HVER ØDEGÅRDSMAND:	0.6250	0.5000	0.8750	0.500	0.500	-	-	1.000
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	2.3203	2.25	-
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	1.5469	1.50	-
9. HVER MAND, SOM BOR VED SØSIDEN OG BRUGER FISKERI:	1.8750	1.5000	1.8750	1.500	1.500	-	-	3.000
(HVOR FISKERIET SLAPT DOG KUN:)	-	-	-	-	-	-	-	1.500
10. HVER UDRORSKARL, SOM ER KOMMEN TIL SIN LAVALDER:	0.9375	0.7500	0.9375	0.750	0.750	2.3203	2.25	0.750
11. HVER TJENESTEDRENG, SOM UDROR OG IKKE ER KOMMEN TIL SIN LAVALDER:	0.4688	0.3750	0.4688	0.375	0.375	-	-	0.375
12. HVER NORDFARTSSKIPPER, SOM HAR SKIB OG SEJLER I NORDLANDENE:	2.5000	2.000	2.5000	2.000	2.000	6.1875	6.00	4.000
13. HVER STYRMAND, SOM SEJLER PÅ NORD-FARTSSKIBE:	2.5000	2.000	2.5000	2.000	2.000	6.1875	6.00	4.000
14. 'FOSSERNE', SOM HAR 'SAGER':								
a. AF HVER 'ÅRGANGSSAG':	3.7500	3.000	4.000	3.000	3.000	9.2813	9.00	6.000
b. AF HVER 'FLOMSAG':	2.5000	2.000	2.750	2.000	2.000	6.1875	6.00	-
DEN STØRSTE PART AF ÅRET ANGÅR:	-	-	-	-	-	-	-	4.000
DE ANDRE:	-	-	-	-	-	-	-	2 ELLER 1
c. AF HVER DELER, SOM SKÆRES PÅ DERES 'SAGER':	1/8	1/10	1/8	1/10	1/10	2/8	2/8	1/10

KILDER: De samme som anført ud for de enkelte ekstraskatter i nærværende appendix' 1. del.

APPENDIX 3: 3. DEL:

APPENDIX 3: 3. DEL; 1. AFSNIT:

SAMMENLIGNENDE OVERSIGT OVER DE YDELSER, HVORMED DE DANSKE LEN (DEN DANSKE LANDBEFOLKNINGEN) MÅTTE ERLÆGGE DE EKSTRASKATTER, DER UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING, IDET YDELSEN VED SKATTEN TIL BETALING DEN 8. MAJ 1626 ER BRUGT SOM INDEKS 100:

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

'SKATTEYDER-KATEGORI':	24/6 1625		11/11 1625		8/5 1626		11/11 1626		1/5 1627		1/1 1628		PÅSKE 1628		JUL 1628		11/11 1629	
	OG	11/11 1625	OG	11/11 1625	OG	8/5 1626	OG	11/11 1626	OG	1/1 1628	OG	1/7 1628	OG	PÅSKE 1628	OG	JUL 1628	OG	11/11 1629
1. HVER JORDEGEN BONDE FOR HEL GÅRD:		125		100		100		150		150		100		309.375		300		200
2. HVER FÆSTEBONDE FOR HEL GÅRD:		125		100		100		150		150		100		309.375		300		200
3. HVER LANDHÅNDVÆRKER OG MØLLER:																		
a. MED AVL:		125		100		100		150		200		100		309.375		300		200
b. UDEN AVL:		125		100		100		150		200		100		309.375		300		200
4. HVER TJENESTEDRENG FOR FULD LØN:																		
a. MED AVL:		125		100		100		200		200		200		309.375		300		300
b. UDEN AVL:		125		100		100		150		200		200		309.375		300		300
5. HVER TJENESTEDRENG FOR HALV LØN:																		
a. MED AVL:		125		100		100		200		200		100		309.375		300		300
b. UDEN AVL:		125		100		100		150		200		100		309.375		300		300
6. HVER PEBERSVEND:		-		-		-		-		-		?		?		?		-
7. HVER HUSMAND:		-		-		-		-		-		?		?		?		-
8. HVER GADEHUSMAND:		-		-		-		-		-		-		?		?		-
9. HVER BOELSMAND:		-		-		-		-		-		-		?		?		-
10. HVER EMBEDSMAND:																		
a. MED AVL:		-		-		-		-		-		-		-		?		-
b. UDEN AVL:		-		-		-		-		-		-		-		?		-
11. HVER KGL. UGEDAGSMAND (FOR FULD SKAT (SOM PRINCIP HALVDELEN AF DEN SKAT EN BONDE SKULLE HAVE GIVET, HVIS HAN SAD FOR DEN GÅRD AF DEN TYPE, UGEDAGSMANDEN BOEDE PÅ))		125		0.50		0.50		150		200		100		309.375		300		200
12. HVER INDERSTE: (SOM PRINCIP HALVDELEN AF DET BELØB, SOM BONDEN, DER SAD FOR DEN GÅRD, INDERSTEN BOEDE PÅ, GAV I SKAT)		-		-		-		-		-		?		?		?		-

APPENDIX 3: 3. DEL; 2. AFSNIT:

SAMMENLIGNENDE OVERSICHT OVER DE YDELSER, HVORMED DE NORSKE LEN (DEN NORSKE 'LANDBEFOLKNING') MÅTTE ERLEGGE DE EKSTRASKATTER, DER UDSKREVET FOR AT SKAFTE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING, IDET YDELSEN VED SKATTEN TIL BETALING DEN 8. MAJ 1626 ER BRUGT SOM INDEKS 100:

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

'SKATTEYDER-KATEGORI':	24/6 1625	PINSE	1/5 1627	FASTELAVN	PÅSKE 1628	JUL 1628	14 DAGE
	OG 11/11 1625	1626 (28/5 1626)	JUL 1626	OG 3 TERMINER (24/2 1628)	OG 1628 (24/2 1628)	OG 1628	OG 1629
1. ODELSBONDE, SOM HAR ODELSGODS:	133.33 DOG MINDST 125	100 DOG MINDST 100	133.33 200.00	100 100	100 100	266.6667	133.33 200 DOG MINDST 200
2. HVER 'LEILENDING' FOR HEL SKAT:	125	100	200.00	100	100	-	200
3. HVER 'KRONEBONDE' FOR HEL SKAT:	125	100	150.00	100	100	-	200
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	464.0625	450
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	309.3750	300
4. HVER 'LEILENDING-BONDE' FOR HEL SKAT:	125	100	150.00	100	100	-	200
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	464.0625	450
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	309.3750	300
5. HVER TJENESTEDRENG FOR FULD LØN:	125	100	175.00	100	100	309.3750	300
6. HVER LØS KARL, SOM NOGEN NERING BRUGER:	125	100	200.00	100	100	-	300
HVER LØS KARL, SOM IKKE TJENE VIL ENTEN PÅ HELT ELLER HALVT ÅR:	-	-	?	?	-	-	-
7. HVER TJENESTEDRENG FOR HALV LØN:	125	100	150.00	100	100	-	300
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	462.5000	400
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	309.3750	300
8. HVER HUSMAND OG HVER ØDEGÅRDSMAND:	125	100	175.00	100	100	-	200
a. VED SØSIDEN:	-	-	-	-	-	116.0156	450
b. TIL LANDS:	-	-	-	-	-	77.3438	300
9. HVER MAND, SOM BOR VED SØSIDEN OG BRUGER FISKERI:	125	100	125.00	100	100	-	200
(HVOR FISKERIET SLAPT DOG KUN:)	-	-	-	-	-	-	100
10. HVER UDRORSKARL, SOM ER KOMMEN TIL SIN LAVALDER:	125	100	125.00	100	100	309.3750	300
11. HVER TJENESTEDRENG, SOM UDROR OG IKKE ER KOMMEN TIL SIN LAVALDER:	125	100	125.00	100	100	-	100
12. HVER NORDFARTSSKIPPER, SOM HAR SKIB OG SEJLER I NORDLANDENE:	125	100	125.00	100	100	103.1250	300
13. HVER STYRMAND, SOM SEJLER PÅ NORDFARTSSKIBE:	125	100	125.00	100	100	103.1250	300
14. 'FOSSENERNE', SOM HAR 'SAGER':							
a. AF HVER 'ÅRGANGSSAG':	125	100	133.33	100	100	309.3750	300
b. AF HVER 'FLOMSAG':	125	100	137.50	100	100	206.2500	300
DEN STØRSTE PART AF ÅRET ANGÅR DE ANDRE:	-	-	-	-	-	-	-
c. AF HVER DELER, SOM SKÆRES PÅ DERES 'SAGER':	125	100	125.00	100	100	250.0000	250

APPENDIX 3: 4. DEL:

(SIDE 1 AF 2)

OVERSIGT OVER DE YDELSER, HVORMED KØBSTEDERNE (BORGERSKABET) MÅTTE ERLEGGE DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING: (YDELSERNE ER ANGIVET I RIGSDALER)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

KØBSTAD:	24/6 1625		11/11 1626		1/5 1627		PÅSKE 1628		JUL 1628	
	OG 11/11 1625	8/5 1626	11/11 1626	3 TERMINER	1/1 1628	OG 1/7 1628	PÅSKE 1629	OG PÅSKE 1629		
A. DANMARK:										
1. JYLLAND:										
EBELTOFT:	93	93	93	372	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
GRENÅ:	41	41	41	0	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
HJØRRING:	42	42	42	168	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
HOBRO:	21	21	21	84	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
HOLSTEBRO:	104	104	104	416	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
HORSENS:	312	312	312	1248	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
KOLDING:	312	312	312	1248	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
LØMVIK:	104	104	104	416	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
MARIAGER:	78	78	78	312	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
NYKØBING (MORS):	21	21	21	84	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
RANDERS:	364	364	364	1456	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
RIBE:	520	520	520	2080	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
RINGKØBING:	104	104	104	416	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
SKAGEN:	10	10	10	40	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
SKIVE:	42	42	42	168	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
SEBY:	78	78	78	312	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
THISTED:	10	10	10	40	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
VARDE:	156	156	156	624	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
VEJLE:	208	208	208	832	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
VIBORG:	208	208	208	832	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
ÅLBORG:	1040	1040	1040	4160	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
ÅRHUS:	416	416	416	1664	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
JYLLAND I ALT:	4284	4284	4284	16972	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)			
2. FYN OG Langeland:										
ASSENS:	177	177	177	708	0	0.000	0.00			
BOGENSE:	104	104	104	416	0	0.000	0.00			
FÅBORG:	68	68	68	272	0	0.000	0.00			
KERTEMINDE:	135	135	135	540	0	0.000	0.00			
MIDDELFART:	114	114	114	456	0	0.000	0.00			
NYBORG:	281	281	281	1124	0	0.000	0.00			
ODENSE:	572	572	572	2288	0	0.000	0.00			
SVENDBORG:	281	281	281	1124	0	0.000	0.00			
RUDKØBING:	30	30	30	120	0	0.000	0.00			
FYN OG Langeland I ALT:	1762	1762	1762	7048	0	0.000	0.00			
3. Sjælland og Møn:										
HELSINGØR:	520	520	520	2080	750	2299.500	1150.00			
HOLBÆK:	114	114	114	456	100	306.625	154.00			
KALUNDBORG:	125	125	125	500	100	306.625	154.00			
KORSØR:	31	31	31	124	50	153.375	77.00			
KØBENHAVN:	1788	1788	1788	7152	1500	4599.000	5000.00			
KØGE:	437	437	437	1748	300	919.875	460.00			
NÆSTVED:	177	177	177	708	150	459.875	230.00			
NYKØBING (Sjælland):	31	31	31	124	30	92.000	46.00			
PRÆSTØ:	21	21	21	84	30	92.000	46.00			
RINGSTED:	36	36	36	144	30	459.875	60.00			
ROSKILDE:	83	83	83	332	100	306.625	154.00			
SKELSKØR:	52	52	52	208	100	306.625	154.00			
SLAGELSE:	109	109	109	436	100	306.625	154.00			
SLANGERUP:	104	104	104	416	75	230.000	115.00			
STEGE:	52	52	52	208	50	123.000	62.00			
STORE HEDDINGE:	31	31	31	124	30	92.000	46.00			
VORDINGBORG:	26	26	26	104	50	153.375	77.00			
Sjælland og Møn I ALT:	3737	3737	3737	14948	3545	11207.000	8139.00			
4. Lolland og Falster:										
MARIBO:	94	94	94	376	75	230.000	115.00			
NAKSKOV:	416	416	416	1664	300	919.875	460.00			
NYKØBING (FALSTER):	130	130	130	520	125	383.250	192.00			
NYSTED:	42	42	42	168	0	107.375	54.00			
SAKSKØBING:	26	26	26	104	0	107.375	54.00			
STUBBOKØBING:	78	78	78	312	75	230.000	115.00			
Lolland og Falster I ALT:	786	786	786	3144	575	1977.875	990.00			

(NB!: FORTSETTES PÅ NÆSTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

APPENDIX 3: 4. DEL:

(SIDE 2 AF 2)

OVERSIGT OVER DE YDELSER, HVORMED KØBSTEDERNE (BORGERSKABET) MÅTTE ERLÆGGE DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING: (YDELSERNE ER ANGIVET I RIGSDALER)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

KØBSTAD:	24/6 1625		1/5 1627			PÅSKE 1628		JUL 1628
	OG 11/11 1625	8/5 1626	11/11 1626	3 TERMINER	1/1 1628	OG 1/7 1628	OG PÅSKE 1629	
5. SKÅNE, HALLAND OG BLEKING:								
a. SKÅNE:								
FALSTERBO:	31	31	31	124	30	92.000	46.00	
SKANØR:	31	31	31	124	30	92.000	46.00	
HELSINGBORG:	156	156	156	624	75	230.000	115.00	
KRISTIANSTAD:	104	104	104	0	104	318.750	160.00	
LANDSKRONA:	208	208	208	832	300	919.875	460.00	
LUND:	104	104	104	416	100	306.625	154.00	
MALMØ:	520	520	520	2080	750	2299.500	1150.00	
SIMMERSHAVN:	31	31	31	124	30	92.000	46.00	
SØLVITSBORG:	21	21	21	42	25	77.500	39.00	
YSTAD:	364	364	364	1456	250	766.500	383.25	
SKÅNE I ALT:	1570	1570	1570	5822	1694	5194.750	2599.25	
b. HALLAND:								
FALKENBERG:	41	41	41	82	41	125.750	63.00	
HALMSTAD:	0	0	0	0	0	0.000	0.00	
KONGSBÅK:	21	21	21	42	21	64.375	33.00	
LAHOLM:	52	52	52	104	52	159.375	80.00	
VARBERG:	52	52	52	104	52	159.375	80.00	
HALLAND I ALT:	166	166	166	332	166	508.875	256.00	
c. BLEKINGE:								
KRISTIANPEL:	0	0	0	0	0	0.000	0.00	
RONNEBY:	83	83	83	166	50	153.375	77.00	
BLEKINGE I ALT:	83	83	83	166	50	153.375	77.00	
SKÅNE, HALLAND OG BLEKINGE I ALT:	1819	1819	1819	6320	1910	5857.000	2932.25	
DANMARK I ALT:								
DE BESATTE OMRÅDER:	4284	4284	4284	16972	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)	
DE IKKE BESATTE OMRÅDER:								
VEST FOR STORE BÆLT:	1762	1762	1762	7048	0	0.000	0.00	
ØST FOR STORE BÆLT:	6342	6342	6342	24412	6030	19041.875	12061.25	
DE IKKE BESATTE OMRÅDER I ALT:	8104	8104	8104	31460	6030	19041.875	12061.25	
DANMARK I ALT:	12388	12388	12388	48432	6030	19041.875	12061.25	
B. NORGE:								
BERGEN:	0	0	0	0	0	0.000	3000.00	
FREDERIKSSTAD:	104	104	104	208	100	306.625	154.00	
KONGSELV:	52	52	52	104	50	153.375	77.00	
MARSTRAND:	416	416	416	832	250	766.500	383.25	
ODDEVOLD:	26	26	26	52	25	77.500	39.00	
OSLO/KRISTIANIA:	0	0	0	0	0	0.000	0.00	
SKIEN:	104	104	104	208	100	306.625	154.00	
STAVANGER:	104	104	104	208	100	306.625	154.00	
TRONDHJEM:	312	312	312	624	300	919.875	460.00	
TØNSBERG:	78	78	78	156	75	167.625	84.00	
NORGE I ALT:	1196	1196	1196	2392	1000	3004.750	4505.25	
DANMARK OG NORGE I ALT:	13584	13584	13584	50824	7030	22046.625	16566.50	

KILDER: CCD IV; s. 760-65

APPENDIKS 3: 5. DEL:

OVERSICHT OVER DE YDELSER, HVORMED DE, DER HAVDE KRONENS OG KIRKERNES TIENDER I FÆSTE, MÅTTE ERLÆGGE DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING: (YDELSERNE ER ANGIVET I RIGSDALER)

'SKATTEYDER-KATEGORI':	SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:								
	24/6 1625		11/11 1626		1/5 1627		PÅSKE 1628		JUL 1628
	OG 11/11 1625	8/5 1626	11/11 1626	3 OG TERMINER	1/1 1628	OG 1/7 1628	PÅSKE 1628	OG PÅSKE 1629	
1. DEM, DER HAVDE KRONENS TIENDER I FESTE:	2	2	0	0	0	0	0	0	
2. DEM, DER HAVDE KIRKERNES TIENDER I FESTE:	2	2	0	0	0	0	0	0	

KILDER: De samme som anført ud for de enkelte ekstraskatter i nærværende appendiks' 1. del.

APPENDIKS 3: 6. DEL:

OVERSICHT OVER DE YDELSER, HVORMED GEJSTLIGHEDEN OG 'DE HØJLERDE' MÅTTE ERLÆGGE DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING: (YDELSERNE ER ANGIVET I RIGSDALER)

'SKATTEYDER-KATEGORI':	SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:							
	24/6 1625		11/11 1626		1/5 1627		MIDFASTE 1628	JUL 1628
	OG 11/11 1625	8/5 1626	11/11 1626	11/11 1627	1/1 1628	(23/3 1628)	OG PÅSKE 1629	
A. GEJSTLIGHEDEN:								
1. DOMKAPITLERNE:								
a. KAPITLET I ROSKILDE:	500	500	500	1/5 INDKOM.	500	1/5 INDKOM.	1/5 INDKOM.	
b. KAPITLET I LUND:	450	450	450	1/5 INDKOM.	450	1/5 INDKOM.	1/5 INDKOM.	
c. KAPITLET I RIBE:	300	300	300	1/5 INDKOM.	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)	
d. KAPITLET I ÅRHUS:	350	350	350	1/5 INDKOM.	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)	
e. KAPITLET I VIBORG:	200	200	200	1/5 INDKOM.	(BESAT)	(BESAT)	(BESAT)	
f. KAPITLET I OSLO OG HAMMER:	150	150	150	1/5 INDKOM.	150	0	1/5 INDKOM.	
g. KAPITLET I STAVANGER:	50	50	50	1/5 INDKOM.	50	0	1/5 INDKOM.	
h. KAPITLET I BERGEN:	100	100	100	1/5 INDKOM.	100	0	1/5 INDKOM.	
i. KAPITLET I TRONDHEIM:	100	100	100	1/5 INDKOM.	100	0	1/5 INDKOM.	
DOMKAPITLERNE I ALT:	2200	2200	2200	1/5 INDKOM.	1350	-	-	
2. PRÆSTESKABET:								
a. HVER PROVST OG PRÆST:	6	6	6	12	4	6	12	
B. 'DE HØJLERDE':								
1. UNIVERSITET I KØBENHAVN:	0	0	0	400	0	0	0	
2. 'DE HØJLERDE' I OSLO:	0	0	0	500	0	0	0	
3. TO PROFESSORER I ODENSE:	0	0	0	24	0	0	0	
'DE HØJLERDE' I ALT:	0	0	0	924	0	0	0	

KILDER: De samme som anført ud for de enkelte ekstraskatter i nærværende appendiks' 1. del.

APPENDIX 3: 7. DEL:

(SIDE 1 AF 2)

DET IDEELLE PROVENU FRA LENENE (LANDBEFOLKNINGEN) FRA DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSER-KRIGENS FINANSIERING:
(DE MED "***" MARKEREDE BELØB ER SKØN, BASERET PÅ PROVENUET FRA ANDRE SKATTER ERLAGT AF DET PÅGÆLDENDE LEN)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

LEN:	24/6 1625		8/5 1626		11/11 1626		1/5 1627		1/1 1628		PÅSKE 1628		JUL 1628	
	OG		OG		OG		OG		OG		OG		OG	
	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.
A. DANMARK:														
1. NØRREJYLLAND:														
KOLDINGHUS	2541		2013		3351		1914		-		-		-	
RIBERHUS	2564		2053		2949		1652		-		-		-	
LUNDENÆS	1799		1433		2143		1138		-		-		-	
BØVLING	1405		1103		1647		1221		-		-		-	
STJERNHOLM	1183		937		1446		1008		-		-		-	
SKANDERBORG OG ÅKJÆR	2710		2131		3252		2603		-		-		-	
SILKEBORG	707		565		905		650		-		-		-	
ÅRHUSGÅRD	950		724		1103		1101		-		-		-	
KALØ	1770		1376		2281		1878		-		-		-	
DRONNINGBORG	1903		1442		2331		1790		-		-		-	
MARIAGER KLOSTER	333		284		427		287		-		-		-	
HALD	2218		1757		2946		1642		-		-		-	
ØRUM	1644		1305		1997		1109		-		-		-	
SKIVEHUS	1035		871		1314		988		-		-		-	
VESTERVIG KLOSTER	71		62		97		98		-		-		-	
ÅLBORGHUS	3522		2767		4460		2718		-		-		-	
ÅSTRUP	761		606		993		233		-		-		-	
SEJLSTRUP	344		284		442		463		-		-		-	
NØRREJYLLAND I ALT:	27460		21713		34084		22493		-		-		-	
2. FYN OG LANGELAND:														
NYBORG	4072		3136		4594		4442		-		-		3871	
ODENSEGÅRD	1852		1503		2175		2475		-		-		2150	
RUGÅRD	832		648		900		909		-		-		769	
HAGENSKOV	1405		1117		1778		1670		-		-		1274	
HINDSGAVL	1214		945		1400		936		-		-		1180	
TRANEKJÆR	1045		844		1306		1402		-		-		1186	
FYN OG LANGELAND I ALT:	10420		8193		12153		11834		-		-		10430	
3. SJÆLLAND:														
KØBENHAVN	1914		1489		2058		1995		1560		4118		4231	
KRONBORG	1123		901		1417		1536		1030		2892		2372	
FREDERIKSBORG	1179		890		1339		1153		890		2368		1905	
ABRAHAMSTRUP	363		297		427		390		264		589		381	
ROSKILDEGÅRD	1962		1590		2431		2499		1819		4737		4478	
HOLBÆK	998		810		1179		1192		734		1806		1815	
DRAGSHOLM	1314		1042		1603		1648		1075		3060		2893	
KALUNDBORG	1738		1386		2138		2081		1011		3665		3510	
RINGSTED KLOSTER	991		796		1204		1135		799		2084		2094	
SORØ	802		631		966		949		661		624		1617	
ANTVORSKOV OG SÆBYGÅRD	2040		1522		2250		2290		1510		4466		4008	
KORSØR	1321		1040		1545		1581		1075		3033		2870	
VORDINGBORG	2079		1658		2479		2496		1576		4682		4259	
MØN	861		652		1029		923		613		-		901	
TRYGGEVÆLDE OG HØGSTRUP	1741		1281		1939		1938		1339		3534		3037	
SJÆLLAND I ALT:	20426		15985		24004		23806		15956		41658		40371	
4. LOLLAND OG FALSTER:														
ÅLHOLM	2289		1832		2730		2783		1956		4868		4648	
HALSTED KLOSTER OG RAVENSBO	2572		2074		3091		3029		2124		5556		5233	
NYKØBING FALSTER	1820		1474		2131		2257		1501		4006		4437	
LOLLAND OG FALSTER I ALT:	6681		5380		7952		8069		5581		14430		14318	

(NB!: FORTSETTES PÅ NÆSTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

APPENDIX 3: 7. DEL:

(SIDE 2 AF 2)

DET IDEELLE PROVENU FRA LENENE (LANDBEFOLKNINGEN) FRA DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSER-KRIGENS FINANSIERING:
(DE MED '***' MARKEREDE BELØB ER SKØN, BASERET PÅ PROVENUET FRA ANDRE SKATTER ERLAGT AF DET PÅGELDENDE LEN)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

LEN:	24/6 1625		8/5 1626		11/11 1626		1/5 1627		1/1 1628		PÅSKE 1628		JUL 1628	
	OG		OG		OG		OG		OG		OG		OG	
	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.
5. SKÅNE, HALLAND OG BLEKINGE:														
HELSINGBORG	2867		2246		3240		3499		2093		5987		5223	
LANDSKRONE	2150		1755		2551		2591		1528		4452		4331	
MALMØHUS	5255		4256		6370		6866		4466		11514		10546	
JERRESTAD HERRED	413		319		448		432		295		721		680	
KRISTIANSTAD	4136		3332		4810		4734		3131		9157		7800	
FROSTE HERRED OG HELNEKIRKE	1084		859		1234		1216		773		1925		1753	
SØLVITSBORG	1525		1236		1851		1671		1236		3548		3407	
KRISTIANOPEL	403		302		444		422		276		751		591	
LAHOLM	706		477		705		450		453		1433		1520	
HALMSTAD	560		462		747		384		503		1606		1609	
VARBERG	2276		1835		2740		2530		1612		5128		4969	
SKÅNELANDENE I ALT:	21375		17079		25140		24795		16366		46222		42429	
6. BORNHOLM:														
HAMMERSHUS	1991		1570		2248		2200		1478		4500		4534	
DANMARK I ALT:														
DE BESATTE OMRÅDER:	27460	16	21713	16	34084	17	22493	14	-	0	-	0	-	0
DE IKKE BESATTE OMRÅDER:														
VEST FOR STORE BELT:	10420	6	8193	6	12153	6	11834	7	-	0	-	0	10430	4
ØST FOR STORE BELT:	50473	30	40014	30	59344	30	58870	37	39381	40	106810	40	101652	40
I ALT:	60893	36	48207	36	71497	36	70704	44	39381	40	106810	40	112082	44
HELE KONGERIGET DANMARK:	88353	52	69920	52	105581	54	93197	59	39381	40	106810	40	112082	44
B. NORGE:														
AKERSHUS	15346		11269		16610		11353		11300**		30700**		26800**	
BOHUS	5131		4183		6441		4572		4393		11992		9176	
BERGENHUS	17191		13752		20629		13532		10499		32480		30100**	
BRATSBERG (SKIEN)	2790		2079		2878		2200**		2200**		5600**		4900**	
BRUNLA	923		1503		2255		1667		1500**		3700**		3200**	
AGDESIDEN	4400**		3500**		4800**		3500**		3500**		8800**		7700**	
NORDLANDENES LEN	9300**		7400**		10000**		7400**		7400**		18600**		16300**	
STAVANGER	3200**		2790		3974		2777		2699		5441		5200**	
TRONDHEIM	18440		14800**		20300**		13362		11818		34422		32300**	
VARDØHUS	1230**		943		1053		779		747		374		374	
HELE KONGERIGET NORGE:	77951	46	62219	46	88939	45	61142	38	56056	57	152109	57	136050	53
C. GOTLAND:	2795	2	2902	2	2300	1	4768	3	3221	3	8442	3	8200**	3
DANMARK, NORGE OG GOTLAND I ALT:	169099	100	135041	100	196820	100	159107	100	98658	100	267361	100	256332	100

KILDER: De samme som findes anført i nærværende appendix' 14. del.

APPENDIX 3: 8. DEL:

(SIDE 1 AF 2)

DET IDEELLE EKSTRASKATTEPROVENU FRA DEM, DER HAVDE KRONENS OG KIRKERNES TIENDER I FÆSTE:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING

LEN:	24/6 1625	8/5 1626
	RD. PCT.	RD. PCT.

A. DANMARK:		
1. NØRREJYLLAND:		
KOLDINGHUS	248	240
RIBERHUS	96	96
LUNDENES	246	253
BØVLING	144	144
STJERNHOLM	100	100
SKANDERBORG OG ÅKJÆR	281	281
SILKEBORG	162	162
ÅRHUSGÅRD	100	98
KALØ	264	264
DRONNINGBORG	256	254
MARIAGER KLOSTER	52	52
HALD	345	331
ØRUM	180	180
SKIVEHUS	138	138
VESTERVIG KLOSTER	0	0
ÅLBORGHUS	572	564
ÅSTRUP	0	0
SEJLSTRUP	54	54

NØRREJYLLAND I ALT:	3238	3211
2. FYN OG LANGELAND:		
NYBORG	218	98
ODENSEGÅRD	168	168
RUGÅRD	44	44
HAGENSKOV	72	72
HINDSGÅVL	32	32
TRANEKJÆR	48	48

FYN OG LANGELAND I ALT:	582	462
3. SJÆLLAND:		
KØBENHAVN	40	40
KRONBORG	0	0
FREDERIKSBORG	88	86
ABRAHAMSTRUP	0	0
ROSKILDEGÅRD	140	140
HOLBÆK	116	116
DRAGSHOLM	50	50
KALUNDBORG	88	88
RINGSTED KLOSTER	80	82
SORØ	48	48
ANTVORSKOV OG SÆBYGÅRD	0	0
KORSØR	0	0
VORDINGBORG	100	100
MØN	22	12
TRYGGEVÆLDE OG HØGSTRUP	114	110

SJÆLLAND I ALT:	886	872
4. LOLLAND OG FALSTER:		
ÅLHOLM	0	0
HALSTED KLOSTER OG RAVENSBO	0	0
NYKØBING FALSTER	0	0

LOLLAND OG FALSTER I ALT:	0	0

(NB!: FORTSETTES PÅ NÆSTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

APPENDIKS 3: 8. DEL:

(SIDE 2 AF 2)

DET IDEELLE EKSTRASKATTEPROVENU FRA DEM, DER HAVDE KRONENS OG KIRKERNES TIENDER I FESTE:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING

LEN:	24/6 1625		8/5 1626	
	RD.	PCT.	RD.	PCT.
-----				
5. SKÅNE, HALLAND OG BLEKINGE:				
HELSINGBORG	211		207	
LANDSKRONE	224		224	
MALMØHUS	332		332	
JERRESTAD HERRED	32		30	
KRISTIANSTAD	266		286	
FROSTE HERRED OG HELNEKIRKE	74		74	
SØLVITSBORG	0		0	
KRISTIANOPEL	0		0	
LAHOLM	52		56	
HALMSTAD	0		0	
VARBERG	188		188	

SKÅNELANDENE I ALT:	1379		1397	
-----				
6. BORNHOLM:				
HAMMERSHUS	0		0	

I ALT:				
DE BESATTE OMRÅDER:	3238	53	3211	
DE IKKE BESATTE OMRÅDER:				
VEST FOR STORE BÆLT:	582	10	462	
ØST FOR STORE BÆLT:	2265	37	2269	

I ALT:	2847	47	2731	
=====				
HELE KONGERIGET DANMARK:	6085	100	5942	

B. NORGE:				
AKERSHUS	0		0	
BOHUS	0		0	
BERGENHUS	0		0	
BRATSBERG (SKIEN)	0		0	
BRUNLA	0		0	
AGDESIDEN	0		0	
NORLANDENES LEN	0		0	
STAVANGER	0		0	
TRONDHEIM	0		0	
TUNSBERG OG ST. OLAFS KLOSTER	UNDER	AGGERSHUS LEN		
VARDØHUS	0		0	

HELE KONGERIGET NORGE:	0	0	0	0

C. GOTLAND:	0	0	0	0
=====				
DANMARK, NORGE OG GOTLAND I ALT:	6085	100	6085	100

KILDER: De samme som findes anført i nærværende appendiks' 14. del.

APPENDIKS 3: 9. DEL:

DET IDEELLE PROVENU FRA GEJSTLIGHEDEN FRA DE EKSTRASKATTER, DER BLEV UDSKREVET FOR AT SKAFTE MIDLER TIL KEJSEKRIGENS
FINANSIERING:
(DE MED '***' MARKEREDE BELØB ER SKØN, BASERET PÅ PROVENUET FRA DE ANDRE SKATTER)

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

LEN:	24/6 1625		8/5 1626		11/11 1626		11/11 1627		1/1 1628	23/3 1628		JUL 1628		
	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.
A. DANMARK:														
1. DOMKAPITLERNE:														
KAPITLET I ROSKILDE:	500		500		500		2708		500		2189		2379	
KAPITLET I LUND:	450		450		450		1249		450		1000**		1000**	
KAPITLET I RIBE:	300		300		300		737**		-		-		-	
KAPITLET I ÅRHUS:	350		350		350		1165		-		-		-	
KAPITLET I VIBORG:	200		200		200		647		-		-		-	
DOMKAPITLERNE I ALT:	1800	16	1800	16	1800	16	6506	25	950	17	3189	42	3379	20
2. PRESTESKABET:														
SJELLAND STIFT:	1497		1491		1491		2994		998		1497		2994	
SKÅNE STIFT:	1702**		1702		1728		3424		1132**		1698		3406	
FYN STIFT:	1308**		1308		1308		2616		872		1186		2142	
VENDELBO STIFT:	576		576		582		1164		-		-		-	
VIBORG STIFT:	594**		594		594		1188		-		-		-	
ÅRHUS STIFT:	1032**		1032		1032		2052		-		-		-	
RIBE STIFT:	936**		936		913		1840		-		-		-	
PRESTESKABET I ALT:	7645	66	7639	66	7648	66	15278	58	3002	55	4381	58	8542	52
GEJSTLIGHEDEN I DANMARK I ALT:	9445	82	9439	82	9448	82	21784	83	3952	72	7570	100	11921	72
B. NORGE:														
1. DOMKAPITLERNE:														
KAPITLET I OSLO OG HAMMER:	150		150		150		354**		150		0		693	
KAPITLET I BERGEN:	50		50		50		257**		50		0		247	
KAPITLET I STAVANGER:	100		100		100		71		100		0		84	
KAPITLET I TRONDHEIM:	100		100		100		280**		100		0		280**	
DOMKAPITLERNE I ALT:	400	3	400	3	400	3	962	4	400	7	0	0	1304	8
2. PRESTESKABET:														
OSLO OG HAMMER STIFT:	804		804		804		1603		534**		0		1608**	
BERGEN STIFT:	240**		240		252		540		180**		0		504**	
STAVANGER STIFT:	264**		264		264		552		184		0		528**	
TRONDHEIM STIFT:	360**		360		360		720**		240**		0		720**	
PRESTESKABET I ALT:	1668	14	1668	14	1680	15	3415	13	1138	21	0	0	3360	20
GEJSTLIGHEDEN I NORGE I ALT:	2068	18	2068	18	2080	18	4377	17	1538	28	0	0	4664	28
GEJSTLIGHEDEN I ALT:	11513	100	11507	100	11528	100	26161	100	5490	100	7570	100	16585	100

KILDER: De samme som findes anført i nærværende appendiks' 14. del.

APPENDIX 3: 10. DEL:

(FORSIGTIGT) SKØN OVER DET IDEELLE PROVENU FRA ADELENS FRIVILLIGE KONTRIBUTIONER BEVILGET MED HENBLIK PÅ KEJSERKRIGENS FINANSIERING:

(SKØNNET ER BASERET PÅ GRUNDLAG AF DEN I APPENDIX 1: 2. DEL FREMLAGTE OVERSIGT OVER DEN DANSKE ROSTJENESTES SAMMENSÆTNING OG STYRKETAL, MØNSTRINGSRULLERNE SAMT TAKSATIONSLISTERNE I RIGSARKIVET: DAN. KANC. B 96; RENTEMESTERREGNSKABERNE SAMT PÅ GRUNDLAG AF KR. ERSLEV: "Den danske Adels Hartkorn i Kristian den fjerdes Tid"). (ISER SKØNNET VEDR. ADELENS KONTRIBUTION TIL MIDFASTE 1628 SKAL TAGES MED VESENTLIGT FORBEHOLD, EFTERSOM DER IKKE FINDES SIKRE OPLYSNINGER OM, HVOR STOR EN DEL AF ADELSGODSET, DER REELT LÅ I JYLLAND).

KONTRIBUTIONEN TIL BEVILLING:

KONTRIBUTIONSYDER:	24/6 1626 (29/9 1626)		1/5 1627 OG 3 TERMINER		MIDFASTE 1628 (23/3 1628)	
	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.
A. DANMARK:						
1. NØRREJYLLAND:						
DET JYSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER JØRGEN SKEEL:	5700		5329		-	
DET JYSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER REINHOLD HEIDENSTRUP:	7150		6573		-	
DET JYSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER KNUD GYLDENSTJERNE:	4600		4295		-	
DET JYSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER NIELS SEHESTED:	7200		6621		-	
DET JYSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER OLUF PARSBERG:	5700		5180		-	
DET JYSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER JØRGEN GRUBBE:	6800		6272		-	
NØRREJYLLAND:	37150	41	34269	41	-	0
2. FYN:						
DET FYNISKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER CORFITZ RUD:	8500		7795		7795	
DET FYNISKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER JØRGEN BRAHE:	8500		7854		7854	
FYN I ALT:	17000	19	15649	19	15649	34
3. SJÆLLAND:						
DET SJÆLLANDSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER FREDERIK REEDTZ:	9500		7325		7325	
DET SJÆLLANDSKE KOMPAGNI UNDER RITMESTER JØRGEN VRNE:	9100		7220		7220	
SJÆLLAND I ALT:	18600	21	14545	18	14545	32
4. SKÅNE, HALLAND OG BLEKINGE:						
DET HALLANDSKE KOMPAGNI:	8700		7528		7528	
DET SKÅNSKE KOMPAGNI:	8500		8009		8009	
SKÅNE, HALLAND OG BLEKINGE I ALT:	17200	19	15538	19	15538	34
DANMARK I ALT:	89950	100	80001	97	45731	100
B. NORGE:						
1. BOHUS LEN:	0		809		0	
2. AKERSHUS LEN:	0		1137		0	
3. BERGENHUS LEN:	0		812		0	
NORGE I ALT:	0	0	2758	3	0	0
DANMARK OG NORGE I ALT:	89950	100	82759	100	45731	100

APPENDIX 3: 11. DEL:

SKØN OVER DET SAMLEDE IDEELLE PROVENU FRA PENGESKATTER OG -KONTRIBUTONER, DER EKSTRAORDINÆRT BLEV HHV. UDSKREVET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING:

(SKØNNET BYGGER PÅ GRUNDLAG AF DE FOREGÅENDE OPGØRELSER AF DET IDEELLE EKSTRASKATTE PROVENU FRA DE FORSKELLIGE STENDER).
(NB!: FOR KAPITALSKATTENS VEDKOMMENDE HAR DET IKKE VÆRET MULIGT AT VURDERE DET IDEELLE PROVENU. I STEDET ER DET REELLE PROVENU ANGIVET).

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

SAMLET PROVENU INDBETALT FRA:	24/6 1625 OG		(ADELENS KONTRIB)	1/5 1627 OG 3 TERMINER			(ADELEN) 4 TERMINER I 1627	(KAPITAL- SKATTEN) I 1627	(ADELEN) MIDFASTE 1628	PÅSKEDAG OG 1/7 1628	JUL 1628 OG PÅSKE 1629	I ALT (RD.)
	11/11 1625 (RD.)	8/5 1626 (RD.)		24/6 1626 (RD.)	11/11 1626 (RD.)	3 (RD.)						
A. DANMARK OG GOTLAND:												
1. ADELEN	-	-	89950	-	-	80001	-	-	45731	-	-	215682
2. LENENE	91148	72822	-	107881	97965	-	208	42602	-	115252	120282	648160
3. KRON. OG KIR. TIEND.	6085	5942	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12027
4. KØBSTÆDERNE	12388	12388	-	12388	48432	-	4848	6030	-	19042	12061	127577
5. GEJSTLIGHEDEN	9445	9439	-	9448	21784	-	2535	3952	-	7570	11921	76094
6. DE 'HØJLERDE'	-	-	-	-	424	-	1556	-	-	-	-	1980
DANMARK OG GOTLAND I ALT:	119066	100591	89950	129717	168605	80001	9147	52584	45731	141864	144264	1081520
B. NORGE:												
1. ADELEN	-	-	0	-	-	2758	-	-	0	-	-	2758
2. LENENE	77951	62219	-	88939	61142	-	-	56056	-	152109	136050	634466
3. KØBSTÆDERNE	1196	1196	-	1196	2392	-	115	1000	-	3005	4505	14605
4. GEJSTLIGHEDEN	2068	2068	-	2080	4377	-	399	1538	-	0	4664	17194
5. DE 'HØJLERDE'	-	-	-	-	500	-	-	-	-	-	-	500
NORGE I ALT:	81215	65483	-	92215	68411	2758	514	58594	-	155114	145219	669523
SUMMA SUMMARUM:	200281	166074	89950	221932	237016	82759	9661	111178	45731	296978	289483	1751043

APPENDIX 3: 12. DEL:

DEN PROCENTVISE FORDELING AF DET SAMLEDE IDEELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG -KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINÆRT BLEV HHV. UDSKREVET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING:

SKATTEN UDSKREVET TIL BETALING:

SAMLET PROVENU INDBETALT FRA:	24/6 1625 OG		(ADELENS KONTRIB)	1/5 1627 OG 3 TERMINER			(ADELEN) 4 TERMINER I 1627	(KAPITAL- SKATTEN) I 1627	(ADELEN) MIDFASTE 1628	PÅSKEDAG OG 1/7 1628	JUL 1628 OG PÅSKE 1629	I ALT (PCT.)
	11/11 1625 (PCT.)	8/5 1626 (PCT.)		24/6 1626 (PCT.)	11/11 1626 (PCT.)	3 (PCT.)						
I. DANMARK OG NORGE:												
A. DANMARK OG GOTLAND:												
1. ADELEN	-	-	100	-	-	97	-	-	100	-	-	12
2. LENENE	46	44	-	49	41	-	2	38	-	39	42	37
3. KRON. OG KIR. TIEND.	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4. KØBSTÆDERNE	6	7	-	6	20	-	50	5	-	6	4	7
5. GEJSTLIGHEDEN	5	6	-	4	9	-	26	4	-	3	4	4
6. DE 'HØJLERDE'	-	-	-	-	0	-	16	-	-	-	-	0
DANMARK OG GOTLAND I ALT:	59	61	100	58	71	97	95	47	100	48	50	62
B. NORGE:												
1. ADELEN	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	0
2. LENENE	39	37	-	40	26	-	-	50	-	51	47	36
3. KØBSTÆDERNE	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1	2	1
4. GEJSTLIGHEDEN	1	1	-	1	2	-	4	1	-	0	2	1
5. DE 'HØJLERDE'	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
NORGE I ALT:	41	39	-	42	29	3	5	53	-	52	50	38
SUMMA SUMMARUM:	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
II. DANMARK OG GOTLAND:												
1. ADELEN	-	-	100	-	-	100	-	-	100	-	-	20
2. LENENE	77	72	-	83	58	-	2	81	-	81	83	60
3. KRON. OG KIR. TIEND.	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4. KØBSTÆDERNE	10	12	-	10	29	-	53	11	-	13	8	12
5. GEJSTLIGHEDEN	8	9	-	7	13	-	28	8	-	5	8	7
6. DE 'HØJLERDE'	-	-	-	-	0	-	17	-	-	-	-	0
SUMMA SUMMARUM:	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
III. NORGE:												
1. ADELEN	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	0
2. LENENE	96	95	-	96	89	-	-	96	-	98	94	95
3. KØBSTÆDERNE	1	2	-	1	3	-	22	2	-	2	3	2
4. GEJSTLIGHEDEN	3	3	-	2	6	-	78	3	-	0	3	3
5. DE 'HØJLERDE'	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	0
SUMMA SUMMARUM:	100	100	-	100	100	100	100	100	-	100	100	100

APPENDIX 3: 13. DEL:

(SIDE 1 AF 2)

ANSLÅET VERDI AF DET IDEELLE PROVENU FRA DE EKSTRAORDINÆRE NATURALIESKATTER, DER BLEV UDSKREVET UNDER KEJSERKRIGEN:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)
(DE MED '***' MARKERED E BELØB ER SKØN, BASERET PÅ PROVENUET FRA DE ANDRE SKATTER)

LEN:	I. PROVENUET FRA LÆHRE (LÅNDBEFOLKNINGEN):				II. PROVENUET FRA PRÆSTESKABET:		III. I ALT:	
	SKATTEN TIL LEVERING				SKATTEN TIL LEVERING			
	1/5 1627	1628 (24/2 1628)	24/6 1628	JUL 1628	1/5 1629	1628 (24/2 1628)	JUL 1628	
A. DANMARK:								
1. NØRREJYLLAND:								
KOLDINGHUS	1044	-	-	-	-	-	-	1044
RIBERHUS	822	-	-	-	-	-	-	822
LUNDENES	813	-	-	-	-	-	-	813
BØVLING	593	-	-	-	-	-	-	593
STJERNHOLM	361	-	-	-	-	-	-	361
SKANDERBORG OG ÅKJER	1008	-	-	-	-	-	-	1008
SILKEBORG	247	-	-	-	-	-	-	247
ÅRHUSGÅRD	360	-	-	-	-	-	-	360
KALØ	700	-	-	-	-	-	-	700
DRONNINGBORG	723	-	-	-	-	-	-	723
MARIAGER KLOSTER	175	-	-	-	-	-	-	175
HALD	1056	-	-	-	-	-	-	1056
ØRUM	731	-	-	-	-	-	-	731
SKIVEHUS	494	-	-	-	-	-	-	494
VESTERVIG KLOSTER	0	-	-	-	-	-	-	0
ÅLBORGHUS	1270	-	-	-	-	-	-	1270
ÅSTRUP	273	-	-	-	-	-	-	273
SEJLSTRUP	138	-	-	-	-	-	-	138
NØRREJYLLAND I ALT:	10807	-	-	-	-	-	-	10807
2. FYN OG LANGELAND:								
NYBORG	1207	-	-	2970	1634**	0	0	5811
ODENSEGÅRD	692	-	-	1812	997**	445	219	4165
RUGÅRD	280	-	-	683	361	0	53	1377
HAGENSKOV	405	-	-	858	473**	216	106	2057
HINDSGAVL	410	-	-	523**	287	0	0	1219
TRANKJER	404	-	-	965	531**	135	66	2101
FYN OG LANGELAND I ALT:	3398	-	-	7810	4282	795	444	16730
3. LOLLAND OG FALSTER:								
ÅLBØLM	813	4585	353	1894	983	467	183	9277
HALSTED KLOSTER	934	5861	431**	2437	1268	0	0	10931
NYKØBING FALSTER	702	4366	366	1991	1056	0	0	8481
LOLLAND OG FALSTER I ALT:	2449	14812	1150	6322	3307	467	183	28690
4. SJÆLLAND:								
KØBENHAVN	490**	3232	245	1384	735	282	141	6509
KRONBORG	369	2488	186	969	514**	0	0	4526
FREDERIKSBORG	298	2114	165	934**	352	295	0	4158
ABRAHAMSTRUP	133	675	51	287**	78	0	0	1224
ROSKILDEGÅRD	588**	3879	289	1613	854	0	0	7223
HOLBÆK	364	2295	150	848	426	0	0	4083
DRAGSHOLM	426	2974	235	1280	680	94	54	5742
KALUNDBORG	551	2160	271	804	713	201	101	4801
RINGSTED KLOSTER	258	1690	134**	755**	400	134	0	3372
SORØ	245	1665	123**	695	367	107	54	3255
ANTVORSKOV OG SÆBYGÅRD	608	3962	280	1583	840	0	0	7274
KORSØR	362	2591	199	1095	574	0	0	4821
VORDINGBORG	723	5142	389	2067	1091	389	195	9995
MØN	284	1716	112	573	413	81	40	3219
TRYGGEVELDE	534	3519	251	1351	636	295	148	6734
SJÆLLAND I ALT:	6232	40101	3080	16240	8673	1880	732	76936

(NB!: FORTSÆTTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

APPENDIKS 3: 13. DEL:

(SIDE 2 AF 2)

ANSLÅET VÆRDI AF DET IDEELLE PROVENU FRA DE EKSTRAORDINÆRE NATURALIESKATTER, DER BLEV UDSKREVET UNDER KEJSEKRIGEN:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)
(DE MED '***' MARKERED E BELØB ER SKØN, BASERET PÅ PROVENUET FRA DE ANDRE SKATTER)

LEN:	I. PROVENUET FRA LÆNENE (LANDBEFOLKNINGEN):					II. PROVENUET FRA PÆSTESKABET:		III. I ALT:
	SKATTEN TIL LEVERING					SKATTEN TIL LEVERING		
	FASTELAVN					FASTELAVN		
	1/5 1627	1628	24/6 1628	JUL 1628	1/5 1629	1628	JUL 1628	
		(24/2 1628)				(24/2 1628)		
5. SKÅNE, HALLAND OG BLEKINGE:								
HELSINGBORG	966	4640	454	2569**	1363**	416	208	10617
LANDSKRONE	825	4445	336	1850	1010	430	215	9111
MALMØHUS	1831	11888	942	4710	2470	1128	557	23527
KRISTIANSTAD	1424	9201	699	3596	1908	618	0	17445
FROSTE HRD OG HELNEKIRKE LEN	367	2519	163	877	465	0	81	4472
SØLVITSBORG	0	3194	242	1353	718**	175	87	5769
KRISTIANOPEL	0	809	68	289	155	40	20	1381
LÅHOLM	0	979	79	432	229**	148	0	1867
HALMSTAD	0	1285**	97	469	249**	148	74	2321
VARBERG	0	4178**	316	1727	917**	0	0	7138
SKÅNELANDENE I ALT:	5414	43139	3397	17871	9485	3102	1242	83649
6. BORNHOLM:								
RAMMERSHUS	0	4820	365**	2064	2416	201	101	9967
DANMARK I ALT:								
DE BESATTE OMRÅDER:	10807	0	0	0	0	0	0	10807
DE IKKE BESATTE OMRÅDER:								
VEST FOR STORE BÆLT:	3398	0	0	7810	4282	795	444	16730
ØST FOR STORE BÆLT:	14094	102871	7992	42496	23881	5650	2258	199242
I ALT:	17492	102871	7992	50307	28163	6445	2702	215972
HELE KONGERIGET DANMARK:	28299	102871	7992	50307	28163	6445	2702	226779
B. NORGE:	0	0	0	0	0	0	0	0
C. GOTLAND:	0	?	?	?	?	?	?	?
DANMARK, NORGE OG GOTLAND I ALT:	28299	102871	7992	50307	28163	6445	2702	226779

KILDER: Ekstraskattedemandtallene fra de danske len 1625-29.

APPENDIKS 3, NR. 14:

Kronologisk oversigt over oppebærelsen af det reelle provenu fra de pengeskatter og -kontributioner, der ekstraordinært blev udskrevet og bevilget for at skaffe midler til Kejserkrigens finansiering.

De følgende opgørelser af det reelle ekstraskatte-/kontributionsprovenu oppebåret under Kejserkrigen bygger på følgende regnskaber:

1. Ekstraskattemandtallene fra de danske len 1625-29;
2. Ekstraskatteregnskaberne fra Fyn, Lund og Sjælland Stift 1625-29;
3. Rentemesterregnskaberne 1625/26-1629/30;
4. Kvittancebøgerne (*KvitBog*) 1627/28-1632/33;
5. Div. regnskaber vedr. adelens kontributioner 1626 og 1627 (i hhv. *Dan. Kanc.*, B 96 samt *Mil. Rgsk.*, I Ib, nr. 7);
6. Krigskommissarie Jørgen Seefeldts regnskaber, ført på Samsø (*JøSeel1628-29*);
7. Generalkrigszahlkommissarie Niels Krags regnskaber for i danmark indkvarterede ryttere og knægte (*NiKra1628-29*);
8. Lensmanden på Koldinghus, Gunde Langes 'skatte- og kontributionsregnskaber' (*GuLanA-C*).

Det skal på det kraftigste understreges, at opgørelserne kun angiver, hvad det reelle provenu minimum har været. For en nærmere redegørelse for opgørelsernes dækningsgrad, henvises der til afsnittet ekstraskattemidler i selve specialeafhandlingen.

Af pladsmæssige grunde har det beklageligvis været nødvendigt at udarbejde flere oversigter, fremfor blot en enkelt. Hele krigsperioden er således blevet opdelt i 4 intervaller, der dækker perioderne:

1. interval: 28. maj 1625 - 19. aug. 1626
2. interval: 20. aug. 1626 - 9. nov. 1627
3. interval: 10. nov. 1627 - 29. dec. 1628
4. interval: 30. dec. 1628 - 31. dec. 1629

Indenfor hver af disse intervaller er der udarbejdet en opgørelse over, hvor stort et ekstraskatte-/kontributionsprovenu, hver af Chr. IV's 'skatteoppebærere' oppebar måned for måned.

Som i opgørelserne i de foregående appendiks er månederne sat til måneder á 32 dage, begyndende den 28. maj 1625, hvor den første generalmønstring formelt set fandt sted. Som sagt betragtede Chr. IV og hans embedsmænd denne dato som Kejserkrigens begyndelse i krigsfinansiell forstand.

KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPBEJERELSEN AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINÆRT BLEV UDSEKRET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSEKRIGENS FINANSIERING: (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

1. INTERVAL (SIDE 1 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL OG MED DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	INDBETALINGS-DATO UKENDT I ALT		
ÅRSTAL . . . . . :	1625						1626:										
MÅNEDSINTERVAL : : : : :	28/5 -	29/6 -	31/7 -	1/9 -	3/10 -	4/11 -	6/12 -	7/1 -	8/2 -	12/3 -	13/4 -	16/5 -	17/6 -	19/7 -	20/8		
A. SKATTEN TIL 24. JUN./11. NOV. 1625:																	
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																	
a. DANMARK:																	
LENENE	3	0	0	0	660	410	880	3773	650	665	932	3255	711	197	0	12136	
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	0	100	0	0	0	1	0	46	76	11	0	0	0	40	0	274	
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	0	0	0	0	468	0	0	0	0	0	0	468	
DANMARK I ALT:	3	100	0	0	660	411	880	3819	1194	676	932	3255	711	237	0	12877	
b. NORSKE LEN:																	
LENENE	0	0	0	0	886	0	0	0	0	4738	0	1546	7350	0	0	14520	
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	3	100	0	0	1546	411	880	3819	1194	5414	932	4801	8061	237	0	27397	
2. INDBETALT PÅ HADERSLEV SLOT FRA:																	
a. DANMARK:																	
LENENE	0	1877	13309	6283	19564	21588	3903	1250	394	400	0	0	0	0	0	307	68875
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	1186	1740	1187	114	774	486	58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5545
KØBSTEDERNE	30	1012	338	31	0	0	0	658	1154	765	0	0	0	0	0	0	3988
GEJSTLIGHEDEN	0	576	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2073
DANMARK I ALT:	1216	5205	14834	6428	20338	22074	3961	1908	1548	1165	0	0	0	0	0	1804	80481
b. NORGE:																	
LENENE	0	0	2460	0	4787	0	26700	15438	0	0	0	0	0	0	0	0	49385
KØBSTEDERNE	0	0	104	0	494	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	598
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	964
NORGE I ALT:	0	0	2564	0	5281	0	27664	15438	0	0	0	0	0	0	0	0	50947
INDBETALT PÅ HADERSLEV SLOT I ALT:	1216	5205	17398	6428	25619	22074	31625	17346	1548	1165	0	0	0	0	0	1804	131428
3. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:																	
a. DANMARK:																	
LENENE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9368	9368
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	168	168
b. NORSKE LEN:																	
LENENE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	283	283
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9819	9819
4. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':																	
a. DANSKE LEN:																	
LENENE	0	0	0	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	0	0	0	0	1352	640	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2286	4278
b. NORSKE LEN:																	
LENENE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	0	0	0	45	1352	640	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2286	4323
SKATTEN I 1625 I ALT:	1219	5305	17398	6473	28517	23125	32505	21165	2742	6579	932	4801	8061	237	0	13909	172967
B. SKATTEN TIL 8. MAJ 1626:																	
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																	
a. DANMARK:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6259	33670	15611	7064	0	62605	
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	226	2899	1125	662	0	4912	
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	125	5937	2569	2310	0	10941	
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	2441	3660	1236	0	7337	
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6610	44948	22964	11272	0	85795	
b. NORGE:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	4183	0	1500	0	5683	
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	494	0	104	0	598	
NORGE I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	4677	0	1604	0	6281	
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6610	49625	22964	12876	0	92076	
3. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:																	
a. DANSKE LEN:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	6713	6713
4. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':																	
a. DANSKE LEN:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1122	0	0	18	1140
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	8866	8866
b. NORSKE LEN:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1122	0	0	8884	10006
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1122	0	0	8884	10006
SKATTEN TIL 8. MAJ 1626 I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6610	49625	24086	12876	0	15597	108795
C. ADELENS KONTRIBUTION TIL 24. JUN. 1626:																	
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																	
a. ADELEN I DANMARK:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	6225	0	6225
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:																	
a. ADELEN I DANMARK:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	31926	0	31926
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	38151	0	38151

(NB!: FORTSÆTTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE:
KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPPEBEREDELSEN AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINÆRT BLEV UDSKREVET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE
MIDLER TIL KEJSEKRIGENS FINANSIERING:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

1. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN FØRSTE GENERALMØNSTRING DEN 28. MAJ 1625 TIL OG MED DEN 19. AUG. 1626:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	INDBETA- LINGS- DATO UKENDT I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1625														1626:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	28/5 - 29/6 - 31/7 - 1/9 - 3/10 - 4/11 - 6/12 - 7/1 - 8/2 - 12/3 - 13/4 - 16/5 - 17/6 - 19/7 - 20/8														
I ALT OPPEBÆRET:															
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:															
a. DANMARK:															
ADELEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6225	0 6225
LENENE	3	0	0	0	660	410	880	3773	650	665	7191	36925	16322	7261	0 74740
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	0	100	0	0	0	1	0	46	76	11	226	2899	1125	702	0 5186
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	0	0	0	0	468	0	125	5937	2569	2310	0 11409
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2441	3660	1236	0	0 7337
DANMARK I ALT:	3	100	0	0	660	411	880	3819	1194	676	7542	48202	23676	17734	0 104896
b. NORGE:															
ADELEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 0
LENENE	0	0	0	0	886	0	0	0	0	4738	0	5729	7350	1500	0 20203
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	494	0	104	0 598
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 0
NORGE I ALT:	0	0	0	0	886	0	0	0	0	4738	0	6223	7350	1604	0 20801
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	3	100	0	0	1546	411	880	3819	1194	5414	7542	54425	31026	19338	0 125697
2. INDBETALT PÅ HADERSLEV SLOT FRA:															
a. DANMARK:															
LENENE	0	1877	13309	6283	19564	21588	3903	1250	394	400	0	0	0	0	307 68875
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	1186	1740	1187	114	774	486	58	0	0	0	0	0	0	0	0 5545
KØBSTEDERNE	30	1012	338	31	0	0	0	658	1154	765	0	0	0	0	0 3988
GEJSTLIGHEDEN	0	576	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1497 2073
DANMARK I ALT:	1216	5205	14834	6428	20338	22074	3961	1908	1548	1165	0	0	0	0	1804 80481
b. NORGE:															
LENENE	0	0	2460	0	4787	0	26700	15438	0	0	0	0	0	0	0 49385
KØBSTEDERNE	0	0	104	0	494	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 598
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	964	0	0	0	0	0	0	0	0 964
NORGE I ALT:	0	0	2564	0	5281	0	27664	15438	0	0	0	0	0	0	0 50947
INDBETALT PÅ HADERSLEV SLOT I ALT:	1216	5205	17398	6428	25619	22074	31625	17346	1548	1165	0	0	0	0	1804 131428
3. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:															
a. ADELEN I DANMARK:															
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31926	0 31926
4. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:															
a. DANMARK:															
LENENE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16081 16081
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	168 168
b. NORSKE LEN:															
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	283 283
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16532 16532
5. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':															
a. DANSKE LEN:															
	0	0	0	45	0	0	0	0	0	0	0	0	1122	0	18 1185
b. NORSKE LEN:															
	0	0	0	0	1352	640	0	0	0	0	0	0	0	0	11152 13144
ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER' I ALT:	0	0	0	45	1352	640	0	0	0	0	0	0	1122	0	11170 14329
I ALT OPPEBÆRET:	1219	5305	17398	6473	28517	23125	32505	21165	2742	6579	7542	54425	32148	51264	29506 319912

KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPPEBEREDELSE AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINÆRT BLEV UDSKREVET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING: (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL (SIDE 1 AF 3): PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	INDBETA- LINGS- DATO UKENDT I ALT	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:	1626:	1626:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:	1627:		
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11	
A. SKATTEN TIL 24. JUN./11. NOV. 1625:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. DANMARK:																
LENENE	92	3	11	207	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	358
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	46	0	0	0	51
DANMARK I ALT:	95	5	11	207	45	0	0	0	0	0	0	46	0	0	409	
b. NORSKE LEN:																
	0	0	439	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	439
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	95	5	450	207	45	0	0	0	0	0	0	46	0	0	848	
B. SKATTEN TIL 8. MAJ 1626:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. DANMARK:																
LENENE	1885	29	901	232	141	0	31	0	24	75	517	0	0	0	0	3835
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	339	224	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0	0	215	0	838
KØBSTEDERNE	252	0	0	104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	356
GEJSTLIGHEDEN	794	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	794
DANMARK I ALT:	3270	253	901	336	141	0	91	0	24	75	517	0	0	215	0	5823
b. NORGE:																
LENENE	0	5800	9630	0	0	0	9967	1290	0	0	0	0	0	0	0	26687
KØBSTEDERNE	0	0	0	104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	104
GEJSTLIGHEDEN	340	0	954	409	51	0	0	314	0	0	0	0	0	0	0	2068
NORGE I ALT:	340	5800	10584	409	155	0	9967	1604	0	0	0	0	0	0	0	28859
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	3610	6053	11485	745	296	0	10058	1604	24	75	517	0	0	215	0	34682
C. ADELENS KONTRIBUTION TIL 24. JUN. 1626:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. ADELEN I DANMARK:																
	6384	11060	1220	1050	0	50	157	0	0	0	0	0	0	240	0	20161
b. OVERFØRT FRA KOLDINGHUS:																
	37700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37700
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	44084	11060	1220	1050	0	50	157	0	0	0	0	0	0	240	0	57861
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:																
a. ADELEN I DANMARK:																
	11916	0	0	2787	0	196	0	0	41	1965	0	700	0	0	0	17605
b. OVERFØRT TIL RENTEKAMMERET:																
	-37700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-37700
INDBETALT PÅ KOLDINGHUS I ALT:	-25784	0	0	2787	0	196	0	0	41	1965	0	700	0	0	0	-20095
3. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':																
a. ADELEN I DANMARK:																
	0	0	0	0	0	1000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1000
ADELENS KONTRIBUTION I 1626 I ALT:	18300	11060	1220	3837	0	246	1157	0	41	1965	0	700	0	240	0	38766
D. SKATTEN TIL 11. NOV. 1626:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. DANMARK:																
LENENE	-	-	22063	14047	9202	444	3763	0	2601	803	1297	146	2300	193	0	56859
KØBSTEDERNE	-	-	1680	2427	1623	0	31	0	765	0	0	0	0	0	0	6526
GEJSTLIGHEDEN	-	-	1308	4041	0	0	0	128	0	0	0	0	0	0	0	5477
DANMARK I ALT:	-	-	25051	20515	10825	444	3794	128	3366	803	1297	146	2300	193	0	68862
b. NORGE:																
LENENE	-	-	0	0	16397	0	14066	1530	0	2000	1000	0	0	1266	0	36259
KØBSTEDERNE	-	-	0	0	494	0	312	104	0	104	0	0	0	0	0	1014
GEJSTLIGHEDEN	-	-	0	0	0	0	460	666	954	0	0	0	0	0	0	2080
NORGE I ALT:	-	-	0	0	16891	0	14838	2300	954	2104	1000	0	0	1266	0	39353
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	-	-	25051	20515	27716	444	18632	2428	4320	2907	2297	146	2300	1459	0	108215
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:																
a. DANMARK:																
LENENE	-	-	0	27697	8648	0	0	0	0	200	0	0	0	0	2851	39396
KØBSTEDERNE	-	-	0	3513	718	0	0	0	0	0	0	0	0	0	520	4751
GEJSTLIGHEDEN	-	-	0	2290	1382	0	0	0	299	0	0	0	0	0	0	3971
DANMARK I ALT:	-	-	0	33500	10748	0	0	0	299	200	0	0	0	0	3371	48118
3. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:																
a. DANSKE LEN:																
	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7589	7589
b. NORSKE LEN:																
	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7190	7190
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14779	14779
4. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':																
a. DANSKE LEN:																
	-	-	0	0	660	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	660
SKATTEN TIL 11. NOV. 1626 I ALT:	-	-	25051	54015	39124	444	18632	2428	4619	3107	2297	146	2300	1459	18151	171773

(NB! : FORTSÆTTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE:
KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPPEBEREJSE AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINERT BLEV UDSEKREVET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE
MIDLER TIL KEJSEKRIGENS FINANSIERING:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL (SIDE 2 AF 3): PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	INDBETA- LINGS- DATO	
ÅRSTAL . . . . . :	1626:														1627:	
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11	UKENDT I ALT

E. SKATTEN TIL 1. MAJ 1627 OG EN/TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																	
a. DANMARK:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	3589	9468	13846	7679	3766	1539	0	39887
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1226	3738	6497	5665	852	227	0	18205
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	0	3452	0	3712	3817	0	255	0	11236
'DE HØJLERDE'	-	-	-	-	-	-	-	-	0	200	0	0	0	0	0	0	200
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	8467	13206	24055	17161	4618	2021	0	69528
b. NORGE:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1200	0	3482	6030	6928	1200	0	18840
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	39	0	0	682	312	90	208	1331
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	1000	971	0	1971
'DE HØJLERDE'	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	500	0	500
NORGE I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1239	0	3482	6712	8240	2761	208	22642
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	9706	13206	27537	23873	12858	4782	208	92170
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:																	
a. DANMARK:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	421	5167	3128	3743	11016	2481	0	1913	27869
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	307	3709	1181	1836	6804	1968	0	0	15805
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	0	4688	979	1353	3351	704	0	0	11075
'DE HØJLERDE'	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	24	0	0	0	0	24
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	728	13564	5288	6956	21171	5153	0	1913	54773
3. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:																	
a. DANSKE LEN																	
b. NORSKE LEN	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	10456	10456
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	2489	2489
4. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':																	
a. DANMARK:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	7	0	0	0	1346	1353
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	45	45
b. NORGE:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	6227	6227
ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER' I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	7	0	0	0	7618	7625
4 TERMINERSSKATTEN I 1627 I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	728	23270	18494	34500	45044	18011	4782	22684	167513

F. ADELENS KONTRIBUTION TIL 1. MAJ 1627 OG TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																	
a. ADELEN I DANMARK:																	
b. ADELEN I NORGE:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	185	0	0	1088	1273
c. OVERFØRT FRA KOLDINGHUS:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	15242	0	2152	0	0	0	17394
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	6851	15242	0	14146	847	0	1088	38174
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:																	
a. ADELEN I DANMARK:																	
b. OVERFØRT TIL RENTEKAMMERET:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	5465	5314	3029	15012	0	0	0	28820
INDBETALT PÅ KOLDINGHUS I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	5465	-9928	3029	12860	0	0	0	11426
3. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':																	
a. ADELEN I DANMARK:																	
ADELENS KONTRIBUTION I 1627 I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	12316	5314	3029	27006	847	0	1242	49754

G. 'KAPITALSKATTEN' TIL 1. MAJ 1627 OG EN/TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																	
a. DANMARK:																	
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	224	151	659	30	528	30	0	1622
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	0	487	33	240	114	125	0	0	999
'DE HØJLERDE'	-	-	-	-	-	-	-	-	0	778	0	0	0	0	0	0	778
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1489	184	899	144	653	30	0	3399
b. NORGE:																	
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	20	0	20
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1489	184	899	144	653	50	0	3419
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:																	
a. DANMARK:																	
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	21	85	0	0	102	0	0	0	208
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	0	629	41	23	1419	0	0	0	2112
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	0	783	0	496	257	0	0	0	1536
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	21	1497	41	519	1778	0	0	0	3856
'KAPITALSKATTEN' I 1627 I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	21	2986	225	1418	1922	653	50	0	7275

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB! FORTSAT FRA FORRIGE SIDE:
KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPBEHOLDEN AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINERT BLEV UDSEKRET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE
MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

2. INTERVAL (SIDE 3 AF 3): PERIODEN FRA DEN 20. AUG. 1626 TIL DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627:

MÅNED EFTER DEN 20. MAJ 1625 :	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	INDBETA- LINGS- DATO UKENDT I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1626:														1627:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	20/8 -	21/9 -	23/10 -	24/11 -	26/12 -	27/1 -	28/2 -	1/4 -	2/5 -	3/6 -	5/7 -	6/8 -	7/9 -	9/10 -	10/11
I ALT OPBEHÅRET:															
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:															
a. DANMARK:															
ADELEN	44084	11060	1220	1050	0	50	157	0	6851	15242	0	13961	847	240	0 94762
LENE	1977	32	22975	14486	9388	444	3794	0	6214	10346	15660	7825	6066	1732	0 100939
KRONENS OG KIRKERNES TIENDER:	342	226	0	0	0	0	60	0	0	0	0	46	0	215	0 889
KØBSTEDERNE	252	0	1680	2531	1623	0	31	0	2215	3889	7156	5695	1380	257	0 26709
GEJSTLIGHEDEN	794	0	1308	4041	0	0	0	128	3939	33	3952	3931	125	255	0 18506
'DE HØJLERDE'	0	0	0	0	0	0	0	0	978	0	0	0	0	0	0 978
DANMARK I ALT:	47449	11318	27183	22108	11011	494	4042	128	20197	29510	26768	31458	8418	2699	0 242783
b. NORGE:															
ADELEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	185	0	0	1088 1273
LENE	0	5800	10069	0	16397	0	24033	2820	1200	2000	4482	6030	6928	2466	0 82225
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	598	0	312	104	39	104	0	682	312	110	208 2469
GEJSTLIGHEDEN	340	0	954	409	51	0	460	980	954	0	0	0	1000	971	0 6119
'DE HØJLERDE'	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	0 500
NORGE I ALT:	340	5800	11023	409	17046	0	24805	3904	2193	2104	4482	6897	8240	4047	1296 92586
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	47789	17118	38206	22517	28057	494	28847	4032	22390	31614	31250	38355	16658	6746	1296 335369
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:															
a. DANMARK:															
ADELEN	-25784	0	0	2787	0	196	0	0	5506	-7963	3029	13560	0	0	0 -8669
LENE	0	0	0	27697	8648	0	0	442	5252	3328	3743	11118	2481	0	4764 67473
KØBSTEDERNE	0	0	0	3513	718	0	0	307	4338	1222	1859	8223	1968	0	520 22668
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	2290	1382	0	0	0	5770	979	1849	3608	704	0	0 16582
'DE HØJLERDE'	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24	0	0	0	0 24
DANMARK I ALT:	-25784	0	0	36287	10748	196	0	749	20866	-2434	10504	36509	5153	0	5284 98078
3. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:															
a. DANSKE LEN:															
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18045 18045
b. NORSKE LEN:															
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9679 9679
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27724 27724
4. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':															
a. DANMARK:															
ADELEN	0	0	0	0	0	0	1000	0	0	0	0	0	0	0	154 1154
LENE	0	0	0	0	660	0	0	0	0	0	7	0	0	0	1346 2013
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45 45
DANMARK I ALT:	0	0	0	0	660	0	1000	0	0	0	7	0	0	0	1545 3212
b. NORSKE LEN:															
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6226 6226
ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER' I ALT:	0	0	0	0	660	0	1000	0	0	0	7	0	0	0	7771 9438
I ALT OPBEHÅRET:	22005	17118	38206	58804	39465	690	29847	4781	43256	29180	41761	74864	21811	6746	42075 470609

KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPBEREDELSEN AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINERT BLEV UDSEKRET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING: (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

3. INTERVAL (SIDE 1 AF 3): PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL OG MED DEN 29. DEC. 1628:

	MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :											INDBETA- LINGS- DATO	UKENDT I ALT			
	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.			40.	41.	
	MÅNED ÅRSTAL	1627:	1628:													
	MÅNEDSINTERVAL	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-	30/12	
A. SKATTEN TIL 24. JUN./11. NOV. 1625:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. DANSKE LEN:		0	0	0	0	0	0	0	294	0	0	0	0	0	294	
B. SKATTEN TIL 8. MAJ 1626:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. LENENE		131	0	0	0	0	0	0	266	0	0	0	0	0	397	
b. NORSKE LEN:		0	0	2079	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2079	
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:		131	0	2079	0	0	0	0	266	0	0	0	0	0	2476	
C. ADELENS KONTRIBUTION TIL 24. JUN. 1626:																
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
D. SKATTEN TIL 11. NOV. 1626:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. DANSKE LEN:		0	0	0	3	0	0	21	794	0	0	0	0	0	818	
b. NORSKE LEN:		0	20440	2878	1246	0	2151	0	0	0	0	0	0	0	26715	
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:		0	20440	2878	1249	0	2151	21	794	0	0	0	0	0	27533	
E. SKATTEN TIL 1. MAJ 1627 OG EN/TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. DANMARK:																
LENENE		496	665	500	1369	200	384	1	2011	21	25	0	488	3268	0	9428
KØBSTEDERNE		0	405	375	2202	218	0	0	0	0	0	0	743	0	3943	
GEJSTLIGHEDEN		450	262	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	712	
'DE HØJLERDE'		200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	
DANMARK I ALT:		1146	1332	875	3571	418	384	1	2011	21	25	0	488	4011	0	14283
b. NORGE:																
LENENE		0	1236	0	14885	3520	4577	842	158	0	8363	0	0	0	0	33581
KØBSTEDERNE		0	0	139	0	0	0	267	0	0	312	0	0	0	0	718
GEJSTLIGHEDEN		0	650	0	147	354	522	0	0	300	0	0	0	0	0	1973
NORGE I ALT:		0	1886	139	15032	3874	5099	1109	158	300	8675	0	0	0	0	36272
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:		1146	3218	1014	18603	4292	5483	1110	2169	321	8700	0	488	4011	0	50555
2. INDBETALT TIL ZAHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:																
a. DANSKE LEN:		0	0	0	0	0	0	70	0	0	0	0	0	0	0	70
3. INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSEREN PÅ SAMØ, JØRGEN SEEFELD:																
a. DANMARK:																
LENENE		927	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	927
KØBSTEDERNE		156	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	156
DANMARK I ALT:		1083	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1083
4. INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSEREN PÅ LOLLAND-FALSTER, SØREN CHRISTENSEN:																
a. DANMARK:																
LENENE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	659	0	659
KØBSTEDERNE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42	42
DANMARK I ALT:		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	659	42	701
5. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':																
a. DANSKE LEN		574	255	0	850	0	303	0	0	0	0	0	0	0	0	1982
b. NORSKE LEN:		0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500
ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER' I ALT:		574	255	500	850	0	303	0	0	0	0	0	0	0	0	2482
4 TERMINERSSKATTEN I 1627 I ALT:		2803	3473	1514	19453	4292	5786	1180	2169	321	8700	0	488	4670	42	54891
F. ADELENS KONTRIBUTION TIL 1. MAJ 1627 OG TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. ADELEN I DANMARK:																
		0	0	0	374	0	0	0	0	0	0	0	0	1141	0	1515
b. ADELEN I NORGE:																
		0	0	0	477	0	0	220	0	0	0	404	0	0	0	1101
c. OVERFØRT FRA KOLDINGHUS:																
		0	8999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8999
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:		0	8999	0	851	0	0	220	0	0	0	404	0	1141	0	11615
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:																
a. OVERFØRT TIL RENTEKAMMERET:		0	-8999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-8999
ADELENS KONTRIBUTION I 1627 I ALT:		0	0	0	851	0	0	220	0	0	0	404	0	1141	0	2616
G. 'KAPITALSKATTEN' TIL 1. MAJ 1627 OG EN/TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:																
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:																
a. DANMARK:																
KØBSTEDERNE		0	0	0	0	0	0	16	317	0	0	0	0	128	0	461
'DE HØJLERDE'		778	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	778
DANMARK I ALT:		778	0	0	0	0	0	16	317	0	0	0	0	128	0	1239
b. NORGE:																
KØBSTEDERNE		0	0	0	0	0	0	50	0	0	45	0	0	0	0	95
GEJSTLIGHEDEN		399	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	399
NORGE I ALT:		399	0	0	0	0	0	50	0	0	45	0	0	0	0	494
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:		1177	0	0	0	0	0	66	317	0	45	0	0	128	0	1733

(NB! FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE:
KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPPEBEREJSE AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINERT BLEV UDSEKREVET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE
MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

3. INTERVAL (SIDE 2 AF 3): PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL OG MED DEN 29. DEC. 1628:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	INDBETA- LINGS- DATO	UKENDT I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1627:		1628:												
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-	30/12	
H. SKATTEN TIL 1. JAN. 1628:															
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	623	1807	0	1188	0	0	38	0	0	0	0	0	0	3656
KØBSTÆDERNE	-	201	0	750	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	951
GEJSTLIGHEDEN	-	0	998	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	998
DANMARK I ALT:	-	824	2805	750	1188	0	0	38	0	0	0	0	0	0	5605
b. NORSKE LEN:															
LENENE	-	0	0	0	0	0	4323	0	0	737	70	0	0	0	5130
KØBSTÆDERNE	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GEJSTLIGHEDEN	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NORGE I ALT:	-	0	0	0	0	0	4323	0	0	737	70	0	0	0	5130
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	-	824	2805	750	1188	0	4323	38	0	737	70	0	0	0	10735
2. INDBETALT TIL ZÅHLKRIGSKOMISSER NIELS KRAG:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	0	2210	2875	1513	2049	1795	0	0	664	718	0	295	13711	25830
KØBSTÆDERNE	-	0	50	475	1080	41	152	0	0	0	0	0	0	0	1798
GEJSTLIGHEDEN	-	0	0	654	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1154
DANMARK I ALT:	-	0	2260	4004	3093	2090	1947	0	0	664	718	0	295	13711	28782
b. NORGE:															
LENENE	-	0	0	0	0	1912	0	0	0	0	0	0	0	33107	35019
KØBSTÆDERNE	-	0	0	0	0	0	0	325	300	0	0	0	0	0	625
GEJSTLIGHEDEN	-	0	0	0	0	0	100	0	100	0	0	0	0	0	474
NORGE I ALT:	-	0	0	0	0	1912	100	325	400	0	0	0	0	33581	36318
INDBETALT TIL NIELS KRAG I ALT:	-	0	2260	4004	3093	4002	2047	325	400	664	718	0	295	47292	65100
3. INDBETALT TIL KRIGSKOMISSEREN PÅ SAMSO, JØRGEN SEEFELD:															
a. DANSKE LEN:															
LENENE	-	0	1825	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1825
4. INDBETALT TIL KRIGSKOMISSEREN PÅ LOLLAND-FALSTER, SØREN CHRISTENSEN:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	1638	1656
KØBSTÆDERNE	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	220	220
DANMARK I ALT:	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	1858	1876
5. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2406	2406
GEJSTLIGHEDEN	-	0	872	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	872
DANMARK I ALT:	-	0	872	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2406	3278
6. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':															
a. DANMARK:															
LENENE	-	0	3008	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	633	3661
KØBSTÆDERNE	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	50
DANMARK I ALT:	-	0	3008	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	683	3711
b. NORSKE LEN:															
LENENE	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8745	8745
KØBSTÆDERNE	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GEJSTLIGHEDEN	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NORGE I ALT:	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8745	8745
ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER' I ALT:	-	0	3008	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	9428	12456
SKATTEN TIL 1. JAN 1628 I ALT:	-	824	10770	4754	4281	4022	6370	363	400	1401	788	0	313	60985	95270

I. ADELENS KONTRIBUTION TIL MIDFASTEDAG 1628:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:															
a. ADELEN I DANMARK:															
LENENE	-	-	-	163	1443	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1606
2. INDBETALT TIL ZÅHLKRIGSKOMISSER NIELS KRAG FRA:															
a. ADELEN I DANMARK:															
LENENE	-	-	-	0	0	304	702	1963	0	0	16	1705	473	3346	8509
KØBSTÆDERNE	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ADELEN I ALT:	-	-	-	163	1443	304	702	1963	0	0	16	1705	473	3346	10115

J. SKATTEN TIL PÅSKEDAG/1. JUL. 1628:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	-	-	-	0	0	0	0	0	1594	0	0	0	0	1594
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	0	0	1997	0	0	0	0	0	0	0	1997
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	0	0	1997	0	0	1594	0	0	0	0	3591
2. INDBETALT TIL ZÅHLKRIGSKOMISSER NIELS KRAG:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	-	-	-	0	769	642	0	4092	2151	2373	0	10471	42034	62532
KØBSTÆDERNE	-	-	-	-	966	2289	758	2157	464	521	245	0	357	766	8523
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	867	998	0	714	0	0	0	0	0	0	2579
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	867	1964	3058	2114	2157	4556	2672	2618	0	10828	42800
b. NORGE:															
LENENE	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39868	39868
KØBSTÆDERNE	-	-	-	-	0	168	0	997	0	0	0	920	0	0	2085
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NORGE I ALT:	-	-	-	-	0	168	0	997	0	0	0	920	0	39868	41953
INDBETALT TIL NIELS KRAG I ALT:	-	-	-	-	867	1964	3226	2114	3154	4556	2672	2618	920	10828	82668
3. INDBETALT TIL KRIGSKOMISSEREN PÅ SAMSO, JØRGEN SEEFELD:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	-	-	-	0	1200	0	0	0	0	50	0	0	43	1293
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	53
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	0	1200	0	0	0	0	50	0	0	96	1346
4. INDBETALT TIL KRIGSKOMISSEREN PÅ LOLLAND-FALSTER, SØREN CHRISTENSEN:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	2000	14431	16431
KØBSTÆDERNE	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	222	222
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	212	181	393
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	2212	14834	17046

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE:
KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPBØRSELSEN AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINERT BLEV UDSEKRET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE
MIDLER TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

3. INTERVAL (SIDE 3 AF 3): PERIODEN FRA DE KEJSERLIGES INDTRÆNGEN I JYLLAND EFTERÅRET 1627 TIL OG MED DEN 29. DEC. 1628:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	INDBETA- LINGS- DATO	UKENDT I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1627:													1628:	
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	10/11-	12/12-	13/1-	14/2-	17/3-	18/4-	20/5-	21/6-	23/7-	24/8-	25/9-	27/10-	28/11-	30/12	
J. SKATTEN TIL PÅSKEDAG/1. JUL. 1628 (FORTSAT):															
5. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:															
a. DANSKE LEN:	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8371	8371
6. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':															
a. DANMARK															
LENENE	-	-	-	-	0	0	0	0	0	376	15	0	216	5727	6334
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	140	0	0	0	0	0	0	0	0	1186	1326
ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER' I ALT:	-	-	-	-	140	0	0	0	0	376	15	0	216	6913	7660
SKATTEN TIL BL.A. PÅSKEDAG 1628 I ALT:	-	-	-	867	2104	4426	4111	3154	4556	4642	2683	920	13256	112882	153601

K. SKATTEN TIL JULEN 1628/PÅSKEDAG 1629:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:															
a. GEJSTLIGHEDEN I DANMARK:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	154	0	154
2. INDBETALT TIL ZÄHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG FRA:															
a. DANMARK:															
LENENE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1644	0	1644
KØBSTEDERNE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	470	0	493
GEJSTLIGHEDEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	227	0	227
DANMARK I ALT:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	2341	0	2364
3. INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSEREN PÅ SAMSØ, JØRGEN SEEFELD:															
a. DANSKE LEN	-	-	385	216	0	483	0	0	0	0	0	0	175	0	1259
4. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':															
a. DANSKE LEN:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	290	0	290
SKATTEN TIL BL.A. JULEN 1628 I ALT:	-	-	385	216	0	483	0	0	0	0	0	23	2960	0	4067

I ALT OPPEBÅRET:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:															
a. DANMARK:															
ADELEN	0	8999	0	537	1443	0	0	0	0	0	0	0	1141	0	12120
LENENE	627	1288	2307	1372	1388	384	22	3403	21	1619	0	488	3268	0	16187
KØBSTEDERNE	0	606	375	2952	218	0	16	317	0	0	0	0	871	0	5355
GEJSTLIGHEDEN	450	262	998	0	0	0	1997	0	0	0	0	0	154	0	3861
'DE HØJLERDE'	978	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	978
DANMARK I ALT:	2055	11155	3680	4861	3049	384	2035	3720	21	1619	0	488	5434	0	38501
b. NORGE:															
ADELEN	0	0	0	477	0	0	220	0	0	0	404	0	0	0	1101
LENENE	0	21676	4957	16131	3520	6728	5165	158	0	9100	70	0	0	0	67505
KØBSTEDERNE	0	0	139	0	0	0	317	0	0	357	0	0	0	0	813
GEJSTLIGHEDEN	399	650	0	147	354	522	0	0	300	0	0	0	0	0	2372
NORGE I ALT:	399	22326	5096	16755	3874	7250	5702	158	300	9457	474	0	0	0	71791
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	2454	33481	8776	21616	6923	7634	7737	3878	321	11076	474	488	5434	0	110292
2. INDBETALT PÅ KOLDINGHUS FRA:															
a. ADELEN I DANMARK:	0	-8999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-8999
3. INDBETALT TIL ZÄHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:															
a. DANMARK:															
ADELEN	0	0	0	0	304	702	1963	0	0	16	1705	473		3346	8509
LENENE	0	0	2210	2875	1513	2818	2507	0	4092	2815	3091	0	12410	55745	90076
KØBSTEDERNE	0	0	50	475	2046	2330	910	2157	464	521	245	23	827	766	10814
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	1521	1498	0	714	0	0	0	0	0	227	0	3960
DANMARK I ALT:	0	0	2260	4871	5057	5452	4833	4120	4556	3336	3352	1728	13937	59857	113359
b. NORGE:															
LENENE	0	0	0	0	1912	0	0	0	0	0	0	0	0	72975	74887
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	168	0	1322	300	0	0	920	0	0	0	2710
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	100	0	100	0	100	0	0	0	474	674
NORGE I ALT:	0	0	0	0	2080	100	1322	400	0	0	920	0	0	73449	78271
INDBETALT TIL NIELS KRAG I ALT:	0	0	2260	4871	5057	7532	4933	5442	4956	3336	3352	2648	13937	133306	191630
4. INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSEREN PÅ SAMSØ, JØRGEN SEEFELD:															
a. DANMARK:															
LENENE	927	0	2210	216	0	1683	0	0	0	0	50	0	175	43	5304
KØBSTEDERNE	156	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	156
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	53
DANMARK I ALT:	1083	0	2210	216	0	1683	0	0	0	0	50	0	175	96	5513
5. INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSEREN PÅ LOLLAND-FALSTER, SØREN CHRISTENSEN:															
a. DANMARK:															
LENENE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2677	16069	18746
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	484	484
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	212	181	393
DANMARK I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2889	16734	19623
6. INDBETALT TIL LENSREGNSKABENE:															
a. DANMARK:															
LENENE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10777	10777
GEJSTLIGHEDEN	0	0	872	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	872
INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE I ALT:	0	0	872	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10777	11649
7. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':															
a. DANMARK															
LENENE	574	255	3008	850	0	323	0	0	0	376	15	0	506	6360	12267
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	50
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	1186	1326
DANMARK I ALT:	574	255	3008	850	140	323	0	0	0	376	15	0	506	7596	13643
b. NORSKE LEN:	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8745	9245
ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER' I ALT:	574	255	3508	850	140	323	0	0	0	376	15	0	506	16341	22888
I ALT OPPEBÅRET:	4111	24737	17626	27553	12120	17172	12670	9320	5277	14788	3891	3136	22941	177254	352596

KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPBEJERELSEN AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINERT BLEV UDSKREVET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE MIDLER TIL KÆJSEKRIGENS FINANSIERING: (BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

4. INTERVAL (SIDE 1 AF 2); PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL OG MED DEN 31. DEC. 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	INDBETA- LINGS- DATO	UKENDT I ALT
ÅRSTAL . . . . . :	1629:											1630:		
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12 -	31/1 -	4/3 -	5/4 -	7/5 -	8/6 -	10/7 -	11/8 -	12/9 -	14/10 -	15/11 -	17/12 -	1/1	
A. SKATTEN TIL 24. JUN./11. NOV. 1625:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. SKATTEN TIL 8. MAJ 1626:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. ADELENS KONTRIBUTION TIL 24. JUN. 1626:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. SKATTEN TIL 11. NOV. 1626:														
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:														
a. DANSKE LEN:	0	827	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	834
E. SKATTEN TIL 1. MAJ 1627 OG EN/TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:														
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:														
a. DANMARK:														
LENENE	1091	1426	0	0	9	0	0	47	0	0	0	0	0	2573
KØBSTEDERNE	655	21	0	0	0	178	0	0	0	0	0	0	0	854
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	67
DANMARK I ALT:	1746	1447	0	67	9	178	47	0	0	0	0	0	0	3494
b. NORGE:														
LENENE	0	0	699	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	699
KØBSTEDERNE	0	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	69
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	433	0	0	0	0	0	0	433
NORGE I ALT:	0	69	699	0	0	0	433	0	0	0	0	0	0	1201
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	1746	1516	699	67	9	178	480	0	0	0	0	0	0	4695
2. INDBETALT TIL ZAHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:														
a. DANMARK:														
LENENE	650	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	650
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	150	0	0	0	0	0	0	0	150
DANMARK I ALT:	650	0	0	0	0	150	0	0	0	0	0	0	0	800
3. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':														
a. DANSKE LEN:	1063	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1063
4. TERMINERSSKATTEN I 1627 I ALT:	3459	1516	699	67	9	328	480	0	0	0	0	0	0	6558
F. ADELENS KONTRIBUTION TIL 1. MAJ 1627 OG TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:														
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:														
a. ADELEN I DANMARK:	45	0	380	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	425
b. ADELEN I NORGE:	0	0	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	49
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	45	0	429	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	474
G. 'KAPITALSKATTEN' TIL 1. MAJ 1627 OG EN/TRE EFTERFØLGENDE TERMINER:														
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:														
a. KØBSTEDERNE I DANMARK:	229	0	0	0	40	0	0	0	0	0	0	384	0	653
H. SKATTEN TIL 1. JAN. 1628:														
1. INDBETALT TIL ZAHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:														
a. DANSKE LEN:	815	2587	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3402
b. NORGE:														
LENENE	667	3120	1100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4887
KØBSTEDERNE	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
NORGE I ALT:	667	3220	1100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4987
INDBETALT TIL NIELS KRAG I ALT:	1482	5807	1100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8389
I. ADELENS KONTRIBUTION TIL MIDFASTSDAG 1628:														
1. INDBETALT TIL ZAHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:														
a. ADELEN I DANMARK:	250	32	28	150	0	74	0	0	0	0	0	0	0	534
J. SKATTEN TIL PÅSKEDAG/1. JUL. 1628:														
1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:														
a. NORSKE LEN:	0	0	0	0	0	0	0	9909	0	0	80	0	0	9989
2. INDBETALT TIL ZAHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:														
a. DANMARK:														
LENENE	1123	1470	692	443	133	8164	316	639	0	0	0	0	0	12980
KØBSTEDERNE	618	0	0	0	0	0	230	0	0	0	0	0	0	848
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	41	0	0	0	0	0	41
DANMARK I ALT:	1741	1470	692	443	133	8164	546	680	0	0	0	0	0	13869
b. NORGE:														
LENENE	0	2140	19350	1000	30309	2714	0	15073	0	4174	0	0	0	74768
KØBSTEDERNE	0	307	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	307
NORGE I ALT:	0	2447	19350	1000	30309	2714	0	15073	0	4174	0	0	0	75067
INDBETALT TIL NIELS KRAG I ALT:	1741	3917	20042	1443	30442	10878	546	15753	0	4174	0	0	0	88936
3. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':														
a. DANSKE LEN:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	108	0	0	108
SKATTEN TIL BL.A. PÅSKEDAG 1628 I ALT:	1741	3917	20042	1443	30442	10878	546	25662	0	4174	188	0	0	99033

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE:
KRONOLOGISK OVERSIGT OVER OPPEBEREJSE AF DET REELLE PROVENU FRA DE PENGESKATTER OG KONTRIBUTIONER, DER EKSTRAORDINERT BLEV UDSEKRET OG BEVILGET FOR AT SKAFFE
MIDLER TIL KJESERKRIGENS FINANSIERING:
(BELØBENE ER ANGIVET I RD.)

4. INTERVAL (SIDE 2 AF 2): PERIODEN FRA DEN 30. DEC. 1628 TIL OG MED DEN 31. DEC. 1629:

MÅNED EFTER DEN 28. MAJ 1625 :	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	INDBETA- LINGS- DATO
ÅRSTAL . . . . . :	1629:												1630:
MÅNEDSINTERVAL . . . . . :	30/12 - 31/1	- 4/3	- 5/4	- 7/5	- 8/6	- 10/7	- 11/8	- 12/9	- 14/10	- 15/11	- 17/12	- 1/1	UKENOT I ALT

K. SKATTEN TIL JULEN 1628/PÅSKEDAG 1629:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:													
a. NORGE:													
LENENE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9092	8191	0 17283
KØBSTEDERNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0 200
NORGE I ALT:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9092	8391	0 17483
2. INDBETALT TIL ZÄHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:													
a. DANMARK:													
LENENE	5471	8864	8317	14785	12364	5796	4488	2249	127	4684	0	0	9322 76467
KØBSTEDERNE	123	0	83	178	23	194	0	0	0	0	0	0	0 601
GEJSTLIGHEDEN	1841	248	1123	1457	5607	173	0	35	0	0	44	0	300 10828
DANMARK I ALT:	7435	9112	9523	16420	17994	6163	4488	2284	127	4684	44	0	9622 87896
b. NORGE:													
LENENE	0	0	0	0	2684	3000	0	25351	0	2472	0	0	0 33507
KØBSTEDERNE	160	1644	39	284	39	0	130	2066	0	0	0	0	0 4362
GEJSTLIGHEDEN	0	347	700	64	869	0	347	1286	0	0	0	0	0 3613
NORGE I ALT:	160	1991	739	348	3592	3000	477	28703	0	2472	0	0	0 41482
INDBETALT TIL NIELS KRAG I ALT:	7595	11103	10262	16768	21586	9163	4965	30987	127	7156	44	0	9622 129378
3. INDBETALT TIL MØNSTERSKRIVEREN PÅ LOLLAND-FALSTER, SØREN CHRISTENSEN:													
a. DANMARK:													
LENENE	0	1280	1369	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11667 14316
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	336 336
DANMARK I ALT:	0	1280	1369	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12003 14652
4. INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSEREN PÅ SAMSO, JØRGEN SEEFELD:													
a. DANMARK:													
LENENE	0	1000	0	1252	0	0	0	0	0	0	0	0	50 2302
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22 22
DANMARK I ALT:	0	1000	0	1252	0	0	0	0	0	0	0	0	72 2324
5. INDBETALT TIL RITMESTEREN O/HOFFANEN, WENZEL ROTHKIRCH:													
a. DANSKE KØBSTEDER:													
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7300 7300
6. INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE:													
a. DANSKE LEN:													
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5189 5189
7. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':													
a. DANSKE LEN:													
290	28	0	0	214	281	200	0	0	554	933	0	0	3067 5567
SKATTEN TIL BL.A. JULEN 1628 I ALT:	7885	13411	11631	18020	21800	9444	5165	30987	127	7710	10069	8391	37253 181893

I ALT OPPEBÆRET:

1. INDBETALT TIL RENTEKAMMERET FRA:													
a. DANMARK:													
ADELEN	45	0	380	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 425
LENENE	1091	2253	0	0	16	0	0	47	0	0	0	0	0 3407
KØBSTEDERNE	884	21	0	0	40	0	178	0	0	0	384	0	0 1507
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	67	0	0	0	0	0	0	0	0	0 67
DANMARK I ALT:	2020	2274	380	67	56	0	178	47	0	0	384	0	0 5406
b. NORGE:													
ADELEN	0	0	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0 49
LENENE	0	0	699	0	0	0	9909	0	0	9172	8191	0	0 27971
KØBSTEDERNE	0	69	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0 269
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	433	0	0	0	0	0	0 433
NORGE I ALT:	0	69	748	0	0	0	10342	0	0	9172	8391	0	0 28722
INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I ALT:	2020	2343	1128	67	56	0	178	10389	0	0	9172	8775	0 34128
2. INDBETALT TIL ZÄHLKRIGSKOMMISSER NIELS KRAG:													
a. DANMARK:													
ADELEN	250	32	28	150	0	74	0	0	0	0	0	0	0 534
LENENE	8059	12921	9009	15228	12497	13960	4804	2888	127	4684	0	0	9322 93499
KØBSTEDERNE	741	0	83	178	23	194	230	0	0	0	0	0	0 1449
GEJSTLIGHEDEN	1841	248	1123	1457	5607	173	150	76	0	0	44	0	300 11019
DANMARK I ALT:	10891	13201	10243	17013	18127	14401	5184	2964	127	4684	44	0	9622 106501
b. NORGE:													
LENENE	667	5260	20450	1000	32993	5714	0	40424	0	6646	0	0	0 113154
KØBSTEDERNE	160	2051	39	284	39	0	130	2066	0	0	0	0	0 4769
GEJSTLIGHEDEN	0	347	700	64	869	0	347	1286	0	0	0	0	0 3613
NORGE I ALT:	827	7658	21189	1348	33901	5714	477	43776	0	6646	0	0	0 121536
INDBETALT TIL NIELS KRAG I ALT:	11718	20859	31432	18361	52028	20115	5661	46740	127	11330	44	0	9622 228037
3. INDBETALT TIL MØNSTERSKRIVEREN PÅ LOLLAND-FALSTER, SØREN CHRISTENSEN:													
a. DANMARK:													
LENENE	0	1280	1369	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11667 14316
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	336 336
DANMARK I ALT:	0	1280	1369	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12003 14652
4. INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSEREN PÅ SAMSO, JØRGEN SEEFELD:													
a. DANMARK:													
LENENE	0	1000	0	1252	0	0	0	0	0	0	0	0	50 2302
GEJSTLIGHEDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22 22
DANMARK I ALT:	0	1000	0	1252	0	0	0	0	0	0	0	0	72 2324
5. INDBETALT TIL RITMESTEREN O/HOFFANEN, WENZEL ROTHKIRCH:													
a. DANSKE KØBSTEDER:													
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7300 7300
6. INDBETALT TIL LENSREGNSKABERNE:													
a. DANSKE LEN:													
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5189 5189
7. ANDRE ELLER UKENDTE 'STEDER':													
a. DANSKE LEN:													
1353	28	0	0	214	281	200	0	0	554	1041	0	0	3067 6738
I ALT OPPEBÆRET:	15091	25510	33929	19680	52298	20396	6039	57129	127	11884	10257	8775	37253 298368

APPENDIKS 3: 15. DEL:

'ORDINANSER' OG/ELLER TAKSTER UDSTEDT AF CHR. IV FOR AT ANGI VE TIL HVILKE PRISER, KRIGSFOLKET SKULLE MODTAGE PROVIANTEN AF LOKALBEFOLKNINGEN:

ORDINANSEN AF:			
VARE: (1 RD = 96 SK. DAN.)	I: 30. OKT. 1627: (DEN PÅ FYN GJORDE ORDINANS)	II: 30. DEC. 1627: (ORDINANSEN VEDR. HOFFA- NENS INDKVAR- TERING PÅ SJELLAND)	RENTERITAK- STERNE 1633-1661:
	1 TØNDE RUG	2.00 RD	1.66 RD
1 TØNDE BYG OG MALT	1.33 RD	1.19 RD	1.25 RD
1 TØNDE HAVRE	1.00 RD	0.66 RD	0.50 RD
1 TØNDE HVEDE OG HVEDEMEL	?	?	2.50 RD
1 TØNDE BOGHRVEDEGRYN	4.00 RD	4.00 RD	2.50 RD
1 TØNDE BYGGRYN	4.00 RD	4.00 RD	2.50 RD
1 TØNDE HAVREGRYN	4.00 RD	4.00 RD	2.50 RD
1 TØNDE ERTER	2.00 RD	2.00 RD	1.75 RD
1 MÅRPUND FLESK	2.00 SK	2.50 SK	1.50 SK
1 SKÅLPUND FLESK	?	5.00 SK	3.00 SK
1 SLÅGTET OKSE	3.33 RD	5.00 RD	6.00 RD
1 FÅR	0.67 RD	0.67 RD	0.50 RD
1 LAM	0.50 RD	0.50 RD	36.00 SK
1 VÆDDER	1.00 RD	1.00 RD	?
1 FED GÅS	28.00 SK	28.00 SK	12.00 SK
1 PAR HØNS	12.00 SK	12.00 SK	8.00 SK
1 GODT LES HØ	0.67 RD	0.67 RD	0.25 RD
1 LES TJENLIG STRØELSE	0.33 RD	0.33 RD	8.00 SK
1 SNES ÆG	8.00 SK	8.00 SK	4.00 SK
1 TØNDE SKILLINGSØL	1.00 RD	1.00 RD	?
1 KANDE SKILLINGSØL	?	1.50 SK	?
1 TØNDE TOSKILLINGSØL	2.00 RD	2.00 RD	?
1 KANDE TOSKILLINGSØL	?	3.00 SK	?
1 BRØD PÅ 5 PUND	4.00 SK	?	2.18 SK
1 BRØD PÅ 2.5 PUND	2.00 SK	?	1.09 SK
1 TØNDE SMØR	?	14.67 RD	14.00 RD
1 FJERDING SMØR	?	3.67 RD	3.50 RD
1 SKÅLPUND SMØR	?	5.50 SK	5.25 SK
1 SKÅLPUND ØST	?	3.00 SK	2.25 SK
1 KANDE EDDIKE	?	4.00 SK	?
1 PUND SALTET HØSTSILD	?	?	1.20 SK
1 MARK SALTET FISK	?	3.00 SK	0.60 SK
1 MARK TØR BERGEFISK	?	2.00 SK	1.50 SK
1 MARK TØR GRAASIER	?	1.50 SK	0.60 SK
1 SKÅLPUND HUMLE	?	?	0.30 SK

KILDEHENVISNINGER:

ORDINANSEN AF 30. OKT. 1627 (DEN I FYN GJORTE ORDINANS): RA; TKIA, A 155.4.

ORDINANSEN AF 30. DEC. 1627: GENGIVET EFTER CCD IV, S. 393-94.

RENTERITAKSTERNE 1633-1661: GENGIVET EFTER JENS ENGBERG: 'DANSK FINANSHISTORIE I 1640'ERNE", S. 322-24.

Kejserkrigens finansiering

APPENDIKS 4

FORTEGNELSE OVER DE LÅN, SOM CHR. IV OPTOG MED HENBLIK PÅ KEJSERKRIGENS FINANSIERING

Jens Carl Kirchmeier-Andersen

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. del: Oversigt over de lån, Chr. IV optog med henblik på Kejser-
          krigens finansiering: . . . . . side 2
2. del: Diverse opgørelser over de lån, Chr. IV optog med henblik
          på Kejserkrigens finansiering i perioden fra den 1.
          jan. 1625 til og med den 31. dec. 1629: . . . . . side 15

APPENDIKS 4: 1. DEL:

Oversigt over de lån, Chr. IV optog med henblik på Kejserkrigens finansiering.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1.	LÅN INDBETALT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:	side 4
1.1.	BEVAREDE REGNSKABER:	side 4
1.1.1.	Hofmønsterskriver Reinhold Hansens regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armé (<i>ReHan</i>):	side 4
1.1.2.	Chr. IV's omslagsskriver Søren Rasmussens regnskab vedr. afviklingen af Chr. IV's pengeudlån før Kejserkrigen (<i>SøRas</i>):	side 4
1.1.3.	Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts regnskab vedr. Chr. IV's og Den nedersachsiske Kreds' armé (<i>AxArel626</i> og <i>AxArel627</i>):	side 5
1.1.4.	Lensmanden på Koldinghus, Gunde Langes regnskaber vedr. især de ekstraordinære skatter og frivillige kontribu- tioner bevilget og udskrevet med henblik på Kejserkri- gens finansiering (<i>GuLanA-F</i>):	side 6
1.1.5.	Krigskommissarie Tønnies v. Buchwalds regnskab vedr. Glück- stadt, Krempe og Stade (<i>Buchwald</i>):	side 6
1.1.6.	Oberst Henrik Holcks regnskab vedr. undsætningen af Stral- sund (<i>HeHol</i>):	side 7
1.1.7.	Krigskommissarie Kay v. Ahlefeldts (første og andet) regn- skab vedr. garnisonen i Glückstadt (<i>KaAh12</i> og <i>KaAh13</i>):	side 7
1.1.8.	Krigskommissarierne Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds regnskab vedr. de i Hamburg pantsatte kronregalier (<i>RantBuch</i>):	side 7
1.2.	'IKKE-BEVAREDE' REGNSKABER:	side 8
1.2.1.	Oberst Johan v. Loos regnskab vedr. garnisonen i Wolfenbüt- tel:	side 8
1.2.2.	Hofmønsterskriver Hans Boysens regnskab vedr. div. rytter- og fodfolksenheder:	side 8
1.2.3.	Generalkrigskommissarie på Fyn (rigsråde) Mogens Kås' regnskab:	side 8
1.2.4.	Oberst Falck Lykkes regnskab:	side 8

2.	LÅN INDBETALT TIL 'ORDINÆRE' REGNSKABER:	side 9
2.1.	Rentemesteren(e)s regnskab (<i>RtMesIndtRgsk1624/25-29/30</i>): . . .	side 9
2.2	De kgl. Kieleromslagsregnskaber (<i>KieOmslRgsk1625-27(29)</i>): . .	side 12
2.3.	Chr. IV's egenhændige kalenderoptegnelser 1625-29 (<i>Chr. IV's egenh. kalenderopt. 1625-29</i>):	side 13
3.	LÅN, DER HVERKEN ER BLEVET INDBETALT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' ELLER 'ORDINÆRE' REGNSKABER, MEN SOM MÅ VÆRE BLEVET OPPEBÅRET PÅ ANDEN VIS:	side 14

1. LÅN INDBETALT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' REGNSKABER:

1.1. BEVAREDE REGNSKABER:

1.1.1. LÅN INDBETALT TIL HOFMÆNSTERSKRIVER REINHOLD HANSENS KRIGSREGNSKAB (ReHan):

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:		MED PANT I:
				I. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	II. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:						
A. KONGELIGE:						
1. ENKEDRONNING SOFIE:	100.000*)	6	24/11 1625	7/? 1625		INDKOMSTEN AF HÅDERSLEV AMT
*) = KUN 86.000 RD. AF DE I ALT 100.000 RD. BLEV INDBETALT TIL REINHOLD HANSEN. HVORLEDES DE SIDSTE 14.000 RD. BLEV OPPEBÅRET, HAR DET IKKE VÆRET MULIGT AT AFGØRE, MEN PENGENE BLEV EFTER ALT AT DØMME ALDRIG UDBETALT, I DET MINDSTE IKKE TIL 'CHR. IV'S KRIGSKASSE'.						
B. ADELIGE:						
1. ELLEN MARSVIN:	3.245	?	24/9 1625	?		?
FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	103.245		(NB! HERAF BLEV IMIDLERTID KUN INDBETALT 89.245 RD. TIL REINHOLD HANSEN)			
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:						
1. OBERST OG KRIGSKOMMISSARIE WILHELM V. LOCHHAUSEN:	2.000	?	28/11 1625	7/? 1627		-
2. CHR. IV'S FAKTOR I DANZIG, FRANZ V. AMBSTEN:	300	?	4/4 1625	?		-
3. RESTSEDDER FRA EN RYTTER VED NAVN DIETRICH V. EITZEN:	111	?	7/? 1627	7/? 1627		-
FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:	2.411					
I ALT:	105.656		(NB! HERAF BLEV IMIDLERTID KUN INDBETALT 91.656 RD. TIL REINHOLD HANSEN)			

KILDER: Mil. Rgsk., Iib, nr. 4: Hofmænsterskriver Reinhold Hansens krigsregnskab (ReHan); Dan. Kanc. B 160 (8. sep. 1625) samt Kongehusets arkiv, Chr. IV's arkiv: Breve fra dronning Sofie (21. dec. 1626).

1.1.2. LÅN INDBETALT TIL CHR. IV'S OMSLAGSSKRIVER, SØREN RASMUSSEN, OPTAGET AF CHR. IV MEN HENBLIK PÅ KJØBET PÅ KRIGSREGNSKABETS FINANSIERING:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:		MED PANT I:
				I. GELDSBREV: UNDERSKRE- VET AF:	II. PANTEBREV: UNDERSKREVET AF:	
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:						
A. KONGELIGE:						
1. CHR. IV'S SØN, CHRISTIAN ULRIK GYLDENLØVE:	10.500	6	9/4 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
2. CHR. IV'S SØN, CHRISTIAN ULRIK GYLDENLØVE:	5.500	6	27/5 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
3. CHR. IV'S SØN, CHRISTIAN ULRIK GYLDENLØVE:	600	6	8/7 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
4. CHR. IV'S SØN, HANS ULRIK GYLDENLØVE:	1.656	6	23/9 1626	?	?	?
5. CHR. IV'S SØN, CHRISTIAN ULRIK GYLDENLØVE:	600	6	14/1 1627	?	?	?
FRA KONGELIGE I ALT:	18.856					
B. ADELIGE:						
1. JENS SPARRE:	5.000	6	17/1 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
2. CHRISTOFFER ULFELDT TIL SVENSTRUP:	1.000	6	20/1 1626	6/9 1626	CHR. IV	24/6 1628
3. FEDER BASSE TIL SØRUP:	5.000	6	1/2 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
4. AXEL ROSENKRANTZ TIL GLIM- MINGE:	3.500	6	3/3 1626	6/9 1626	CHR. IV	31/8 1628
5. LAURITZ GRUBBE:	1.000	6	4/3 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
6. FRU LISBEHT FRIIS:	1.000	6	4/3 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
7. JOCHIM BARNEWITZ:	1.000	6	4/3 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
8. CHRISTIAN FRIIS TIL KRAGE- RUP (KONGENS KANSLER):	5.000	6	15/3 1626	6/9 1626	CHR. IV	22/4 1628
9. ALEKANDER RABE V. PÅPENHEIM:	3.000	6	15/3 1626	6/9 1626	CHR. IV	20/6 1628
10. HANS LINDENOV:	4.000	6	8/4 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
11. KNUD GYLDENSTJERNE HENRIKSEN:	2.000	6	3/6 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
12. HANS RØNNING:	500	6	24/12 1626	?	?	?
FRA ADELIGE I ALT:	32.000					
C. BORGERLIGE:						
1. NIELS HANSEN ('SKRIVER PÅ NYKØBING):	1.000	6	4/3 1626	6/9 1626	CHR. IV	?
FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	51.856					
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:						
I ALT:	51.856					

KILDER: Dan. Kanc. B 213 (SøRas); Kanc. Brevb. 1624-26, (s. 614-17 og) s. 796-97 samt Kanc. Brevb. 1627-29, s. 845-59.

1.1.3. LÅN INDBETALT TIL GENERALKRIGSZAHLKOMMISSARIE AXEL ARENFELDT'S KRIGSREGNSKAB (AxAre1626-27):

SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- HESTE HE- LE RD.)	RENTE- FOD: (\$ p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	I. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:					
A. KONGELIGE:					
CHR. IV'S SØN, CHRISTIAN ULRIK GYLDENLØVE:	1.000	6(?)	17/4 1627	?	?
B. ADELIGE:					
1. KIRSTINE MUNK:	1.500	?	10/7 1627	?	?
2. JØRGEN BRAHE:	600	?	12/8 1627	?	?
3. FALCK LYKKE:	150	?	12/9 1627	?	?
FRA ADELIGE I ALT:	2.250				
FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	3.250				
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:					
A. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:					
1. LANDKISTEN I KIEL (OPTAGET AF GERT RANTZOW):	737	?	21/4 1627	?	?
2. LANDKISTEN I KIEL:	1.173	?	1/4 1627 (18/12 1627)	?	?
3. LANDKISTEN I KIEL (VED RU- DOLF FAUST):	20.000	?	9/5 1627	?/? 1627	?
4. DETLEV RANTZOW:	400	?	13/9 1627	?/? 1627	?
I ALT:	22.310				
B. GREV ANTON GÜNTHER AF OLDEN- BURG:	20.000*	?	7/3 1626 OG 27/4 1626	13/3 1626	CHR. IV LOVEDE AT TILBAGEBETALE LÅNET, INDEEN DER VAR GÅET ET ÅR.
C. USPECIFICEREDE BORGERLIGE FRA HANSESTADT BREMEN:					
1. OPTAGET VED GEORG V. USSLAR:	8.000	?	7/8-9 1627	?	ET (ENGELSK) GULDBØGER OG ET HALSBÅND, DER HAVDE TILHØRT CHR. IV'S DRONNING ANNA KATHARINA
2. OPTAGET VED GEORG V. USSLAR:	3.000	?	7/8-9 1627	?	?
BREMENSKE BORGERE I ALT:	11.000				
D. LÅNGIVER USPECIFICERET:					
1. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	4.000	?	29/4 1626	?	?
2. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	1.000**)	?	3/6 1626	?	?
3. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	20**)	?	1/9 1626	?	?
4. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	500**)	?	7/9 1626	?	?
5. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	10**)	?	8/9 1626	?	?
6. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	261**)	?	10/9 1626	?	?
7. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	8**)	?	10/9 1626	?	?
8. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	1.068**)	?	7/10 1626	?	?
9. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	100**)	?	3/11 1626	?	?
10. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	1.500**)	?	21/12 1626	?	?
11. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	1.500**)	?	28/12 1626	?	?
12. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	1.200**)	?	16/1 1627	?	?
13. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	8.400**)	?	17/1 1627	?	?
14. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	2.800**)	?	19/1 1627	?	?
USPECIFICEREDE LÅNGIVERE I ALT:	22.367				
FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:	75.677				

(NB!): HERAF BLEV IMIDLERTID KUN INDBETALT 75.277 RD. TIL AXEL ARENFELDT. ENDVIDERE BLEV 10.000 RD. TILBAGEBETALT STRAKS EFTER DE VAR OPTAGET SOM LÅN.
*) = KUN 19.600 RD. AF DE I ALT 20.000 RD. BLEV I REALITETEN INDBETALT TIL AXEL ARENFELDT. HVORLEDES DE RESTEREDE 400 RD. BLEV OPPEBÅRET, HAR DET IKKE VERET MULIGT AT AFGØRE.
**) = DET ER HØJST SANDSYNLIGT, AT DISSE PENGENE ENTEN BLEV UDTAGET FRA LANDKISTEN I KIEL, ELLER OGSÅ AT PENGENE STAMMEDE FRA DE SKATTEMIDLER, DER BLEV INDBETALT TIL GERT RANTZOW PÅ HADERSLEV SLOT I 1625 OG BEGYNDELSEN AF 1626 (SE APPENDIX 2: ???).

I ALT: 78.927 (NB!): HERAF BLEV IMIDLERTID KUN INDBETALT 78.527 RD. TIL AXEL ARENFELDT. ENDVIDERE BLEV 10.000 RD. TILBAGEBETALT STRAKS EFTER DE VAR OPTAGET SOM LÅN).

KILDER: Mll. Rgsk., Iib, nr. 6a: Generalkrigszahlkommissarie Axel Arenfeldts krigsregnskaber (AxAre1626-27); TKIA, A 10, fol. 13; TKIA, A 151: Afregning af 23. feb. 1628 (12. mar. 1629) vedr. ritmester Fr. Budden; KieOmslRgsk1630, bilag: Chr. IV's instruks til Jørgen Vind vedr. omslaget 1630 samt Chr. IV's egenh. kalenderopt. 1626-27, s. 381 (8. sep. 1627).

1.1.4. LÅN INDBETALT TIL LENSMANDEN PÅ KOLDINGHUS, GUNDE LANGE, OPTAGET PÅ BEGERING AF RIGSRÅDET TIL KEJSERREGJENS FINANSIERING:
(LANGT STØRSTEDELEN AF LÅNENE BLEV YDET I FORM AF SØLV (2 LOD SØLV/RD.))

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:			MED PANT I:
				I. FORSIKRINGSBREV: (UNDERSKREVET AF ENKELTE RIGSRÅDER PÅ HELE RÅDETS VEGNE) DEN:	II. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	III. PANTEBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	
I. FRA DANSK-NORSK LÅNGIVERE:							
A. ADELIGE:							
1. ALBRET SKEEL TIL FUSSINGØ:	1.000,00	-	27/8 1627	?	-	?	DANSK KRONGODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
2. ERIK JUEL TIL HUNDIGSBACH:	100,00	-	27/8 1627	?	-	?	DANSK KRONGODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
3. JØRGEN SKEEL:	1.000,00	-	27/8 1627	?	-	26/1 1628	DANSK KRONGODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
4. FRANTZ LYKKE:	500,00	-	27/8 1627	?	-	?	DANSK KRONGODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
5. OTTE SKEEL:	1.000,00	-	27/8 1627	?	-	27/10 1627	DANSK KRONGODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
6. TYGE BRAHE TIL THOSTRUP:	500,00	-	27/8 1627	?	-	?	DANSK KRONGODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
7. KNUD GYLDENSTJERNE TIL TIMB:	1.001,00	-	27/8 1627	?	-	17/10 1627	DANSK KRONGODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
DANSK-NORSK ADELIGE I ALT:	5.101,00						
B. BORGERLIGE:							
1. BORGERSKABET I KOLDING:	850,00	6	27/8 1627	23/8 1627	?	-	-
2. BORGERSKABET I ÅLBORG:	1.944,50	6	27/8 1627	?	?	-	-
3. BORGERSKABET I HJØRRING:	188,50	6	27/8 1627	?	?	-	-
4. BORGERSKABET I SÆBY:	100,00	6	27/8 1627	?	?	-	-
DANSK-NORSK BORGERLIGE I ALT:	3.083,00						
FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	8.184,00						
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:							
	0,00	-	-	-	-	-	-
I ALT:	8.184,00						

KILDER: RA, Lensarkiver: Koldinghus, A. Regnskaber: Bilag Lit. E til lensregnskabet 1627/28 (GuLanE); Kanc. Brevb. 1627-29, s. 845-59 samt Akts. o. Opl. t. Rigs. o. Sten. Hist. II, s. 31 og s. 40-42.

1.1.5. LÅN INDBETALT TIL KRIGSKOMMISSARIE TØNNIES V. BUCHWALDS KRIGSREGNSKAB (Buchwald):

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:		
				I. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	MED PANT I:	
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:						
	0	-	-	-	-	-
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:						
A. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:						
1. DETLEV RANTZOW OG KAY V. AHLEFELDT:	1.900	?	??/ 1628	?	?	
B. GABRIEL V. DONAP (VED DETLEV V. BUCHWALD):	2.000	?	??/ 1628	?	KLENODIER	
C. BORGERLIGE FRA HAMBURG:						
1. RÖTTIER V. EGERN:	4.700*)	?	??/ 1628	?	KLENODIER OG (SØLV)BEGERE	
*) = KUN CA. 4.033 RD. AF DE I ALT 4.700 RD. BLEV INDBETALT TIL TØNNIES V. BUCHWALD. DEN RESTERENDE HOVEDSTOL UDLÅNTE RÖTTIER V. EGERN I FORM AF 'KRAMVARER', DER ANTAGELIG BLEV INDBETALT TIL TØJHUSET I GLÜCKSTADT.						
2. USPECIFICERET:	5.000	?	??/ 1628	?	KRIGSMATERIEL ('GEWEHR')	
I ALT:	9.700	(NB!:	HERAF BLEV IMIDLERTID KUN INDBETALT CA. 9.033 RD. TIL TØNNIES V. BUCHWALD)			
D. FRA AMSTERDAM:						
OPTAGET VED DETLEV V. BUCHWALD:	14.500	?	??/ 1628	?	CHR. IV'S RIDETØJ (FORMENTLIG FRA KRONNINGEN I 1596), EN PERLEKØDE OG ET HALSBÅND. (KLENODIERNE VAR I ØVRIGT PANTSAT HOS EN HÅND VED NAVN: HANS PELTEN).	
FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:	28.100	(NB!:	HERAF BLEV IMIDLERTID KUN INDBETALT CA. 27.433 RD. TIL TØNNIES V. BUCHWALD)			
I ALT:	28.100	(NB!:	HERAF BLEV IMIDLERTID KUN INDBETALT CA. 27.433 RD. TIL TØNNIES V. BUCHWALD)			

KILDER: Mil. Rgsk., Iib, nr. 15.1: Tønnes v. Buchwalds krigsregnskab (Buchwald) samt KieOmslRgsk1630, bilag: Chr. IV's instruks vedr. til Jørgen Vind vedr. omslaget 1630.

1.1.6. LÅN INDETTALT TIL OBERST HENRIK HOLCK'S REGNSKAB VEDR. UNDERSÆTNINGEN AF STRALSUND (HeHol):

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- RENTE- LÅNET IND- MESTE HE- FOD: BETALT LE RD.) (% p.a.) DEN:			SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:	
				I. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:	0	-	-	-	-
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:					
A. BORGERLIGE FRA STRALSUND:					
1. JOHAN SCHEFFEL (OPTAGET AF HENRIK HOLCK SELV):	600	?	?? 1628	-	-
				(OBLIGATION UNDER- SKREVET AF HENRIK HOLCK)	
2. HR. GOTTSBALCK (OPTAGET AF HENRIK HOLCK SELV):	500	?	?? 1628	-	-
				(OBLIGATION UNDER- SKREVET AF HENRIK HOLCK)	
I ALT:	1.100				
I ALT:	1.100				

KILDE: Mil. Rgsk., Iib, nr. 22: Oberst Henrik Holcks regnskab vedr. Stralsunds belejring (HeHol).

1.1.7. LÅN INDETTALT TIL KRIGSKOMMISSARIE KAY. V. AHLFELDT'S (FØRSTE OG ANDET) REGNSKAB VEDR. GARNISONEN I GLÜCKSTADT (KaAh12-3):

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- RENTE- LÅNET IND- MESTE HE- FOD: BETALT LE RD.) (% p.a.) DEN:			SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:	
				I. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:	0	-	-	-	-
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:					
A. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:					
1. JOACHIM RANTZOW*):	3.000	6	?? 1629	?? 1629	?
					(EFTER KRIGEN BLEV LÅNET BEHANDLET SOM ET 'ORDINÆRT' LÅN VED OMSLAGET I KIEL).
*) = LÅNET BLEV DOG I FØRSTE OMGANG GIVET AF JOHAN OG CURT RUMPEN FRA HAMBURG.					
B. BORGERLIGE FRA HAMBURG:					
1. HERMAN SCHUNCKEN:	1.553	6	?? 1629	-	KLENODIER
2. BRØDRENE V. BERENBERG:	4.500	6(?)	?? 1629	-	KLENODIER
I ALT:	6.053				
C. ANDRE: JØRGEN DANIELSEN*):	500	?	?? 1629	-	-
*) = LÅNET BLEV DOG I FØRSTE OMGANG GIVET AF CHRIS- TIAN JONAS)					
FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:	9.553				
I ALT:	9.553				

KILDER: Mil. Rgsk., Iib, nr. 17: Kay v. Ahlfeldts (første og andet) regnskab vedr. garnisonen i Glückstadt (KaAh12-3) samt KieOmslRgsk1630, bilag: Chr. IV's instruks til Jørgen Vind vedr. omslaget i 1630.

1.1.8. LÅN INDETTALT TIL KRIGSKOMMISSARIERNE DETLEV RANTZOWS OG DETLEV V. BUCHWALDS REGNSKAB VEDR. DE I HAMBURG PANTSATTE KRONREGALIER (RantBuch):

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- RENTE- LÅNET IND- MESTE HE- FOD: BETALT LE RD.) (% p.a.) DEN:			SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:	
				I. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:	0	-	-	-	-
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:					
A. BORGERLIGE FRA (KØBENHAVN/HAMBURG):					
1. ALBRET BALTZER BERNS OG FERDINANDUS FEUSTEN:	9.000	6	15/10 1628	-	
				(14/8 1628)	
					1. EN KRONE (FORMENTLIG CHR. III'S). SMYKKET MED 6 STORE, 2 SMÅ OG 3 "REUTEN"(?) DIAMANTER;
					2. ENDNU EN KRONE (FORMENTLIG FR. II'S), SMYKKET MED 6 STO- RE, 2 SMÅ OG 3 "REUTEN"(?) DIAMANTER;
					3. ET RIGSØBLE, SMYKKET MED 1 STOR SPIDSFORMET, 4 "REU- TEN"(?), 3 MIDDELSTORE OG 5 SMÅ "GETAFELTE" DIAMANTER;
					4. ET RIGSSVÆRD OG SCEPTER I ET STYKKE, SMYKKET MED (SVÆR- DET) 4 STORE OG 14 SMÅ "GETAFELTE" DIAMANTER OG 1 "REU- TEN"(?) DIAMANT SAMT (SCEPTERET) 1 SPIDSFORMET, 1 MID- DELSTOR OG 21 SMÅ "GETAFELTE" DIAMANTER;
					5. ENDNU EN DIAMANT "IN GOLD GETAFLET".
I ALT:	9.000				

KILDER: Mil. Rgsk., Iib, nr. 28: Detlev Rantzows og Detlev v. Buchwalds regnskab vedr. de i Hamburg pantsatte kronregalier (RantBuch); KieOmslRgsk1630, bilag: Chr. IV's instruks til Jørgen Vind vedr. omslaget i 1630 samt Bering Liisberg 1929, s. 64-66.

1.2. 'IKKE-BEVARERE' REGNSKABER:

1.2.1. LÅN INDBETALT TIL OBERST JOHAN V. LOOS REGNSKAB VEDR. GARNISONEN I WOLFENBÜTTEL:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)			LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:	
	RENTE- FOD: (% p.a.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	I. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:		II. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:	0	-	-	-	-	-
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:						
A. BORGERSKABET I WOLFENBÜTTEL:	9.410	?	??/ 1626-7	?	?	?
B. CLAUD DAHAUSEN FRA BRAUN- SCHWEIG:	720	?	??/ 1626-7	?	?	?
I ALT:	10.130					
I ALT:	10.130					

KILDE: KvitBog1627/28, fol. 494b.

1.2.2. LÅN INDBETALT TIL HOFMÅNSTERSKRIVER HANS BOYSENS REGNSKAB VEDR. DIV. RYTTER- OG FODFOLKSENHEDER:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)			LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:	
	RENTE- FOD: (% p.a.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	I. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:		II. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:						
A. STENDERNE I NORGE:	1.219*)	6	??/ 1627	-	?	-
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:						
A. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:						
1. LÅNKISTEN I KIEL (OPTAGET AF GERT RANTZOW):	47.493	?	??/ 1626	?	-	?
I ALT:	48.712					

KILDE: KvitBog1627/28, fol. 525b.

1.2.3. LÅN INDBETALT TIL GENERALKRIGSKOMMISSARIE PÅ FYN, (RIGSRÅDEN) MOGENS KÅS' REGNSKAB:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)			LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:	
	RENTE- FOD: (% p.a.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	I. PANTEBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:		II. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:						
A. KONGELIGE:						
1. ENKEDRONNING SOFIE:	40.000*)	6	22/12 1627	3/1 1628	(VORDINGBORG LENS INDKOMST)	
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:	0	-	-	-	-	-
I ALT:	40.000					

KILDER: KvitBog1627/28, fol. 547 samt Kongehusets arkiv: Fr. II's dronning Sofies arkiv: Dok. vedr. dr. Sofies pengesager: Kopier af og koncepter til obligationer udstedte til dr. Sofie.

1.2.4. LÅN 'INDBETALT' TIL OBERST FALCK LYKKE'S REGNSKAB:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)			LÅNET IND- BETALT DEN:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MOTTOG LÅNGIVER:	
	RENTE- FOD: (% p.a.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	I. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:		II. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:						
A. ADELIGE:						
1. FALCK LYKKE:	1.198*)	6	??/7-8 1628	-	-	-
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:	0	-	-	-	-	-
I ALT:	1.198					

KILDE: KvitBog1630/31, fol. 560.

2. LÅN INDBETALT TIL 'ORDINERE' REGNSKABER:

2.1. LÅN INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I KØBENHAVN, OPTAGET PÅ BEGERING AF RIGSRÅDET TIL KÆJSERKRIGENS FINANSIERING

(LANGT STØRSTEDLEN AF LÅNENE BLEV YDET I FORM AF GULD ELLER SØLV)
(OMREGNINGSTAKSTERNE VAR: 1 LOD UNGARSK GULD = 7.5 RD.; 1 LOD KRONEGULD = 6.5 RD. OG 1 LOD SØLV = 0.5 RD.)

(SIDE 1 AF 3)

SOM SIKKERHED FOR LÅNET MODTOG LÅNGIVER:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	I. FORSIKRINGSBREV: (UNDERSKREVET AF ENKELTE RIGSRÅDER PÅ HELE RÅDETS VEGNE) DEN:	II. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	III. PANTEBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSKE LÅNGIVERE:							
A. KONGELIGE:							
1. ENKEDRONNING SOFIE:	40.000*	6	-	-	3/1 1628	-	(VORDINGBORG LENS INDKOMST)
*) = KUN 35.000 RD. AF DE I ALT 40.000 RD. BLEV INDBETALT TIL RENTEKAMMERET. AF DE RESTERENDE 5.000 RD. BLEV 3.000 RD. OPBÆRET AF MOGENS KÅS (SE SIDE ??). HVORLEDES DE SIDSTE 2.000 RD. BLEV OPBÆRET HAR DET IKKE VÆRET MULIGT AT AFGØRE, MEN PENGENE ER VEL FORMENTLIGT BLEV INDLEVERET I KONGENS EGET KAMMER.							
B. ADELIGE:							
1. THAGE THOTT OTTESEN TIL ERIKSHOLM (RIGSRÅD):	1.000	-	5/9 1627	?	-	5/10 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
2. HENRIK HUITFELDT TIL LILLØ:	915	-	6/9 1627	6/9 1627	-	?	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
3. FRANZ RANTZOW TIL RANTZOWS-HOLM (STATHOLDEREN I KBH.):	1.750	-	10/9 1627	?	-	30/10 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
4. CLAUS DÅ TIL BORREBY (RIGSRÅD):	1.000	-	10/9 1627	?	-	30/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
5. THAGE THOTT ANDERSEN TIL EGEDE:	1.000	-	10/9 1627	10/9 1627	-	4/10 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
6. SIGVORD GRUBBE TIL HOFDAL:	2.200	-	12/9 1627	?	-	28/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
7. THOMAS NOLD TIL MAGLØ:	208	-	12/9 1627	11/9 1627	-	28/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
8. PEDER BASSE TIL SØRUP:	1.000	-	12/9 1627	12/9 1627	-	30/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
9. CHRISTIAN FRISS TIL KRAGERUP (KONGENS KANSLER):	1.040	-	14/9 1627	?	-	22/4 1628	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
10. ERNST NORMAND TIL SELSØ:	587	-	15/9 1627	?	-	25/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
11. ALEXANDER RABE V. PAPPENHEIM:	1.000	-	17/9 1627	17/9 1627	-	28/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
12. JØRGEN VIND TIL GUNDESTRUP (RENTEMESTER):	214	-	17/9 1627	?	-	24/10 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
13. JACOB ULFELDT TIL URUP (RIGENS KANSLER):	1.000	-	19/9 1627	?	-	6/11 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
14. SIGVORD GRUBBE TIL HOFDAL:	800	-	21/9 1627	?	-	28/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
15. SIGVORD GRUBBE TIL HOFDAL:	100	-	25/9 1627	?	-	28/9 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
16. JØRGEN VRNE TIL ALSLEV:	500	-	29/9 1627	29/9 1627	-	8/2 1628	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
17. TAGE TOTT ANDERSEN TIL EGEDE:	19	-	4/10 1627	?	-	4/10 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
18. FRANZ RANTZOW TIL RANTZOWS-HOLM (STATHOLDEREN I KBH.):	253	-	15/10 1627	?	-	30/10 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
19. TAGE TOTT ANDERSEN TIL EGEDE:	165	-	18/10 1627	?	-	?	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
20. OTTE SKEEL TIL HAMMELMOSE (RIGSRÅD):	83	-	29/10 1627	?	-	29/10 1627	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
21. JØRGEN SEEFELD	74	-	7/1 1628	?	-	?	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
22. ANNE SKOVGÅRD TIL HIKKEBJERG (HOLGER ULFSTANDS):	656	-	9/1 1628	?	-	11/1 1628	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
23. JØRGEN SKEEL TIL SOUSTRUP (RIGENS MARSK):	166	-	31/1 1628	?	-	26/1 1628	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
24. EILER VRNE TIL GUNDERSLEV-HOLM:	1.426	-	18/2 1628	?	-	19/2 1628	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
25. PALLE ROSENKRANZ TIL KRENKERUP:	1.500	-	2/4 1628	?	-	?	DANSK KRONGOODS (4 TDR. HTK./100 RD.)
26. PALLE ROSENKRANZ TIL KRENKERUP:	8.138**	6	22/8 1629	?	22/8 1629	-	-
27. LISBETH ROSENSPARE	1.800**	6	24/9 1629	?	26/9 1629	-	-
28. THAGE THOTT OTTESEN TIL ERIKSHOLM (RIGSRÅD):	800**	6	12/10 1629	?	15/10 1629	-	-
29. SIDSEL HØGH	2.000**	6	12/10 1629	?	15/10 1629	-	-
30. NIELS KRAGH TIL TRUDSHOLM:	500**	6	12/10 1629	?	15/10 1629	-	-
ADELIGE FRA DANMARK I ALT: 31.894							
**) = LÅNET YDET I FORM AF KLENODIER							
C. BORGERLIGE:							
1. JOHAN BØGVAD, HILLERØD:	300	6	5/9 1627	6/9 1627	?	?	?
2. BORGERSKABET I SKELSKØR:	100	6	7/9 1627	7/9 1627	?	-	-
3. BORGERSKABET I KALUNDBORG:	200	6	7/9 1627	7/9 1627	?	-	-
4. BORGERSKABET I CHRISTIANSTAD	453	6	7/9 1627	?	?	-	-
5. BORGERSKABET I HOLBÆK:	250	6	7/9 1627	7/9 1627	?	-	-
6. BORGERSKABET I SLANGERUP:	300	6	10/9 1627	10/9 1627	?	-	-
7. JØRGEN FRANDTZEN, KØGE:	50	6	11/9 1627	11/9 1627	?	-	-
8. NICOLAS SWABE, MØNTMESTER FOR KØBENHAVNS SLOT:	150	6	11/9 1627	11/9 1627	?	-	-
9. PEDER PEDERSEN MØNTSKRIVER FOR KØBENHAVNS SLOT:	100	6	11/9 1627	11/9 1627	?	-	-
10. CHRISTOFFER IVERSEN, RENTE-SKRIVER:	100	6	11/9 1627	11/9 1627	?	-	-
11. ANDERS OLUFSEN, TIDLIGERE TOLDER FOR KØBENHAVN SLOT:	176	6	11/9 1627	?	?	-	-
12. BORGERSKABET I RINGSTED:	48	6	12/9 1627	12/9 1627	?	-	-
13. BORGERSKABET I KØBENHAVN:	1.684	6	12/9 1627	?	?	-	-
14. CHRISTOFFER DIRICHSEN, TIDLIGERE RENTESKRIVER:	103	6	13/9 1627	13/9 1627	?	-	-
15. BORGERSKABET I MALMØ:	1.250	6	16/9 1627	16/9 1627	?	-	-

(NB!: FORTSETTES PÅ NÆSTE SIDE)

(NB! : FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
LÅN, INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I KØBENHAVN, OPTAGET PÅ BEGRÆNING AF RIGSRÅDET TIL KEJSERKRIGENS FINANSIERING
(LANGT STØRSTEDELEN AF LÅNENE BLEV YDET I FORM AF GULD ELLER SØLV)
(OMREGNINGSTAKSTERNE VAR: 1 LOD UNGARSK GULD = 7.5 RD.; 1 LOD KRONEGULD = 6.5 RD. OG 1 LOD SØLV = 0.5 RD.)

(SIDE 2 AF 3)

SOM SIKKERHED FOR LÅNET MODTOG LÅNGIVER:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	I. FORSIKRINGSBREV: (UNDERSKREVET AF ENKELTE RIGSRÅDER PÅ HELE RÅDETS VEGNE) DEN:	II. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	III. PANTEBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSKE LÅNGIVERE (FORTSAT):							
C. BORGERLIGE (FORTSAT):							
16. BORGERSKABET I MALMØ:	1.347	6	16/9 1627	16/9 1627	?	-	-
17. BIRGITTE GURRESSE, MALMØ:	300	6	16/9 1627	16/9 1627	?	-	-
18. BORGERSKABET I ROSKILDE:	363	6	19/9 1627	19/9 1627	?	-	-
19. BORGERSKABET I YSTAD:	1.518	6	19/9 1627	?	7/10 1627	-	-
20. BORGERSKABET I SLAGELSE:	300	6	19/9 1627	19/9 1627	?	-	-
21. BORGERSKABET I KORSØR:	98	6	20/9 1627	20/9 1627	?	-	-
22. DAVID LUCHT, TOLDER VED ØRESUNDTOLDEN:	200	6	20/9 1627	20/9 1627	?	-	-
23. HANS PEDERSEN, TOLDER VED ØRESUNDTOLDEN:	100	6	20/9 1627	20/9 1627	?	-	-
24. WILLUM MORTENSEN, TIDLIGERE TOLDER VED ØRESUNDTOLDEN:	200	6	21/9 1627	21/9 1627	?	-	-
25. BORGERSKABET I LANDSKRONE:	463	6	24/9 1627	24/9 1627	?	-	-
26. MADS RAVN, TOLDER OG BORGMESTER I KØGE:	150	6	24/9 1627	24/9 1627	?	-	-
27. BORGERSKABET I LUND:	246	6	25/9 1627	25/9 1627	?	-	-
28. BORGERSKABET I HELSINGØR:	473	6	25/9 1627	25/9 1627	?	-	-
29. IVER PEDERSEN, HELSINGØR	100	6	25/9 1627	25/9 1627	?	-	-
30. ANNE OG KARENE, JOCHIM LANGES I HELSINGØR:	50	6	25/9 1627	?	?	-	-
31. CLAUD THOR SMEDE, BORGMESTER I KØGE:	200	6	28/9 1627	28/9 1627	?	-	-
32. BORGERSKABET I HALMSTAD:	296	6	28/9 1627	28/9 1627	?	-	-
33. BORGERSKABET I HELSINGØR:	1.726	6	28/9 1627	28/9 1627	?	-	-
34. BORGERSKABET I RONNEBY (BLEKINGE):	293	6	1/10 1627	?	?	-	-
35. BORGERSKABET I SØLVITSBORG:	100	6	1/10 1627	?	?	-	-
36. SØREN KNUDSEN, RÅDMAND I KØGE:	100	6	6/10 1627	?	6/10 1627	-	-
37. BORGERSKABET I LAHOLM:	119	6	7/10 1627	7/10 1627	?	-	-
38. BORGERSKABET I FALKENBERG:	40	6	8/10 1627	?	8/10 1627	-	-
39. BORGERSKABET I VARBERG:	300	6	8/10 1627	?	8/10 1627	-	-
40. HANS TREGÅRD, BORGMESTER I KØBENHAVN:	150	6	26/2 1628	?	?	-	-
41. BORGERSKABET I KØBENHAVN:	696	6	2/5 1628	?	?	-	-
42. HANS TREGÅRD, BORGMESTER I KØBENHAVN:	1.900**)	6	22/8 1629	?	22/8 1629	-	-
BORGERLIGE FRA DANMARK I ALT:	17.092						
**) = LÅNET YDET I FORM AF KLENODIER							
D. GEJSTLIGE:							
1. HANS OTTESEN, KANNIK I LUND	52	6	19/9 1627	20/9 1627	?	-	-
2. MAG. CHRISTEN LAURITZEN, SOGNEPREST I KØGE:	111	6	21/9 1627	21/9 1627	?	-	-
3. DR. THEOL. MADS JENSEN, SUPERINTENDANT OVER LUND STIFT:	147	6	27/9 1627	27/9 1627	?	-	-
4. DR. THEOL. NIELS FOSS, LUND	25	6	27/9 1627	27/9 1627	?	-	-
5. MAG. AXEL OLUFSEN, LUND:	31	6	27/9 1627	27/9 1627	?	-	-
6. MAG. DANIEL HANSEN, LUND:	25	6	27/9 1627	27/9 1627	?	-	-
7. MAG. LODWIG, LUND:	61	6	27/9 1627	27/9 1627	?	-	-
8. MAG. MICKELL MOGENSEN, PROFESSOR I LUND:	18	6	27/9 1627	27/9 1627	?	-	-
9. MAG. NIELS JØRGENSEN, LUND:	98	6	27/9 1627	27/9 1627	?	-	-
10. PRESTESKABET I OXE HERRED:	60	6	22/10 1627	?	?	-	-
11. PRESTESKABET I LUND STIFT:	795	6	30/10 1627	?	?	-	-
12. PRESTESKABET I SJÆLLAND STIFT:	1.617	6	30/10 1627	?	?	-	-
13. PRESTESKABET I THORNE HERRED:	39	6	7/1 1628	?	20/2 1628	-	-
14. ÅLBORG STIFT	510	6	2/5 1628	?	?	-	-
GEJSTLIGE FRA DANMARK I ALT:	3.589						

(NB! : FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

LÅN, INDBETALT TIL RENTEKAMMERET I KØBENHAVN, OPTAGT PÅ BEGERING AF RIGSRÅDET TIL KEJSEKRIGENS FINANSIERING
(LANGT STØRSTEDELEN AF LÅNENE BLEV YDET I FORM AF GULD ELLER SØLV)
(OMREGNINGSTAKSTERNE VAR: 1 LOD UNGARSK GULD = 7.5 RD.; 1 LOD KRONEGULD = 6.5 RD. OG 1 LOD SØLV = 0.5 RD.)

(SIDE 3 AF 3)

SOM SIKKERHED FOR LÅNET MODTOG LÅNGIVER:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- LE RD.)	RENTE- FOO: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	I. FORSIKRINGSBREV: (UNDERSKREVET AF ENKELTE RIGSRÅDER PÅ HELE RÅDETS VEGNE) DEN:	II. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	III. PANTEBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD) DEN:	MED PANT I:
I. FRA DANSKE LÅNGIVERE (FORTSAT):							
D. KIRKERNE I DE DANSKE LEN:							
1. ROSKILDEGÅRD LEN:	880	6	14/7 1628	?	14/7 1628	-	-
2. CHRISTIANSTAD LEN:	472	6	14/8 1628	?	?	-	-
3. SØLVITSBORG LEN:	667	6	20/8 1628	?	?	-	-
4. KØBENHAVN LEN:	615	6	14/9 1628	?	(5/5 1628//)12/6 1629	-	-
5. LÅHOLM LEN:	333	6	14/9 1628	?	14/9 1628	-	-
6. MØN LEN:	1.095	6	17/9 1628	?	17/9 1628	-	-
7. HALSTED KLOSTER LEN:	1.000	6	30/9 1628	?	?	-	-
8. SOLTE LEN:	265	6	15/11 1628	?	?	-	-
9. KRONBORG LEN:	303	6	17/12 1628	?	24/7 1628	-	-
10. NYBORG LEN:	2.095	6	31/1 1629	?	?	-	-
11. VORDINGBORG LEN:	800	6	14/2 1629	?	?	-	-
12. KØBENHAVN LEN:	235	6	18/2 1629	?	(5/5 1628//)12/6 1629	-	-
13. NYKØBING FALSTER LEN:	2.063	6	18/2 1629	?	17/6 1629	-	-
14. KØBENHAVN LEN:	19	6	28/3 1629	?	(5/5 1628//)12/6 1629	-	-
15. KØBENHAVN LEN:	177	6	30/4 1629	?	(5/5 1628//)12/6 1629	-	-
16. FREDERIKSBORG OG ABRAHAM- STRUP LEN:	3.880	6	2/5 1629	?	?	-	-
17. KRONBORG LEN:	561	6	30/5 1629	?	24/7 1628	-	-
18. HALMSTAD LEN:	667	6	30/6 1629	?	?	-	-
19. KRONBORG LEN:	1.290	6	18/8 1629	?	24/7 1628	-	-
I ALT:	17.417						
E. DE FATTIGES TAVLEPENGE I HOLMENS KIRKE:							
1. (VED STEEN WILLUMSEN, ADMI- RAL PÅ BREMERHOLM):	400		14/9 1628	?	28/1 1629	-	-
2. (VED DE FATTIGES FORSTANDERE TIL HOLMENS KIRKE):	167		6/6 1629	?	?	-	-
I ALT:	567						
FRA DANSKE LÅNGIVERE I ALT:	110.559			(NB!: HERAF BLEV IMIDLERTID 5.000 RD. ALDRIG INDBETALT I RENTEKAMMERET (SE SIDE ??, NOTE '*') VEDR. LÅNET FRA ENKEDRONNING SOFIE))			
II. FRA NORSKE LÅNGIVERE:							
A. ADELIGE, BØRGERLIGE ELLER BØNDER I:							
1. BERGEN (KREVEN KREIENSHOF OG GERT HOLDTHUSEN):	1.479	6	18/4 1628	?	?	-	-
2. AGGERSHUS LEN:	24.411		?? 1628	?	?	-	-
3. NUMEDAL LEN:	527		?? 1628	?	?	-	-
4. TRONDHEIM LEN:	3.731		?? 1628	?	?	-	-
5. AGGERSHUS LEN:	3.000		17/5 1628	?	?	-	-
6. JØRGEN BROCKENHUS:	149		17/5 1628	?	?	-	-
7. BERGEN (JOHAN HOLDTHUSEN):	1.200		27/5 1628	?	?	-	-
8. BERGENHUS LEN:	2.767		?? 1628	?	?	-	-
9. USPECIFICERET:	64		25/8 1628	?	?	-	-
10. TRONDHEIM LEN:	6.291		29/8 1628	?	?	-	-
11. AGGERSHUS LEN:	1.160		?? 1629	?	?	-	-
12. BORGERSKABET I BERGEN:	345		10/2 1629	?	?	-	-
I ALT:	45.124						
B. KIRKERNE I DE NORSKE LEN:							
1. TRONDHEIM LEN:	1.326		24/11 1628	?	?	-	-
2. NORDLANDENES LEN:	800		25/11 1628	?	?	-	-
3. BERGENHUS LEN:	400		4/6 1629	?	?	-	-
4. OSLO OG HAMMER STIFT:	5.500		15/8 1629	?	?	-	-
5. TRONDHEIM LEN:	2.303		17/8 1629	?	?	-	-
I ALT:	10.329						
FRA NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	55.453						
C. LÅNGIVER USPECIFICERET:							
1.	757		2/5 1628	?	?	-	-
I ALT:	166.769			(NB!: HERAF BLEV IMIDLERTID 5.000 RD. ALDRIG INDBETALT I RENTEKAMMERET (SE SIDE ??, NOTE '*') VEDR. LÅNET FRA ENKEDRONNING SOFIE))			

KILDER: *RtMesIndtRgsk1624/25-29/30; Dan. Kanc. B 125; Dan. Kanc. 215e, VI; Kongehusets arkiv; Fr. II's dronning Sofies arkiv; Dok. vedr. dr. Sofies pengesager; Kopier af og koncepter til obligationer til dr. Sofie; Kanc. Brevb. 1627-29, s. 845-59 samt Erslev 1885, s. 93-94.*

2.2. LÅN INDBETALT TIL DE KGL. KIRKEROMSLAGSREKSKABER 1625-27 (29):

(SIDE 1 AF 2)

FOR ALLE DE LÅN, CHR. IV OPTOG VED KIELEROMSLAGET FRA OG MED OMSLAGET I 1625 TIL OG MED OMSLAGET I 1627 GELDER DET, AT LÅNENE I REALITETEN BLEV OPTAGET AF DE SLESVIG-HOLSTENSKES RÅDER. DET VAR SÅLEDES DEM, DER UNDERSKREV GELDSBREVEN, TILGEMÆLDT FIK DE UDSÆT EN SÅKALDT "SCHADLOSVERSCHREIBUNG", SOM DE FIK OVERRÅKT SOM GARANTI FOR, AT DE VILLE PÅ DEKKET DE UDGIFTER, DER MÅTTE OPSTÅ I FORBINDELSE MED DEN LÅNTAGNING, DE HAVDE FORETAGET PÅ KONGENS VEGNE. HVORNÅR, DE FORSKEL-LIGE 'SCHADLOSVERSCHREIBUNGEN' BLEV UDSÆT, HVEM, DE BLEV UNDERSKREVET AF, OG HVILKEN PANT, DER BLEV STILLET TIL SIKKERHED FOR DERES OPFYLDELSE, VIL FREMGÅ AF OVERSIGTEN.

I.a.: LÅN OPTAGET PÅ OMSLAGET I 1625:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	'SCHADLOSVERSCHREIBUNGEN' VAR UDSÆT: DEN:	AF:	MED PANT I:	FØR OMSLAGET I 1630 BLEV LÅNET INDFRIET PÅ OM- SLAGET I:
A. ADELIGE FRA SLESVIG-HOLSTEN:						
1. IVEN REVENTLOW:	30.000	5*	29/11 1624	CHR. IV	STRINBURG AMT	1626
2. DOROTHEA RAETLOW, MORITZ:	50.000	5*	29/11 1624	CHR. IV	STEINBURG AMT	1626
3. HEILWIG RANTZOW, CHRISTOFFERS:	20.000	5*	29/11 1624	CHR. IV	STEINBURG AMT	
I ALT:	100.000		(UMIDDELBART FØR OMSLAGET I 1630 VAR RESTGELDEN PÅ DENNE HOVEDSTOL: 20.000 RD.) *) = EFTER OMSLAGET I 1626 BLEV LÅNET KONVERTERET TIL 6 % p.a.			

I.b.: LÅN OPTAGET UMIDDELBART EFTER OMSLAGET I 1625:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	'SCHADLOSVERSCHREIBUNGEN' VAR UDSÆT: DEN:	AF:	MED PANT I:	FØR OMSLAGET I 1630 BLEV LÅNET INDFRIET PÅ OM- SLAGET I:
A. ADELIGE FRA SLESVIG-HOLSTEN:						
1. MARQUART RANTZOW:	4.000	5*	16/3 1625	CHR. IV	RENDSBURG AMT	1627
2. KATHARINA RANTZOW, HEINRICH (NEUHAUSEN):	8.000	5*	16/3 1625	CHR. IV	RENDSBURG AMT	1627
3. BALTHASAR V. AHLEFELDT (EFTER HANS DØD OVER- DRAGET TIL DETLEV RANTZOW):	10.000	5*	16/3 1625	CHR. IV	RENDSBURG AMT	-
4. MARGRETHE BROCKTORF, KAYS:	5.000	5*	16/3 1625	CHR. IV	RENDSBURG AMT	-
5. BARTRAM RANTZOW:	15.000	5*	16/3 1625	CHR. IV	RENDSBURG AMT	1626
6. SILE V. TINEN:	5.000	5*	16/3 1625	CHR. IV	RENDSBURG AMT	-
7. GERT RANTZOW (EFTER HANS DØD OVERDRAGET TIL HANS KONE DOROTHEA BROCKTORF):	3.000	5*	16/3 1625	CHR. IV	RENDSBURG AMT	-
I ALT:	50.000		(UMIDDELBART FØR OMSLAGET I 1630 VAR RESTGELDEN PÅ DENNE HOVEDSTOL: 23.000 RD.)			

II.a.: LÅN OPTAGET PÅ OMSLAGET I 1626:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	'SCHADLOSVERSCHREIBUNGEN' VAR UDSÆT: DEN:	AF:	MED PANT I:	FØR OMSLAGET I 1630 BLEV LÅNET INDFRIET PÅ OM- SLAGET I:
A. ENKEDRONNING SOFIE:	32.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
B. ADELIGE FRA SLESVIG-HOLSTEN:						
1. GERT RANTZOW (EFTER HANS DØD OVERDRAGET TIL HANS KONE DOROTHEA BROCKTORF):	16.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
2. BALTHASAR V. AHLEFELDT (EFTER HANS DØD OVER- DRAGET TIL HANS KONE MARGRETHE V. AHLEFELDT):	10.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
3. GODSKE V. RAETLOW:	28.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
4. IVEN REVENTLOW:	13.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
5. JASPAR RANTZOW (EFTER HANS DØD OVERDRAGET TIL HEINRICH RANTZOW ZU HOCHENFELDT):	18.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
6. MARGRETHE RAETLOW	7.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
7. IDA REVENTLOW:	5.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
8. RUDOLF FAUST (JOACHIM BUCHWALD):	4.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
9. OTTO RANTZOW:	7.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
10. MARGRETHE BROCKTORF, KAYS:	3.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
11. HEILWIG V. AHLEFELDT, JOHANS:	1.600	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
12. JOHFRU ANNA BODENHOF:	500	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
13. ELISABETH RANTZOW:	2.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
14. KATHARINA RANTZOW, HEINRICH (NEUHAUSEN)	1.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
15. JASPAR RANTZOW:	11.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
16. JASPAR RANTZOW (EFTER HANS DØD OVERDRAGET TIL HEINRICH RANTZOW ZU HOCHENFELDT):	10.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
17. RUDOLF FAUST (HOLSTEN BODEN):	5.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	1627
I ALT:	142.100		(UMIDDELBART FØR OMSLAGET I 1630 VAR RESTGELDEN PÅ DENNE HOVEDSTOL: 73.500 RD.)			
C. 'NUBELSCHEN FUNDATION':	20.000	6	31/10 1625	CHR. IV	HADERSLEV AMT	-
I ALT:	194.100		(UMIDDELBART FØR OMSLAGET I 1630 VAR RESTGELDEN PÅ DENNE HOVEDSTOL: 125.500 RD.)			

II.b.: LÅN OPTAGET HALVVEJS INDE I ÅRET 1626:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	'SCHADLOSVERSCHREIBUNGEN' VAR UDSÆT: DEN:	AF:	MED PANT I:	FØR OMSLAGET I 1630 BLEV LÅNET INDFRIET PÅ OM- SLAGET I:
A. ADELIGE FRA SLESVIG-HOLSTEN:						
1. CHRISTOFFER POGWISCH	4.500	6	?	?	?	1627

III.: LÅN OPTAGET PÅ OMSLAGET I 1627:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	'SCHADLOSVERSCHREIBUNGEN' VAR UDSÆT: DEN:	AF:	MED PANT I:	FØR OMSLAGET I 1630 BLEV LÅNET INDFRIET PÅ OM- SLAGET I:
A. ADELIGE FRA SLESVIG-HOLSTEN:						
1. DOROTHEA BROCKTORF, GERT RANTZOWS:	16.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
2. DETLEV RANTZOW:	60.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
3. HEINRICH RANTZOW ZU HOCHENFELDT:	10.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
4. KAY V. AHLEFELDT:	19.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
5. WULF V. BUCHWALD:	25.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
6. GODSKE RAETLOW:	8.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
7. HEINRICH RANTZOW ZU ITZEHOU:	2.700	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
8. KAY RANTZOW:	5.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
9. ADELHEID V. BUCHWALD:	10.000	7	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
10. JASPAR RANTZOW (EFTER HANS DØD OVERDRAGET TIL HEINRICH RANTZOW ZU HOCHENFELDT):	2.000	7	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
11. BENEDIX V. AHLEFELDT:	2.000	7	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
12. BENEDIX V. AHLEFELDT:	5.000	8	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
I ALT:	164.700		(UMIDDELBART FØR OMSLAGET I 1630 VAR RESTGELDEN PÅ DENNE HOVEDSTOL: 164.700 RD.)			
B. KIRKERNE I HADERSLEV AMT:	3.000	6	28/10 1626	CHR. IV OG DE DANSKE RIGSRÅDER	?	-
I ALT:	167.700		(UMIDDELBART FØR OMSLAGET I 1630 VAR RESTGELDEN PÅ DENNE HOVEDSTOL: 167.700 RD.)			

(NB!: FORTSETTES PÅ NÆSTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)
 2.2. LÅN INDBETALT TIL DE KGL. KIBLEROMSLAGSREGNSKABER 1625-27 (29):
 (SIDE 2 AF 2)

IV.: LÅN, DER IKKE VIDES OPTAGET PÅ ELLER FØR OMSLAGET I 1627,
 MEN SOM ALLIGEVEL FORRENTES VED OMSLAGET I 1630:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	'SCHADLOSVERSCHREIBUNGEN' VAR UDSTEDT: DEN:	AF:	MED PANT I:	FØR OMSLAGET I 1630 BLEV LÅNET INDFRIET PÅ OM- SLAGET I:
A. ADELIGE FRA SLESVIG-HOLSTEN:						
1. KAY V. AHLEFELDT:	10.000	6	?	?	?	-
2. JOACHIM RANTZOW:	3.000	6	?	?	?	-
I ALT:	13.000					

DE NÆRMERE OMSTENDIGHEDER OMKRING OPTAGELSE AF DISSE TO LÅN ER UKENDTE. DET FREMGÅR DOG AF KRIGSKOMMISSARIE KAY V. AHLEFELDT'S (ANDET) REGNSKAB VEDR. GARNISONEN I GLÜCKSTADT (Kaa113), AT LÅNET FRA JOACHIM RANTZOW BLEV INDBETALT TIL KAY. V. AHLEFELDT MELLEM DEN 22. MAJ 1629 OG DEN 21. JUL. 1629. DET PÅSSER IGVIRGT UDMERKET, MEN AT JOACHIM RANTZOW KUN FIK UDBETALT ET ÅRS RENTEPENGE PÅ LÅNET PÅ OMSLAGET I 1630. HVAD ANGÅR LÅNET FRA KAY V. AHLEFELDT, HAR DET MULIGVIS DREJET SIG OM EN 'OBLIGATION' KAY V. AHLEFELDT HAR FÅET UDSTEDT PÅ SIT LØNTILGODERHAVENDE OPTJENT I LØBET AF KEJSERKRIGEN.

2.3. LÅN FØRT TIL INDTEGT I CHR. IV'S EGENBENDIGE KALENDEROPTEGNELSER:

LÅNGIVER:	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MODTOG LÅNGIVER:			
	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- MESTE HE- LE RD.)	RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET IND- BETALT DEN:	I. GÆLDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:				
A. KONGELIGE:				
1. AF KONGENS BØRNS PENGE (UD- BETALT AF ELLEN MARSVIN):	14.227	?	27/11 1629	?
II. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:	0	-	-	-
I ALT:	14.227			

KILDE: Chr. IV's egenh. kalenderopt. 1625 og 1629.

3. LÅN, DER HVERKEN ER BLEVET INDBETALT TIL 'EKSTRAORDINÆRE' ELLER 'ORDINÆRE' REGNSKABER, MEN SOM MÅ VÆRE BLEVET OPFEBÅRET PÅ ANDEN VIS:

LÅNGIVER:	HOVEDSTOL: (AFRUNDET TIL NÆR- HESTE HE- LE RD.)		RENTE- FOD: (% p.a.)	LÅNET OP- TAGET DEN:	I. GELDSBREV: (UNDERSKREVET AF CHR. IV) DEN:	MED PANT I:
	SOM SIKKERHED FOR LÅNET MODTOG LÅNGIVER:					
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:						
A. ADELIGE:						
1. JUST HØGH: (<i>SmRasFort</i> , s. 25-26)	1.000	6	14/1 1627	14/1 1627	(LÅNET BLEV STRAKS BETALT TILBAGE)	
2. HANS KØNING TIL GIERDRUP: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 853)	300	6	3/6 1629	3/6 1629*	-	
3. PEDER LANGE TIL KIERGÅRD: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 854)	300	6	15/12 1629	15/12 1629*	-	
FRA ADELIGE I ALT:	1.600					
B. BORGERLIGE:						
1. INDEHAVERNE AF KLEDEKOMPAG- NIET (SIMON SURBEX, THOMAS LORRICH OG ANDRE 'MEDKON- SORTER'): (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 852)	8.064	6	"16/9 1628" (LÅNET BLEV LANGSOMT OPARBEJDET I 1624-28)	16/9 1628*	-	
2. JOHAN BØGVAD, HILLERØD: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 854)	2.000	6	30/7 1629	30/7 1629*	-	
FRA BORGERLIGE I ALT:	10.064					
C. GEJSTLIGE:						
1. GEJSTLIGHEDEN PÅ FYN: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 851)	2.217	6	23/10 1627	23/10 1627*	-	
2. GEJSTLIGHEDEN I LUNDS STIFT: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 851)	1.399	6	30/12 1627	30/12 1627*	-	
FRA GEJSTLIGE I ALT:	3.616					
D. KIRKERNE I DE DANSKE LEN:						
1. HELSINGBORG LEN: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 851)	297	6	5/5 1628	5/5 1628*	-	
2. KALUNDBORG LEN: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 851)	3.478	6	7/7 1628	7/7 1628*	-	
I ALT:	3.775					
E. DE FATTIGES TAVLEPENGE I HOLMENS KIRKE:						
1. (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 853)	3.000	6	?/? 1628	?/? 1628*	-	
FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	22.055		(NB!: HERAF BLEV 1.000 RD. IMIDLERTID STRAKS BETALT TILBAGE)			
II. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:						
A. SLESVIC-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:						
1. BRØDRENE DETLEV, ANTHON OG DANIEL V. BUCHWALD (ARVINGER EFTER YENNIES V. BUCHWALD): (<i>TXIA</i> , A 10, fol. 221b samt <i>KieOmslRgsk1630</i>).	14.837	6	"29/8 1628" (LÅNET BLEV LANGSOMT OPARBEJDET I 1627-28)	28/8 1628	DET ENGELSKE (HENRIK VIII'S) RUBINHALSBÅND, SOM ENGLÈNDERE HAVDE GIVET CHR. IV, FOR AT HAN PÅ DERES VEGNE KUNNE OPTAGE LÅN PÅ HALSBÅNDET, OG PÅ MÅDE FÅ GODTJORT EN DEL AF DE SUBSIDIER, DE SKYLDTE HAM. BRØDRENE BUCHWALD FIK IØRVIGT KUN ANDEN PRIOTET, EFTER BRØDRENE HANS OG JACOB MORESER, DER HAVDE PANT I SMYKKET FOR ET LÅN PÅ 58.000 RD.	
2. DOROTHEA BROCKTORF, ENKEN EFTER GERT RANTZOW (LÅNET BLEV YDET PÅ DEN MÅDE, AT CHR. IV SLAP FOR AT BETALE RENTER, HAN ELLERS SKULLE HAVE BETALT): (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 859 samt <i>KieOmslRgsk1630</i>).	14.200	6	28/2 1629	28/2 1629 (PANTEBREV UNDER- SKREVET AF CHR. IV OG DET DANSKE RIGSRÅD)	DANSK KRONGODS: 4 TDR. HTK. PER 100 RD. HOVEDSTOL (EFTER KRIGEN BLEV LÅNET BEHANDLET SOM ET 'ORDINÆRT KIELEROMSLAGSLÅN').	
I ALT:	29.037					
B. LÅNGIVER USPECIFICERET:						
1. OPTAGET AF GEORG V. USSLAR: (<i>Kanc. Brevb.</i> 1627-29, s. 460 samt <i>KieOmslRgsk1630</i> , bilag: Chr. IV's instruks til Jørgen Vind vedr. omslaget 1630).	6.500(?)	6(?)	?/? 1628 (LÅNET BLEV MULIGVIS ALDRIG OP- TAGET)	?	ET RIGSEBLE MED ET OPSTÅENDE KORS	
FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:	35.537					
I ALT:	57.592		(NB!: HERAF BLEV 1.000 RD. IMIDLERTID STRAKS BETALT TILBAGE)			

APPENDIKS 4: 2. DEL:

Diverse opgørelser over de lån, Chr. IV optog med henblik på Kejserkrigens finansiering i perioden fra den 1. jan. 1625 til og med den 31. dec. 1629.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. Samlet opgørelse over Chr. IV's krigslån fordelt på de forskellige långivere: . . . . . side 16
2. Samlet opgørelse over Chr. IV's krigslån i de 4 hovedfaser Kejserkrigens gennemgik, idet lånene er fordelt på de forskellige långivere: . . . . . side 17
3. Samlet opgørelse over Chr. IV's krigslån fordelt på de forskellige kautionister: . . . . . side 18
4. Samlet opgørelse over Chr. IV's krigslån fordelt på de forskellige typer lån, der blev optaget: . . . . . side 20

1. SAMLET OPGØRELSE OVER CHR. IV'S KRIGSLÅN FORDILT PÅ DE FORSKELLIGE LÅNGIVERE:

LÅNGIVER:	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:								
A. KONGELIGE:								
1. ENKEDRONNING SOFIE:			172000	83		43		20
2. CHR. IV'S BØRN:								
a. CHRISTIAN ULRIK GYLDENLØVE:	18200	53						
b. HANS ULRIK GYLDENLØVE:	1656	5						
c. USPECIFICERET:	14227	42						
CHR. IV'S BØRN I ALT:	34083	100	34083	17		8		4
KONGELIGE I ALT:			206083	100	206083	51		23
B. DANSKE LÅNGIVERE:								
1. ADELIGE:								
a. BRUTTO OPTAGET:	72718	-						
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	1430	-						
NETTO OPTAGET:	71288	-	71288	53		18		8
2. BORGERLIGE:			31239	23		8		4
3. GEJSTLIGE:			7205	5		2		1
4. KIRKERNE I DE DANSKE LEN:			21192	16		5		2
5. DE FATTIGES TAVLEPENGE I HOLMENS KIRKE:			3567	3		1		0
DANSKE LÅNGIVERE I ALT:			134491	100	134491	33		15
C. NORSKE LÅNGIVERE:								
1. ADELIGE, BORGERLIGE ELLER BØNDER:								
			51343	83		13		6
2. KIRKERNE I DE NORSKE LEN:			10329	17		3		1
NORSKE LÅNGIVERE I ALT:			61672	100	61672	15		7
D. USPECIFICERET:								
						757	0	0
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:					403003	100	403003	46
II. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:								
A. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:								
1. ADELIGE:								
a. BRUTTO OPTAGET:	505637	-						
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	180100	-						
NETTO OPTAGET:	325537	-	325537	85		68		37
2. KIRKERNE I HADERSLEV AMT:			3000	1		1		0
3. LANDKISTEN I KIEL:								
a. BRUTTO OPTAGET:	21910	-						
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	10000	-						
NETTO OPTAGET:	11910	-	11910	3		3		1
4. 'NUBELSCHEN FUNDATION':			20000	5		4		2
5. USPECIFICERET (OPTAGET VED GERT RANTZOW):			22367	6		5		3
SLEVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE I ALT:			382814	100	382814	80		44
B. GREV ANTON GÜNTHER AF OLDENBURG:								
					20000	4		2
C. BORGERLIGE FRA HANSESTADT BREMEN:								
					11000	2		1
D. BORGERLIGE FRA HAMBURG:								
					24753	5		3
E. BORGERLIGE FRA STRALSUND:								
					1100	0		0
F. BORGERLIGE FRA WOLFENBÜTTEL:								
					9410	2		1
G. BORGERLIGE FRA BRAUNSCHWEIG:								
					720	0		0
H. LÅNGIVERE FRA AMSTERDAM:								
					14500	3		2
I. ANDRE ELLER USPECIFICERET:								
					11411	2		1
UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:					475708	100	475708	54
SUMMA SUMMARUM:							878711	100

2. SAMLET OPGØRELSE OVER CHR. IV'S KRIGSLÅN I DE 4 HOVEDFASE KEJSERKRIGENS GERNEMGÅR, IDET LÅNEBE ER FORDELT PÅ DE FORSKELLIGE LÅNGIVERE:

LÅNGIVER:	HOVEDFASE			
	1. FØR DEN 28/5 1625	2. 28/5 1625 TIL 9/10 1627	* 9/10 1627 TIL 12/5 1629	4. 12/5 1629 TIL 1/1 1630
I. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:				
A. KONGELIGE:				
1. ENKEDRONNING SOFIE:	0	132000	40000	0
2. CHR. IV'S BØRN:				
a. CHRISTIAN ULRIK GYLDENLØVE:	0	18200	0	0
b. HANS ULRIK GYLDENLØVE:	0	1656	0	0
c. USPECIFICERET:	0	0	0	14227
CHR. IV'S BØRN I ALT:	0	19856	0	14227
KONGELIGE I ALT:	0	151856	40000	14227
B. DANSKE LÅNGIVERE:				
1. ADELIGE:				
a. BRUTTO OPTAGET:	0	52929	5951	13838
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	0	1000	430	0
NETTO OPTAGET:	0	51929	5521	13838
2. BORGERLIGE:	0	18429	8910	3900
3. GEJSTLIGE:	0	568	6637	0
4. KIRKERNE I DE DANSKE LEN:	0	0	18674	2518
5. DE FATTIGES TAVLEPENGE I HOLMENS KIRKE:	0	0	3400	167
DANSKE LÅNGIVERE I ALT:	0	70926	43142	20423
C. NORSKE LÅNGIVERE:				
1. ADELIGE, BORGERLIGE ELLER BØNDER:	0	5000	46343	0
2. KIRKERNE I DE NORSKE LEN:	0	0	2126	8203
NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	0	5000	48469	8203
D. USPECIFICERET:				
	0	0	757	0
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:	0	227782	132368	42853
II. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:				
A. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:				
1. ADELIGE:				
a. BRUTTO OPTAGET:	150000	311700	30937	13000
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	0	180100	0	0
NETTO OPTAGET:	150000	131600	30937	13000
2. KIRKERNE I HADERSLEV AMT:	0	3000	0	0
3. LANDKISTEN I KIEL:				
a. BRUTTO OPTAGET:	0	21910	0	0
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	0	10000	0	0
NETTO OPTAGET:	0	11910	0	0
4. 'NUBELSCHEN FUNDATION':	0	20000	0	0
5. USPECIFICERET (OPTAGET VED GERT RANTZOW):	0	22367	0	0
SLEVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE I ALT:	150000	188877	30937	13000
B. GREV ANTON GÜNTHER AF OLDENBURG:	0	20000	0	0
C. BORGERLIGE FRA HANSESTADT BREMEN:	0	11000	0	0
D. BORGERLIGE FRA HAMBURG:	0	0	24753	0
E. BORGERLIGE FRA STRALSUND:	0	0	1100	0
F. BORGERLIGE FRA WOLFENBÜTTEL:	0	9410	0	0
G. BORGERLIGE FRA BRAUNSCHWEIG:	0	720	0	0
H. LÅNGIVERE FRA AMSTERDAM:	0	0	14500	0
I. ANDRE ELLER USPECIFICERET:	0	2411	9000	0
UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:	150000	232418	80290	13000
SUMMA SUMMARUM:	150000	460200	212658	55853

3. SAMLET OGGERELSE OVER CHR. IV'S KRIGSLÅN FORDELT PÅ DE FORSKELLIGE KAUTIONISTER:

(SIDE 1 AF 2)

KAUTIONISTER:	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.
A. DE DANSKE RIGSRÅDER:								
1. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:								
a. KONGELIGE:								
1. ENKEDRONNING SOFIE:	40000	20			19			5
b. ADELIGE:	37595	19			18			4
c. BORGERLIGE:	30239	15			14			3
d. GEJSTLIGE:	7205	4			3			1
e. FRA KIRKERNE I DE DANSK-NORSKE LEN:	31521	16			15			4
f. DE FATTIGES TAVLEPENGE I HOLMENS KIRKE:	3567	2			2			0
g. LÅNGIVER USPECIFICERET:								
1. DE NORSKE STENDER:	46343	98			23			5
2. LÅNGIVER USPECIFICERET:	757	2			0			0
I ALT:	47100	100	47100	24	22			5
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:								
			197227	100	197227	93		22
2. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:								
a. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:								
1. ADELIGE:								
					14200	7		2
I ALT:					211427	100	211427	24
B. DE DANSKE RIGSRÅDER SÅVEL SOM DE SLESVIG-HOLSTENSKE RÅDER:								
1. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:								
					0	0		
2. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:								
a. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:								
1. ADELIGE:								
	164700	98			98			19
2. KIRKERNE I HADERSLEV AMT:								
	3000	2			2			0
SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE I ALT:								
			167700	100	167700	100		19
I ALT:					167700	100	167700	19
C. DE SLESVIG-HOLSTENSKE RÅDER:								
1. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:								
a. KONGELIGE:								
1. ENKEDRONNING SOFIE:								
					132000	49		15
2. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:								
a. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:								
1. ADELIGE:								
a. BRUTTO OPTAGET:								
	292100	-						
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:								
	175600	-						
NETTO OPTAGET:								
	116500	-	116500	85	43			13
2. 'NUBELSCHEN FUNDATION':								
			20000	15	7			2
SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE I ALT:								
			136500	100	136500	51		16
I ALT:					268500	100	268500	31
D. INGEN:								
1. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:								
a. KONGELIGE:								
1. KONGENS BØRN:								
			18856	33	11			2
b. ADELIGE:								
a. BRUTTO OPTAGET:								
	37873	-						
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:								
	1430	-						
NETTO OPTAGET:								
	36443	-	36443	65	22			4
c. BORGERLIGE:								
			1000	2	1			0
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:								
			56299	100	56299	33		6
2. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:								
a. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:								
1. ADELIGE:								
b. GREV ANTON GÜNTHER AF OLDENBURG:	19737	18			12			2
c. BORGERLIGE FRA HANSESTADT BREMEN:	20000	18			12			2
d. BORGERLIGE FRA HAMBURG:	11000	10			7			1
e. BORGERLIGE FRA STRALSUND:	24753	22			15			3
f. BORGERLIGE FRA WOLFENBÜTTEL:	1100	1			1			0
g. BORGERLIGE FRA BRAUNSCHWEIG:	9410	8			6			1
h. USPECIFICEREDE LÅNGIVERE FRA AMSTERDAM:	720	1			0			0
i. ANDRE ELLER USPECIFICERET:	14500	13			9			2
	10911	10			6			1
UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:								
			112131	100	112131	67		13
I ALT:					168430	100	168430	19

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FORRIGE SIDE)

3. SAMLET OPGØRELSE OVER CHR. IV'S KRIGSLÅN FØRDELT PÅ DE FØRSKELLIGE KAUTIONISTER:

(SIDE 2 AF 2)

KAUTIONISTER:		RD. PCT.	RD. PCT.	RD. PCT.	RD. PCT.		
E. USPECIFICERET ELLER ANDRE END OVENSTÅENDE:							
1. FRA DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:							
a. KONGELIGE:							
1. KONGENS BØRN:		15227	87	24	2		
b. ADELIGE:		2250	13	4	0		

DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:		17477	100	17477	28	2	
2. FRA UDENLANDSKE LÅNGIVERE:							
a. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:							
1. ADELIGE:							
a. BRUTTO OPTAGET:	14900	-					
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	4500	-					

NETTO OPTAGET:	10400	-	10400	47	23	17	1
2. LANDKISTEN I KIEL:							
a. BRUTTO OPTAGET:	21910	-					
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	10000	-					

NETTO OPTAGET:	11910	-	11910	53	26	19	1

SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE I ALT:		22310	100	22310	49	36	3
b. ANDRE ELLER USPECIFICEREDE LÅNGIVERE:							
1. OPTAGET VED GERT RANTZOW:							
1. OPTAGET:	22367	98		50	36	3	
2. ANDRE:	500	2		1	1	0	

I ALT:		22867	100	22867	51	36	3

UDENLANDSKE LÅNGIVERE I ALT:		45177	100	45177	72		5

I ALT:				62654	100	62654	7
=====							
SUMMA SUMMARUM:						878711	100

4. SAMLET OPGØRELSE OVER CHR. IV'S KRIGSLÅN FORDELT PÅ DE FORSKELLIGE TYPER LÅN, DER BLEV OPTAGET:

(SIDE 1 AF 2)

LÅNETYPE:	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.	RD.	PCT.
A. PANTELÅN:										
1. MED PANT I DANSK-NORSK KRONGODS OG DE DANSKE RIGSRÅDER SOM KAUTIONISTER:										
a. DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:										
1. KONGELIGE:										
a. ENKEDRONNING SOFIE:										
			40000	63			7		5	
2. ADELIGE:										
			23757	37			4		3	
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:										
			63757	100	63757	82	11		7	
b. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:										
1. SLESVIG-HOLSTENSKЕ LÅNGIVERE:										
a. ADELIGE:										
					14200	18	2		2	
I ALT:										
					77957	100	77957	13	9	
2. MED PANT I DE SLESVIG-HOLSTENSKЕ AMTER OG SÅVEL DE SLESVIG-HOLSTENSKЕ RÅDER SOM DE DANSKE RIGSRÅDER SOM KAUTIONISTER:										
a. DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:										
					0	0	0		0	
b. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:										
1. SLESVIG-HOLSTENSKЕ LÅNGIVERE:										
a. ADELIGE:										
			164700				28		19	
b. KIRKERNE I HADERSLEV AMT:										
			3000				1		0	
I ALT:										
			167700		167700	100	29		19	
I ALT:										
					167700	100	167700	29	19	
3. MED PANT I DE SLESVIG-HOLSTENSKЕ AMTER OG DE SLESVIG-HOLSTENSKЕ RÅDER SOM KAUTIONISTER:										
a. DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:										
1. KONGELIGE:										
a. ENKEDRONNING SOFIE:										
					132000	49	22		15	
b. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:										
1. SLESVIG-HOLSTENSKЕ LÅNGIVERE:										
a. ADELIGE:										
1. BRUTTO OPTAGET:										
			292100	-						
2. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:										
			175600	-						
NETTO OPTAGET:										
			116500	-	116500	85	20		13	
b. 'NUBELSCHEN FUNDATION':										
					20000	15	3		2	
SLESVIG-HOLSTENSKЕ LÅNGIVERE I ALT:										
			136500	100	136500	51	23		16	
I ALT:										
					268500	100	268500	46	31	
4. MED PANT I KONGENS/'RIGENS' REGALIER, KLENODIER O.LIGN.:										
a. DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:										
					0	0	0		0	
b. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:										
1. SLESVIG-HOLSTENSKЕ LÅNGIVERE:										
a. ADELIGE:										
			14837	20			3		2	
2. BORGERLIGE FRA HANSESTADT BREMEN:										
			11000	15			2		1	
3. BORGERLIGE FRA HAMBURG:										
			24753	34			4		3	
4. USPECIFICEREDE LÅNGIVERE FRA AMSTERDAM:										
			14500	20			2		2	
5. ANDRE ELLER USPECIFICEREDE LÅNGIVERE:										
			8500	12			1		1	
UDENLANDSKE LÅNGIVER I ALT:										
			73590	100	73590	100	13		8	
I ALT:										
					73590	100	73590	13	8	
PANTELÅN I ALT:										
							587747	100	587747	67
B. 'OBLIGATIONS'LÅN'/LÅN PÅ GELDSBREV:										
1. MED SIKKERHED I KGL. 'OBLIGATION'/GELDSBREV:										
a. OG DE DANSKE RIGSRÅDER SOM KAUTIONISTER:										
1. DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:										
a. ADELIGE:										
			13838	10			7		2	
b. BORGERLIGE:										
			30239	23			15		3	
c. GEJSTLIGE:										
			7205	5			4		1	
d. FRA KIRKERNE I DE DANSK-NORSKE LEN:										
			31521	24			15		4	
e. DE FATTIGES TAVLENGE I HOLMENS KIRKE:										
			3567	3			2		0	
f. LÅNGIVER USPECIFICERET:										
1. DE NORSKE STENDER:										
			46343	98			23		5	
2. LÅNGIVER USPECIFICERET:										
			757	2			0		0	
I ALT:										
			47100	100	47100	35	23		5	
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:										
			133470	100	133470	100	65		15	
2. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:										
					0	0	0		0	
I ALT:										
					133470	100	133470	65	15	
b. UDEN KAUTIONISTER:										
1. DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:										
a. KONGELIGE:										
1. KONGENS BØRN:										
			18856	36			9		2	
b. ADELIGE:										
1. BRUTTO OPTAGET:										
			33000	-						
2. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:										
			1000	-						
NETTO OPTAGET:										
			32000	-	32000	62	16		4	
c. BORGERLIGE:										
					1000	2	0		0	
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:										
			51856	100	51856	72	25		6	
2. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:										
a. GREV ANTON GÜNTHER AF OLDENBURG:										
					20000	28	10		2	
I ALT:										
					71856	100	71856	35	8	
'OBLIGATIONS'LÅN'/LÅN PÅ GELDSBREV I ALT:										
							205326	100	205326	23

(NB!: FORTSETTES PÅ NESTE SIDE)

(NB!: FORTSAT FRA FØRRIE SIE)

4. SAMLET OPGØRELSE OVER CHR. IV'S KRIGSLÅN FORDELT PÅ DE FORSKELLIGE TYPER LÅN, DER BLEV OPTAGET:

(SIDE 2 AF 2)

LÅNETYPE:	RD. PCT.	RD. PCT.	RD. PCT.	RD. PCT.	RD. PCT.
C. LÅNETYPE USPECIFICERET ELLER ANDRE FORMER FOR SMÅLÅN:					
1. DANSK-NORSKE LÅNGIVERE:					
a. KONGELIGE:					
1. KONGENS BØRN:			15227	69	18
b. ADELIGE:					
1. BRUTTO OPTAGET:	7123	-			
2. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	430	-			
NETTO OPTAGET:	6693	-	6693	31	8
DANSK-NORSKE LÅNGIVERE I ALT:			21920	100	21920
2. UDENLANDSKE LÅNGIVERE:					
a. SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE:					
1. ADELIGE:					
a. BRUTTO OPTAGET:	19800	-			
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	4500	-			
NETTO OPTAGET:	15300	-	15300	56	18
2. LANDKISTEN I KIEL:					
a. BRUTTO OPTAGET:	21910	-			
b. AFDRAGET INDEN DEN 31. DEC. 1629:	10000	-			
NETTO OPTAGET:	11910	-	11910	44	14
SLESVIG-HOLSTENSKE LÅNGIVERE I ALT:		27210	100	27210	43
b. BORGERLIGE FRA STRALSUND:			1100	2	1
c. BORGERLIGE FRA WOLFENBÜTTEL:			9410	15	11
d. BORGERLIGE FRA BRAUNSCHWEIG:			720	1	1
e. ANDRE ELLER USPECIFICEREDE LÅNGIVERE:					
1. OPTAGET VED GERT RANTZOW:	22367	88			26
2. ANDRE:	2911	12			3
I ALT:		25278	100	25278	40
UDENLANDSKE LÅNGIVER I ALT:			63718	100	63718
I ALT:				85638	100
SUMMA SUMMARUM:					878711
					100